

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

✦
שנה שישיית
גיליון מספר 652

✦
שלח
תשפ"ו

מזמרה

אתווקים

טונים ותוכן של ה'רים אוקים

חפשו את
חוברת העלונים
לילדים
מבית דפוס
'ספיד'

מני קיסר וליאת הסקת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
09:00	08:25	07:07	ירושלים
08:57	08:27	07:22	בני ברק
09:01	08:29	07:15	חיפה
08:57	08:27	07:22	אשדוד
08:59	08:25	07:05	בית שמש
08:58	08:26	07:23	קרית גת
09:01	08:27	07:18	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס מהיר ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת שלח תשפ"ו
גליון מס' 154

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון בהעלותך 'הגבר הנורמלי'

ההתמודדות שלי אינה עקרונית אלא מעשית. על גבי הכתב אני יכול לכתוב רגשות בארוכה. הגוף שלי מתאבן בעת שאני רוצה להוציא רגשות ליד אחרים. אני אומר לך: עדיף שתדבר עם הגוף, כי לי אין שליטה בענין זה. אני לא מצליח להיות ספונטאני בגלל זה. ובגלל שאני מרגיש ככה זה אפילו יותר גרוע, כי מרגישים לידי משהו דרוך ולא טבעי. משא"כ אם היה מחיקת רגשות היה יותר זורם ורגוע במחיצתי.

המאמר הציף לי חווייה מלפני כשנה. חווייתי אובדן קשה וטראגי. הלוויה התעכבה כמה ימים. בכל אותם ימים הרגשתי מחנק עצום בגרון, והרגעתי את עצמי שבלווייה לבטח אוכל לתת פורקן, כי יהיו הספדים ואנשים ירשו לעצמם להביע את הרגשות. התאכזבתי כל כך, כשעמדו מסביבי עשרות אנשים מנותקים לגמרי. עסוקים ברכילויות. בזכות המאמר שלך, אמרתי לעצמי: לך תדע, כמה כל האנשים הללו היו גם כמיהים להשתתף בצער, אך היו חייבים לשחק את זה כמו גיבורים.

ממש מסכים!

זה אחד המחסומים שתוקעים הרבה מהגברים הנורמליים. בפרט בזוגיות, כמו בדוגמא שהבאת, שם עוד יותר מרגיש לגבר הנורמלי לא נכון לחוות חולשה/פגיעות מול רעייתו, שהרי תפקידו להיות 'גבר'. ולכן הוא אפילו לא 'יחשוף' רגשות, שהרי חשיפה היא פגיעות...

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: שמתי לב שכל אדם שאוסף כסף מכניס אותי למיני-סערה. מצד אחד, אני מרחם עליו. רוצה לתת לו כמה שיותר. מצד שני, כמה אפשר. מצד שלישי, רגשי אשמה שאני לא עוזר. תשובה: אתה נוגע בקונפליקט אשר מובנה אצל כולנו. כי אותו רגש רחמים אשר מתעורר בנו, גם דוחף אותנו לרצות שיהיה טוב לשני, ושיחלץ מכל הצרות. ואז איך שהוא מתעוררת בנו איזה שהיא אשליה פנימית, שיש לנו את הכוח והיכולת להושיע אותו. וזה בדיקת המקום שבו יהודי מבין את הגבולות שלו בעולם. כי אותו רבש"ע שציווה עלינו לרחם על אחרים, גם הגביל את היכולת שלנו להושיע אחרים. זו אכן עבודה, להצליח להכיל את הג'ם וגם' הזה.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

התבודדות - כהגנה מפני פחד

יודעים. הרבש"ע טבע בתוכנו את הנטייה להתחבר לאנשים. גם כאשר נפגשנו במקרה על אותו ספסל באוטובוס, איך שהוא נוצר בינינו קשר. וכאשר שלוימה עסוק כל הזמן בשאלות הללו, הוא אומר: נושא הקשר עם אנשים פגוע.

כששלוימה בחר לעבוד על חוסר הקשר מול התינוקת, הצעתי לו תרגיל פסיכודרמטי קצר. היות שהאולם משמש לפעמים להכנסת אורחים' לשבתות, יש שם בצד כמה כריות. הבאתי לו כרית, והצעתי לו לעצום עיניים, ולדמיין שהוא מחזיק את התינוקת בידיים. למרות ההתנגדות הפנימית שעלתה לו, הצעתי לו לחבק את התינוקת.

זה פלא, שעד שלא חוזים בו מתקשים להאמין. שלוימה נשאב במהירות לתוך המצב.

ואז ביקשתי ממנו תגובות גוף בלבד. הוא התחיל לדווח: רעד ברגליים. פעימות לב מואצות. התקשחות בצוואר. והנה מתחיל כאב חד בראש. זהו! סיימנו!

בעז"ה שלא נדע, אך אולי יצא לנו אי פעם להיקלע לשטח דקות ספורות אחרי התרחשות תאונה. בלי שנהיה עדים לעצם ההתנגשות, אנו יכולים לחזות בו בדמיונו. התוצאה של שני רכבים מעוכים עד מחציתם, מספקת לנו אינדיקציה למה שהתרחש כאן. ברור ששני הרכבים נסעו במהירות מטורפת והתנגשו בעוצמה.

עדים 'לתאונה' של שלוימה לא היינו. אך בהתאם לתוצאות ניתן כבר לדמיין את ההתנגשות. בהמשך נתוודע גם לעובדות. כך היה סדר היום של שלומי הילד. כל יום בסיום הלימודים בחיידר. "עם מי התחברת? מי זה הילד הזה? מה מעשיו? תיזהר ממנו!" - לא משנה מי היה אותו הילד, האזהרה היתה קבוע.

שלוימה מעיד שהיה צריך לקרות משהו יוצא דופן, כדי שההורים יוותרו על התיחקור הזה והאזהרה בסופו. רק כיום הוא יודע לומר, שזה היה מלווה בהמון חרדה. שתי עיניים בולטות. קמט עמוק במצח.

אנחנו לא בתפקיד השופטים. אין לנו את הזכות בכלל. אנחנו יכולים רק לנחש שהפחדים הללו סביב נושא הקשר הם עמוקים ביותר. האם ההורים נפגעו מקשר פסול? האם חוו טראומה מאנשים קרובים? - לעולם לא נדע.

*

והנה חוליה נוספת בשרשרת הנסים: דווקא לאחר ששלוימה גילה לראשונה בחייו את הסיבה לכאורה, לחרדה שמלווה אותו כל החיים מיצירת קשרים, משהו השתחרר לו בפנים.

לראשונה בחייו, כך על פי עדותו, החזיק מרצונו את התינוקת בידיים. "נראה לי - כך הצהיר בעיניים בורקות - שהלב שלי כבר לא דפק כל כך. אפילו הרגשתי קצת מתיקות".

הילדים שלו, כנראה לעולם לא יידעו להודות לאבא שהולך ומחדש במשפחה מסורת חדשה, של יכולת להיות בקשר טוב עם הילדים, ולחנך אותם ממקום אהב. ועל הדרך גם להרוויח את כל מערכות הקשרים שלו בחייו. וזה לימוד עברונו. כי לעתים יש לנו קשיים שונים במערכות קשרים, ויש לנו הסברים הרוב על התופעה. אך

מה שחשוב זה לבדוק את החרדה שמאחורי הקשיים, לטפל בהם, וכך לחלץ את עצמינו.

החוליה הראשונה בשרשרת הנסים שפקדה את שלוימה, קרה בחלוף חצי שנה להולדת התינוקת הקטנה. (השם בדוי כמובן, כמו שאר פרטי הזיהוי בסיפור) התינוקת הביאה אור ענק למשפחה, כי היא נולדה לאחר הפסקה של שש שנים.

מטבע הדברים, יום ההולדת של חצי השנה נחגג בבית בשיא העליזות. מסיבה, בלונים, שירה, מתנות. הבדידות שלו היתה נוראה. כולם נראו לו שמחים, והוא האָבֵל היחיד. לא הצליח להתחבר לשמחה. אפילו חש זרות וניתוק רגשי. בדקות הראשונות נכנסה מערכת השכנועים הפנימית לפעולה. 'החגיגה הזאת זה ענין פסול' - לחש לעצמו בבזו. 'מנהג הגויים'. ואז עלה בו כעס. לא הבין מדוע בכלל אישר את המסיבה הפסולה הזאת. תיכף התחיל לחפש את הסיבות, מדוע לקום וללכת בזה הרגע.

אך אז - באורח נס - נפקחו לו העיניים. עלה לו משפט לראשונה. 'אולי הם דווקא בסדר, ומשהו אצלי לא בסדר?' - הדילמה הזאת לא נתנה לו מנוח, והוא זה שהכשיר את הקרקע לנס הבא בשרשרת.

פתאום נתקל בפרסום עם הילדים. זה נושא שדיבר אליו. לשפר את הקשרים עם הילדים. דאג שדרך החינוך הקשוחה שלו, לא מובילה לכיוון נכון.

הוא הגיע לסדנא. בעיקר, מוצף בכאב מול התינוקת החמודה בעולם שכולם עולזים סביבה, ואילו הוא חש זרות. עד מהרה קלט שכל מערכת הקשרים שלו בעולם - לקוייה. **כבר שנים ארוכות אין לו קשר עם חברים.** הוא משתדל ללכת בצידי הדרכים, בבית הכנסת תופס את הפינה. אומנם יש לו שני 'חברותות' ביום, אך הקשר טכני בלבד. באים לומדים והולכים.

מערכת שכנועים פנימית החליקה לו את הענין: "החברים בקהילה לא מספיק רציניים. החברות איתם עלולה להזיק".

הקשר שלו בבית לא תקין. הכול טכני ומינימאלי כבר המון שנים. משתדלים כמה שפחות להיראות יחד. ושוב עם הסברים משלו: "היא באה מרקע טכני מאוד. אין לה מושג מה זה קשר רגשי".

גם חוסר אהבה שחש כלפי הילדים הגדולים לא ממש הציק לו. "כי הם מאכזבים אותי מאוד. לא מתנהגים כראוי. יש לי איתם המון בעיות". משהו שלא יכל לומר על התינוקת הקטנה, ואשר בזכותה אכן הבין שצריך לטפל בעצמו.

מיותר לציין, שבקבוצה זה מאוד בלט. חוסר הרצון שלו ליצור קשרים. אנחנו, כרגיל ישבנו במעגל. באופן קבוע, מיקום הכסא שלו יצר בליטה במעגל. כאילו הוא לא חלק. ללא קשר לכמות הפעמים שהצעתי לו להזיז קדימה את הכסא, הוא תמיד נסוג אחורה באוטומט.

השיתופים שלו היו טכניים. נתונים יבשים. כאשר חברים היו צריכים להצהיר, מול מי הם מרגישים רצון להתקרב, שלוימה 'זכה' להגיע לתחתית הרשימה.

יכולנו לנחש בעצמינו את התגובה שלו. "כי באמת, מה יש לי איתכם? באנו ללמוד כאן כיצד ליצור קשר עם הילדים? מה פתאום ליצור כאן קשרים?"

הוא צודק לגמרי. מה יש לו עם מוישה מבני ברק? עם יענקי מבית שמש? ועם אברימי מאלעד? - אלא מה, אנחנו

לפסל דרך בנותיבי הנפש

פודקאסט "עומקים" - פרק ה'

פחד מעיק או משתק

להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134

לצפייה פנה למייל הרשום מטה

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת שלח

"שלח לך אנשים" (יג, ב)

שלח לך, לדעתך אני איני מצווה לך (רש"י).
 נראה לפרש על פי מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קטז, י-יא): "האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב".
 הרי עיקר עבודתו של האדם היא לעקור מקרבו את מידת הגאווה ולהידבק במידת הענווה ושפלות הרוח, והמילה "אני" מרמזת על גאווה, כשאדם מחשיב עצמו ל'יש'.

ידוע המעשה באדמו"ר ה"דברי חיים" מצאנו זי"ע, שפנה פעם למשמשו ושאלו: "מי אתה?" השיב המשמש: "אני פלוני, משמשו של הרבי". שאלו שוב: "מי אתה?" וחזר המשמש והשיב: "אני פלוני בן פלוני, משמשו של הרבי". כך חזר הדבר כמה וכמה פעמים, עד שבסוף ענה המשמש במבוכה: "איני יודע".

הדלת וכששאל הרבי "מי זה?", השיב התלמיד: "אני". נענה הרבי מלכוביץ' מתוך החרד: "אני הוא ולא אחר! רק הקב"ה יכול לומר על עצמו 'אני'!" אמר אותו תלמיד: "אילו לא באתי לרבי אלא כדי ללמוד דבר זה בלבד - דיי".

והנה, אף כשהאדם עובד על עצמו לשבר את הגאווה, לא ימלט שלא ייכשל בה לעיתים. וזהו שרמזו דוד המלך: "האמנתי כי אדבר אני" - אם אדם עדיין מאמין ומחזיק בדיבור ה'אני' שלו, סימן הוא ש"עניתי שמים. אך 'אני אמרתי בחפזי" - אם נפלט לו 'אני' רק דרך חופזה וטבע אנושי, אין זה חטא חמור כל כך, שכן "כל האדם כוזב" וכולם נכשלים בכך לפעמים. וזהו שאמר הקב"ה למשה רבנו: "שלח לך לדעתך. 'אני' איני מצווה לך". רק זאת איעצך: מי שהוא בעל גאווה ואומר 'אני' - כזה אדם איני מצווה לך שתשלח. (שיח יעקב יוסף)

"ואַהֲבַתְּ..."

"האֲהֵב אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הוּא תִינּוֹק", אוֹמְרִים לוֹ אַנְשֵׁי הַחֲנוּף הַמְדַפְּלָמִים.
 גַּם כְּשֶׁהוּא הָיָה תִינּוֹק בְּעָרִיסָה הוּא לֹא הִבִּיא לָךְ נַחַת, לֹא הִתְחַשֵּׁב בְּרַגְשׁוֹת שְׁלָךְ, וּבְכָל זֹאת נִמְסַתְּ מֵרַב חֶבֶה כְּלַפּוּי.
 הֵם חֲכָמִים, אַנְשֵׁי הַחֲנוּף הַמְדַפְּלָמִים. יוֹדְעִים עַל אֵלוֹ נְקֻדּוֹת לְלַחֵץ.
 הָאֲמַת הִיא שׁוֹזוֹ אַחַת הַשְּׂאֵלוֹת הַבוֹעֲרוֹת בְּלִבּוֹ לְאַחֲרוֹנָה, מֵאִזְ שִׁקְשָׁה לוֹ כֹּל כֶּף אֲתוֹ.
 הַזְכְּרוֹנוֹת מְצִיפִים אוֹתוֹ. הוּא נֹזֵךְ בְּרַגְעִים שְׂבָהֶם עֶמֶד בְּתִינּוֹקִיָּה, מְבִיט לְרֵאשׁוֹנָה עַל הָעוֹלָל הַזֹּעִיר שֶׁשָּׁכַב שָׁם בְּלִי תְזוּזָה. לְבוֹ הַתְּמַלָּא חֲמֵלָה אֲבָהִית בְּרַגַע אֶחָד.
 "אֲעֲשֶׂה הַכֹּל בְּשִׁבְלֶךָ, בֵּן שְׁלִי", הַבְּטִיחַ לְעֲצָמוֹ בְּאוֹתָם רַגְעִים. "אַתָּה שְׁלִי, שְׁלִי", לְחַשׁ לְעֲצָמוֹ כְּלֹא מֵאֲמִין.
 הַיְנָמִים חָלְפוּ בְּמַהֲירוֹת. תִּינּוֹק חֲדָשׁ הַצֵּטְרָף לְמִשְׁפָּחָה הַצְּעִירָה, וְהוּא הָיָה אֲבָא מֵאֲשֶׁר.
 בְּכָל עָרֵב הָיָה מְמַהֵר הַבִּיטָהּ רַק כְּדֵי לִפְגֹּשׁ שׁוֹב אֶת בְּנוֹ. הָיָה מְבִיט בּוֹ בְּלִי סוּף. זֶה הָיְתָה הַהֲרַפְיָה שְׁלוֹ.
 "צְדִיק' ל שְׁלִי", הָיָה לוֹחֵשׁ לוֹ בְּאַהֲבָה גְלוּיָה, "אַתָּה כָּל כֶּף מֵתוֹק, כָּל כֶּף שְׁלִי".

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (יג, טז)

אמר ר' שמעון בן יוחאי: יו"ד שנטל הקב"ה משרי היה טס ופורח סביב כסאו של הקב"ה. אמר לפניו: ריבונו של עולם! בשביל שאני קטנה שבאותיות, הוצאתני משמה של צדקת? אמר לו הקב"ה: לשעבר היית נתון בשם נקבה ובסוף האותיות, עכשיו תהיה נתון בשם זכר ובראש האותיות; הדא הוא דכתיב:

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

הלא גם בתלמידי חכמים יש דופי, כפי שאומר אבינו. כך קל היה להם לעבור לדרך אחרת, שיש בה גם מפיתויי העולם הזה, לא כן שכנך, אמנם איש פשוט תם וישר הוא, אך כל פגישה עם תלמיד חכם הסבה לו עונג עצום, ובכל פעם שהיה שב לביתו אחר פגישה כזו, היה שר ורוקד: 'היום זיכני השם יתברך לפגוש תלמיד חכם פלוני, איש

נעלה ורם מעלה, מי יתן בני ותהיו גם אתם כמוהו'. ראו הילדים כי משוש לב אביהם הוא התלמיד חכם, ראו את המושג 'תלמיד חכם' כפי שהוא באמת, מיקדו את שאיפתם לגדול בתורה, ומה הפלא כי אכן גדלו כך?! לו היית גם אתה כשכנך מייקר ומשבח בדבריך תלמידי חכמים, משרה בביתך אווירה לווהטת של אהבת תורה ולומדיה, אזי לבטח היית זוכה גם אתה!"

"וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל" (יד, ב)

מסופר על הגאון רבי אלעזר לאו זצ"ל, שכיהן כרבה של אונגוואר, שהיו לו שונאים רבים שהציקו לו ורדפו אותו. לעת זקנותו, כשכל היריבים בכל המחנות הכירו בגדולתו בתורה ובעבודת ה' ונעשו לו ידידים, אמר הגרא"ל: משל למה הדבר דומה? לחתן שאומר לכלתו "הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל". לכאורה קשה, למה לא אומרים "כדת תורה" או "לפי ההלכה"? מה פירוש "משה

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע". (ילקוט שמעוני בראשית)

מעשה היה ובא לפני ה"לבושי שרד" דין תורה מעניין, על בית הכנסת שהוסיפו שולחן ליד החזן עקב חוסר מקום, ושם במזרח היה עוד שולחן מימים קדמונים, ולא הזיזו אותו ממקומו, ועכשיו שהוסיפו ליד החזן עוד שולחן,

באו בטענה יושבי השולחן הישן שמגיע להם לשבת בשולחן החדש ליד החזן כי תמיד הם ישבו במזרח, ושום דבר לא הפסיק ביניהם לבין החזן. ענה להם בעל הלבושי שרד: לכאורה יכולה לבוא הה"א של הושע ולטעון, עד עכשיו הייתי ראשונה ועכשיו היו"ד במקומי, אלא רואים מכאן שאם לא הזיזוהו ממקומו, רק נתנו לפניו עוד אות, לא יכול לבוא בטענה. כמו כן אין אתם יכולים לבוא בטענות, היות ולא הזיזו אתכם ממקומכם אלא הוסיפו שולחן לפניכם. (דבש וחלב)

"וילונו על משה ועל אהרן" (יד, ב)

פעם בא לפני הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל אברך אחד ששפך לפניו מרי לבו, וכך אמר: "שכני ואני, שנינו אבות לילדים, אני אברך ויודע ספר, וכמובן חינכתי את בני לתורה, אך לא שפר עלי חלקי, ולא זכיתי שבני ימשיכו באוהל ה' של תורה, ואילו שכני, איש פשוט תם וישר, אך בניו יצאו גדולי תורה, במה נגרע חלקי?!" סיים בקול כאוב.

כפי הנראה הכירו הרב מקרוב, ולכן השיבו: "אתה מחזיק עצמך ללמדן ו'מבין' בגדולי תורה, ומפעם לפעם היית נוהג להעביר את שבת ביקורתך, ולחלק ציונים לתלמיד חכם זה או אחר. הילדים שמעו והפנימו. לכשגדלו, ועשו את חשבון נפשם, אמרו לעצמם:

לפֿעמים הִיָּה הַחֶלֶק הַרְצִיּוֹנִי שָׁבוּ עוֹצֵר וְשׂוֹאֵל: לָמָּה אֲתָה כָּל כֶּךָ אוֹהֵב אוֹתוֹ?
כֶּסֶף הוּא לֹא נוֹתֵן לָךְ, רַק דּוֹרֵשׁ. נַחַת אֵין לָךְ מִמֶּנּוּ כְּרָגַע, וְהַלּוּאֵי שִׁתְּהִיָּה. כְּבוֹד גַּם לֹא מִי יוֹדֵעַ מָה.
הַעֲסוֹק סְבִיבוֹ דּוֹרֵשׁ מִמֶּךָ הַמּוֹן. אֲתָה מוֹתֵר עַל שְׁעוֹת שְׁנָה לְמַעַנּוֹ וְעוֹשֶׂה זֹאת מִתּוֹךְ עִיפּוֹת גְּדוּלָּה, אֲךָ מִתּוֹךְ אֲהָבָה שְׂאִין צָרָךְ לְהַסְבִּירָה. אֲתָה לֹא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבָה כְּשֶׁאֲתָה מִתְעַסֵּק אִתּוֹ, אֲתָה פְּשׁוּט אוֹהֵב אֶת זֶה.
הַחֲדָשִׁים חֲלָפוּ. הָעוֹלָל הַזְּעִיר הִפָּךְ לְתִינוּק חָכֵם בְּעַל צָחוֹק פְּעֻמוֹנִים, וְהָאֲהָבָה הָאֲבָהִית רַק הִלְכָה וְגִבְרָה. כָּל הַתְּקַדְמוֹת קִטְנָה הִיָּתָה עֲבוּרָךְ כְּמוֹ מִילִיּוֹן דּוֹלָר בְּזַמְנֵים הַטּוֹבִים שֶׁל הַדּוֹלָר. כָּל זַחֲלָה, כָּל הֶגְהָ, כָּל פְּעִיָּה, כָּל חִיוֵךְ. אֲשֶׁר.
לֹא הַבְנַתְּ אֵיךְ יִכּוֹל לְהִיּוֹת שְׂאֵנְשִׁים אֵינָם אוֹהֲבִים אֶת יְלָדֵיהֶם. אֵיךְ אֶפְשֶׁר שְׁלֹא לְהַתְמַלֵּא אֲהָבָה אֵינְסוֹפִית מוֹל פֶּסֶת הָאֲשֶׁר הַקִּטְנָה הַזֹּאת.
בְּטֵל דְּבַר, בְּטֵלָה אֲהָבָה
אֲבָל אַז, מִתְיָשָׁהוּ בְּאִמְצַע הַחַיִּים, הַתְּחִיל הַיֶּלֶד לְגַדֵּל. הַשָּׂנִים, כֶּךָ נֶאֱנָחִים הַמְּבַגְרִים, חוֹלְפוֹת בְּמַהִירוֹת. גַּם אֲצִלָּךְ הֵן חֲלָפוּ בְּמַהִירוֹת.
וּפְתָאוֹם אֲתָה פּוֹגֵשׁ אֶת עֲצֻמָּךְ בְּסִיטוּאֲצִיּוֹת שְׁלֹא דְמִינָתָ.
אֲתָה הָאֲבָא בְּבֵית, אֲבָל פְּתָאוֹם יֵשׁ מִיָּשָׁהוּ עִם דְּעוֹת מְשֻׁלוֹ, וְהוּא יוֹדֵעַ לְהַתְעַקֵּשׁ עֲלֵיהֶן.
הוּא לֹא שׂוֹאֵל אוֹתָךְ כָּל דְּבַר. יֵשׁ לוֹ רְצוֹנוֹת, מַחְשְׁבוֹת וְשִׂאִיפוֹת, וְהֵן לֹא תְּמִיד עוֹלוֹת בְּקִנְיָה אֶחָד עִם הַרְצוֹנוֹת וְהַמְחָשְׁבוֹת שֶׁלָּךְ כְּאֲבָא.
פְּתָאוֹם אֲתָה מוֹצֵא אֶת עֲצֻמָּךְ מִתּוֹכָךְ, מִגֵּן בְּלֵהֵט עַל הַרְצוֹן שֶׁלָּךְ, נִכְנָס לְפָנּוֹת, לְמַרְיבוֹת, נִגְרָר לְצַעֲקוֹת, לְכַעֲסִים וּלְאֲכֻזּבוֹת.

וישראל?"

וההסבר הוא: משה היה רועה נאמן ואהב את עם ישראל. גם היהודים אהבו את משה רבנו וביכו את פטירתו במשך שלושים יום, ובכל זאת היו ביניהם קטטות במשך ארבעים שנה במדבר בשל אוכל, מים, בשר, מרגלים ועוד.

לעי"נ האשה החשובה
מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

נענה רבי מאיר שמחה: "מעולם לא שמעת בקולי!"
מחה הגבאי ואמר: "מדוע כבוד הרב כך נזוף בי? הרי זו פעם ראשונה שאני חולק על דברי הרב. תמיד קיימתי את דברי הרב ללא סייג!"

למרות זאת, הם לא התגרשו ונשארו יחד עד הסוף. כך אומר החתן לכלתו בשעה שהוא מקדשה: "דעי לך, שאי אפשר למנוע קטטות ומריבות, אבל עלינו להתנהג כדת משה וישראל" - שרבו זה עם זה, אבל לא עזבו אחד את השני ולא נפרדו זה מזה".

ענהו רבי מאיר שמחה: "אכן כך הוא, אבל פעם זו מורה כי תמיד עשית כהוראותי משום שסברת כך גם אתה, והראיה - כשדעתך שונה אינך מקבל את הדברים. אם כן, כל חינך לא צייתת אלא לצו שכלך, לא לציוויי"

(מן המים משיתיהו)

"ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם" (טו, לח)
מעשה בבן ישיבה שבא לפני הגאון בעל הקהילות יעקב זצ"ל, ושאל האם יוכל לעסוק ברישום תלמידים לחינוך תורני, שיש בזה משום הצלת נפשות.

ענהו הקהילות יעקב: "שב ותלמד!"

מיהר להבהיר: "לא התכוונתי בתקופת הלימודים, שאלתי עלימי 'בין הזמנים!'"

ענהו הסטייפלער: "בבין הזמנים, אפשר".

הודה וביקש לצאת, קרא לו הקה"י שישב.

חזר, ורבנו נטל בידיו הקדושות את הציצית שבבגדו, והראה לו. הצביע על אחד החוטים ואמר: "רואה אתה, חוט זה הוא 'השמש'! הוא היוצר את החוליות, והופך את החוטים לחפצא של מצווה! בתחילה, הוא היה הארוך מכולם. אך מה אירע? הוא הסתובב סביבם לזכותם. הסתובב והסתובב, וככל שהסתובב הלך והתקצר, עד שנהיה קצר כמותם..." ופטרו לשלום.

(הגש"פ הקהילות יעקב)

המִצְפּוֹן שֶׁבְּתוֹךְ לִבְךָ זוֹעֵק: מָה קָרָה? אֵיפֹה הָאֱהָבָה הַמְּפֹרֶסֶת שֶׁלֹּךְ אֵלָיו? לָמָּה אַתָּה לֹא מְקַבֵּל אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא? מָה עָלָה בְּגוּרְלֵךְ כָּל הַהִבְטָחוֹת?
לְפַעֲמִים אַתָּה מְרַגֵּשׁ שְׂאִינְךָ יְכוּל אֶתוֹ. לֹא הוֹעִילוּ כָּל הַהֲרָצָאוֹת שֶׁשִּׁמְעֶתָ עַל גֵּיל הַהִתְבַּגְּרוֹת אוֹ עַל מְרֵי יְלָדוֹתַי. אַתָּה כּוֹעֵס, מְאֹכֵז. אֵת הַמְשַׁפְּחָתִיּוֹת שֶׁלֹּךְ דְּמִינֵת אַחֲרָת.

וְאִזּוֹ הֵם מְגִיעִים, כָּל אֲנָשֵׁי הַחֲנוּךְ הַמְּדַפְּלָמִים, וְשׂוֹאֲלִים אֶת מָה שֶׁהַמִּצְפּוֹן כָּבֵר זוֹעֵק: לָמָּה שְׂלֹא תֵּאָהֵב אוֹתוֹ כְּמוֹ פֶּעַם, בְּלִי סִיבָה, רַק מִפְּנֵי שְׂאֵתָה אָבָא שְׁלוֹ וְהוּא הֵבֵן שֶׁלֹּךְ? מָה הַשְׁתַּנְּהָה?
בְּגַלֵּל שֶׁהַקּוֹל שְׁלוֹ הַשְׁתַּנְּהָה וְהַפְּרָצוּף הַיְלָדוֹתֵי הַחֵל לְהַעֲלֵם בֵּין פְּצָעֵי הַבְּגָרוֹת, הָאֱהָבָה מְסַתְּלֶקֶת? אוֹ שְׂאוּלֵי כָּל הָאֱהָבָה הֵיְתָה אֲשֶׁלִּיָּה?
וְהַחֲשֵׁשׁ הַזֶּה הוּא הַמְּזוֹן הַטּוֹב בְּיוֹתֵר לַמִּצְפּוֹן הַהוֹרֵי.

הַמְּגִיד מִמְּזִרֵיטֵשׁ מְגַלֵּה סוּד מוֹפְלָא לַהוֹרִים:
לָמָּה אֲנַחְנוּ כָּל כֶּךָ אוֹהֲבִים אֶת יְלָדֵינוּ בְּעוֹדָם תֵּינֻקוֹת?

לָמָּה אֲנַחְנוּ נִמְסִים מוֹל יְצוּר זְעִיר וְחָסֵר יֵשֶׁע?
מְסַתְּבֵר שֵׁישׁ כְּאֵן מִשְׁהוּ בְּלִתֵּי מוֹסְבֵּר. מִשְׁהוּ רוֹחֲנֵי יוֹתֵר.

הַנְּשָׂמָה שֶׁלָּנוּ וְתִיקָה בְּעוֹלָם. פֶּסֶת אֱלוֹקוֹת הַמִּתְהַלֶּכֶת בְּתוֹךְ עוֹלָם גִּשְׁמִי וּמְנַתֵּק.
הַנְּפֵשׁ כְּבֵר הַסְּפִיקָה לְהַסְתַּבֵּךְ בְּאֵינְסוֹף צְמִתִּים. הַתְּמַלְאֵנוּ שְׂקָרִים פְּנִימִיִּים, חֲשִׁבוֹנוֹת רַבִּים, הַתְּחַכְּכֵנוּ עִם הַחִיִּים וְהַתְּחַסְּפֵנוּ.

הַנְּפֵשׁ כְּמַעַט שְׂאִינָה זוֹכֶרֶת אֶת הַמְּקוֹר מִמֶּנּוּ נִחְצָבָה. הָאֵינְסוֹף נִשְׁאָר כְּזֶכְרוֹן עָמוּם וְרַחוּק.
הַשְּׂפַע הָאֱלוֹקִי שֶׁמְגִיעַ אֵלֵינוּ בְּכָל יוֹם עוֹבֵר בְּדֶרֶךְ בְּצַנּוּרוֹת מְסוּבָכִים וּמְשׁוּבָשִׁים. אֲנַחְנוּ מְלֵאִים גְּאֹהָה, אָגוּ, דְּעִתָּנוֹת וְרִצּוֹן לְשֵׁלֵט.

השמיעה בקול ה', כי כאשר האדם בוחר מה כן ומה לא, הרי הוא עובד את עצמו, ולא עובד ה' כלל.

לגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל היה גבאי נאמן שפעל על פי הוראותיו. פעם הורהו דבר מה והגבאי חלק על דעתו.

"טובה הארץ מאד מאד" (יד, ז)

רבי חיים שמואל שטרנפלד מחנטשין נמנה עם גדולי מחבביה של ארץ הקודש והיה מגדולי התומכים ביישוב היהודי בארץ ישראל, ואף למעלה מיכולתו.

אם היה מגיע לידיו פרי או תוצרת אחרת של הארץ, היה משתעשע בהם באהבה עזה ומתמוגג משמחה.

פעם אחת העמידו על שולחנו בקבוק יין מארץ ישראל. לאחר שעשה עליו קידוש הורה לסלקו מן השולחן. הגבאי תמה לפשר הדבר.

לאחר מכן הסביר לו רבי חיים שמואל: "כששתיתי מהיין גיליתי כי טעמו חמוץ. חששתי שאם המסובים ישתו ממנו, יבואו להוציא את דיבת הארץ ופירותיה רעה; וחלילה לנו מלדבר סרה על ארץ הקודש, כי גם אם תוצרתה חמוצה, מתוקה היא לנו".

"וימלא אחרי" (יד, כד)

יסוד מוסד ב'וימלא אחרי' הוא: לעשות הכל בכל רק על פי ה', שכן הבחירה מה כן ומה לא ממוטטת לגמרי את

לרפואת

הילד מאיר אלישע בן מרת רבקה רייזל שיחי' בתוך שאר חולי ישראל

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" (טו, לט)
השאלה: למה הקדים את הלב לעיניים? הרי חז"ל אמרו שטבע האדם "עין רואה ולב חומד"? זאת אומרת שהסדר הוא קודם עיניים ואחר כך לב. צריך היה אם כן לכתוב "אחרי עיניכם ואחרי לבבכם"?

התשובה נמצאה בסידורו של הגאון מווילנא, שליד הפסוק הנ"ל בקריאת שמע ציין הגר"א: "מפני מעשה שהיה".

וכך פירשו את כוונת הגר"א: במסכת מנחות (דף מד) מסופר על אדם שהיה זהיר במצוות ציצית. הוא החליט לנסוע לכרכי הים הרחוקים כדי לעבור עבירה. ובזכות המצווה - הציציות שטפחו על פניו - הוא ניצל מהעבירה. הרי לנו שבעבירה של "לא תתורו", יתכן מצב שהלב יחמוד לפני ראיית העיניים, כי הוא יצא למסע שלו על ידי ששמע שמועה מה יש שם בכרכי הים.

זה מה שהבטיחה התורה: אם תשמרו מצוות ציצית כראוי, היא תשמור אתכם שלא תתורו אחרי לבבכם מתחילה וגם שלא תתורו אחרי עיניכם בסוף. (כרם הצבי)

"והייתם קדושים לאלוקיכם" (טו, מ)
מובא בספר עלינו לשבח, הרב מילר סיפר שבצעירותו, כאשר למד בישיבה בחיפה, הוצרך

פעם ראש הישיבה לנסוע אל מחוץ לעיר וביקשו להצטרף אליו. בימים ההם, סיפר הרב מילר, עדיין לא היו בנויים יישובים לאורך הכביש, והנוף שנשקף בעד חלון המכונית היה רק הרים, ים, שמיים, אדמה. לפתע, מצביע ראש הישיבה לכיוון מסוים ואומר לי: "שלמה, מה אתה רואה שם?"
הבטתי לעבר המקום שאליו הצביע, ולא ראיתי שום דבר מיוחד. "הסתכל טוב", ביקש ממני ראש הישיבה. ואז התבוננתי וראיתי ילד ערבי כבן עשר מנהיג

עדר ענק של בהמות, שוורים ופרות, כבשים ועיזים. "מה אנחנו יכולים ללמוד מכך?" שאל ראש הישיבה, ומשלא הבנתי אל מה רומזים דבריו, המשיך ואמר: "הרי הגוי הקטן הזה הוא כל כך קטן לעומת כל העדר הענק, ולכאורה הוא היה צריך להיות מושפע מהם, להתכופף על ארבע וללכת כמותם, ובכל זאת הוא אינו עושה כך.

מדוע? כי גם הוא, הילד הערבי, הגוי הקטן הזה, יודע שהוא בן אדם וכל העדר הזה מורכב מבהמות... ומותר האדם מן הבהמה..."
האדם שונה מהבהמות למרות שהן רוב העולם! היהודי שונה מהעמים למרות שהם רוב העולם! זה סוד ההצלחה והכוח האדיר שמקרין יהודי שמקדש שם שמים, לבוש צנוע ומכובד! והייתם קדושים...

"ולא תתורו... למען

תזכרו" (טו, לט-מ)
אחד מחסידיו של רבי מנחם מענדל מקוצק היה תלמיד חכם גדול, שהיה שקוע במשך כל היום בלימוד התורה. עם זאת סבל מאוד מזיכרון חלש ומנטייה לשכוח את אשר למד.
פעם החליט להיכנס אל רבו ולבקש עצה וסגולה לחיזוק הזיכרון. הרבי מקוצק, שהיה ידוע באמרותיו החריפות והשנונות, הגיב קצרות: בתורה יש סגולה אחת - 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' - למען תזכרו".

דקות מעטות לפני פטירתו, נטל הגאון מווילנא את ציציותיו בידי, וכה אמר לבני ביתו שניצבו סביב מיטתו: "כמה קשה להיפרד מהעולם הזה! כמה יקר כל רגע בעולם הזה! הנה, על ידי ציצית, שמחירה פרוטות מעטות, מקיים היהודי מצווה ומסוגל להגיע למדרגות עליונות, ואף לקבל את פני השכינה. היכן נוכל למצוא זאת בעולם הבא!?" ובמילים אלו יצאה נשמתו בטהרה ועלתה אל גנזי מרומים. (מעשיהם של צדיקים)

אָבֵל הַנֶּשְׁמָה מִתְגַּעְגַּעַת. מִתְגַּעְגַּעַת לְנִקְיוֹת הַזֹּאת, לְקֶשֶׁר הַיָּשָׁר וְהַכִּנְהָ, לְחִבּוּר אֶל הָאֵינְסוּף שְׁאִינּוּ עוֹבֵר דֶּרֶךְ מִסַּךְ שֶׁל שְׁקָרִים וְחִשְׁבוֹנוֹת.

הַנֶּשְׁמָה מִחֻפְּשֵׁת אֶת מָה שְׁאֵהָבָה נִפְשָׁה וְאֵינָה מוֹצֵאת אוֹתוֹ בֵּין הַמְּבַגְרִים. כָּלֵם מְסַבְּכִים בְּתוֹךְ מְלַכְּדֵת הָאָגוּ וְהַתְּכָכִים.

וּפְתָאוּם אֶתָּה מִגְּלָה מוֹלֶךְ יְצוּר זְעִיר, טְהוֹר מִבֶּט, כְּזֶה שְׁעוֹד לֹא פָּגַשׁ אֶת הָרוּעַ, וְעוֹד לֹא טָעַם מִמָּה שֵׁישׁ לְעוֹלָם הַזֶּה לְמַכַּר וּלְסַבֵּךְ.

לִיְצוּר הַזֶּה אֵין דַּעוֹת מִשָּׁל עֲצָמוֹ. אֵין לוֹ רְצוֹן לְשַׁלֵּט. אֵין לוֹ מַחְשְׁבוֹת שֶׁל "אֵיךְ אֲנִיצַח אֶת מִי שְׁעוֹמֵד מוֹלֵי".

הוּא יְצִיר כְּפִיו שֶׁל הַבוֹרָא, בְּלִי תוֹסְפוֹת. כְּשֶׁהִשְׁפַּע הָאֱלוֹהִי מִגִּיעַ לִיְצוּר כֹּה נָקִי, הוּא מִגִּיעַ נָקִי וְטְהוֹר יוֹתֵר.

זֶה בְּדִיוֹק מָה שֶׁנִּקְרָא בְּלִשׁוֹנֵנוּ "חֵן". חֵן הוּא קֶשֶׁר טְהוֹר וְנָקִי שֶׁל אָדָם עִם מְקוֹר חַיִּיו. אָדָם כְּזֶה מְלֵא חֵן, מְלֵא טְהֵר. אֵי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לְהִנָּמַס מוֹלוֹ. לֹא בְּגִלְלוֹ, אֲלֵא בְּגִלְלֵי הַטְּהֵר הָאֱלוֹהִי הַמְּשַׁתְּקֵף מִמֶּנּוּ.

הַנֶּשְׁמָה מִתְגַּעְגַּעַת בְּדִיוֹק לְטְהֵר הַזֶּה. לֹא פְּלֵא שְׁאֲנַחְנוּ עוֹמְדִים מוֹל תִּינוּק וּמִתְמַלְאִים אֶהָבָה בְּלִי גְבוּל. הָאֶהָבָה הַזֹּאת הִיא בְּטוֹי שֶׁל גַּעְגּוּעַ לְטְהֵר הַעֲתִיק שְׁלָנוּ.

אֶהָבָה אֲמִתִּית אֵינָה נּוֹבַעַת מְרֻוּחִים אִישִׁיִּים. זֹו אֵינָה אֶהָבָה אֲלֵא אֵינְטֵרְס.

אֶהָבָה הִיא הַכְּמִיּוּהָ לְקֶשֶׁר הַנָּקִי שְׁלָנוּ עִם הַבוֹרָא. אֶת הָאֶהָבָה הַזֹּאת, שְׁאֵינָה תְלוּיָה בְּדָבָר, אֲנַחְנוּ מוֹצֵאִים בְּתִינוּק שְׁלָנוּ.

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

א גוט שבת

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת שְׁלַח לָךְ - תְּאֲמִין וְתוֹשַׁע

"אָךְ בַּה' אֵל תִּמְרְדוּ, וְאַתֶּם אֵל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ... ה' אֱתֵנוּ, אֵל תִּירָאִים" (במדבר י"ד, ט')

טעיתי והקדמתי את ראש חודש ביום אחד. אני מבקש מחר בלילה לחזור לישון בקברים. חזרו לישון בעשירי באב ובבוקר אומר משה רבינו: הבדלו החיים מתוך המתים וקמו כולם. אמר משה: אולי טעיתי ביומיים. שוב חזרו לישון. כך נמשך עד ט"ו באב שזה אמצע החודש והירח מלא. משה רבינו הבין שה' פדה את ה-15,000 האחרונים.

רבתינו שואלים: איך זה יתכן, הרי היתה כאן גזירה בשבועה "חִי אֲנִי נְאֻם ה'" (במדבר י"ד, כ"ח). אם תאמר שהם עשו תשובה, וכי הקודמים להם לא עשו תשובה? כל מי ששכב בקבר בוודאי עשה תשובה. למה זכו רק ה-15,000 האחרונים להינצל?

רבינו האריז"ל מסביר: אם אתה תולה ביטחונך רק במי שאמר והיה העולם ונכנע לו, אתה זוכה לבטל אפילו גזירה עם שבועה.

גם שבועה של ה' שאמר: "חִי אֲנִי נְאֻם ה'... אִם יִרְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְכָל מִנְאֲצֵי לֹא יִרְאוּהָ" (במדבר י"ד, כ"ג), אמנם סלחתי כדברך, אבל אני נשבע: חִי אֲנִי נְאֻם ה'. מגזירה כזו לכאורה אי אפשר להינצל. רבינו האריז"ל אומר: אם אתה מתפלל מכל הלב ואומר: אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה, בביטחון מלא, אתה יכול לבטל גם גזירה עם שבועה.

ברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

צפוני לבנה

יום	כניסת לבנה	צאת לבנה	ריבון תמן
י"ג	19:06	20:25	21:15
י"ד	19:23	20:27	21:12
ט"ו	19:18	20:29	21:16
ט"ז	19:23	20:25	21:11

על הפסוק "השִׁלַח אֶמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד מְהֵרָה יֵרוּץ דְבָרוֹ" (תהילים קמ"ז, ט"ו)- המלבי"ם ביאר: "יש הבדל בין אמירה ובין דיבור; שהאמירה היא הגזרה הכוללת, והדיבור הוא פרטי הדברים... וישלח אמרתו ארץ- היא הגזרה הכוללת, ועד מהרה ירוץ דברו- הם פרטי הדברים המתפשטים בארץ."

כלומר, אפילו כאשר ה' גוזר גזירה אין היא מחייבת אותו כלל ועד מהרה הוא מריץ פקודה הפוכה.

במדרש תנחומא כתוב: "ישועת ה' כהרף עין" (שם, פרשת וישב, סימן א')- בין רגע כהינד עפעף העין הקב"ה יכול להפוך את כל המצב אם רק תבטח באמת בבורא עולם.

האדם צריך לדעת ולחוש באמת שה' לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים וכל השאר אך סיבות בעלמא ובכוח הביטחון זוכה לישועות שהוא צריך.

בפרשה שלנו ה' גוזר שכל דור המדבר לא יכנס לארץ חוץ מיהושע וכלב. הגמרא אומרת (תענית ל) שבכל ערב תשעה באב היו חופרים קברים וכולם ישנים בקברים ובבוקר משה רבינו היה עובר ואומר: הבדלו החיים מתוך המתים. היו רואים ש-15,000 מתו ונשארו בקבר, כיסו אותם והמשיכו ללכת.

כך חוזר חלילה כל ערב תשעה באב. חז"ל אמרו שלא היו ימים טובים לישראל כמו ט"ו באב ויום הכיפורים. ב-ט"ו באב פסקו למות מתי מדבר. בשנת הארבעים נשארו 15,000 אחרונים. הם חפרו בערב תשעה באב קברים ושכבו שם. למחרת משה רבינו עבר בין הקברים ואמר הבדלו החיים מתוך המתים וקמו כל החמש עשרה אלף. משה רבינו אמר להם: אני בשר ודם. אולי

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

הצלחה בגור"ר
יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה נעם יצחק בן רחל ברכה יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב דני בן שושנה אבישג ודניאל בני מירב

זיווג הגון וכשר במהרה
אורן חיים בן אלן אסתר רותצה בתיה בת ימנה נינט אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואיליה טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית מירב בת אילנה שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר יניב בן פרידה

זרע קודש בר קיימא
גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה סימין בת סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דוד עומרי בן יהודית דרור בן סופיה

רפואה שלמה
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחי- בריאות ואריכות ימים סיימין בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה אורן בן פרידה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל נטע רותי בת פלורה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רונית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי שירה ברכה בת מלכה חיה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים יוסף יחזקאל בן אסתר

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת תמר פורטונה בת מיסה ע"ה
לעילוי נשמת נחום בן כיריה ז"ל
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר וליד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – בְּשֵׁר וְחֵלֶב - חֵלֶק ז'

Ice ?

מה הדין כאשר חותכים דברים חריפים?

תשובה

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחסי, שליט"א מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

הדרך הטובה ביותר להחזיק במטבח סכינים 'פרוה' וכן פומפיה וכו', שבהם ישתמשו לחיתוך ירקות ושאר דברים שהם פרוה, ובפרט דברים חריפים כמו בצל, שום וכו'. לכתחילה יש לחתוך דברים חריפים פרוה על גבי קרש חיתוך סתמי, ולא על גבי כלי בשרי או חלבי. באופן זה ניתן יהיה להשתמש במאכלים החתוכים לכל מטרה.

דבר חריף, כגון: צנון, שום ובצל וכן פירות חמוצים מאוד, כגון לימון וכן מאכלים מלוחים מאוד, כגון: דג מלוח, שחתכו בסכין בשרי בן יומו [שחתך בו בשר רותח תוך 24 שעות] או שהסכין לא היה נקי, אסור לאכול את המאכל החריף עם חלב עד שיוריד ממקום החיתוך כדי נטילת מקום [2 ס"מ] או שיטעם את החריף שאין בו טעם בשר ודי בהדחה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן צו ס"א וס"ב) והטעם מכיוון שהחריפות ודוחק הסכין גורמים להוציא את הטעם הבלוע בסכין, ודינו כבלוע בטעם ראשון ממש. כ"כ השו"ע (שם) ומשמע אף לכתחילה. מכל מקום לדעת בני אשכנז אין סומכין על טעימה לכתחילה, מפני שבזמננו אין אנו בקיאים להבחין היטב בטעמים. כ"כ הרמ"א בתורת חטאת (ריש כלל סא), ובש"ך (שם). בשו"ת תפילה למשה ח"ג (סימן יא) כתב שכאשר הסכין נקי היטב על ידי שפשוף דינו כנעיצה בקרקע קשה. כל הדין שאגב דוחק הסכין מבליע ופולט, היינו כשחוששים לשומן שנסרך. וראיה לדבר מ"ש השו"ע (יו"ד סימן צו ס"ה) חתך צנון לאחר שחתך בו לפת אין איסור ומותר.

לדעת בני אשכנז המאכל החריף כולו נעשה בשרי לכתחילה. **מקורות:** הרמ"א (שם) שיש לאסור כולו לכתחילה, ובדיעבד נאסר רק כדי נטילה. השו"ע (שם) כתב בדיעבד כשכבר בושל המאכל החריף עם המין השני די אם יש פי שישים כנגד להב הסכין או פי שישים כנגד מקום נטילה שהיה צריך לחתוך משני הצדדים. עיין כף החיים (יו"ד סימן צד אות כז).

כאשר מבשלים מאכל פרוה עם דבר חריף בסיר בשר בן יומו, אין לאכול עם חלב. לדעת בני אשכנז, גם כאשר סיר הבשרי אינו בן יומו אין לאכול עם חלב.

חתך דברים חריפים בסכין שאינו בן יומו והסכין היה נקי, מותר לאכלם בחלב. **הערה:** נקטינן בדעת השו"ע דווקא בן יומו עושה אותו בשרי ואין לאכול בחלב אלא אם כן מסיר ממנו עובי אצבע. עיין שו"ת יביע אומר ח"ד (חאו"ח סימן ט אות י), ובשו"ת יחיה דעת ח"ב (עמ' קצג בהערה) ובספרו הליכות עולם ח"ז (עמ' עב).

מכל מקום ראוי ונכון להדיח במים את מקום החתך לפני שאוכלו בחלב. **מקורות:** זבחי צדק (שם אות ח), וכף החיים (שם אות י). כיוון שאין טורח והפסד ראוי להדיח. אולם לדעת בני אשכנז, גם כשהסכין אינו בן יומו וחתך עמו דבר חריף אין לאכול עם המין השני.

כְּחֵן שֶׁל מִילִים טוֹבוֹת

מורה באחד מבתי הספר שיתף בסיפור מרגש שאירע לו: "לפני מספר שנים, שלחתי הודעה לאמא של תלמיד שקיבל תעודת הצטיינות, בהודעה כתבתי: "כל הכבוד! הילד שלך קיבל תעודת הצטיינות!" אלא שטעיתי ושלחתי את ההודעה לאמא של תלמיד אחר. כשהבנתי את הטעות ניסיתי למחוק את ההודעה, אבל כבר קיבלתי ממנה תשובה: "אתה לא מבין מה ההודעה שלך עשתה לי. בתור אם חד-הורית שחוזרת מאוחר מהעבודה, הייתי ממש שבורה אתמול, אחרי ששכנה זרקה לי: 'הבן שלך היחיד בכיתה שעדיין לא קיבל תעודת הצטיינות. מה הפלא, עם אמא כמוך שחוזרת כל כך מאוחר הביתה'. ההודעה שלך היא הדבר הכי משמח שקרה לי השבוע". ניסיתי לחשוב מה לעשות, את הילד שלה הוצאתי אותו מהכיתה באותו יום כי לא הפסיק להפריע אז בטח שאי אפשר לתת לו תעודת הצטיינות. לאחר מחשבה מרובה ניגשתי לילד ואמרתי לו:

"תקשיב, אתה התלמיד הראשון שאני הולך להלוות לו תעודת הצטיינות. **אולי היום זה עוד לא היה מגיע לך אבל אני מאמין שבשבוע הקרוב תוכיח שזה מגיע לך בהחלט.** כבר סיפרתי לאמא שלך והיא מאוד שמחה". הוא הסתכל עלי בהתרגשות עם דמעות בעיניים ואמר: "באמת סיפרת לה? והיא שמחה? אתמול בלילה היא אמרה לי בבכי כמה שאני מצער אותה, וגם ככה החיים קשים לה... תודה רבה, אני מבטיח לך שלא אאכזב אותך!". במשך כל אותו השבוע הילד התנהג כמו מלאך והיה ראוי לתעודת הצטיינות. מאז הבנתי- כמה כוח יש למילים טובות. כמה הן מסוגלות לחולל שינוי אמיתי.

רְפוּאָה טְבֵעִית- הֵלֶב- מְרֻכָּז הַחַיִּים וְהַרְגֵשׁ- חֵלֶק ב'

תזונה ששומרת על הלב כוללת: שמן זית, שקדים, אגוזי מלך, ירקות ירוקים, דג סלמון, רימונים, שיבולת שועל, קינואה, קטניות. הם מחזקים את הלב, מאזנים כולסטרול, שומרים על כלי הדם.

פעילות גופנית כמו הליכה מהירה, יוגה, פילאטיס, ריקוד – תורמת לחוזק הלב, משחררת סטרס, מאזנת את קצב הלב, ומעלה שמחה פנימית. ברפלקסולוגיה – כפות הרגליים משקפות את הלב ואת צמתי הלב. עובדים על אזורי הלב בעדינות, מחזקים את מערכת העצבים, מאזנים בין הפאראסימפתטית לסימפתטית, ומרגיעים את הגוף כולו. זה מחזק את הדופק, את זרימת הדם, וגם את הרגש שבלב. ♥ לב שמח הוא תרופה לנפש, ולב רגוע מחזק את כל הגוף. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

שאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב יהושע השיל הכהן פריד צ"ל

הגאון הרב יהושע השיל הכהן פריד צ"ל - נולד בשנת ה'תקפ"ד (1824). מגדולי מיוחסי כהונה מצד ר' נפתלי כ"ץ (הסמיכת חכמים) ומצד המהר"ל מפראג. כשהיה אביו כבן 30 למרות שהיה בריא פנה לאחיו הנגיד ר' נתנאל מבידקוויץ וסיפר לו שהוא יודע כי בקרוב הוא יפטר מהעולם, ומאחר ואחיו מכניס אורחים ובעל צדקה ביקש ממנו שידאג לילדיו ואכן אביו נפטר צעיר ואחיו אסף את היתומים לביתו. במקום מגוריו לא היתה קיימת אפשרות ללימודי היתומים ולפיכך אחיו העבירם לישיבת ה'אמרי אש'. רבינו היה אז פחות מגיל 13 אולם רבו כשראה את חריפותו והתמדתו בתורה ואת יראתו קיבל אותו ורבינו למד אצלו במשך שנים-עשרה שנה והיה משמש אותו, כך למד מרבו את דרכיו ועלה והתעלה ביראה ובטהרה. בשנת ה'תר"ל (1869) החל לכהן באדמו"רות בעיר קאפיש שבהונגריה והוא הקים בה ישיבה גדולה.

רבים הצטופפו בצילו ואלפים רבים נמנו לחסידיו. התפרסם כפועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. ברכותיו עשו פרי. תפילותיו נודעו ברבים והיה בוכה בתחנונים. ענוותן. בעל רוח-הקודש. בשנת ה'תר"ס (1899) מסר את הרבנות לבנו, ר' יעקב מאיר כשהוא ממשיך לכהן באדמו"רות בלבד. בתפקיד זה שימש 46 שנים. נפטר ב-כ"א סיוון ה'תרפ"א (1921) חי כ-97 שנים. ציונו בקאפיש. על ציונו הוקם אוהל ששרד בדרך פלא את השואה. עד היום רבים באים לפקוד את ציונו וזוכים לראות ישועות.

סבא (מצד אביו): הגאון ר' שלמה (מחכמי בראד). **אביו:** ר' גדליה (כיהן כשו"ב במאלישץ). **אישתו:** מרת ציפורה (בת הרה"ג ר' נחמיה גובנר מראדוואנקא). **מרבותיו:** האדמו"רים הגאונים ר' מאיר אייזנשטטר (מח"ס אמרי אש), ר' חיים הלברשטאם מצאנז, ר' צבי הירש פרידמן מליסקא ור' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשוב. **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' אהרן ראטה (מייסד חבורת 'שומרי אמונים'), בנו, ר' יעקב מאיר. **בנו:** ר' יעקב מאיר. חתנו: האדמו"ר רבי אהרן ווייס (אחיו של הרב יוסף מאיר מספינקא. כיהן משנת ה'תרמ"ט כאב"ד בנדיקוביץ שם שימש גם באדמו"רות). **מספריו:** **זיכרון יהושע יתולדות אנשי מופת** - סיפורי מופת על רבינו.

רבינו התפרסם כפועל ישועות אשר ברכותיו לא שבו ריקם. סיפורים רבים נקשרו לשמו. באחת הפעמים שריפה גדולה הלכה והתפשטה בעיר קאפיש. באותו הזמן רוחות סוערות נשבו וליבו את האש. כל ניסיונות הכיבוי לא צלחו. האש שרפה בתים ועברה מבית לבית. אנשי העיר התחילו לברוח לשדות ולכרמים.

אחד האנשים רץ לרבינו כדי לספר לו על הצרה התרגשת ובאה. רבינו ציווה למשמשי להפוך את השולחן והתחיל להתפלל כדרכו. לאחר מכן אמר לנוכחים כי הם יכולים להישאר בביתו בלא פחד ולא יאונה להם כל רע. לפתע התחילו לרדת גשמים עזים ולאחר דקות מספר הם כיבו את הדלקה והי לפלא.

הרב מנחם וייס מאונגוור סיפר שכאשר בתו חלתה מאוד הוא נסע לשבת קודש לרבינו. כאשר נכנס לצדיק הוא הגיש לו קוויטל ובהם כתוב שמו ושמות כל משפחתו וכן ציין את שם בתו הזקוקה לרחמי שמיים. רבינו פניו אליו וברך את בתו השניה בברכת רפואה שלימה. ר' מנחם אמר לצדיק: "כבוד הרב, הבת הבכורה היא החולה, שהרב יברך אותה ברפואה שלימה".

להפתעתו הרבה, הצדיק התעלם מדבריו ושוב בירך את בתו השניה ברפואה שלימה בקרוב. ר' מנחם תמה על כך ושב לביתו במוצאי שבת קודש. כשהגיע לבית ראה שבתו הגדולה ב"ה כבר הבריאה מהמחלה כליל אבל בתו השניה חלתה. רק עכשיו הבין את כוונת רבינו וכי הצדיק בעל רוח-הקודש ראה זאת למרחקים. לא חלף זמן רב ובתו השניה גם הבריאה.

בעירו של רבינו היה חייט בשם ר' נטע גרינבוים. יום אחד אותו חייט התחיל להרגיש כאבים חזקים ודקירות באיזור הריאות עד כדי כך שהוא לא יכל להמשיך במלאכתו. הוא ניגש מיד לרופאים שבדקו אותו ונתנו לו תרופה מסויימת. הוא לקח אותה אבל היא לא הועילה והכאבים החזקים המשיכו לפקוד אותו.

הוא ניגש שוב לרופאים והם אמרו לו שאין בידם לרפא אותו. בצר לו הלך לרבינו והתחנן אליו שיושיע אותו. רבינו הראה לו את הבעקישע שלו (קפוטה). מעיל ארוך מבד משי בצבע שחור שהיהודים החסידים נהגו ללבוש בשבתות וחגים). בקפוטה שלו יש קרע במקום מסוים ואמר לו שאם רצונו להתרפא, עליו לתקן את הקפוטה. החייט שזו מלאכתו לקח את המעיל וראה כי הקרע הוא בדיוק במקום בו הוא מרגיש את הכאבים. הוא רץ מיד לבית-מלאכתו ותיקן את המעיל ומיד הכאבים פסקו ממנו ומאז לא הרגיש שום כאב.

פעם אחת פרצה באיזור מגוריו מחלת ילדים מסוכנת בשם 'שארליך'. אישה אחת ניגש לרבינו והתחננה לפניו שיתפלל עבור בתה שחלתה. רבינו אמר שיתפלל לרפואת בתה. אותה אישה חששה ולא רצתה לעזוב את החדר עד שרבינו יבטיח לה שהבת תתרפא. הצדיק הבטיח לה שהבת תתרפא והאישה עזבה את ביתו של רבינו.

כאשר האישה הגיעה לבית היא ראתה שפני בתה נהיו ירוקים ולאחר מכן שחורים. לפתע הבת התחילה להשתעל ולהקיא ליחה וצעקה שהיא נחנקת מחמת העשן שבבית. הפלא הגדול שלא היה עשן בבית. בני המשפחה חשבו שהבת עומדת להיפטר מהעולם אבל לאחר מכן הוטב לה והיא התחזקה עד שנרפאה.

לאחר מכן סיפרה כי באותה השעה שהקיא, היא ראתה בבית איש זקן מעשן במקטרת שלו עד שהבית התמלא עשן. לאחר מספר ימים האישה הלכה עם הבת לרבינו כדי להודות לו על הישועה. כאשר נכנסו לחדרו, רבינו ישב ליד השולחן ועישן. מיד הילדה התחילה לצעוק כי זה האיש הזקן שעישן בחדר והציל אותה מחוליה. (הסיפורים המופלאים מעובדים מתוך 'תבונות')

כָּל מֵה שְׁקוּרָה - מֵאֵת בּוֹרָא עוֹלָם

לחץ אטומי כמו שרק בנות מייצרות. היא שאלה אם אני מסכימה להיות זו שתציל את המצב? חשבת קצת, כי אני בן אדם מתוכנן, ולא בדיוק בנויה לעבודות מהרגע להרגע וגם די ריחמתי עליהן, אז הסכמתי.

כך הכרתי את משפחת הר-מלך. כל הבנות היו נעימות שיחה. בעיקר התפעלתי מהאמא. ישבתי איתה פרק זמן נכבד, ויצא לנו לשוחח בעניינים שונים. נהייתי מהראש, מהחשיבה, מהגישה לחיים. הרגשתי ממש בת בית.

הן דיברו וכך הבנתי שהאח שמתחתן היום המתין די הרבה זמן לשידוך שלו, והחתונה הזו היא אירוע מרגש למשפחה שחיכתה כל כך הרבה. חצי יום ויותר ישבתי שם. כאשר הגעתי לבית אמא שלי שאלה איך היה, עניתי: "לכזאת משפחה אני רוצה להיכנס". אמא שאלה מיד: "אולי יש להם בחור בשידוכים?", עניתי: "החתן קטן ממני בהרבה והוא המתין כמה שנים, כך שאין סיכוי".

כשבועיים לאחר מכן אמא שלי קיבלה טלפון ממכרה שעסקה בשדכנות. היא הציעה לי בחור מאותה משפחה שהייתי אצלה! לא הבנתי מאיפה הגיע לשם עוד בחור? התברר שהאמא נהנתה ממני מאוד וזה היה הדדי.

היא חשבה שאני יכולה להתאים לכן שלה. הסתבר שהחתן עקף את אחיו הגדול יותר. היא חיכתה שייגמרו ימי השבע-ברכות כדי למצוא אותי ולמצוא שדכנית שתעשה את העבודה. כך היא הגיעה לחברה טובה שלה, שמכירה אותנו.

כבר למחרת נפגשנו. סגרנו מהר מאוד. לא היה לי בכלל ספק. זה היה בדיוק מה שחיפשתי. פתאום הבנתי למה ה' שלח אותי לעסוק דווקא בשיער. זו היתה חתונה שמחה. אחרי החתונה רכשנו דירה בפרויקט חדש, בפריפריה. לקח לנו זמן להפנים שה' מנהל עבורנו את הכל. חששנו מבחינת עבודה, אחרי הכל מדובר בשכונה חדשה, זוגות צעירים, יש פחות ביקוש לעיצוב שיער, אבל הלכנו באמונה.

כשסיפרתי לאחת השכנות על עברי היא שאלה אם ניסיתי להגיש קורות חיים לחברה שפתחה מפעל באזור התעשייה הסמוך. התפלאתי שלא שמעתי על כך. התברר שהם קיבלו מענק גדול מהמדינה ולכן הם פתחו דווקא שם, לעידוד התעסוקה. שלחתי קורות חיים. כמה ימים אחר כך כבר התקשרה המגייסת מכוח אדם, עברתי ראיון ראשון ואחר כך עוד כמה - ובסופו של דבר, התקבלתי.

מדובר בחברת ענק שהטכנולוגיות שלה מהמתקדמות ביותר. חלום של כל מתכנת. קיבלתי את זה בתזמון מדויק. לפעמים מה שצריך זה רק סבלנות, כל השאר יעשה מאליו. **לעיתים, ההבדל בין גלות לישועה הוא כחוט השערה!**

להלן סיפור המעובד מתוך גיליון 'אור שרה'. יש בו כדי ללמד אותנו כי כל מה שקורא איתנו הוא מאיתו יתברך. להלן הסיפור מפי בעלת המעשה: כשהגעתי לזמן של בחירת מקצוע, היה ברור שאבחר במדעי המחשב. יש לי ראש מתמטי וגם יצירתי. לא היתה אופציה אחרת יותר טובה. לא היה לי ספק שאקלט מיד בחברה גדולה והפרנסה תהיה בהתאם. בסיום הלימודים ראינו אותי מספר מקומות אבל לא התקבלתי באף מקום.

פתאום הבנתי שעל כל משרה יש עשרות מתמודדות עם נתונים זהים לשלי. ניחמו אותי, טענו שככה זה בעולם ההיי-טק וכדי למצוא עבודה צריך סבלנות. אחרי יותר משנה, אלו שקרובים אלי טענו, שאולי כדאי לחפש גם עבודות אחרות. פחדתי להתרסק ככה. הייתי צעירה מכדי להבין שכל התוכניות נמצאות בידי בורא העולם.

הגיע שלב שגם ההורים שלי כבר לא היה להם נעים לראות אותי חסרת מעש, משוטטת בכל מה שייתן לי מידע לאן אפשר לשלוח את קורות החיים שלי! כל מכרה שעבדה בחברת היי-טק- כולן היו עוד אופציה שאפשר להתקבל דרכן. הסכמתי גם לעבוד בחינם לתקופה אבל זה לא עזר.

הבעיה הגדולה יותר היתה ההמתנה לזיווג. במקביל לחיפוש העבודה, חיפשתי את המיועד לי, וגם כאן היה קשה. כאשר משקללים בחורה בשידוכים בלי עבודה – זה לא נשמע טוב.

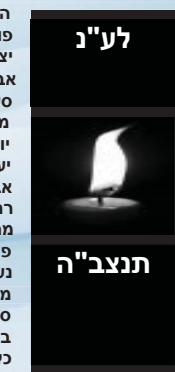
אמא שלי הציעה לי לחזור לתחום השיער. מגיל צעיר הייתי מסרקות בחסד. יש לי ידיים טובות. יצאו ממני יצירות נפלאות של תסרוקות לבנות וילדות. עם הזמן השתלמתי בנושא ואפשר לומר שהייתי ה'ספרית של השכונה'.

כשגדלתי והלימודים היו העיקר בחיי, זנחתי את התחום והשקעתי במקצוע שאותו יעדתי לתעסוקת חיי. כשאמא הציעה לי לחזור אליו, היה לי קשה. זה בכלל לא מה שלמדתי. השקעתי כל כך הרבה זמן וכוחות בלימוד מקצוע מסוים ובסוף אני לא עובדת בו.

עם הימים התרגלתי לרעיון. אמרתי לעצמי שזה זמני, העיקר שאהיה עסוקה. כשהשכנה ביקשה שאסרק את הבנות שלה, אמרתי "כן". מאז – הכל היסטוריה. כולם פרגנו והתלהבו, וחזרו להיות הלקוחות שלי. עשיתי כסף טוב, לא כמו בעולם המחשבים. למרות הכל הייתי מאוכזבת שלא הלך לי כמו שרציתי.

באחד הימים קיבלתי טלפון מחברה. יש לה שכנה שמחתנת את הבן שלה היום והמסרקת שהם קבעו איתה לא יכולה להגיע. יש לה חבורה של בנות, הן חייבות מישהי ברמה גבוהה. הן מבינות ויודעות בדיוק מה הן רוצות, ועכשיו יש שם

<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל יצחק יצחק בן רחל ז"ל אברהם בן יונה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה מרים בת שרה ע"ה פיבי מלכה בת מזל ע"ה נעמי בת כותן ע"ה משה בן רוזה ז"ל סעדה בת בסה ע"ה בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה כל נשמות עם ישראל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרוי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל ר' שאול בן סיליבה זצ"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל אריה בן מרים ז"ל אלון בן סעדה ז"ל אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה מאיר בן נעמי ז"ל שפרה בת פסיה ע"ה שרה גבריאלית בת נאוה ע"ה</p>	<p>הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יעקב בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל נעימה בת שרה ע"ה דניאל בן מיה ז"ל</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל נועה בת עישה ע"ה</p>
---	--	--	---

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
מרדכי
ורעייתו
שידלי שיהי
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבה, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

שבת קודש כא סיון תשפ"ו: הדלקת נרות: ירושלים: 7:07 תל-אביב: 7:22 חיפה: 7:15 מוצאי שבת: ירושלים: 8:25 תל-אביב: 8:27 חיפה: 8:29 ר"ת יום: 8:59

פרשת שלח

איסור הוצאת דיבה

שלא להוציא שם רע על זולתו ועל כל מעשי השי"ת ובמיוחד בא"י!

נלמד מהפסוק: "וינסו אותי זה עשר פעמים" (פרק יד-כב)

ואמרו חז"ל: בא וראה כמה גדול כח של לשון הרע. מנלן: ממרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך. המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכמה (ערכין שם). וצ"ב: אם הוציאו שם רע רק על עצים ואבנים מדוע נענשו בעונש כה חמור: אלא משום שיש בהוצאת שם רע, חסרון נוסף, שמגנה את מעשה השי"ת. ובמיוחד חמור הדבר כשהוא נסוב על ארץ ישראל אשר בחר בה ה' וקידשה מכל הארצות...

צריך לזכור ולהזכיר את מה שידוע, שארץ ישראל מרוב גודל מעלתה אינה סובלת אנשי תועבות, וכפי שכתב הרמב"ן (ועה"ת בראשית יט-ה) בעניין סדום בזה"ל: "ודע כי משפט סדום היה למעלת ארץ ישראל, כי היא מכלל נחלת ה' ואינה סובלת אנשי תועבות, וכאשר תקיא את הגוי כולו מפני תועבתם הקדימה וקאה את העם הזה שהיו רעים לשמים ולבריות..."

מוסיף על כך החפץ חיים וכותב: מי חכם ויבין זאת, עד כמה צריכים להיזהר בקיום המצוות המעשיות בארץ הקודש פלטרין של מלך. וכמש"כ בתהילים (קה-מד) "ויתן להם ארצות גויים... בעבור ישמרו חוקי ותורותיו ינצורו". ומסיים הח"ח: וגדולי התורה בארץ הקודש המגנינים בכל עוז על לומדי התורה ומקיימי מצוותיה, המה הגיבורים המקיימים את הישוב. עכ"ד.

עד כמה חמור חטאם של המרגלים רואים מהעובדה שכאשר חטאו ישראל ועשו את עגל הזהב "וימרו את כבודם בתבנית שור" (תהילים קו-כ) נאמר למשה "לך נחה את העם הזה". ואילו בחטא המרגלים לא נסלח להם החטא ונגזר עליהם שבמדבר הזה יתמו ושם ימותו."

תמה על כך הגרי"ש אלישיב זצ"ל: וכי גדול כוחה של ארץ ישראל יותר מעבודה זרה? הרי על עבודה זרה נאמר שכל המודה בה ככופר בכל התורה כולה (ילק"ש דברים-תעז), ואילו על ארץ ישראל לא מצינו אמירה כזו:

אלא ביאר הרב אלישיב, כי פשר חומרת חטא המרגלים היה כפי שאמר הפסוק בתהילים (קו-כד) "וימאסו בארץ חמדה". מה פירוש "ארץ חמדה"? על הכתוב (ירמיה ג-יט) "ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי" אמרו חז"ל: למה נקראת חמדה? שבת המקדש נתון בתוכה. וכדכתיב "ההר חמד אלוקים לשבתו".

נמצא שהמרגלים לא מאסו את ה"ארץ זבת חלב ודבש". גם הם רצו שתהיה להם "ארץ משלהם". אבל הם מאסו את הקדושה שבארץ ישראל. את ה"חמדה" שבה. הם לא היו מוכנים להילחם בעד ירושלים, מפני קדושתה. למען בית המקדש. ולכן טענו "ניתנה ראש ונשובה מצרימה".

הגרי"מ שטרנבוך שליט"א אמר ששמע מהגה"צ רבי מרדכי גרמנסקי זצ"ל שהסיבה שאינו עולה לארץ ישראל מפני שהוא צריך עוד הכנה רבתית להיות ראוי לעלות לארץ ישראל, והוסיף לומר לו מתוך חרדת הדין: "אותו הלשון הרע שמדברים בהיכל המלך בארץ ישראל, הוא הרבה יותר חמור ממי שמדבר לשון הרע בחו"ל. משום שהמלך את היכל המלך, עונשו חמור הרבה יותר ממי שמלכלך מקום אחר.

"ממש כמו חטא המרגלים"...

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: פעם נדהמו בני משפחתו של הגאון הנציב מוולוז'ין זצ"ל לשמוע צעקות מחדרו של הנצי"ב בנוסח "מרגל, צא מכאן! מרגל צא מכאן!" לאחר זמן-מה התבררו פשרן של הצעקות וכך היה מעשה:

יהודי אורת הגיע מארץ ישראל למקומו של הנצי"ב מוולוז'ין. הוא נכנס לחדרו של הנצי"ב וסיפר לו על מחלוקת מסוימת שישנה כעת בארץ ישראל, ועל מחלוקת אחרת שישנה בארץ ישראל... הנצי"ב לא יכל לסבול זאת והחל לצעוק עליו שזה לשון הרע, ואם זה על הנעשה בארץ ישראל זה חמור יותר שהרי זה ממש כמו חטא המרגלים... ולכן צעק עליו "מרגל, צא מכאן!"

שיחת בין השמשות

"לצאת במחול מרוב שמחה"...

כל ימיו התגעגע והשתוקק כ"ק האדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל (בעל אמנות אברהם) לעלות לארץ ישראל. וכמו שכתב: "כמה דמעות שפכתי כבר לפני הבורא ית"ש, שלא אחיה אני ובניי ביתי ויוצאי חלצי מגורשים ח"ו מלהסתופף בנחלת השי"ת"...

כאשר זכה סוף סוף לעלות לארץ ישראל והגיע לראשונה לאחת הערים ברכבו של מקורבו, ביקש מהנהג: "אנא ממך, הבה נעצור את הרכב ונרד"... שאל הנהג בפליאה: "לשם מה?"

והרבי משיב: ליבי עולה על גדותיו. מוכרח אני לצאת במחול מרוב שמחה! סיפר הנהג: "לא יכולתי לסרב. עצרתי בצד הדרך. האדמו"ר יצא עמי במחול תחת כיפת השמים. העוברים והשבים הביטו בנו בתדהמה..."

והיה האדמו"ר נוהג שכל אימת שהיה יוצא מארץ ישראל לחו"ל, כשהיה מגיע ליד כבש המטוס, היה נופל ומשתטח מלוא קומתו ארצה, מתרפק על אדמת הקודש, מנשקה, ונפרד ממנה ברוב חיבה ובדמעות שלישי, וכך היה הדבר חוזר ונשנה כשחזר מחו"ל לארץ ישראל.

הלמות עמלים

ככל שירבה אדם בלימוד התורה וקיום המצוות, כן יגדל להיטיב בכך עם אנשי מקומו!

נלמד מהפסוק "היש בה עץ אם אין" (פרק יג-ב)

ופירש רש"י: היש בה עץ - אם יש בהם אדם אשר שיוגן עליהם בזכותו. ואמרו חז"ל בגמרא: הכי קאמרו להו [=כך אמר להם] משה לישראל, ישנו לאותו אדם [איוב] ששנותיו כעץ ומגין על דורו כעץ (בבא בתרא טו.). וכתב בעל התורה תמימה לפרש ש"עץ" הוא תואר לצדיק לפי הנדרש בגמרא (תענית כה): על הפסוק: "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה" מה אוכל טעמו מחליף, אף צדיק. וכן על הפסוק "סר צילם מעליהם... אל תראום" (יד-ב) הביא רש"י: "סר צילם" - מגינם וחזקם, כשרים שבהם מתו, איוב שהיה מגין עליהם (סוטה לח.). והכלי יקר מצא רמז לכך: סר "צילם" בגימטריה "עץ".

כוחו של הצדיק בלימוד התורה וקיום המצוות מהווה את מקור הברכה והשפע בעולם בכל המובנים. גם הגנה תמידית מפני האויב וגם בהשריית הביטחון והשלום בארץ (כמפורש בפסוקי התורה בפרשת בחוקות). גם בשפע היבול והפירות בארץ וגם באריכות ימים בעולם הזה בבריאות אושר ועושר, כנאמר "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד".

וכדרכת חז"ל במכילתא עה"פ "כי אני ה' רופאך" - אמר הקב"ה למשה, אמור לישראל כי התורה שנתתי להם, לחיים היא להם. רפואה היא להם, כעניין שנאמר "כי חיים הם למוצאיאיהם ולכל בשרו מרפא".

ומפרש המהר"ל בזה את הפסוק "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך" - בעתיד "כי אני ה' רופאך" - שהרי ע"י התורה ריפאתי אותך מכל התחלואים, שבשעת נתינת התורה נרפאו כל ישראל מכל התחלואים שהיו בהם. ומכל שכן שלא אשים עליך בעתיד. עכ"ד.

יתירה מכך מצינו בגמרא, שת"ח העוסק בתורה אינו צריך שמירה טבעית. כמו שאמרו (ברכות ה.) שתלמיד חכם אינו צריך לומר קריאת שמע שעל המיטה. וביאר רבינו יונה טעמו של דבר, עפ"י דברי חז"ל בגמרא (ב"ב ז'): "שרבנן לא צריכי נטירותא" [=ת"ח אינם צריכים שמירה, וק"ש הרי אומרים לשמירה מהמזיקין].

והוכחה לכך שאינם צריכים שמירה, לומדים חז"ל מהפסוק (תהילים קיט-יח) שנאמר על הצדיקים "אספרם מחול ירבונו", ומכיוון שאי אפשר לפרש את הפסוק על הצדיקים עצמם [שמספרם יותר מחול] שהרי על ישראל נאמר "כחול אשר על שפת הים", והם רק חלק מישראל. לפיכך מתפרש הפסוק על מעשיהם של צדיקים שהם רבים יותר מחול הים.

מעטת נלמד קל וחומר בעצמנו: ומה חול שמועט הוא ממעשיהם של צדיקים ומגן הוא על הים שלא יעברו מימיו וישטפו את היבשה [שנאמר "אשר שמתי חול גבול לים" (ירמיה ה-כב)], מעשיהם של צדיקים שהם מרובים יותר מחול הים לא כל שכן שמגינים עליהם. ומכיוון שאין הת"ח צריכים שמירה, אין הם מחוייבים להשתתף בהוצאות בניית חומת העיר שמטרתה לשמירה על אנשי העיר.

ומכאן תקפים וברורים דברי חז"ל בגמרא (סנהדרין צט): שאמרו: מיהו אפיקורס [שאינו לו חלק לעולם הבא]? זה שאומר "מה אהנו לן רבנן לדידהו קרו לדידהו שנו" [=מה מועילים לנו רבנן בלימודם, לומדים בשביל עצמם]. וכתב רש"י: והם אינם יודעים שהעולם מתקיים עליהם. ולכאורה תמוה: וכי בשביל כך מגיע להם עונש כה חמור - איבוד עולם הבא?!

וביאר הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל, דמכיוון שמנכים לו לאדם מזכויותיו עבור מה שנהנה בעולם הזה. הכיבוד, אם כן, יסיפיקו לו זכויותיו לרכוש עולם הבא? אלא הרי כבר אמרו חז"ל: "כל העולם ניוון בשביל חנינא בני". והיינו בזכות הצדיקים שישנם בכל דור ודור, ניזונים כולם, וממילא נותרות זכויות מצוותיו של האדם בעולם הזה, כדי להתפרנס מהם לעולם הבא.

ואולם במי דברים אמורים? במי שמאמין במעלת תורתו של הצדיק! או-אז יש לו הזכות להנות ממנו. אבל אפיקורס שאינו מאמין בתורת הצדיק ושואל "מאי אהנו", נמצא שהוא נהנה

"אין לך רשות להטביעני..."

הגאון רבי נתן בורגיל זצ"ל (מח"ס חק נתן על קדשים) הפליג בעת זקנותו באניה לארץ ישראל. בדרך התחוללה סערה בים וזעפו הגלים עד מאוד. מיד באו אליו המלחים ואמרו לו: כדאי לכבודו לרדת לספינה קטנה הנמצאת כאן כי בכך יש יותר סיכוי להינצל.

באותה שעה עלה רבי נתן לסיפון האניה ושפך ליבו בתפילה לבוראו: "ריבון העולמים מה רצונך לעשות, להטביעני, והלא מורי ורבי, עבדך הנאמן **רבי מסעוד אלפסי** (מח"ס משחא דרבנותא) הבטיח לי כי אזכה לעלות לארץ ישראל". ואז פנה רבי נתן כלפי הים ואמר: "אתה אין לך רשות להטביעני כיוון שכל ימי חיי אני שטתי בים התלמוד ומסרתי נפשי לתורה..." ויהי אך סיים את דבריו, ראו המלחים כי באמת הים החל לנוח מזעפו עד שנרגע לגמרי.

וישאלו המלחים את רבי נתן, מה לחש לים שנה מזעפו? והשיב: "כשהעבדים עושים רצון אדונם, אזי אדונם מסביר להם פנים, וגם אנחנו עשינו רצון אבינו שבשמים והוא עשה רצוננו". כשראו המלחים הנכרים את כוחה של תורה, נתגיירו גיור אמת כשהגיעו לארץ ישראל.

מעשה נסים

התורה תמיד מעל הכל...

את המעשה המאלף שלפנינו סיפר כבר מספר פעמים הגאון המופלא רבי ישראל בונים שרייבר שליט"א (בן חיה רויזא לרפו"ש) בלשונו הזהב. ומצה לפרסמו עוד ועוד מחמת מוסר ההשכל הרב שבו. אך מפני קוצר המקום ננסה לתמצתו ככל האפשר:

"אצל ההורים שלי בבית היתה מטפלת בשם רבקה שושן תחיל' מרמת אלחנן. היא שמרה וטיפלה באחי הקטן שהיה שובב גדול. שנים רבות לא היו לה ילדים. באותן שנים לפני למעלה מחמישים שנה, הרפואה לא היתה מפותחת כמו היום. ואולם היה רופא בקנדה שהיה ידוע כמומחה הגדול לבעיה שלה. לא היה מציאותי לטוס לקנדה.

והנה ביום מן הימים הגיע הרופא לארץ לתקופה של כמה שבועות, ורבים הזמינו תורים מראש להיפגש עמו. וכמובן גם היא הזמינה תור להוועץ עם הרופא על בעייתה. אלא שיום קודם היא שכחה להודיע לאמא שלי שמחר לא תוכל לבוא לביתנו כי יש לה תור אצל הרופא. וכשנזכרה בבוקר רצה מיד לביתנו להגיד לאמא שלי שלא תוכל לבוא היום. אך בדיוק באותו יום האמא יצאה מוקדם מהבית ואבא שלי (הגאון הנודע **רבי פנחס זצ"ל**) פתח את הדלת ואמר שהרבנית לא בבית.

היא נותרה להרהר רגע ומיד אמרה לו: "הזדמנתי לכאן מוקדם היום, אז אתה יכול ללכת ללימודך". אבא הודה לה ויצא מהבית. לא יאומן כי יסופר עד להיכן מגיעה גדולתה של אישה פשוטה: לוותר על תור כה יקר שציפתה לו. להפסיד את הרופא שהיה התקווה האחרונה שלה לילדים והכל כדי שיוכל האבא ללמוד גם היום ללא הפרעה מבלי שיאלץ להשאר בבית ולטפל בילד.

"בצהרים אמא שלי באה הביתה והמטפלת סיפרה לתומה את הסיפור. אמא שלי הזדעזעה ותמהה: למה לא סיפרת לו לאן את צריכה ללכת? והיא ענתה: ומה היה קורה אז? הרב היה נשאר והילד היה מפריע לו ללמוד...

"עודם מדברים והאבא הגיע. כששמע את הסיפור נרעד כולו ושאל: למה לא אמרת לי? והמטפלת השיבה: "פה בבית למדתי שהתורה קודמת להכל!"

"מה עשה הקב"ה? אמנם היא הפסידה את התור לרופא - תקוותה האחרונה. אבל באותו חודש היא נפקדה בזרע של קיימא! נולד לה בן יחיד שהקים משפחה גדולה ב"ה. הקב"ה שילם לה כגמולה". וסיים רבי בונים שרייבר: "אני לא יודע מי היה מסוגל לעמוד בניסיון הזה. היא לא אישה פשוטה ובהכרח שגם בעלה לא היה אדם פשוט. היה ברור לה שגם בעלה יבין שהיא חייבת להישאר, כדי שח"ו הרב לא יופרע מלימודו. ומה נענה אנו ומה נצטדק אחרי מעשה כזה?!"

“עול תורה” מעיל מעול אחר

סח הגר"ח מישקובסקי שליט"א: סיפר לי ת"ח שגר בבחרותו בשוויץ, שהוא וחברו נקראו לשרת בצבא המדינה. החבר שהיה בן עשירים, הצליחו הוריו להשיג אישורים שיפטרוהו מהגיוס, אך הוא שהיה בן למשפחה עניה נבצר ממנו להשיג אישורים כאלו. והיה מאוד מודאג

בדיק באותו זמן הגיע **הגרי"ז סולביצ'יק זצ"ל** לצרכי מנוחה. שני החברים נכנסו אליו כדי להתברך להינצל מגזירת הגיוס. שאל אותם הגרי"ז מה מתכוונים לעשות אם ישתחררו מהגיוס. הבחור בן העניים השיב שמתכוון לעלות לארץ ישראל כדי ללמוד בישיבה קדושה. ואילו בן העשירים אמר שהוא נשאר בשוויץ כדי לעזור בעסקי אביו.

אמר להם הגרי"ז: כתוב במשנה "המקבל עליו עול תורה מעבירים ממנו עול דרך ארץ והפורק ממנו עול תורה נותנים עליו עול ד"א. והסביר: התנא לא אמר שמי שפורק עול תורה "אין פורקים" מעליו עול ד"א אלא "נותנים" עליו. ללמדנו, שמי שמקבל עליו עול תורה, גם אם כבר נגזרה עליו הגזירה, פורקים אותה ממנו. ולהפך, מי שפורק מעליו עול תורה, גם אם כבר סרה מעליו הגזירה "נותנים" עליו. הגזירה תתחדש עליו". סיים הגרי"ז דבריו ופטרם לשלום.

כשיצאו, אמר בן העשירים לחברו: "לי הרי יש כבר "פטור" ביד. אך ראה זה פלא, מספר אותו ת"ח: "זכיתי אני להשתחרר מעול הגיוס באורח פלא ועליתי לארץ ללמוד תורה. ואילו חברי בן העשירים שכבר היה לו "ביד" את הפטור נאלץ להתגייס לצבא"

הלמות עמלים

“על קיום התורה אי אפשר להתפטר בשום אופן”...

באחת הפגישות שקיים כ"ק האדמור מקלויזנבורג-רבי יקותיאל יהודה **הלברשטאם זצ"ל** עם ראשי השלטון החילוני, התבטא אחד מהם בנוכחותו, שכדי לאפשר דו-קיום בחיים משותפים צריך כל צד לוותר משלו... השיב לו הרבי:

עליכם לדעת שיש דברים עקרוניים, אשר היהודי החרדי אינו יכול בשום אופן להתפטר עליהם בעוד שעמיתו החילוני לא יפסיד בגללם מאומה. עליכם לדעת שיש יהודים, אשר אינם יראים משום דבר שבעולם זולת מאש הגיהנום בעלמא דקשות".

"אני עצמי בהיותי בשבי הנאצים ימ"ש, לא בא בפי שום אוכל לא כשר, למרות שהייתי צפוי למות ברעב, ולא עשיתי שום מלאכה ביום ש"ק, על אף הסיכון הממשי שיוציאוני להורג בגלל התנהגותי זו. ואילו לאדם שאינו נזהר בכשרות, לא יאונה כל נזק, אפילו אם יאלצו אותו לאכול מאכלים כשרים דווקא..."

הלמות עמלים - ח"ב

“העוסקים בתורה הם מקיימי העולם”...

כששוחח פעם הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל על הענין הנשגב של זיכוי הרבים, אמר בין היתר: תלמידי חכמים צעירים אשר עיקר עבודתם היא להיות שקועים ראשם ורובם בתורה ולהעשות תלמידי חכמים אמיתיים, וא"א להם לעסוק בפועל בזיכוי הרבים חוץ לגבולם, מחשש שמא יפסידו לימודם בכך, מכל מקום צריך שיפעם בקרבם ההרגש לעשות למען הכלל, וזאת ע"י שמכוונים ומכשירים עצמם להיות תלמידי חכמים אשר יוכלו לפעול בעתיד ביתר שאת וביתר עוז.

וכשיעסקו בתורה מתוך כוונה טהורה זו, הרי כבר עתה נחשב להם כעושים לזיכוי הרבים, ומה גם שזהו באמת צורך העולם - שיעמדו ת"ח אמיתים, אשר מציאותם היא ממש קיום העולם.

שימוש חכמים

“מרגיש שקללה רובצת עליו”...

סיפר הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל: כאשר עמד מר ש.פ. לבחירות לראשות הממשלה מול מר מ.ב. אמרו להגר"י קניבסקי-הסטייפלער זצ"ל ש.פ. הכריז כי אם יבחר לראשות הממשלה יגייס את כל בחורי הישיבות לצבא.

הגיב הסטייפלער מיניה וביה: "הוא כבר אף פעם לא יבחר להיות ראש ממשלה!" והוסיף רבי חיים: "אמרו לי ש.פ. מרגיש שקללה רובצת עליו. זו הקללה של האבא! ואף שיהיו כראש ממשלה בתור ממלא מקום, אבל מעולם לא נבחר לכך".

דרך שיחה

מהעולם הזה באמצעות זכויותיו שלו עצמו, ולא נשאר לו מאומה מהן כדי להתפרנס לעולם הבא, ומכאן נגזר עונשו שאין לו חלק לעולם הבא.

ופסוק מפורש הוא שיש בכוח הצדיקים כדי להגן על כל העיר, גם אם אנשיה רשעים גמורים, ככתוב (בראשית יח-כו) "אם אמצא בסדום חמישים צדיקים בתוך העיר [ואף עשרה] ונשאתי ככל המקום בעבורם". ומכאן למדו חז"ל (סנהדרין צט:): שיש בכוח הצדיקים כדי להגן על כל תושבי העיר, ואפילו אם הינם רשעים שכבר נגזר דינם לכליה.

אלא שכאן עלינו להוסיף ולבאר מה שלכאורה צ"ע מדברי חז"ל (בתנחומא פרשת ניצבים) על הפסוק "אתם נצבים היום כולכם" ש"כולכם" ערבים זה לזה, והיינו אפילו יש רק צדיק אחד ביניכם כולכם עומדים בזכותו, ולא אתם בלבד אלא כל העולם בזכותו עומד שנאמר "וצדיק יסוד עולם". ואם זה מדין ערבות, כיצד יכלו הצדיקים להגן על רשעי סדום הרי לא היה אז כלל דין "ערבות" כזו, שמכוחה הצדיק מגן?!

וצריך לבאר שדין "ערבות" שיש בישראל, מועיל שזכותו של הצדיק יגן באופן אישי על כל אחד מישראל שנכלל בערבות, אך ביחס לאומות העולם שאין בהם ערבות, והוא הדין בסדום, אין זכותו של הצדיק מגינה על כל איש בפני עצמו אלא רק על המקום שבו הם גרים, שאם נגזר עונש על היחיד, אין זכות הצדיק יכולה להגן עליו, לפי שאינו בערבות, אך זכות הצדיק כן יכולה להגן על המקום שנמצא בו הצדיק, וממילא ניצלים כל אנשי מקומו. ומדויק לשון הפסוק "ונשאתי לכל המקום בעבורם".

בדומה לזה נוכל ליישב גם קושיה נוספת: נאמר בפסוק (בראשית יט-כט) "ויזכור אלוקים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפיכה" ופירש רש"י: "נזכר שהיה לוט יודע ששרה אשתו של אברהם, ושמע שאומר אברהם במצרים על שרה אחותי היא ולא גילה הדבר"... משמע מכאן שלוט ניצל בזכות עצמו. וקשה: הרי רש"י כתב ולעיל יט-יז בד"ה אל תביטו שלוט ניצל בזכות אברהם?!

אלא כך נראה ליישב: למען האמת שני עונשים נפרדים ניחתו על סדום: (א) "גפרית ואש מן השמים". (ב) הפיכת ערי סדום. העונש הראשון היה אישי לכל יחיד על גודל רשעותו והעונש השני היה על המקום בכללותו, שהיה מושחת במעשי הדרים בו.

מעתה יש לומר, שזכות אברהם הצדיק לא עמדה ללוט כדי להינצל מהעונש האישי של גפרית ואש, על חטאיו, לפיכך הוזקק לוט לזכותו האישית כדי להגן עליו. לעומת זאת, מהעונש השני - הפיכת סדום שהיה על המקום בכללותו, ממנו ניצל עוד בזכותו של אברהם, וזה התאפשר רק באופן שהוציאוהו מן המקום, שכן למקום עצמו, שלא היו בו צדיקים, לא היה כוח הגנה.

להשלמת המאמר, נביא את דבריו הנוקבים של **רבינו בחיי ז"ל** כנגד כל אלו שמסייעים ומשתפים פעולה עם רודפי לומדי התורה [על ידי שמוציאים את הלומדים מהיכל הישיבה]. וכך כתב (במדבר כב-מא): "אי אפשר לו [לחכם השלם] בלא הרהור תורה ואפילו רגע, ומתוך שמחלישים דעתו, ומחשבתו נפסקה מהחכמה שהוא מחשב בה תמיד, ומי שגורם לו כן הרי הוא כמקצץ בנטיעות ויראוי שתחול הקללה עליו. ומזה אמר הכתוב (קהלת י) בוקע עצים יסכן בס. כי הגורם להפסיק ולבקע החכמה שהיא עץ חיים ראוי שיתכן בעצמו. עכ"ל.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

‘אחי’!

הדדיים, וממשיך מיד הרמב"ם ואומר: **"ואם לא ירחם האב על האב – מי ירחם עליו?"** מקורבת אהבה נובעים רגשי חמלה המחייבים הנהגת רחמים מאיש אל אחיו.

המדרש שמואל (עמ"ס אבות פ"ב) מעמיק ומפרט זאת יותר בנוגע לצו התנא "אל תפרוש מן הציבור":

"צריך לאדם להיות לו אמונת אומן שכל בית ישראל הם נפש אחת, על דרך 'כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה' - נפש לשון יחיד.

"וטעמא דמלתא לפי שאב אחד לכולנו, קל אחד בראנו, וכל בית ישראל נפשם חצובות ממחצב אחד מתחת כסא הכבוד. ואל המוסר הזה שאל יפרוש מן הצבור, כיוון דוד המלך ע"ה כמו שאמר 'הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד' בהיות עיקר גדול בישראל האחדות אמר: הנה מה טוב בעולם הזה, ומה נעים לעולם הבא, שבת אחים - שהם כל ישראל הנקראים אחים."

למדנו מכל הנ"ל דבר נורא, שפגם בבין אדם לחברו הוא בעצם פגם ביסודות האמונה. זה סוג של התכחשות להיותנו, כולנו, "בני קל חי"!

רבה אם-כן החובה הרובצת עלינו לעמול ולסגל לנפשנו את מידת האחוה לכל יהודי, מאחר שהיא נוגעת במישרין ליסודות האמונה ממש.

בתור בני תורה המשתיתים כל מעגלי חיינו על אושיות התורה לימודה ומצוותיה הליכותיה והשקפותיה, כבר נודעת לנו חיבה יתירה כבנים נאמנים למקום. וככל שהננו אוהבים בדרגה יותר נעלית של "בנים אתם", כך צריכה להתרבות ולהתעצם בנו הרגשת אחווה זו לכל ישראל הנובעת מדרגת היותנו בנים להשם!

ונסיים במה שמסופר על מו"ח הגאון **רבי בערל שוורצמן** זצ"ל: בערב שבת קודש אחר הצהריים התדפק שכן - משכונת מגוריו סנהדריה בירושלים - וסיפר לו שאחד מילדיו אושפז בבית החולים. הוא מבקש ממנו שיתפלל לרפואתו.

הוא כמובן העניק ברכה, אבל לא הסתפק בכך: בתוך זמן קצר התייצב בפתח החדר בבית החולים - לאחר שבמהלך השיחה הקצרה עם האבא דאג לדלות ממנו באיזו מחלקה בדיוק מאושפז הילד...

ערב אחד השתתף מרן **רבי אהרן קוטלר** זצ"ל באספה חשובה בה דנו על ענין בוער שגבל בפיקוח נפשות.

באמצע הדיונים היו צריכים להתקשר טלפונית עם איש מסוים בשווייץ. העסקנים סברו שהנושא לא סובל דיחוי, אולם רבי אהרן קם ושאל: **'מישהו יודע אם יש לאותו פלוני ילדים קטנים בבית: השעה מאוחרת מאד והצלצול עלול להעיר אותם מן השינה'!**

סיפר זאת הגאון **רבי ירוחם אולשין** שליט"א - מראשי ישיבת ליקווד - (מאוצרותיו של הרב א. הכהן) שמוביל אותנו להבנה חדשה בתוקף עניינים שבין אדם לחברו:

רגיל היה רבי אהרן זצ"ל לבאר ש"ירידת הדורות" לא נגרמת בגלל שה'כישרונות' הולכים ונחלשים אלא בגלל שה'מידות' הולכות ונחלשות!

דורות ראשונים זכו להתרומם לפסגות מכח **מידותיהם** המזוככות - בעוד שבני דורות האחרונים מידותיהם המה בעוכריהם. והוסיף וסיפר על רגישותו הגדולה לזולת של רבי אהרן:

תמיד הכאיבה לו העובדה, שאנשים שבאים אליו נאלצים לפעמים להמתין - אם בגלל ששוחח אז בטלפון, ואם בגלל שאנשים שהגיעו לפניו ישבו בחדרו. לא פעם התנצל בענווה וביקש סליחה מן הממתנים...

* * *

הולך הרב אולשין ומבהיר לנו מושג-יסוד בסוגיה זו:

כולנו מכירים את הביטוי **"אחינו כל בית ישראל"**. תיגש ליהודי מזדמן ותשאל: 'מה משמעות הכוונה שכולנו אחים?' מסתבר שהוא יענה לך: 'אנחנו אחים - כולנו צאצאי אבותינו, אבא אברהם! אבא יצחק ואבא יעקב!'

אבל מלשון הרמב"ם עולה משמעות יותר עמוקה ושורשית ביסוד האחוה הישראלית: **"וכל ישראל והנלוה עליהן כאחים הם, שנאמר בנים אתם לדי' אלקיכם"** (הל' מתנות עניים, פרק ל' הל' ב')

חידוש עצום עולה לנו מדבריו: שורש אחוות ישראל לא נעוצה כלל בייחוס הגשמי, הפיזי, כצאצאי אבות האומה. ואפילו לא כתוצאה מהירושה הרוחנית שקיבלנו מאבות האומה. אלא שורש האחוה נובע מצד היות כל ישראל "בנים למקום" בני קל חי - אשר אבהותו המשותפת לנו היא הקושרת אותנו ביחסי אחווה

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הזרים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו" פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפעילות הטובה בעם ישראל 0542538581 או במכשירי 'נדרים פלוס' "איש לרעהו מכון אהבת אמת" 02-5671812

לד שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

גליון מס' 1268

תורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת שלח לך - כ"א סיון תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

ה אדם מצווה מן התורה להשמר מהאיסור של לשון הרע. אמרו חכמים: "שלוש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ובעינין אין לו חלק לעולם הבא: א. עבודת כוכבים. ב. גילוי עריות. ג. שפיכות דמים. ולשון הרע כנגד כולם", ועוד אמרו חז"ל: כל המספר לשון הרע - כאילו כופר בעיקר שנאמר: "אשר אמרו ללשונינו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו". ועוד אמרו רבותינו זכרונם לברכה: "שלושה לשון הרע הורגת: האומרו והמקבלו - וזה שאומרו עליו, והמקבלו - יותר מן האומרו... והמספר דברים שגורמים, אם נשמעו איש מפי איש להזיק חברו בגופו או בממונו, ואפילו להצר לו או להפחידו הרי זה לשון הרע". חומר האיסור של לשון הרע וכן עצות כיצד להימנע ממנו מבוארים בהרחבה בספר - "חפץ חיים", ומי האיש החפץ חיים - ילמד בספר "חפץ חיים". התורה עצמה נותנת עצה כיצד להנצל מאיסור זה - בכך שצותה לזכור את מעשה מרים בכל יום, ולדעת הרמב"ן זכירה זו הינה מצות עשה מן התורה.

המקור בפרשה: "וינסו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי" (במדבר יד, כב). אמרו בהקשר לפסוק זה רבותינו ז"ל: "לא נחתם גזר דין על אבותינו במדבר אלא - על לשון הרע, שנאמר: "וינסו אותי זה עשר פעמים וגו'". "תניא א"ר אלעזר בן פרטא: בא וראה כמה גדול כחו של לשון הרע, מנין - ממרגלים, ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים - כך, המוציא שם רע על חברו - על אחת כמה וכמה... אמר קרא: "וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה" - "על דבת הארץ שהוציאו" (מס' ערכין ט"ו ע"א).

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת ש"כל העבירות שבתורה - יעבור ואל יהרג" (חופץ חיים) עבירות המוזכרות לעיל. ואולם, אם הוא אדם גדול וחסידי, וירא שמים ורואה שהדור פרוץ בכך - רשאי הוא לקדש השם ולמסור עצמו אפילו על דבר שלא נמנה על ג' העבירות, כדי שיבאו ליראת ה' ולאהבו בכל לבם."

המקור בפרשה: "ויקרא משה להושע בן נון יהושע"

(במדבר יג, טז). "התפלל: י-ה יושיעך - מעצת המרגלים" (רש"י). ענין זה לכאורה - אינו מובן: א) איך עלה במחשבת משה שיהושע תלמידו יוציא חס ושלום דיבה על הארץ? ב) מה שייך תפילה על דבר שתלוי בבחירת האדם? ג) מדוע משה לא התפלל על כל המרגלים שינצלו מחטא. התשובה לכל השאלות הנ"ל היא כדלהלן: משה הכיר את מהות אופיו של תלמידו יהושע - שהוא מוכן למסור נפשו גם עבור ענין שאינו נוגע לשלושת העבירות שמחוייבים למסור את הנפש עליהם (וכמבואר לעיל שאדם גדול שרואה שהדור פרוץ - רשאי לקדש את השם ולמסור עצמו אפילו על דבר - שלא נמנה על אותן ג' העבירות), והרי אין לך פירצה יותר גדולה מעוון המרגלים. על כן התפלל עליו משה שלא יזק בשליחות. וזה גם נוגע להמשלח, כמבואר בשו"ע. ואכן תפילתו של משה אכן הועילה להגן על יהושע, כפי שכתוב: ויאמרו כל העדה לרגום אותם באבנים" ועל ידי תפילת משה - "כבוד ה' נראה בעיני" והענין קיבל את האבנים (כמבואר במדרשו).

נקי הדעת שכירו של ר' אורי הנוסתר

ר' אורי הנוסתר

מקירות הבית. ולמרות כל העובדות הללו, הוא שידר תמיד שמחה ואושר. ר' אורי לא נהג לנדב פרטים על עברו. אולם פעם אחת הוא חרג ממנהגו וסיפור סיפור מרגש שקשור היה בהגנתו לארץ ישראל: בתחילת מלחמת העולם השנייה הוא הצליח לעלות יחד עם קבוצת יהודים על אוניה שעשתה דרכה לכיוון קפריסין זאת מתוך כוונה להגיע לארץ ישראל. למגינת ליבם של אותם היהודים, התברר להם זמן קצר לאחר ההפלגה ששאר הנוסעים באוניה הינם עבריינים. פורקי עול אלה, גזלו את כל המזוודות של קבוצת היהודים ולאחר שרוקנו את תכולתן. זרקו לים. שעה קלה לאחר מכן, פגז פגע באחד מחלקי האוניה. למזלם של הנוסעים, הפגז לא לאוניה לטבוע. התברר שצוללת גרמנית שהייתה באותה הסביבה, עשתה את המעשה. היהודים שהיו על האוניה נכנסו לחדרה. הם חששו שהגרמנים יעלו על הסיפון וירצחו אותם. ואולם להפתעתם הרבה, הבחינו שהצוללת ממשיכה לעקוב אחר האוניה מבלי לפגוע בה. בספו של דבר האוניה הגיעה לעדה והנוסעים ניצלו. שנים רבות לאחר מכן נודע לר' אורי שבעצם הצוללת נשלחה להשמיד את נוסעי האוניה היהודית ואולם כשהבחינו במזוודות שנזרקו שעה לפני כן לים, החליטו לבדוק מה יש בהן. המשך בעמוד 3

רבי אורי ויינברג זצ"ל

למרות שהוא היה יהודי בעל אמצעים, ר' אורי התגורר בדירה קטנה ומיושנת.

אדם שנכנס בפעם הראשונה לביתו, היה מקבל את הרושם שמדובר במזיאון של עתיקות. הכסאות, השולחן, כלי המטבח ושאר הפרטים בבית, היו נראים כאילו נלקחו מלפני מאה שנים ויותר בבקתה רעועה. אפילו קולב לא היה בביתו. בכדי לתלות את כובעו המעוך. תקע ר' אורי מסמר על אחד

אם יצא לכם להסתובב בשנים עברו בשכונת "מאה שערים" שבירושלים ונתקלתם ביהודי חייכן שעטה לגופו חלוק אפור מרופט ואחז בידיו שני סלים גדולים העשויים מקש, אז תדעו לכם שמדובר היה בר' אורי ויינברג זצ"ל.

במהלך כל השבוע היה רש אורי יוצא לשוק וממלא את סליו בירקות ופירות טריים וכן במוצרי יסוד אחרים. הייתם בוודאי חושבים שהוא היה עורך את הקניות הללו עבור אשתו וילדיו. אז תתפלאו לשמוע שר' אורי התגורר בגפו. את כל הקניות הוא ייעד לאורחים הרבים שהיו פוקדים את ביתו הזעיר בימי השבתות. זקני ירושלים ידעו לספר שבעבר הרחוק הוא היה נשוי, וכמה שנים לאחר חתונתו, אשתו נפטרה ולא הותירה אחריה ילדים. ברוב ימות השבוע היה ר' אורי עסוק בבישול ובהכנת סעודות השבת עבור בחורי הישיבה שהיו באים להתארח אצלו בשבת. במיוחד היה מדובר בבחורים "חוצניקים" (היינו כאלה שמשפחותיהם גרות בחו"ל). מכיוון שר' אורי היה מדבר איתם בשפת האנגלית.

סעודת ליל השבת בביתו הייתה מתארכת עד לשעות הקטנות של הלילה גם בתקופת החורף. ר' אורי היה מפז ניווני שבת בתענוג עילאי. קולו העוצמתי היה מהדהד באותה העת בכל שכונת בתי אונגרין בה הוא היה מתגורר. דבר יהודי נוסף שאפיין אותו, היה הצניעות והפשטות בה הוא חי.

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טו)

תרגום יונתן: "וכך חמא משה ענותנותיה (כאשר ראה משה ענותנותו) קרא משה להושע בן נון יהושע".

אפשר לומר שראה משה ברוח הקדש שעל ידי מדת ענווה נגרמה הגלות, וכמו שמובא במסכת גיטין (נו, א): "אמר רבי יוחנן, ענותנותו של רבי זכריה בן אבקולס וכו' והגליתנו מארצנו", פירש רש"י: "ענותנותו, סבלנותו שסבל את זה ולא הרגו (לבר קמצא)", עיין שם.

ועיין במדרש רבה (פרשה טז, יד), שהמרגלים לא רצו ליטול מפירות ארץ ישראל, וכלב שלף את כלי הנשק ורץ לפנייהם ואמר להם: "אם אין אתם נוטלים, או אתם הורגים אותי או אני הורג אתכם." וכל זה ראה משה ברוח קדשו, ועל זה התפלל שלא יצא חס ושלוש שום מכושול על ידי ענותנותו של יהושע, ושיהיה בדעה אחת עם כלב. ובזה יובן מדוע שלא הוצרך להתפלל אלא על יהושע לבד, ולא על כלב.

ויהס כלב את העם (יג, ל)

במדרש רבה (טז, יא): "עמד על הספסל ושיתק כל ישראל שהיו מצווחין על משה, שנאמר: "ויהס כלב". לכאורה צריך להבין מה משמיענו בזה שעמד על הספסל בכדי להשתיקם?

אפשר לומר שכלב הראה להם שהעצה שלא לירא מן בני ענק היא להגביה את עצמנו למעלה מעשרה טפחים מן הארץ, כי מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים כדאיתא במסכת סוכה (ה, א). וזהו שאמר כלב: "וה' איתנו אל תיראום", והראה להם שעל ידי שמעמיד עצמו במקום שהשכינה יורדת שם, אינם יכולים לעשות לו שום רע חס ושלוש, וכמו שנתקיים למעשה שרגמו אותו באבנים והענין קבלם, כדאיתא במדרש רבה.

וכשעמד על הספסל היה בודאי למעלה מעשרה טפחים, כמבואר בגמרא (בבא בתרא עד) במעשה דרבה בר בר חנא, שאצל מתי מדבר היה יכול לעבור גמל ורוכבו כשאוחז רומח זקוף תחת הברכים שלהם.

כי חזק הוא ממנו (יג, לא)

פירש רש"י: "כביכול כלפי מעלה אמרו". תמוה, וכי שוטים היו שיחשבו ויטעו בדבר שגם התינוקות יודעין שאי אפשר לומר שטות כזה? אלא הפירוש הוא, כי ידוע שיש מדת הדין המקטרג. וזהו הפירוש כי חזק הוא ממנו, שמצד מדת הדין החזקה חס ושלוש כביכול אינו יכול לעשות אחרת. וכמו שנאמר: "בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו", ומבאר בספורנו זה לשונו: "שאף על פי שיש לאל ידו לכבוש את האמורי ולהמיתם, יתן אותנו ביד האמורי להנקם על מה שעבדנו עבודה זרה במצרים", עד כאן לשונו.

את הנפש ומקיפה אור ה' מראשה ועד רגלה" (לשון ספר התניא פרק ה).

ובפרט יהושע וכלב שעשו שליחותם במסירות נפשם כלשון המדרש (במדבר רבה טז, א), בודאי היו מוקפים מאור ה'.

עד אנה ינאצני העם הזה וגו' (יד, יא)

להבין חטא המרגלים, הנה בפרשת דברים (א, כז) על הפסוק "בשנאת ה' אותנו", פירש רש"י: "הוצאתו לשנאה היתה, משל למלך בשר ודם, למי שהוא שונא נותן לו של בעל ולמי שהוא אוהב נותן של שקיא. ארץ כנען של בעל, והוציאנו ממצרים לתת לנו ארץ כנען".

ומדוע חשבו ישראל שהקדוש ברוך הוא כל כך שונא אותם עד כדי לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו, מפרש הספורנו: "על מה שעבדנו עבודה זרה במצרים, יתן אותנו ביד האמורי להנקם" עיין שם.

וזהו כפיות טובה, שהתורה אומרת "כי מאהבת ה' אתכם וגו' הוציא ה' אתכם ביד חזקה וגו'" (דברים ז, ה), והם הפכו הקערה על פיה, ולא די שלא הבינו שהוציאנו ה' ממצרים להביאנו אל ארץ טובה ורחבה מאהבת ה' אותנו, עוד אמרו ההיפך חס ושלוש, שהקדוש ברוך הוא שונא אותנו ורוצה חס ושלוש להנקם בנו.

סיפור קטן על יהודי גדול

מספר הרב אברהם אוריאל שליט"א: שימשתי בתור מגיד שיעור באחד מערי הספר של ירושלים. יום אחד נודע לי שסוגרים את הישיבה בה אני מלמד. כמובן שהיתה זו עבורי בשורה קשה. עיקר

מקור פרנסתי היה מאותה הישיבה. לא ידעתי מה לעשות. פתאום הבזיק רעיון במוחי: "אגש לציונו של הגה"צ רבי משה ובר זיע"א". נסעתי להר המנוחות ולאחר שעה קלה של חיפושים, מצאתי את הצינור. אמרתי שם כמה מזמורי תהלים ולאחר מכן סיפרתי על מצבי. ופתאום, תוך כדי שהותי ליד הצינור, נפלה מחשבה בראשי: "אגש לכולל שלמדתי במשך שנים רבות לאחר חתונתי. אולי משם תצמח הישועה". ואכן ניגשתי לכולל בו למדתי כל השנים, וסיפרתי להם על מצוקתי. בשמחה רבה השיב לי ראש הכולל שלא רק שהוא מוכן לקבל אותי לשורות הכולל, אלא הוא גם מעוניין שאשמש בתור "שואל ומשיב" ושאיסייע לאברכים. כיום אני זוכה ללמוד וללמד יותר מהמשרה הקודמת שהיתה לי, וגם משכורת השתפרה בהשוואה למשכורת הקודמת שקיבלתי.

העובדה שתוך כדי שהותי על ציונו של הרב, ה' הכניס בי את המחשבה לגשת למקום בו אני לומד כיום, מוכיחה מעל כל ספק שבזכות הרב משה ובר, נושעתי.

אבל המרגלים טעו מאוד בזה, כמו שמובא בזוהר הקדוש בעניין ראש השנה: "אף על פי שהקב"ה אוהב את מידת הדין, ניצחה אהבת בניו לאהבת הדין", והיינו שתמיד תשובה מועלת, ואין לך דבר שעומד נגד התשובה. ומספרת לנו התורה שחטא גדול הוא שאדם מתייאש מלעשות תשובה.

על כנפי בגדיהם (טו, לח)

פירש רש"י: "כנגד ואשא אתכם על כנפי נשרים וכו', ושמונה חוטים כנגד שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים". מה שכתב רש"י "שמונה ימים עד שאמרו שירה על הים", לכאורה זה סתירה מרש"י בפרשת בשלח (יד, ה) שכתב שבשביעי של פסח היה נס קריעת ים סוף.

ואפשר לומר על פי דברי התרגום יונתן על פסוק "ואשא אתכם על כנפי נשרים" (שמות יט, ד), שבארבעה עשר בניסן יצאו ממצרים על כנפי נשרים לשחוט הפסח בבית המקדש, ואחר כך החזירם לרעמסס. נמצא שהיתה יציאת מצרים כבר ביום ארבעה עשר בניסן, ועד שאמרו שירה על הים בשביעי של פסח, הסתיימו שמונה ימים. ויהיה נכון לפי זה, שכאן בפרשת יציאת שכתוב "על כנפי בגדיהם", שזה בא לרמז לכנפי נשרים כפירוש רש"י, שבביל זה גם השמונה חוטים הם כנגד שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים על כנפי נשרים עד שאמרו שירה על הים".

ויאמרו כל העדה לרגום אתם באבנים (יד, י)

פרש רש"י: "אותם, יהושע וכלב".

אפשר לומר בהקדים מה שמובא בליקוטי תורה לבעל התניא נשמתו עזן פרשה זו, שהמרגלים חשבו שארץ ישראל היא בחינת ירידה נגד מדרגתם, שהיו דור דעה ואכלו מן מן השמים ושתו מבארה של מרים והיו מוקפים בענני הכבוד, ולפי דעתם ליכנס לארץ ישראל ולנטוע ולזרוע נחשב ירידה ממדרגתם.

ובשביל זה דנו את יהושע וכלב – שהסכימו ליכנס לארץ ישראל – כחיבים, ובשביל זה רגמו אותם באבנים.

אבל באמת טעו בזה המרגלים טעות גדולה, כמבואר שם בליקוטי תורה באריכות. ומי לנו גדול ממה שרבו עליו השלום שהתחנן תקט"ו תפלות מנין ואתחנן ליכנס לארץ ישראל, מפני שזהו עיקר הכוונה המכוון ותכלית הבריאה.

וכבוד ה' נראה באהל מועד (יד, י)

במדרש רבה: "מלמד שהיו זורקין אבנים והענין מקבל".

אפשר שכוונת המדרש, שהיו מולבשים באור כבוד ה', וזה הגין עליהם.

שזה עניין שלוחי מצוה אינם נזוקים, כי על ידי מצווה שהאדם עושה "הקדוש ברוך הוא מלביש

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך ובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל – נפטרה בו' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

החלה הנכונה

במהלך סעודת הערב כולה, לא הצליח רב מאיר להסיח את דעתו מאותו קבצן קשיש. ברצותו לדעת מדוע לא אכל מאותה פרוסת לחם שהוגשה לפניו?

החסיד, רב מאירק'ה ממניסק (ממיר), עצר פעם במהלך מסעו כדי להיכנס לפונדק דרכים לשאת את תפילתו. בעודו שוהה שם, הגיעה שיירה שלמה של עגלות, עמוסה בעניי מרודים חסרי כל הנודדים ממקום למקום, יחד עם נשותיהם וטפם.

בעוד ששאר העניים חטפו איש איש את פרוסתו כדי להשביע את רעבונם, צעד אותו קבצן קשיש במתינות לעבר כיור המים

רב מאירק'ה הבחין באדם אחד בתוכם, קשיש בעל סבר פנים מכובד, שארשת פניו העידה על טוהר מחשבה נדיר. בעודו מתבונן בו מקרוב, הניחה אשת הפונדקאי לחם ומזון אחר על השולחן. בעוד ששאר העניים חטפו איש איש את פרוסתו כדי להשביע את רעבונם, צעד אותו קבצן קשיש במתינות לעבר כיור המים, ובחן את הספל בקפידה כדי לראות אם הוא ראוי לנטילת ידיים.

אולם, עוד לפני שנטל את ידיו, הרים את פרוסת הלחם שעליה עמד לברך בעוד רגע את ברכת "המוציא" - אך מיד הניח אותה מידו, ובמקומה לקח חתיכה מכיכר לחם אחרת שהייתה מונחת שם. לאחר מכן נטל את ידיו בהקפדה, בירך על החתיכה השנייה, וישב לאכול.

זמן קצר לאחר מכן עזבו כל העניים את הפונדק, והזקן עזב עמו. אך לאורך כל תפילתו וסעודת הערב שלו, לא הצליח רב מאיר להסיח את דעתו מאותו קבצן קשיש. מדוע לא אכל מאותה פרוסת לחם?

הוא היה חייב לגלות זאת. הוא ניגש אל בעלת הבית ושאל: "סלחי לי, אך מתי נאפתה כיכר הלחם הספציפית הזו?"

"שמא אתמול או שלשום", השיבה.

"והאם את זוכרת", המשיך לאחר הרהור קל, "אם זכרת באותה עת להפריש חלה מן הבצק?" "אוי! אוי לי!" קראה האישה. "שכחתי להפריש חלה!"

הוא נוסע לאן שאנו נוסעים, וישן היכן שאנו ישנים. אך הוא מתנהג כאילו יצא מדעתו

כעת היה ברור לרב מאירק'ה כי אותו הזקן ניחן ברוח הקודש. הוא רתם מיד את סוסיו ומיהר להשיג את אותה חבורה בלויית סחבות. הוא מצא אותם תוך זמן קצר, אך האיש שחיפש לא נראה בשום מקום.

"היכן האיש הזקן שהיה עמכם?" שאל. "מדוע שתשאל על אותו זקן משוגע?" ענו לו.

"הוא נספח אלינו לפני מספר שבועות; הוא נוסע לאן שאנו נוסעים, וישן היכן שאנו ישנים. אך הוא מתנהג כאילו יצא מדעתו. כמעט בכל יום הוא עוזב אותנו לזמן מה ועומד לבדו בין שיחי היער. ופעם אחת, בעיצומו של החורף, כשראה אגם קפוא, שבר את הקרח וטבל באותם מים קפואים."

כאשר הלך רב מאירק'ה בכיוון אליו הצביעו, הוא נתקל באיש המוזר הזה עומד תחת עץ, שקוע בשרעפיו, ופניו בווערות כלפיד.

"רבי, ברכני!" קרא לעברו.

העני ביקש ממנו מטבע נחושת, ולאחר מכן בירך אותו.

כשנזדמן לרב מאירק'ה לבקר שוב את רבו, רבי מרדכי מלכוביץ', סיפר לו את הסיפור כולו. הצדיק

לשחיטה. "פתחו שם!" קרא קול רם מבעד לחלון. הרוצחים נבהלו כל כך מהחבטות העזות על התריסים, עד שפחדו לפתוח. אך בחוץ שרר קור מקפיא. האורחים חסרי הסבלנות פרצו את מנעול הדלת, והמון רועש של סוחרים רוסיים חסונים, שאיבדו אף הם את דרכם, פרץ פנימה בסערה.

כמה מהם התירו את הקורבן האומלל, בעוד האחרים תפסו את הרוצחים וכפתו אותם היטב

כהרף עין הבינו הסוחרים את המתרחש לנגד עיניהם. כמה מהם התירו את הקורבן האומלל, בעוד האחרים תפסו את הרוצחים וכפתו אותם היטב. עם שחר העלו אותם על עגלותיהם ונסעו לעיירה הקרובה, שם מסרו אותם לידי המשטרה המקומית.

"לא תאמין לזה", אמרו לרב מאירק'ה לפני שעזבו. "אנחנו נוסעים בדרך זו לעיתים קרובות ומכירים אותה היטב. מעולם לא איבדנו את דרכנו באזורים האלה. אך היום, מסיבה משונה כלשהי, התבלבלנו וסטינו מהרוחב הראשי, עד שהגענו לכאן. זוהי בבירור אצבע אלוהים, כדי שנוכל להציל אותך ממוות."

אך בזכות העובדה שנתת פעם מטבע לרבי לייב שרה'ס וקיבלת את ברכתו, איבדו אותם סוחרים את דרכם

כשביקר רב מאירק'ה בשנית אצל רבי מרדכי מלכוביץ', אך כמעט שכף רגלו דרכה בפתח הדלת, אמר לו רבו: "רק בגללך לא יכולתי לישון באותו לילה. אך בזכות העובדה שנתת פעם מטבע לרבי לייב שרה'ס וקיבלת את ברכתו, איבדו אותם סוחרים את דרכם והגיעו לשם בדיוק בזמן כדי להציל את חיך."

על רבי לייב שרה'ס מסופר שעוד מנעוריו דבק ברבי ישראל הבעל שם-טוב שהעיד עליו: "רבי לייב מתענה משבת לשבת לא משום שברצונו לצום, אלא משום שבדקקותו בבורא הוא שוכח לאכול". מתוקף סמיכותו לרובנה, עירו של המגיד ממזריטש, היה מבאי ביתו של המגיד וממקורביו.

הגיב מיד: "אשריך! שהרי האיש שהעניק לך את ברכתו לא היה אלא הקדוש רבי לייב שרה'ס!" אותו רב מאירק'ה איבד פעם את דרכו בעודו נוסע לבדו ביער. עם רדת הערב הבחין בבית שאורווה הייתה לצדו. כשכנס אל הבית, לא מצא בו איש מלבד אישה שהייתה עסוקה בבישול.

"האם יש כאן מקום עבורי ללון הלילה?" שאל.

"בוודאי", אמרה.

הוא הבחין מיד כי מדובר בכנופיה של פושעים אלימים. דעתו לא נחה כלל כששמע במקרה את האישה אומרת להם: "יש לנו אורח ששווה הרבה..."

אך כאשר חזרו בני הבית מאוחר יותר באותו לילה, הוא הבחין מיד כי מדובר בכנופיה של פושעים אלימים. דעתו לא נחה כלל כששמע במקרה את האישה אומרת להם: "יש לנו אורח ששווה הרבה..."

לא הייתה כל דרך להימלט; כל דלת וכל חלון היו נעולים. על כן מצא לעצמו פינה שקטה, ובעודו אומר "יודוי", ככה על תפילת הווידוי בדמעות שליש של אדם המרגיש כי קצו קרב.

כשסיימו את סעודתם הגסה, התנפלו עליו מכל עבר, כפתו את ידיו ואת רגליו, והכינו אותו

ר' אורי הנסתר

המשך מעמוד I

לאחר חיפוש קל גילו כתב יד בגרמנית באחת המזוודות ומכך הסיקו שנוסעי האוניה הם פליטים גרמניים. או אז המשיכה הצוללת לשוט ליד האוניה בכדי לשמור עליה מפני סכנות ואוייבים. "ומכאן" הפטיר ר' אורי "מובן שהעובדה שהמזוודות הופלו לי, הצילה בסייעתא דשמיא אותו ואת חבריו היהודים". ר' אורי היה נוהג לפזר הרבה צדקה בסתר. לפני מותו, ציווה שכל כספו ורכושו יועברו לשיבות ותלמודי תורה.

ארץ ישראל נקנית ביסורים

ב תקופה האחרונה אנו עדים לקשיים הגדולים ולטלטלה העוברת על עולם התורה בארץ הקודש. רק לאחרונה התקיים מעמד אדיר היסטורי בעיר פילדלפיה שבארה"ב - כינוס ענק באצטדיון של רבבות עמלי תורה, שהיה בו קידוש שם שמיים עצום ושמחה אמיתית לכבודה של תורה.

לדאבון הלב, לעיתים נוצר הרושם שבארצות הברית קל יותר ללמוד תורה מאשר בארץ הקודש. שם אין גזירות גיוס, אין רדיפות מצד שונאי תורה, וישנה שלווה נפש כלכלית וציבורית.

אך חלילה לנו לחשוב שהפתרון הוא לרדת מהארץ ולנדוד לגלות. עלינו לזכור את הכלל הגדול: "ארץ ישראל נקנית ביסורים". דווקא לימוד תורה מתוך קושי, מתוך מסירות נפש ומאבק, יקר וחשוב בשמיים לאין ערוך מלימוד הנעשה מתוך נוחות מוחלטת. המסירות היא שמקדשת את הלומד ואת הארץ.

מבט לעתיד: עמידה כצוק איתן וציפייה לנאולה

כמובן, אין אנו מייחלים ליסורים. תפילתנו התמידית לבורא עולם היא שנוכה ללמוד תורה מתוך הרחבת הדעת, שקט ונחת. לאורך כל ההיסטוריה עבר עם ישראל גזירות קשות ונרדף על ידי שלטונות ואויבים, ותמיד ידענו לעמוד כצוק איתן מתוך אמונה וביטחון בהשם יתברך.

כך יהיה גם הפעם. אנו תפילה שנוכה בקרוב ממש לראות מהפך רוחני, שבו כל אותם הרודפים את עולם התורה יכירו בטעותם, יחזרו בתשובה, ולא רק שלא יצרו את צעדי הלומדים - אלא יחזקו, יתמכו וייתנו יד וגב להמשך לימוד התורה ביתר שאת וביתר עוז. הרי התורה היא הביטחון האמיתי והמגן של עם ישראל היושב בציון.

יהי רצון שנוכה בקרוב ממש לגאולה השלמה. אז, כפי שמישים הרמב"ם את ספרו המונומנטלי "היד הזקוק", לא יהיו עוד רדיפות ומלחמות, ולא יעסקו בני האדם אלא לדעת את השם בלבד, ומלאה הארץ דעה את השם - "כמים לים מכסים".

הגיעה העת לשבור את חומות העדתיות בשידוכים

באופן כמעט אוטומטי, כאשר הורים מתחילים לברר על שידוך עבור בנם או בתם, השאלה הראשונה שצפה ועולה היא: "מאיזו עדה המועמד או המועמדת?". ככלל, הנטייה הרווחת היא לחפש את הדומה - ספרדים מחפשים ספרדים, ואשכנזים מחפשים אשכנזים. הפיצול הזה אינו נעצר שם; לעיתים קרובות, גם בתוך העדה הספרדית עצמה, קיימות תתי-עדות המסרבות להשתדך אלו עם אלו.

אני מודע לכך שדבריי הבאים עשויים להיתקל באזוונים ערלות אצל חלק מהקוראים, ושכוחה של מילה כתובה אינו תמיד מספיק כדי לשנות מוסכמות

חברתיות עמוקות. ועדיין, אינני יכול להחשות. מחובתי להביע את דעתי בצורה הברורה ביותר: בגישה המבדלת הזו יש משהו פסול מיסודו.

הלכה שלמדתי מגדולי ישראל

איך ייתכן שעם ישראל, שכל בניו ערבים זה לזה ומוגדרים כאחים, ימשיך להתנהל מתוך התבדלות עדתית קשיחה?

לפני שנים רבות זכיתי להקים בית נאמן בישראל עם רעייתי שתחיה. אני אשכנזי "טהור", ואילו היא הגיעה מרקע ספרדי. באותה תקופה עמדו בפנינו לא מעט הצעות של בחורות מצוינות מהמגזר האשכנזי. **מי שהכריע את הכף והעניק לי את התובנה המלווה אותי עד היום היה מורי ורבי, מגדולי ישראל, שאמר לי משפט פשוט ומכונן: - "אל תסתכל על העדה - תסתכל על הבחורה".** בדרך זו בדיקו חינכתי והנחיתי את ילדי, ואני מאמין בכל ליבי שזו הדרך הנכונה והיחידה שבה עלינו לצעוד כחברה.

המציאות השתנתה - הגיע הזמן שגם התפיסה תשתנה

ההיסטוריה מסבירה מדוע נוצרו ההבדלים. לפני הדורות האחרונים, בגלות, העדות השונות חיו במדינות מרוחקות זו מזו. כל עדה פיתחה תרבות ייחודית ומנהגים שהושפעו מסביבתה הגאוגרפית. אך היום, ברוך השם, המציאות שונה בתכלית.

אנחנו חיים בארץ אחת, בארץ ישראל. אנחנו גרים יחד, נושמים את אותו האוויר, מתפללים, עובדים ואוכלים באותם המרחבים. במציאות שכזו, מה זה משנה מאיזו עדה מגיע האדם שמולך?

הגיעה העת להתמקד בעיקר, במהות ובפנימיות: יראת שמיים, מידות טובות ודרך ארץ, והתאמה אישיותית ורוחנית. כאשר נשים את הדגש על הפרמטרים הללו ונשחרר את הכבלים העדתיים, נסייע באופן ישיר למאות ואלפי רווקים ורווקות למצוא את זיווגם בקלות רבה יותר, מבלי להגביל את עצמם מראש בשל שיקולים מגזריים גרידא.

אחדות, לא טשטוש

חשוב להבהיר: אין כאן קריאה לטשטוש המנהגים או למחיקת המורשת המפוארת של העדות. אשכנזי יכול וצריך להמשיך לדבוק במנהגי אבותיו, וספרדי צריך להמשיך בנאון במסורת שלו. פתיחת השערים לנישואין בין-עדתיים אינה פוגעת בזהות הזו, אלא להפך - היא מוכיחה שכולנו, על אף הגוונים השונים, עם אחד.

יהי רצון שמתוך גישה של אחדות ואהבת חנים נזכה לראות בהקמתם של בתים רבים ונאמנים בישראל בקרוב ממש, ומתוך אחדותנו הפנימית נזכה לביאת משיח צדקנו ברחמים, במהרה בימינו, אמן.

138 זכר-אלוף

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמו"לך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בציון:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת פרשת "בהעלותך" לתחילת פרשתנו?

תשובה: ראשי התיבות של המילה "פארך" שמסיימת את הפרשה הקודמת שהן: פה, אמרו, רשעים, נישאר, הן הקשר בין סוף הפרשה לתחילת פרשתנו. פרשתנו נפתחת בסיפור של שליחת המרגלים אשר הוציאו דיבה רעה על הארץ של חשיבתם שעדיף להם להשאר במדבר ולהנות מן התנאים הטובים שהיו בו עבורם (מן, בארה של מרים ועננים שמכביסים ומגהצים את בגדיהם) מאשר להכנס לארץ ישראל ולעמול בעיבוד אדמתה.

והרמז לכך הוא כאמור בראשי התיבות הנ"ל של המילה "פארך" שהן: פה, אמרו, רשעים, נישאר, (מדבר פארן) שמסיימת את הפרשה הקודמת.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: פרשת השבוע נקראת "שלח" על פי פתיחתה המדברת אודות שליחת המרגלים ומסתיימת באיזכור יציאת מצרים. מהפתיחה והסיום של הפרשה מועבר לנו המסר (שהוא הקשר בין תחילת הפרשה לסופה): עלינו לעשות השתדלות קלה (בבחינת "שלח לחמך על פני המים") ובזכות כך בעזרת ה' יתברך נצא ממצרים, היינו מכל המיצרים שמגבילים אותנו ומעיקים עלינו.

3. מדוע המילים "איש אחד איש אחד" נכפלות וחוזרות על עצמן בפסוק שפותח את הפרשה?

תשובה: הפסוק שפותח את פרשתנו הינו: "שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם" מכת שבחחילה הפסוק מכנה את כל המרגלים בשם "אנשים" ניתן להבין שכולם היו חשובים וכשרים באותה העת ואולם בהמשך מרמז לנו הפסוק במילים הכפולות "איש אחד איש אחד" שרק שניים מהם נשארו בכשרותם ואלו הם כלב ויהושע.

4. מהו הקשר בין שמות הפרשיות: "נשא", "בהעלותך", "שלח לך", "קורח"?

תשובה: התורה באה לומר לנו באמצעות השמות של הפרשיות הללו: אחר שאתה מתנשא (נשא) ומתעלה (בהעלותך) תשלח (שלח לך) את ההתעלות הרוחנית שלך לאנשים אחרים ולא תהיה כמו קורח שביקש את כל ההתעלות והגדולה שלו, לעצמו.

מודעה חשובה

המעוניינים להזמין את מחבר העלון הרב יצחק עדו ובר שליט"א לחוגי בית, מסירת שיעור בפרשת השבוע ושמות האדם ועוד יתקשרו לטלפון 053-8356229

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בטחוני בצור

הזא אודר

נליך שבועי לאמונה, בעוון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבועים

פרשת
שלה
תשפ"ו

גיליון 216

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית

5834817@gmail.com * תא קולי 073-2490589 * לפניות בפקס 02-5003608 * לקבלת הגיליון בפקס 02-3132641 קוד גיליון 0026

זאפטיג... אוי ס'איז זאפטיג!

כמו כולם, גם אני דוחה כל פעם את שליחת סיפורי הישועות שאני זוכה לראות, אם ע"י מידת הביטחון, ואם ע"י תפילות פשוטות על דברים פשוטים, ועד לדברים מורכבים, כשגם כשהוא לא קורה - אנו מתחזקים. ואת ההשראה מהגיליון אנחנו לוקחים. וע"כ תודה על החיזוק

הר"ר שיעה לאמונה

הקטלים על חנות "אמא" - איחן

הנפלא ורב התפוצה.

ועל של עכשיו באתי. הבטחתי לשלוח לבטחוני בצורי ונושעתי מעל דרך הטבע (הפרסום בפועל - לשיקול דעתך - כבר לא שייך אלי...) ולאחר הסיפור של השבוע שעבר על "שזיפרון או זאפטיג" הבנתי את הרמוז, ראיתי שהרבש"ע לא מוותר לי... אז התיישבתי לכתוב את הסיפור של **זאפטיג בעצמו**...

אני מתגורר בטבריה. כידוע הדרך למירון השנה לא היתה קלה. כבר ביום חמישי לפני ל"ג בעומר סגרו את היישוב, והכניסה היתה רק "למי שמעודכן באקליפציה" שלהם הטעות במקור... ב"ה זכיתי שמקום עבודתי הוא במירון כך שהרכב שלי היה מעודכן. ביום שני, ערב ל"ג בעומר, יצאתי בשעות הבוקר מטבריה עם רכב עמוס נוסעים, בדרכנו אל ציון הרשב"י במירון. היינו אפופים בחששות עקב המחסומים הרבים, אך התחזקנו בתפילות - שנזכה להגיע ליעדנו.

בצומת 7 נפגשנו במחסום הראשון. השוטר בדק במחשב והודיע: "הרכב מעודכן, אך לא מכאן. סעו דרך גוש חלב". מחסום שני בדרך, עיקוף ארוך דרך דלתון, והגענו למחסום הרשמי בגוש חלב. כאן נתקלנו בקושי ממשי. השוטר במחסום השלישי הודיע כי האישור תקף רק בבוקר, וכי השעה כבר אחרי 11:00 ואין כניסה. עמדנו בצד חסרי אוניס, ושקלנו אם לצעוד ברגל או לשכור ג'יפ במחיר מופקע. אחד החברים הפציר בי לנסות שוב. התפללנו מעומק הלב, והתחלנו סיבוב שלישי בכיכר. והנה, פלא: השוטר שעמד קודם במחסום, צעד למרכז הכיכר כדי לשוחח עם חבריו. בשבריר שנייה ניצלנו את ההזדמנות, חלפנו על פניו והמשכנו קדימה בהודיה לה'.

התחנה הבאה, מחסום ספסופה. שוב השוטר מתעקש שאין לנו אישור, ואנחנו... מתפללים! עודנו סובבים בכיכר, הבחנו בניידת שחסמה את הכניסה לחניון המקווה של שמעיה ואבטליון הסמוך, שמאחוריה יש מעבר לאור הגנוז. השוטר שישב בה היה שקוע כולו בטלפון - גירסה מעודכנת ל"ואת האנשים אשר בפתח הבית הכו בסנוורים". הבחנתי שנותר מרווח קטן בצד, השתחלנו פנימה מתחת לאפו של השוטר והמשכנו בדרכים צדדיות בחסדי ה', עד שהגענו לאזור בר יוחאי.

המשכנו ברגל. מצאנו פירצה בגדר ונכנסנו בעדה, אלא שאזרח מקומי כעס על כך שחצינו את חצרו הפרטית והזעיק שוטר. עוכבנו כרבע שעה ולאחר מכן גורשנו מחוץ ליישוב. איתרנו פירצה אחרת, ולבסוף זכינו

להגיע אל הציון הק' כשאנו מודים ומהללים על שזכינו לראות עין בעין כיצד התפילות התקבלו.

נעבור לחלק השני והחשוב מבחינתי - הדרך חזור יום ל"ג בעומר בשעה 15:00 כבר זכינו בכל "מצוות היום", התפללנו, למדנו זוהר, תהילים, רקדנו עד כלות בגשם בחצר השמחה והתרגשות ממש אין לתאר, גשם עז ניתן ואנשים ורקדים ושמחים עם רשב"י... ואני חפץ לשוב לטבריה, כולי רטוב מגשם זלעפות שירד, מותש כהוגן ללא טיפת כח לצעוד עד הרכב שביישוב בר יוחאי, כבר דרך של ממש. אני עומד ליד החנות שלי במירון וממלמל: באשעפער שלח לי טרמפ לאור הגנוז, ואני מבטיח לשלוח לבטחוני'ני... המילים האלו יצאו לי מהלב, בהפתעה גמורה... ואז ניגש מישהו: "אתה יוצא לגוש חלב"? "כן, אך הרכב שלי חונה בבר יוחאי". - אפשר להצטרף? - "בשמחה". והוא אומר: תמתין, יש לי מי שיקפיץ אותנו ליציאה, מול בר יוחאי... אני בהלם מוחלט... מגיע רכב סייגה מהודר, ומוריד אותנו עד ממול הכניסה לבר יוחאי. חסדים גמורים.

עד כאן ה"בטחוני'ני", אבל הלימוד העיקרי שלי היה בהמשך הדרך.

כשם שהדרך הלך למירון הייתה רצופה ניסים גלויים, הדרך חזור שמוכרת לי בעל פה נראתה אחרת לגמרי. במצב רגיל הדרך אמורה לקחת 40 דקות. או לכל היותר שעה, בהתחשב בעיקופים ובחסימות של ל"ג בעומר בפועל, מצאתי את עצמי על הכביש במשך למעלה מארבע שעות מתישות.

בעקבות הבלבול והעייפות, פספסתי את הפנייה לחורפיש - כביש 65, ה"זוייז" לא פעל, ואיבדתי את הכיוון לחלוטין. מצאתי את עצמי נוסע על גבול לבנון, כשאני חולף על פני יישובים שהכרתי רק מדיווחי החדשות... משחזרתי לדרך המלך, נקלעתי לפקק ארוך ומיידאש של שעה וחצי לכיוון עין זיתים, כשמסביבי מאות רכבים שמנסים להשתחל למירון, ומתווכחים בטונים צורמים עם השוטרים, בעוד אני רוצה בסך הכל להגיע הביתה...

בתוך המהומה הזו, ישבתי רגוע ברכב, מתחזק בביטחון ושואל את עצמי: ריבוננו של עולם, על מה ולמה הגיעה לי התלאה הזו? הרי בהלוך חווייתי השגחה פרטית כה גלויה, ופתאום התחושה היא - הסתרה. מה רומזים לי?

ואז, בעיצומו של פקק, הבליחה בי התובנה. מצאתי את עצמי צועק: "שייע'ה! תתעורר! בהלוך, ידעת כמה זה קשה. ביקשת, התחננת והתפללת מכל הלב על כל מחסום ומחסום, וראית ישועות מעל הטבע.

הדרך חזור? היא כבר היתה מובנת מאליה... "מקסימום שעה ואני בבית על הכורסה", לא הרגשת צורך לבקש על כך, וקיבלת שיעור מאלף של ארבע וחצי שעות על הכביש, כשאתה מותש, עייף וסחוט!

כשהבלעדיות פקעה העסקה נחתמה

ה"ר א.ע. לייבי הנהל
זיתן

לאחר הסיפור שפורסם בשמי בשבוע שעבר, על ר' מנדל שקיבל פנטהאון משמים ברח' שרי ישראל בכח התפילה, קיבלתי מכול של תגובות נרגשות מקוראים על פני כל הארץ. חלקם גם זיהו במי מדובר. תגובות של צימאון לחיות השגחה פרטית. חשתי חובה לשתף בסיפור מאלף נוסף שקרה לי לפני כשנה, ובאותו רחוב ממש... סיפור שהמחיש לי בצורה חיה, כיצד כל מה שנקצב לאדם משמים הוא יקבל - ואף אדם בעולם לא יוכל לגעת במה ששייך לו, ולא משנה מה הנסיבות מסביב.

לפני כשנה, פנתה אלי משפחה וביקשה ממני לטפל עבורה במכירת דירתה. הדירה היתה ממוקמת בבנין חדש ברחוב שרי ישראל בירושלים. בני המשפחה הסבירו שהם הגיעו אלי אחר שהיו מרוצים מאד מהאופן שבו טיפלתי בעבר במכירת הדירה של הסבתא ע"ה. מתוך תחושת האמון הזו, הם ביקשו להעניק לי בלעדיות מלאה על מכירת הנכס.

על הנייר, הדירה הייתה בעלת נתונים סטנדרטיים לחלוטין, במחיר שוק מקובל, והייתה אמורה להימכר ללא קושי מיוחד.

למרות שהעיתוי לא היה הכי מוצלח - התקופה שבין פורים לפסח, שבה אנשים פחות עסוקים ברכישת נכסים - ויותר בניקיון הנכסים הקיימים, ובהכנות לחג - בלעדיות היא מתנה שכל מתווך שמח לקבל; היא מסירה את התחרות מול מתווכים אחרים, ומגדילה משמעותית את הסיכוי לסגור עסקה ולזכות ברווח נאה. וכאשר הבלעדיות מוצעת לי באדיבות, ביוזמת המוכר וללא תנאים - מה טוב ומה נעים...

הפשלתי שרוולים ויצאתי לדרך. פרסמתי את הדירה, ואכן היתה תנועה ערה של קונים. במהלך השבועות הללו הבאתי למקום בין 70 ל-80 לקוחות פוטנציאליים שהתעניינו בנכס. אלא שבאופן בלתי מוסבר, העניין לא התקדם. אף אחד לא הציע הצעה רצינית, וללא כל סיבה נראית לעין.

יומיים לפני חג הפסח, הטלפון שלי צלצל. על הקו הייתה בעלת הדירה, שפתחה במתקפה: "אתה אדם לא רציני! נתנו לך בלעדיות ואתה פשוט ישן! אינך עושה את עבודתך! איך ייתכן שאחרי שבועות רבים כל כך הדירה עדיין לא נמכרה?"

ניסיתי להסביר לה באורך רוח שהבאתי לדירה קרוב לשמונים איש, וכי אין הוכחה גדולה מזו לרצינות ועבודה קשה, אך דעתה לא נחה. היא הודיעה לי חגיגית:

"אנחנו מפקיעים ממך את הבלעדיות על הדירה."

חוכך הייתי בדעתי האם להכנס איתה לוויכוח. מתוך נסיוני המקצועי הבנתי שישנו כנראה מתווך אחר שבוחש בקדרה מאחורי הקלעים, ומפעיל עליהם לחץ כדי לזכות בבלעדיות לעצמו. החלטתי שאני לא נמצא במקצוע הזה בשביל לנהל מלחמות ומאבקים. אני מאמין בלב שלם שמה ששלי - אני אקבל. אמרתי בנימוס: "תודה רבה על שאפשרתם לי לטפל בנכס עד עכשיו", איחלתי להם חג כשר ושמח. נפרדנו לשלום.

מיד ביום שלאחר חג הפסח, ראיתי את אותה הדירה בדיוק, עם אותם הנתונים, מפורסמת על ידי מתווך אחר, עם הדגשה בולטת שהמציאה המיוחדת הזו היא **בלעדיות משרד פלוני...** הרמתי טלפון לבעלת הדירה רק כדי לוודא את העניין באופן רשמי. היא שוב ניצלה את ההזדמנות להטיח בי את מרירותה, ואמרה לי: "אתה רואה? אתה לא היית רציני. המתווך החדש הוא **מקצוען**, הוא הצליח למכור בקלות דירה אחרת בקומה שמעלינו, ואני בטוחה שעשיתי את הצעד הנכון כשהעברתי את הטיפול אליו".

שבת וחסברתי שעשיתי את מלאכתי נאמנה והשקעתי הרבה כוח וזמן, אך כנראה שמהשמים עיכבו את המכירה בינתיים, ואולי באמת נגזר שהיא תימכר דווקא דרך מתווך פלוני!

השכחתי את העניין מלבי והמשכתי לעסקאות אחרות.

בערב חג השבועות אני מקבל לפתע שיחת טלפון. על הקו היה אברך חסיד גור, שהבאתי לראות את הנכס חודשיים קודם לכן. הוא שאל בהיסוס:

"הדירה ברחוב שרי ישראל שהראית לי לפני חודשיים... האם היא עדיין אקטואלית?"

השבתי לו שאבדוק את העניין מיד. התקשרתי לבעלת הדירה, אך לא היה מענה. לא ויתרתי והתקשרתי לבעלה. שאלתי בעדינות: "האם הדירה כבר נמכרה

ובלבי הוספת? באמצעות המתווך החדש, הרציני והכל יכול?"

הבעל נאנח וענה: - "לא, הדירה עדיין לא נמכרה".

- ומה עם הסכם הבלעדיות של אותו מתווך? שאלתי.

כאן הגיעה התשובה המפתיעה:

"הסכם הבלעדיות שנתנו לו פג ותם... ממש היום!"

בקושי רב החנקתי קריאת התפעלות שעמדה בגרוני...

מיד למחרת החג, הושבתי את שני הצדדים לפגישה. החוזה נחתם במהירות ובאופן חלק, כאשר שני הצדדים משלמים לי דמי תיווך נדיבים ומלאים בעין יפה ובשמחה!

באסרו חג של שבועות הטלפון של בעלי הדירה צלצל, ועל הקו היה... המתווך השני, הרציני... בטון בטון הוא ביקש לוודא שמאריכים לו את הסכם הבלעדיות שפג בערב החג...

הלקח של הסיפור הזה ליווה אותי במשך השנה החולפת, וילווה אותי בע"ה גם בהמשך:

יכולה להיות לקוחה נרגנית ומתלוננת; דירה שעומדת אצלך בבלעדיות חודשיים שלמים ושום דבר לא זז, גם אם הפכת את העולם והבאת 80 לקוחות; יכול לבוא מתווך אחר, לעשות רושם של מומחה גדול ולהשפיל את המוניטין שלך עד לעפר - אבל ברגע האמת, מה שנקצב לך משמים בראש השנה - יגיע אליך בדיוק של רגעים, ואין אדם נוגע במוכן לחברו כמלוא נימה!

וכדבריו המפורסמים של הספר הק' הבאר מים חיים פר' נח:

ומה שנגזר עליו שישתכר ביום זה - לא ימלט מהיות לו זה, ואפילו אם היה מתחבא בחדרי חדרים היה זאת רודפת אחריו ומשיגו על ידי סיבות שונות הסתגללות ובאות מסיבת כל הסיבות, וכמו שאנו רואין בחוש, אשר דבר המוכן לאדם זה מסילא יבוא אליו לביתו על ידי גלגולים שונים אשר לא יבוא כלל בשכל האדם, וכמאמר החכם בספר מנחת המעון שער האמונה אילו היה אחד בורח מטרפו פרנסתו כאשר בורח מן המוות - היה טרפו וודך אחריו יותר ממנו, ולמהר להשיגו יותר!

ט"ז סיון תשפ"ו © כל הזכויות שמורות. אין להעתיק תוכן לפרסום ללא קבלת אישור מפורש.

בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

לפני מס' שבועות בעת מלחמת "שאגת הארי" חזרתי ברכבי עם כל משפחתי שתחי' בשעת לילה מאוחרת, משמחת בר מצווה של אחיינן שהתקיימה בירושלים - לכיוון ביתי שבבית

ה"ר אשה פרק

ג'ת 596

שמש.

והנה זה קורה... ניידת משטרה נצמדה אלי בירידות של כביש מס' 1, הייתי קצת עייף, ובתגובה מיידית האטתי את רכבי מלחץ השוטרים, מה שדווקא גרם לניידת לכרוז לי לעצור בצד הכביש. הייתי עם ילד אחד מעל המוטר, בלי "בוסטרים" לילדים הקטנים, והכי חמור - נסעתי ללא ביטוח חובה שזו עבירה פלילית. בדיוק אז הייתי אמור לחדש את הביטוח, ויצר הדחינות הביא אותי עד כאן...

לבי חישוב להינתק מתושבתו... תוך כדי שלבי העצירה לפני הניידת אמרתי: ילדים! בואו נתפלל להקב"ה שלא יתנו דו"ח ולא ישימו לב לכלום. שרוי הייתי בתחושת חוסר אונים מוחלטת, ואמרתי את זה מעומק ליבי בהבנה שרק הקב"ה יכול לעזור פה... למרות שהייתי בהחלט ראוי לעונש.

ניגשו לרכבי שתי שוטרים וציוו עלי לפתוח את כל חלונות ותאורת הרכב, ואכן, נגלה להם שיש ילד מעל המוטר, והילדים הקטנים בלי בוסטרים.

השוטר ביקש את רישיון הנהיגה שלי ופקד עלי להמתין. לאחר מס' דקות חוזר אלי השוטר ואומר: בעיקרון מגיע לך דו"ח של 1000 ש"ח + 8 נקודות, וכו' ולפי ההוראות הייתי אמור להוריד את אשתך עם הילדים פה באמצע הכביש ואומר לך להזמין לה מוניית הביתה. אבל בגלל המלחמה, והעבר הנקי שלך בלי דוחות קודמים, אני משחרר אותך באזהרה בלבד במערכת המשטרתית. וכך שחרר אותי לדרכי ללא שבדק אפילו האם קיים ביטוח חובה בתוקף, דבר שקורה בשגרה בכל מפגש עם שוטר תנועה. איך שהתחלתי בנסיעה צעקתי בהתרגשות עצומה, "שכוייח אייבישטער" וקראתי עם כל בני ביתי מילה במילה את קפיטל ק' בתהילים מזמור לתודה הריעו להשם... סאיז דא א באשעפער אויף דער וועלט שכוייח אייבישטער.

א"ה: אזהרה חשובה! מעטים יודעים שחוק חגורות בטיחות נחקק לראשונה ע"י יו"ר ועה"פ של אגו"י, ה"ר י.מ. אברמוביץ. מהכירות אישית - בעת תאונה רח"ל, העדר כיסא מתאים או חגורת בטיחות הוא שאלה מסשית של חיים או מוות רח"ל! מי שמוותר ע"ז - אמור לקחת בחשבון מה יענה לעצמו אם משהו ישתבש חלילה.

השלומיאליות שילמה את המשכנתא

הייתי אמור לטוס לחו"ל לחתונה של ידיד קרוב, שגם מסייע בידי מאוד בעת שמחות נישואי ילדי. החתונה נקבעה ליום ראשון, ח' טבת תשפ"ו.

ה"ר נפתלי ה"ר הורוץ

יח"ט

רכשתי כרטיס טיסה למוצאי שבת, כך שאוכל להגיע לחתונה ברווח. היה לי חשוב להספיק להגיע עוד לפני החופה, שכן בשתי חתונות קודמות כיבדו אותי לשמש כ"עד קידושיין" תחת החופה, והיה זה כמו מובן מאליו שגם הפעם אדרש לכך.

במוצאי שבת, תוך כדי ההכנות האחרונות ליציאה, בדקתי שהכל מוכן לטיסה. קודם כל הדרבון כמובן, ולאחר מכן הוויזה שבלעדיה אין כניסה לארה"ב.

תספורת לאחר הפטירה

זכיתי להימנות על חברי החברה קדישא באזור המרכז. לפני שבוע הגיע לקבורה נפטר צעיר, שנהרג בתאונה בטקסס שבארה"ב. אמו רצתה מזכרת ממנו, וביקשה מבני משפחתה לגזור לו את השיער! הם ניגשו אלי בכדי שאתן להם לגזור, ואני כמובן סירבתי, שהרי נפסק בשולחן ערוך שהשיער אסור בהנאה וחייב קבורה, אך הם לא הסכימו לוותר... בעדה שלהם כיבוד הורים הוא "ערך עליון", ואי קיום דבריה לא בא בחשבון. הם לא שמעו על "אתה ואביך חייבים בכבודי".

ה"ר מאנן ישראל

ג'ת 596

הגיע צעיר עם עגיל באוזן ופנים של גנגסטר, שלף מספרים, ודרש באופן שלא מותר בפניך ברירה: "תן לי להיכנס" (אומנם בדיעבד, פסק לי מו"ר שמדין ערבות עלי לדיעבד אותו על האיסור, אך אם הוא מתעקש אין זה מחובתי כאיש חב"א קדישא למנוע ממנו) התפללתי בלבי: רבש"ע שים נא בפי דברים. אמרתי לבני המשפחה, "אם תעשו זאת המת יכעס, ואז זה יהיה מאד מסוכן לחיים שלכם". הם נרתעו וויתרו על הרעיון...

כעבור כמה דקות ניגשה אלי אמו של הנפטר, זאת שביקשה לגזור, ודמעתה על לחייה, מה היא תעשה, היא לפני חודשיים היא גזרה את שערותיה של אימה שנפטרה, וכעת היא מבינה שזה אסור והיא רוצה לקבור, אך השערות שגזרה אינם כאן...

אמרתי לה שעל פי הלכה היא יכולה לחפור בור בעומק ג' טפחים ולקבור את השיער. היא נרגעה, אך אז התברר כי הבן שלה עומד להיקבר כעת ליד הסבתא שנגזרו שערותיה, ואמו חששה שבגלל שהיא גזרה לאימה לכן היא כעת קוברת את בנה...

בדיעבד, בגלל ההתאמצות שלי למנוע את האיסור - גם שערות האמא המנוחה זכו לקבורה!

צקקות הנכת - תוצאות n6e2:

ביקורת צהרונים עם 'בטחוני'

שבוע שעבר התפרסם פה הסיפור שכתבתי לגבי הספר תורה שחנכו בו את הקלוז החדש בביתר, בדיוק ביאצייט של התורם.

אתמול התקיימה אצלנו בת"ת בקרית גת ביקורת על צהרונים. היתה זו ביקורת משמעותית ביותר לאחר שהביקורת הקודמת כשלה, ותקציב משמעותי היה תלוי בה.

ה"ר יוסף דוד הרש"ר

אנ"ה חתני - ת"ת באנן סרית גת

המנהל ה' צבי פריזנד, מהאנשים הענייניים והריאליים... היה מאד לחוץ באותו יום לקראת הביקורת, ואז ניגש אליו אחד הילדים ואומר לו: "דער מנהל הרב הרש"ר האט א מעשה אין בטחוני" למנהל רחוני ה' הרש"ר יש השבוע סיפור ב"בטחוני" אמר לו המנהל בלחץ: "תניח על השולחן שלי", בהמשך, כשנכנס למשרד הוא נטל לידו את הגליון וקרא מספר סיפורים, הוא ניגש אלי מיד ואומר לי: "אין לך מושג מה זה עשה לי, אני כבר לא בלחץ מה יהיה, אני עשיתי השתדלות ונתון בידיו הרחומות של ה'".

למותר לציין שהביקורת אכן עברה בהצלחה רבה...

התפילות כלכלו את השוטרים

ט"ז סיון תשפ"ו @ כל הזכויות שמורות. אין להעתיק תוכן לפרסום ללא קבלת אישור מפורש.

בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

"לא", עניתי בתחושה של סיפוק, "זהו הסכום הכולל שנשאר לי כדי לפרוע את המשכנתא לחלוטין ולסיים איתה".

הנהג השתתק לרגע, ואז שאל אותי שאלה מוזרה: "תגיד, אם תאסוף כעת בחו"ל את הסכום הזה, אתה תשתמש בו כדי לשלם ולסגור את המשכנתא?" עניתי לו בכנות: "תראה, זה ממש לא החוב היחיד שיש לי בחיים, יש לי עוד התחייבויות.

כנראה שלא הייתי רץ לסגור דווקא אותה". הנהג המשיך: "ואם מישהו ייתן לך את הסכום הזה ויגיד לך במפורש שהכסף מיועד אך ורק למטרה הזו - לסגור את המשכנתא?"

השבתי לו: "אם כך, בוודאי שאעשה כרצונו של התורם".

עודנו מדברים, והנהג תוחב את ידו לכיס, שולף חפיסת שטרות ומגיש לי אותה. כמעט כל הסכום היה שם במזומן. בהמשך הוא הפקיד את יתרת הסכום ישירות לחשבון הבנק שלי.

הייתי בהלם מוחלט. שאלתי אותו בתדהמה: "מי אתה? מה שמך? למה אתה עושה את זה?"

הוא הביט בי במראה שמולו ואמר:

"אתה לא צריך לדעת את שמי, ואתה לא חייב לי כלום. אני בעצמי עומד כעת לפני רכישת דירה, ואני זקוק לסייעתא דשמיא עצומה בענין. החלטתי להעניק לך את הסכום הזה כסגולה להצלחה".

הגענו לשדה התעופה, והוא סירב בתוקף ליטול ממני את דמי הנסיעה. הרעפנו זה על זה ברכות הצלחה לבביות, ונפרדנו.

נכנסתי לשדה כמו מרחף באוויר, וניגשתי ישירות למשרד הנסיעות כדי להסדיר כרטיס חלופי.

כאן חיכה לי הנס השני. בדרך כלל, שינוי כרטיס ברגע האחרון פחות מ-24 שעות לפני המראה גורר קנס ביטול בסכום קבוע של 200 דולר, בנוסף להפרש המחיר בין הטיסות, שלעיתים יכול להגיע ל-1,000 דולר ויותר כפי שאירע לי פעם אבל כשהראיתי לפקידים את הטעות המבלבלת שאירעה לי עם הדרכונים והוויזות, הם גילו התחשבות, וזיתרו על קנס הביטול של ה-200 דולר! כתוצאה מכך, כל מה שנדרשתי לשלם כהפרש עבור הטיסה הבאה, שהמריאה שעתיים בלבד לאחר מכן, היה סכום פועט של 30 דולר!

מאושר ונרגש מהארת הפנים המופלאה שהראני בורא עולם, עליתי על המטוס. הספקתי ב"ה להגיע לחתונה בזמן, לשמש כעד קידושין, ועכשיו הגיע הזמן להיות עד לעם קדוש, על השגחתו הנפלאה של בורא עולם.

העיכוב בשדה התעופה ועוגמת הנפש של הלילה, היו בסך הכל הכנה מדויקת ומתוזמנת להפליא. בורא עולם רצה שאפגוש דווקא את הנהג ההוא, בשעה ההיא, כדי שיסגור לי את חוב המשכנתא, כשהכל נגרם כאילו מתוך ה"שלימזלות" שלי, כשהגשתי את הדרכון עם הויזה הבלתי מעודכנת.

לטובתי נשברה רגל פרתי!

משום מה, פרוחה מזיכרוני העובדה שיש לי ויזה עדכנית המוטבעת בתוך הדרכון החדש שלי. במקום זאת, שלפתי מהמגירה את הדרכון הישן, שבו היתה ויזה שתוקפה כבר פג. נטלתי אותו עמי בביטחון גמור, שכן פחות משנה קודם לכן טסתי איתו והכל עבר בשלום, ללא שום בעיה.

כשהגעתי לנמל התעופה, הגשתי לפקיד בדלפק את שני הדרכונים. הפקיד העיף מבט בדרכון הישן, תמה לשם מה הדרכון הנוסף, והסברתי שכאן הוויזה. הוא שלח מבט חטוף, ואמר ביובש: "אדוני, אתה לא יכול לעלות על המטוס. הוויזה שלך אינה בתוקף".

חשתי פיק ברכיים. ניסיתי לשאול אותו, להתחנן, לברר אם יש משהו שאפשר לעשות בדקות שונתרו. הפקיד הניד בראשו ואמר: "תיאורטית יש דרך, אך אתה כבר לא תספיק את הטיסה הזו". ניסיתי - ולא הצלחתי.

ראיתי את השערים ננעלים. ניגשתי מיד למשרד הנסיעות בשדה, ביטלתי את הנסיעה שלי, וחזרתי הביתה באמצע הלילה מתוך אמונה איתנה: אם כך אירע, זהו רצונו יתברך, וכך בדיוק צריך להיות.

בשעה שש בבוקר התעוררתי ומיהרתי להתקשר לידידי בחו"ל. ברגע שהוא ענה, הוא שאל בתמיהה: "מה קרה שאתה מתקשר אלי ומספר הטלפון מראה שאתה עדיין בארץ?" סיפרתי לו בצער על עוגמת הנפש ועל הוויזה שפג תוקפה, וביקשתי שימהר להכין מישהו אחר שישמש כעד בחופה, במקומי.

אני מנתק את השיחה, ומשהו במוח שלי מתחיל להתעורר. כעין נצנוץ של זיכרון עמום. נזכרתי שבפעם כן בצעתי תהליך של חידוש ויזה לא מזמן! פתחתי במהירות את הדרכון החדש, דפדפתי בין העמודים, ולתדהמתי גיליתי שם את הוויזה החדשה, מעודכנת, חתומה ותקפה לחלוטין... היא היתה אצלי בכיס כל הזמן!

הבנתי שהקדוש ברוך הוא נתן לי סיבוב שני. החלטתי מיד לבדוק אפשרות לטיסה חלופית. הזמנתי נהג "דרייווער" שיאסוף אותי, ויצאתי לדרך מספק, בלב מלא תקווה לקראת הניסיון השני שלי להגיע לחתונה.

התיישבתי במושב האחורי של הרכב. הנסיעה היתה שקטה, והתחלתי להתבונן עם עצמי במה שעובר עלי ביממה האחרונה. תוך כדי מחשבות, הנהג פתח איתי בשיחה. הוא שאל למטרת הנסיעה שלי, ומשם התגלגלה השיחה על דא ועל הא.

בשלב מסוים, הנהג שאל אותי:

- "תגיד, יש לך דירה משלך?"

- כן, תודה להשי"ת.

- "משלם משכנתא כל חודש?"

- ברוך ה', נשארה לי רק יתרה קטנה של משכנתא לשלם, בסך של כ-7,000 ש"ח.

הנהג הסתקרן ושאל:

"כשאתה אומר 7,000 ש"ח, אתה מתכוון שזה התשלום החודשי שלך?"

ט"ז סיון תשפ"ו © כל הזכויות שמורות. אין להעתיק תוכן לפרסום ללא קבלת אישור מפורש.

בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בכורא יתברך שכל הנהגתו לטובה
 - הרב שכנא וונגר -

פרשת -- שלח -- ה'תשפ"ו

הגר"ח קרייזוורטה על חיינו שניצלו בזכות הויתור

סיפור א': סיפר יהודי שהיה צריך לחתן את בתו ב'ארמונות וולף' באולם הגדול. כידוע, יש שם שני אולמות, האחד גדול יותר מהשני, וכשיש שתי חתונות באותו תאריך עורכים הגרלה, והוא זכה בהגרלה באולם הגדול.

בתו של השני, שזכה באולם הקטן, היתה עצובה מאוד. היא הרגישה ששמחתה לא תהיה שלמה אם חתונתה תתקיים באולם זה. היא ביקשה מאביה שינסה לדבר עם היהודי שזכה באולם הגדול, אולי יסכים לוותר, והם יחליפו את האולמות.

"כרחם אב על בנים" – אביה, שראה בצערה, הלך לדבר עם האיש ועם בתו הכלה, שיאותו לוותר להם על האולם הגדול, ולהפתעתו הרבה גם האב וגם הבת אמרו פה אחד, שהם מסכימים לוותר! "מוויתור – לעולם לא מפסידים", אמרו.

הם החליפו ביניהם את האולמות, וכמובן הודיעו על כך להנהלה במשרדי האולם.

יומיים לפני החתונה התקבל טלפון במשרדי ארמונות וולף. על הקו – יהודי מניו יורק: "בעוד יומיים אני מחתן את בני, כאן באמריקה. מנהג קדוש אצלנו, שביום זה אנו תורמים את עלותה של חתונה של נצרך. אני מבקש לתרום את מחירה של החתונה שתתקיים בעוד יומיים באולם בקטן אצלכם, כולל הכל: אולם, אוכל, צלם ותזמורת!"

אותו יהודי שויתר על האולם הגדול, והסכים לערוך את החתונה באולם הקטן – לא שילם פרוטה אחת על כל החתונה!

אכן, מויתור – לעולם לא מפסידים.

סיפר הגאון רבי חיים קרייזוורטה זצ"ל, רבה של אנטוורפן, מעשה נורא שהיה בדידיה:

לפני המלחמה, בהיותי בחור, למדתי בישיבה שלא היתה לי בה מיטה לשינה. היה עלי ללכת מרחק עצום להגיע לאכסנייה, שם היתה מיטתי. כך נמשך הדבר במשך שנה וחצי. לאחר שנה וחצי נמצאה לי מיטה בסמוך לעזרת נשים! היה זה בשבילי יום חג, יום טוב של ממש! מעתה לא אזדקק לכתת רגליי ולבזבז זמן יקר בכל לילה.

בלילה הראשון, כשהלכתי לישון על מיטתי החדשה, פגשתי בחור סגי נהור, שבור ורצוף, ששאל אותי היכן אני הולך לישון? ומתוך דבריו הבנתי כי לו אין מיטה לישון...

ריחמתי עליו ונתתי לו את המיטה החדשה שלי, ואני המשכתי לכתת רגלי עד לאכסנייה המרוחקת, שם היתה מיטתי.

המלחמה פרצה. באחד הימים נכנסו הגרמנים לישיבה וטבחו בכל הלומדים ללא רחם. הם תפסו בידיים בחור אחר בחור, ירו בו, וזרקו אותו מהחלון. כשהגיע התור שלי, הסתובבתי לקיר וזעקתי: 'ריבוננו של עולם! אתה לבדך יודע כמה קשה היה עלי לוותר על מיטתי לטובת אותו בחור שבור ורצוף! אנא! בזכות הויתור הזה – רחם עלי, שהנאצי ימ"ש יוותר גם לי'.

כשהנאצי תפס אותי, וכבר כוון את נשקו אליי, התחננתי לפניו שירחם עלי. אך מה זה כבר יכול לעזור? כולם התחננו על נפשם, וזה לא עזר להם במאומה. והנה, אני, למרבה הפלא, נשאתי חן בעיניו. הוא לחש לי: 'אני יורה על הקיר. תעשה את עצמך נופל מת, ואז אזרוק אותך מהחלון למטה'.

וכך היה, לאחר ש'כאילו' ירה בי והרג אותי, הוא זרק אותי מהחלון, וכך, בחסדי השם יתברך, ניצלתי. כמה גדול כוחה של הוותרנות!
 (ע"פ 'הנני בידך')

סיפורי נפלא ומעורר בחובת הזהירות על כבוד חברו אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

סיפור ב': מעשה שהיה בשבת קודש, בשעה שקראו בתודה בהיכל בית המדרש הגדול של חסידי סאטמאר בויליאמסבורג, לפני עשרות שנים, כשבאמצע הקריאה הפסיק הבעל-קורא את קריאתו. הוא מצא טעות סופר בולטת ומובהקת. כמובן שלא עשה דין לעצמו אלא הפסיק

את הקריאה, הראה 'לעולה' התורה שיברך 'אשר נתן לנו תורת אמת' ומיהר לגשת אל הרבי, כ"ק מרן אדמו"ר ה'דברי יואל' זצוק"ל ולקבל את אישורו, לגלול את ספר התורה ולהוציא אחר תחתיו להמשיך הקריאה.

שמע הרבי אולם לא מיהר לפסוק מפי השמועה, הוא ביקש לראות בעיני קודשו את טעות הסופר.

התרומם הרבי ממקומו וניגש אל בימת הקריאה, ראה את הטעות המובהקת אולם לא מיהר לפסוק ולפסול. "הביאו לי ספר פלוני", ביקש, ואחד מפרחי החסידים הזדרז לאתר ולהביא את הספר, הרבי עיין משך דקות וביקש "הביאו לי שו"ת זה זה", שוב מיהרו להביא את הספר והרבי מעיין. רק לאחר העיון הוא פסק, בדוחק רב: "על פי המצוין כאן חושבני שיהיה יותר 'לכתחילה' אם יוציאו ספר אחר.

הספר החדש שהוצא מן ההיכל וקריאה המשיכה.

הבעל-קורא שבעיניו ראה את טעות הסופר, היה מלא פליאה כרימון, הוא אף העז לגשת אל הרבי בסימומה של תפילת המוסף ולשטוח את פליאתו: "הלא בעיניי ראיתי את הטעות. כל בר בי רב דחד יומא יוכל לפסוק מראייה ראשונה, שמדובר בטעות מובהקת ביותר הפועלת את ספר התורה. ומה לו לגאון וקדוש כרבנו שלא מיהר לפסוק וגם כאשר פסק, פסק בדוחק ממש ורק התבטא שיותר 'לכתחילה' להוציא ספר אחר תחתיו.

השיבו ה'דברי יואל' תשובה שיש בה לימוד לדורות: "וכי לא שמת לב שסופר הסת"ם שכתב את ספר התורה היה בין המתפללים בבית-המדרש, הלא אם היה רואה שממהרים לפסול את ספר התורה ומכריזים לעיני כל שיש כאן 'טעות סופר מובהקת', הלא היה בוש ונכלם, חלילה לנו מלפגוע בבוש ישראל. לכן כה סיבבתי ועשיתי למראה עיניים כביכול שאלה גדולה יש כאן ולא טעות מוחלטת ומובהקת, והודיתי ש'לכתחילה' צריך להביא ספר אחר, וכך מנעתי צערו של יהודי. (המבשר).

פחד ואמונה במצולות מיצרי טיראן

סיפור ג': הסיפור המדהים שלפנינו, כפי שהוא נשמע מגיבורו ה"ה אהרן אייזנשטיין ה"ו, התרחש במצולות הים שבמיצרי טיראן שבסיני. וכך הוא מספר:

תחביב מהנה במיוחד אימץ לו אהרון, הוא תחביב הצלילה, זה תחביב מסוכן למדי, וכדי להתגבר על הסיכונים הטמונים בו - נדרשים הצוללנים להתלבש בחליפות ובמשקפות מיוחדות, ולהתעטר בבלוני חמצן, ולרדת למצולות מצוידים כדבעי. הצלילה נעשית בזוגות, אהרן בחר לו חבר למסע, הם נערכו כראוי, ועד מהרה צללו לעומק 35 מטר אל תוך הים...

בלוני החמצן שנטלו מספיקים לחצי שעת שהייה במים, אהרון וחברו ניצלו כל רגע, מיששו בהנאה את קרקעית הים, הצטלמו לצד כרישי ענק, נגעו בעומק עצי האלמוגים. החוויה היתה מרתקת ומאתגרת. 22 דקות חלפו להן, בעוד 8 דקות עליהם לעלות חזרה על פני המים, לנשום חמצן טרי מהאוויר הפתוח.

לפתע הבחין אהרן במין סלע ענקית בקרקעית הים, בעלת פתח רחב וגדול למדי. הוא מחליט להיכנס אל תוכה ולבחון מה יש בה, וכיוון שידע שלרשותו רק דקות אחדות - אפילו לא טרח לעדכן את החבר הצולל עמו. כשנכנס אל עומק הסלע, הוא בחן בסקרנות את הצדפים, השוניות והאלמוגים, וביקש להמשיך לצידו השני של הסלע - ולצאת ממנה כדי לצוף אל על...

לחרדתו הוא מגלה כי בהמשך הסלע עומד דג חשמלן פרסי גדול, סנפיריו פתוחים למלוא רוחב הסלע, ואין אפשרות לעבור מבלי לגעת בו. דג חשמלן, הוא דג שזנבו הוא מין שדה אלקטרוני המייצר חשמל בעוצמה של 600 וואט. מובן כי נגיעה בשוליו של דג כזה, היא התחשמלות למוות במקום...

אם אי אפשר להתקדם - יש לנוע לאחור. אלא שהדבר בלתי אפשרי, שכן הציוד שעליו כבד ומסורבל, והוא לא יצליח לצאת מהסלע בשחייה לאחור. לאחר רגע של הלם אהרן מבין: קדימה אי אפשר - זו התחשמלות. אחורה אי אפשר מבלי להתנתק מבלון החמצן. להישאר כך אי אפשר - כי בעוד 4 דקות יפוג החמצן מהבלון, והוא יישאר נטול אוויר...

רגע של חרדה, עד כדי טירוף חושים. פחד מצמית. הוא רואה את המוות מול עיניו ---

הפחד אינו ניתן לתיאור, אט אט מחלחלת ללבו ההבנה, כי הוא עומד למות כאן ועכשיו, ואיש אפילו לא יידע היכן וכיצד זה קרה. מתוך הבנה שכנראה אלו רגעיו האחרונים, הוא מעביר לנגד עיניו את סרט חייו, ואז - כמו מתוך חלום, נייעור בו זיכרון משנות ילדותו וטלטל את לבו בחזרה. הוא נזכר בבית הכנסת הקטן בו ביקר לפעמים, ובשלט הנאה שהוצב על עמוד החזן - 'שיויתי השם לנגדי תמיד', בעיני רוחו הוא רואה את השלט, ומלבו פורצת זעקה אילמת: 'שיויתי השם לנגדי תמיד! בטוחני שבורא עולם יודע היכן אני ניצב עכשיו, מודע לסיכון האדיר בו אני שרוי! בטוחני שהוא יכול הוציא אותי מכאן חי ובריא, בטוחני שלמרות שזה חסר סיכוי - עדיין אני יכול לצוף אל על ולהציל את חיי! אני בוטח בך אבא שמשמים, ברצותך חיי ינתנו לי לשלל, בכוחך אני בטוח שתוציאני ממעמקי הים!'

אהרן לא יכול לבכות בתנאים הללו, אבל הזעקה בוערת מתוכו, גואה בלבו: 'אני מאמין באמונה שלימה בבורא עולם! גם עכשיו, ולמרות שחיי תלויים לי מנגד - אני בטוח בו שהוא יכול להוציאני מן המים חי וקיים!'

ואז לפתע פתאום, דג החשמל החל לנוע לאחור, מאפשר לאהרן להתקדם קדימה. אהרן מתקדם לכיוון היציאה מהצד השני, ולפתע החשמל שינה כיוון - והחל לנוע קדימה, לכיוונו, כשבעוד שניות ייווצר מגע ביניהם... אהרן נתקף בבעתה, הוא רואה את המוות מתקרב אליו, מביט לכל הצדדים בניסיון אחרון להציל את חייו - ואז הוא מגלה מובלעת קטנה בעומק הסלע שלא הבחין בה קודם, והוא ממחר להיכנס אליה...

הדג כאילו ציפה שאהרן יתן לו לעבור, מיהר לשעוט קדימה ויצא מהכיוון ממנו נכנס אהרן. ואהרן מנצל כל רגע כדי לשחות אף הוא קדימה, ולצאת מהצד ממנו נכנס הדג...

אלא שבכך אין די, הרי הוא חי על זמן שאול! בעוד חצי דקה יסתיים בלון החמצן שלו, איך יצליח לצוף אל על בכל כך מעט זמן? איך יצליח לעלות גובה של כארבעים מטר מהמצולות תוך 30 שניות בלבד?!

הוא מביט אנה ואנה, ולפתע מגלה את חברו, עמו ירד לצלול, אין לדעת למה החליט להישאר במצולות כשגם החמצן שלו עומד להסתיים, אין לשער איך השכיל לדעת לבוא בדיוק לכאן – לצדו השני של הסלע, אך החבר כאן, וזה הזמן להתחבר אליו. הם מאותתים זה לזה על המצוקה המשותפת, ומחליטים להתאחד בנסיקה למעלה. הם יערכו תורנות, כל אחד מהם ינשום בתורו 2 נשימות בלבד מהבלון, וכך – אולי – יצליחו להדביק את הפער ולעלות אל על.

דקה וחצי של מתח, נשמות קצובות בדיוק לפי התורנות, נוהל חירום של ממש. הם עולים מטר ועוד מטר, מגיעים לפני הים בלי טיפת אויר בבלון, בלי טיפת חמצן, אבל הם הגיעו! – חיים, נושמים, בריאים ושלמים!

רק אז, נתן אהרן דרור לדמעותיו, רק אז שחרר אנחת רווחה משמעותית, כשבלו משתפך בהודאה נרגשת לה' על החיים שניתנו לו במתנה. היטב ידע והבין כי זה לא מובן מאליו, במצולות הים אין מי שיעזור לו, אין לו על מי להישען. רק אז גילה את אוצר האמונה הטמון בתוכו, את הכח האדיר החבוי בנפשו, כח האמונה שפתח את הפתח הניסי והציל את חייו!

את הסיפור המפעים הזה, שמענו מר' אהרן המספר אותו במסגרת תיאור סיפור חייו האישי בנופשונים ובקעמפים, ולהיווכח: מי שמאמין בה' ובוטח בו, אין כח שיכול לפגוע בו, הוא מוגן מכל איום, יש לו על מה להישען בכל התמודדות. גם כשהוא רואה את המוות מול עיניו הוא אינו מרים ידיים, כי הוא בטוח שיש מי ששומר ומגן עליו, והוא עתיד לצאת ולהינצל.

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו, בכל ההתמודדויות העוברות עלינו. לפעמים זה קשה, האופק נראה חשוך, העתיד מדאיג, הבריאות בסכנה חלילה והרופאים פסימיים, המצב אצל אחד מהילדים נראה כאבוד חלילה, פקיד הבנק כבר שואג עקב המינוס הרצחני... יהודי לא נבהל, יש לו על מי להישען, יש לנו את האבא החזק, העוצמתי. הכביר והאדיר בעולם. (פניני שיחת השבוע).

אוטוטו השמש שוקעת, אבל הנהג לא מתפשר.

סיפור ד': חבורה אחת יצאה ל'נסיעה' למקומות הקדושים שבארץ הגליל. הם היו 'מניין' של עשרה אנשים יחדיו, שהתפללו בציבור בכל מקום לישועת הכלל והפרט. בדרכם חזרה נצרך אחד מבני החבורה להישאר בצפון הארץ, וכך נשארו תשעה אנשים בלבד. הנסיעה השתרכה לאיטה, פקקים ארוכים הזדנבו בדרכים, השעון נקף שעה אחר שעה, כדרכה של נסיעה בינעירונית בשעות אחר הצהריים בין כבישים עמוסים ופקוקים.

שעת השקיעה הלכה והתקרבה, והם עדיין לא התפללו מנחה. כראות החבורה שכנראה לא יגיעו למחוז חפצם בטרם תשקע החמה, נצרכו להתפלל מנחה בדרך. אולם, בהיותם רק 'תשעה' אנשים בלבד, נחסר להם יהודי נוסף 'עשירי למניין'. הנהג האדיב שהסיעם בטנדר הגדול היה אדם מסורתי, והם התחילו לדבר על לבו ולבקשו להצטרף עמהם כעשירי למניין לתפילת המנחה.

מתחילה לא הבין הנהג במה מדובר, אך לאחר כמה הסברים קצרים הואיל האיש להצטרף עמהם לתפילה, בתנאי שיביאו לו 'סידור תפילה' כי אינו יודע את התפילה בעל פה. הגישו אפוא לפניו את סידור התפילה וביקשו ממנו לעצור בתחנת דלק קרובה, שם יערכו את תפילת המנחה במניין שלם.

אך הנהג לא הבין, אם זו תפילה, הרי מתפללים בבית כנסת?! כיצד ניתן להתפלל כך באמצע תחנת דלק? – בני החבורה ניסו להסביר שמדובר רק בתפילת מנחה, ובדיעבד בהעדר בית כנסת ניתן להתפלל מנחה גם בלי בית כנסת. אבל האיש אינו מסכים בשום אופן. "אין תפילה בלי בית כנסת!" – פסק בנחרצות.

אם כך, החליטו, הבה נחפש 'בית כנסת' בקרבת מקום. הם סטו לאלתר מהכביש הראשי, נכנסו לכבישים צדדיים המובילים אל יישובים שונים שבצפון הארץ. הם נסעו ממושב אחד לשני, אך בית כנסת פתוח לא מצאו, עד שאמר להם מאן דהוא שזה עתה לאחרונה ממש נבנה בית כנסת חדש ביישוב הסמוך, ואפשר לנסות להתפלל שם. הוא הראה לפנייהם את הדרך המדויקת אל אותו יישוב, והם עשו את דרכם חיש אל הקיבוץ המדובר.

בהגיעם אל פתח היישוב לא ידעו היכן ממוקם בית הכנסת החדש, הם נסעו אנה ואנה בין שבילי היישוב, ולפתע ראו אדם מבוגר המסתובב ברחוב בחיפושים, ומאחוריו בניין בית הכנסת חדש ומפואר, כולו אומר פאר והדר! כראות האיש 'טנדר' מלא יהודים חרדים עצר אותם מהרה בצד, ומשנפתחה הדלת שאל אותם בשמחה: "יהודים יקרים התואילו בטובכם להצטרף לתפילה, כאן בבית הכנסת"...?

"זה בדיוק מה שאנחנו מחפשים כאן!" – ענו בני החבורה בצהלה.

האיש התמלא שמחה גדולה ובהתרגשות רבה סיפר לפנייהם, שזה עתה לאחרונה הושלמה בניית בית כנסת מפואר זה. מאחורי הקמתו של המבנה המרשים עומד סיפור הצלתו האישי של מיודענו, תושב המקום. לאחר שלפני תקופה הוא לקה באירוע מוחי ובנסים גדולים ניצל מכל אותו מאורע, כשהרופאים מגדירים זאת כנס רפואי! והחליט לזכר הנס לבנות 'בית כנסת' נאה, להודיה להשם יתברך על הנס הגדול שעשה עמו.

"בימים אלו", אמר להם האיש וחשף בפניהם את גודל ההשגחה הפרטית, שליוותה אותם במסע החיפושים הנואש בשעה האחרונה מיישוב ליישוב בשביל להתפלל במניין בבית הכנסת דווקא, "הימים הראשונים שלאחר השלמת הבניין בשלמות, יוצא אני לחפש נואשות אחר מניין לתפילת מנחה בבית הכנסת החדש! זה לא פרויקט קל בכלל, כי בכל יום אני צריך לשכנע אנשים מתושבי המושב לבוא ולהתפלל בבית הכנסת החדש, והנה נשלחתם אתם מן השמים, לחנוך את בית הכנסת בתפילת מנחה בבית הכנסת המפואר."

תיכף הפנו אותו בני החבורה אל הנהג האדיב ואמרו לו: "רואה אתה את הנהג שלנו! התודה והברכה מגיעות לו, שכן בזכות טענתו העיקשת שאין תפילה רק בבית כנסת, נכנסנו הנה בטיב ההשגחה העליונה להתפלל כאן תפילת מנחה בבית הכנסת החדש!"

סיפור נפלא זה שהובא בגיליון 'טיב הקהילה' משיחותיו ותורותיו של הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, מחזק ומעודד את הכלל ואת הפרט, להקפיד על תפילה במניין ודווקא בבית כנסת, כי ביתי בית תפילה. (המבשר).

נאנחת? שילמת.

סיפור ה': יש לי חבר שקנה רכב חדש מסוג קאיה פיקנטו. הוא ערך הזמנה של הרכב, והובטח לו שתוך שמונה עשר יום יסופק לו הרכב. הוא מגיע ביום המיועד לקבל את ההזמנה, אך להפתעתו הרכב לא הגיע. נציגי החברה התנצלו והסבירו שאירעה תקלה טכנית שכמעט אינה מתרחשת, והבטיחו שיעדכנו אותו כשיגיע הרכב שלו. בלית ברירה חזר הביתה בלי כלום.

בינתיים הציע את הרכב הישן למכירה. הגיעה קונה לביתו. היא מעוניינת ברכב הישן, ומציעה לשלם עליו ארבעים וחמישה אלף שקל. הוא הבחין שהיא אינה שומרת מצוות, ושאל: "גברתי, אני רוצה לברר נקודה אחת - האם הרכב ייסע בשבת או לא?"

"וודאי שייסע" - אמרה האישה.

הוא הרהר לרגע. על פי ההלכה אין בזה בעיה, ובכל זאת... הוא חש שמצפונו מייסר אותו על כך, והוא מתקשה להכיל את העובדה שהרכב שלו ייסע בשבת. הוא ניסה לבקש ממנה שתבטיח לו שהרכב שלו לא ייסע בשבת, אך האישה הסכימה להבטיח שהוא כן ייסע... ר"ל. "אז איני מוכר" - אמר לה לבסוף, והאישה קמה והלכה מבלי לקנות.

כעבור שעה קלה הגיע אליו קונה נוסף, יהודי בעל תשובה, הוא החזיק ביד מעטפה עם ארבעים ושניים אלף וחמש מאות שקלים במזומן, וביקש לסגור עסקה. "ארבעים ושניים וחצי אלף?" - ידידי היה משוכנע שהרכב שווה יותר - "לפני שעה ישבה כאן אישה שהציעה עוד אלפיים חמש מאות". "מצטער" - אמר הקונה - "לא באתי לנהל משא ומתן. זה מה שיש לי. רוצה? אקנה ממך. לא תרצה? אמשיך לחפש לי רכב אחר."

הוא הרהר לרגע, והחליט לסגור בכל זאת, למרות פער המחירים. הם ברכו זה את זה במזל וברכה, והלכו לדואר.

שבוע מאוחר יותר התקשרו מחברת הרכבים. בשעה טובה הגיע הרכב מטייוואן, והוא מוזמן לאסוף אותו. כשהגיע, אמר לו נציג החברה: הבאנו לידיעת המנכ"ל בטייוואן את המקרה שלך. זה מקרה כל כך חריג ונדיר, שכמעט לא קורה לנו. הוא החליט לפצות אותך. הכנסנו לך סכום כסף כפיצוי במעטפה.

הוא הציץ למעטפה, במחשבה שיקבל בערך חמש מאות שקל, אך נדהם לגלות כי במעטפה נחו אלפיים וארבעה מאות שקלים...

כשסיפר זאת לרבי משה שטיין שליט"א, שאלו הרב: "כשאמרת לאותה אישה חילונית שאתה מסרב למכור לה את הרכב שלך, משום שאינך רוצה שהרכב ייסע בשבת, אמרת זאת בשמחה או עם 'קרעקץ' ('אנחה')?"

"האמת היא שנאנחת" - הודה - "ידעתי שאני מפסיק כאן עסקה מצויינת".

"ובכן" - אמר הרב - "על אותו קרעקץ שילמת מאה שקל. אילו היית אומר לה 'לא' בשמחה, היית מקבל את מלוא הסכום". (נאה דורש - רבי יעקב שיש שליט"א, דורש טוב שמות).

הקב"ה מסובב שליחים בכל העולם להחיש את ישועת המתפללים אלינו

סיפור ו': סיפור מרתק אירע לפני שלושים שנה. בחור ישיבה משיבת 'קול תורה' בירושלים הגיע אל הכותל המערבי להתפלל, והנה אל מול עיניו הוא רואה גוי ענק עם כיפת קרטון לראשו. האדם הגדול הכניס פתק לכותל, התפלל חרישית והלך. לפתע, מבחין הבחור כי הפתק נפל מהכותל ארצה, ומיד הוא מרימו בסקרנות ומתעניין מה משאלתו של אותו גוי.

'שלום אלוקים', כתוב בפתק, 'זה גיימס מקליפורניה, הגעתי לכמה ימים בישראל, ואני מבקש ממך: הלילה יש משחק גורלי בין 'לוס אנג'לס' ל'מיאמי'. אנא, אני מתחנן שלוש אנג'לס תנצח. ואם אפשר בבקשה לשלוח לי מחר בבוקר שליח שיאמר לי מה היתה התוצאה הסופית, מפני שאין לי כאן אפשרות להתעדכן בתוצאה. הנני במלון רמדה קומה, 7 חדר. 734 בתודה, ג'יימס'.

צחק בחור הישיבה על בקשות ההבל והריק של הגוי, והחליט לעשות לו תרגיל. הוא התקשר להוריו הגרים בניו יורק ואמר להם: 'הורי היקרים, אשמח שתעזרו לי ותודיעו לי מוקדם בבוקר שלמחרת, מה התוצאה של המשחק של מיאמי הלילה! הורי הבחור נחרדו, מה לכהן בבית הקברות, וכי לשם כך הם שלחו אותו לארץ. הרגיעם הבחור והסביר להם כי הוא עושה טובה לגוי אחד שממש משווע לעזרה.

לבסוף הסכים האב ומוקדם בבוקר התקשר לבנו ואמר לו כי 'לוס אנג'לס ניצחה בתוצאה'...

מיד אחר התפילה, יצא הבחור למלון 'רמדה', עלה לחדר, 734 וכשפתח לו הגוי, קרא ואמר: "אלוקים שלח אותי לומר לך כי לוס אנג'לס ניצחה אתמול ניצחון בתוצאה של...!", הגוי שמע זאת וכמעט התעלף. הוא שמח כל כך, הוציא 300 דולר ואמר: 'זה בשבילך מלאך ה', ותגיד תודה לאלוקים בשמי'.

רץ הבחור לישיבה והחל לספר לחבריו על הגוי התמים אשר חשב כי הוא שליח האלוקים ושילם לו כסף. המשגיח של 'קול תורה' שעבר במקום ושמע את הנעשה, אמר: 'לא הגוי הוא התמים, אלא אתם התמימים. וכי אינכם רואים כיצד גוי ערל פונה בתמימות ובאמונה לאלוקים שיאמר לו דברי הבל, אך הוא פנה אליו באמונה ומכל הלב. ומה עושה אלוקים עם כך? הוא נותן לבחור שלנו לראות את כל זה, להתקשר להוריו ולעדכן אותו בתוצאה. אתה באמת היית השליח של בורא עולם בשביל להשיב לתפילתו של אותו גוי'.

חתם המשגיח ואמר: 'ואם כך שומע ה' תפילתו של גוי הבוטח בו בדברי הבל וריק, כמה גדול כוח תפילתו של יהודי המתפלל מכל הלב, ומאמין בה' שיענהו ויעזרהו, שהקב"ה מסובב שליחים בכל העולם להחיש את תפילתו וישועתו. (טוב לחסות בה').

כשאדם קשור למעלה – הוא לא נופל למטה!

סיפור ז': מקווה הטהרה בעיר פרמישלאן היה בנוי במקום גרוע ביותר שניתן להעלות על הדעת.

כל אחד מבין שבדומה לבית הכנסת ובית המדרש שבנויים במרכז העיר, באופן שזה נגיש ונוח להגעה, כך גם צריך לבנות את מקוה הטהרה, שהרי דרכם של חסידים ואנשי מעשה, מדי בוקר, לטהר עצמם בטבילת טהרה.

אבל בפרמישלאן זה היה אחרת.

זה היה בנוי בתחתית של מדרון תלול,

כל אחד מתושבי העיר שרצה ללכת למקווה היה יכול לבחור בשתי דרכים ללכת: קצרה וארוכה, ארוכה וקצרה.

קצרה וארוכה – בעיקרון הדרך הקצרה הייתה לרדת את המדרון, אלא שפעמים רבות זו הייתה דרך ארוכה, כיון שהיורדים היו נופלים בדרך, מקבלים מכות וחבטות לרוב, הבגדים היו מתלכלכים, וכן הלאה.

והיתה גם דרך ארוכה וקצרה – היה ניתן לעשות סיבוב ארוך מאוד שהקיף את כל ההר הגבוה. היו הולכים מחוץ לעיר סחור סחור עד שהיו מגיעים לתחתית ההר מהצד השני. זו אכן הייתה דרך ארוכה מאוד, אבל לפחות, היא הייתה קצרה בכך שידעו שלא מקבלים מכות וחבטות, לא כואב אחר כך כמה ימים.

כל זה בימים כתיקונם.

אבל בימות השלגים, שהיו מצויים לרוב בפרמישלאן, הסיפור היה מורכב יותר: דרך הארוכה מסביב להר הייתה ארוכה פי כמה, שכן קשה מאוד ללכת על השלג, ואילו הדרך הקצרה כמעט תמיד הייתה נגמרת ביד או רגל שבורה.

לא נבוא כעת בטענות לאדריכלים שתכננו את העיר ואת המקווה, כיון שבזמנם הם לא נבנו על ידי אדריכלים, כנראה ששם, בתחתית ההר, היה שטח ריק שנמכר בזול לבוני המקווה, או שמא זה היה קרוב למקור המים שעליו נבנה המקווה. אבל כך היה.

והנה, הרבי הקדוש רבי מאיר מפרמישלאן, פאר העיר והדרה, היה רגיל להלך למקווה דבר יום ביומו, ופעמים שהיה הולך גם כמה פעמים ביום.

ידוע שרבי מאיר מפרמישלאן היה לו עניינים גבוהים עם מקוה טהרה. היה גם פועל שם ישועות. בכלל, כאשר הגיעו אנשים פשוטים אליו, כאלו שבאו הישר מן הרחוב, הישר מן השוק, הרבי לא היה נותן שיכנסו אליו לפני שהלכו לטבול במקוה טהרה, כדי להסיר מעליהם את כל הטומאה והלכלוך שנדבק עליהם ברשות הרבים.

היה פעם יהודי תמים שהגיע אל רבי מאיר, והרבי הורה שילך קודם למקווה, אלא שההוא לא הצליח להבין מדוע שולחים אותו למקווה.

הוא נעמד ואמר: רבי, זה גזירה שלכם או שזה כבר כתוב בתורה?

אמר לו רבי מאיר: יקירי, בוודאי שכתוב בתורה. הנה כך נאמר בפרשת צו: "ואמר ק' ושבטף במים." בשפת האידיש: מארק זה שוק, אמר רבי מאירל: ומרק – אדם שמגיע מהמארק, מהשוק, דבר ראשון: ושטף במים – הוא צריך ללכת לטהר את עצמו במים – במקווה. והיהודי אכן הסכים: אם כתוב – עושים מה שכתוב!

כמובן שרבי מאיר היה הולך למקווה לתוספת טהרה וקדושה, והנה למרבה הפלא, כשרבי מאיר מפרמישלאן היה הולך למקווה, גם בימות השלג, הוא היה יורד במורד של המדרון, המלא בשלג, ואת כל הדרך הוא היה עושה מבלי למעוד ומבלי להחליק, אפילו לא החלקה קלה. השלג יכול היה להיות חלקלק להפליא, אבל רבי מאיר מעולם לא החליק ולא נפל.

רבי מאיר לא רצה ללכת מסביב, בדרך הארוכה, כיון שהוא חס על כל רגע שלא ילך לבזבז, ולכן היה הולך בדרך הקצרה, אבל, כאמור, באורח פלאי, הוא היה הולך את זה כאדם שהולך במישור, ביום של שמש.

הדבר התפרסם בקרב בני העיר וזה נתפס אצל כולם כמופת גלוי. אנשים באו במיוחד להסתכל על הרבי איך שהוא הולך במדרון אל המקוה, ולא מחליק או מועד.

ובעיר פרמילשאן הייתה קבוצה של אנשים צעירים שלדאבון לב נתפסו להשכלה. אנשים שלא יכלו לסבול את דרך החסידות, אנשים שלא האמינו בצדיקים והם לא הסכימו בשום פנים ואופן להודות שלצדיקים יש כוחות מעל לדרך הטבע,

אבל מה עושים? הרי זו מציאות שכל העיר רואה את הרבי מהלך למקווה ויורד במדרון בלי שקורה לו כלום. זה הרי ברור נס ומופת. מה עושים?

הם החליטו להתרברב שאין כאן שום מופת. מה שהרבי יכול - גם הם יכולים. אם הוא מסוגל ללכת כך - גם אנחנו מסוגלים.

התשובה הזו מצאה חן בעיני כמה מצעירי החסידים שאמרו להם: אנחנו באמת רוצים להשתכנע. אנחנו רוצים לראות אתכם יורדים במדרון המושלג.

נמנו וגמרו שכבר בבוקר יום המחרת כולם יבואו למדרון. המשכילים המתרברבים יראו לכל מי שרוצה לראות איך הם עושים בדיוק כמו שהרבי עושה. קהל גדול התאסף שם למחרת. הצעירים המשכילים גם הגיעו והתחילו לרדת.

למותר לציין שלא הלכו כמה פסיעות, הם החליקו למטה, נתקעו באבנים ובסלעים, התנגשו אחד בשני. הם הגיעו למטה מפורקים לגמרי. כמעט שלא נשארה בהם עצם שלמה. הם כבר לא יכלו לחזור לביתם. היו צריכים לגרור אותם כל הדרך הארוכה סביב ההר עד לביתם. אחרי כמה ימים טובים שהם שכבו בבית, אחרי שהם לאט לאט החלימו מהמכות הקשות והיבשות שספגו כהוגן, הם החליטו ללכת ולשאול את רבי מאיר איך הוא בדיוק עושה זאת: מה השיטה המיוחדת שלו. איך מדי יום ביומו הוא עולה ויורד, לא פעם אחת אלא כמה פעמים, ומעולם הוא לא מחליק.

אמר להם הרבי בנחת:

"כאשר קשורים למעלה - לא נופלים למטה".

הם הבינו היטב את התשובה העמוקה הזו, ומני אז הם כבר חזרו בתשובה שלמה.

ובכן, בשנת תרס"ג היה הרבי הרש"ב מליובאוויטש מצוי בעיר וינה, לעניינים של רפואה.

הוא היה שם יחד עם בנו הר"צ מליובאוויטש, היה זה בליל חמשה עשר בשבט, כשהרש"ב והר"צ נכנסו לבית מדרש חסידי והם מצאו שם קבוצת חסידים שהתוועדה במסיבת רעים לכבוד היום.

קם אחד מהחסידים וסיפר את הסיפור הזה.

למחרת ביום חמשה עשר בשבט, הרש"ב והר"צ הסתובבו בעיר, הם הלכו ברחוב הראשי של עיר הבירה האוסטרית.

והנה הר"צ הבחין כי אביו הרש"ב שקוע כולו במחשבות קדושות, בשרעפים עילאיים, עד שאינו חש כלל היכן הוא נמצא. הר"צ ניסה לרמוז לאביו ולהזכיר לו שהם כעת ברשות הרבים, לא סתם רשות הרבים אלא רחוב ראשי של עיר הבירה ווינה.

אבל הרש"ב נענה ואמר לו: מה לך חושש מהעוברים ושבים, הרי שמעת בלילה דברים נכונים ביותר:

כאשר קשורים למעלה לא נופלים למטה

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לכורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו ככל לכבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים

את העבודת ה' בכל חוזקה, גם אז אנחנו קשורים לכורא העולם בקשר כל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' - עבדי ה' באמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לרפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הנורא שהיצר מנסה לפתותנו

שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצטעק ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרגה וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוכרת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להדגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל

עבורנו, ושאיך פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכותרות ושמות של ספרים לא כותבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל

לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובנאוה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של

כורא העולם הנקראת "אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!"

"גל על הטם דרךך - ובטח עקלי - והוא יעשה" (תהלים ל"ה)

לחזק את הנפש • להאיר את הנשמה

✉ מייל המערכת
(לתגובות, הערות, הארות ושליחת סיפורים לפרסום):
alon7148454@gmail.com
✉ לקבלת העלון במייל:
alon089945291@gmail.com
☎ פלאפון אישי: 052-7148454
☎ פקס: 08-9941870
כתיבה ועריכה בס"ד:
דניאל ח. אלפסי

הגיליון מוקדש להצלחת דניאל חביב בן יפה שיחי

מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה בן עישה ז"ל

◆ מבט לחיים ◆

האם אתה מכיר בערך שלך?

באחד ממרכזי המסחר הגדולים בעולם, עמד סוחר יהלומים מאחורי דלפק המכירות שלו העשוי מזכוכית חסינה ומוגנת. באחד הימים נכנס לחנות בחור צעיר והניח על השולחן אבן קטנה, שלא שדרה יוקרה משום כיוון, היא הייתה נראית כמו סתם עוד חלק נחל שנאסף מאחד הנחלים המזדמנים. למחרת, כשהגיע שוב הצעיר, הוציא היהלומן את אותה האבן בדיוק, בלי שהוא שינה בה משהו - גם לא ינקוי או שיוף מתבקש, כלום - אבל הוא בחר להניח אותה על כרית קטיפה שחורה ומפוארת, תחת זכוכית מוגנת ואלומת אור ממוקדת. במקביל הוא הזמין לחנות שלושה רוכשים אמידים, שידועים בתחביבם לדברים הללו.

הקונה הראשון נכנס, הביט באבן המוצגת ואמר למוכר: "רואים שמדובר באבן נדירה. אני מוכן לשלם עליה כמה שתדרוש". שני הקונים הנוספים החלו להתחרות ביניהם, והמחיר רק הלך ועלה.

הצעיר עמד בצד החנות, מתקשה להבין מה מתרחש לנגד עיניו. כשהמנומדים לרכישה יצאו מפתח החנות, הוא פנה למוכר ואמר לו: "אני לא מבין... הרי לא שינית באבן כלום! אתמול כשאני הבאתי אותה והצעתי אותה בגרושים, כולם התעלמו ממני. פתאום היום הם מוכנים לשלם עליה מחירים מפקיעים?". סוחר היהלומים הסביר לו את העניין בצורה יפה: "האבן עצמה לא השתנתה אפילו לא בפרט אחד. מה שהשתנה זה רק הצורה שהצגתי אותה. אתמול הגעת כמי שמחזיק ביד משהו חסר ערך - וזה בדיוק מה שהקונים ראו. היום, כשהיא הוצגה כדבר היקר ביותר בחדר, כולם התייחסו אליה בצורה כזאת".

הבחור הצעיר הבין את הערך של האבן, ומכר אותה בהון עתק של כמה מאות אלפי דולרים. ומהסיפור הזה, נוכל לפתוח צוהר להתנהלות שלנו בחיי היום יום.

אחים יקרים! אנחנו יכולים להיות האנשים המוכשרים ביותר, הטובים ביותר, החכמים ביותר. אבל אם נציג את עצמנו כלפי חוץ בצורה נחיתת, אם נדבר על עצמנו בזלזול, אם נחשוב שאנחנו לא שווים מספיק ונשדר לסביבה שאנחנו "עודפי תצוגה"... האנשים מסביבנו יתייחסו אלינו בדיוק כך. אנשים לא יתאמצו להוריד את הקביעה המוטעת שלך כדי לגלות את האמת הנוצצת שמסתתרת מתחת. הם יקבלו את הצורה שאנחנו שואגנו לשווק את עצמנו.

תזכור תמיד: אף אחד בעולם לא יעריך אותך יותר ממה שאתה מעריך את עצמך. שאתה מסתובב עם תחושות טובות על עצמך, שאתה אדם טוב, שאתה יהודי בן של מלך - אבא בשמיים! אנשים רואים את זה גם בלי שתדבר יותר מידי. אתה תראה איך אנשים יתחילו להעריך אותך באותה צורה בדיוק שאתה מעריך את עצמך ואפילו יותר!

ואולי זה המקום להזכיר את נושא היסודיים על רגל אחת. לא פעם, בחור או נערה חוזרים מפגישות מתקדמות ושואלים למה זה ירד, איך זה לא הבשיל לכדי סגירה. כמובן שהכל בידיים של בורא עולם, אבל, למען השם, אם אתה יושב במשך זמן רב ומשדר - גם בלי לומר את זה - שמי שיקח אותך עושה איתך חסד, למה שאנשים יבחרו בך? ההשתדלות הקטנה ביותר שאתה צריך לעשות עם עצמך, זה להבין שאתה שווה המון. להכיר את המעלות שלך, להכיר בערך שלך עצמך. זה עבודה עצמית רק בנך ובין עצמך אף אחד בעולם לא יעשה את זה עבורך!

בפרשה שלנו אנחנו נפגשים עם הפסוק (ל"ג, י"ג): "ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם", שימו לב לסדר המילים: קודם הם היו בעיניהם כחגבים ורק אחר כך הם היו בעיני בני הענק. זה מסר אדיר ומשנה חיים שהתורה מלמדת אותנו!

שאתה אומר שאנשים מקטינים אותך - סליחה על השאלה הקשה: אם אתה בעצמך יודע שאתה גדול - האם מישהו יכול בכלל להקטין אותך? יהודי יקר! בורא עולם רוצה שתאמין בכוחות שלך. הוא רוצה שתעריך את מה שאתה ואת מי שאתה - אתה מיוחד! אתה חזק! אתה מוצלח!!!

אל תגיעו למסקנות גאוויות עם עצמכם שאתם חלילה לא נחשבים או לא מוצלחים. תנהלו עם עצמכם דו שיח הגיוני מתוך אהבה עצמית - ותזכירו לעצמכם כמה באמת יש לכם טוב. כמה באמת אתם שווים הרבה.

בשעתו שלמדתי נהיגה, מורה הנהיגה שלי שאל אותי איזה דבר אני יכול לומר לבחור שנהג לפניי שעתיד לעבור מחר טסט. אמרתי לו בזה הלשון: "אם אתה לא תאמין בעצמך - אז מי כן יאמין בך? הטסטו?". הכל מתחיל בך ולא באף אדם אחר בעולם. ברגע שזה ישתנה הכל יתהפך בצורה נפלאה!

לע"נ: מו"א רבי משה בן עישה, עישה בת חנינה, רבי עזריאל בן כוכבה, חדווה בת מיכל מסעודה, מרן רבנו עובדיה יוסף בן גורג'יה, מרן רבי מאיר מאזוז בן שושנה נכאסנה, ר' יצחק בן שושנה חמשנה, ישראל אפללו בן א'יזה, יאיר עידן בן יעקוטא תחי, מקיקס בן שקלילה, הרב אברהם ביתאן בן בראק, אמנון בן יחיאל פנחס, ר' אליהו איטח בן עזיזה, ורדה בת זכרונה, ניסים בן זינה. | **ההצלחה בכל העניינים: דניאל חביב בן יפה | אביגיל בת איילה יסכה | להצלחה בריאות ופרנסה טובה: אי"מ יפה בת ורדה תחי | להצלחה: שלום בן יעל**

מידות טובות לשולחן השבת

משולחנם של גדולי ישראל

אמת חלק ב'

לעבור את העוה"ז עם האמת

סיפר רבי לייב לשינסקי זצ"ל: בתחילת ימי שהותי בארץ, רצייתי לקבל גמ"ח בתל אביב, והודיעו שהם נותנים הלוואות רק לתושבי תל אביב. ושאלתי את מרן החוון איש זצ"ל אם מותר לי לשנות ולומר שאני מתל אביב? והשיב לי: כשמקבלים ומחליטים לעבור את עולם הזה עם האמת, עוברים אותו עם האמת. והציע שאני להם וכי לבני ברק יש לה מוסדות משלה? וכיוצא בזה מאלו הטענות, אבל לא לשנות את האמת. ובסוף אכן קיבלתי מהם הלוואה. (ע"פ מעשה איש ח"ז עמו" צ"ו)

ישיבה בונים רק על יסודות של אמת

ידוע שהבנין הראשון של בית מדרש גבוה בעיר לייקוואוד, שכן בבית קטן עם חצר. בכניסה לחצר, נטועים היו מספר עצים משני צדי השער. כאשר הזמינו פרנסי הישיבה בבית הדפוס המקומי פנקסי קבלות לתורמים, הגרפיקאי שילב בכל קבלה תמונה זעירה של בניין הישיבה בתוך הבית הקטן, אך בעוד שבמציאות צמחו שלושה עצים מצד אחד של הכניסה, ושנים בלבד בצד השני. ערך הגרפיקאי קלות את התמונה כך שנראו שלושה עצים מכל צד, ובכך שיווה לתמונה חזות סימטרית יותר.

משראה ראש הישיבה מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל את הקבלות, פסל אותן מיד וכך אמר: "ישיבה בונים רק על יסודות של אמת, חלילה לערב במעשינו אפילו משהו שקר". (תורה דיליה עמו" תרצ"א)

מידת האמת של מרן הגר"ז קרליץ זצ"ל

פעם נתבקש מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל על ידי קופת צדקה גדולה ומפורסמת לפתוח את המגבית לאותה תקופה. אך מרן זצ"ל אמר שאין לו כסף לשים בקופת הצדקה.

אחד התלמידי חכמים שהיו שם, הגיש למרן שטר של מאתים שקל ונתן לו על מנת שישים בקופה. אך מרן לא רצה ליטלו ואמר: "זה שקר". והוא אמר, שהוא מקנה את הכסף בקנין גמור למרן, והחל לעשות הקנין. אולם גם לזאת לא הסכים מרן, באומרו: "זה לא אמת".

שאלו שם הת"ח: "אבל זה באמת שייך עכשיו לרב, ומדוע אין זה אמת, הרי זו האמת?".

והשיב מרן זצ"ל: "אנשים חושבים שאני נתתי מכסף שהיה שלי, ולכן אין זה אמת". (ע"פ חוט שני חובות הלב עמוד קנ"ג)

• צידה לדרך •

"אנשים מתכננים את העתיד על פי העבר בזמן שהם חיים בהווה" (אור השבת)

סיפור
המטלטל
ומצמרר!

הנבואה של שר התורה

הפגישה בבית שר התורה שהפכה לנבואה מצמררת עד עצם היום הזה: הפגיעה בשידוכים, הסליחה - והישועה הגדולה שלא איחרה מלבוא ילדים אחרי שנים של ציפייה | קולו של תינוק

עד אותו יום שעליתי לביתו של מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל. שטחתי בפניו את הצער שמלווה אותי ואת רעייתי. על הבדידות. על ההתמודדות הגדולה שנפלה עליי ועל רעייתי. "זה גדול עלינו", אמרתי למרן. "אנחנו רק רוצים ילדים. ניסינו הכל ואין ישועה בפתח, מה עושים?", שאלתי את מרן בעיניים דומעות.

מרן עצם את עיניו. לאחר כמה רגעים קטנים הוא פתח אותם שוב, הביט עליי ואמר: "אולי יש מישהו שנפגע ממנה?". מיד הרמתי טלפון לרעייתי ושאלתי אותה. היא אמרה שהיא לא זוכרת משהו מיוחד.

ספרתי את זה למרן זצ"ל. הוא שוב הסתכל עליי ושאל בנחת ובאורך רוח: "אולי יש מישהו שנפגע ממנה בזמן שהיא הייתה בשידוכים. בין אדם לחבירו?". הבנתי את המסר של מרן וכדי לא לעקב את האנשים שעמדו בתור הארוך יצאתי החוצה. שם פגשתי את רעייתי ואמרתי לה את מה שאמר לי מרן. מיד הבחנתי איך עיניה ברקו. "אני זוכרת. אני יודעת", אמרה.

ומיד היא התחילה לספר לי על כך שהיא הייתה בתקופת השידוכים הציעו לה בחור שמתגורר בנווה יעקב ולמד אז בשעתו בישיבה בבני ברק, היא הייתה עתידה להפגש עימו. הבחור יצא מהישיבה בבני ברק מאורגן היטב והגיע למקום הפגישה שהייתה בדירה בירושלים, והמתין שם במשך דקות ארוכות בזמן שהגברת כלל לא הגיעה.

השדכנית (גב' ביבס מירושלים) נסתה לצלצל אליה אך היא לא ענתה לטלפונים. אחרי דקות ארוכות של מתח היא חזרה לשדכנית והודיעה לה שהיא החליטה שלא להגיע לפגישה. הבחור עם כל העוגמת נפש, הודה לבורא עולם לאחר שהבין שזה לא שלו, וחזר לישיבה בחזרה.

מיד ששמעתי את הסיפור בחרתי לחייג לאותו בחור. סיפרתי לו את הדברים, הוא כמובן זכר את הכל. באותה עת היו לו ארבעה ילדים, כיום עשרה בלעה"ר.

בקשתי ממנו את סליחתו, ונפרדנו לשלום תוך כדי שהבטחתי שאעדכן כל מה שיתחדש.

והנה הישועה לא אחרה מלבוא!

לאחר פחות משנה בן בא לנו ב"ה מעל לדרך הטבע ובאופן ניסי. מאז נולדו לנו עוד ילדים חמודים ומתוקים, והחיים המשיכו להתקדם על מי מנוחות. זה הסיפור שלי. וזה המסר שאני רוצה להעביר לאנשים. אל תפגעו - כדי שאתם לא תפגעו בעצמכם. וגם אם טעיתם - יש אפשרות לבקש סליחה. כמה שמוקדם, ככה תחסכו לעצמכם אתגרים מיותרים בהמשך החיים.

"אולי היא פגעה במישהו פעם?", שאל מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל. "היא אמרה שלא זכור לה משהו מיוחד שהיה בשנים האחרונות", השיב הבעל. "בכל אופן שתנסה להזכר אולי התקופת השידוכים, מישהו נפגע ממנה?". המשיך שר התורה לומר שוב ושוב כאילו יודע בדיוק על מה הוא מדבר. והוא באמת צדק. כמו רוח הקודש שהייתה באותם רגעים - הוא ידע. הוא הרגיש שיש משהו. והיה משהו.

הכל התחיל לפני קרוב לחמש עשרה שנה. לאחר שנות לימודי בישיבה הגדולה ולאחר כמה חודשים שחיפשתי את זיווגי נשאתי בשעה טובה ומוצלחת. החתונה הייתה מעמד מרגש במיוחד. החברים, המשפחה, המכרים - כולם היו שם.

האירוע הסתיים ואז התחילו החיים האמיתיים. התגוררנו בירושלים שם התחלתי ללמוד בכלל מוכר במזרח העיר. החיים זמנו לנו הזדמנויות רבות. התקדמות בלימוד, דירה ועוד דברים שהתקדמו להם בצורה טובה ברוך השם כפי הציפיות. "החיים האירו לנו פנים", כמו שנוהגים לומר העולם. כך גם אני הרגשתי על עצמי ועל הבית שבנינו אני ורעייתי.

אך דבר אחד היה חסר. אמנם היה לנו את הכל אבל הקול היה חסר. קולו של תינוק. כן, הקול המוכר הזה של הבכי... הקול המוכר הזה שקורא אבא בהגיה מובלעת. הקול הזה שבוכה מתי שהוא רעב. על זה אני מתכוון. זה היה חסר. הקול הזה השפיע באופן ישיר על הכל. לצפות לילדים זה לא דבר של מה בכך. זה לא דבר שחולף לידך, זה דבר שאתה חי ונושם אותו. הולך לישון איתו בלילה וקם איתו בבוקר.

אני ואשתי לקחנו את העניין בצורה מאוד קשה. אתה שומע מסיבי על חברים שכבר חוגגים חלאקה לילדים שלהם בזמן שהם התחתנו אחריי. אתה שומע על עוד אחיין שנולד, על עוד אחיינית שלמדה לומר "אבא". ואז היינו חוזרים אני ואשתי הבייתה. והבית היה ריק. לא הייתי יודע מה לומר לאשתי, אבל הדמעות היו אלה שדיברו יותר מהכל. הייתי מרגיע את אשתי שעוד רגע וגם אנחנו נבשר לכולם, עוד רגע וגם אנחנו נהיה אבא ואמא.

עשינו את כל הסגולות הקיימות כיום. עלינו לבתיים של גדולי ישראל לשאול את עצתם ולקבל את ברכתם. מה לא עשינו. ניסינו, ושוב ניסינו. ואז שוב אתה נשבר. נסגר. המבטים של המשפחה ספרו יותר מכל על מה שהתחולל בתוך הלב שלי ושל רעייתי. מבטים של רחמים משהו. ואנחנו לא רוצים להיות שם. רוצים להיות במקום אחר. רוצים שיתחילו עלינו במבטים של אושר, של שמחה. שישאלו גם אותנו האם אבריימי שלנו נגמל ממוצץ...

הוא שוב ושאל בנחת ובאורך רוח: "אולי יש מישהו שנפגע ממנה בזמן שהיא הייתה בשידוכים. בין אדם לחבירו?"

פנות ישיבה

העצמה אישית
לבן הישיבה
מאת הרב'ג ברוך חורש שליט"א

הסר דאגה מליבך כלו כל הקיצים

כשכלו כל הקיצין, ואתה יודע שהינך הולך לקראת הגרוע מכל, כאן כבר יש את הכלל של "לחיות את היום" - כלומר לחיות את ה'טוב' של היום.. אם היום טוב לך.. היום נעים לך.. תחיה את היום! מה יהיה מחר ה' יעזור!

ראוי לשנן את דברי הבעש"ט הקדוש שאמר: האדם נמצא- במקום שמחשבתו נמצאת, ולכן אם נשנה את דפוס מחשבתנו ונפרשם אותם לצד הטוב, אז גם זוהי תהיה תחושתנו, ובמקום כנעסים ושנאה, יהיה לנו רוגע ושמחה.

וכך מצינו אצל דוד המלך ע"ה שבנו אבשלום רדף אחריו להורגו, ולכאורה הרי דבר זה היה צריך לשבור את רוחו לגמרי, שנצרך לברוח מהבן שלו שחפץ לשפוך את דמו, אך במקום זה דוד המלך מזמר - "מומור לדוד בבורחו מפני אבשלום בנ" - הייתכן??

מסביר המדרש (זוהר ויצא דף קנא): אמר דוד: גדולים וחשובים ממני ברחו מביתם לבד, כמו שכתוב שיעקב ברח מעשיו אחיו, וכן נאמר אצל משה רבינו ויברח משה מפני פרעה, אך הם ברחו לבדם, ואני כל גיבורי הארץ וראשיהם של ישראל הולכים איתי, לכן אמר מזמור.

ומבואר שהכל עניין של הסתכלות, הוא יכל להסתכל על הטרנדיה שבנו רדף אחריו, דבר שאין לו שני בהיסטוריה, ואז להיות מודאג עצוב, עצבני, מדוכדך, אך במקום זה הוא הסתכל על הצד החיובי שיש אצלו, וזה גרם לו לא פחות ולא יותר אלא לימר...

הסיפור המופלא שלפנינו על הגאון הרב אליעזר סילבר זצ"ל ממחיש לנו את העיקרון הזה בצורה מרטיטה: בחיפושו אחר משתתף עשירי למניין, נגש הרב וניצל שואה מריר. אותו יהודי סיפר על מקרה שהפך אותו לשונא היהדות ולכן אינו מעוניין להשלים למניין.

וכך סיפר לו אותו ניצול שואה: במחנה ההשמדה, היה יהודי אחד שהחזיק ברשותו ספר תהילים קטן, ודרש מאחיו הגוועים ברעב פיסת לחם תמורת הזכות לקרוא בספר התהילים. עשרות יהודים רעבים עמדו בתור, כל אחד מוותר על פיסת לחם היקרה מפו, רק כדי לזכות לקרוא כמה פרקי תהילים. עבור הניצול, היה זה סיפור של ניצול ורשעות - יהודי המפיק תועלת ממצוקת אחיו, ולכן החליט להתנתק מהיהדות 'הזאת' לחלוטין.

אך הרב סילבר ראה את אותו סיפור בדיוק מזווית הפוכה לחלוטין. עיניו אורו והוא קרא בהתפעלות: "אתה יודע מה אני רואה כאן? את גדולתם המופלאה של עשרות יהודים, שלמרות הרעב הנורא, היו מוכנים לוותר על פת לחמם האחרונה רק כדי לזכות לקרוא פרקי תהילים! איזו גדלות נפש! איזו אמונה טהורה של יהודי!"

המילים הפשוטות האלה חוללו מהפך בנפשו של הניצול. דמעות זלגו מעיניו כשאמר: "שינית לי את הראש מקצה לקצה. מעולם לא חשבתי על זה כך". באותו רגע, לא רק שהצטרף למניין, אלא החל בתהליך של ריפוי נפשי עמוק.

סיפור זה מלמד אותנו שיעור נצחי על כוחה של נקודת המבט. אותה מציאות בדיוק יכולה להיות מקור לייאוש מהעם שלך, או מקור להשראה... הכול תלוי בעיניים המתבוננות. כשאנחנו בוחרים להתמקד בטוב, אנחנו לא רק משנים את הפרשנות שלנו למציאות - אנחנו משנים את המציאות עצמה. כי כפי שלימד הבעל שם טוב, האדם נמצא באמת במקום שבו מחשבתו שוכנת.

<< מתוך הספר החדש "העצמה אישית", הדרים היו למראה עיני גדולי ישראל שליט"א ועודדו את פרסימס ניתן להשיג ברשתות המימון >>

ויתור אחד - שני שידוכים

סיפור שהתחיל בשעת נעילה ביום כיפור ונסגר בשבועיים האחרונים: שני מתפללים שרצו לרכוש את אותה זכות לאותה סגולה - יזמו מהלך מבריק של אחדות ושניהם קבלו את הישועה באותו הזמן! | מרגש!

יש לי שלושה סיפורים שהייתי חייב לפרסם אצלכם. אתחיל מהראשון והנה הוא לפניכם: הכל התחיל בבית כנסת השכונתי שלנו. בית הכנסת היה שוקק חיים ומלא בציבור מתפללים שהיו מתפעלים אותו בצורה נאותה כיאה וכראוי לבית השם.

באותו בית כנסת מתפלל יחד איתי יהודי, שנחשב לאיש ציבור העוסק בתחום מפואר, נחשב לאיש ותיק באותו התחום ומוכר כמי שמרביץ יהדות בעם ישראל ודואג רבות לנוער של עם ישראל.

לאותו יהודי יש נערה מתבגרת בגיל מבוגר ללא שהיא מצא את זיווגה והקימה את ביתה נאמנה. היא פנתה לאבא בבקשה מיוחדת, תוך כדי שהיא מדגישה לו שזאת בקשה חשובה לה יותר מכל והיא ממש תשמח שהוא יבצע אותה כבר בעת הקרובה.

היא שמעה על סגולה ייחודית של זכות פתיחת ההיכל בשעת נעילה בעיצומו של היום הקדוש, יום הכיפורים - הנחשבת כסגולה בדוקה לישועות וגם לזיווגים יגונים. רבים שעשו את זה ראו ישועות מעל לדרך הטבע.

היא חסכה פרוטה לפרוטה והגיעה לסכום של אלפיים שקל, אותו בקשה להקדיש כדי לרכוש את הזכות של פתיחת ההיכל ברגע המיוחד הזה, שכל יהודי מבין שהוא עלול לעלות דמים מרובים בכל בית כנסת וגם הקטן ביותר.

האבא שהכיר היטב את הילך הרוח בבית הכנסת, העריך בסבירות גבוהה שהסגולה הגדולה של פתיחת ההיכל בעת הנעילה לא מוכרת לכלל ציבור המתפללים, והניח שלא תהיה תחרות משמעותית על הרכישה של הזכות הגדולה הזאת.

כשהגיע הזמן של המכירה, הוא ניגש למשימה שכל כולו נחוש לעזור לביתו וזרק את הסכום בטון שמכותי ובקול בטוח.

להפתעתו ולתדהמתו הוא שמע קול מהעבר השני של בית הכנסת. יהודי יקר שגם מתפלל ותיק בבית הכנסת הציע סכום גבוה יותר: 3,000 שקלים.

באותו הרגע מצא האבא את עצמו בצומת דרכים סבוכה. הוא חש נבוך מאוד, ולא ידע כיצד לפעול; מצד אחד, עמדה לנגד עיניו ההבטחה לבת שלו לרכוש לזכותה את פתיחת ההיכל ברגעים המיוחדים האלה. כמו כל אבא, הוא לא רצה לאכזב את ביתו ובפרט שהיא נמצאת בזמן רגיש במיוחד.

מצד שני: הוא נמצא כעת בסיטואציה חברתית

מורכבת שבה הוא מוצא את עצמו בסוג של תחרות עם יהודי שהיה גם הוא מוכר למתפללי בית הכנסת. המבוכה הזאת הלכה וגברה אצלו והוא חיפש דרך מוצא כיצד לצאת מהדבר הזה בצורה טובה לשני הצדדים.

באותם רגעים צפ בזיכרונו סיפור שהוא שמע בעברו מהגאון רבי יעקב הלל. הסיפור נסוב על אחד האדמו"רים המוכרים בארץ - שהגיע שעת הנעילה בשנה אשתקד - מכרו את פתיחת ההיכל עבור ציבור החסידים.

באותם רגעים שהכריזו על המכירה צעקו ביחד ארבעה גבירים 10,000 דולר. האדמו"ר ראה את הסיטואציה וחשש שהיא יכולה להגיע למקומות לא נעימים, וחשש שמה יציעו מחירים מופקעים אשר יהיה להם קשה לעמוד בהם לאחר מכן.

האדמו"ר ניהל את האירוע ביד רמה. והציע לכל ארבעת הגבירים להשתתף יחד במצווה, בזמן שישלמו כולם את הכסף שהוא רצה - ובזכות זה הם יזכו כל אחד לישועה הפרטית שהוא רצה.

האבא הבין שזאת דרך האמצע - לצאת מהמבוכ אליו הוא נקלע. הוא ניגש אל חבריו ואמר לו: "בא נחבור יחד. במקום שכל אחד ינסה לגבור על השני, נשלב כוחות". הוא הציע ששניהם יפתחו את המקום יחד, כאשר כל אחד ישלם סכום של 2,500 שקלים.

החבר עצר הרגע, שקל את הדברים בדעתו, ונתן את הסכמתו בלילה. השתפחות יצאה לפועל - והעניין סודר ברוח טובה ומאוחדת.

הזמן חלף, ולפני מספר שבועות - פרשת במדבר - הגיעה הבשורה המשמחת: ביתו של אותו אבא התארסה בשעה טובה ומוצלחת. השמחה הייתה גדולה. עוד באותו רגע הוא מיהר לטלפן לשותף בקנית פתיחת ההיכל והודה לו מקרב לב על כך שהוא הסכים לחלוק איתו את הזכות הזאת, ועל כך שוויתר על התחרות ובחר האחדות. הצד השני שמח במיוחד ואיחל לו מזל טוב. לא לפני שהוא עדכן אותו, שגם הישועה שלו מתרחשת זה עתה:

"תדע לך, גם הן שלי, עבורו רכשתי את פתיחת ההיכל, עומד לטגור ווארט היום בלילה!"

זהו הכוח של הוויתור, זוהי העוצמה של עין טובה. ברגע שאנחנו מפסיקים לבחור בתחרות כאמצעי לנצח - בואו נבחר את השותפות, את האחדות - להגיע למטרה כדי שכולם יצאו שמחים.

הדרך הטובה ביותר להשיג לעצמנו דברים טובים, היא דווקא בזמן שאנחנו בוחרים לוותר על האגו שלנו ולבדוק איך אפשר להושיט יד לשני ולדאוג שיהיה שלום וטוב בעולם.

להפתעתו הוא שמע קול מהעבר השני של בית הכנסת. יהודי יקר שגם מתפלל ותיק בבית הכנסת הציע סכום גבוה יותר: 3,000 שקלים.

האמנת

המדריך לנפש בריאה וחיים שלווים בדרך האמונה והביטחון

לבנות אימון עם הבורא

מה זה אמונה? גם אני יכול להיקרא אדם מאמין בבורא עולם? והדרך הנכונה לבנות את האמונה בבורא שלב אחר שלב בכל רגע בחיים

לוי ציור שמחר בבוקר בעת שתלך למשך כסף מהכספומט אני יעצור אותך באמצע הדרך לשם ואני ישאל אותך: "מי אמר שיצא לך כסף מהכספומט הפעם?". כנראה שתענה לי: "יש לי כסף בחשבון למה שלא יצא לי?". אבל אם אני אמשך להקשות עליך: "זוא מה - מי אמר שהכספומט בכלל ירצה להוציא לך את הכסף שתבקש?". גם על זה תענה לי: "הרי לכל העולם הוא מוציא כסף, ואני כמו כולם, יש לי כסף יש לי את האפשרות למשוך - אם כן, אין סיבה בעולם שלא יצא לי כסף - גם הפעם!"

באופן עקרוני בוודאי שהדברים האלה נכונים. אדם רגיל לנהל את ההצלחות שלו בחיים (וגם את הכישלונות) בדרך כלל על סמך מידע בעבר. אם אתה יודע שיש אדם מיליונר שכל פעם שאתה בא אליו הוא נותן לך כסף - אין סיבה בעולם שהוא לא ימשיך לתת לך גם בפעם הבאה את אותו הסכום, כמובן בתנאי שהוא לא פגש רגל בינתיים...

ועם הרעיון הזה הכול להבין כמעט את הנקודה שיושב על רבים מאיתנו בראש: "מי אמר שבורא עולם יעזור לי? מי אמר שבכלל הוא רוצה לתת לי ולהעניק לי? אולי סתם אני מאמין חלילה! אולי סתם אני מצפה לאותה ישועה מבורא עולם?"

אבל תרשה לי רגע אחד לפני שאתה מפתח דיאלוג עם המחשבה השגויה הזו לומר לך דבר: כמו שאתה מאמין בלב שלם שהכספומט ימשיך להוציא לך כסף, כמו שאתה מאמין שהגביר ימשיך לתת לך כסף, כמו שאתה מאמין שמחר השמש תזרח שוב כי היא זרחה אלפי שנים, אותו הדבר בדיוק, להבדיל מיליאדי הבדלות, אבא שבשמיים!

בורא עולם במספר רב של הזדמנויות נמצא לציידך. מאז שנולדת עד רגעים אלה ממש ועד בכלל. אתה הולך? אתה עומד? יש לך בית? יש לך כסף לאכול? זה הוא: הוא נתן לך, והוא ימשיך לתת לך באהבה גדולה. ברגע שאתה מצפה לישועה או להצלחה מסוימת בעניין מסוים - פשוט תסמוך עליו, תאמין בו שזה בוא יבוא בקרב - ולו רק בגלל שהוא לא עזב אותך עד עצם הרגע הזה!

וזה מה שהאמונה אומרת לנו - אתה מאמין בבורא עולם לא רק בגלל שאמרו לך שיש מצוות אמונה ושבוא עולם אוהב אותך. אמונה זה מרכיב שבנה בנפש האדם בזכות אותם התסכלויות שלך על מסלול החיים שעברת, על ההצלחות שזכית אותם והתסכלויות שלך על מסלול שניצלת ברגע האחרון. על כל רגע ורגע של נשימה, אוכל של חיוך - הרגעים האלה הם שעומדים תחת היסודות של האמונה שלך.

שאתה מאמין שמי שהיה איתך עד עכשיו, ימשיך להוביל אותך הלאה אתה מקבל אור חדש לחיים, אתה מקבל הבנה והסתכלות אחרת על כל רגע שאתה נמצא בחיים.

ומנין אני יודע את זה? אגתנו אומרים במודים דרבנן: "ברכות והודאות לשמך הגדול על שהחיינו וקיימתנו, כן תחיינו ותקיימנו", ופירוש הדברים: אגתנו מבקשים מבורא עולם במילים פשוטות: תחיה אותנו ותקיים אותנו בעולם הזה ואגתנו בטוחים בכך וזה הלשון של "כן תחיינו ותקיימנו", כמו פעם - גם היום.

וכדי להאמין בזב בלב שלם, נצרכת מאיתנו עבודה מתמדת להזכיר לעצמנו את כל הרגעים היפים שיש לנו בחיים, לזכור שמי שנתן לנו אלפי טובות עד היום לא יפסיק לתת לנו אותם גם מחר. כי כל המתנות שהוא נותן רק מסיבה אחת: "כי אל טוב ומטיב אתה", רק בגלל שהוא אבא טוב ורוצה להטיב, רק מהסיבה הזאת הוא יוריד לך טוב לחיים.

ונקודה נוספת למחשבה: בזמנים שעשינו מעשה טוב, או שהתגברנו על ניסיון גדול במיוחד, וכעת אנו חושבים שבורא עולם 'חייב' לנו בגלל אותו מעשה. ולרוע אגתנו לא אומרים לעצמנו אולי המעשה טוב הזה מגיע לבורא עולם כהכרת הטוב על כל הטובות שהוא עושה איתנו? רוצה לומר: בסופו של יום, אמונה לא יכולה להיות חזקה אילולא אתה זוכר בכל רגע ובכל זמן את הדברים הרגעים הטובים שירדו עליך משמים. אחר כך פשוט אתה תגידם לבורא להמשיך לתת לך ישועות בזכות אותה אמונה אמיתית בו.

אנו מחתימים לסיפור שלכם, שיחזק את עם ישראל! בדוא"ר: alon7148454@gmail.com

יש לכם שאלה? אל תהססו לפנות...
לתגובות ולשאלות בדוא"ר: alon089945291@gmail.com

כיצד פועלת האמונה בחיים? איך העיניים שלנו יכולות להתעלם מלראות דברים שליליים שיש בעולם? ואיך צמח הבית אהרון לגדול בישראל?

האמונה

משולה לפאזל

אז מה זה אמונה?

פעם שאלתי יהודי חכם תסביר לי מה זה אמונה ואיך אני יכול להכניס אותה לחיים שלי? וזה מה שהוא ענה לי:

החיים הם פאזל ענק, והאמונה בבורא עולם היא זו שמובילה אותנו לחתיכה הנכונה ברגע הנכון. לפעמים החלקים לא מסתדרים, לפעמים הציור לא ברור...

אבל האמונה היא זו שנותנת לנו את הכוח להמשיך לחפש את החלקים המתאימים, להמשיך להרכיב - בידיעה שבסופו של דבר, הכל יתחבר לתמונה מושלמת.

אתה בוחר לראות

מה העיניים שלך יראו!

מסתבר ששמתם לב לכך שאם אתם בדרך לקניית רכב או שכבר רכשתם רכב מסויים - ואז אתם רואים אותו בכל פינה? לפתע כל הרכבים האחרים כמעט לא מעניינים אותך מלבד הרכב שהוא זהה למה שיושב לך עכשיו בראש.

ומה באמת השתנה? האם כל העולם התחיל לקנות רכבים כמו שלכם?... בוודאי שלא!

אלא יש כאן דבר יסודי לחיים: המוח שלנו רואה רק את מה שאנחנו מחליטים להתמקד בו, ולכן, אם תתנו הוראה לתת מודע שלכם להתחיל לחפש הצלחות, דברים טובים או להסתכל על הדברים שעושים לכם טוב - אתם לפתע תראו שכל מקום שאתם נמצאים יש טוב, בדיוק כמו שחשבתם... העולם יאיר לכם פנים תמיד תזכרו: התרחשויות בעולם הם דבר מציאותי - איך תקבלו אותם פגימה זה כבר הפרשנות שלכם. תנו לפרשנות שלכם להוביל אתכם למקומות חיוביים.

הפך לגדול הדור

בזכות מבט חיובי

מסופר על הבית אהרון שהיה לו ידיד שלא נפגש איתו הרבה שנים, והוא שאל את הבית אהרון, איך אתה נהיית כל כך גדול ואני נשארתי למטה?

אמר לו, החילוק בין שנינו: "שאתה היית עורך חשבון נפש, בסוף היום, היית מעמיד לנגד עיניך את כל הירידות והנפילות שהיה לך היום. אני היית מתבונן דווקא בעליות".

הייתי מזכיר לעצמי כמה זכיתי לעשות כאן דבר טוב, כאן דבר טוב. ולכן לי היה קל להמשיך גם מחר להתעלות. ואתה נשארתי לחפור בבזך ולכן נשארתי למטה. לא עשית חשבון נפש אמיתי! (הרב בידרמן)

שלה מסתתר ה"טוב", וכאשר נכנסים אליה אזי נחשפת הקדושה הנסתרת. (ספר הזכות) **לראות חיובי**

הרב הצדיק ר' יוסף חיים זוננפלד ז"ל היה אומר: "וראה בטוב ירושלים" - ישתדל האדם לראות רק את הצד החיובי והטוב של ירושלים. רבי יעקב-שמשון שפירא משפיטובקה, מתלמידי המגיד ממזריטש, יצא בשנת תקנ"ד לארץ-ישראל, ולאחר מכן חזר ויצא לעירו, כדי להעלות את בני משפחתו.

כשהתקרב לעירו החליט לעצור באחת האכסניות, ושהה שם כמה ימים. למקורביו הסביר שטלטולי הדרך גרמו לו חולשה ופניו נראות נפולות, והוא מבקש להתחזק קודם שובו העירה. תהו המקורבים: "הלוא העיר קרובה מאוד, והרבי יוכל להתחזק גם בביתו?".

הזדעק הצדיק: "ומה יאמרו הבריות, שארץ-ישראל מתלישה את האדם ומכחישה את גופו? וכי אוציא חלילה לעז על ארץ-ישראל?".

"ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם"

אם רוחו של אדם נמוכה והוא אפס בעיני עצמו, הריחו מקבל צורה כזו גם בעיני יריבו והלה אכן רומסהו ברגליו. אם "ונהי בעינינו כחגבים" הרי ממילא "וכן היינו בעיניהם". (הר"ם מגור)

"ערים בצורות"

כתוב במדרש, שכשישראל יצאו ממצרים, אמרו הגויים, עכשיו יכנסו ישראל לארץ ויהרגו את כולם, ככתוב "לא תחיה כל נשמה", אמרו, גם לי גם לך לא יהיה, ולכן כרתו את כל העצים, ושיברו את כל הבתים, והחריבו את כל הארץ, כדי שלא יהנו ישראל ממנה. כשגזר על ישראל שיהיו במדבר מ' שנה, עקב חטא המרגלים, ראו הגויים שבני ישראל לא נכנסים לארץ, אמרו, שכנראה התחרטו מרצונם לבא לארץ, עמדו ובנו את הכל מחדש, ונטעו אילנות, פרדסים וכרמים, וכך המשיכו לבנות ולטעת עד סוף מ' שנה, ובני ישראל באו לארץ חדשה עם פרדסים וכרמים. וזהו מה שאמר הכתוב "ערים גדולות וטובות אשר לא בנית ובתים מלאים כל טוב".

"ועשו להם ציצית"

מסופר על הגר"א זצ"ל שלפני מותו ראו תלמידיו כשהוא בוכה, אמרו לו תלמידיו, והרי הרב הינו עובד את ה' כל ימיו, ומדוע יש לך לבכות, בודאי שתזכה לעולם הבא. אמר להם הגר"א הקדוש שהוא בוכה שהוא הולך מעולם כזה, שאפשר לזכות במצווה חשובה בעבור כמה פרוטות, שהרי מצות ציצית שקולה כנגד כל התורה כולה, ושם כבר אי אפשר יהיה לזכות במצווה רבה זו.

"ויתרו את ארץ כנען"

(תייר הינו אדם) ההולך לתור ארץ ומבקש לראות את היפה שבה, וליהנות מן הטוב שלה, כמו (י, לג'): "לתור להם מנוחה", ואילו היוצא למשימת ריגול בארץ אויב, מחפש בה את צדדי חולשתה, ומבקש לראות את הרע ואת המכוער שבה, כמו (בראשית מב, ט): "מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם".

כאשר שלח משה את האנשים על פי ה', שלח אותם כתיירים - "לתור את ארץ כנען", לראות את טובה ולחזור להגיד את שבחיה לבני ישראל. על כן מדברת עליהם התורה בכל הפרשה כעל "תיירים", ואינה מזכירה כלל לשון ריגול. אך כאשר אמונתם בה' ובמשה עבדו התרופפה, ואמרו (דברים א, כב): "נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ", הם הפכו מתיירים למרגלים, כנאמר (א, כד): "נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ", הם הפכו מתיירים למרגלים, כנאמר (א, כד): "ויבאו עד נחל אשכול וירגלו אתה", כי עשו מעשה מרגלים ולא מעשה תרים. (הכתב והקבלה)

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"

תמיד היה יהושע מתפלל לפני רבונו-של-עולם ומתבקש ממנו ישועה. על כך מרמו השם 'הושע', שפירושו: אלי, הושע נא! - לפיכך קרא לו משה רבינו בשם 'יהושע' - שבדבר זה גופא כבר מובטחת לו הישועה. כי יצילך השם-יתברך מעצת המרגלים...בהתפללך תמיד לישועה, הרי בזה גופא הנך כבר נושע.

מה ראה משה להתפלל על יהושע יותר מן האחרים? לפי שהיו בני-ישראל מתיירים בעיקר מפני עמלק, שכבר נלחם בהם, ואכן המסו המרגלים את לב העם באמרם: "עמלק יושב בארץ הנגב" (פסוק כ"ט) - ואם יהושע, אשר בעצמו ניהל את המלחמה נגד עמלק - "ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב" (שמות יז-יג) - יתבהל גם הוא מפני עמלק, הרי ודאי מאבדים כל תקווה לבוא אל הארץ, לפיכך התפלל עליו משה במיוחד.

"ארץ אוכלת יושביה"

זוהי ארץ שאי אפשר להיות בה בבחינת "יושב" כלומר באותה מדרגה תמיד, או שעולים מעלה מעלה ומשיגים מדרגות גדולות, או ש"ח" נופלים למדרגה שפלה... (ר"י מוארק)

"הטובה היא אם רעה"

הארץ טובה היא אפילו אם תראה כי רעה היא... קדושת ארץ ישראל מצויה וקיימת תמיד, אלא שהיא מכוסה ונסתרת. מתחת ה"רע" השטחי

המזהרים לבוא | תוספת שבת = תוספת ישועות

◆ אנשים רבים נושעו: העדות של פוסק הדור

"מאז שהפצנו את מעלת הקדמת השבת ב-31 דקות, קיבלנו מכתבים מכל רחבי הארץ על אנשים שהודו ונושעו, והכל בכוחה של הקדמת והעצמת כבוד השבת הקדושה" (מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א)

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

עלון מס' 1094

פרשת שלח לך - "הניסיונות - מבחן באהבת ה'"

מתי הקדוש ברוך הוא נותן כפור? מתי שיש אפר לחמם את הבית, אם אין אפר הקדוש ברוך הוא לא נותן כפור. לעולם לא יוכל יהודי לדעת, מה ההזדמנות שהנסיון טומן בחובו. לפעמים זה רגע של קרבת אלוקים, לפעמים רגע של השפעה שמימית, ולפעמים זה עלול להיות הצלת חיים. מהותו של הנסיון שהתמורה הגבוהה המשולמת בנינו נסתרת, כי לו היתה גלויה – לא היה זה נסיון כלל... הרגע בו יהודי מתגבר על נסיון, עשוי להתגלות כרגע נדיר בחייו, רגע דרמטי ומהפכני. זהו רגע יקר ערך, שאסור לאפשר לו לחמוק מבין הידיים, כי לעולם לא נדע מה אנו עלולים להחמיץ במקרה כזה. בבוא עת הנסיון, עלינו רק לזכור ולשנן כי הרגע הזה הוא רגע שכולו הזדמנות, וככל שנשתמש בו טוב יותר ונתמודד עמו בגבורה רבה יותר כך נצליח למקסם את הרווח הזה ולהפיק ממנו תועלת רבה, גשמית כרוחנית. דווקא לכן, חשוב כל כך להכין את עצמנו בעיתות שיגרה לקראת שעת הנסיון. לזהות מיד את כל הקשיים הייחודיים הצצים לפתע פתאום, את הפיתוי הגדול הטמון בהם, את הררי תירוצי היצר הנלווים אליהם. אלו האותות והסימנים המזהירים על כך ששעת נסיון בפתח, כעת נדרש רגע של גבורה אמיתית, עכשיו ניתנת הזדמנות פז! ככל שמוכנים לכך מראש, ככל שמבינים ששעת הנסיון היא מתנה שצריך להיערך אליה כדי לא להחמיץ אותה, ככל שעוברים אותה בגבורה ובנחישות – כך הופכים את שעת הנסיון למנוף רב עוצמה של קירבת אלוקים רוחנית, שמביאה בכנפיה גם השפעה גשמית רבת טוב. כל נסיון הוא בגדר מבחן לנאמנות האדם לאלוקיו גם בשעות קשות לו, גם ברגעים של "הסתה פנים". הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **מסופר על אישה שזכתה לילד לאחר שנים רבות של המתנה, טיפולים מתישים, תפילות ותחנונים, הפעוט שנולד מילא בשמחת חיים את בני משפחתו, אך לדאבון לב התגלתה אצלו מחלה נוראה והיא נזקק לרחמי שמים מרובים. אותה אם יקרה רצתה לשתף את כלל הציבור בניסיונה האישי, ניסיון שעברה בתחום האמונה. דבריה מצמררים: "כששמעתי את הבשורה הרעה יצאתי החוצה וקראתי בקול: 'אברהם אבינו עמד בניסיון וסלל לנו, צאצאיו, את היכולת לעמוד במשברי החיים, הוא עמד בניסיון וגם אנו נעמד בניסיון כי זה רצון ה'! האם אנו קולטים את משמעותן של מילים אלו? זה רצון ה'! זה רצונו ואנו חייבים לכבד את רצונו! הוספתי והרהרתי. האם בורא עולם, שהוא כל יכול, עשה חלילה, טעות בחישוב? האם אצלו שייך להגדיר טעות? חלילה וחלילה! הס מלהזכיר! אצל הקדוש ברוך הוא הכל מחושב ומדוקדק! בתכלית הדיוק! הואיל והכל אמת ונכון, הרי שכך צריך להיות כך! ממש! ולא אחרת! אז מי אני שאתנגד לתכנון זה?! ומי אני שאתקומם למחלה?! אמת שאני קטנה מאוד, קטנה וחלושה כנמלה. אך גם אני הקטנטונת, יכולה להפתיע, להיות גדולה שבגדולים, ענק שבענקים, אם אני הקטנה אעמוד על רגלי החלושות ואומר בקול אמיתי וכן, בקול שיבקע מתמצית ליבי. ריבונו של עולם, אתה אמת ודברך אמת וקיים לעד! את הכל אני מקבלת באהבה ומצדיקה עלי את הדין. הנה בכל בוקר אנו מבקשים בברכות השחר: "נא אל תביאנו לידי ניסיון". הבקשה באה, לא מפני שהניסיון אינו רצוי ולא טוב, אלא – שמא לא נעמוד בו, כמו שאנו מוסיפים ואומרים: "לא לידי ניסיון ולא לידי**

על הפסוק בפרשתנו **"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"** (במדבר יג, טז) כתב רש"י: התפלל עליו, יה יושיעך מעצת מרגלים. בספר "דעת שרגא" שאל: מה טיבה של תפילה זו ומה שייך בזה ישועת ה'? והלא הניסיונות הבאים על האדם הם בגלל הבחירה שנתן הקדוש ברוך הוא בפני כל אחד ואחד, וכי בגלל התפילה של משה רבינו תתבטל ממנו הבחירה? ויש לבאר, שתפילתו של משה רבינו על יהושע בן נון היתה כדרך התפילה שתיקנו רבותינו להתפלל בברכות השחר: "ואל תביאני לא לידי ניסיון ולא לידי ביזיון". רבותינו לא תיקנו לבקש שנעמוד בניסיון, שזה אכן שייך לבחירה ואין מקום להתפלל על כך, אלא יש להתפלל שהניסיון לא יבוא על האדם כלל, כי אכן, אחרי שהניסיון בא על האדם, כבר אין מה להתפלל, אלא האדם צריך לזכות ולעמוד בניסיון, אבל לפני שבא הניסיון – אפשר להתפלל שהניסיון לא יבוא על האדם. ועל דרך זה משה רבינו התפלל על יהושע בן נון. משה רבינו לא התפלל עליו שיעמוד בניסיון ויבחר בטוב ולא ברע, שתפילה זו אכן אי אפשר להתפלל, אלא התפלל עליו שיינצל מעצת מרגלים, שלא יבוא כלל לידי ניסיון להשתתף עמהם בעצה אחת (בך בטחתי).

היצר, אויבנו משכבר הימים, לא רק מציב בפנינו את הניסיון ומנסה להפילנו ברישתו, הוא גם מציג בפנינו מצג שווא, שהניסיון מוכיח עד כמה אנו חלושים ונחותים, מועטי ערך ופעוטי דרגה. "אם עוד יש לך ניסיון ללכת לשיעור היוםמי" אומר היצר ומחייך חיוך שטני "משמע טרם זכית לעבור את הסף הראשוני בלימוד התורה...". האמת, היא כמובן הפוכה. הניסיון הוא מתנה יקרת ערך הניתנת דווקא לבעלי היכולת שיש לבוורא עולם אמון בהם והוא חפץ להעניק להם הזדמנות נדירה להתקרב אליו בצעד ענק, ברגע אחד. למרות שהניסיון קשה, לפעמים מייסר, נראה בלתי עביר, אך האמת היא שהוא בעצם "מקפצה". ביום יום, לטפס במדרגות הרוחניות זה עמל רב, דורש יגיעה אינסופית, מצריך זמן ומאמץ גדול. ואז בא הניסיון ומאפשר קפיצה של כמה מדרגות ביום אחד, התעלות בכמה רמות ברגע אחד של התגברות. על הניסיון נאמר "נתת ליראיך נס להתנוסס". צריך לקרוא את הפסוק הזה כמה פעמים כדי להבין כמה פעמים כתוב בו: ראשית - "נתת". הניסיון הוא מתנה, נתינה של ממש. שנית - "ליראיך". בניגוד למה שאנו חושבים, שניסיונות ניתנו לאנשים חלשים ושעצם הניסיון מוכיח את החולשה הרוחנית שלנו מתברר כי ההיפך הוא הנכון ודווקא יראי ה' וחושבי שמו זוכים לעמוד בניסיונות קשים... שלישית - "נס להתנוסס", מטרת הניסיון היא "להתנוסס", להתרומם, להתעלות. כ"ק האדמו"ר בעל ה"באר יעקב" מנדבורנה ז"ל, אמר פעם שבעת הגעת הניסיון נהיה ערוכים ונבין כי זה רגע מכריע. **באותו רגע, צריך לזכור שבורא עולם שלח את הניסיון הזה כי הוא מעריך אותי, רוצה לתת לי כלי להתקרב אליו, נותן לי הזדמנות לקפוץ לקרבתו. כי הניסיון, ככל שהוא גדול יותר הוא מקפצה גבוהה יותר. זה לא הרגע להישבר זה בדיוק הרגע להתעקש, להחזיק מעמד, להילחם בציפורניים ולנצח במערכה. כל ניסיון אשר הקדוש ברוך הוא מביא על האדם יש לאדם את הכוחות לעמוד ולהתמודד עם אותו מצב. הנה דוד המלך מלמד אותנו בפסוק "הַנְּתֵן יְשָׁלַךְ פְּצֵמֶר פְּצֵמֶר כְּפֹרֶר כְּפֹרֶר יְפַגְרֶר" – מתי הקדוש ברוך הוא נותן שלג, מתי שיש צמר להתכסות, אם אין צמר אין שלג.**

ביזיון", אבל אם כבר זכיתי בניסיון, הוא נשלח אלי משמים, ואני חיה איתו, על כל שלביו, אז הבה נראה בו הזדמנות נפלאה מפז לקבל קרש קפיצה לגובה, מרומים, קרש קפיצה, להתעלות רוחנית ולקירבה מיוחדת אל ה'. בתוך חשכת המחלה האימה, במעבה האפלה העוטפת את האסון הנורא, מבצבץ באור יקרות – היהלום הנפלא, יקר הערך – עמידה בניסיון. לפיכך, נסיק את המסקנה ולאורה נלך כולנו יחד באהבה וברעות! "עלינו לבדוק כיצד אנו מתייחסים לשעת שמחה ומאידך לשעת משבר, חלילה. האם אנו זוכרים כי אין עוד מלבדו! שהוא עשה, עושה והוא יעשה לכל המעשים! "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה" האם פעם חשבנו על משמעות המילים הללו?! חייב – פירוש הדבר: חובה! אין פה בחירה, אין כאן אפשרות נוספת, רק חובה לקבל בהכנעה ובאהבה ולומר בפה מלא: "ברוך ה' הטוב והמטיב שהבאת עלינו את הצער הזה, כי הכל לטובה ולברכה". לאחר ששמעתי את בשורת האיוב, על המחלה המקננת בפעוט, שבתי הביתה ושרתי את המילים הקדושות "אני מאמין באמונה שלמה", נגנתי ושרתי והדגשתי לעצמי, "אני מאמין באמונה שלמה, באמונה שלמה". ואז פיזמתי לעצמי, שאני מאמינה באמונה שלמה – ולא באמונה חלקית. כי אם אני מתנגדת לצרות, למחלות ולבעיות, זאת אומרת שאני מאמינה באמונה חלקית! שחלילה אני לא מסכימה לכל מה שה' זימן לי, אני מבקרת את הקדוש ברוך הוא, חלילה, ומגבילה את אמונתי לאמונה חלקית. וכי אני יותר חכמה, ממי שחלק מחכמתו לבני אדם? וכי אני הייתי מבינה לנהל אחרת את העולם?! ואז בצר לי, כשמחך אני מקבלת ומצדיקה עלי את הדין, ומאידך נפשי שוקקת לגלגל עלי רחמי שמים מרובים, פניתי ושטחתי את תפילתי לפני בורא עולם, דפקתי על שערי שמים, התחננתי לפני רופא כל בשר, שהוא ברחמי המרובים ובחסדיו האין סופיים יפנה אל תפילת בתו המבקשת מאוצר מתנת חיים רפואה שלימה ובריאות איתנה לבנה הקטן. נזכור ונשנן לעצמנו. באנו לעולם הזה רק כדי לצרף ולזכך עצמנו בניסיונות. והניסיונות אינם מרפים, הם באים בגלים – גל אחר גל, ובתדירות גבוהה. ניסיון ועוד ניסיון ועוד אחד, ולפעמים – עוד בטרם מסיימים ניסיון קודם, כבר הבא בתור נראה באופק... זהו מצבינו כבני אדם, זוהי תכלית ביאתנו לעולם הזה, לתקן ולפעול במסגרת הניסיונות שנוחתים עלינו, עם הכלים להתמודדות שקיבלנו. ובשמים משקיפים מלאכי מעלה עם קדושי עליון, כולם חפצים לראות ולשמע את תגובותי. האם קיבלתי את רצון ה' בהכנעה מלאה? אינני מתלוננת ואינני בועטת. בכך אני גורמת לשמחה גדולה בעליונים. כביכול המלאכים מוחאים כף אל כף ובשמחה ובחדווה אומרים: תירא בת ישראל כשרה שזכתה ועמדה בניסיון! אך אם חלילה הרהרתי ופקפקתי, לא קיבלתי ולא הצדקתי עלי את הדין, גרמתי לאכזבה במרומים, צער ועוגמת נפש בפמליה של מעלה, וצערו של הקדוש ברוך הוא גדול ורב. צר לו לראות שלא עמדתי בניסיון שהוא "תפר" והכין עבורי. כל מטרתנו לקדש שמו יתברך ולעמוד בניסיונות החיים. עתה, לאור אלה הדברים, נפתח לנו צוהר להבין כיצד ניתן להתמודד עם הניסיונות. כל שלב בחיי האדם הינו רצוף ניסיונות מניסיונות שונים. כלשונו של הרמח"ל ("מסילת ישרים" פרק א): "כי עיקר מציאות האדם בעולם הזה, הוא רק לקיים מצוות ולעבוד ולעמוד בניסיון". והידיעה שהחיים, ובפרט חיי היהודי הם רצף של קשיים, ניסיונות והתמודדויות מסייעת להתמודד בשעת קושי ובזמן של נפילה. אם נשכיל לצעוד בדרך זו ולהגיע עד סופה כשידינו על העליונה, אם נתגבר על כל ניסיון, הרי שהשלמנו את ייעודנו וישולם שכרנו בעולם הזה ובעולם הבא. ישנו משפט מאלף שהנחילנו הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, בספרו "מכתב מאלהיו" אודות משמעות הניסיונות: "העבר – אך זכרונות, והעתיד – לתקוות דמיונות, אך ההווה – ראה בו להפנות, חייך הוא – וכולו רק ניסיונות...!". המעשה הבא שלפנינו יבחר לנו דברים אלו היטב. אישה נכנסה לחנות והחזיקה בידה את ספל התה העדין והיפה, נשבתה ביופיו, היא אחזה בו בעדינות, חשה את מגעו הקר. פתאום שמעה אותו מדבר... לא תמיד הייתי כזה. אמר. פעם הייתי גוש חֶמֶר. אדום, בוצי, לא נעים למגע... איש אחד הגיע, חפן אותי בידי, הכניס אותי לחדר חשוך ואפלול, אותו כינה 'הסטודיו שלי', הוא אחז בי בשני ידיו, מעך אותי, חבט בי, ריסק את כולי ולש אותי הלוך ושוב. ניסיתי לצעוק, ביקשתי שיפסיק, שיחדל. אבל הוא לא עצר. רק אמר 'המתן, עוד לא סיימתי איתך!'. הוא לקח אותי כך,

לאחר דקות אחדות גילה כי ה"צדיקים" שהציעו לו את הטרמפ, הם פלשתינאים. הוא החל רועד בכל גופו וידע כי קרובה היא עד מאוד אחריתו... והחל מצייר אותה בעיני רוחו כשהוא עצוב ונדכא. הוא חש שכוחותיו אוזלים ואין לו טיפת כוח להתנגד או להילחם על חייו. כשהגיעו ליעדם, שמו אותו חוטפיו בתוך צינוק. הוא ידע שנכונו לו עינויים קשים, כיוון שדרגתו בצבא היתה גבוהה מאוד ובידו היו סודות צבאיים רבים. לא עבר זמן והגיעו לקחתו לחקירה. כפי שצפה – הניסיון לא היה קל, אך הוא החליט לעמוד בו. כדי לחזק את עצמו צייר בדמיונו מה יקרה אם יגלה סודות צבאיים, איזו בושה תהיה להוריו ולמשפחתו כשישמעו שבנם בגד בהם ובמדינה כולה, והוא החליט לאזור עוד כוח. בשלב מסויים הרגיש שכבר כשל כוח הסבל והוא אינו מסוגל להחזיק מעמד. הקושי הנפשי והפיזי מחד, והפיתוי שהציבו לו אם ישתף פעולה מאידך, היו קשים מנשוא, והוא כמעט החליט כבר לשתף פעולה עם חוטפיו מחוסר כוח. אולם אז אירע דבר מפתיע ביותר. כשיצאו החוטפים, השאירו בטעות את דלת הצינוק פתוחה. הם לא היו מספיק זהירים והחלו להתלחש ביניהם ליד החדר הצר. לתדהמתו הוא הבין את דבריהם – הם דיברו עברית!!! מרגע זה ואילך, כש"תפס" שכל החטיפה אינה אלא "תרגיל" של הצבא, לבדוק את חוזקו ועמידתו בלחצים, ננסכו בו כוחות חדשים. ברגע שהבין שזהו רק ניסיון וכל האירוע מסביב הוא "תפאורה", כבר לא היתה לו בעיה – והוא הצליח להתמודד בגבורה מתוך הרגשת יכולת ואתגר, ואף הרגשת ניצחון פעמה בו: "אני עוד אראה להם!". ההנה כי כן: לו ידע אדם שהניסיון הוא רק ניסיון, שהניסיון הוא משהו זמני, קושי ארעי שיהיה תיכף מאחוריו – הוא היה מתייחס אליו אחרת, מקבל אותו בצורה שונה, ובכך היה מקל על עצמו את התקופה הקשה של ההתמודדות עם הניסיון. כי כאשר אדם יודע: "מנסים אותי כעת" – יש לו אתגר להוכיח "אני מסוגל!". זו הסיבה שהשל"ה הקדוש מציע לאדם להתייחס לכל מצווה או עבירה שנתקל בהם, כאירוע ייחודי בעל התייחסות עליונה, שבהם מנסה-בוחרן אותו הקדוש ברוך הוא. כלשונו הזהב (בראשית, פרשת וירא, דרך חיים תוכחת מוסר): "...עוד יחשוב האדם, באם באה לידו איזה עבירה או איזו מצווה, יחשוב אולי השם יתברך מנסה אותי עתה, האם אעבור או אקיים, כדרך שניסה את אברהם אבינו. ובוודאי אילו ידע האדם שהקדוש ברוך הוא מנסה אותו עתה היה ניזהר מאוד. ועל כן יחשוב האדם תמיד בבוא איזה עניין לידו, כי כן הוא מידתו של הקדוש ברוך הוא, שולח איזה עניין לאדם כדי לנסותו. ואשרי האדם שה' אלוקיו תמיד במחשבתו". מדרגה זו שייכת לכל יהודי ויהודי, שיכיר בניסיונות החיים ויידע שניסיונות הם ואז יוכל לעמוד בהם. כי הידיעה שהחיים ובפרט חייו של היהודי, הם רצף של קשיים, ניסיונות והתמודדויות, מסייעת להתמודד בשעת קושי ובזמן של נפילה. אם נשכיל לצעוד בדרך זו ולהגיע עד סופה כשידינו על העליונה, אם נתגבר על כל ניסיון, הרי שהשלמנו את ייעודנו וישולם שכרנו בעולם הזה ובעולם הבא. ישנו משפט מאלף שהנחילנו הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, בספרו "מכתב מאלהיו" אודות משמעות הניסיונות: "העבר – אך זכרונות, והעתיד – לתקוות דמיונות, אך ההווה – ראה בו להפנות, חייך הוא – וכולו רק ניסיונות...!". המעשה הבא שלפנינו יבחר לנו דברים אלו היטב. אישה נכנסה לחנות והחזיקה בידה את ספל התה העדין והיפה, נשבתה ביופיו, היא אחזה בו בעדינות, חשה את מגעו הקר. פתאום שמעה אותו מדבר... לא תמיד הייתי כזה. אמר. פעם הייתי גוש חֶמֶר. אדום, בוצי, לא נעים למגע... איש אחד הגיע, חפן אותי בידי, הכניס אותי לחדר חשוך ואפלול, אותו כינה 'הסטודיו שלי', הוא אחז בי בשני ידיו, מעך אותי, חבט בי, ריסק את כולי ולש אותי הלוך ושוב. ניסיתי לצעוק, ביקשתי שיפסיק, שיחדל. אבל הוא לא עצר. רק אמר 'המתן, עוד לא סיימתי איתך!'. הוא לקח אותי כך,

חבוט ומעוד, הניח אותי על גלגל מסתובב, והחל מסובב אותי במהירות מסחררת, תוך כדי שידי פוגעות בי בתנועות סיבוביות. 'חדל!' צעקתי, 'איני יכול יותר!' התחננתי על נפשי. הוא לא הניח לי. רק אמר 'המתן, עוד לא סיימתי איתך!'. ואז הגיע הגרוע מכל. הוכנסתי לתנור לוהט. מימי לא חשתי חום שכזה. לא הבנתי מה המגמה, למה הוא שורף אותי עכשיו אחרי כל מה שהשקיע בי. חשתי שהחום חודר לתוכי ומשנה את מהותי. כבר לא היה לי כוח לצעוק. הוא בקושי שמע אותי בוכה 'תוציא אותי מכאן!' הוא הנהן בראשו לשלילה ורק אמר 'המתן, עוד לא סיימתי איתך!'. שעה ארוכה שנדמתה בעיני כנצח חלפה, עד שפתח את דלת התנור והוציא אותי משם רותח כהוגן. אחז בי בעדינות בצבת ארוכה, והניח אותי על מדף גבוה מול החלון הפתוח. רוח קרירה נשבה על פני. הרגשתי הרבה יותר טוב. התחלתי לחוש שאני חוזר לעצמי. דווקא אהבתי את עצמי בצורה החדשה. אבל זה לא נגמר. ריח חריף של צבע אפך אותי, אדים רעילים הפריעו לי לנשום, כשהוא החליט לצייר על גבי. הריח היה נורא, חשבתי שאני עומד להיחנק, אבל הוא לא הניח לי, שעות ארוכות ישב וצייר. ורק אמר "המתן, עוד לא סיימתי איתך!". ואז זה קרה שוב, והפעם הרבה יותר חזק. הוא הכניס אותי שוב לתנור, כשדרגת החום גבוהה פי כמה וכמה. חשבתי שזה פשוט הסוף שלי, שעכשיו אני עומד למות. צעקתי, בכיתי, התחננתי. ושום דבר לא עזר. רק כשכבר כמעט נכנעתי והשלמתי עם מצבי, אז נפתחה דלת התנור. האיש אחז בי בעדינות באותה צבת ברזל, ושוב הניח אותי מול החלון הפתוח, נותן לי להתאושש מכל מה שעבר עלי. לאחר שעה קלה שב, קריאת התפעמות עלתה מפיו. 'מדהים!' אמר, והלך להביא מראה. הוא החזיק בי בעדינות וסובב אותי מול המראה, נותן לי לראות ולהתרשם מהמראה החדש. התקשיתי להאמין שזה אני, ידיעתי שאני סתם גוש חֲמֵר אדום ומכוער. לא ידעתי שיש בי יופי מדהים כל כך. התרגשתי. 'רציית שתדע', פנה אלי ואמר, 'נכון שזה לא נעים שלשים אותך, שמתייחסים אליך כאל גוש בצק חסר רגש. אבל אם הייתי משאיר אותך שם, במקום שבו גדלת, ללא ספק בעוד ימים מספר, מקסימום שבועות, היית מתייבש, מתפורר והופך לחתיכות עפר חסרות משמעות. אילו עצרתי את הגלגל כשחששת שחרחרת איומה, אילו פסקתי אז מלעצב אותך, היית מתרסק לרסיסים. אני יודע שהיה לך קשה בתנור הלוהט, אבל אם לא הייתי מעביר אותך את התהליך ההכרחי הזה, היית נסדק מהר מאוד. גם אדי הצבע החריפים שגרמו לך לתחושת מחנק היו הכרחיים, תאר לעצמך, כמה אפרורי ומשעמם היית נראה אם לא הצבע שהוספתי לך. תראה את הפרחים הנפלאים שמקשטים אותך, את העיטורים המרהיבים שמעטרים אותך. והפעם האחרונה, הקשה מכולם, כשחשבת שאתה מת בתוך התנור, זה היה הפיניש. פשוט לאחד את הכל, את כל מה שעשינו, לוודא שהיופי יתקיים, שיהיה חלק ממך לנצח. עכשיו אתה נראה בדיוק מה שחשבתי שאפשר להוציא ממך, כשראיתי אותך כגוש חֲמֵר' (מהרבי י.א. בלוך שליט"א). לקרוא. לקרוא שנית. אולם גם שלישית. ולהפנים. כי זה אנחנו. החיים שלנו. ביהדות קוראים להתחשלויות הללו ניסיונות. כל ניסיון הוא בעצם קושי שמטרתו לבחון את כושר ההתמודדות של האדם. "וזהו סוד הניסיונות", כך כתב רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל – "שאינם רק בחינה לאדם אם נאמן הוא לבוראו, אלא, אדרבא, לטובת האדם הם ניתנים, לחיזוק הכרתו ואמונתו, שעל ידי העמידה בניסיון מתעוררת הכרת הלב ומתחשלת האמונה בבורא. וכך בסופו של דבר כאשר אדם עובר את אותו הניסיון, לפעמים מרצונו ולפעמים על כורחו, הניסיון פשוט מרומם אותו". לחידוד הדברים נתבונן בפסוק (תהלים פרק צב פסוק ג) "להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות". דוד המלך עליו השלום היה מאמין גדול באמונה חושית ולא רק באמונה שכלית. ישנם אנשים שהם עובדי הקדוש ברוך הוא ושמחים

בעבודתו, וזאת מתי? כשטוב להם! כשיש להם כסף, כשיש להם בריאות! כשיש משפחה טובה... או אז הם מאמינים בקדוש ברוך הוא, אז הם מתפללים בהתלהבות ומקיימים ומצוות. וזאת מפאת שהם מרוצים! על כך היה אומר דוד המלך "להגיד בבוקר חסדך" כשטוב לך, והשמש זורחת ומאירה בעבורך, כשאתה במצב של 'בוקר' מלא חסדים, על מצב כזה בחיים דבר פשוט הוא כשהאדם לא מפסיק להודות לקדוש ברוך הוא על חסדיו המרובים בכל רגע ורגע בחיים. אך קיימת מעלה נשגבה יותר – "ואמונתך בלילות" – היינו שגם בתקופת לילה וחשיכה, גם בזמן שיש יסורים ובעיות, צריך להיות חדור אמונה בקדוש ברוך הוא ולקבל הכל באהבה.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי ככל שנתגבר ונעמוד בניסיונות כראוי – כך נזכה לראות שהניסיון ממנף אותנו, מקרב אותנו לבורא עולם ופותח בפנינו שערי שפע ורחמים...

שום דבר לא יכול להכין הורים לרגע שבו הם שומעים כי התינוק שלהם, בן השנתיים, חולה במחלה קשה. שום דבר גם לא יכול לתת להם כוחות ולעמוד בניסיון הזה, מלבד אמונה. אני ואשתי גדלנו והתחנכנו רחוק מתורה וממצוות. אמונה היתה מושג ערטילאי, לא משהו שנתקלתי בו ביום יום. לבית החולים הגענו לאחר כאבים ממושכים ולא מוסברים אצל הבן היחיד שלנו. היינו זוג צעיר, בתחילת החיים. חשבנו שזה ייגמר בדלקת או משהו כזה, אבל ההתפתחות היתה מהירה ודרמטית. מבדיקה לבדיקה הרופאים הבינו לאן זה מתקדם. העדפתי לא לחשוב הרבה, והאמת, לא חשבתי על הכיוון הזה בכלל. רק כשנכנסנו לחדר הרופאים וחיכו לנו כמה אנשי צוות, כולל עובדת סוציאלית, הבנתי שמשהו לא טוב קורה. זו היתה רק ההתחלה. כאשר הרופא הסביר לנו בעדינות של רופאים שהבן שלי חולה במחלה הארוכה, ראיתי רק מסך שחור מול העיניים. צללתי לתוך מים עמוקים, וכל הדיבורים מסביב היו לי כמו בועות בתוך המים. העו"סית ביקשה לתת לי זריקת הרגעה. לא התנגדתי, לא הבעתי דבר. הייתי במצולות, מנותק. הרגעים הבאים זכורים לי כבהייה בחדר של הבן שלי, בתמונות הבלונים שעל הקירות, בבובות שהציצו מכל פינה. מה הם קשורים לכל התופת שקורית כאן עכשיו? רק הבכי של הבן שלי הקפיץ אותי, העלה אותי במהירות מעל לקו המים. אשתי החיוורת עמדה מולי, מתחננת שלפחות אהיה איתה על הקרקע. הדקות האלו היו נוראות וארוכות ממה שאפשר לדמיין. לא יודע לכמת את הזמן מאז ששמעתי את הבשורה ועד להחלטה שהתגבשה בתוכי, אבל באותו הרגע ידעתי שיש רק כוח אחד שיכול להחזיק אותי – בורא עולם. לא ידעתי איך לדבר איתו, איך מתפללים. הדבר היחיד שעלה לי, והיה הכי קרוב לכך, היה מחרוזת שירים שאבא שלי היה שר בארוחת שישי או חגים, או בכל פעם שאחד מבני המשפחה החרדיים היה נפגש איתו, או בכלל, כשהיה פוגש מישהו עם כיפה על הראש. זו היתה מחרוזת עממית שהורכבה מהשירים "ישמחו השמים", "דוד מלך ישראל", "מצווה גדולה להיות בשמחה" ו"והעיקר לא לפחד כלל" "כל העולם כולו". ארבעה שירים שהיו הדבר היחיד שהכרתי ושקישר אותי לאלוקים. באותן דקות התחלתי פשוט לזמזם את השירים. כאשר הגעתי ל"מצווה גדולה להיות בשמחה", התחלתי לבכות. וככל שאני בוכה ושר, אני מקשיב למילים, ומרגיש שדווקא הן, עם כל המצב, למרות האבסורד, לכאורה נותנות לי כוח באופן לא רגיל. חזרתי שוב ושוב על השיר הזה. כאשר הגעתי לשיר את "כל העולם כולו", הרגשתי שהפחד שנלפת לי בלב הוא כבר לא העיקר, ואני מרומם מזה, עם הרגשה חזקה שהכל יהיה טוב. כמו בהארה שמימית הבנתי שמצווה גדולה להיות בשמחה – זו התרופה הכי גדולה שלי. זה היה הזמן שבו הבנתי שאני חייב להרים את האווירה, ושוב, התחלתי לשיר בקול. שמתי לב לאשתי, שהסתכלה עלי

נכון, או סתם שיכור – משוגע שמדבר לעצמו, ביקשתי לחקור את זה, והכתובת שמצאתי לעצמי היתה אחד המתנדבים, חרדי שהגיע לרקוד ולשמח את הילדים. אשתי ואני ניגשנו ושאלנו אותו אם השמחה היא באמת מצווה, ולמה, איך אפשר לדבר לאלוקים, ועוד הרבה שאלות. פשוט הפצצנו אותו. הוא היה בחור פיקח וחכם, למרות הגיל הצעיר שלו. היו לו תשובות כמעט לכל השאלות שלנו, והוא הבטיח להביא לנו בהקדם דיסק און קי עם הרצאות שקשורות לשמחה ואמונה. הוא המליץ לנו לצפות ברב יגאל כהן ובעוד כמה רבנים שמדברים בדיוק על זה. צפינו. האזנו לכל הרצאה בנושא. גילינו ים של ידע. מצאנו את הדרך ליצור קשר עם הרבנים ששמענו, להיפגש שוב ושוב ולשאל את כל השאלות הכי קשות. היו שם הרבה מאוד דמעות, כעסים, התלבטויות – אבל משם יצאנו מחוזקים, עם חיוך על הפנים. מאז הכול השתנה מקצה לקצה. קיבלנו משמעות ופשר להכל. הבנתי שמישהו למעלה דאג לי שאדע את הכיוון. גם כשלא ידעתי איך לקרוא לו, הוא כבר דאג לי. וכן, הרגעים הקשים לא נעלמו, אבל עכשיו הבנו שיש משהו גדול יותר שמעניק פשר לכל דבר, ושהשמחה היא כוח אדיר שמעניק איכות חיים של ממש. הבן שלנו עבר ניתוח, ולאחריו עוד אחד, וסדרה של טיפולים כימותרפיים. הנחיות הרופאים והתחזיות לא היו נחמדות כל כך, אבל הוא ניצח בענק. ראינו בחוש שהשמחה פתחה לו שערים. כל מתנדב שבא ושימח – הרים לו את מצב הרוח. הילד היה איתן. ומנגד, כאשר אנחנו התעצבנו ונכנסנו למרה שחורה באחד מהרגעים הלא קלים – ראינו איך זה משפיע במהירות על המצב שלו. זה היה מדהים. מאז המלחמה הייתה על השמחה. וכן, אחרי כמה שנים טובות שהיינו בין ארץ לשמיים, הבן שלי, שהיום כבר גדול, ניצח אותה. המחלה נמוגה. אנחנו עדיין במעקבים ובתפילות, אבל יש אור גדול מאוד. היום אני יודע שהשמחה היא הפתרון להכול. היא הולידה אצלנו את הקשר אל בורא עולם. היום אני לומד שיעורי תורה בבית הכנסת בערב, אשתי עם כיסוי ראש ואנחנו שומרים שבת כהלכתה. והבן שלנו, כן, אותו ילד שהתחיל הכל, נרשם לבית ספר תורני, כאשר השאיפה שלנו היא שיזכה להיכנס לשיבה וללמוד גמרא. אני לא יודע חשבונות שמיים, אבל יודע שאם אלוקים שולח ניסיון – רק עם שמחה אפשר לצלוח אותו, וגם לקבל יחד איתו אינסוף מתנות. רק תפתחו את הלב, ותתפללו שהשמחה בעת ניסיון תישאר איתכם לכל החיים. אל תוותרו עליה. תשמחו עלי...!

בעיניים נפוחות מדמעות, לא מבינה מה קורה איתי, אבל זה היה גל מדבק. התחלתי למחוא כפיים, והילד המתוק שלי הצטרף... זה היה מדהים. היינו משפחה קטנה בחדר במחלקת ילדים, דקות לפני שמעבירים אותה לאונקולוגיה, ואנחנו – שרים!! אשתי יצאה לרוגע לעמדת האחיות, וכשחזרה היא היתה עם חיוך על על הפנים. "אל תשאל, שמעתי את עדנה, האחות הראשית, מדברת עם רוית, אחות אחרת, שאולי אנחנו צריכים עזרה פסיכולוגית, אולי השתבשנו... מי שמע על אנשים שרוקדים כשמבשרים להם כזה דבר?!", חיקתה אותה. באותו הרגע התפוצצו מצחוק, אבל על מלא. לא היה לי אוויר. הילד נדבק אחרינו, לא מבין כלום, אבל השמחה עשתה את שלה. ככה היינו כמה דקות, מתפתלים מצחוק. כאשר עדנה נכנסה לבדוק באופן אישי מה בדיוק קורה, רק ראינו את הפרצוף שלה – ומיד הכל התפרץ שוב, לא יכלנו להפסיק לצחוק... ומה נראה לכם שקרה? עדנה הצטרפה לאווירה, צוחקת איתנו ביחד. רק אחר כך, כשקצת נרגענו, סיפרנו לה על החוויה. אין מה לומר, זו היתה "מחלה" מדבקת. בחדר, במחלקת אונקולוגיה ילדים, הדבר הראשון שעשינו היה להפריח בלוניס, להדביק מדבקות בכל מקום שהיה מותר, להדליק שירים, כל מה שיכול היה להרים את מצב הרוח. מהר מאוד הכרנו את כל המתנדבים שבאו לשמח. אצלנו, היתה להם כל הבמה לייצר הופעה שלמה. הם היו האורחים הכי רצויים, והם ידעו ודאגו שהחדר יהיה מלא כל הזמן בכל מי שרצה לבוא ולשמח את ילדי עם ישראל. הם אהבו כל כך לבוא אלינו, שממש הפכנו לחברים. ואולי קשה להאמין, אבל המדדים היו מצוינים. למרות כל התחזיות, הבן שלי התמודד כמו גיבור, וניצח כל שלב. אני הודעתי לכל מי שבא איתנו במגע או בקשר: אם יש לכם דרך לשמח אותנו – ברוכים הבאים. אפס עצבות, צקצוקי שפתיים או פסימיות, כל זה מחוץ לתחום. ואם זה קשה לכם – בבקשה אל תבואו. עם כל ההבנה בעניין, אנחנו החלטנו להיות שמחים, ויהיה מה. לא אכחש, היו רגעים (והרבה מאוד) שנסברנו, אני או אשתי, אבל הבטחנו זה לזה שבמצב כזה כל אחד מרים את השני, מצחיק, עושה הכל – העיקר שלא נשאב לשם, חלילה. וזה קרה. למרות הקושי, הכאב, הדמעות, הייסורים שעברו על הבן שלנו, כשאנחנו עומדים מולו חסרי אונים – השמחה היתה הדלק הכי חזק שלנו. יחד עם השמחה הגיעה האמונה. מצאתי את עצמי מדבר עם אלוקים. באחת הפעמים רציתי לוודא אם אני נוהג

אחים יקרים!

ניסיונות רבים, מכשולים וקשיים הם מנת חלקו של כל אדם. כל מכשול או קושי, גם אם יהיה קל ביותר, מכאיב ומציק, הוא נשלח אליו כדי לבדוק את אמונתו בבוראו. כשהכול טוב, נעים ושמח, כולנו מודים לבורא, משבחים אותו ומאמינים בו, אך, מה קורה כשקצת לא "הולך", לא מסתדר, כואב וקשה? האם אנו מאמינים בו באותה המידה, אוהבים ומשבחים אותו? או חלילה מלאים תלונות וטענות? לו היינו רואים איך כל קושי ומכאוב מצילים אותנו, מזככים וממרקים את נשמתנו, איך כל ניסיון "דוחף" אותנו קדימה, היינו מחבקים אותו באהבה עד שיעבור, מודים על הקושי יותר מהאושר, נעשים רגועים, שלוים והרבה יותר שמחים. הקושי והניסיון הם מקפצה, מקפצה אולי לא כל כך נעימה, אך בלעדיה אולי לא תגייד ליעד המוצב בעתידך. זכור! הכאב של היום הוא ההצלחה שלך מחר.

בברכת התורה

הרב יואל ארזי

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מצות ציצית

פרשת שלח

בס"ד | גליון מס' 584

כיצד ניצלו אב ובנו מההפצה?

ועשו להם ציצית (ט"ו, ל"ח)

תזכורת תמידית צמודה, לבושה עלינו, המזכירה לנו בכל רגע את מצוותיו ואת הדרך הנכונה לחיות. זו מתנה כפולה, כי מעבר למצוות הציצית שקיבלנו במתנה, היא טומנת בחובה סגולה כה נפלאה - לזכור את כל מצוות השם, לשמש לנו תזכורת קבועה וצמודה לזכרון מצוות השם!

הרי בכל רגע, מתחדש עלינו היצר הרע, ובפיו טענות, תואנות ומענות. היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך... כמה קשה להתמגן ממנו, כמה קשה להינצל מציפורניו. לפיכך קיבלנו את הציצית - אפוד מגן, שכפ"ץ של ממש. כשלובשים אותו יש תזכורת איך לנהוג, לא להתבלבל, לא לסטות, לא לאבד שליטה - לזכור את כל מצוות השם!

'הזהיר במצוות ציצית - אינו נמשך אחרי לבו ועיניו' - מבטיחים לנו ז"ל, חושפים את סודן של ארבעת הכנפות. הרי כל הנסיגות שלנו מתחילה מהעיניים המתגרות, הלב שנמשך, ומשם מתחילה ההידרדרות... אבל הלבוש ציצית - הרי הוא מוגן, הקדוש ברוך הוא מניח חומה בצורה על לבו, הוא לובש אפוד מגן מפני היצר!

בשל העובדה כי הציצית הן מגן כה חשוב וכה קריטי, אנו מעטרים בהם את בנינו כבר מגיל שלוש. נכון, הילד עדיין אינו חייב במצוות, אבל הוא כבר זקוק להגנה, כי היצר מחפש גם אותו, ולא משאירים חיליים נטולי הגנה! הרי אנחנו משקיעים בילדינו את כל עולמינו, אינסוף ימים כלילות של כוחות ומשאבים, תפילות ודמעות - ברור שנעטר אותם בהגנה המיטבית האלוקית, באפוד המגן - בציצית!

כל שעלינו לעשות, הוא לשמור על אפוד המגן - הציצית, צמודים על לוח ליבנו. ללבוש את הבגד בכל רגע, לוודא שהחוטים מושלמים וכשרים, לקשור את החוטים בכוונה 'לשם מצות ציצית' כי הכוונה מעכבת, ולשמור על הציצית יפים ונאים, לקיים 'זה א-לי ואנווהו'. השמירה על הציצית ולבישתה מדי יום בשמחה ובהתרגשות, מגינה עלינו ושומרת עלינו, והיא גם סגולה בדוקה ומונוסה, טובה מכל צמח מרפא או שיטה טכנית - לשיפור הזכרון שלנו!

'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על מצוות ציצית' - נברך על הטלית קטן, 'אשר קדשנו... להתעטף בציצית' - נברך גם על הטלית גדול. מתוך הודאה ושמחה, שאבינו האוהב שבשמיים העניק לנו שכבת מגן עוטפת ומגינה. אשרי העם שככה לו!

ההגנה הבטוחה ביותר!

את הסיפור המסעיר הבא, כתב בעל המעשה בעצמו, בעדות אישית מטלטלת לב ומסעירת נפש, מתוך התופת הנאצית בימי השואה האיומה.

בראש רשימת התחומים המושקעים בחקר המוח, ניצב חקר תכונת הזיכרון. תכונה זו היא תכונת יסוד, בעזרתה אנו יודעים מהו השם שלנו, מספר הזהות, הטלפון, כתובת הבית - וכן הלאה. גם כל ההתקדמות שלנו בחיים היא תלוית זכרון, שכן כל הידע שאנו קונים והמידע שאנו מעבדים, הכל שמור ומאוסך במרתפי המוח, בתוככי הזיכרון.

בעידן הנוכחי, כל חוקר מתחיל כבר יודע להסביר מה ההבדל בין 'זיכרון טווח קצר' ל'זיכרון טווח ארוך', מה מאוסךן באלה תאי זיכרון, וגם ללמד אותנו דרכים וטכניקות שונות לשמור ולשפר את הזיכרון שלנו. בעולם הרחב נערכות תחרויות זיכרון עתירות משאבים ומשתתפים, וכולם רצים להאזין לגאון הזיכרון התורן, החושף טכניקת זיכרון שלא ידענו עליה עד עתה...

שמנים שונים למריחה, כדורים מוזרים בליעיה, עשבי בר וצמחי מרפא - זו רשימה חלקית בלבד, המצטרפת לטכניקת הזיכרון הכפול, שיטת הזיכרון ההפוך, דרך הזיכרון המתגלגל, ועוד שיטות רבות ומשונות, המנוסות בכל רגע בכל רחבי תבל. כולם מתוך מטרה אחת - להגיע לזיכרון האולטימטיבי, הטוב ביותר, המושלם לגמרי, אותו זיכרון בעזרתו לא נשכח דבר!

אך גם בין תחומי הזיכרון, יש הבדל משמעותי בין מה שאנו צריכים לזכור. לזכור את השם מאוד חשוב, לזכור את שמו השלישי של בן הדוד - קצת פחות, ואת כתובת ביתו - עוד פחות... הדבר הכי חשוב לזכור זה את תעודת הזהות האישית והערכית שלנו, את ערכי הבסיס על פיהם אנו מנהלים את חיינו, את יסודות ההתנהגות הנכונה והמיטבית שלנו.

זה המידע החשוב ביותר לזכור, כי אדם שאינו זוכר את ערכי הבסיס החשובים לו - עשוי לנהוג בצורה שאינה ראויה לו, לטעות ולפעול אחרת ממה שלמד וחונן. לכן כה חשוב לנו לזכור היטב את ערכי היסוד שלנו, כדי שנוכל לנהוג על פיהם, כדי שבכל רגע נתון ובכל צומת בחיים - נדע איך לנהוג, מה וכיצד לעשות.

בפרשת שבוע זה אנו מקבלים את מתנת הציצית, החושפת לנו תגלית ייחודית: 'זכרתם את כל מצוות השם' - הציצית היא הכלי בעזרתו יתחדד זכרונו, למען נזכור לקיים את כל מצוות השם, למען לא יישכח מאיתנו אף פרט מתעודת הזהות הערכית, הבסיסית והיהודית שלנו. לבישת הציצית היא ערובה לזכרון מיטבי של מצוות השם, לפיהן נלך ובדרכן נפעל.

כמה מרגש ומעורר שמחה, לגלות כי הקדוש ברוך הוא לא נתן לנו רק מצוות ערכיות שמשונות לנו את החיים, אלא גם העניק כלי עוצמתי לזכרון, מין

יהלומים מה'חזון איש'...

אל החזון איש זצ"ל נכנס יהודי, ומבט של כאב בעיניו. 'אני צריך לשפר את מידותיי בדחיפות', אמר, 'הורגלתי להיות איש קשה וזעף, ואני מבקש להפוך לרך וגינות יותר, אך לצערי - עד כה ללא הצלחה', תינה את כאבו.

החזון איש הביט בו, וניכרים דברי אמת. יהודי מבקש לשפר את מידותיו, הרי זו צרת רבים מפורסמת, ואשריו ואשרי חלקו שהוא מתמקד בנושא, ומנסה ללא הרף לשפר את מידותיו. אך מהי הדרך? מהי העצה?

'שלוש עצות אתן לך', אמר החזון איש, 'תקפיד, שלא לגעת בידך מעל המרפק כי זה מחייב נטילת ידיים, ואם נגעת - הזדרז לטוול ידך. בנוסף, תסגל לעצמך מנהג, להתפלל על צורך חברך, גם אם אינך חש בצערך... אלו היו שתי מתנות, ומכאן למתנה נוספת:

'תהיה זהיר במצוות ציצית. תוודא שאתה לובש תמיד תמיד את הציצית, שהן כשרות ונאות, שלא חסר בהן חוט או שחסר מהשיעור הראוי, ושנקשרו כהלכתן. הציצית יועילו לך לשפר את מידותיך!' - פסק החזון איש וגם העיד בפניו:

'אני מכיר יהודי, שהתקשה מאוד במידותיו. הענקתי לו עצות אלה והפלא ופלא - מידותיו השתנו לבלי הכר, השתפרו עד בלי די, כל רואיו ומכיריו מחבבים אותו ומשבחים את מידותיו הנפלאות והנאצלות...'

מעורר מחשבה! הרי רבי ישראל סלנטר זצ"ל כתב, כי קל יותר ללמוד את הש"ס כולו בלילה אחד, מלשבר מידה אחת במשך 120 שנות חיים! אין ספק כי משימת תיקון המידות ושיפורן להיות אדם טוב, נוח סבלן ומפרגן יותר - היא פרויקט חיים הדרוש עבודה מאומצת ואיתנה, לאורך שנים ארוכות ותוך השקעה תמידית...

והנה, בספר 'מעשה איש' עמוד קצ"ב בו מופיע הסיפור, מגלה לנו החזון איש עצות זהב, יהלומים של ממש, שמקצרים את הדרך ומקלים על ההגעה ליעד הנשאר. שלושה יהלומים, ביניהן הציצית היקרה, כלי מועיל ובוטוח, רב עוצמה ורב השפעה, שסגולתו לסייע בשיפור המידות, שעוצמתו רבת היקף ובעלת השפעת עומק על התחום הנכסף ביותר - על המידות, על פרויקט החיים המשמעותי והכביר שלנו!

הבה נאמץ את הציצית בחום, נקפיד על לבישתה בכל עת ובכל תנאי, נבדוק שאנו לובשים ציצית שנקשרה 'לשם מצות ציצית' והיא כשרה ומהודרת. גם את ילדינו נעטר בבגד היקר, לסייע להם כבר מגיל צעיר להגיע ליעד הנכסף של כולנו, לשפר את המידות כבר מגיל צעיר. הציצית הן כלי יעיל במיוחד במערכה על שיפור מידותינו, והופכת את חיינו לטובים ורגועים יותר!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"י)
ת.נ.צ.ב.ה.

הדברים מופיעים בספר 'מקדשי השם', שכתב הגאון הרב צבי הירש מייזליש זצ"ל, רב העיירה ניימארק שבגליציה ולימים רב במחנות העקורים עד שהפך לרב קהילת 'שארית ישראל' בשיאגו, וספרו מתאר בקולמוס ספוג דם את גלגוליו בעמק הבכא, וזה דבר המעשה:

היה זה בשערי המקום הנורא ביותר עלי אדמות, מחנה ההשמדה אושוויץ. לשם הגיעו הרב ובני משפחתו, כשבחיקו של הרב טמון החפץ האהוב עליו מכולם - הטלית היקרה אותה קיבל בירושה מזקנו, הרה"ק בעל הייטב לב' מסיגעט ז"ע. בדרך לא דרך הצליח להחדיד את הטלית לצריף אליו שובץ, אך הבין כי מסוכן להתעטף בטלית גדול במחנה בו שורצים אנשי קאפו אכזריים, ולפיכך, בצער רב, כשלוו נקריע ושותת דם, חתך הרב את הטלית הגדולה, נקב חור במרכזו, והפכה לטלית קטן.

אמנם, גם ללבוש טלית קטן זה מסוכן במחנה אושוויץ, אבל לפחות ניתן ללבושה תחת הבגדים, ולקוות שלא ישימו לב. הדבר היה כרוך בסכנה של ממש, שכן בגדי האסירים במחנה היו זיהים ודקים, ובמבט מעמיק ניתן היה לגלות כי מתחת הבגד השגרי - מדי האסיר, לובש האסיר בגד נוסף.

אך הרב לא יכול להיפרד מבגד הציצית היקר. 'לבי בטוח שמצות ציצית תהיה לי לסגולה ולשמירה מפני המזיקין בשעת הרס העולם' - הוא מעיד על תחושתו. במקום כמו אושוויץ, כשסכנה כבידה מרחפת מעל החיים, הצורך בלבישת הציצית נחרץ וגדול הרבה יותר מבימי שגרה...

מדי ערב, אחרי יום עבודה מפרך, הלכו האסירים לצריף העלוב שנשא את השם מקלחת, היה זה חדר קטן שצינור מים קרים בתקרתו. בכניסה ישב שומר אכזר שהביט ביהודים היוצאים מהמקלחת, בחן אותם לוודא כי איש מהם אינו יוצא עם יותר מבגד אחד. כדי להפיג את שעמומו, היכה לא פעם יהודי מזדמן, סתם, בשם האכזריות שנודעה לשמצה...

כשראה השומר את הרב יוצא, הבחין כי בגדיו עבים מהרגיל. חיש קרא אליו את הרב, ואחרי חבטה הגונה על ראשו החל ממשש את בגדיו, מוצא מתחתיהם את הבגד היקר - את בגד הציצית... הרב רעד על מקומו באימה, עיניו בהקו בחרדה, ואילו השומר צחצח את גרונו ושפשף את אלתו, לפני שהחל לצרוח ולהצליף: 'בוש לך יהודון מלוכלך! מהיכן גנבת את הבגד הזה? וכי לא די לך בבגדים הנאים שהמחנה מספק לך?' שאג הצורר והצליף ברב מכות רצח...

אחרי דקות ארוכות של הכאות והשפלות, שוחרר הרב, אסף את עצמותיו השבורות, עצר את שטפי הדם, ויצא לצריף שלו. מיד בכניסתו לא הביט על עצמותיו הדואבות ולא חבש את פצעיו, ראשית בדק את בגד הציצית, לוודא כי נותר בשלמותו... כשגילה כי הבגד עודו לגופו, מלוכלך בכתמי דם ומאובק היטב אך עדיין כשר ומהודר ללבישה - עיניו נצצו משמחה וכמעט ששכח את המכות הרבות שחטף...

מה לו מכות, מה לו הכאות, מה לו חבטות... מה צריך יהודי יותר מבגד ציצית? מה עוד חלומה הטוב ביותר מלשמור על בגד הציצית קרוב ללבו? הן כל עוד הבגד עליו - הוא מוגן, הוא שמור. כל פגע רוחני וכל מזיק גשמי, לא יוכלו לו. הנה, גם השומר האכזר יכול היה להורגו באבחת יריה אחת, אבל לא עשה זאת! האין זו עדות להגנתה של הציצית?

הטיית הראש רגע לפני...

הרב המשיך ללבוש את הציצית במסירות, לכל אורך תקופת המלחמה. לקראת סיומה, החלו הנאצים בתוכנית שטנית ומרושעת להעביר את היהודים אסירי הפרך אל תוככי גבולות גרמניה. רגע לפני שעלו על הרכבת, הוכרחו להתייצב בשתי שורות ישרות, ולעבור בסך לפני הקאפו - השומר שעתיד ללוותם במסע, שספר אותם ומישש את בגדיהם, מוודא כי אינם מבריחים עימם כל ציוד בטחוני או בעל ערך.

כשהגיע אל הרב מייזליש, מיד במישוש הראשוני, הבחין שמשוהו אינו כשורה. בחמת זעם משך את חולצתו, ולנוכח עיניו הנדהמות גילה שם בגד מצהיב מיושן, מאובק ומקומט, וחוטים קשורים לו בצידיו. הרב הביט לעברו בחרדה גלויה, ואז, במשיכה אכזרית וחזקה, משך השומר הנאצי את בגד הציצית, וקרע אותו מעל גופו של הרב...

'לא, לא, רק זה לא!' - זעק לעברו הרב באימה. 'הבגד הזה לא שווה כלום, אתה לא צריך אותו. אנא, תן לי אותו בדרכי האחרונה!' - התחנן הרב כמבקש על נפשו... אך בקשת הרב עוררה את חמת זעמו של השומר, וכשלא מצא כל פריט בעל ערך אחר - בחר לבטא את זעמו על בגד הציצית היקר...

בחרי אף, תפס השומר את הבגד וקרע אותו לגזרים, לנוכח עיניו הדומעות של הרב - - -

'אוי ואבוי!' - החל הרב בוכה ומיילל, 'מה יהיה? לקחת לי את הבגד, לקחת לי את ההגנה!' - התחנן שוב, מבקש לעצור את הקריעה הנפשעת, את השחתת הבגד

שמסר את נפשו לשומרו, והוא ששמר עליו... אך השומר האכזר לא אבא לשמוע, תפס את הבגד והשליכו אל התנור הבוהר, שם הפך למאכלת אש...

הרב התפרץ בבכי מסעיר, מלווה במבט הומה את הבגד הנשרף. השומר לא נתן לו אפילו להיפרד מהבגד כראוי, וזירזו לעלות אל הרכבת הממתניתה. בלב קרוע ומורתח עלה הרב אל הרכבת, מבכה את בגד הציצית היקר שאבד לו, את השמירה וההגנה שכבר לעולם לא ישובו. עם זאת, התחזק הרב באמונה כי מסירות נפשו והעובדה כי כה התאמץ והתחנן על בגד הציצית, יעמדו לו להגנה ושמירה גם בשלבים הבאים...

וכך אכן קרה, עוד באותו ערב. השעה היתה שעת לילה מאוחרת, כשהרכבת שעטה על המסילות בואכה גרמניה. בתוככי קרונות המשא הצטופפו מאות יהודים שישבו צפופים וצמודים זה לזה, דחוסים בדוחק נוראי, וכדי לעצום עין לשינה מינמלית - הוצרכו להישען זה על כתף זה. במרכז הקרון, כמו פריץ מדושן עונג, שכב על ספסל רחב הקאפו האכזר ששרף את הציצית, וישן שנת ישרים כשקול נחירותיו מהדהד ברחבי הקרון...

גם הרב מייזליש ניסה להירדם מעט, והשעין את ראשו על כתפו של בנו זלמן לייב שישב לצידו, מנסה לעצום עין. עברו כמה דקות, כתפו של הבן החלה לכאוב מהתנוחה בה הוא נושא את ראש אביו, ופנה לאביו בבקשה: 'טאטע, עס טיט מיר אזוי ווייא, איך קען עס לענגער נישט אויס האלטען' ('אבא, הכתף כואבת לי מאוד, אני כבר לא מחזיק מעמד')...

ברגע הראשון, הדבר נראה מוזר. מדוע שהבן יסרב לשאת את ראש אביו על כתפו, במקום בו כל יהודי מושיט את כתפו לראשו של חברו? מה קרה לבן, שהתנוחה כל כך הכבידה עליו, עד שגרמה לו לפנות לאביו בקריאה נרגשת כי יטה את ראשו לצד השני?!

גם האב התפלא, ובתיאורו, הוא מסביר עד כמה היה הדבר לפלא בעיניו. אך עם זאת, לאור בקשת בנו מקרב לב, וכיוון שאב לעולם ינסה להיטיב לבנו - הרים את ראשו מכתף בנו, והטה את ראשו לצד השני - להשכיב את הראש על כתף היהודי היושב בצמוד אליו מהצד השני. מירווח צר נוצר בין ראשי האב והבן...

באותה עת, בשמיים הכהים הפרושים ממעל, נצנצו פנסי מטוסי ארצות הברית. מפציצים כבדי משקל ורחבי גרם חיפשו את הנקודות המיועדות להפצצה, וגילו רכבת נאצית שועטת על המסילות. עד מהרה לחץ הטייס על הכפתור הנכון, ושיגר פצצה עוצמתית במיוחד לעבר הרכבת. בניסי ניסים החטיאה הפצצה את הרכבת עצמה, ורק רסיס ממנה נשר לתוכה...

הרסיס פער חור בתקרת הקרון בו היה הרב מייזליש, ועבר במירווח הצר שבין ראשו לבין ראש בנו - כן כן, באותו מקום עליו השעין האב את ראשו אך לפני שניה... משם המשיך הרסיס היישר לספסל אליו שכב השומר הנאצי הארוך, וברגע אחד פגע בשתי ידיו, מותיר ידיים כרותות למחצה ושותתות דם...

הנאצי התעורר והחל לזעוק מייסורים, משתנק מבכי, צועק בקול, מתייסר עד אין קץ. נס פלאי היה זה, שהרב ניצל בהטיית ראשו לצד השני שניות ספורות קודם לכן, לאור בקשתו המפתיעה של בנו. הציצית המשיכה להגן עליו בשל מסירות נפשו, ונקמה את נקמתה בצורך האכזר שהשחית אותה ברשעותו...

כל הנוכחים בקרון, הביטו בנעשה בחרדה משולבת בתדהמה. הן זה לא יאמן, כיצד הרב שמסר נפשו על הציצית ניצל בכמה שניות, ואילו הרשע שפגע בציצית שילם את המחיר במלואו, עד שנקטעו באחת שתי ידיו שהשחיתו את הבגד היקר. מדהים עד כמה יכולת הציצית להגן ולשמור על מי שהתמסר לה באדיקות, ולנקום את נקמתה במי שהפריע ללבישתה במסירות נפש!

כי גם אחרי שהציצית לא היתה עליו, מסירות נפשו למענה הצילה את חייו, והשיבה לשונאו את גמולו בראשו. הצורך הנאצי האכזר סיים את חייו בייסורים, ולעומתו - הרב השתחרר כעבור ימים בודדים וזכה להקים משפחה וקהילה לתפארת, מכונן חיים חדשים ועשירים ביהדות ובעשייה. ולדורי דורות עוד יהדהד המסר העולה מספורו המטלטל:

ציצית היא שמירה, הגנה, אפוד מגן של ממש. ברוחניות כמו בגשמיות, בכל רגע נתון יש לנו אויבים. היצר הרע מתחדש בכל רגע, טוען טענות, נותן תירוצים, מנסה לדדרר אותנו לתהומות שלא נדע... מראות אסורות, שמיעות לא רצויות, ביטול תורה, לשון הרע שמאוד מגרה לאומרו - היצר אינו בוחל באמצעים...

כנגדו, וכנגד הקמים על בטחונו האישי גם במובן הגשמי, יש לנו אפוד מגן, הציצית היקרה. כמה נאמץ אותה אל ליבנו, נחבקה באהבה ובשמחה, נשמור עליה כשרה ומהודרת, עשוייה ככוונתה ומושלמת במידתה. נלבש אותה מדי יום בשמחה תוך הכרזה ברורה: ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו ונתן לנו הגנה יקרת ערך - את מצוות הציצית!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אור הזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר ושרה בת פֶּכָב ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

818

ניתן לתרום באשראי בנדדים פלוס: כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש לע"נ יעקב בן מיכל

המתווך שאל: "מה עשית בשבוע האחרון שקיבלת דירה כזו?"

כשנולדה בתי הרביעית התרגשתי ושמחתי, הודיתי לה' על הנס הגדול... הרגשתי איך אבן כבדה מתיישבת לי על הלב. ככל שניסיתי להעיף אותה, לומר לעצמי שאין צורך לדאוג, שגם עד עכשיו הסתדרנו וה' יעזור - ידעתי שזה לא פשוט. אין לנו מרצפת אחת מיותרת להכניס את הילדה הזו.

אנחנו גרים ביחידה קטנה ששכרנו לפני החתונה. גם היחידה הזו נשכרה די בדיעבד, כי תאריך החתונה התקרב ולא היה לנו איפה לגור. אמא שלי ראתה את הקוביה הקטנה והנחמדה שענתה לתואר 'דירה', ואמרה למחותנת: "בעזרת ה' כשיהיה להם ילד הם יצטרכו לעבור, אפילו עריסה אי אפשר להכניס לכאן". אחרי שנה נולד לנו ברוך ה' הבכור שלנו, והתברר שהדירה התרחבה בלי ששמנו לב, או שלא שמנו לב מלכתחילה שאם מזוים קצת את הארון, וקצת את המיטות, ומסלקים את השידה לבית של ההורים - אפשר להכניס באלכסון עריסה. מובן שצריכים למצוא דירה חדשה, אבל בינתיים התינוק לא יישן ברחוב.

כשנולד הבן השני התברר שהדירה התרחבה עוד קצת, ובמטבח-סלון נכנסה כורסה שבילילה נפתחה למיטה, ושם ישן האח הגדול, מפנה את העריסה לקטן. "צריכים לספר למשכיר שהיחידה שלו גדולה בהרבה ממה שהוא חושב", צחקנו. אבל כשנולד הבן הבא היינו צריכים לעבור קשה כדי לאלתר מקום לעוד מיטה.

ועכשיו, מה? אני תוהה מול התינוקת שלא נראית מוטרדת בכלל. "אולי נקנה חיבור לקיר ונתלה את העריסה על הקיר?" הציעה אשתי בחיוך עגום. "או נגשיל אותה מהתקרה כמו נברשת, נשים סולם כדי שנוכל לטפס". "אבל איפה נמצא מקום לסולם?" אלו היו בדיחות די טיפשיות, אבל הן שיקפו את המצב שלנו. ידענו שנמצא מקום לתינוקת, אבל זהו, משפחה כמו שלנו לא יכולה להמשיך לגור בשלושים מ"ר. וכך יצאנו לדרך חתחתים ארוכה ומלאה אכזבות ותסכולים.

אנחנו גרים בבני ברק, אין לנו הרבה כסף לרכישת דירה. אני זכיתי ברוך ה' להיות אברך כולל, אשתי עובדת כגונת, וגם המשכנתא שאנחנו יכולים לקחת על עצמנו די מוגבלת, אבל גם לעיוב את העיר ולקנות דירה בפרויקט מרוחק לא היה שייך. אשתי היא בת זקונים, הוריה גרו קרוב אלינו, ואחרי שאביה עבר שבץ ונשאר משותק בחצי גוף הם היו זקוקים לעזרתנו. אגב, אולי כאן המקום להודות לכל ה'נשמות הטובות' שלא הבינו למה אני חייב להישאר בבני ברק, ולא יכול לעבור לעפולה למשל. האם אני באמת חייב לפרט את הסיבות והמניעים שלי? אולי גם להביא את התיק הרפואי של חמי? הרי לא ביקשתי מאף אחד שקל, למה אנשים מרשים לעצמם להביע את דעותיהם בפטרונות כזו?

התחלנו לחפש דירות, מתוך הבנה שנצטרך להתפשר על משהו. הסכמנו לקנות דירה בקומה רביעית בבניין בלי מעלית (זה בכלל בריא לעלות), דירה לא משופצת

(בסוף נשפץ אותה), שכנים בעייתיים (לא חייבים קשר עם השכנים), דירה קטנה (אנחנו גיליים להצטופף) ועוד, אבל גם כשהיה מדובר בדירה שהצליחה בכישרון מיוחד למצוא לעצמה את כל החסרונות, עדיין המחיר היה גבוה ממה שיכולנו לשלם.

ואז הגיעה הקורונה והכניסה את כולנו לבתים, אם עד עכשיו היה לפחות חצי יום שבו יצאנו כולנו, עכשיו ישבנו ביחד בבית הקטן, הצה, החנוק והמעיק יום ועוד יום ועוד יום. זה היה בלתי אפשרי, וחזק בנו את ההרגשה שאנחנו חייבים להתאמץ עוד יותר, על אף שלא ידענו איך בדיוק ומה עוד אפשר לעשות כדי להגיע לדירה משלנו. בינתיים הקורונה התמתנה קצת וההיסטריה נרגעה, המוסדות נפתחו בוהירות. בכל פעם שאחד מאתנו או מהילדים נכנס לבידוד, נכנסו איתו כל המשפחה. לא היתה לנו בלטה מיותרת שאפשר להתבודד בה. בקיצור, המצב הקצין ונעשה בלתי נסבל ובלתי אפשרי.

המשכנו בחיפוש אחר דירות, עוד ועוד דירות נפלו, וגם אלו שחשבנו שאולי נוכל לקנות, ירדו מהפרק בגלל סיבות צדדיות. באחד הלילות אמרה לי אשתי: "אולי אנחנו צריכים להתפלל יותר?" אמרתי לה שאני מוסיף שלוש פעמים בכל יום בקשה בתפילה שה' יעזור לנו. "אולי תיסע לכותל המערבי?" היא הציעה.

לנסוע לכותל, פירושו של דבר נסיעה של כמה שעות טובות. לצאת בשבע בערב, מיד אחרי הכולל, להגיע לירושלים, לקחת אוטובוס נוסף על הכותל, ולהזדרז באישון ליל. חשבתי לעצמי שכבר הרבה זמן לא הייתי בכותל, ואולי באמת כדאי שאסע ואתפלל סתם כך, באופן כללי, וגם אבקש על דירה טובה, שה' יעזור לנו למצוא.

וככה באחד הימים, בשבע בערב, עליתי על קו 402 לירושלים, מרגיש איך הגענו מפעים את רוחי ואת נפשי, ואיך אני רוצה כבר להגיע לכותל, להניח את ראשי על האבנים הקרירות, להתפלל במקום הזה. כשהייתי בחור למדתי בירושלים ופעם בשבוע הייתי בכותל, ועכשיו אני לא מצליח להיזכר כמה זמן עבר מהביקור האחרון שלי במקום.

האוטובוס הודחל לאטו בכביש ירושלים-תל אביב, ובסוף נעצר. התברר שהיתה תאונה והכביש חסום. בעשר בלילה אני מגיע לירושלים. אם האוטובוס הפנימי יגיע במהירות ולא יהיו פקקים, נגיע בעשר וחצי לכותל, ואוכל להיות שם עד אחת עשרה וחצי כדי להספיק את האוטובוס האחרון לבני ברק.

האוטובוס באמת הגיע במהירות וגם לא היה מלא, נסענו והגענו לכותל, ואז התברר לי שאני לא מעודכן מספיק, ולא ידעתי שיש בכותל מתווה מיוחד, ורק מספר מצומצם של אנשים רשאי להיכנס.

תור די ארוך הודחל, ובכל פעם נכנסו עשרה אנשים שנספרו בקפדנות. פתחתי את ספר התהילים, התחלתי להתפלל, אבל הרגשתי שזו רק הקדמה. ציפיי שייגיע הזמן שלי להיכנס לכותל, אז אוכל להתפלל, לבקש את כל הבקשות שישושות לי על הלב, להתחנן לה' שיעזור לנו.

התור התקדם לאיטו, עיני כולם היו נשואות לעשרה המאושרים שזכו להיכנס בכל פעם, ואז הגיע גם התור שלי.

השוטר שספר בקפדנות את הנכנסים ספר אותי כעשירי, כמעט נכנסתי, אבל אז קפץ מישהו ואמר שהוא היה קודם, לפני, ובעצם מגיע לו להיכנס. "אני הייתי קודם" אמרתי לו די בטוח. השוטר היה קצר רוח, הוא קרא לעברי "טוב, תיכנס", נכנסתי כמעט, אבל האיש שהתווכח איתי צעק שזה לא בסדר, ושעכשיו תורו. הבטתי בו לרגע, הוא היה נראה עצבני מאוד, אמר שהגיע מרוחק ושהוא לא בסדר מה שקורה

לע"נ משה בן רוזה

שבה אתה גר, התחלתי להרגיש שאני ממש רוצה לעזור לך. כשהתקשר אלי בעל הדירה הזו, שמחתי בשבילך". הוא חיך לעברי, לחץ את ידי בחום, נפרדנו ליד הבית שעוד מעט כבר לא יהיה שלי.

תפילה היא דבר גדול, זה ברוח, על הוויתור אני לא רוצה לספר בשלב הזה, מרגיש שיש דברים שאני רוצה לשמור אותם לעצמי.

אבל אם היה לי ספק קטן עד כמה ויתור יכול להועיל, עכשיו אני יודע. חבל שאני לא מכיר את האישה ההוא מהכותל, הייתי מתקשר לומר לו תודה.

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים מאת הרב צבי נקר 0504124438)

חסד הוא עמוד העולם. עד שנאמר (התלים ט"א) עולם חסד... והוא מהדברים שאוכל פרוותיהם בעולם הזה והקרן קימת לו לעולם הבא. וכללות החסד הוא שיעשה חסד בגופו ובממונו ובדבריו, וכל איש אשר בכחו לעשות יעשה, אין חלוק בין רב למועט, מצוה דאורייתא קעבה, כגון לפתח הדלת לדופק על הדלת, וכגון להחליף מעות בפרוטות, וכגון להושיט דבר לחברו וכדומה, כמה דברים יש שהם קלים לעשות חסד עד שכמעט זה נהנה וזה אינו חסד ובני אדם מזלזלים בהם ולא ידעו מה הוא חסד ומה רב טובו. והתמה על בני אדם שנותנים כמה מעות על מצות פתיחת ההיכל, או על הלכת ספר תורה וכדומה, או להיות סנדק וכדומה, שאינם לא מדאורייתא ולא מדברי סופרים רק חכוב מצוה ומנהגן של ישראל, ועל מצוות דאורייתא שיוכלו לעשות בנקל ובלא כסף ובלא מחיה, כגון מצות גמילות חסדים ומצות כבוד אב ואם, ומצות מפני שיבה... והדרת... זקן וכדומה כהנה וכהנה עוברים עליהן בשאת נפש מבלי שים לב כי מצוות הנה לקימן, ה' הטוב יכפר בעד:

ובכלל מצוות גמילות חסדים הן בכלל מצוות ואהבת לרעך... (ויקרא י"ח). שיעיר בדעתם אם הוא היה נצרך לאותו דבר איך היה רוצה שחברו יעשה לו, ככה יעשה הוא לחברו. ואל יחוש על טרח גופו דלפס צערא אגרא. והאישי אשר חננו ה' עשר בזה, יתהלל בעשרו בעשותו משפט צדקה והולאות הן וחסד, ואשרי אנוש יעשה זאת, שיפריש מממונו מעשר או איזה חלק מנכסיו להלוואת הן וחסד, ויקנה גם כן כלי תשמיש הצריכים לרבים וישאילם להם, עליו הכתוב אומר (התלים קי"ב) הון... בביתו וצדקתו... לעד... תרום בכבוד. לעולם הזה ולעולם הבא. ובזול יוכל אדם לקנות חיי העולם הבא, כגון אם יקנה קנה של סידין ושאר כלי מעשה להשאילם לאחרים, ישא ברכות מן השואל ויצו ה' אתו את הברכה. והן בעוון כנשים המצריות העבריות ואשה ענינה צרה ועושים מחלקת שלא להשאיל דברים של מה. מי האישי החפץ חסד ילמד את בתו שתהיה בעלת חסד ובעלת צדקה ואל תשיב דך נבלם ואל תשיבהו ריקם, וה' ישלם שבעתים אל היקם ואכלו את חקם:

... ולכן האישי הירא יכחור עשות חסד ויקבל שכר טוב מהקל הנאמן שומר הברית והחסד, ובמדה שאדם מודה, כה מודדין לו (מגילה י"ב, ב. סוטה י"ב, ט). ורב חסד מטה כלפי חסד (ר"ה י"א, א). וכשם שהקדוש ברוך הוא לא כפעלו ישלם גמולו ועושה עמו חסד ומתנת חנם, כך הוא יעשה חסד עם כל אדם, אפילו אם הוא שונאו שגמלו רעה לא יקם ולא יטר ולא ימנע טוב, וה' לא ימנע טוב. ואם גדול החסד הנעשה עם היחיד על אחת כמה וכמה המרים מכשול מדרך רבים, או עושה צרכי רבים יגדל שכרו לפי רב הטובה, ולפי מה שרבו אוכליה נוטל שכר עליה:

(פלא יועץ)

כאן, שזו חוצפה! אמרתי לו: "טוב, תיכנס". "אני הייתי לפניך" הוא לחשש לעצמו כשחלף על פניו קיוויתי שהשטור ירחם ויכניס גם אותי, אבל הוא סגר את השער הקטן ואמר "תחכה לפעם הבאה".

השעה היתה אחת עשרה ועשרים, ידעתי שהפעם הבאה לא תהיה לפני אחת עשרה וחצי, הזמן שאני חייב לצאת מהמקום כדי להספיק להגיע בזמן לאוטובוס ולחזור הביתה. התחלתי לצאת.

היו לי עוד כמה דקות, עמדתי במרחק מהכותל, הבטתי בו בתסכול, בייאוש, רואה את האבנים הבהירות אבל לא יכול להתקרב ולגעת בהן. לרגע חשבתי שאולי טעיתי, מי אמר שהייתי צריך לוותר על התפילה שלי? אבל אז אמרתי לעצמי שכל כך הרבה השתדלויות עשיתי, כל כך הרבה תפילות התפללנו, רק לוותר עוד לא וויתרנו. מי יודע, אולי דווקא הזכות הזו תעמוד לנו?

הסתובבתי, פניתי אל האוטובוס, ברגע האחרון הספקתי את קו 402 שהיה ריק למדוי. שם, בדרך חזר עלו בי פתאום הדמעות, התפילות והבקשות. לא הייתי בכותל המערבי, זה היה בסך הכל אוטובוס בין עירוני שדהר בכביש, והוא היה ריק. אבל הלב שלי נפתח, הרגשתי שה' שומע את התפילה שלי, שהמקום של הוויתור עשה לי משהו, ובעזרת ה' יהיה בסדר.

חזרתי הביתה ולא סיפרתי כלום, רציתי לראות איך יתגלגלו העניינים.

יומיים אחר כך מתקשר אלי המתווך, מולחב: "תקשיב, יש לי דירה בדיוק בשבילך". שאלתי אותו על מה הוא מדבר, ואיפה הדירה, אבל הוא ענה לי "תחכה לי למטה בעוד רבע שעה, אני בא לאסוף אותך".

בדרך הוא מספר לי על קשיש שעומד לעבור לבית אבות, לשם כך יש לו כסף שהכין בצד, אבל הוא זקוק גם למכשיר רפואי יקר מאוד, ובשביל לקנות אותו הוא רוצה למכור את הדירה. היות שהוא זקוק לחלק מהכסף בדחיפות, הוא מוכן להוריד את המחיר בצורה משמעותית. שאלתי אותו כמה כסף אני צריך להביא עכשיו, הוא נקט בסכום שאת רובו היה לי, וקיוויתי את שהיתרה אוכל להשיג בעזרת ה' בקלות. אחר כך שאלתי מה הסכום הכולל, והמחיר שהוא נקט הדהים אותי, נמוך בהרבה מכל הדירות שראיתי עד אז.

הדירה היתה נחמדה מאוד, דירת שלושה חדרים שיכולה להספיק ברווח למשפחה שלנו. המתווך ציין שהשכנים נעימים במיוחד. הקומה היתה סבירה, המטבח משופץ, בקיצור - הדירה שלא העזתי לחלום עליה, עכשיו בהישג יד.

"תגיד, מה עשית בשבוע האחרון שקיבלת דירה כזו?" שאל אותי המתווך וטפח בידידות על גבי. שתקתי. "נו, מה", הוא שאל אותי בדרך הביתה, אחרי שקבענו להיפגש למחרת אצל עורך דין ולחתום על ויכרון דברים. "הייתי בכותל", השבתי לו בקצרה. "אה, התפללת טוב, מה שתפילה יכולה לעשות. תאמן לי, שאחרי שהראית לי את הדירה

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לזיכוי הרבים: בית הוראה יחוה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730
לע"נ הודיה בת מרגלית נא לבקש רחמים על יוסף אברהם בן חנה לרפ"ש! נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש! נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש! נא להתפלל על יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפ"ש! נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפ"ש! לע"נ רחל בת מסעודה להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'סילה נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אוריית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה	לע"נ נעימה בת ככב לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה לע"נ האשה החשובה שולמית בת נעמי והלל אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעייתו, כרפמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כותן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, יירון משה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'סילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעייתו	לזיכוי הרבים: בית הוראה יחוה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730 העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלור, משה בן שרה, שרה בת גוהר, אשר בן תלה נא להתפלל על רבקה בת רחל לרפ"ש ולזווג הגון שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 סל: 03-6766049 שידוכי "חסדי שרה" בימים א', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למסור החרדי לנשים: 053-4110655 לגברים: 4163681 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il
אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה' אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!		לע"נ ציון בן נבר מרים לע"נ משה בן שרה לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, דנין מייחה בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילנה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנום בשי, מרים בת רחל, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליה, רוזם בן סליה, ככב בת גוהר, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, אורלי אורה בת כותן העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "שלח לד"

"לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו" [יג, לא].

הגאון הקדוש בעל "ישמח משה" צ"ל שקד על התורה בקדושה ובטהרה מנעוריו, וביתר שאת ועוז מנישואיו, מיום ליום התעלה והגביר חיילים בעומק עיונו ורוממות השגותיו. דבר אחד העיב על אושרו הרוחני הנשגב: השאלה העתיקה "ריחיים בצווארו – ויעסוק בתורה!" לא היו בימיו כוללי אברכים, וכבר אמרו חכמים כי "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן", שמזונם ירד מן השמים דבר יום ביומו. קשים היו מזונותיו של האברך השקדן, ואת החסר מילא בהלוואות קצרות מועד. נטל מזה ונתן לזה, וטרדת המזונות טרדה את מנוחתו. הפריעה את ריכוז עיונו.

ערב אחד, לאחר יום גדוש בתורה ועבודת ה' מלופפים בטרדת מזונות ומפח נפש, ישב וערך חשבון נפשו: למעשה, חובותיו פשוטים הם. עשרים זהובים לפלוני, שלושים לפלוני. באמת, מסתפק במועט הוא, פת במלח מאכלו ובגד פשוט לעורו. אם יערוך חשבון כמה הוא צריך להחזיר כל חובותיו, וכמה צריך הוא למחייטו עד סוף השנה, חמש מאות זהובים מכסים את הכל והותר. ובורא עולם – הן חפץ הוא בתורתו ותפילתו, חפץ במצוותיו ובעבודתו בקודש. אין ספק בכך. וכל העולם כולו שלו הוא, לו הכסף ולו הזהב, חמש מאות זהובים בנינו ובינו מה הם – מדוע לא ימציא לו סכום זה, ויוכל ללמוד בלא טרדה? ואם יהא קמח, תהיה תורה! (אבות) התפלל מקירות ליבו: "ריבונו של עולם, המצא נא לי חמש מאות זהובים!" איך ימציא? דרכים הרבה למקום, יבחר באחת מהן. לא לו לתת עצות לבורא. התפלל בכוונה רבה, ובתוך כך התנמנם. בנמומו, חלם חלום. בחלומו, והנה האר"י הקדוש נכנס לחדר, והחדר האיר מזיוו, חשב: וודאי שלחו בידי את המעות. התקרב האר"י הקדוש, פנה אליו ואמר: "אברך! וכשיהיו לך חמש מאות זהובים, לא תצטרך עוד לעזרתו של הבורא!" ואז התעורר... התעורר – לא רק מהנמומו, אלא מכל הלך המחשבה שדכדכו והטרידו. הבין, שזקוקים אנו לעזר ה' על כל צעד ושאל, על כל נשימה ונשימה.

הוא המעניק חיים, הוא המאזן את הבריאות, הוא המגן מפני פורעניות... בלעדיו, חלילה, שום דבר לא יצליח: יוכל לשבת ליד הקערה, ולא לאכול. לאכול, ולא לבלוע. לבלוע, ולא לעכל, חלילה וחס. ואם בין כך וכך תלויים אנו בחסדו יתברך בכל מעשה, בכל פסיעה – "מי שברא יום ברא מזוננו", ויזמן לנו גם את אוכלנו בעיתו!... וכאן, בדיוק, הייתה נקודת הכשל של המרגלים.

ידוע ידעו, שבמדבר מצויים הם בעולם של ניסים: המן יורד בבוקר, השליו בא בערב. מוקפים הם ענני כבוד, מונחים בעמוד אש, שותים מים מן הסלע, ארון הברית מנמך לפנייהם הרים ומגביה גאיות. ניסים בכל אשר יפנו! וידעו, שעולם זה של ניסים יגוז בהגיעם לארץ הקודש, בעברם את הירדן. המן ישבות, ויצטרכו להוציא לחמם מן הארץ. בארה של מרים תגנו בכינרת, עמודי הענן לא יגנו עוד עליהם, ויצטרכו להילחם בדרך הטבע. לפיכך שלחו מרגלים, כדי להתכונן בדרך הטבע לעולם הטבעי הצפוי להם.

באו המרגלים לארץ המובטחת, ועיניהם חשכו: ערים גבוהות ובצורות בשמים ראו, גם בני ענקים איתנים. רפו ידיהם, וריפו את ידי העם: "לא נוכל לעלות אל העם, כי חזק הוא ממנו". אילו לא היו ערים כה בצורות, אילו לא היו נפילים כה ענקים היה זה בכוחנו... וכאן טמונה הטעות היסודית: ואילו לא היו נפילים – לא הייתם צריכים לעזר ה'! אילו היו הערים פרוזות – מסתדרים הייתם בכוחות עצמכם! כלום אין האדם זקוק לעזרת הבורא על כל צעד ושעל?

וכאשר מסתמך הוא על עזרתו יתברך – היש מעצור לה' להושיע ברב או במעט? פתגם שגור אומר: "בלא עזרת הבורא, אי אפשר לעבור את מפתן הבית, ועם עזרתו יתברך – אפשר לבקוע את היס!" אף פרשה זו לא ללמד על עצמה יצאה, אלא להדריכנו בכל אורחותינו. לסמוך על עזרת הבורא בכל דבר – ולהיוושע! (מעין השבוע).

"במספר הימים אשר תרתם את הארץ" [יד, לד]. ואותי יום יודרשון.

מצינו סיפור בגמרא, ושייך הוא לפרשתנו, ויותר מכך – שייך הוא לנו, לכל אחד מאיתנו! וזה הסיפור: רב אידי, אביו של רבי יעקב, רגיל היה ללכת רגלי מביתו לשיבתו של רבי יוחנן, מהלך שלושה חודשים! יצא מביתו לאחר חג הסוכות, והגיע באמצע החורף. שהה יום אחד בישיבה – וכבר הוצרך ללכת חזרה, כי הבטיח לאשתו שבלייל הסדר יהיה בביתו! יצא מביתו לאחר חג הפסח, הגיע לישיבה באמצע הקיץ, למד יום אחד, והוכרח לשוב על עקבותיו. כי הבטיח לאשתו להיות בחגים בביתו! היו התלמידים מזלזלים בו: מה אפשר כבר ללמוד ביום אחד, ולמענו לשהות בדרכים חצי שנה! והיו קוראים לו "בר בי רב דחד יומא": תלמיד ישיבה ליום אחד...

נפע, והקפיד, חשש רבי יוחנן שבני הישיבה ייענשו בהקפדתו! פייסו, ודרש בישיבה: כתוב "ואותי יום יודרשון, ודעת דרכי יחפצו" (ישעיה) – לומר לך, שכל העוסק בתורה אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו עסק בה כל השנה כולה. וכן במידת פורענות, דכתיב (בפרשתנו): "במספר הימים אשר תרתם את הארץ". וכי ארבעים שנה חטאו, והלא ארבעים יום חטאו! אלא לומר לך, שכל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו עבר כל השנה כולה!

ויש להבין: אדם הולך שנה פחות יום ולומד יום אחד – יום זה חשוב כשנה. כי כל השנה הייתה כהכנה לאותו יום. ואם ילך שנה פחות יומיים וילמד יומיים? לכאורה יחשב גם לימודו כשנה, שהרי הביאו ראייה מהמרגלים, שהלכו ארבעים יום ונחשב להם לארבעים שנה. הרי שהלומד שלוש מאות ימים בשנה מקבל שכר כשלש מאות שנים! כל שעת לימוד מקבלים אפוא שכר כחודש שלם, ועל כל שתי דקות – כיום לימוד! כמה יקרה אפוא כל דקת לימוד! (מעין השבוע).

"וימצאו איש מקוושש עצים ביום השבת" [טו, לב].

לפנינו ספור מפעים שהתרחש בעצומה של מלחמת העולם השנייה. לקראת סוף שנת תש"א, פלשו הכוחות הגרמנים לשטחי ברית המועצות, וכסו באבק מלחמה את ליטא. בין מאות היהודים שהצטופפו בגטו, נמנתה גם נערה צעירה אחת, שנשא את שם המשפחה "בקרמן". כשהחליטו הגרמנים להעלות באש את הגטו על יושביו, הצליחה הנערה להמלט ברגע האחרון מן הלהבות.

הנערה, שהיתה בת תשע עשרה, הגיעה לכפר קטן והתאכסנה בבית משפחה נכרית, שחפצה להשתמש בשירותיה בתמורה למחסה מלא ותנאי חיים נוחים. השלטון הגרמני אסר בכל תקופה לארח יהודים, ואף איים בענש מות על כך, ומשום כך גני המשפחה החביאו

לרפואת מייקל בן פריבה הי"ו, יוסף בן תמר הי"ו, ישראל בן זינט הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, אוראל יהודה בן אסתר הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

את יהודה בשעת היום בחללים מיוחדים תחת רצפת הבית, שפשו בשטיחים. רק בלילה כאשר הורדו וילונות הבית, נאטמו התריסים ונגעלו הדלתות, יכלה הנערה לצאת ולשרת את בני המשפחה... אחת המשימות שהטלו עליה מדי ערב, היתה לתפר ולסרג לפי הספק קבוע. אך על דבר אחד היא לא הסכימה לותר: על שמירת שבת קדש! הנערה החליטה כי בלילי ששי [ימי חמישי בלילה], היא תסיג לסרג ולתפר את המכסה שהטלה עליה גם עבור ליל המחר - ליל שבת. בליל שבת, לאחר שבני הבית הלכו לישון, היא שבתה מפל מלאכה, ובבקר הציתה את ההספק הכפול מליל ששי, כך שדבר שבייתה בשבת לא נודע להם.

שבת אחת, בשעת בקר, עמדה בעלת הבית הגויה לצאת אל השוק. כשבקשה ללבוש את מעילה, הבחינה כי שרוול המעיל נקרע... בלית ברירה, הגיפה בעלת הבית את התריסים, הרימה את השטיח שתחתיו החבאה הנערה, ובקשה ממנה לצאת. "אני יודעת שזה מסכן להוציא אותך ביום, אבל אין לי ברירה... הודרתי לתפר את הקרע במעילי", פקדה עליה ביבשות. תגובת הנערה הפתיעה את בעלת הבית. "אני ממש מתנצלת, אבל אינני יכולה, אני נורא עיפה, אולי אעשה זאת בערב?" שאלה בתחנה. "לא בא בחשבון, עלי לצאת עתה, ואני צריכה את המעיל. תתפרי אותו עכשו!" קבעה הגברת שנית. כל תחנוני הנערה היו לשוא. הגויה פקדה עליה: "את תופרת את המעיל עכשו, חבל על הנפוח!"

"טוב, אמר את האמת", גמגמה הנערה בפנים סמוקות, "הרי אתם יודעים שאני יהודיה, ואינני עובדת היום כי זהו יום השבת! עד עתה הייתי עובדת ביום חמישי בלילה, כדי להספיק גם את ההספק של ליל שבת, אבל לעבוד בשבת? לא בא בחשבון!" "שבת? ממתני? מה פתאום?" שאלה המארחות בכעס. "תפרי מיד או שאני זורקת אותך מהבית כאן ועכשו!"

הנערה נותרה בסובבה, ובעלת הבית דחפה אותה לעבר הציאה מביתה, תוך שהיא מטיחה בה כפויי גנאי. הנערה יצאה את הבית, רק בגדה לעורה, חסרת כל. אך פניה האירו ועיניה ברקו משמחה, על שזכתה לקדש את יום השבת, תוך מסירות והקרבה בלתי נתונות לתאור. היא מצאה מקום מחבוא בשדה חטה... כעבור שעה קלה, לפתע, כמו מתוך חלום, שמעה את קולה של בעלת הבית הקוראת בשמה. הנערה יצאה ממקום מחבואה, וכאשר בעלת הבית ראתה אותה, היא התנפלה עליה בחבוק חם והתנצלה מעמק הלב: "אין לך משג מה קרה", אמרה בנשימה טרופה, "ראיתי בעיניי כמה גדול כחה של השבת שלך... היא הצילה לא רק אותך, אלא גם אותי ואת בני ביתי. דקות ספורות לאחר שעזבת, נשמעו בדלת דפיקות עזות. בפתח עמדו חללים נאימים אכזרים. הם נכסו אל הבית מלחים בכלבי גושש אימתניים, הביטו בי בבוז וקראו לעברי: 'וכי מה חשבת? שלא נדע שאת מחביאה כאן יהודים? הם היכן הם? היכן הם?' נמצא אותם ונירה בהם, וגם אתך ועם בני ביתך נבוא חשבון!". נתקפתי בפחד. ודעתי שהם חושדים באמת, כפי הנראה מישוהו הלשין עלי...

אבל הייתי רגועה בלבי, כי ודעתי שאינך כאן. הם הפכו את הבית בחפזים, וגם דקרו את השטיחים בסכינים ארוכים, במחשבה שאם מישוהו מסתתר תחתיהם, הוא יזעק מכאב וכך יתגלה.

משלא מצאו דבר, עזבו את הבית. נותרתי המומה מול בית הפרד. אינני מעכלת את הנס שארע לי; לו היית נכנעת לדרישותי ומוותרת על השבת שלך, היית נתפסת ונרצחת בידיהם האכזריות, וגם אני ובני משפחתי לא היינו נשארים בחיים!"

בעלת הבית סימה את דבריה בהשתאות, ובקשה מהנערה: "שובי בבקשה לביתנו, אני מבטיחה שאמשיך לך כל מחסורך". את הספור המטלטל הזה ספרה גברת בקרמון בעצמה, והוא מובא בספרה "מסלות בלבבם" המתאר את מסעותיה בימי השואה האזמה. ספוריה המסוערים מהדיר את הלא היה יהודה. השנים התרגשו לראות זה את זה, והחלו לשוחח... כעבור מספר דקות, נזפר מיכאל "אוי נזכר תמיד כי אנו נקראים 'עם מקדשי שביעי', ושמירת השבת היא אות עבורנו, מתנת אהבה, סימן של חבה בינינו לבין אבינו שבשמים, אשר באמצעותה הוא משפיע עלינו מטובו, כי היא מקור הברכה (אחת שאלתי 7).

"והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם" [טו, לט].

למה הדבר דומה, לאדם ששולח לחברו דברים ואומר לשליח: "קשר עליך קשר לסימן שלא תשכח הדברים כשתראה הקשר", כך הקדוש ברוך הוא צוה לעשות ציצית לסימן זכירה לכל מצוותיו (ריב"א).

המעשה שלפנינו ארע בשני ידדים - נחמן ומיכאל. השנים עמדו לעלות לאוטובוס, והנה נחמן מגלה כי שכח את כרטיס הרב-קו שלו. הוא בקש ממיכאל: "האם תוכל לתקוף עבורי רב-קו שלך, ואשלים לך את דמי הנסיעה?" "בודאי", השיב מיכאל. נחמן מסר למיכאל את שוי התקוף, ועם עלותו לאוטובוס התגשש, פתח משליו ושקע בלמוד. מיכאל פנה אל מכשיר התקוף, ולפתע פגש את חברו הטוב משכבר שנים יהודה. הלא הוא יהודה. השנים התרגשו לראות זה את זה, והחלו לשוחח... כעבור מספר דקות, נזפר מיכאל "אוי נוי עוד לא תקפתי...". הוא העביר את הכרטיס ותקפו פעם אחת, אך את בקשת נחמן לתקוף עבורו הוא שכח תוך כדי פטפוטי עם יהודה... ומי רוצה לנחש מה התרחש בהמשך?

נחשטם נכון - עלה פקח לאוטובוס ובקש מנחמן את הכרטיס שלו. נחמן מחיך ומצביע על מיכאל: "ידידי שישב שם תקוף עבורי". הפקח נגש אל מיכאל, בודק את כרטיסו, ומגלה שנגעש בו תקוף אחד בלבד. משכף הודיע הפקח לנחמן: "אתה עומד לקבל קנס על סך מאתיים שקלים!". מיכאל נסה להסביר לפקח: "נחמן אכן שלם לי את דמי התקוף עבורי, לצערי שכחתי מפת...". אך הפקח אטם את אזניו וחיב את נחמן בקנס. למיכאל הורה לתקוף פעם נוספת... מיכאל התבצל בפני נחמן, והלה העיר בעדינות: "סמכתי עליך שתתקוף עבורי. כמדמני שאתה צריך לשלם את הקנס...". מיכאל הגיב: "הבה ונפנה לבר את הענין, ואם אכן אני חיב לשלם במקומך את הקנס".

תשובה

א) הדין הוא שהמזיק בגרמי חיב לשלם. מהו "גרמי"? פאשר המזיק אינו מזיק בדין באופן ישיר, אבל כתוצאה ממעשיו מכרז שניגרם נזק. וקמ"ל: אחד שניצל לחבור עצה רעה שגרמה לו להפסד, אזי אם היה ברור שחברו נסמך על דבריו, חיב היוצא לשלם על הנזק שנגרם מחמתו (ראה שו"ע ח"ו"מ סי' שו ס"ו). ובמקרה שלפנינו, נראה שקשה לחיב את מיכאל מדין גרמי, כי לא מדבר בהזק ודאי ומזמן, שהרי לא היה ברור שניצלה פקח לאוטובוס במהלך הנסיעה.

ב) אמנם יש להחשיב את מיכאל למזיק בגרמא, דהינו הגורם לחבור נזק בעקיפין, שדינו הוא שפטור מתשלום בדיני אדם וחיב בדיני שמים. אלא, שחיוב בדיני שמים שייך דוקא שגורם הנזק פעל מתוך פנה להזיק לחבור, או שגרם לנזק מתוך פשיעה, ומיכאל הרי לא התפונן להזיק לחבור, אלא ששכח לתקוף עבורו, ושיטת כמה מרבותינו הפוסקים ששכחה אינה נחשבת לפשיעה (ראה "דברי גאונים" כלל צט אות י). אכן נראה שדוקא כשמדבר על ענין האורד זמן ממשך יש לדון ששכחה אינה נחשבת לפשיעה, אבל כשהמדבר הוא על עשיית פעולה מדינית, כתקוף נסיעה עם הפניסה לאוטובוס, נחשבת השכחה לפשיעה. ולכן, כדי לצאת ידי שמים, ראוי למיכאל לשלם לנחמן את סכום הקנס, או לרצותו בקבלת חלק מהסכום.

ג) אולם, כשהצענו את הדברים לפני מו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, אמר רבנו, שפאשר נחמן בקש ממיכאל לתקוף עבורו, הרי זה כאילו הוא אמר לו: "אני משלם לך את דמי הנסיעה ועולה לאוטובוס, רק משום שאני סומך עליך שתתקוף עבורי, כדי שלא אקבל קנס מחמת הפקחים השכיחים בעיר". ומיכאל "אשר" לו לעלות והתחיב לבצע את התקוף (ויען בש"א שם סק"ב).

ועל כן, הורה מו"ר, שהואיל ומיכאל פשע ולא תקוף עבור נחמן, עליו לשאת בתשלום הקנס; כי כאמור, נחמן שלם ועלה לאוטובוס רק על סמך "הבטחתו" של מיכאל שניצלו מקנס הפקחים המצויים בעיר (אחת שאלתי 7).

חדש! יצא לאור הספר "אחת שאלתי" 7 ניתן להשיג בכל חנויות הספרים

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאזה ז"ל, לע"נ זהבה מויה בת פרחיה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרחג ז"ל, לע"נ אלחם בת שהנו ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אהוד בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ רבי שלום מאיר בן מרדכי ז"ל, לע"נ ילי בתן בן פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

1001 שלה לך

כניסת השבת: 19:25

יציאת השבת: 20:16

רבנו תם: 21:11

ע"פ אופק ת"א

כא' בסיוון התשפ"ו

העלון השבועי טוב להסות בה'

איזה מרגל אתה?

הוא מתייאש מהר ונשבר כשהוא אומר לעצמו כי אין לו סיכוי לשנות את עצמו, כיוון שיש בו כל כך הרבה רע, ולכן הוא מתייאש מעצמו ואינו מחפש להתקדם ולהשתנות לטובה. 'הרי גם ככה יש בי כל כך הרבה יצרים וחסרונות, ומדוע אנסה להיות טוב?', חושב האדם לעצמו המכיר בחסרונותיו. זה היה עם המרגלים אצלנו.

אבל יהושע בן נון מלמד אותנו דבר אחר, יהושע לא היה בדרגת משה, והוא אומר למרגלים: ארץ ישראל גדולה, אך אנו נכבוש רק את יריחו, שהיא מפתח ומנעול של כל ארץ ישראל. לשנות את כל היצרים והחסרונות שלנו זה גדול וקשה, ומתאים רק לצדיקים, אך אנו - שאר העם, צריכים להילחם ולהתמודד על דבר אחד, על המפתח והמחסום של התאוות. לדעת, יש בי משיכה לדברים לא טובים, יש לי מחשבות לא טובות, אך אני יעמוד על המנעול והשער - לחסום אותם שלא יצאו לפועל. ומדוע? כי אני יודע שזה לא חלק ממני, זה החלק של היצר הרע שהטביע ה' בתוך כל אדם...

פרשת שלח היא אחת הפרשיות הקשות ביותר בתורה הקדושה שלנו. היא הפרשה בה נגזרה שואה של ממש על כל העם היהודי. משה רבנו שולח מרגלים למשך 40 יום לתור את הארץ, ואחר שהם מספרים את הדברים המוזרים והמפחידים שיש בה, העם כולו בוכה, ומיד קובע ה' כי כולם, כולל כולם, כל היהודים שבדור - ימותו במדבר! שואה של ממש. לא רק מוות גשמי, אלא שאין להם חלק לעולם הבא (סנהדרין ז).

מצד שני, בהפטרת השבת, מסופר דבר הפוך: יהושע בן נון, שהנהיג את ישראל אחר פטירת משה, שולח אף הוא שני מרגלים לכבוש את הארץ ולתור את העיר יריחו, שהיתה המפתח והמנעול של ארץ ישראל (מעילה ל), ובשונה ממשה, הוא דוקא מצליח! המרגלים שלו חוזרים ומשבחים את הארץ ומעודדים את כולם לעלות. ונשאלת השאלה: כיצד יתכן שיהושע בן נון הצליח עם המרגלים, בעוד איש האלוקים, משה רבנו ראה את החורבן הגדול שנוצר משליחת המרגלים? מה הסיבה שהמרגלים של יהושע דחפו את העם לטובה, בעוד המרגלים של משה גרמו לאסון הגדול?

מתרץ הרב שניאור אשכנזי שליט"א בפירוש נפלא ע"פ 'בעל התניא': "התורה מלמדת אותנו את הדרך לכבוש ולהתגבר על החלקים הרעים והאפלים של הנפש, המידות והתאוות שלנו. משה רבנו אומר למרגלים לתור את 'כל' הארץ, ולכן לוקח להם 40 יום ארוכים. הם חוזרים מבוהלים ורואים כל כך הרבה דברים רעים ומפחידים. משה היה בדרגה גבוהה של צדיק גמור הרוצה לשלוט ולתקן את כל הדחפים והיצרים שיש לאדם - לעבוד על כל המידות הרעות יחד ולשנותם. אך שאר העם אינו ככה: כשיהודי מן השורה רואה את המשיכה לדבר רע שיש בו, את המידות הרעות שבו: קנאה, כבוד, גאווה, עריות, רצון לדבר לשון הרע -

- המשך בעמוד 4 -

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרוחה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה ה"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג גנון: אביאל בן רויטל.

מה מבטל שבועה של הקב"ה?

שמו של אותו בחור שהציעו לה, עליו היא כעת מבקשת לדעת האם הוא זיווגה. ויהי לפלא!

לאחר מכן התברר, כי אחד מבני משפחתו של הבחור שהה באותה עת, אף הוא, באותו בית העלמין, על מנת להעתיק גם על הבחור הזה באחד הקברים הסמוכים של בן משפחתו. בסיום התפילה, כתב אותו בן משפחה את הבקשה: "זיווג הגון לשניאור זלמן בן...". והניח את הפתק על הקבר. לאחר כמה רגעים, הגיעה רוח חזקה שהעיפה את הפתק, לא פחות ולא יותר, למרגלותיה של הנערה שבאה להתפלל בקבר של אמה. היא ראתה בזה סימן ברור מהשמיים, והם נפגשו והתארסו בשעה טובה, והחתונה ב"ה בקרוב.

אמר האדמו"ר מאלכסנדר זי"ע: "האם יודעים אתם מה הסיבה שמשה שינה את שמו של הושע תלמידו ליהושע?... שכיוון שתמיד היה קורא לו משה: "הושע, הושע", והוא מלשון - "אנא ה' הושיעה נא", כלומר שבשמו היה תמיד מתפלל עליו בכל מצב שילך בדרך ה' ויצליח. ולכן, כעת שנשלח ע"י משה למשימה הגדולה, הוסיף לו משה אות ל-"הושע", לומר: "מובטחני שיושיעו הבורא", כי מי שענינו נשואות תמיד אל ה' בתפילה, אין ספק שישמע קל ויענהו. ואף אני שבכל יום הייתי מתפלל עליו בצורה של אמירת שמו: "הושע, הושע", מובטחני שתהיה לו ישועה (יהושע), ויצליח בדרכו".

אין לנו מושג עד היכן מגיעה כוחה של התפילה, שאם היינו יודעים במעלתה, לא היינו מפסיקים לדבר עם ה' ולהודות ולבקש כל היום. הולכים בדרך, עומדים בתור, ברמזור - לא מפסיקים למלמל ולדבר עם ה' ולבקש ממנו. אדם כזה שפיו מלא בדבקות ובקשות לה' - זוכה להשגחה מיוחדת מהשמיים! כי ה' מתאוה לתפילה שלך. רק תדבר!

לבחור שניאור זלמן, פנה אל הרב זלמן שפיצר שליט"א, ואמר לו אם ירצה לשדך את בתו הצעירה עם שניאור זלמן.

האב התלבט נורא עם בתו, שהרי בתו הינה בת 17, בעוד הבחור מבוגר ממנה ב-7 שנים, אלא שמצד שני מדובר בבחור טוב, שמשו של האדמו"ר. הנערה החליטה ללכת ולהתייעץ עם אמה. אמא של הנערה נפטרה לפני כמה שנים, ולכן הלכה הנערה אל בית העלמין להתפלל בקבר של אמה, ב'קרית יואל' בניו-

יורק' ולבקש שתעלה לפני ה' בתפילה לדעת האם זה זיווגה או לא.

היא ניגשה לקברה של אמה והחלה לשפוף את ליבה בדמעות לפני ה' שיתעורר עליה ברחמים בזכות אמא שלה, ויורה לה האם ללכת על ההצעה הזו או לא. היא התחננה מקירות ליבה שתקבל סימן ברור מהשמיים. אין לה מושג מה להחליט והיא חייבת עזרה שמיימית.

לאחר כמה דקות, כשסיימה להתפלל בדמעות, נוחת למרגלותיה פתק... מהיכן הגיע הפתק? הוא התעופף באוויר וממש נחת סמוך אליה. היא פותחת אותו ולא מאמינה למראה עיניה, בפתק היה כתוב: "זיווג הגון לבחור שניאור זלמן בן...". - היה זה

12 הנשיאים, המיוחדים והראשים של העם, נשלחו למשימה הגדולה - לרגל את הארץ. הם חוזרים ומוציאים דיבת הארץ (מלבד יהושע וכלב), ומסיתים את העם להתלונן על ה' ועל משה. בעקבות כך, נגזרת עליהם הגזירה: כל אותו דור לא יכנסו לארץ ולא יזכו לראותה!. אומר ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, בספרו 'קדושת לוי', כי חטא כפול חטאו המרגלים: ראשית, שהוציאו דיבה כאילו ה' לא מביא את הארץ בשביל להיטיב עם ישראל, אך גדולה מזו חטאו (לדרגתם הרמה), **שלא האמינו כי יש בכוחם של ישראל להפוך הכל בתפילתם**. אין חולק שראיתם דברים מפחידים בארץ, אך גם אם זה נכון, אך מדוע לא עודדתם את העם להתפלל לה' שהכל יסתדר וייעשה טוב? שהרי בתפילה אפשר לשנות הכל?

צאו וראו עד היכן מגיעה כוחה של התפילה, שהרי כאשר שמע ה' את דברי המרגלים ובכי העם, הוא נשמע ואמר (במדבר יד כא-לה): "חי אני [רש"י: 'לשון שבועה'] וימלא כבוד ה' את כל הארץ... אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבותם... במדבר הזה יתמו ושם ימותו". אומר רבנו תם (תוס' ב"ב קכא), שאף שה' נשבע שימותו במדבר, הרי שבסופו של דבר 15,000 איש האחרונים נותרו ולא מתו, **לפי שהתפללו מקירות ליבם לה' שיצילם. כמה גדול כוחה של תפילה.**

בחודש האחרון התפרסם מעשה מופלא שאירע בחסידות סאטמר בניו יורק, ארה"ב: "אחד מהשמיים של האדמו"ר מסאטמר, הבחור שניאור זלמן עקשטיין הי"ו, נחשב לאחד מהבחורים הרווקים המבוגרים בחסידות, בחור בן 24. בחסידות, הבחורים נוהגים להתחתן בגיל 18, וכל שנה של עיכוב הינה קריטית ומותחת מאד לבחור. שניאור זלמן משמש את האדמו"ר כבר כשנתיים וחצי ועוזר לו בכל הנדרש. והנה, בימים האחרונים אירע דבר פלא. אחד ממקורבי האדמו"ר שניסה למצוא שידוך

תובנה לשלחן שבת

מאת הרב אהרן פרידמן
5387993@gmail.com

כששפע הולך לפח

ישבנו כמה ידידים בשמחת נישואין יפהפיים שחגג ידיד בעל יכולת. השולחנות היו עמוסים בכל טוב, יינות מכל הסוגים, טעמים וריחות עד אין סוף. שמחה, שפע, מרחיב את הלב. הכול נראה מושלם.

עד שהתחלנו לראות את המלצרים מפנים את השולחנות.

כל הצלחות שלא נגענו בהן, כל המאכלים המפוצצים, נשלפו כלאחר יד ונערמו בדרך לפח. ומישהו אמר בקול – מה שכולנו חשבנו בשקט: איזה "בל תשחית". כואב הלב לראות אוכל כזה הולך לאבדון. אנשים היו מאחלים לעצמם שיירי אוכל כאלה, ויש שהיו רואים בהם ממש סעודה שלמה. באמת כואב הלב.

ותוך כדי כך קלטתי שהתמונה הזו חוזרת על עצמה גם בבתיים שלנו, מבלי שנשים לב – למשל בערב חג הפסח, בבית של כמעט כל אחד מאתנו.

שקיות עמוסות בבגדים טובים, נעליים וכלים שכבר אין בהם צורך, נערמות ליד פחי האשפה או ליד גמ"חים ומרכזי חלוקה. פעם סחבתי בעצמי שקית גדולה כזו לגמ"ח אזורי, ונדהמתי לראות הרים של שקיות ופתק גדול המבקש שלא להביא עוד – כי אין כבר מה לעשות עם כל כך הרבה בגדים.

השפע קיים, הטוב קיים – אבל אין לו מקום.

ואז עלתה בי מחשבה מטרידה יותר:

אולי זה נכון לא רק לכמות שאנחנו משליכים, אלא גם לאיכות. כמה טוב ממשי בחיינו אנחנו עצמנו דוחים הצידה ואיננו מעריכים, רק מפני שחלמנו על טוב אחר – גדול יותר, נעלה יותר, מושלם יותר. כמה ילדים אינם מוערכים כראוי רק משום שהוריהם או מוריהם ציפו לילדים "טובים יותר"? כמה חפצים, כלים ובגדים נעשים לפתע מיותרים רק מפני שיצא דגם חדש?

וגם כלפי שמים, אותה תופעה ממש:

כמה מחסדי ה' המלווים אותנו בכל יום חולפים לידנו מבלי שנבחין בהם, רק משום שהלב עוד תקוע בדמיון ישן למה שחשבנו שצריך להיות.

וכמה צער יש בשמים על טובה שניתנת לנו ואין איש מכיר בה? לא מפני שאין בה ערך, אלא מפני שהיא כבר נעשתה בעינינו מובנת מאליה. וכפי שמבואר בספרים הקדושים, כאשר אדם איננו מכיר בטובה ואינו מודה עליה, עלול הדבר לגרום שהשפע עצמו ייפסק.

וכך, מתוך ההתבוננות בשיירי המאכל שנערמו שם בפת, עלתה בי מחשבה:

יש לנו נטייה אנושית מוזרה: לא למדוד את חיינו לפי מה שיש, אלא לפי אותו חלק קטן שחסר. נקודה אחת שלא התיישרה לפי רצוננו – מוחקת בתודעה הר של שפע שקיבלנו. זה לא ההיגיון שעובד כאן, זו התודעה, זו העין שמבקשת 'יותר', עד שכל מה שיש לנו נשפך לפח הפנימי שלנו. ואז הבנתי עוד משהו:

יש בעולם כל כך הרבה אנשים שהם עצמם כמו אותם שיירים יקרים שנזרקו – לא מפני שאין בהם טוב, אלא מפני שאיש לא הבחין בהם. לעתים הם אינם רחוקים מאיתנו כלל: שכן, תלמיד, חבר לעבודה, ולפעמים זה בן משפחה בביתנו עצמו.

אנשים מלאי טוב, מלאי כישרון, שיש להם מה לתת, אבל אף אחד לא פותח עבורם את הדלת. כמה בעלי כישרונות ליבם יוצא מרוב תוגה על שאין מי שמוכן לרכוש את סחורתם, לא מפני שחסר בהם משהו – אלא מפני שאינם "מהמשפחה הנכונה", או מהמעמד ה"נדרש". אנשים שלבם נשבר כי יש להם מה לתת, ואין מי שמבקש.

אני לא בטוח שהמָן היה הראשון שחשב כך, אבל הוא היטיב לבטא זאת בצורה הנוקבת ביותר: "וכל זה איננו שוה לי בכל עת אשר אני רואה את מרדכי היהודי יושב בשער המלך" (מגילת אסתר ה, יג). המן היה לו הון, שררה, עושר, בנים – הכול, ובכל זאת "כל זה איננו שוה ליי" מדוע? כי יש מישהו אחד שלא כרע והשתחוה לו. הכול היה שלו, אבל כלום לא היה שלו. נקודה אחת שלא התיישרה לפניו, מחקה את כל השפע שבחיו. אבסורדי? כן.

אבל כמה פעמים אנחנו פועלים בדיוק כך?

אם אצל המן הנקודה האחת שלא הסתדרה בעיניו והאפילה על כל עושרו הייתה בכך שמרדכי לא כרע אליו, הרי שאצלנו, לפעמים, די בפרט קטן אחד שלא הסתדר כדי למחוק במחשבתנו את כל הטוב שיש לנו. ובמו ידינו אנו זורקים את כל מה שכן יש לנו לתוך פח פנימי שאיננו מודעים לו.

וכך קורה שלעתים הפח הגדול ביותר אינו זה שעומד בקצה האולם, אלא זה שבתוכנו. לשם אנחנו משליכים רגעים טובים, חסדים שקיבלנו, הצלחות קטנות וגדולות, רק מפני שלא התאימו בדיוק לחלום שציירנו. וכמו אותם מאכלים שלא נגענו בהם – גם הם הולכים לאבדון, לא משום שאין בהם טוב, אלא מפני שאנחנו לא נתנו להם מקום בלב.

ההבנה הזו – כמה טוב הולך לאיבוד רק מפני שלא ראינו אותו – מזמינה אותנו לעצור לרגע ולבקש עזרה מאת השוכן במרומים, כדי שלא נמשיך להשליך אוצרות מתוך עיוורון פנימי.

נזכרתי בשיחה שהייתה לי השנה, במהלך אירוע שבו נכחתי, עם מי שעברה תקופה לא פשוטה וניגשה לשפוך את ליבה. לאחר שיחה ארוכה, שבה ניסינו לגעת בכאב ולתת לו מקום, היא אמרה בכנות שהיא מרגישה שאחרי כל מה שעברה, הייתה מצפה לראות יותר חסד גלוי.

ובתוך הדברים התחלנו להתבונן יחד במה שכן יש: בריאות, ילדים בריאים ומתפתחים יפה, בית, יציבות מסוימת, משפחה תומכת. הדברים נאמרו כמעט כבדרך אגב, בלי תשומת לב מיוחדת.

ולאט לאט התברר עד כמה כל הטוב הזה כבר נעשה מובן מאליו. לא מפני שאינו חשוב, אלא מפני שהלב עדיין נאחז במה שחסר.

ואז התחדדה בי שוב אותה מחשבה: לא פעם איננו מתעלמים מן הטוב מפני שהוא קטן – אלא מפני שהוא כבר מוכר.

כך אנו מוצאים גם בפרשת המתאווננים במדבר (במדבר יא, ז). בני ישראל אומרים: "ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו". אך מיד לאחר מכן כותבת התורה: "והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדלח". וברש"י: "ישראל אומרים בלתי אל המן עינינו, והקב"ה הכתיב בתורה והמן כזרע גד וגו', כלומר, ראו באי עולם על מה מתלווננים בני, והמן כך וכך הוא חשוב".

שמעתי פעם רעיון נפלא. התורה אינה מתווכחת עם תחושתם של בני ישראל, אלא מפנה את המבט לנקודה אחרת. בני ישראל מתמקדים במה שחסר להם, ואילו הקב"ה כביכול אומר: "ראו באי עולם על מה מתלווננים בני". ראו כמה טוב כבר נמצא בידיהם, כמה שפע כבר קיבלו, וכיצד כל זה נעלם מן העין מפני שהמבט נתפס במה שאין.

ואולי זו התפילה המדויקת ביותר לרגע כזה:

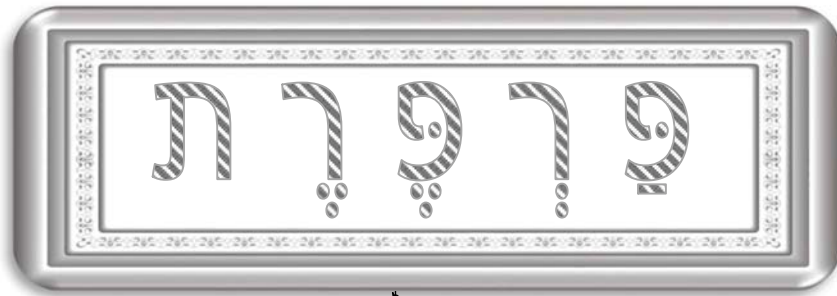
"אנא ה', תן לי עיניים לראות את מה שקיבלתי, ולב להעריך את מה שיש, שלא אאבד חיים שלמים בגלל משהו אחד שחסר".

כי השפע בעולם גדול, ובחסידי ה' כי לא תמנו אנו זוכים מן השמים למתנות לרוב.

ולפעמים רק התודעה היא זו ששופכת אותו לפח.

יהי רצון שנזכה שלא להשליך עוד מן הטוב שניתן לנו, אלא לראותו, לשומרו ולהודות עליו לה' הטוב, שאינו חדל מלהיטיב עמנו בכל עת, ערב בוקר וצהריים.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

641

פרשת שלח תשפ"ו

נכנסו לתחנת הדלק, ומיד בגישתם אל הדלפק, המוכר כמו קפא על מקומו. היה זה נער צעיר לימים, שפשוט עמד והביט בדמותו של ראש הישיבה במשך שניות ארוכות, ונאלם דום מרוב הלם והפתעה.

ראש הישיבה הבין מיד שמשהו אינו כשורה, וכשהבחין כי הנער מחוויר ומסמיק חליפות, לחץ את ידו ושאל: "אמור לי, אנו מכירים מאיזה מקום? האם נפגשנו פעם?"

הנער ההמום, חייך במבוכה והנהן בראשו. "האם ראש הישיבה לא מכירני? הלא אני שמעון א. - למדתי אצלכם בישיבה!"

"מה?" - נחרד ראש הישיבה, 'שמעון הצדיק?! שמעון שלנו?! איך הגעת לכאן? כמה שאני מתגעגע אליך, לשמוע את הערותיך המחכימות... הלא אני זוכר את התמדדתך לשם ולתפארת, כיצד הגית בסוגיות הנלמדות בהתמדה ובכישרון כה רב, בעיון ובהעמקה. איך עולם התורה יפסיד ראש ישיבה כמוך?!"

לשמע הדברים, פרץ הבחור בבכי סוער. "האומנם?" - שאל לפתע, "האם ראש הישיבה מתכוון למה שהוא אומר? הלא זו הפעם הראשונה שאני שומע את זה!"

"לא יתכן!" - נשא ראש הישיבה את ידיו לצדדים, "הלא הייתי בטוח בכך, ואם לא אמרתי את זה עד עכשיו - זו טעות שלי! הלא במחברת שלי על מסכת פסחים, רשומות בשמך שתי קושיות שאתה שאלת, למען אזכור כי אלו פנינים מפוך המאיר, וכדי שבעתיד - כשכונכך יזרח בשמי עולם התורה, יונצח למזכרת שאתה תלמידי! הלא אתה ראש ישיבה מבריק בפוטנציאל!"

כששמע הבחור את הדברים - המה לבו, והדמעות שבו לעיניו, זולגות ללא הרף. ראש הישיבה לחץ את ידו בחום, ושב על הדברים, מתאר בפניו את הקושיות אותן שאל הבחור, באיזו סוגיא הן עוסקות ומתי נשאלו בדיוק... הבחור התרגש עד כלות הנפש, ולפתע פרצה מלבו זעקת - שאלה: "רגע, וזה נגמר? עכשיו כבר מאוחר מדי? הפוטנציאל הלך?" - שאל מעומק לבו, כשגחלת של תקווה ניצתת בשולי קולו...

"מה פתאום?!" - קבע ראש הישיבה מיד, "מי שיש לו פוטנציאל להיות ראש ישיבה - הוא בפוטנציאל כזה לנצח!"

ויציאו לבית הארץ (יג, לב)

בפרשתנו מגלים אנו מהו כוחו של דיבור - כשבני ישראל נאלצו לגלות שלושים ושמונה שנה במדבר בגלל כמה מילים מיותרות... ומצד שני, אלו שדיברו בטובת הארץ, כלב בן יפונה ויהושע בן נון, עד כמה זכו וגדלה מעלתם רק כי אמרו את המילים הנכונות.

לכל אחד מאיתנו נתן הקב"ה פה הכולל בתוכו - שפתיים, שיניים, חיך ולשון - ואת היכולת להשתמש בהם לדיבור, ברוך ה'. אבל אסור לשכוח שבעצם בזה ניתן בידינו מפתח מדהים - הן לעליה מטאורית, והן לירידה תהומית. כי הרי ברור שכמו שניתן להשתמש בפה לתורה ותפילה וכו' ולהגיע לתכלית הטוב, כמו"כ מאידך גיסא יתכן להשתמש בו לדיבורים האסורים - לשון הרע, שקרים, מחלוקות וכו' ולהגיע לשאול תחתית. וכמו שמצד אחד בכוחם של מילים חמות ומפרגנות לרומם את הזולת ולתת לו העצמה וכוח לכל ה- 120 שנה שלו... כמו"כ מצד שני יתכן במספר מילים של ביקורת להרוס עולמות... כפשוטו וכמשמעו...

* * *

במשרדה של ישיבה מוכרת ומפורסמת נערכה באותו יום ישיבת הנהלה יוצאת דופן. הנתונים שעלו על השולחן היו ברורים: המצב הכלכלי בכי רע והישיבה עומדת בפני שוקת שבורה - המשכורות לא משולמות, ספקי המזון מאבדים סבלנות ונדרשת תכנית חירום להצלת הישיבה. בצר להם פנו אנשי הנהלה לראש הישיבה הנערץ, מרביץ תורה ששמו הולך לפניו, וביקשו ממנו לחרוג ממנהגו ולצאת לחו"ל למסע חירום לגיוס כספים. האמת היא שראש הישיבה התנה מלכתחילה את עבודתו במקום בכך שלא יהיה לו כל קשר למצבה הפיננסי של הישיבה, אך הפעם אין ברירה. כששמע ראש הישיבה את המצב לאשורו נענה על אתר, ובחלוף מספר ימים כבר ישב על המטוס, בדרכו לנדיבי עם.

בהיותו בחו"ל, הוצמד לו נהג שיקח אותו ממקום למקום, מביתו של גביר אחד למשנהו. באחד הימים החמים והלוהטים, בהיותם על אם הדרך, החליטו הנהג וראש הישיבה לסטות מהמסלול ולהיכנס לתחנת דלק סמוכה כדי לקנות שתיה. היה זה דבר חריג מאוד, בדרך כלל הם לא היו עוצרים בחנויות, אך הפעם הצמא הגובר הכריע... הם

לא מאוחר עדיין, ממש לא! אתה יכול לשוב אלינו ולהתקבל באהבה, הקושיות הגאוניות שלך עדיין ממתנות לתיורצים גאוניים לא פחות..."

כששמע הבחור את הדברים, גאה לבו באושר, ועד מהרה קיבל החלטה אמיצה. שבועיים אחר כך התדפק על דלתו של ראש הישיבה, אשר קיבלו בחביבות ובשמחה יתירה, וראשית - הוציא את המחברת ההיא של מסכת פסחים, והוכיח לו כי אכן כן, קושיותיו רשומות בשמו לנצח. ולימים, כאשר אותו בחור אכן קם והפך למרביץ תורה מוכר, סיפר אותו ראש ישיבה את הדברים בכינוס מחנכים של ארגון 'לב שומע', בו השתתף גם הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, מפיו שמענו את הסיפור במלואו, ולמדנו בא: ראו מהי מילה אחת! כמה עוצמה יש בה... יכולה היא להחיות נפשות ולשנות סדרי עולם...

* * *

כבר כמה שבועות שר' משה מתרוצץ בחו"ל, מנסה את מזלו בגיוס כספים לצורך נישואי בתו. אלא שחרף כל מאמציו והשתדלותו טרם הגיע לתוצאה המקווה. ערב אחד, כשישב וחשב מה עוד יוכל לעשות, עלה בזכרונו בחור אחד שלמד עמו בישיבה וכיום מתגורר בחו"ל, והוא החליט להשיג את פרטיו ולפנות אליו, אולי יצא מזה משהו למרות שלא היה קשר ביניהם כבר שנים...

הוא התקשר, ולאחר מילות נימוס ראשוניות, פרש ר' משה את סיפורו ללא גינונים מיותרים, הסביר כי גלה לחו"ל כדי להקל על מצבו הכספי לעת נישואי בתו, אך עד עתה העלה חרס בידיו. הוא ביקש את עזרת ידידו לשעבר, כי יעשה למענו משהו ויסייע לו להיחלץ ממצבו הכספי הדחוק. כששמע הידיד את הבקשה, הגיב כי ינסה לסייע לו, ויחזור אליו בעוד מספר ימים. ר' משה לא ידע איך לפרש את התשובה, היא נשמעה קצת כהתחמקות, ומאידך - בכל זאת היה בה איזה זיק של תקווה.

ר' משה המתין בקוצר רוח מספר ימים, והתרגש לראות כי ידידו חוזר אליו, משמע - בשורות טובות בפיו... ועוד איזה... הידיד הודיע לו, כי ארגן למענו 'ערב תה', קיבץ קבוצת נדיבים עשירים שיעלו לביתו ביום המחר בשעה פלונית, והוא מזמין את ר' משה לשאת בפניהם דברים. הלה הדגיש כי מדובר בקבוצה נכבדה של אנשי עסקים מכובדים, וכדאי לו לר' משה להכין נאום מרגש שיפתח את הלבבות והכיסים, על מנת למקסם את תוצאות ערב ההתרמה.

ביום המחרת, התייצב ר' משה בבית רעהו בשעת ערב מוקדמת. הידיד ערך שולחן כיד המלך, וקיבל בחיבה את פני ידידיו וחבריו, שותפיו העסקיים ונדיבים מוכרים, שעלו ובאו לערב ההתרמה, שנראה היה שהוא נדיר מסוגו, בטח בביתו של אותו ידיד. ר' משה נשא בפניהם דברים נרגשים, והדברים היוצאים מן הלב נכנסו אל הלבבות, והפיקו צ'יקים בסכומים נכבדים ואף מפתיעים...

בסיומו של הערב, היה ר' משה המאושר באדם. לכזו התפתחות לא ייחל ולא ציפה, הוא לא האמין כי יידו משכבר הימים, עימו לא היה בקשר זה עידן ועידינים, יתמסר למענו כל כך, יפתח את ביתו, יזמין את חבריו, יפעל למענו במסירות כה גבוהה. לאחר שהודה לו בחום, פנה אליו ר' משה ושאל: "אמור לי בבקשה, אתה עושה את זה הרבה פעמים? קורה הרבה שאתה עורך 'ערב תה' כזה למען מטרות צדקה?"

הידיד חייך, כמו המתין לשאלה הזו, ונענה על אתר: "אומר לך את האמת: פעמים רבות התבקשתי לעשות כן, זו שיטה מוכרת וידועה כאן בארצות הברית, אך תמיד סירבתי. זה לא האופי שלי..."

"ולמה הפעם חרגת ממנהגך?" - הסתקן ר' משה לדעת. "מה הביא אותך לשנות מדרכך ולהתמסר למעני כל כך, הרי לא היינו בקשר מזה זמן רב, ואף בישיבה לא היינו החברים הכי קרובים... מה גרם לך לפעול במסירות כה גדולה למעני?"

הידיד חייך במבוכה קלה, עיניו הצטעפו בדמעות, והוא אמר: "כמה מילים. כמה מילים שלך..."

ר' משה חש כי ידו מתרגש, ונתן לו את הזמן לספר את הסיפור לאשורו. "היה זה בהיותנו בחורים בישיבה", כך סיפר, "ביום מן הימים חשתי בדידות, הרגשתי שאיני מקובל ואהוד בחברה, והתחושות הללו הובילו אותי לתסכול עמוק וכואב, שהוביל להחלטה דרמטית ומצערת: לעזוב את הישיבה ולצאת לדרך חדשה, שתוצאותיה מי ישרון..."

"כבר ארזתי את החפצים, החלטתי שזהו. זהו ונגמר. אינני יכול עוד. אלך לחפש לעצמי משהו אחר, לא בין כותלי עולם התורה. ואז, ירדתי לקומת הכניסה לקחת משהו, ועל יד הדלת נעמדתי לרגע, בוהה בחלל. ולפתע נכנסת לבנין, אני זוכר את זה כמו היום, חזרת מהמכולת, בקבוק שתיה בידך, פתחת את דלת הבנין ושעטת פנימה בחוסר זהירות..."

הידיד פרץ בבכי נסער, ניכר שהוא מספר עכשיו את סיפור חייו. ר' משה נבוך, לא הבין כיצד האישום על אותה שעה פנימה בחוסר זהירות הפך למעשה כה אצילי ומסור שחברו עשה למענו. ואז המשיך הידיד ואמר: "נתקלת בי קלות, קיבלתי מכה קלה, לא משהו רציני. אבל אז, לא המשכת, גם לא מלמלת סליחה רפויה. עצרת מהמרוץ, ניגשת אליי ואמרת את המילים הבאות, מילים שלא אשכח לעולם: 'אני מצטער, לא התכוונתי לפגוע בבחור חשוב ומצוין כמוך!'"

--- האיש שתק לרגע. ארבע המילים האחרונות שאמר, כך הגדיר, הן סוד חייו!...

- "חזרתי לישיבה. המילים שלך הפיחו בי טללי תחיה. פרקתי את חפצי האישיים מהמזוודה, נותרתי בעולם התורה, ב"ה התחתנתי, הקמתי משפחה, חיי מאושרים

מתחת מכבש הדפוס. רבינו הוציא מכיסו הון רב וביקש מבני ביתו, שיפנו אל המחבר באופן מכובד, יקנו ממנו את הכריכות שהודפסו ויפצירו בו להדפיס כריכות חדשות, שעליהן יוטבע נוסח אחר שממנו ישתמע, כי הספר יוצא על דעת המחבר בלבד ולמרוץ אין כל חלק בהדפסתו.

בטרם מעשה, פנה אחד מבני הבית אל רבינו וטען, כי ניתן לסובב את העניינים באופן אחר ולהביא לכך שהספר לא יודפס כלל. ברם רבינו, על אף שדעתו לא היתה נוחה כלל מהדפסת הספר, נענה ואמר: "חלילה לעשות כן, הרי אותו תלמיד חכם עמל רבות על הספר ועתה ברצונו לקצור את פרי עמלו". רבינו הוסיף והתבטא בלשונו הטהור: "בעולם הזה צריך ל**סבול ולשתוק**... זו העבודה שלנו בעולם הזה!".

* * *

באחד הימים נסע רבינו באוטובוס מירושלים לבני ברק, וריח עשן עלה באפו. התברר כי בסמוך ישב יהודי שעישן להנאתו. כפי הידוע, גופו של רבינו היה חלוש מטבעו. עוד בהיותו כבן חמישים שנה קבעו הרופאים, כי ליבו התשוש אינו מסוגל לפעום יותר משישים שנה. ברם רבינו חי בדרך נס למעלה מן הטבע, כשתורתו היא חייו והיא מקור כוחו וחיותו. עשן הסיגריה המיתמר הפריע לרבינו וסיכן את בריאותו. מלוויו שידעו כי הדבר מזיק לגופו, ביקשו את רשותו לפנות למעשן כדי להסב את תשומת ליבו לדבר ולבקשו לכבות את הסיגריה. אך מרן לא הסכים בשום פנים ואופן. "כיצד יכול אני למנוע ממנו מלעשן, וכי בגלל שלי העשן מפריע, עליו לחדול ממנהגו?". תיכף לאחר שרבינו ירד מהאוטובוס אפוף העשן, הוא נפל מתעלף ואיבד את הכרתו... ברם, להעיר לאדם ולמנוע ממנו את הנאתו?! את זאת לא העלה על דעתו לעשות בשום פנים ואופן!...

* * *

רבינו ניחן במידת סבלנות עצומה ומעולם לא נראה כעס על פניו, כפי שהעיד חתנו רבי עזריאל אויערבאך: "חיינו בבית מורי חמי במשך עשרות בשנים ונוכחנו לראות כי טבועה בו מידת הסבלנות במידה שאין לשערה ואין לתארה. קרוב לחמישים שנה לא ראינוהו מרים את קולו, וגם במצבים שבהם נראה היה כי מוכרחים להרים את הקול, נותרה הנהגתו באותה סבלנות ושלוה!".

למרות שגדולי עולם שיחרו לפתחו, מנהגו היה לענות לכל שואליו, למגדול ועד קטן, באותה חביבות ומנוחת הדעת. ואף שהטרידוהו בשאלות חסרות טעם, לא הקפיד על שואליו והשיב להם בשלוות נפש, כסבלנותו של הלל בדורו.

ב'תקופת הצנע', כשהעניות היתה מצויה, היו באים לשאול את פיו שאלות אף על טיפת דם שנמצאה בביצה. רבינו היה בוחן את הביצה בדקדוק רב וקובע האם היא מותרת באכילה, כשהוא נוהג במידתו של דוד המלך שאמר לפני

בסייעתא דשמיא. אבל רק שתדע, שלאורך כל השנים, מאז ועד היום, ארבע המילים 'בחור חשוב ומצוין כמוך' - זה מה שמחזיק אותי, זה מה שמחיה אותי!!!. לכן כשהתקשרת וביקשת עזרה, חשתי שזו הזדמנות חיים להשיב טובה למי שהציל את חיי, פשוט כך. הרגשתי שיש לי את האפשרות לגמול לך כחסדך, להודות לך באמת. הרי המילים שאמרת הצילו את חיי, נתנו לי טעם בחיים. אין לי מילים להודות לך עליהן, לפחות השבתי לך טיפה מן הים מהערכת העמוקה כלפך!".

ר' משה שאפילו לא זכר את הדבר, היה המום לשמוע שכמה מילים שאמר בבחרותו, הצילו את רעהו וגרמו להצלחתו האדירה כעת, והם נפרדו בידידות עמוקה.

סיפורו של ר' משה הגיע אלינו ממקור נאמן - כפי ששמעו ידידי הרה"ח שלמה פרידמן הי"ו, והוא מציף מסר חד, ברור ונוקב: כמה גדול כוחה של מילה. גם כשהגיעה כבדרך אגב, בהיתקלות לא צפויה - היא חוללה מהפך, הובילה בחור להצלחתו הרוחנית והצלחתו האישית. על אחת כמה וכמה, כמה כדאי להיות דרוכים וערוכים להעניק מילים טובות כאלו, לפזר מחמאות כנות לכל מי שאנו פוגשים בו. לעולם לא נדע, עד כמה מילה טובה אחת שלנו יכולה לשדד מערכות, לשנות סדרי עולם, להעניק למאן דהוא חיים חדשים. הבה לא נחמיץ הזדמנויות כאלה, נפתח את ליבנו ונעניק מפינו טללי תחיה, מילים טובות ודברי עידוד מעומק הלב. אלו דברים שיכולים להציל חיים!...

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב אשר קובלסקי]

ה' אָרְךָ אַפִּים וְרַב זֶזְסָד (יד, יז)

נצטוונו להידמות להקב"ה במידותיו והנהגתו עם בני האדם (שבת קלג: סוטה יד.). דבר זה דורש מאמץ גדול ולא תמיד קל הוא לביצוע. גדולי ישראל לאורך הדורות נתנו דגש מיוחד למצווה זו, ומאורח חייהם והתנהלותם בחיי היום-יום, ניכר היה שהצליחו במשימה זו.

* * *

מעשה ביהודי תלמיד חכם, שעמל במשך זמן רב ללקט את פסקי מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בעניינים שונים, ולאחר שדלה מתורתו ביקש להשקותה לרבים והתכוון להוציא לאור ספר רחב יריעה, שהתעתד להיקרא בשם: 'שו"ת הגרי"ש אלישיב'. כשהידיעה על הספר העומד להתפרסם בקרוב הגיעה לאזני הרב אלישיב, נגרמה לו מכך עגמת נפש רבה, שהלא מעולם לא אבה להדפיס את פסקיו, ובפרט שלאחר שהספר יצא לאור, יסברו הכל כי רבינו עצמו מעורב בהדפסת הספר ומאשר את כל הפסקים המובאים בשמו. כשהדבר הגיע לידיעת רבינו - מלאכת הדפסת הספר כבר היתה בעיצומה, וכריכותיו המבהיקות, שעליהן הוטבע באותיות זהב 'שו"ת הגרי"ש אלישיב', כבר יצאו

הקב"ה: "ריבונו של עולם, לא חסיד אני, שכל מלכי מזרח ומערב יושבים אגודות אגודות בכבודם ואני ידי מלוכלכות בדם..."

באותם ימים אנשים לא היו תרים אחר שאלות, אלא פונים אליו בשאלות אמיתיות בהן הסתפקו למעשה, אולם אף ברבות השנים, כששמעו הלך וגדל, וכל יהודי, שראה את רבינו חולף לפניו, ראה לעצמו זכות וחובה כאחת לשאלו בדבר הלכה, נהג רבינו לענות בחביבות וסבלנות לכל שואליו, וזאת על אף שחס על זמנו היקר מזהב ומפז רב.

באחת ההזדמנויות התבטא רבינו בשחוק מר ואמר, כי ישנם הסבורים כי אם הם נמצאים במחיצתו ואינם שואלים דבר, הם עוברים על איסור 'בל תשחית'... באותן שנים מרן כמעט לא יכול היה לצעוד מספר פסיעות ברחוב, מבלי שמאן דהו ינסה לנצל את ההזדמנות שנקרתה לידי ויבקש לשאלו דבר מה.

כמו כן, במהלך השיעור היומי המפורסם בביהמ"ד 'תפארת בחורים', רבים ממשתתפי השיעור היו חוזרים ומקשים בפניו שאלות שונות, בעוד רבינו מסכית לדבריהם בסבלנות עצומה, כשהמשפט השגור על לשונו הוא: "איז נאך אַ מַאל, איז נאך אַ מַאל!" [עוד פעם, עוד פעם!]. בשנות זקנותו, כשהשמיעה כבדה עליו, משתתפי השיעור שישבו בסמוך אליו היו רואים כיצד אזניו ממש מאדימות מרוב מאמץ לקלוט את דברי המקשים.

באחד הימים הזדמן לשיעורו של רבינו מומחה גדול לתורת הנפש מארה"ב [שהיה מקורב מאוד למרן הסטייפלער זצ"ל]. הלה יצא מהשיעור משתומם ונפעם, כיצד יהודי המתקרב לגיל מאה שנים יושב במשך פרקי זמן ארוכים מול צעירים המקשים על דבריו ללא הרף, כשהוא משיב לשאלותיהם ברגיעה ובמנוחת הנפש... [מתוך 'גדול בקרבן']

וְעָשׂוּ כָלֵהם צִיּוֹת (פו, לוז)

הלובש ציצית מלבד קיום המצוה זוכה גם להגנה ושמירה. סיפורים רבים ידועים על סגולתה של מצות ציצית שפעמים רבות הגינה על מקיימיה מפני מרעין בישין.

* * *

בספר 'מעשה איש' (ח"ז עמוד קכא) מסופר בשמו של ר' יעקב פלינט: "אני ואחי התאום" - מספר ר' יעקב - "נולדנו לאבי הר"ר מרדכי ואמי מרת רחל, שנים רבות לאחר לידת אחותי הגדולה. בעיה בנוגדני הדם שנתגלתה בגופם של ההורים לאחר לידת אחותי, וניסיונות רבים שכשלו, גרמו לרופאים להתיימשך מכך שיוולד להם פרי בטן נוסף. אך אבי, שהיה מקורב מאוד למרן ה'חזון איש' והתייעץ עימו בענין, לא שעה לקולות הייאוש של הרופאים. באחד הניסיונות אמר לו החזון איש: 'ר' מרדכי, הפעם יהיה הכל בסדר!'.

אמנם, בתקופת ההריון טרם לידתנו, אמי עברה סיבוכים רבים עד כדי שיתוק בחצי גופה, ולמרות שהרופאים המשיכו לייאש את אבי, וציוו עליו שאמי לא תרד מן המיטה אפילו לרגע, הוא עשה הכל כפי הדרכת ה'חזון איש', ובמקום לרתקה למיטה, הוא היה מוריד אותה באישון לילה מהמיטה והולך איתה כשעה וחצי - כהוראת מרן ה'חזון איש'.

בסופו של דבר, לאחר ויכוח גדול עם פרופסור רחמילביץ, ולאחר שהרופא נפגש אישית עם מרן ה'חזון איש', הסכים הרופא שלא לנתחה, באחריותו של ה'חזון איש'... ובאמת, בשעה טובה ומוצלחת אחי ואני נולדנו...

מרן ה'חזון איש' מידי פעם היה מבקש מאבי שיביא אותנו אליו. אך קשיים טכניים וארגוניים מנעו ממנו לקיים את בקשתו. אולם ביום רביעי האחרון לחיי מרן ה'חזון איש', הוא ציווה על אבי בנחרצות: 'ר' מרדכי, תביא את הילדים! עכשיו אתה נוסע ומביאם אלי...!'

לא נותרה בידי אבי כל ברירה, הוא נסע עם מונית לתל אביב כדי להביאנו אל ה'חזון איש'. באותו יום קנה לנו אבינו קורקינט חדש, ולא הסכמנו להשאיר אותו בבית. כאשר נכנסנו אל ה'חזון איש', ניסה אבי להרגיע אותנו שלא נשחק בקורקינט לפני הרב, אך ה'חזון איש' אמר לו: 'הנח להם!'.

הוא שוחח עם אבי ושאל אותנו מי הגדול בינינו, כאשר שמע שאני הגדול הוא הניח אותי על ברך ימין ואת אחי על ברך שמאל וברך אותנו.

לאחר מכן פנה ה'חזון איש' לאחי ושאל אותו: 'אתה יודע מה זה ציצית?'.

אחי לא הבין את שאלתו של ה'חזון איש', ואבי הוציא מבגדיו את ציציותיו והראה לו...

ואז אמר לו ה'חזון איש': 'אני רוצה שכל החיים תלך עם ציצית...!'

אבי שאל את ה'חזון איש': 'ומה עם בני הראשון?', אך הוא לא ענה... ושתיקתו חזרה על עצמה גם כאשר המשיך אבי לשאול אותה שאלה כמה פעמים. לאחר שלושה ימים מפגישה זו, נסתלק מרן ה'חזון איש' לבית עולמו...

שנים רבות לאחר מכן, במלחמת יום הכיפורים, שירת אחי במוצב בצפון הארץ. באחד הימים כאשר ישב בתצפית, הוא קרא עיתון והניח את נשקו לצידו. לפתע הסתבכו חוטי הציצית שלו ברובה, והרובה נפל... תוך כדי שאחי התכופף כדי להרים את הרובה, פגע טיל בעמדה... בנס, אחי נפצע רק באורח קל, בידו ובכתפו. לו אחי היה יושב כרגיל ולא היה מתכופף, הספור היה מסתיים, חלילה, באסון גדול, ר"ל...". צאו וראו מה רב כוחה של מצוות הציצית...

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב ישראל ליוש']

הזרועים בְּדַמְעָה
בְּרִינָה יִקְצְרוּ
בֹּא יבֹּא בְּרִינָה

כִּי סִיוֵן
תִּשְׁפָּן

לע"נ מו"ד אבי - יעקב בן רחל ז"ל

המשך דבר העורך

מפיון שהבורא הוא טוב ותכליתו להיטיב, התוצר הישיר שלו לא יכול להיות רע במהותו. עלינו לחיות כד כִּדְרָךְ חיים, מה שאנחנו חווים כ"רע" הוא לעתים קרובות "טוב בתחפשת" או טוב שפשוט קשה לנו להכיל כרגע. כמו נתוח שמכאיב למטפּל אך נועד להציל את חייו - הכאב הוא אמצעי, לא המטרה.

כשאדם מאמין שאין רע מחלט, הוא מפסיק לשאל "למה זה קרה לי"? ומתחיל לשאל "איך אני יכול לצמח מזה"?

כשהמרגלים ראו את יושבי הארץ קוברים את מתייהם, הם פרשו זאת כ"ארץ אוכלת יושביה". הם ראו רע! חז"ל מסבירים שהקדוש ברוך הוא עשה להם טובה עצומה - הוא העסיק את המקומיים בקבורה כדי שהמרגלים יוכלו להסתובב בארץ באין מפריע.

בפשוטות אפשר לומר, הקדוש ברוך הוא הוריד טוב (להגן עליהם), אבל המרגלים, בגלל אינטרסים אישיים (שידעו שאם יכנסו לארץ ישראל הם כבר לא יהיו נשיאים), תרגמו את זה לרע. זה בדייק העגנו של "אין רע יורד". הטוב ירד, הפרשנות שלהם קלקלה אותו. מכאן, חובה עלינו לראות ולמצא את הטוב בכל דבר. וישמע החכם ויוסיף לקח.

שְׁלַח לַךְ - תּוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- א. הקדוש ברוך הוא מאפשר למשה רבינו לשלח מרגלים לתור (לבדק) את ארץ כנען, לפני כניסתם לארץ (ג, א-ט"ז).
- ב. משה רבינו בחר מרגלים (מכל שבט) והורה למרגלים, כיצד יבדקו את טיבה של הארץ - הטובה היא אם רעה, ואת העמים היושבים בה - אם רבים וחזקים הם או מעטים וחלשים (ג, י"ז-כ).
- ג. המרגלים נכנסים לתור את הארץ דרך הנגב, ושבים למדבר פארן לאחר ארבעים יום, ובידם מפרי הארץ (ג, כ"א-כ"ה).
- ד. המרגלים מוציאים את דבת הארץ, חוץ מיהושע וכלב, שדברו בעד הכניסה לארץ ישראל וקורעים בגדיהם (ג, כ"ו-ל"א).
- ה. תגובת העם: "ויבכו העם בלילה ההוא" - בכי לחנם, תלונות העם כנגד משה (ד, א-י).
- ו. ה' רוצה לכלות את העם, בגלל חסר האמונה בו.
- ז. משה רבינו נושא תפלה לה' לבטול הגזרה, ומבקש רחמים, בטענה שלא יהיה חלול ה', וה' אמר ענה לו: "סלחתי כדברך" (ד, י"ג-כ).
- ח. העונש: המרגלים (למעט יהושע וכלב) מתו במגפה (ויהושע וכלב זכו בחלק המרגלים בארץ ישראל) ועל עם ישראל נגזר למות במדבר, ובניהם - רק בסוף ארבעים שנה - יכנסו לארץ ישראל (ד, כ"א-ל"ח).
- ט. נסיון העפלה לארץ ישראל והמפלה (ד, מ-מ"ה).
- י. מצות נסכים בקרבן עולה ושלמים, ליחיד וצבור (ט"ו, א-ט"ז).
- יא. הפרשת חלה (שיחייבו בה משיכנסו לארץ ישראל) (ט"ו, כ"א).
- יב. קרבן הצבור והיחיד בשגנת עבודה זרה (ט"ו, כ"ב-כ"ט).
- יג. ענש המגדף, ועובד עבודה זרה במזיד - כרת (ט"ו, ל-ל"א).
- יד. ענש מקושש העצים בשבת (ט"ו, ל"ב-ל"ו).
- טו. פרשת ציצית (ט"ו, ל"ז-מ"א).

דבר העורך

פרשתנו פותחת בחטא המרגלים שכאמור הביא רעה גדולה על בני ישראל במדבר. ברם בכל דבר שלכאורה נראה רע עלינו למצא את הטוב, ועתה נסביר אומר הפסוק (ג, ל"א-ל"ג): "ושם ראינו את הנפילים בני ענק מהנפלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם". מובא ב'לקוט מעם לועז' בשם המדרש: כשראו הענקים שהמרגלים קוטפים פרות אלו, בא תלמי וצעק עליהם והמרגלים נפלו על פניהם מרב פחד ופרחה נשמתם. באו הענקים ונשבו להם בפניהם עד שחזרו לתחיה.

אמרו להם: אל תתיראו, ולמה באתם לכאן לחפר את הארץ? הרי הארץ ומלואה שיכים לאלקיכם, ולמי שהוא רוצה - הוא נותנה. ואחר כך פטרו אותם לשלום. ובשכר אותם הדברים שאמרו, נתן להם הקדוש ברוך הוא לענקים חיים ארפים, ונשארו בחיים עד חרבן בית שני.

עתה נתבונן בדבר: הנפילים הללו היו מלאכי השרת שירדו מהשמים וקלקלו דרכיהם. היו נוטלים נשים מתחת יד בעליהן, מגלי עריות, גזלנים ועובדי עבודה זרה. שיא הסמאה! והנה, פעם אחת בחייהם אמרו מלה אחת טובה של אמונה, השמיעו מוסר למרגלים, ובזכות זו האריכו ימים עד חרבן בית שני.

מכאן אנו למדים עד כמה גדולה מלה אחת של תוכחת מוסר אחת. גם מי שרחוק, משלמות כוחה של מלה אחת יכול לקנות את עולמו!

דגמא נוספת אפשר למצא מהספור הבא מתוך רפידתו זהב, על הפסוק: "הטובה היא אם רעה" - ספר הרב אברהם מרדכי מלאך שליט"א: מספר על רבי זלמן בריזל זצ"ל, ששנה אחת בערב פסח היה במאפייה ואפה מצות. היתה איזו אגן בדרך, וכשרץ עם המצות - נפל ושבר את היד...

בואו נדמין לעצמנו איך אנחנו היינו מגיבים כאשר בערב פסח נשברת היד? וכי בורא עולם לא יכול היה למצא זמן מתאים יותר?! אבל רבי זלמן לא אמר כך. הוא קשר תחבשת על היד, הלך לרופא, ובערב פסח, כשהלך לבית הכנסת, נכנס עם רקוד. אנשים לא ידעו שהוא שבר את היד, רק ראו שהיד קשורה והוא רוקד.

שאלוהו: 'ר' זלמן, מה קרה? ולא יכול היה לענות מרב רקודים, ממש עד תחלת התפלה. בסוף התפלה שאלוהו שוב: 'ר' זלמן, מה קרה?!' - 'אתם לא יודעים?' השיב - 'היום ארעו לי שני נסים גדולים: א. נפילתי על הרצפה ולא דפקתי את הראש, זה נס עצום! ב. הייתי צריך לשבר את היד, ואז, במצב זה, לא נתן להניח תפלין במשך כמה ימים, מה עושים?! אז השם יתברך עשה לי נס גדול שהדבר קרה בערב פסח, וכך יש שבעה ימים שבהם גם ככה לא מניחים תפלין! בעזרת השם בתם שבעת הימים הדבר יתרפא ואוכל להניח תפלין כאדם רגיל!

אין רע יורד מהשמים, העקרון הזה מבסס על האמונה שהמקור של הכל הוא טוב מחלט (כפי שאמר רבי עקיבא: 'כל דעביד רחמנא - לטב עביד', ונחום איש גמזו שאמר: 'גם זו לטובה').

להם יתרון הארץ על כל הארצות כמו שכתוב (שמות ג, ח) 'ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה'. וטובה זו היא הטובה הרוחנית מצד היותה אוריא שמחכים (מסכת בבא בתרא קנ"ח:) כי זה הכנה אל האדם לבוא על ידו לכלל הטובה האמתית כי אין לאדם יתרון תחת השמש זולתו ויתרון ארץ זה בכל היא (קהלת ה, ח). אבל ישראל רוח אחרת היתה עמהם כי תמיד היו מבקשים תואנה לשוב מצרימה ועל פן אמרו ויחפרו, שיש במשמעתו לשון חרפה כי ערות הארץ רצו לראות כדי שיהיה להם מקום ללון ולומר נתנה ראש ונשובה מצרימה. אבל מכל מקום לא בקשו שיוציאו מלבם דבה שקרית. והמרגלים השחיתו התעיבו יותר ממה שבקשו מהם והוציאו מלבם שקרים פדוף כל הולף רכיל המפליג כל דבר להגיד יותר ממה שראה לכך נאמר וירגלו אותה. כי רגל לשון רכיל כמו שפרש רש"י על פסוק 'לא תלך רכיל' (ויקרא י"ט, ט"ז).

גם יתכן לפרש מה שהקדוש ברוך הוא אמר "ויתורו". כי באמת הארץ ההיא ראש לכל הארצות על ידי כמה מעלות טובות כפולות שיש לה ביתר שאת על כל שאר הארץ.

וכן מביא במדרש ילקוט שמעוני (י"ג, תשמ"ג) על ארץ ישראל פסוק 'וראש עפרות תבל' (משלי ח, כ"ו) והמה עשו בהפך זה (אמרו להפך) לומר שהיא פחותה מכל הארצות כי 'ארץ אכלת יושביה היא'. והורידה ממדרגת הראש אל מדרגת הרגל לכך נאמר 'וירגלו אותה'. שעשו אותה למדרס רגל, כרגל זה הפחות שבכל הגוף ובאמת היא ראש לכל הארצות כי מטעם זה נאמר בכמה מקומות לשון עליה בהולף לארץ ישראל, ועל זה אמרו 'נתנה ראש ונשובה מצרימה'. מצינו נתנה לשון שביקה כמו 'ולא יתן אתכם מלך מצרים להלך' (שמות ג, י"ט). תרגומו ולא ישבק, כך אמרו כאן נשבק הראש אותה ארץ שאתם אומרים כי היא ראש לכל הארצות ונשובה מצרימה אף על פי שהם אומרים שהיא למטה ממדרגת ארץ ישראל.

ראוי להבין מהו הטעם שמצד אחד הקדוש ברוך הוא נתן למשה רבנו רשות לשלח, ומצד שני לא צוה אותו לשלח, והרי ממה נפשך, אם יש בזה תועלת - למה לא נצטוה בצווי גמור לשלח, ואם אין בזה תועלת - למה נתן לו רשות לשלח? ונראה שבאמת לא היה צורך בשליחת המרגלים, מאחר שהקדוש ברוך הוא הבטיח לעם ישראל שיתן להם את הארץ, היו רשאים לסמוך על הקדוש ברוך הוא ולא לשלח מרגלים, אלא שבפעל היה הדבר תלוי במדת הבטחון של עם ישראל. אם עם ישראל היו בטוחים בהקדוש ברוך הוא שיתן להם את הארץ מבלי לחשו ממלחמה - היתה הארץ נכבשת לפניהם גם בלא שליחת מרגלים, אך אם לא היו בטוחים בקדוש ברוך הוא אלא בכוחות עצמם - לא היתה הארץ נכבשת ללא מרגלים, כי כלל גדול בהנהגת הקדוש ברוך הוא: אם אדם סומך על כוחות עצמו ושוכח מהקדוש ברוך הוא - אין הקדוש ברוך הוא עושה לו נסים להושיעו - גם אם מהידן ראוי היה לקבל את שהבטח לו, ולכן אמר הקדוש ברוך הוא למשה: 'שלח לך' - לדעתך, והיינו שהדבר מסור בידי לפי מצב הבטחון של עם ישראל, וכאשר ראה משה שאין ישראל סומכים על הקדוש ברוך הוא אלא מבקשים מרגלים, כפי שנאמר (דברים א, כ"ב) 'נשלחה אנשים לפנינו' - שלח להם מרגלים, שההנהגה משמים תהא כפי מדת בטחונם בהקדוש ברוך הוא, כנאמר (תהלים ל"ג, כ"ב) 'יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך', חסד הקדוש ברוך הוא - הוא כבטחון האדם בהקדוש ברוך הוא, וכבטחונו - כך זוכה שהקדוש ברוך הוא יפעל עבורו ללא השתדלות מצדו.

[רבי משה שטרנבוך שליט"א]

"ומה הארץ אשר הוא ישב בה הטובה הוא אם רעה" (י"ג, י"ט) - מדוע בדקו אם הארץ רעה או טובה, הרי הקב"ה הבטיח להם ארץ טובה

משה רבינו שלח מרגלים לראות את הארץ החזק הוא הרפה, המעט הוא אם רב. זה מתקבל על הדעת מה שהלכו לבדק אם החזק הוא הרפה, המעט הוא אם רב, וכן הבמחנים אם במבצרים' - זהו כדי לדעת כיצד לכבש את הארץ. אבל מדוע בקשו לבדק 'הטובה היא אם רעה', והרי הקדוש ברוך הוא הבטיח כבר פעמים רבות שביאם אל 'ארץ טובה ורחבה ארץ זבת חלב ודבש'!?

הרמב"ן כתב: 'אמר להם שיתנו לב לדעת פן כדי שיעידו לעם וישמחו ויחליפו פח לעלות שם בשמחה. ולכך אמר להם 'והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ', כדי שיראו בעיניהם בשבח הארץ'.

ועוד נראה לבאר ששאלתם היתה 'ומה הארץ אשר הוא ישב בה הטובה היא אם רעה', כלומר - האם עתה, כשאמות העולם עדין גרים בה, היא טובה או רעה.

כלומר, האם הארץ הטובה שהבטיח היא טובה בעצמותה, או שהדבר תלוי בזכויות העם שגרים בה. וזה היתה טענתם כשראו שהארץ אוכלת יושביה ובני ענקים, והוכיחו שהארץ אינה טובה, ולא הבינו שכשעם ישראל יבסס אליה וירבו במצוות ובמעשים טובים - תשרה הברכה בארץ.

רבי יעקב נ'מן זצ"ל המשיל את הדבר לבית שחלונותיו סגורים ואטומים ואין לאויר הצח אפשרות לחדר פנימה. נכנס לשם שוטה אחד והחל לצעק: איך אפשר לגור בדירה כזו?! אמר לו חברו: שוטה שבעולם! הלא רואה אתה שהבית גדול ומרוח, מה שהבית בלי אויר - כי הבית עמד סגור, המתן שנפתח את החלונות ויתחלף האויר ותוכח שטוב לגור כאן.

כך גם ארץ ישראל, בלי תורה - היא 'ארץ אוכלת יושביה'. אולם כשיבואו בני ישראל וילמדו בה תורה - יתחלף האויר 'לאוירא של ארץ ישראל שהוא מחכים'.

[הארות משלחן גבוה]

"שלח לך אנשים ויתרו..." (י"ג, ב) - הקדוש ברוך הוא נוהג עם האדם כפי מה שהאדם בוטח בו וסומך עליו

וברש"י: 'שלח לך - לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח'. וה'כלי יקר': דבר אחר לכך פרט אנשים, לפי שאמרו רז"ל (במדרש ילקוט שמעוני פנחס תשעג, כ"ז) האנשים היו שונאים את הארץ ואמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדרש י"ד, ד') והנשים היו מחבבות הארץ ואמרו תנה לנו אחזה (שם כ"ז, ד') ועל פן אמר הקדוש ברוך הוא לפי דעתי שאני רואה בעתיד היה יותר טוב לשלח נשים המחבבות את הארץ כי לא יספרו בגנותה, אבל לך לדעתך שאתה סבור שכשרים המה ואתה סבור שהארץ חביבה עליהם תשלח אנשים וזהו שלח לך לדעתך אנשים, אבל לדעתי היה יותר טוב לשלח נשים כאמור.

ויתרו את ארץ פנעו, מצינו ג' לשונות בענין זה ויתורו, ויחפרו, וירגלו, כי ישראל אמרו (דברים א, כ"ב) 'נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ', והקדוש ברוך הוא אמר 'ויתרו את ארץ פנעו'. ובמרגלים כתיב (שם א, כ"ד) 'וירגלו אותה', לפי שג' דעות היו באותה עצה כי הקדוש ברוך הוא אמר ויתורו, שיש במשמעתו גם לשון יתרון כי רצה הקדוש ברוך הוא להראות

"וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל פְּנֵיהֶם בְּגֵדֵיהֶם" (ט"ו, ל"ח)

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היה מנשק את הציצית בבית המרחץ לפני שפשטה וכן מיד כשלבשה. והנה אחד מבטויי החביבות שמחבבים ישראל את המצוות הוא הנשוק. בני ישראל מבטאים בעז את חביבותם למצוה בכך שהם מנשקים ומראים עד כמה חביבה ויקרה היא להם, והיות

והגר"ח פשט מעליו את הציצית ונפרד מהמצוה, רצה להביע כמה קשה פרידתו מהציצית. ומוצאים אנו במצוות תפלין (בשלתן ערוף אורח

חיים כ"ח, ג): 'מנהג חכמים לנשק התפלין בעת הנחתו ובעת חליצתו'.

טעם נוסף מוצאים אנו ב'שערי אפרים' (שער י' סעיף ד'): 'וענין הנשוק הוא חבור לטהרה'. ויותר מזאת כתב ה'אלשיך' (שיר השירים א', ב'): ענין החבוק מראה על התחברות החמר בלבד, ואלו הנשיקה מראה גם על התחברות הנפש 'ועל הנפש ונשק לו לזכות כי נפשו קשורה בנפשו', כי הלא הפה מתיחס אל הנפש, כמו שתרגם אונקלוס 'ויהי האדם לנפש חיה' - לרוח ממללא. על פי דברים אלו לומדים אנו כי היהודי, בנשקו חפצי מצוה, מראה הוא בכך התקשרותו למצוה עד שהוא חש כי נפשו קשורה בה. כן מוצאים אנו ב'רמב"א (ס' כ"ד ד' ב'שם הבית יוסף): גם נוהגים קצת אנשים לנשק הציצית בעת שרואה בהן משום חבוב מצוה.

"וַנִּתְּנוּ עַל צִיצִת הַפָּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת" (ט"ו, ל"ח)

- סימני החלזון

- אחד הנושאים העקריים בסגית חדוש התכלת הנו מהותם של סימני החלזון המפוזרים בתלמוד הבבלי, הירושלמי, במדרשים, ב'רמב"ם ובראשונים, ומדת התאמתם לבעלי החיים שזהו כחלזון בזמנינו, מהחלזון היו מפיקים את צבע התכלת.
- בספר 'שפוני טמוני חול' מונה בעל התכלת **"א"** סימנים שהוציא בגאונותו המפליאה ובבקיאותו העצומה מחז"ל והראשונים. ואלו הן: **א.** דומה לים, שמראה גוף החלזון פעין התכלת.
- ב.** דומה לדג בכך שבשרו רך והלוכו במים על ידי סנפיריו.
- ג.** יש בו גידים ועצמות.
- ד.** הוא נושא על גופו קלפה ולבוש הגדל עמו.
- ה.** מראשו יוצאים פתילים כפופים, כמין אנקלאות ויתדות כפופים העשויים בראש שלשלת הכלים שתולים אותם על הכתל. **ו.** יש בו פתילים ארוכים כדמות נחש ועליהם כמין יבלות אדמות מפצלות פצלות רבות בתאר בשר.
- ז.** דמו שחר כדיו. **ח.** דרכו לתקע ולחפר עצמו בארץ.
- ט.** נמצא בו שני מיני דמים.
- י.** עקר גדולו ביים, ועולה גם על היבשה וחי שם.
- יא.** החלזון גופו אטום מעטף במעטפה ואין יוצאים ממנו אברים בעלי עצמות.
- סימנים אלו עמדו בפלמוס ההלכתי שהחל לפני כ-130 שנה בשאלת זהוי 'דינוני הרוקחים' כחלזון התכלת. יש שחלקו על חלק מהסימנים הנזכרים, או שפרשים באפנים אחרים.

"וְשֵׁם אַחִימֵן שָׂשִׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הָעֵנָק" (י"ג, כ"ב)

- ארבעה אנשים שגדלו שם שמים בעולם

ארבעה אנשים שגדלו שם שמים בעולם במדרש (פתרון תורה של עמ' 155) מובא מהו 'ילידי הענק'? אמרו: מעשה היה בביתו של ענק שנקנסה לפרדס ואכלה רמון אחד והשליכה קלפתו, והיו מרגלים כמינים (מתחבאים) שם. כיון שראו (המרגלים) אותה קלפה, היו סבורים שמערה היא ונקנסו כלם לתוכה - 12 איש, והיה שאכלה הרמון אמרה: אלך ואשליכה את הקלפה, שלא יראה אבי נקנסה והשליכה אותה חוץ לפרדס. אמרו זה לזה: ראה גבורתה מה שהיתה סבורה שאנו חגבין'. מדוע גלגל הקדוש ברוך הוא את הספור בתוך קלפה של 'רמון'? רבי נתן נטע שפירא זצ"ל (ראש מקבלי אשכנז במגלה עמקות פרשת ואתחנן אופן רט"ו) כתב דבר מדהים: **'רמון'** הוא ראשי תבות של כל האנשים שפרסמו שם שמים בעולם: **'י'** זה יתרו, שאמר 'עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים' (שמות ח"ח, א). מדבריו משמע אמנם שיש אלוהים אחרים, וה' גדול יותר מכלם, אבל הוא היה הראשון שהאמין שהשם גדול יותר מכלם. **'נ'** זה נעמן, אחרי שאלישע רפאו, אמר: 'הנה נא ידעתי כי אין אלקים בכל הארץ כי אם ב'ישראל' (מלכים-ב' ה', ט"ו). משמע שבארץ אין אלוקים, אבל בשמים יכול להיות שיש עוד כמה. אבל הוא גם קדש שם שמים יותר.

ר' זו רחב, היא אמרה 'כי ה' אלקיכם הוא אלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת' (יהושע ב', א).

מ' זה משה, הוא הוסיף על רחב והגדיל את שם ה' גם בחללו של עולם, באמרו (דברים ד', ל"ט) 'וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' - גם באמצע. לכן דאג הקדוש ברוך הוא שהמרגלים ינקסו בקלפה של רמון, שכן אתם כופרים בשכינה ואומרים 'כי חזק הוא ממנו', שהקדוש ברוך הוא לא יכול להכניס אתכם לארץ?! תלמדו מכל אלו שגדלו שם שמים בעולם! [שש באמרתד']

"וְלִמָּה ה' מביא אתנו אל הארץ הזאת לנפל

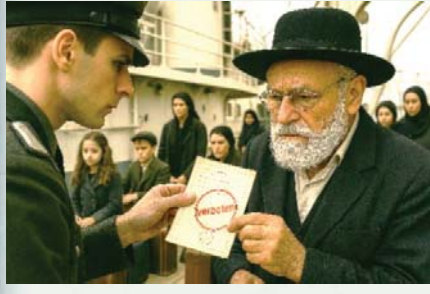
בחרב... " (י"ד, ג') - בחמרת השנאה

"וְלִמָּה ה' מביא אתנו: מה חטאנו לו שהשתדל על ידכם להביאנו לכך. כי חשבו שהיה כל אלה בתחבולה מאתו משנאתו אתם בשביל גלוליהם במצרים או לסבה אחרת כאשר העיד באמרו: ויתאמרו בשנאת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו (ספורנו).

וכתוב על השנאה בספר שערי קדושה (ח"ב שער ד'): "שנאה, על ידי כך חוטא לחברו להרע לו בכל מיני רעה. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: שנאת הבריות מוציאה את האדם מן העולם. והוא שונא כביכול לקדוש ברוך הוא על שבא אותו, והנה כלנו בנים לה' אלקינו, ושונא את אברהם יצחק ויעקב שיצא מהם זה. והנה כל הנשמות נאחזות בהשם יתברך וצריך גבוה מהם אשר בהם יתפאר, ואיך תשנאהו? ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: בית שני היו בו צדיקים וחכמים גדולים ולא נחרב אלא בעון שנאת חנם, ולא נתארך הקץ ולא נעלם אלא לסבת שנאת חנם. ולא עוד אלא ששאר העברות אינו עובר עליהן אלא בשעה שעובר עליהן, אבל שנאת חנם בלב היא תמיד, ובכל רגע עובר על "לא תשנא" ... ובטל מצות עשה - "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא ט"ט), ולא עוד אלא שעל מצוה זו אמרו שזה כלל גדול שבתורה שכלם תלויים בה. ולא זכה משה לכל מעלותיו אלא שהיה אוהב לישראל ומצטער בצרתם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק (שמות ב') "וירא בסבלתם", ועל פסוק (שם ל"ב) "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא" ... ולכן היה שקול ככל ישראל כמו שכתוב (ישעיהו ס"ג) "ויזכר ימי עולם משה עמו". עד כאן לשונו.

האולם התרוקן לגמרי, האגיה עומדת להפליג ממש בדקות אלו, והנה נכנס קצין בכיר לתוך האולם ושואל את ר' משה: 'מה אתם עושים כאן?'... 'באנו לקבל אשרת יציאה, כפי שהזמינו אותנו' השיב ר' משה. הקצין שואל עוד כמה שאלות, ובסיומן הוא נותן לו כמה מסמכים. ר' משה נרגש ממש, הוא ובני ביתו רצים בבהילות לאגיה, ומספיקים לעלות ברגע האחרון. כך זכו לעלות לארץ ישראל, להשתקע בה ולגדל דורות ישרים'.

היהודי ממודיעין עלית ממשיך בספורו: 'סבא שלי הוא ידיד של ר' משה מאותם ימים. באחת הפעמים שהגיע לארץ, הוא ביקר בביתו של ידיו ר' משה. הם העלו זכרונות, ואז אמר לו ר' משה: 'בוא תראה דבר מענין...' הוא הוציא למול עיניו את הניירת עם האשור שקבל מהקצין הרומני, ואמר לו: 'אחרי כמה ימים באגיה ענין אותי לראות מה כתוב בניירת. תראה, תראה מה כתוב פה!' סבא הסתכל ב'אשרת היציאה', ומול עיניו הזדקרה חותמת אדמה ובולטת לצד הוראה ברורה, כי על אדם זה חל אסור יציאה מהארץ!!! את המסמכים הללו הוא הראה לשומרים ועם זה הוא יצא מגבולות המדינה שכל כך 'שמרה' עליו, וכך בנה את חייו בארץ הקדש. איך קרה דבר כזה? זאת לא שאלה, הוא הרי למד את סוגית הבטחון עם הרבי מסקולען זצוק"ל...

הספור הזה ממחיש בצורה משלמת - שהאמונה והבטחון יכולים לשנות את המציאות מעל לכל דרך בטבע. החלק המדהים ביותר בספור הוא ה'עניון' של השלטונות. כשאדם נמצא בדרגה של "אין עוד מלבדו", הקדוש ברוך הוא יכול להפך אפילו חותמת של אסור יציאה למפתח של חפש.

בברכת התורה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת
מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמעה: גורלי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: אפרים בן מדלן אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: האובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי
זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה: רחלי בת זוהבה עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: הדר ברטה רוזני איילת בנות כרמית נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת:
אהרון בן רוזה: משה בן רוזה: אהרון בן מרים מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדין בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זיליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: אסתר בת שלומית רחל בת נוירה: רות בת לינה: נורית בת רחל לילור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מיה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת אריס: טריק בת מלמס ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה מירי בת סוזן: חיים יוסף בן אריס: סתור בת שהאין

להזמנות, להקדשות ולתרומות או במייל:
Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

"אם חפץ בנו ה', והביא אתנו אל הארץ הזאת..." (י"ד, ח') - אין עוד מלבדו - סיפור

את הסיפור הבא ספר יהודי שמתגורר במודיעין עלית: סבי שמתגורר בארצה"ב יצא מרומניה לפני עשרות שנים, והוא סיפר לי מעשה מפלא: ברומניה שתחת השלטון הקומוניסטי הידוע לשמצה, גר יהודי בשם ר' משה. בתקופה זו אנשים לא ממש יכלו להתקיים. ההגבלות על אפשרויות הפרנסה היו פשוט בלתי נסבלות, וכמו רבים וטובים שלח ר' משה את ידו במלאכה שאינה חקית... בשלב מסים עלו על כך השלטונות, ור' משה הבין שאם חייו יקרים לו, עליו לברוח ולהסתתר.

הוא התחבא בדירת מסתור ומפעם לפעם החליף את מקום מחבואו. כך עברה עליו תקופה ארוכה, עד שביום מהימים קבל הודעה שהגיע לביתו מכתב המאשר את בקשתו לקבלת אשרת יציאה מרומניה. ר' משה התכבד בזאת להגיע למשרד הפנים ולסדר את הניירת.

ברגע הראשון שמח ר' משה, אך ברגע השני החל לחשוש שמא מדבר במלכדת. מי יודע, אולי קוראים לו כדי להניח אזקים על ידיו ולהשליך אותו לכלא?! הוא לא ידע להשית עצות בנפשו. כמה אפשר לברוח ולהתחבא, כשהוא מנתק ממשפחתו ונרדף על ידי השלטון?...

בצר לו, החליט ללכת אל האדמו"ר מסקולען. ביתו של הרבי היה תל תלפיות לכל היהודים באזור, קרן אורה בתוך החשכה הקומוניסטית הנוראה, והוא ספר לרבי את כל הקורות אותו. אמר לו הרבי: 'אני לא יודע מה לענות לך. זאת שאלה קשה מאד'. למשמע התשובה בכה ר' משה ואמר: 'רבי, חוס על נפשי, אני בצרה גדולה. מה אעשה?' השיב לו הרבי: 'אתה מבין בעצמך שבדרך הטבע אין לך שום דרך להמלט. רק אם תאמין באמונה שלמה שרק הבורא יתברך יכול להציל אותך, ויהיה לך בטחון גמור שה' יעזור לך, תבוא הישועה'.

'אני מאמין באמונה שלמה!' אמר ר' משה, 'לא מספיק לומר זאת. צריך להאמין באמת, בפנימיות הלב, ולשם כך הבה ונלמד עניני בטחון'. השיב לו הרבי.

שעה ארוכה ישב הרבי עם ר' משה ודבר אתו מעניני אמונה ובטחון. בסוף אותה שעה אמר לו הרבי: 'לך לשלום, ומחר בוא ונעסק שוב בסוגיה'.

במשך כמה ימים ישב ר' משה אצל הרבי לשעה של למוד וחזוק. הרבי הרעיף עליו טללי תחיה וחזק אותו עד שלבו היה שלם ובטוח שבאמת אין עוד מלבדו. הנהגה זו היתה לפלא עצום, כי הרבי היה עסוק בעניני הפלל במשך כל היום והלילה, ועם כל זאת מצא זמן לשבת עם יהודי וללמד אתו עניני אמונה, ולא רק זה, אלא שר' משה היה מבקש על ידי השלטונות, ואם היו מוצאים אותו אצל הרבי, הם היו אוסרים גם אותו.

בסיומה של 'תקופת ההכשרה' אמר לו הרבי: 'עכשיו אתה יכול לנסוע, וה' יהיה בעזרך'. הנהל היה, שמי שמקבל אשור שנושלח אליו בדואר, מגיע לנמל ביום המיעד להפגנה, ושם הוא מחכה שיקראו בשמו. ברגע שהוא מקבל את אשרי הניירת המתאימים, הוא יכול לעלות לאגיה.

ר' משה ובני משפחתו ארזו את חפציהם ויצאו לנמל. הם ישבו באולם הנוסעים וחכו שיקראו בשמם. חלפה שעה ועוד שעה, האולם הלך והתרוקן, בני ביתו של ר' משה היו לחוצים מאד, ורק הוא רגוע ושלו, ואמר לעצמו באמונה שלמה: 'ה' יתברך מנהל את העולם. הפל לטובה, אין עוד מלבדו'...

כניסת שבת: 19:23
צאת שבת: 20:27
רבנו תם: 20:58

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.
com

לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים
בואו בו

פְּרֵשֶׁת שְׁלַח לָךְ

הצדיק שמגן על הדור – על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א

משה רבנו שולח את המרגלים ואומר להם (יג,כ): "וְכֹמֵה הָאָרֶץ הַשְּׂמֹנֶה הוּא אִם רָזָה הֲיִשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין". הגמרא במסכת בבא בתרא שואלת: תגיד, ראית מקום בלי עצים? אתה מכיר מקום, איזה שכונה, איזה מקום בלי עצים? מה זה "היש בה עץ אם אין"? איך מדינה שלמה בלי עצים?

אומרת הגמרא: משה מנחה את המרגלים לבדק "האם יש בה עץ" – הכונה האם יש שם אדם שמגן על כל הדור, איזה אחד צדיק שמגן על ארץ כנען, ואם כן – אז לא נוכל לכבוש את ארץ כנען. כן, אבל למה חז"ל ביארו דווקא על המלים "היש בה עץ"? דווקא עץ זה אדם שמגן על כל הדור? למה חז"ל לא דרשו "השמונה הוא אם רזה", וחז"ל יגידו שהכוונה אם יש איזה מישהו שיכול להגן על הדור?

עץ – כל כולו נתינה לאחרים. עץ אין לו שום הנאה לעצמו. עץ מוציא פרות, מה המטרה שלו? להוציא פרות, תגיד, הוא נהנה מזה? הוא נהנה מהפירות? לא, הוא לא נהנה מהפירות. הוא נותן הכל רק לאחרים. גם אם זה לא עץ של פירות, רק עץ סרק, אז מהעץ הזה עושים ארון, עושים ממנו ספסלים, אם גם זה לא ראוי, לוקחים אותו להסקה. אבל כל המטרה שלו מתחילתו ועד סופו, למה הוא נברא? רק כדי לעשות טוב לשני.

משה רבנו אומר לך: אתה יודע איזה צדיק מגן על כל הדור? מי שתראה אותו מתנהג כמו עץ. מי שתראה שכל כולו נתינה לאחרים. אם אתה רואה אדם שכל כולו נתינה לאחרים, תדע לך, זה מגן על כל הדור.

החסד שחזור

סיפרה לאה: גדלנו בחיפה, ומחמת הכרח הפרנסה של אבא, היינו חייבים לעבור לירושלים. עברנו לירושלים, נכנסתי ללמוד בסמינר בכתה י'. הייתי בחורה מאד כשרונית, לומדת טוב, משקיעה בלמודים, גם חבר'מנית. ממש שבוע שבועיים כבר הייתי מוברגת בסמינר.

היא מספרת: אבל היתה שם איזו ילדה אחת, קראו לה טליה. טליה הזאת היתה חלשה מכל הבחינות, גם בלמודים, גם חברתית. הכל הכל, ממש היתה שנואה בחברה. גם היה ריח לא נעים שיוצא ממנה. ולא יודעת למה, לבי אמר לי, מספרת לאה: זאת היא שלך, תטפלי בה. ואני יום יום הייתי לוקחת את טליה הזאת. הייתי אומרת לה: בואי אצלי הביתה, בואי נטפל בך.

נתתי לה לאכול. אכלה ולקחתי את כל הקלסרים שהיה לה, את הכל זרקתי, ופתחנו קלסרים חדשים, התחלתי ללמד אותה. חצי שנה עברה, ואותה טליה עלתה על הגל, ובאמת התחילה להצליח, ואיזה כישרונות היו בה. ואני והיא הפכנו להיות חברות מאוד מאוד טובות.

זהו, סיימנו י"ב, בבגרות שקבלנו, אני וטליה הזאת קבלנו את הציונים הגבוהים ביותר שיש. ונפרדה דרכנו. היא הלכה למוסד אחר ללמוד, ואני הלכתי למוסד אחר ללמוד, ובוזה נפרדה דרכנו. שנים עברו, התחתנתי, נולדו לי שש בנות רצופות. כמה צפיתי לבן, וברוך ה', ה' לא אכזב את התפלות, התפללנו, ואחרי שש בנות נולד לנו בן, קראנו לו ידידיה. ברוך ה', ידידיה גדל, איך אומרים, "התפוח לא נופל מהעץ", ככה זה, אתה יודע, זה תורשתי שיש הצלחה. הוא התחיל ללמוד, היינו רואים ממנו נחת. כשהוא היה בכתה ז', אני רואה את ידידיה הזה מאוד מאוד חלשלוש, גם מאד חיזור.

לקחתי אותו לרופא משפחה, סתם, אתה יודע, אולי ויטמינים או משהו. רופא משפחה עושה כמה בדיקות, נותן לי הפניה למיון, דחוף למיון. אמרתי: זה דחוף למיון? קצת ויטמינים ונגמר. ירדנו למיון, עושים כמה בדיקות במיון. התברר שלידידיה יש אי ספיקת כליות. הוא חייב להתחיל לעבור דיאליזה. ילד קטן, כתה ז' לפני בר מצוה, צריך לעבר עכשיו דיאליזה.

מה אני אגיד לכם? מילד פורח, הפך להיות ילד... אתה יודע, כמו סבא מבוגר. החיים היו קשים עליו. לא ידענו מה לעשות. התקשרנו לארגון "מתנת חיים" אולי שם ימצאו איזה מישהו שיש לו התאמה - התאמת דם, אותו דבר. הבעיה המרכזית שכל המשפחה שלנו, מכל הצדדים, לא מתאימים. כי לידידיה היה דם נדיר.

הרב אברהם ישעיהו הָפֶר זצ"ל באמת דאג לנו מכל הלב. הלך לכל מקום, מצא איזה בן אדם. התקדם הסיפור, התקדם עוד שלב ועוד שלב. שלוש שבועות לפני הניתוח, הבן אדם ההוא שרצה לתרום קיבל "פיק ברכים", אמר שהוא לא מוכן לתרום. וירד מהסיפור והיה לנו צער גדול.

אחרי תקופה מסוימת, שלושה חודשים עבר, תפלות, בכיות, נמצא תורם! התקדם הכל, עשינו את הניתוח. הניתוח עבר בהצלחה, ומה אני אגיד? ידידיה חזר לחיים הנורמליים, איזה חיים יפים. כל מה שהיה חסר בלמודים שהוא לא למד, חזר והשלים את הכל. שנה וחצי אחר כך מתקשרים אלינו, שואלים אותנו אם אנחנו רוצים לפגוש את התורם שתרם כליה לבן שלנו. אמרתי: בטח! מה השאלה? בטח רוצים! קנינו מתנה מאוד מאוד יקרה. וגם ידידיה חיבר איזה מלים של תודה להביע את כל מה שהוא עבר, הלך גם לאיזה אולפן, עשה מזה שיר.

ונסענו לאשדוד כדי לפגוש את התורם. איחרנו הרבה כי היה פקקים, הגענו למקום ופתח לנו בחור צעיר בשם נועם. הוא אמר: "אני התורם". וואו, איך התרגשנו. התרגשנו מאוד מאוד. נועם מספר לנו מה שהוא עבר: "אני בגיל 18, כמו הבחורים הישראלים. החלטנו שלפני שמתגייסים, בואו נלך למזרח הרחוק. יצאנו עשרה חברה, טסנו לחוץ לארץ. מה אני אגיד לך? באחד המקומות קפצו עלינו, לא יודע איך נקראים האנשים האלו, הברברים האלו, קפצו עלינו, הם היו קבוצות.

ברחנו, תפסו אותנו. שני חברה' חיסלו אותם, השאר, כולם פצועים. אני היחיד ששרדתי את הכל, בלי פציעות, בלי נכות, בלי כלום. ואני חוזר בחזרה הביתה, במטוס". "אני אומר: ריבוננו של עולם, נתת לי חיים במתנה, כל החברים שלי, כולם סובלים. אני היחיד שקבלתי את החיים שלי. אמרתי: כמו שאלקים נתן לי את החיים במתנה, אני גם רוצה לתת למישהו את החיים שלו במתנה. אני רוצה לתרום כליה לאיזה בן אדם. משם מתגלגל כל הסיפור, וכך התקשרתי לארגון 'מתנת חיים' והם קישרו בינינו". ישבנו, דברנו, ואז נעם אומר: "אני רוצה שתפגשו גם את ההורים שלי".

הם הלכו לפגוש את ההורים, האמא מדברת עם האמא של נועם. התחילה לדבר, פתאום היא אומרת לה: "תגידי לי, לא קוראים לך טליה?" אומרת: "כן". אומרת לה: "אני לא מאמינה..." אתם לא יודעים כמה בכינו במפגש הראשון! כמה בכינו במפגש הראשון כשנפגשנו ביחד. פתאום הגלגל חזר אחורה, ואמרתי: מה שאני עשיתי לפני הרבה שנים, שהשקעתי באותה טליה, השקעתי בה את כל החיים שלי לתת לה טוב, אותו טוב חזר אלי בחזרה. אותו טוב אחרי כמה שנים חזר אלי בחזרה. אין טוב שנאבד. אין דבר כזה שבן אדם יעשה טוב וזה לא מגן עליו, אין דבר כזה. (דרשתי קירבתך' גיליון 95)

כ"ח הפועל בנפעל'

מסופר על הרה"ק החוזה מלובלין זצ"ל, שדרכו היתה להקפיד כל ימיו שלא לישון על מיטה שאדם זר ישן עליה פעם, ואם קרה שעלה על מיטה שישנו כבר עליה, היה נרתע וקופץ מיד מהמיטה, כי מיד היה חש במחשבותיו של האדם שישן על מיטה זו אשר השפיעו על המיטה, והפריעו לגודל עדינות נפשו וקדושתו של החוזה. ובכל מקום בואו ונסיעותיו היתה לו מיטה מיוחדת שנשמרה בזהירות יתירה עבורו.

באחד הימים הגיע החוזה למעונו של הרה"ק רבי יוסף זצ"ל בנו של הרה"ק רבי מרדכי מנשכין זצ"ל בעיר אוסטילא, שבה כיהן כרב, המארח כבר ידע מקודם על דבר בואו של החוזה מלובלין אליו, על כן דאג להשיג לו מיטה חדשה שנוצרה על ידי יהודי ירא וחרד. והנה לגודל הפלא, מיד כשהחוזה עלה על המיטה, התחיל לצעוק: "געוואלד, עס שטעכט מיר! (אוי, דוקר לי). רבי יוסף ביקש מחילה מהחוזה, והזמינו לשכב במיטתו, ואכן זו השביעה את רצונו ויכול היה לנוח לאחר טלטול דרך גדול, שנסע בדרך וטלטל עצמו.

המארח תמה ושאל: והרי מיטה זו נעשתה מתחילתה עד סופה על ידי יהודי ירא שמים מופלג, ושום נברא עדיין לא ישן עליה, ומדוע ממאן רבינו להינפש עליה. והשיב החוזה: ח"ו, המיטה היא כשרה, רק היא מלאה מרה שחורה...

לאחר מכן התברר שהאומן שיצר את המיטה, ירא שמים הוא, אך המיטה נעשתה על ידו בימי בין המצרים, והלה היה שקוע בעצבות בהשפעת הימים הללו, ועצבות זו נתפסה במיטה מ"כח הפועל בנפעל", והיא דקרה בצדיק כמדקרות חרב (ראה באריכות בספר נפלאות הרבי עמ' ז)

בהקדמת סיפור זה זו יובן מה שהקב"ה ציוה למשה רבינו ע"ה בפרשתנו שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְגו' (יג, ב ואיתא ברש"י (להלן פסוק ג') ואותה שעה כשרים היו". המפרשים רובם ככולם, ראו כן תמהו, מהיכן יצא זה – שהתהפכו המרגלים מטוב למוטב, לדבר רעות רבות על ארץ ישראל, מה גרם להם ככה? הרבה תירוצים ומהלכים נסללו לבאר ענין פליאה זו, אף רבינו האור החיים הק' סלל מסילה בדרך משלו, ונעתיק לשונו הקדוש: "או אפשר לצד שכוונת המרגלים היתה רעה, תפעיל פועל הרע בשליח ויחזור להיות שלוחו של אדם כמותו, ויולד בו תכונה רעה מה שלא היתה בו קודם כדרך שתיוולד בחינת הקדושה בשלוחי מצוה לטובה אות. ולזה הגם שהיו צדיקים, בהתחלתם עשות ההליכה לרגל נולד בהם תכונה רעה מכח המשלחים ויעצו להדיח" (עכ"ל)

רעיון זה ביאר – הגה"ק החתם סופר זצ"ל מדיליה – והוסיף בזה נופך, שזהו מה שהזהיר הקב"ה את משה רבינו שְׁלַח לְךָ – לדעתך דייקא, ששליחת המרגלים יהיו לדעתך בלבד – שמחשבתך הטובה תפעיל בהם מחשבות טהורות וקדושות, וזהו היה חטאם, שקבלו על עצמם שליחותם של בני ישראל ולא של משה, ונהפכו להיות כמשלחם, דשלוחו של אדם כמותו כנ"ל – וזה גרם להם לחטוא עכ"ד.

יסוד זה – הכלול תחת מטבע הלשון החסידית 'כח הפועל בנפעל' יסודתו בהררי קודש במסכת ברכות (לד, ב) המתפלל וטעה סימן רע לו ואם שליח צבור הוא סימן רע לשולחיו מפני ששלוחו של אדם כמותו, אמרו עליו על ר' חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר להם אם שגורה תפלתי בפי (אם סדורה תפלתי בפי במרוצה ואיני נכשל ותחנת נובעת מלבי – אל פי, כל מה שאני חפץ להאריך בתחנונים-רש"י), יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף (מלשון טורפין לו תפלתו בפניו, כלומר התפלה שהתפללו עליו מטורפת וטרודה ממנו ואינה מקובלת-רש"י). מדברי רבי חנינא מבואר להדיא יסוד זה ש'כוח הפועל בנפעל' עד כדי כך, שעל פי זה ידע להבחין, אם פעל בתפלתו ישועה לשולחיו או לאו. (עלון 'מחברים' גיליון רמ"ג)

וּמִצָּאוּ אִישׁ מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיט (טו, לב)

אל רבי מאיר מפרמישלאן, הגיע פעם אחד מחסידיו של הסבא קדישא רבי ישראל מרוזין. כיוון שהחסיד היה דבוק ברבו, הביט בעין ביקורתית בצדיק מפרמישלאן, ובליבו הרהר כי רבו הוא צדיק אמיתי לעומת רבי מאיר'ל. חש הצדיק מפרמישלאן במחשבתו, ובפנותו אליו אמר: "שמא תוכל לומר לי, מדוע נענש מקושש העצים בעונש כה חמור והוציאווה לסקילה"? נבוך האיש, ורבי מאיר המשיך: "יודע אתה מן הסתם כי העצים נקראים צדיקים, כמו שנאמר בתחילת הפרשה אצל המרגלים 'היש בה עץ אם אין', ומפרש רש"י 'אם יש בה אדם כשר שיגן עליהם בזכותו'. ואם כן זו היא הנהגתו של מקושש עצים, שהוא מקושש צדיקים לפניו ואומר זה רבי וזה אינו רבי, זה צדיק וזה מאחז עיניים. ואדם כזה צריך להיענש

בחומרה" ... (שבת טיש')

שִׁלַח לַךְ אֲנָשִׁים וַיִּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן (יג,ב)

אומר רש"י למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים? סוף הפרשה הקודמת בהעלותך ותדבר מרים ואהרן במשה. מרים שואלת למה משה פרש מאשתו. אז למה פרשת מרגלים סמוכה לפרשת מרים? לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר היא דיברה על אחיה וקיבלה צרעת. והמרגלים ראו מה שקרה למרים ולא לקחו מוסר. זה רש"י. כתובה כאן נקודה מאד יסודית בעבודת ה'. הראו לך משהו משמים? זה לא סתם. מה עשית עם מה שראית? למה ה' הפגיש אותך עם מה שראית? רשעים הללו – כשהם ראו מה קרה למרים הם אחזו שזה לא קשור אליהם אלא בעיה שלה. אנחנו לא כאלה. אז יש כאן שתי בעיות:

א. אתה לא מאמין בהשגחה פרטית שכל מה שמשמיעים לי הוא בהשגחה פרטית מלמעלה, כדי ללמד אותי נקודה של בריאות או נקודה בעבודת ה'.

ב. הרבה פעמים זה מלמד אותך שאתה נמצא באותה סכנה. יש מאמר חז"ל על פרשה שעברה למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה – "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". הרואה סוטה בקלקולה – הראו לך? זה לא סתם. השמיעו לך כדי שתלמד מי אתה. רבותי, כך זה כל דבר ודבר בעולם, להבין מה מדברים אלי.

המרגלים – מרגלים מלשון הרגל. במקום לחיות עם אמונה בהשגחה פרטית, הם חיים עם ההרגל. קרה מקרה שהיא דיברה וקיבלה צרעת. הרגל. מרגלים. ההרגל מכניס אותך לטבע. האמונה בהשגחה פרטית מלמדת אותנו שכל דבר שקורה לנו הוא בהשגחה פרטית מלמעלה. בקיצור, לשים לב שה' מדבר איתנו כל היום. בעל התניא כותב שגם בחלום ה' מדבר איתך. "בחלום אדבר בו". אנחנו אומרים לפני שאנחנו הולכים לישון את ברכת המפיל, "ברוך אתה ה' המאיר לכל העולם"...

אומר בעל התניא בחלום מאירים לך את העיניים, מראים לך מי אתה בדיוק. "בחלום אדבר בו במראה ולא בחידות". ממש מראים לך את האמת שלך בדיוק. "חלומות שווא ידברו" – הם מדברים את השווא שלך, את הכלומניקיות שלך, בוא תראה כמה מגושם אתה. וככה ה' מדבר אלינו דרך האישה, דרך הילדים. הקב"ה כל היום וכל הלילה מדבר אלינו. "יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת אין אומר ואין דברים" – זה לא שה' אומר לך בפירוש, באופן ישיר. אלא אתה צריך ללמוד ממה שאתה רואה במציאות.

נקודה נוספת שאני רוצה לדבר עליה, "דרך הבעל שם טוב" זו דרך של קדושה. ואחד הסימנים של הקדושה שזה לא הולך בקלות. אם היה הולך לנו בקלות זה סימן שאנחנו בבעיה. יש סיפור על אחד מאדמו"רי גור שעשה שידוך לבן שלו. הזוג נפגשו, הגיעו לווארט, אחר כך עשו אירוסין, ולאורך כל הפגישות, הווארט והאירוסין האדמו"ר היה קשוח ורציני. ואף אחד לא הבין למה האדמו"ר לא שמח. הבן שלך סגר למה אתה לא שמח? לקראת סוף האירוסין, החתן הביא לכלה תכשיטים והכלה הביאה לו את הש"ס. החתן מגלה שהש"ס לא בהוצאה מהודרת כפי שהוא ציפה, אז החתן נפגע למה הכלה הביאה לו כזה ש"ס במקום לקנות משהו מכובד כמו שמגיע לבן של האדמו"ר מגור. יצאו דיבורים שהחתן לא מרוצה ונהיה רעש. נהיה בלאגן ופתאום רואים את האדמו"ר שמח. אז החסידים ניגשו אליו ושאלו "כבוד הרב, עכשיו אתה שמח?", ענה להם האדמו"ר: "כשהכל הלך חלק, אמרתי אולי זה לא מהקדושה. הכל הולך חלק. אין שום בעיה. אם השטן נותן שהכל ירוץ חלק סימן שהשידוך הזה טוב לו ואני לא יכולתי לשמוח. אבל עכשיו שאני רואה שנהיה בלאגן והחתן עושה עסק על שטויות, עכשיו אני יודע שזהו שידוך מהקדושה. בואו נרים כוסית לחיים". (דרך הבעש"ט גיליון 429)

785 תשס"ו
בי התורה מחזיקים את כל השנה
יום רבינו תם של חזקת

פרשת שלח לך

הקושי בניסיון של כבוד

כותב הרמב"ן ד"ה: "למטה ראובן וגו'". מנה הכתוב השבטים [המרגלים] לא לפי סדר חנייתם במדבר ולא לפי הכמות שיש בכל שבט ולא לפי זקנותם אלא לפי מעלת המרגלים כי היו ראשים ונשיאים בעם ויש בהם גדול מחברו בחכמה (ובמנין) ובכבוד והקדים הנכבד הקודם במעלה כי ממעלת עצמם מנאם לא למעלת השבט וכן בנשיאים החולקים להם את ארץ כנען (להלן לד יז-יט) הזכירם כפי המעלה לא לתולדותם. אנו רואים לפי הרמב"ן את גדולתם של המרגלים, שהרי יהושע בן נון נכתב לאחר שנכתבו ארבעה לפניו, משמע שלפניו היו גדולים ממנו.

וכן אומר רש"י על הפסוק: כולם אנשים אותה שעה כשרים היו ובכל זאת חטאו, אם כן כיצד חטאו בחטא נורא כזה עד שאמרו "כי חזק הוא ממנו" כיכול אין בעל הבית יכול להוציא כליו, כלומר: חס ושלום שאין הקב"ה יכול להוציא את הכנענים מארץ ישראל. (עפ"ל) התשובה לכך היא כיון שהייתה להם נגיעה של כבוד. מובא בזוהר, שחטא המרגלים נבע מחמת כבוד, לפי שיראו וחששו שכשיכנס עם ישראל לארץ ישראל לא ימשך תפקידם כראשי שבטי בני ישראל, ולכן העדיפו להישאר במדבר לשם המשך תפקידם. לכן עם כל מעלתם הגבוהה שחלקם מעלתם הייתה יותר גבוהה מיהושע בן נון, עם כל זאת מול ניסיון של כבוד, לא יכלו לעמוד ולכן הגיעו להיות חוטאים ומחטיאים את ישראל. כל כך גדול הוא כוחו של כבוד ואפילו נגיעה של כבוד יכול להוריד את האדם לשאול תחתית.

יש המסבירים שכונתם של המרגלים הייתה במחשבתם לטובת עם ישראל, שעדיף לעמ"י להיות במדבר תקופה גדולה עד שיעלו הרבה בתורה ויראת שמים, כיון שרק עכשיו יצאו ממצרים וכאן אין להם בעיה ללמוד תורה כי יורד להם מן מהשמים, העננים מכבסים להם את הבגדים, היה להם את בארה של מרים שעליה מסופר שרבו חיים ויטל היה לומד ושוכח את הלימוד שלמד מהאר"י ז"ל, לקחו האר"י ז"ל לבאר מרים שתה כוס אחת מבאר מרים ויותר לא שכח את לימודו ומהו כוס אחת כך, לשתות כל היום מבארה של מרים על אחת כמה וכמה.

וכן בארה של מרים הייתה מרפאת את השוטה ממנו ומים שנגעו בו מסופר על אדם מצורע שהיה כעסן גדול. במוצאי שבת אחד, אשתו של הכעסן הלכה למלא מים מבאר - וידוע שבמוצאי שבת מסתובבת בארה של מרים בבארות - והתעכבה ומרוב כעסו של בעלה על כך, שפך את המים. ובכל מקום שנגעו ניצוצות המים שעפו מקרקע בגוף המצורע נתפא מצרעתו. אם כן, אנו רואים את כוחה של בארה של מרים, ועם ישראל היה אף מוקף ענני כבוד.

אמרו המרגלים אם כן עדיף שלא יכנסו לארץ. ומה שאמרו: "כי חזק הוא ממנו" כונתם, שצריך הרבה זכויות להצליח בארץ ישראל ואם אין לעם ישראל את הזכויות מידת הדין לא תסכים לכך ומלך במשפט יעמיד ארץ, שכיון שארץ ישראל היא מקום פלטיין של מלך, ארמונו של מלך, אם כן ידקדקו עם ישראל והראיה היא: תראו איזה פירות גדולים, איזה אנשים נקיים, כמה אנשים נהרגים בכל יום, ארץ אוכלת יושביה כיון שהיא פלטיין של מלך מדקדקים איתם יותר ולכן נהרגים הרבה ולכן אמרו שעדיף להישאר במדבר עם בארה של מרים, מן היורד מן השמים וענני כבוד מאשר לחיות עם מידת הדין.

אבל כל חשבונות אלו לא שווים כיון שכולם נבעו מכך שהייתה להם נגיעה של כבוד וזה סימה את עיניהם ולא ראו נכון את הדברים ועצם אמירת משפט חמור כזה "כי חזק הוא ממנו" זהו חטא גדול ומראה שהכל נבע מיצר הרע ורק עוטיפים זאת בטענות רוחניות [אף שהסברנו לעיל את דבריהם מכל מקום ניסוח כזה של משפט הוא חמור מאד]

ובפרט שכבר נאמר טובה הארץ מאד מאד. חטא זה גרם לנו בכיה של דורות.

כמובא במסכת תענית דף כט. שהם בכו בתשעה באב. משה רבנו שלחם לתור את הארץ בכט' בסיון וחודש תמוז אותו שנה היה ל' יום לאחר ארבעים יום שתרו את הארץ, יוצא שבתשעה באב המרגלים הוציאו דיבת הארץ ועם ישראל בכה. אמר הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חינוס מעתה תבכו בכיה של דורות ולכן חורבן בית ראשון, חורבן בית שני, גירוש ספרד, נגרמו בתשעה באב וכל זה נגרם בגלל חטא המרגלים.

וכן ירובעם בן נבט שהכבוד העבירו על דעתו שהגמרא במסכת סנהדרין דף קב. אומרת על הפסוק "וימצא אתו [את ירובעם] אחיה השילוני הנביא בדרך והוא מתכסה בשלמה חדשה ושניהם לבדם בשדה".

שואלת הגמרא 'מאי בשלמה חדשה?' אמר רב נחמן: כשלמה חדשה, מה שלמה חדשה אין בה שום דופי, אף תורתו של ירבעם לא היה בה שום דופי. דבר אחר: שלמה חדשה - שחידשו דברים שלא שמעה און מעולם.

מאי ושניהם לבדם בשדה? אמר רב יהודה אמר רב: שכל תלמידי חכמים דומין לפניהם כעשבי השדה. ואיכא דאמר: שכל טעמי תורה מגולין להם כשדה.

מגמרא זו רואים עד כמה היה גדול וענק בתורה ירובעם ובפרט דברי הגמרא שכל חכמי ישראל היו חשובים לפניו כעשבי השדה מרוב גדולתו בתורה, אחיה השילוני נביא ה' הבטיח לו שימלוך על 11 שבטים. אמר לעצמו ירובעם, כשיעלו לרגל אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד ואני אעמוד כמו כולם ויהיה לי בזיון והעם יגרר כתוצאה מכך למלכות בית דוד.

בגלל חשש כזה רחוק חטא והחטיא את ישראל בעבודה זרה, ואסר עליהם לעלות לרגל. והחטיא את ישראל בעבודה זרה ואחר שחטא, תפסו הקב"ה ואמרו לו חזור בך ואני אתה ובן ישי (דוד) נטייל בגן עדן. שאל מי בראש? אמר לו הקב"ה: בן ישי בראש. אמר: אם כן אינני רוצה. הכבוד יכול לסמא את עיניו של האדם.

ולכן חכמי ישראל כל הזמן ברחו מהכבוד כיון שניסיון הכבוד למי שלא מרגיל את עצמו לוותר עליו הוא קשה מאד ויכול לגרום לאדם לרדת לשאול תחתית כמו שראינו במרגלים ובירובעם בן נבט אף על פי שמעלתם הייתה גבוהה מאד כשלו.

לכן חכמי ישראל שבחו מאד את מידת הענווה כמו שמובא באבות (פרק ד, ד), רבי לויטס איש יבנה אומר: מאד מאד הוי שפל רוח כיון שידעו את כח הגאווה והכבוד כמה הם הרסניים **כפי שמובא במסכת אבות** (פרק ד, כא): הקנאה והתאוה והכבוד מוצאין את האדם מן העולם. אדם יכול לאבד את עולמו חי'ו בשביל כבוד כפי שהובא לעיל לגבי ירובעם והמרגלים.

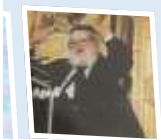
וכן המעשה במסכת מנחות דף קט: **כפי שמסופר בגמרא**: אותה שנה שמת שמעון הצדיק אמר להן שנה זו הוא מת אמרו לו מנין אתה יודע אמרו להן כל יום הכפורים נזדמן לי יקח אחד לבוש לבנים ונתעטף לבנים ונכנס עמי ויצא עמי שנה זו נזדמן לי זקן אחד לבוש שחורים ונתעטף שחורים ונכנס עמי ולא יצא עמי לאחר הרגל חלה שבעת ימים ומת ונמנעו אחיו הכהנים מלברך בשם [המפורש].

בשעת פטירתו אמר להם חוניו בני ישמש תחתי בכהונה נתקנא בו שמעי אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים ומחצה אמר לו [שמעי לאחיו] בא ואלמדך סדר עבודה הלבישו באונקלי [מלבוש של עור] וחגורו בצילצול [בחגורה] העמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו [לאשתו] אותו היום שאשתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שלך ואחגור בצילצול שלך בקשו אחיו הכהנים להרגו. רץ מפניהם ורצו אחרי, הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשם עבודת כוכבים.

וכששמעו חכמים את הדבר אמרו מה זה שעוד לא זכה במשרה כך עשה הזוכה בכהונה גדולה על אחת כמה וכמה. אלו דברי רבי מאיר אמרו לו רבי יהודה לא כך היה מעשה אלא שמעון הצדיק אמר שבנו חוניו יהיה כהן גדול תחתיו לא קיבל עליו חוניו כיון שהיה שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצה ואף על פי כן נתקנא בו חוניו בשמעי אחיו אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה והלבישו באונקלי [מלבוש של עור] וחגורו בצילצול [חגורה] והעמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו [לאשתו] אותו היום שישתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שלך ואחגור בצילצול שלך בקשו אחיו הכהנים להרגו סח להם כל המאורע בקשו להרגו את חוניו רץ מפניהם ורצו אחריו רץ לבית המלך ורצו אחריו הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשם שמים וכששמעו חכמים בדבר אמרו ומה זה שברח מהשררה כך המבקש לירד לה על אחת כמה וכמה:

ממשכה הגמרא שם ואומרת תניא אמר ר' יהושע בן פרחיה בתחלה כל האומר עלה לה [לשרר] אני כופתו ונותנו לפני הארין[שאני מסכים לכך] עתה כל האומר לי לירד ממנה [מהשררה] אני מטיל עליו קומקום של חמין שהרי שאול ברח מהשררה וכשעלה בקש להרוג את דוד.

ממעשים אלו אנו למדים כמה קשה הוא ניסיון הכבוד וינהיג את עצמו תמיד במידת הענווה גם אם הוא בעל שררה שכשיבוא לניסיון יעמוד בו טוב לו בזה ובבא.

סיפורים מחזקים- שמירת העיניים

כל יהודי אומר בוקר וערב בקריאת שמע "ולא תתורו אחריו לבבכם וְאַחֲרֵי עֵינַיִם אֲשֶׁר אֵתֶם זֹנִיִּים אַחֲרֵיהֶם" כתב ספר החינוך שזהו לאו מהתורה שלא לתור אחרי עיניו ושמור את עיניו מראות ברע (הגמרא במסכת בבבא נז) לעצם עיניו מראות ברע א"ר חניא בר אבא: זה שאין מסתכל בפְנֵיִם בְּזִמְנֵן שֶׁמִּכַּבְּסוֹת וְלִפְעָמִים מִתְגַּלּוֹת קֶצֶת בְּפָה וְאִם יֵשׁ דָּרָךְ אַחֲרָת וּבְכָל זֶמַן אֵת הַלֶּחֶץ בְּדָרָךְ שֵׁשׁ בָּהּ נָשִׁים מִכַּבְּסוֹת אֶפְרָלוֹ שְׁלֹשָׁה עֵינָיִם נְחָשָׁב לְרָשָׁע כְּלוֹמַר חִזְ"ל הַחֲשִׁיבֵנו אֶת הָאָדָם שֶׁהוֹלֵךְ בְּדָרָךְ שֵׁשׁ שָׁם נָשִׁים שְׂאֵינָן צְנוּעוֹת וְעוֹלָם אֶת עֵינָיו לְרָשָׁע. כִּי מְבִיא אֶת עַצְמוֹ לִידֵי סִכְנָה וְזֶה עֵצֶם הָאִסוּר. אֶפְרָלוֹ שְׁהוּא שׂוֹמֵר עַל הָעֵינָיִם וְלֹא מִסְתַּפֵּל, כִּיּוֹן שְׂבָאֶפְשָׁרֵינוּ לְלַקֵּחַ בְּדָרָךְ יוֹתֵר צְנוּעָה וְהוּא מְעַדֵּף לְלַקֵּחַ בְּדָרָךְ פְּחוֹת צְנוּעָה הוּא נְחָשָׁב לְחוֹרָן

סדרה שלא ישיבה את תלמודו לזכרון בכלל

ולכן עינינו ל"ב מספרם רבי" כי על ידי קדושתם "זיכה" האדם להקרא רבי בתורת ה' ותבטל קליפת ר"ב שהיא משכת התלמוד כמו שכתב רבינו שמשון ז"ל במאמר רבי אלעזר בן ערך ששכת תלמודו וקרא החרש היה לבס שהחליף אותיות דז"ך באותיות רי"ב (בן איש חי הלכות שנה א' פרשת בא)

ולכן אומר הרב שמשון שקאפ שהתורה הסימכה את לא תתורו אחרי עיניכם לפסוק וזכרתם השומר את עינו יזכור את לימודו שמירת העיניים

ומעשה באדם שבא לרב גדול ושאל למה הוא מאבד את זכרונו מיום ליום, ונעשה שחן גדול, ואפילו דברים קטנים מתחיל לשכוח. הרב, שהכיר את אותו אדם, ענה לו שהדבר מפורש בקריאת שמע בפרשת ציצית, שם כתוב "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, למען תזכרו". דהיינו שאם לא תרים אחר העיניים - זוכרים הכל, שהרי כתוב "למען תזכרו". ואם תרים ופוגמים בעיניים - התורה אומרת שלא תזכרו.

וכן זוהי סגולה בדוקה שלא ישלט בו עין הרע כמו יוסף ששמר עינוי זוהי שכל זרעו לא שולט עין הרע

התפלל על כל יום לשמור את עיניו

כתב בכתר ראש להגר"ח מוואלוויץ (באותו ע"ג) תרופה לכעס ודברים בטלים **והסתכלות בעינות** ושיחתו, שיקדים הנפילה לצרה וקודם לכתו בדרך או בבוקר יאמר: **רבי'ע הנני הולך בגיא צלמות ומקום מסוכן הושיעני מיצה'ר ומחטאים ומעוונות ובפרט שלא אכשל במראות אסורות. אמן** **ומסופר על הצדיק רבי** שמואל שפירא זצוק"ל, שידוע שהצטיין ביותר במידה זו של שמירת העיניים והיה דמות פלא בדורנו בנושא זה, שכשהיה קורא בברכות השחר "וכוף את יצרי להשתעבד לה", היה חוזר על זה פעמים רבות, עד שכל שמועו היה מרגיש כיצד מתחנן רבו להקב"ה מעומק הלב שיתן לו כח, להתגבר על יצרו.

בזכות שמירת העיניים ניצל האוטובוס ממטען הבלה

למסופר: על איזה חרור ישיבה שחזר מהישיבה הבית לשבת חופשה ועלה לאוטובוס, אך כיוון שהוא שבתחילת האוטובוס ישבו נשים לא כל כך צנועות הלך לשבת בסוף האוטובוס ויירדם. ופתאום בא אליו איזה זקן בחלום ויאמר אליו קום מהר בן אדם מה לך נרדם מתחתך יש פצצה, והנה קם הבחור מהחלום והנה הוא רואה ליד רגליו תיק משונה מאוד, וילך אל הנהג ויספר לו זאת ומדי פינו את האוטובוס וקראו לחבלן משטרה והכל בא על מקומו בשלום ואותו בחור ישיבה נסע לבבא סאלי זיע"א לספר לו זאת ואיך שנכנס לבבא סאלי מיד אמר לו הבבא סאלי אשריך בזכות שמירת העיניים שלך

בזכות שמירת העיניים קבלו לבסוף דירה במתנה

באחד מבתי המלון שהתארחתי נישג אליו יהודי יקר וסיפר: אני מגיל בר מצווה ברוך ה' שומר על העיניים כפי יכולתי, והנה למען אשתי הגעתי לבית מלון היות והייתה זקוקה לנופש לרוחה, אך כאשר ירדתי לחדר האוכל אני רואה שיושבים מערב משפחות, כל אחד יושב עם משפחתו כנהוג, אבל לי זה לא מתאים. ביקשתי מאשתי שנאכל בחדר אך היא מאוד רוצה לאכול על זה כולם, ששם שמחים ושרים ויש דברי תורה...לבסוף האישה מסרה נפש ויותר, והם אכלו בחדרם לבד. כמובן שזה הצריך גם להעלות את כל האוכל מחדר האוכל של המלון לחדרם, עמל גדול ויותר לכבוד בעלה הצדיק שיזכה לשמירת העיניים. בשעת אכילתם בחדר, הם שומעים יהודה בחדר הסמוך שהתעלף ונפל לרצפה וצועק הצילו ומדי הם הזמינו אמבולנס ובי"ה הצליחו להציל את חייו. אותו יהודי שמע שבזכות מסירתו נפש להיות בחדרם, שמעו אותו והצילו את חייו, נתן להם דירה בירושה שקיבל מאביו שהיה גם שומר עיניים גדול, וראה בזה זכות להביא את דירת אביו שנפטר לזוג כזה קדוש. (משכן שילח')

בזכות שמירת העיניים חזר יהודי בתשובה

אדם ירא שמים שהיה צריך לעבור במקום מסוים מאוד לא צנוע, ובאותו מקום היה איזה בחור שלא שמר על עינוי והסתכל לכל עבר וכשראה את הירא שמים עובר שם עם העיניים למטה הסתכל עליו לראות אם הוא ירים את עינוי באמצע להסתכל, שהרי סוף סוף גם הוא בן אדם עם תאוות ורצונות כמו שלי אבל להפתעתו הירא שמים עבר את כל המקום הזה בלא להרים עינוי ואפילו פעם אחת. הבחור הזה לא הבין בהתחלה שהרי גם לו יש תאוות ואיך הוא נהנה בחיים, ואדרבא נראה לו שהירא שמים שעבר פה היה די מאושר גם בלא להסתכל במראות המזוהמות, ואם כן יש לו בטח תאוות קדושות שמשפקות לו שמחה אמיתית, ולא כמוני שרק שותה מים מלוחים וצמא יותר ונהיה עוד יותר עצוב אחרי שמילאתי את תאוותי. ובחשבון נפש עמק זה הבחור הנ"ל מיד עשה תשובה ומורה וקיים את התורה ויחי לאדם אשר לומר

לא הסכים ללכת למרפא מחשש שמירת העיניים והקב"ה דאג לו

סיפר הרב יעקב לוסיגמן שליט"א: "הרי לפניכם מעשה מופלא שאירע ממש בשבועות האחרונים, אשר שמעתי אותו מכלי ראשון מבעל המעשה, אותו אני מכיר אישית, וכך הם פרטיו: "היה זה לפני מספר שבועות בקריית קרעטשניץ שבני ברק רחובות, עיר והוא ישראל. בחור צעיר, תמים וירא ה', תושב המעמק, חש בכאבים עזים בשיניו, וביקש לגשת בדחופות אל מרפאת השיניים שלו. אימו, שריחמה החולים בה מבוטח הילד. אלא שהבחור ששמע זאת החל להתגד בכל תוקף ואמר: "אבא, אינני מוכן ללכת למרפאת השיניים הזו, מפני שידוע אני מאנשים רבים שביקרו בה, כי הצניעות באותה מרפאה אינה במצב טוב כלל וכי יש בה הרבה נסיונות". אמו של הבחור שמחה עד למאד לשמוע את בקשתו של בנה, אשר כולה רצון לעשות רצון ה' ולהישמר מכל חטא, על כן ניסתה היא

לפנות ולברר אם קול מרפאה אחרת, בעלת אופי חרדי יותר. אותה מרפאת השיניים לא עובדת על הצל החולים של הבחור, דבר שיכול לייקר את העסק במאות, אם לא אלפי שקלים... אך אם זוכים לילד כזה שרוצה לשמור ולקדש עצמו, כל שקל שווה. ואכן לאחר בירורים רבים נקבע תור לבחור במרפאת השיניים החרדית יותר, כשההורים נערכים לשלם כל סכום שיתבקשו, הגם שאינו מסובסד על ידי הקופה. הם הגיעו אל המרפאה עם בנם ונעמדו בתור. כאשר הגיע תורם, יצא אליהם רופא השיניים ואמר: "אני מצטער, אך נפלה המ טעות. התור של הבחור נדחה לשבוע הבא ביום שישי, ניסינו לתפוס אתכם ולעדכן זאת, אך לא היה מענה". הבחור והוריו נדהמו לרגע מהבשורה, אך למרות כאבי השיניים של הבחור, קיבל הוא זאת באהבה וידע כי "שלוחי מצוה אינם ניוזקים", ואמר: "הרי אם הייתי מסכים ללכת למרפאה השייכת לקופת החולים, הרי שהתור היה נקבע לי מיידית ובמחיר זול, אך יודע ה' שהגעתי הנה בכדי לשמור על עיניי, הגם שאצטרך לשלם מחיר יקר, ואם הוא מעכב לי זאת בשבוע נוסף, הרי שיש פה חשבונות שמיים לטובת גדולה". לאחר שבוע לא פוטל הגיע הבחור אל המרפאה וקיבל טיפול יסודי טוב. לסיום, נישגו ההורים אל הרופא ושאלו כמה עולה הטיפול. הביט הרופא במסמכי הבחור ואמר בחיוך: "ברכותי, אינכם צריכים לשלם מאומה". "מה זאת אומרת!", נזעקו ההורים. "השבוע, ממש לפני כמה ימים חתמה מרפאת השיניים שלנו הסכם עם קופת החולים בה אתם מבוחשים על עבודה משותפת, והינכם הראשונים שנהנים מהטבה זו, ולכן הינכם פטורים מתשלום, כחלק מההסכם עם הקופה". צמרמורת אחזה באותו באותו הרגע - "אם היינו מקבלים לתור המקורי, ביום שישי הקודם", מספר אחר כך הבחור, "היינו צריכים לשלם סכום גדול ביותר של מאות ואלפי שקלים. אך בזכות שמירת העיניים וההתעקשות על עיניי הקדושה,

קיבל על עצמו חיזוק בשמירת העיניים ומשקפיים נמצאו

בבין-הזמנים של חודש אב התשע"א, לפני 15 שנה. ר' מאיר ורעייתו המתגוררים ב'קריית ספר', תכננו לצאת עם חמשת ילדיהם לטיול בן כמה ימים בצפון הארץ. לאחר בירורים, הם סגרו דירת נופש בעיר טבריה לילה לפני הנופש, הגיעו לעירם דרשן נודע שדיבר על הסכנות הרוחניות שיש בטיולים ובנופשים, ועל הזהירות בשמירת הקדושה והטהרה ממקומות שיש בהם ערוב ופריצות המזיקים לנשמה של האדם וילדיו הטהורים. "לא שווה לאבד נשמות קדושות, בגלל טיול זמני וקצר", אמר הדרשן מעומקי ליבו. ר'מאיר התחזק מאד מהשיחה ואף שיתף את אשתו בתוכנה. למחרת, יצאה המשפחה אל דירת הנופש בטבריה. הקיפה היה מושלם: נוף נהדר, במקום תורני סמוך לבתי כנסת קרוב לכנרת. הם זכו לשבתשל התעלות, ואף זכו לפקוד את קברות הצדיקים בימים שלאחר מכן. והנה, ביום שלישי - היום האחרוןלשהותם בצפון, תיכנן ר' מאיר לקחת את ילדיו למסלול יפיפה המיועד למשפחות הם הגיעו למסלול, אלא שלאחר כמה עשרות מטרים של הליכה ברגל, הם מבחינים מרחוק בקבוצת תיירים גדולה הצועדת לכיוונם. אותם תיירים שאינם יהודים לא נראו כאנשים הלבשוים ברוח היהדות הטהורה, בפרט בימי הקיץ החמים. ר' מאיר ואשתו החליטו לעקוף אותם מדרך צדדית ארוכה יותר, ובלבד שישמרו על טהרת וקדושת המשפחה, ויעשו נחת לבורא עולם. הם הלכו מהדרך הצדדית, אלא שגם שם הגיעה מולט קבוצה גדולה של נערים ונערות מבית ספר אל דתי. לא היתה אפשרות להימלט מראיות שאינן צנועות, הגם אם יוריד את המשקפיים. ר' מאיר הרגיש ניסיון גדול, והחליט מיד: "המקום לא מתאים לנו! אנו מסתובבים ונוסעים חזרה לבית!". אשתו הסכימה איתו, אלא שעל פני הילדים ניכרה אכזבה עמוקה.

"אתם בני מלכים!", עודד אותם אביהם, "ובני מלכים מורממים ולא הולכים בכל מקום ככל אדם, אלא שומרים על עצמם!", וכדי לעודד אותם הבטיח להם פיצוי: ניסע כעת לחוף 'כינור' המופרד להשתכשך במים!". "ייששש!!!" קפצו הילדים מאושר. הם נסעו אל החוף המופרד בינור. ר' מאיר והבנים נכנסו לצד הנהר, ורעייתו והבנות הלכו לאיזור הנשים, כשהם קבעו שעת יציאה. ר' מאיר החל לשחות לעומק, אלא, שלפתע, הוא עשה תנועה לא הזירה, שמקפיו נשטמו לתוך מעמקי הנהר... ר' מאיר לא ידע את נפשו מרוב צער, אלו היו משקפיים בעלי מספר גבוה מאד, העולות סכום רב, ובלעדיהם הוא כמעט לא רואה כלום הוא ניסה לחפש במקום הנפילה במשך כמה דקות, אך ללא הצלחה. המשקפיים נבלעו מעמקי הכנרת כלא היו! הוא חזר אל החוף בלעדיהם, כשהוא שבור ומתוסכל: רק לאחרונה הוא קנה את המשקפיים בעלות גבוהה במיוחד, וכעת הוא לא יכול לנהוג בחזרה! כשלאשתו אין רישיון מפני שהוא אינו רואה כלום, והם תקועים בחוף המופרד עם כל המזוודות והחפצים. הוא הרגיש חסר אונים והתפלל לה' מקירות ליבו שיושיע אותו ואת משפחתו. לפי המצב הנוכחי, הוא אינו יודע איך ישוב לביתו, ומצטער מהמחשבה כיצד יסתדר בימים הקרובים עם שיזמין חדשות, ומיחין ישג סכום כסף לרכישת זוג חדש! הוא נעמד במד

הרדודים של הכניסה לחוף, כשהוא נזכר בדברי הגמרא כי אבידה שנסטפה בנהר הינה אבודה מהאדם לפי שאינו יכול למוצאה. הדבר גרם לו לייאוש נוסף, והמתין לשעה בה קבע עם אשתו להיפגש ליד הרוב, על מנת לספר לה על תקלה המורה בשהלך סיום הטיול והנופש. ילדיו שראוהו מבולבל, ניסו לחפש את המשקפיים בצלילה, אך ללא הועיל. והנה, לאחר כמה דקות שהוא עומד במים הרדודים של החוף, הוא מרגיש משהו מתכתי נתקע ברגליו. הוא לא רואה כלום בלי המשקפיים, לכן, הוא ניסה להתכופף ולמשש את החפץ, ולתדהמתו הוא נמלה... **לא פחות ולא יותר את המשקפיים האבודות** !זה נס! זה ממש ווי, הוא קפץ והחל לשיר 'מזמור לתודה', ולשבח את ה' ללא סוף. המשקפיים נפלו לו במרחק של עשרות מטרים משם בעומק הכנרת, כשהחוף עמוס במתרחצים, **ולפתע הם מגיעים עד לרגליו!** הוא יצא מהחוף ופגש את אשתו כשהוא מספר לה על הנס הגדול! כל בני המשפחה התרגשו מהחסד שעשה להם ה', וניסו לתאר את הצער והקושי שהיו צריכים לעבור אילו לא הנס של המשקפיים. הם חזרו לביתם בריאים ושלמים! בערב, אמר ר' מאיר לאשתו: "אין חולק שזה נס של ממש, אך אינני מבין באיזו זכות זכית שמצאו המשקפיים ובכך הטיול הסתיים ברוגע, והימים הקרובים עוברים עליי בשלוה, ללא צער על קנייה חדשה בעלות גבוהה, ובצער של חוסר הסתדרות עקב קוצר הראיה. קיבלה את ברור לך?!", היא שאלה בתמינה, **"לדעתי, הדבר ברוך שזכית לך עז ההתגברות בקדושת העיניים במסלול, כאשר החלטת לעצור את המסלול ולהסתובב חזרה לרכב. הקב"ה כל כך נהנה מזה, והוא ראה לך בצורה על טבעית, כיצד הוא משלם לך על כך ודואג לך."** ר' מאיר חיך כהסכמה והוסיף את הפסוק: "ויעוצם עיניו מראות ברע... מלך ביופיו תחזינה עיניך ראינה אויף מרחקים!" (שעיה לל) (מתוך גיליון 'קבלת שבת'). אדם השומר את עינוי - זוכה לקדושה גדולה ומכין לעצמו כלי לשפע גדול בפרנסה ובברכה בחייו, הגה"צ הרב אלימלך בירדמן שליט"א

בתקנות החפץ חיים לכולל קודשים תקנה עשירית היתה שמירת העיניים בעשרת ימי התשובה של שנת תרצ"א, נשא הגה"ה בעל ה"חפץ חיים" דברי כבושיו, לפני מנוח אברכי כולל "קדשים" המפורסם בגדולי התורה שלמדו בו,

שבוע הבא יחול פטירת הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

מעט ממעשיו, קדושה - בעת ביקור הרב אצל יהונתן פולארד בבית הכלא השומר ביותר בארצות הברית, היה עליו לעבור דרך מכשיר מיוחד (גלאי מס' 1 בעולם) שבודק שלנוס אין נשק או כל דבר העשוי ממתכת, אם נמצא דבר כזה, המכשיר צפצף מייד. העוזרים של הרב הורידו את כל דברי המתכת מעליהם, כאשר הרב עבר דרך מתקן זה הוא לא צפצף למרות שהיה עליו עט, שרון והרוכסן של הגלימה. קציני שרות בית הסוהר האמריקאים התפלאו על כך מאוד, ובקשו ממנו לעבור שוב ועבר וזה שוב לא צפצף ואילו כשהעבירו את השעון והעט לבד צפצף המכשיר, והיה קדוש ה' גדול מאד עד שהם אמרו שהם לא ראו תופעה מדהימה שכזו.

שללנות - בחור רצה לראות מי בדורנו יש לו את ההנהגה והסבלנות של הלל הזקן ולכן התקשרו בשעה שתיים בלילה לכמה מורי הוראה וכולם אמרו להם ששאלה כזאת לא שואלים בשעה כזו מאוחרת. התקשרו לרב זצ"ל ושאלו אותו מה מברכים על תפוח מצופה סוכר והרב ענה להם בניחותא ואמר להם רק אטול את ידי ואענה לכם גם עכשיו וגם בפעמים הבאות.

צדיק גזר - זוג מארה"ב עשר שנים לא היו להם ילדים באו אל הרב לברכה הרב היה מאושר והם בכל זאת דחקו ובקשו ברכה לרבי בטן כשיצאו אמר הרב לשמשו תשאל אותם מה הם רוצים בן או בת? אח"כ אמר לעוזרו: אל תטרח לחפשם כי יולדו להם תאומים בן ובת. וכן היה (בהקשר לסיפור הקודם נביא את הסיפור הבא על כח ברכותיו).

חילוף יהודיות מכפר ערבי בזכות ברכת הרב מרדכי אליהו זצ"ל

מסופר: על מרן הגאון הראשליץ רבי מרדכי אליהו זצוק"ל והרב דניאל סטבסקי שליט"א (אביהם יש ישראל חלק ד' עמ' 127-120) שהיה מעשה כזה והרב ברכו בהצלחה ובזכות זה הצליח וכך היה המעשה: הגיע לידי אדם העובד ב"יד לאחים" מידע שבכפר קאסם יש אשה יהודיה שהיתה גרה עם ערבי לברחה ממנו והשאירה אצלו שני בנות תאומות, נותת הארבע ועתה רצתה לחלוץ גם אותן. והמקום שבו היה יכולת הצלחה יותר במצוה זה היה בגן שהילדות לומדות שם שזה בלב הכפר הערבי הגדול והיה צריך להכות עם האמא ועובדת הסוציאלית לזמן שבו הילדות ירודות לכן ואז האמא תחכה להם ותקרא להם והם יבואו אליה ואז יצאו כולם מהכפר והכל תוך דקות אחדות התמהמהות של דקה אחת מצד כל גורם שיהיה, עלולה לגרום לשלשון התוכנית. היה להם משתף פעולה מצד הכפר עצמו (ערבי) שעזר להם היו שלוש דרכים לעשות את התוכנית ולא ידעו מאיזה לבחור, ובאו לרב סטבסקי והוא הורה להם אפוא להשיג את כוח החיפוי, התעניינות, וכל השאר. ולבסוף שלח אותנו לקבל את ברכתו של הרב מרדכי אליהו זצוק"ל "ברכה והצלחה" ברח הרב את התוכנית, כשישירתי לרב סטבסקי כי הרב אליהו ברח את התוכנית, שאל מתי יוצאים. "עדין לא קבענו זמן" ענית, אמר הרב סטבסקי את הרב אליהו ברח אזי תצאו מחר אמרת לי הרב עדין אין לנו מידע מודיעני גדול וקשה לארגן את כל הצוות עכשיו אמר לי אע"פ תצאו מחר היו עיכובים מכל מיני צדדים ולבסוף הגענו לכפר ובכפר עצמו ראינו שהמשטרה פ' שלנו בגד בנו וגילה לערבי ואותו ערבי הביא לשם שם כמה ערבי לבדוק ובמקרה הצורך להזמין משטרה הגיעו הבנות אבל בדיוק גם הגיע משטרה רבא לעצור אותנו יד לאחים על זה שבאנו לקחת ללא רשות ומשמיים אותו ערבי היה מבוקש של המשטרה וכך תפסו אותו, והעברו את הילדות בצורה חוקית ל"יד לאחים" וגם נצלו מהסכנה שאותו ערבי שהיה שפוע לא קטן שיתנקם בהם וזה רק בזכות המצווה שקיימו אותה **לא תסור** מן הדבר אשר יגידו לך **ימין ושמאל** שזו גם מצווה וגם רק מרוויחים מימנה (פרי עץ הדד).

לשלם חובו סיפר המקובל הגאון הרב דוד בצרי שליט"א: במשך שנים רבות היה מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל מתפלל בימים נוראים בסידורו של רבי יעקב מד, "אהלי יעקב", שחיבר פרוש על התפילה ועל הסליחות בכללם בעומק גדול על-פי הקבלה והמדרישים. מרן הרב זצ"ל היה אומר עליו, שמתוך פירושיו של הרב רבי יעקב ניכרת גדולתו ועצומה בתורה בכל מקצועות התורה. פעם סיפר הרב מעשה פלא שקשור לרב עצמו עם הרב בעל "אהלי יעקב" זצ"ל. סיפור שמעיד על כמה צריך להיזהר בכספם של אחרים. מרן הרב מרדכי אליהו בצעירותו היה מלמד בשכונות הבוכרים והיו באים הרבה בעלי - בתים לשיעור. תוך כדי הדברים הזכיר מרן כמה פירושים על התפילה של ימים נוראים מבעל "אהלי יעקב". ראה הרב שאחד מהשומעים של השיעור יהודי ומגורו ושמנו יחוננוף הזדקף ונרדף לשמע שמו של רבי יעקב ז"ל. אחר השיעור נישא אותו אדם לרב ואמר לו רבנו, אני הכרתי את הרב רבי יעקב ז"ל. ויש לי גם מזכרת ממנו. הוא היה שכן שלי, והיה עני מרוד, ופעם ביקש ממני הלוואה נתתי לו והוא כתב לי שטר עליה, כי אסור לתת הלוואה בלי שטר. לא עלינו נפטר אותו צדיק ולא הסיפק שרוע את השטר, ויש לי השטר הזה למזכרת ממנו. מרן הרב מרדכי אליהו שפיע את הדברים ונדעו, מיד שאל את אותו עשיר: "אני יכול לבקש ממך טובה? אמור בבקשה עשיו שאתה מוחל לאותו צדיק על הלוואתו זו. כשתגיע לבית תכתוב על השטר: "פרוע" או "מחול". שאל אותו עשיר לרב: האם אני צריך לספר על כך לאשתך? אמר לי הרב: צריך לעצור אותה. סיפר לי הרב מרדכי אליהו, שלמחרת בבוקר אחרי תפילת הוא רואה את אשתו של אותו עשיר מוחה לו חכם, יש לי בקשה קטנה. חלמתי את הרב רבי יעקב ז"ל בעל האוהלים שהיה שכן שלנו. ראיתי אותו בחלום, ואמר לי שמאז פטירתו לא נותנים לו להיכנס לגן-עדן. רק בלילה זה זכה להיכנס בזכות חכם מרדכי, והוא ביקש ממני שאידי תודה לרב אליהו על החסד בגדלו הזה. הוסיפה ואמרה לי, חכם אני לא יודעת האם החלום אמת או שקר. אני לא יודעת למה הוא אמר את זה דווקא לי. אני לא יודעת האם

באמת הוא לא היה בגן - עדין עשרות שנים, ולא יודעת למה היה לו צער כי"כ גדול. אבל הוא ביקש ממני וכך עשיתי. ביתי יצא הבעל של אותה אישה מבית הכנסת, וכשראה את אשתו מדברת עם הרב, נעמד בצד כדי לא להפריע. סימן לו הרב שיתקרב. כשהתקרב אמר לרב כולו נרגש: רבנו, יש לי לספר לך חלום שחלמתי הלילה. סיפר אותו עשיר לרב שחלם את אותו החלום שחלמתי אותך, עם הרב יעקב. ד' זצוק"ל. אמר לו הרב: טפר לאשתך מה הייתה איתמו לבילה אחרי השיעור. סיפר העשיר לאשתו על ספר ההלוואה שהוא קרע בליל המש. התחילה אותה אישה לבכות ואמרה: אוי לנו שבגללנו היה אותו צדיק בצער כל כך גדול עשרות שנים. אמר להם מרן הרב: אשייכם. יש לכם זכות גדולה שלוויתם כסף לאותו צדיק בשעת דחקו, ועכשיו בזכותכם זכה להיכנס נקי לגן-עדן. אשייכם ואשרי חלקכם. סיים הרב בצרי את סיפורו ואמר: כידוע שבשמים מדייקים מאוד בשמו לאדם. וכשאשה אמרה לו כי קראו לו שבשמים: חכם מרדכי. הוא נדעו מעשני דברים. גם מהמעשה וגם מכך שבשמים קראו לו "חכם". אבל כשמרן הרב מרדכי אליהו היה מספר את הסיפור הזה, היה משמיט את הסיפור של "חכם מרדכי" ולא היה מספרו כלל. והיה מספרו רק כדי ללמד את החשיבות להיזהר בממונם של אחרים. (מתוך הספר "זכור לטוב" על מרן הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצוק"ל עמודים 169-167)

הרב בירך ומד הדלק נשאר כל הטיסה באותו מצב

כל כך טבעי היה אצל הרב, שבכל עת צרה וצוקה, הדבר הראשון שעל יהודי לעשות הוא, לפנות להקב"ה ולהתפלל. ולא רק כשהצרה מתרגשת לבוא, אלא לפני כל פעולה שאדם עושה, עליו להקדים תפילה ולבקש מבורא עולם שישע לו להצלחה, לא פעם, כשבאו אנשים וסיפרו לרב במה הם עוסקים, היה הרב מסיט את השיחה ומדריך אותם כיצד להתפלל לפני העשייה שלהם, ולפעמים גם היה יושב ומחבר להם נסח תפילה אישי שילוח אותם בדרכם היום ומצא. הדבר נבע מהחיבור העמוק לו לעבודת התפילה, מהיסודות החוקים שהוא מציא בתפילה, מההתקשרות הפנימית שיש בתפילה בין יהודי לקונו. פעם נסע הרב עם בני משפחתו ללוס אנג'לס במטוס יאל על - מספרת הרבנית הצדקנית מרת צביה חנה תליט"א. באמצע הדרך הבחינה הרבנית שהרב מאוד מרוכז, כאילו הוא מתפלל בשיבה, אך לא הבינה על מה בדיוק. היא לא הייתה צריכה לחכות הרבה זמן. אחד הטייסים יצא מחדר הטייס הראשי ועל פניו היתה הבעה של דאגה. הוא ניגש ושאל, האם אפשר לגשת לרב. גם הוא ראה שהרב מרוכז, ובכל זאת ביקש לגשת אליו ולומר לו דבר מה. שאלה הרבנית אם יש בעיה כלשהי, והטייס השיב וסיפר: "נראה שיש נזילת דלק מהמטוס ואי אפשר לעצור אותה". הוא המשיך ותאר, כי המטוס נמצא מעל הים ואין מקום שבו ניתן לנחות אם תמשך הנוילה, יצטרכו להכריז על מצב חירום ולחלץ את הנוסעים בסגירות הצלה בלב ים. "תבקשי מהרב שיעשה משהו", אמר הטייס בקול הכי רגוע שהצליח להפיק מגרונו, אך גם באותו קול נותרו עקבות לחץ ודאגה. מאמצו של הטייס להסתיר את החרדה והדאגה, הם חלק מהמומחיות שלו, כדי שלא להכניס לחץ את כל הנוסעים. אך זה אינו פוטר אותו מלדאוג.

הביטה הרבנית סביב וראתה את כל האנשים ישיבים או קוראים, היא העיפה מבט אל הרב וראתה שהוא עדיין שקוע בריכוז שלו. אך, כמוכן, היא לא השתהתה ומיד אמרה: "הרב, אנחנו בסכנה" הרב לא השיב "הרב, הטיס אומר שאנחנו בסכנה גדולה". שבה הרבנית ואמרה, ושוב, נותרה פניחה בלא מענה. עשר דקות ניצב הטיס ליד הרבנית, ושניהם מנסים להגיד לרב כעני יש מצב מדאגה. לאחר כעשר דקות, ננער הרב משערפו ואמר לרבנית: "הגידו לי טיס שמישכו לטוס רגיל. הם לא צריכים מקום לנחות מרגע זה ואילך מחוג הדלק לא יזוו". הטיס שמע את דברי הרב וחזר לתאו. הרבנית קמה אף היא ממקומה לראות את ילדיה. כמין תחושה אמיתית הדריכה אותה לראות את ילדיה בשעת סכנה. היא הבחינה שהם עסוקים ולא אמרה להם דבר. ככל וישיב המטוס, שרובם בתנמנמו או ישנו, לא היו מודעים לסכנה המרחפת על המטוס. כשחזרה הרבנית למקום מושבה, באחת השורות הראשונות ליד תא הטיס, הבחינה וראתה שהרב ממשך להתפלל בשתיקה ובדקות מיוחדת. הטיס יצא שוב ואמר: "הנס מתרחש. המחוגים לא זזים. אנחנו באותו מצב של מחוגי דלק הנוזילה נעצרה והטיסה לא מפחיתה את כמות הדלק". חצי שעה נוספת חלפה, ומפעם לפעם נפתחת דלת תא הטיס ואחד הקברניטים יוצא ומביט ברב, המוסיף לשבת בריכוז מוחלט. "המחוג של הדלק לא זז", הם אומרים לרבנית כמעט בלחשיה. תחושה של יחיים תחת נס' אופפת אותם כך התמשכו הדברים כמעט שעתים, עד שהתקרב והגיעו לשדה התעופה הרבניט ואנשי הצוות שהיו בסוד העניינים. כל כולם נשמו לרוחה, "כולם" זה הרב הרבנית ואנשי הצוות שהיו בסוד העניינים. כל שאר הנוסעים ואפילו הדילים לא ידעו מאומה מן המתרחש. לאחר הנחיתה, התאספו סביב הרב כל אנשי צוות הטיסה, אלה שהיו בסוד העניינים, וביקשו ברכה. נענה הרב ואמר: "המתניו כמה דקות ואחבר לכם תפילה, וכדאי שטייסי יאל עלי יתרגלו לשאת את אותה תפילה לפני כל המראה".

זוהר הקדוש מתורגם - הדר בין הצדיקים מתברך

שְׁשִׁינִי, בְּשִׁיעִי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רֹצֵים לְהִשְׁגִיחַ בְּעוֹלָם וּלְעוֹן בּוֹ, כְּמוֹ שְׂתָנוּב (עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ (זכריה ד), וכתוב כי וגו') כִּי ה' יִעֲנֵנו מְשׁוּטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, וְנִמְצְאִים רָשָׁעִים בְּעוֹלָם, אוֹתוֹ צְדִיק שֶׁנִּמְצָא בְּדוֹר נִתְפָּס בְּחַטָּאִים, וְלִרְשָׁעִים מְאִירָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְגֵזוֹ עִמָּהֶם עַד שְׁשִׁינֵנוּ, וְאִם לֹא - לֹא יִמְצָא מִי שְׂבִיבְשֵׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. זְהוּ שְׂתָנוּב יֵשׁ צְדִיק אֲבָד בְּצַדִּיק, מְשׁוּם שְׂאוֹתוֹ צְדִיק הַסְתַּלֵּק מֵהַעוֹלָם. מְשׁוּם כְּדָ שְׁנֵינוּ, לְעוֹלָם אֵל זָרוֹ אֲדָם אֶלָּא בְּמִקּוֹם שֶׁאֲנִישֵׁי מַעֲשֵׂה דָרִים בְּתוֹכוֹ. מֵהַ טַעַם: מְשׁוּם שְׂאוֹי לִיָּה שְׂמִדוֹרוֹ בֵּין הָרָשָׁעִים, מְשׁוּם שְׂהוּא נִתְפָּס בְּחַטָּאִים, וְאִם דְּיִירוֹ בֵּין צְדִיקִים, מִיְסִיבִים לוֹ בְּגִלְלָם. **שְׂהַרִי רַב הַסְדָּא הִינֵה דְיִירוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה בֵּין קַפְטִיקָאִים, וְהִשְׁעָה הִינֵהה דְּחִוְקָה לוֹ וּמְחַלּוֹת רוֹדְפוֹת אֲחֵרֵיו. נִסַּע וְשָׁם מְדוֹרוֹ בֵּין פְּעִלֵי מְגִינִים שְׂתֵי צְפֹרִי, וְעַלָּה וְזָכָה לְבָתָּה טוֹבוֹת, לְכַמְּהַ עוֹשֵׁר, לְכַמְּהַ תוֹרָה, וְאָמַר: כִּי זֶה זְבִינֵי עַל שְׂבִיבְשֵׁי בֵּין אוֹתָם שְׂהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיבֵי לְהִיטִיב לְהֶם. [פרשת לך לח: על**

אמרי חז"ל: אם לא עשית רע, לא יאוונה לך רע!***, יאוש, אמר הקוצקר, שלא מדעת.*** כתב המ"ב סימן כד ס"ק(ז) וז"ל נמצא בשם הקדמונים שכל המעביר ציצית על עינו כשקורא פרשת ציצית יהא מובטח שלא יבא לידי סמוי עינים. *** "בן יבבד אב ונבבד אדניו, ואם אב אנהי כבודי... (מלאכי א, ו), ללמדך שאפילו רירו של אביו יורד לו על זקנו, ישמע לו מיד". (תנא דבי אליהו רבה פרשה כה) *** מובא בירושלמי (ברכות) כל האומר פרשת המן מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו מ"ב סימן א פותב ה"פלא ויע"ג בספרו (ערך 'הלולי'): "ראוי להלל לה' על קל הטובה שעושה עמו. ואף שאלו פינו מלא שירה וכו', לא נספיק להללו, וְלוֹ דוּמְיָה תְהַלְהֵ, על קל פנים בלא כלום אי אַפְשָׁר, וְרָאִי לְכָל אָדָם מַעַת לְעַת מְפָקִידָה לְפָקִידָה הַלְלוֹת וְהַלֵּל אֵת ה'. ובפרט שצ'מספר אינה ענין שעשה הנצלות, תבין הינה שם שמים שגור בפיו, ויאמר: שְׁבַח לֵאלֹ - לְתִבְרַךְ כִּי הַפְלִיא חַסְדּוֹ לִי, וְעַד לְמָה עֲזַרְנִי לְעֲשׂוֹת כִּדְּ...***" ועוד שם מ"האמרת" - מתורגם כל מי שמשבח את הקב"ה כמו שצריך הקב"ה עושה לו את רצונו ולא עוד שמרבה עליו ברכות להפליא ולמטה ועוד מובא שם שצ'מירת שירותו ופחותו לזכותו בו תבדוק. *** מובא ב"חובות המבטבות" שער בעבודת האלקים פרק ד: מְדַרְגַת הַשְׂלָמִים שְׂזָכוּ לְשִׁלְמוֹת הַדַּעַת, אֵין עֲבוֹדָתָם אֵת ה' מְשׁוּם שְׂכָר אוּ מַחֲשַׁשׁ עֲלֵשׁ, אֲלָא מִכִּיּוֹן שְׂכָד מַחֲבִיב אוֹתָם שְׂכָלָם לְהִיטִיב עִם מִי שְׂהִיטִיב לְהֶם. [פרשת לך לח: על

אופק חדרה

כניסת שבת	19:16	צאת שבת	20:28	רבינו תם	21:12
מקומי לוח					
אור החיים	19:25		20:16		21:12

מקום. הוא הבין לנפשו של בעל הבית, שהתרגש מביקורו של חברו והציע לו ללון בביתו.
 בזכות ובעזרת מתוכך את ה'אני' - קיבל את חייו במתנה. הוא גדל בתורה וזכה להרביץ תורה עשרות בשנים, להעמיד דורות של תלמידים ולבנות עולמות שלמים.
 אתה רוצה להתקרב לקב"ה ולדבוק בו? תבטל את ה'אני', תשרש ותעקור מתוכך את הנגיעה העצמית. הקב"ה אומר: "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת" - אין מקום ל'אני' ולקב"ה יחד. אם אתה נגוע באנוכיות - הקב"ה אינו מאפשר לך להיות במחיצתו.
 אומר שלמה המלך (שיר השירים ה, ה): "פתחתי אני לדודי" - כשאדם פותח לקב"ה עם ה'אני' שלו, התוצאה היא: "ודודי חמק עבר", הקב"ה מסלק עצמו ממנו.
 כידוע במשכן היה את ארון הקודש ועל הארון היו שני הכרובים, האחד מסמל את עם ישראל ורעהו מסמל את הקב"ה. הכרובים ניצבו זה מול זה - "ופניהם איש אל אחיו" (שמות כה, ט). שואלת הגמרא (בבא בתרא עט ע"א), והלא נאמר (דברי הימים ב, י"א): "ופניהם לבית". ומתרת: "כאן בזמן שישאל עושי רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום". כשעושים רצונו של מקום - "ופניהם איש אל אחיו", וכשחלילה אין עושים רצונו של מקום - "ופניהם לבית", הכרובים מסובבים את פניהם לאחור.
 שואל ה"נפש החיים": כאשר הכרוב, שמסמל את עם ישראל מסובב את ראשו, בכך הוא מסמל את הפניית העורף לה'. אך מדוע הכרוב שמסמל את הקב"ה צריך לסובב את ראשו?
 הוא מבאר, כי היחס שבין הקב"ה לישראל הוא "כמים הפנים לפנים" כשיהודי מסובב קימעה את ראשו מהקב"ה - כנגד זה הקב"ה מסובב את ראשו קימעה, וכשיהודי מסובב את ראשו הרבה - כנגד זה הקב"ה מסובב את ראשו הרבה, וכשיהודי מסובב את ראשו מהקב"ה לגמרי, כנגד זה גם הקב"ה מסובב את ראשו לגמרי.
 כשיהודי מאמין בה' ובוטח בישועתו ועושה את רצונו בתמימות, בלי שאלות ובלתי תהיות - כנגד זה הקב"ה עושה לו רצונו ומושיע אותו. אך כשיהודי פגום באמונה ויש לו שאלות על הקב"ה - למה שהקב"ה יעשה לו את רצונו?
 המרגלים הגיעו לידי חיסרון אמונה. הם לא האמינו שיוכלו לגבור על יושבי הארץ - "אמרו: לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו" ואם אין להם אמונה שהקב"ה הוא כל יכול ורב להושיע - מדוע יזכו לישועה?
 המפתח לישועה הוא אמונה תמימה. יש לעשות רצון ה' בתמימות, בלי שאלות ובלתי פקפוקים. מי שמאבד את האמונה - מאבד הכל! אין אומלל ממנו, כי הוא נשאר בלי כלום!
 יש עורכת דין בכירה בתל אביב, בעלת חסד גדולה. היא מסייעת חנם אין כסף לכל מיני מקרים קשים שמופנים אליה. כשהיא שומעת על צורך בעזרה לחולה, היא עוזבת את כל עיסוקיה ומתייצבת לסייע מכל הלב.
 יום אחד היא הגיעה לבני ברק ברכבה המפואר והחנתה אותו בחניה ציבורית באחד ממרכזי הקניות בעיר. כששבה לרכבה וביקשה לצאת מהחניה, היא ראתה שמישהו החנה את רכבו צמוד לרכבה וחסם אותו כמעט לגמרי. אומנם נותר מרווח מסויים, אך רק נהג מיומן יצליח לצאת מהמקום בשלום.
 האשה חששה לעשות זאת בעצמה, היא פנתה לאחד הנהגים שהיו שם וביקשה ממנו שיואל לטובו לחלץ את רכבה מהחניה. הנהג, אברך מבני ברק, נעתר מיד. הוא נכנס לרכב היוקרתי, התיישב במושב הנהג והחל ב'פעולת החילוץ'... הוא לא רגיל לרכב הזה, הרכב שלו ישן ומקרטע, כדי להתניע אותו עליו ללחוץ בחוזקה על דוושת הגז. הוא לא ידע שברכב החדש, לחיצה קלילה על הדוושה משעיתה את הרכב קדימה. הוא לחץ בחוזקה מדי, הרכב זינק ונכנס לתוך עמוד.
 האברך יצא מן הרכב במהירות ובדק את הנזק. חלק מקידמת הרכב נמעך. עוגמת הנפש הייתה כפולה - עצם הנזק חספ, ולא פחות מכך - העובדה שזה קרה לו בזמן שעשה לה טובה וניסה לחלץ את הרכב מהחניה.
 הוא היה יכול להשתמש מאחריות ולפטור את עצמו מתשלום בנימוק הגיוני: הרי זה לא קרה לו תוך כדי נהיגה רשלנית ברכבו בכביש, אלא כשהתנדב לעזור לה לחלץ את רכבה מהמקום. הוא מוכן

"כולם אנשים ראשי בני ישראל המה" (ג, יג)
 כתב הזוהר הקדוש, כי הסיבה שהמרגלים הוציאו דיבה על הארץ, היתה בגלל חששם פן ימעט כבודם בכניסתם לארץ, שיירדו מנשיאותם ויעמדו אחרים במקומם.
 רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, בספרו "שיחות מוסר" (מאמר עה) מרחיב בעניין זה וכותב, כי הנגיעה שהיתה למרגלים והחשש מפני פגיעה בכבודם, הביאו אותם לטכס עיצה כיצד למנוע מעם ישראל להיכנס לארץ. תחילה הם הוציאו דיבת הארץ רעה, אך הם הוסיפו להתדרדר, עד שהעזו להטיח דברי כפירה ומינות באומנם: "כי חזק הוא ממנו" (ג, יג, לא).
 מכאן אנו למדים, כי יכול אדם להיות ברום המעלה, מראשי בני ישראל, ובגלל שמץ של נגיעה של כבוד הוא עלול להתדרדר עד לבירא עמיקתא של כפירה ומינות!
 מוסיף רבי חיים שמואלביץ: המרגלים שחששו פן ימעט כבודם ותבטל נשיאותם, הלא אין מדובר בנשיאות של שבת, שהרי "בעל הטורים" מביא שהם כלל לא היו נשיאים לשבטיהם, אלא היו שרי חמשים. והרי היו בישראל ששת אלפים שרי מאות ושש מאות שרי אלפים הגדולים מהם במעלה, ושנים-עשר אלף שרי חמשים חשובים כמותם. למרות זאת, בגלל רצונם לשמור על מעמדם כ'שרי חמשים', היה כדאי להם שעם ישראל ישאר במדבר ולא יכנסו לארץ ישראל.
 צא ולמד, עד כמה חמורה נגיעה אישית של האדם, שבגלל הרצון למנוע שמץ של פגיעה בכבודו, הוא ממיט על עצמו רעה גדולה, נופל לבאר שחת ומאבד את נשמתו.
 כאשר הנגיעה מניעה את מעשי האדם, היא טומנת בחובה סכנה גדולה ועלולה להמיט עליו חורבן ומיתה, כפי שהיה בחטא המרגלים, שבגלל נגיעה של כבוד הם הביאו מיתה על עצמם ועל שאר העם. אם כן, אדם שמתעלה מעל הנגיעה האישית, מציל את עצמו מן הרעה וזוכה לחיים.
 הנה סיפור מאלף, כיצד התעלות מעל הנגיעה העצמית הצילה את האדם ממיתה לחיים:
 רבי ישראל בן שלום זצ"ל היה מראשי ישיבת פוניבז' לצעירים. הוא גדל ברמת השרון. בצעירותו שלחוהו הוריו ללמוד בישיבת 'מקור חיים' בירושלים. הישיבה שכנה בשכונת מקור חיים שבדרום ירושלים, שהיתה אז שכונת ספר. בישיבה לא היתה פנימיה והתלמידים נשלחו ללון אצל משפחות חרדיות בירושלים. שפתחו את ביתם לתלמידי הישיבה.
 הבחור ישראל בן שלום לן בביתו של יהודי גלמוד בשכונת 'בית ישראל', שאף היא היתה קרובה לקו הגבול הירדני. היהודי הגלמוד שפתח את ביתו לתלמידי הישיבה עשה 'עסקה משתלמת' לשני הצדדים: התלמיד קיבל מיטה לישון, והיהודי זכה לקיים מצות הכנסת אורחים ואחזקת תורה ותוך כדי כך לא נשאר בודד בלילות.
 מידי לילה היה הבחור שב מהישיבה בשכונת מקור ברוך, אל הבית הצנוע שבשכונת בית ישראל. לילה אחד הוא הגיע חרגלו לביתו של הגלמוד, אך אז ציפתה לו הפתעה: במיטתו ישן אדם זר...
 בעל הבית התנצל בפניו: "היום בא לבקר אותי חבר שלא ראיתי זמן רב והצעת לו להישאר ללון בביתי. חבל שיש בביתי רק מיטה אחת..."
 הרב בן שלום יכול היה להקפיד עליו על המעשה הזה ולומר לו: 'אני לן אצלך בקביעות, בזכותי אינך ישן לבד, מה פתאום אתה מציע לאדם אחר את מיטתי ומשאיר אותי בלי מקום ללון? אל תעשה טובות על חשבונך'. אך הרב בן שלום, בגדלות נפשו, לא הקפיד עליו ולא אמר לו מאומה. הוא השיב לו בנחת: "זה בסדר, אני אמצא מקום אחר", ושב לשיבה...
 תלמיד הישיבה הצעיר העביר את הלילה בבית המדרש. כשהעייפות הכריעה אותו הוא הניח את ראשו על הסטנדר וחטף תנומה.
 בבוקר הוא פגש אנשים מבוהלים שדאגו לשלומם. הוא התפלא: מה קרה? סיפרו לו: "אתמול בלילה היתה הפגזה של הלגיון הירדני על שכונת בית ישראל, פצצה נפלה בבית שבו אתה נוהג לישון ושני האנשים ששהו בדירה נהרגו. היינו בטוחים שאתה אחד משני ההרוגים, והשני הוא בעל הדירה".
 גדלות נפשו הצילה אותו ממוות בטוח! אילו היה נגוע באנוכיות ורואה את צרכי עצמו, הוא היה דורש מבעל הדירה לאפשר לו לישון במיטתו באותו לילה בנימוק הגיוני: 'הרי אני ישן אצלך בקביעות ולכן אני קודם לאחרים'. אך הוא לא ראה את עצמו וה'אני' לא תפס אצלו

הפכות

דיני ברכה אחרונה - המשך

- בכל אכילה שאוכל אינו מברך ברכה אחרונה אלא אם כן אכל: א - שיעור כזית. ב - ובתוך זמן כדי אכילת פרס (פירוש המילה "פרס" - חצי, מלשון פרס וחתוך, דהיינו מחצית הכיכר. כי בזמנם היו עושים את הכיכר משקל שתי סעודות, ופרס הוא חצי כיכר שהוא שיעור שאכלו בסעודה אחת).
 - שיעור "תוך כדי אכילת פרס": מרן השולחן ערוך פסק כדעת הרמב"ם, שהוא שיעור שלש ביצים (שיעור ביצה 18 דרהם, וכל דרהם 3 גרם = 3 ביצים) שהוא 162 גרם. וכדי לברך ברכה אחרונה צריך לאכול את הכזית בתוך זמן שאדם בינוני אוכל את מחצית הכיכר (162 גרם) שנקרא "פרס".
 - שיעור זמן אכילת פרס: א - יש אומרים שהוא ארבע דקות. ב - ויש אומרים שהוא שבע דקות וחצי. ג - יש אומרים שהוא תשע דקות.
להלכה; כהשטת האמצעית - שיעור של שבע דקות וחצי (וטוב להחמיר בדברים שהם מהתורה - כגון כזית פת בלילה הראשון של סוכות, וכן מצה בלילה הראשון של פסח - לאכול הכזית תוך ארבע דקות).
 - לכן, אם אכל פחות משיעור כזית, או אכל שיעור כזית (27 גרם) ביותר מכדי אכילת פרס (7.5 דקות), אינו מברך ברכה אחרונה כלל.
 - מי שמסתפק אם אכילת שיעור הכזית שלו היתה בכדי אכילת פרס או לא, לא יברך ברכה אחרונה, כיוון שספק ברכות להקל. ואם יש באפשרותו לאכול עוד, יאכל עוד כדי שיתחייב בברכה אחרונה על מה שאוכל עכשיו, ויכוון לפטור גם מה שאכל מקודם. ואם אין באפשרותו לאכול עוד, יהרהר הברכה האחרונה בליבו.
 - אכילת כזית תוך כדי אכילת פרס, אין הבדל אם אוכל את הכזית תוך כדי אכילת פרס בתחילת האכילה או בסופה, אלא שלכתחילה ראוי ורצוי לאכול את הכזית הראשונה בכדי אכילת פרס, שמא ישכח. (אורות ההלכה)

מן הפרשה

"שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען" (וי, ב)

לפני כניסת העם אל הארץ המובטחת עם ישראל ביקשו משה נשלח אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ בנקודה הזאת מתחילה פרשת שלח. אומר ה"אור החיים" הקדוש: משה רבנו הסתפק מה לעשות, האם להיענות להם ולשלוח מרגלים או לא. מצד אחד, אפשר לומר להם שאנשים עלינו דברי אלוקים ואין לפקפק אחר דבריו. מצד שני, אם לא ישלחו מרגלים, יאמרו ישראל שמה מנסה להסתיר מהם, ומתוך כך יבואו לידי מרידה. יתורו המרגלים את הארץ וישבו ויספרו לעם ישראל את שבה וטובה של הארץ, ואז יסכרו פיהם של כל הספקנים.

משה רבנו אינו מכריע בדבר ופונה אל הקב"ה, שיורה לו כיצד לנהוג. משיב הקב"ה למשה "שלח לך" - תכריע אתה, אני לא מחליט! יש להבין, מה פשר תשובה זו? הרי מעצם העובדה שמה מפה את השאלה לה, משמע שהוא עצמו אינו יודע להכריע בדבר, ואיך אומר לו הקב"ה "שלח לך" - אתה תכריע!

סיפר רבי דוד ברוורמן מאירגון "ערכים": מנכ"ל ערכים הגיע אל מרן הרב שך זצ"ל ושטח בפניו את התלבטותו. האירגון עוסק בפעילות של סמינרים, שבהם משתתפים המוני יהודים שנחשפים ליהדות, ובעקבות זאת רבים מהם מתקבלים לדת ומתחילים לחיות חיי תורה ומצוות. חלק נוסף של פעילות האירגון הוא בליווי ובתמיכה לאותם חוזרים בתשובה החווים התמודדויות שונות - בינם לבין עצמם, מול משפחתם החילונית ומול החברה. כל הפעילויות הללו כרוכות בעלויות כספיות, אך תקציב האירגון מוגבל, השאלה היא להיכן להפנות את עיקר המשאבים - האם לפעילות הראשונית או לפעילות ההמשך? הרב שך הביט בו ולא השיב, כרומו לו: נו, מה אתה אומר? אמר המנכ"ל: "זו התלבטות קשה עבורי, אינני יודע להכריע, לכן באתי לרב"...

אמר לו הרב שך: "אכן, זו שאלה קשה. כל הפעילויות חשובות, אבל אם אין ברירה, תתמקד במשתתפים החדשים". והסביר: "אי אפשר לדעת מהיכן יבוא 'מושיען של ישראל'. הרי משה רבנו יצא מהבית של פרעה, הכופר הכי גדול. מושיען של ישראל ייצא מתוך אותם סמינרים"...

אמר לו מנהל "ערכים": "ומה יהיה עם כל פעילות ההמשך, זה קריטי! הרי גם אם 'מושיען של ישראל' הפוטנציאלי יצא מתוך הסמינר, הוא עלול לנשור בהמשך הדרך, בגלל חוסר אפשרות ללוות אותו ולסייע לו?"

אמר לו הרב שך: "אתה אומר דברים של טעם. אבל בוא ותראה: משה רבנו שאל את הקב"ה האם להיענות לבקשתם של ישראל ולשלוח מרגלים או לא. אמר לו הקב"ה: 'שלח לך' - תכריע בעצמך. ולמה הקב"ה עצמו לא השיב למשה והשאיר לו את ההכרעה? אמר לו הקב"ה: העולם הזה הוא עולם של התמודדויות. לא מגישים לו את הכל על 'מגש של כסף'. הקב"ה שם אותם בתוך עולם התיקון, עולם של ניסיונות והתמודדויות. אין ברירה, אתה צריך להתמודד ולהכריע בעצמך, אף אחד לא יחליף אותך בהתמודדות" (שש באמרתך)

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת: יואב בן מוחא בן סימיו, שושנה שירה חגי' בת אברהם, מיכאל חגי' בן סעדיה, לזכות אריה חגי' בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדיה הינדי, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תוחמי בת סעיד, מיטל ודיקלה בנית אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנינה סספורטס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה, הראל בן חוסה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בנינה בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורג'יה, כוכבה בת אורה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואהרון, רוזט רייזל בת יהודית. **לרפואת:** נוי בת הילה, חנה בת סיי-שרה שפירצנה, רונית בת זבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מוזל, אסתר בת מרים, לילית בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

לעזור לה בחפץ לב, אבל בלי אחריות...

אך לא זו היתה הגישה שלו. הוא לא ניסה להסיר מעליו את האחריות. לנגד עיניו ניצבה שאלה אחת ויחידה: לא מה שהיצר שלי מפתה אותי לרצות, אלא מה הקב"ה רוצה שאעשה. ומה הוא רוצה שאעשה? שאקיים את ההלכה וההלכה אומרת שאני נושא באחריות, כי אדם מועד לעולם, בין במזיד בין בשוגג.

הוא פנה אל הנהגת ואמר לה בלי היסוס: "אני מצטער על מה שקרה. אני אשם! תאמרי לי מה עלות הנזק ואשלם לך" - אמרה לו עורכת הדין: "זהו רכב יקר, כל הטיפולים בו נעשים במוסך מורשה בלבד. אבקש הצעת מחיר ואודיע לך".

כעבור כמה ימים התקשרה אליו עורכת הדין והודיעה לו: "ביררתי אצל המוסך המורשה, התיקון יעלה שלושת אלפים ושמונה מאות שקל!"

האברך היה המום. הוא העריך לעצמו שעלות הנזק יכולה להגיע לאלף שקל. הוא לא העלה בדמיונו סכום עתק של קרוב לארבעת אלפים שקל. אך מיד הוא הצטעטע ואמר: "הכל משמים, אני אשם - ואני אשלם". והוסיף: "אני מצטער שאין לי סכום כזה במזומן, אני אודה לך אם תסכימי שאשלם את הסכום בכמה תשלומים".

ואז אמרה לו עורכת הדין: "תשמע, מהרגע הראשון התפעלתי מהתנהגותך. לא האמנתי שתיטול על עצמך אחריות למעשה, הייתי בטוחה שתתחמק מלשלם. אבל מהרגע הראשון קיבלת על עצמך אחריות. כל הכבוד! אני לא מכירה אנשים צדיקים כמוך. אני רוצה להודות לך על שהתנדבת לעזור לי לחלץ את הרכב מהחניה, ואני רוצה להודיע לך שאני פוטרת אותך מתשלום. אני אשלם את כל עלות הנזק". ואז הוסיפה: "אני יודעת שאתה במצב דחוק, ראינו את ההלם שאחו בך כשנקבתי בסכום של עלות הנזק. ברוך ה', אני משתכרת יפה מאוד. אני רוצה להעביר לך מידיו חודש סכום של אלף שקל"...

האברך הזה סיפר לי את סיפורו המפעים. וכך הוא סיכם את מוסר ההשכל מן הסיפור: "בהתחלה, כשחשבתי שאני אשא בנזק, יכולתי לחשוב בליבי: איך יתכן שאדם מגלה רצון טוב ומתנדב לעזור לזולת, ולבסוף הוא יוצא עם נזק של אלפי שקלים? ... אבל לרגע לא עלתה בלבי המחשבה הזו! לאורך כל הדרך המחשבה היחידה שהנחתה אותי היתה: מה ה' רוצה שאעשה? ואת מה שהוא רוצה שאעשה - אעשה, בלי שאלות ובלתי תהיות".

"ולבסוף מה התברר?" - אמר האברך - "כל זה קרה כדי שמן השמים ישלחו לי תמיכה חודשית של אלף שקל"...

פנינים

"כל נשיא בהם" (וי, ב)

בספר 'דגל מחנה אפרים' מובא, כי במילה "נשיא" כוללות אותיות "אין" וגם אותיות "יש", לרמזו שנשיא המחזיק את עצמו "אין" - הריהו בבחינת "יש". אבל אם מחזיק מעצמו "יש" - סימן שהוא "אין"...

על כנפי בגדיהם לדורותם" (טו, לח)

כתב רבינו דון יצחק אברבנאל זצ"ל; בזמנם היו האנשים נוהגים להתעטף בכעין גלימה ולה ארבע כנפות. ציונה הקדוש ברוך הוא לתלות בארבע הכנפות ציציות, שתזכרנה לנו את המצוות. אבל ידע הבורא יתברך שיגיעו דורות בהם לא יהא לבוש זה נהוג, לפיכך הוסיף ואמר: "לדורותם". כלומר, גם כאשר לא יתעטפו עוד בגלימות כאלו - עליכם ללכת בבגד שיש בו ציצית!

מצה הדגולים

מור הגר"י אברמסקי זצ"ל היה צריך להיכנס פעם לבית המדרש למסור שיעור. היה זה בתקופת 'בין הזמנים', ובשל הפגרה היו אז בבית המדרש רק כמה בחורים בודדים. לפני שנכנס להיכיל הישיבה, ביקש הגאון מהגבאי שיאיר לו את ההיכל. מדבריו היה משמע, כאילו היכל הישיבה מלא וגדוש ברעג זה כמאות בחורים, ולכן 'צריכים להאיר ההיכל'. הגבאי תמה קימעה, ואמר 'הרי אין כאן אלא בקושי כמה בחורים, ולשם מה להאיר את כל ההיכל? והשיב לו מור"ר בעל ה'חזון יחזקאל' בהאי לישנא: 'לפני מי שיש, צריכים להאיר'! ולא עברו כמה דקות, וההיכל המה במאות תלמידי חכמים ובני תורה שבאו לשמוע את השיעור! כך לימד הרב אברמסקי את תלמידיו, שלא מתחילים לומר שיעור עם מאות משתתפים, אלא עם בודדים. ואחר כך גדלים ומתפתחים משרי עשרות לשרי חמישים, ולשרי מאות. כשרואה הקב"ה את רצונו של האדם להרביץ תורה, הוא מעלהו ומגביהו למעלה - ראש.

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 50 פרשת שלח תשפ"ו

פרקי אבות פרק א' משנה ח'

לעיתים אדם מגיע למסקנה נכונה על סמך בירור מדויק של המציאות, אך איננו מחזיק בה לאורך זמן. עם הזמן, הוא נסחף חזרה, וההכרעה נשארת תיאורטית בלבד. ולכן מדגיש התנא: לא די שהאמת תתברר - היא צריכה להתקבל.

וכאן יש עומק נוסף, כפי שמבאר המהר"ל:

הדין איננו רק בירור של מה שהיה, אלא יצירת סדר. כל עוד הצדדים עומדים כל אחד במקומו, הם "נוטים" - כל אחד מושך לכיוונו. אך כאשר הם מקבלים את הדין, הם נכנסים אל תוך סדר שלם.

ולכן אז - ורק אז - הם נקראים "כזכאין".

כלומר, "זכאי" איננו רק מי שיצא צודק, אלא מי שעומד בתוך סדר נכון.

גם אדם שטעה, אם קיבל על עצמו את הדין וחי על פיו - חדל להיות "נוטה", ונעשה "ישר".

נמצא שהמשנה בונה שלושה שלבים בבירור אמת: א. לא לעוות את העובדות בתחילת הדרך ב.

לא לקבל נתונים בלי בדיקה. ג. לאחר ההכרעה - להטמיע אותה עד שתיעשה חלק מן החיים.

כי האמת איננה רק מה שמתגלה בחקירה, אלא מה שמתקיים לאורך זמן. ורק אז - האדם זכאי באמת.

יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם יהודה בן טבאי אומר אל תעש עצמך כעורכי הדיינין וכשהיהו בעלי דינים עומדים לפניך יהיו בעיניך כרשעים וכשנפטרים מלפניך יהיו בעיניך כזכאין כשקבלו עליהם את הדין.

המשנה איננה עוסקת רק במחלוקת שבין אנשים בפני בית דין אלא גם בבירור האמת בתוך האדם עצמו.

לעיתים אדם עומד בפני הכרעה. יש לפניו נתונים, שיקולים, עובדות, כיוונים שונים - וכל אחד מהם "טוען" את טענתו. אלו הם "בעלי הדינים" שבבירור.

ועל כך אומרת המשנה: "אל תעש עצמך כעורכי הדיינין".

אל תתחיל לנסח את המציאות כך שתתאים למסקנה מוקדמת. אל תבחר עובדות, אל תדגיש צד אחד ותטשטש אחר. כי אז אינך מגלה את האמת, אלא בונה אותה.

ולכן נאמר: "יהיו בעיניך כרשעים".

כלומר, כל נתון, כל טענה, כל כיוון - יעמוד אצלך כמי שדורש בירור. גם מה שנראה נכון - טעון בדיקה. כי כל צד מציג תמונה חלקית, נוטה מצד עצמו.

אך גם לאחר שהבירור הושלם, העבודה איננה מסתיימת. "וכשנפטרים מלפניך יהיו בעיניך כזכאין כשקיבלו עליהם את הדין".

סיפור לפרשת השבוע

פת שחרית

החלב גלש. הריח המתוק-שרוף נדבק לקיר כמו לשון של ילד חצוף. משכתי את הסיר, הסתובבתי מהר מדי, והרגל השמאלית שלי החליקה על טיפה לבנה. לא נפלתי בצורה מכובדת. אין דבר כזה נפילה מכובדת לאישה בת חמישים ואחת! קרסתי הצידה, המגש טס, הכוס התגלגלה תחת הארון ונקשה שם נקישות קטנות, כאילו אומרת קדיש לעצמה.

בעלי עמד מולי, חיוור.

"חנה?"

"לך לתפילה", אמרתי. "לך, לך. עוד תפסיד ברכו."

זה היה בשש ועשרים בבוקר, חורף ירושלמי שעושה מהמרצפות קרח בלי לבקש רשות. עמדתי במטבח עם סיר קטן של חלב, כי בעלי לא מסוגל לצאת לשחרית בלי משהו חם בגרון. "פת שחרית", הוא קורא לזה.

"חנה, אני מאחר", הוא אמר מהמסדרון, עם הטלית תחת היד.

"רגע!" אמרתי, "מה רגע? שתי שניות!"

שתי שניות. זה יפה, איך החיים אוהבים לצחוק דווקא במילים הקטנות.

הוא לא הלך, נס!

בבית חולים אמרו שבר קטן, סד, מנוחה. דוקטור צעיר עם כיפה בגודל מטבע הסביר לי משהו על עצם מסרק.

"זה בגלל החלב," אמרתי לבעלי בדרך חזור, כשהמונית קפצה בכל בור, כאילו הנהג מחפש אותם בכוונה. "אמרתי לך. אסור לשתות לפני התפילה! כל השנים אני אומרת!"

"חנה," הוא מלמל, "זה חלב. וגם..."

"גם מה?"

"לא משנה."

אני שונאת "לא משנה". זה משפט של אנשים שמחביאים סכין בתוך ממחטה.

שלושה שבועות קודם לכן ישבה אצלי בסלון רחל גרוס, השדכנית. היא אישה קטנה, אבל כשהיא פותחת תיק, יוצאים ממנו גורלות של משפחות שלמות. דפים, מספרים, שמות של ישיבות, אבות, סבים, דודים באמריקה. היא הזיזה את כוס התה שלה הצידה ואמרה בקול שעושה את עצמו פשוט:

"יש לי משהו בשביל מלי."

מלי שלי ישבה בחדר הפנימי ותפרה כפתור לחולצה של אחיה. ילדה טובה. אי אפשר לומר 'ילדה', היא כבר בת עשרים ושתיים, אבל אמא לא מפסיקה למדוד ילדים בגובה שבו הם ביקשו ממנה במבה.

"נו?" שאלתי.

"יעקב־דוד רוזנפלד. מיר. הראש שלו, חנה, לא רגיל. לא רגיל. המשגיח אמר עליו... טוב, אני לא אומרת סתם. עדין.

בן תורה אמיתי. משפחה משהו משהו."

"אז למה הוא תקוע?" שאלתי מיד.

רחל הסתכלה על המפה שעל השולחן. כתם ישן של רוטב עגבניות היה שם, מוסתר קצת מתחת לקערת שקדים. היא ראתה אותו. בטח ראתה.

"יש לו איזו... הליכה קצת כבדה. מילדות. לא נורא. כמעט לא רואים."

כמעט לא רואים.

יש מילים שהן שקר גם כשהן אמת.

"רחל!!!" אמרתי, "מלי בחורה איכותית, בלי עין הרע. למה להתחיל עם 'כמעט'!?"

היא שתקה.

"אני לא נגד האנשים," הוספתי מהר, כי הרגשתי את המבט שלה מטפס לי לפני. "חס ושלום. אבל שידוך זה חיים. מדרגות. ילדים. שבתות. שמחות. לא כל דבר צריך לקחת."

"הוא תלמיד חכם, חנה!"

שתקתי.

רחל סגרה את התיק לאט.

"שיהיה בשורות טובות."

אחרי שהיא הלכה, מלי יצאה מהחדר. הכפתור היה תפור עקום, דבר שלא קורה אצלה. היא החזיקה את החולצה כאילו זה דגל של מדינה שנפלה.

"אמא, למה לא?"

"שמעת?"

"מלי, את לא מבינה! אני אמא שלך!!"

"בדיוק."

היא לא צעקה. אם הייתה צועקת, היה לי יותר קל. צעקות אפשר להחזיר לקופסה. השקט שלה נשאר פתוח.

אחותי שפרה אמרה לי בטלפון שאני עושה שטויות. שפרה תמיד אומרת דברים כמו שמורידים פלסטר, בלי רחמנות ועם הרבה שאריות בדרך.

"את נגועה," היא אמרה.

"תיזהרי בלשון שלך."

"אני נזהרת, לכן אני אומרת לך. את לא מפחדת מהרגל שלו. את מפחדת שיגידו שלמלי שלך לקחו בחור עם מום.

זה הכול."

"את נהיית רבנית עכשיו?"

"לא. אני נהיית אחותך. יותר גרוע..."

שפרה היא ההיפך הגמור שלי. אני כל חיי מקפידה שהמפיות יהיו באותו צד של הצלחת, והיא מגישה מרק בכוסות חד פעמיות ואומרת "מי שמפריע לו, שיתלונן".

אצלה בבית יש רעש, גרביים על הספה, ילדים שמדברים באמצע שהיא משכיבה את הקטנים, ובכל זאת יש שם אוויר. אצלי יש סדר. סדר יפה. לפעמים קר.

אחרי השבר ברגל, הסדר נהיה צולע יחד איתי. הכביסה חיכתה בסלים כמו חבורת יתומים. מלי בישלה, אבל לא שאלה מה לשים. בעלי התחיל לשתות מים לפני שחרית,

בעמידה, מן הכיור, כאילו מבקש לקיים את הכתוב 'מים גנובים ימתקו'.

ואני? אני עשיתי חשבון! חשבון אמיתי, כך חשבתי.

הפסקתי לחמם חלב. שמתי פתק על המקרר: "לפני התפילה לא אוכלים". כתבתי בטוש אדום, גדול, כמו כרוז

על סכנה. ביום השני מלי הורידה את הפתק והניחה אותו ליד קופסת התה.

מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר.

"והקשה הגר"ח שמואלביץ, אמר הרב, "איך ראו ולא לקחו? הרי ראו! עיניים בראשם היו?!"

מישהי מאחוריי פתחה שקית סוכריות. רעש קטן וטיפשי, והוא די הפריע.

הרב לא צעק. הוא אפילו לא הביט לכיוון שלי. למה שיביט. אני לא מרכז הבריאה, למרות שבבית לפעמים התנהגתי כמו ועדת קבלה של כל המדינה. הוא רק אמר שהנגיעה מסמאת. אדם רואה הכול, רק לא את המקום שבו היד שלו מחזיקה. המרגלים ראו את מרים, אבל ראו מבחוץ. על עצמם לא ראו. הנגיעה שמה וילון דק, כמעט שקוף. והאדם עוד מתפעל כמה נקי החלון.

הסוכרייה מאחוריי הפסיקה לרשרש. או שאולי אני הפסקתי לשמוע?!

ישבתי שם עם הרגל שלי קדימה, עטופה כמו אתרוג שקיבל מכה. הפה שלי התמלא יובש. מלי. רחל. אוי, הסיפור שלי. הוא חזר כמו יתוש בחדר חשוך. ניסיתי לגרש אותו והוא בא מצד אחר.

לא. לא. זה לא אותו דבר. אני דאגתי לבת שלי. אמא צריכה לדאוג. מה? לזרוק ילדה לחיים קשים? אנשים מדברים. משפחות מסתכלות. חתונות זה לא רק חתן וכלה, זה אולם, זה דודות, זה שכנים עם עיניים של נץ. אבל מלי. הפנים שלה. הכפתור העקום.

והשדכנית שסגרה תיק.

והרגל.

חלב.

פת שחרית.

לא, לא, לא עכשיו. ליד כולם. תיבלעי! תיבלעי כבר!!

אחרי השיעור שפרה חיכתה לי בחוץ. מי הזמין אותה? ברור שאף אחד. שפרה מגיעה למקומות בלי הודעה.

"נו?" אמרה.

"מה נו?"

"שמעת?"

"כולם שמעו."

"חנה."

"אל תתחילי."

היא הסתכלה על הסד שלי, ואז על הפנים שלי. לא ברחמים. שפרה לא מבזבזת רחמים כשצריך פטיש.

"תתקשרי לרחל."

"עכשיו כבר מאוחר."

"אז תגידי לה שמאוחר. גם זה משהו."

רציתי להעיר לה. באמת רציתי. אבל בדיוק אז כאבה לי הרגל בתוך הסד, כאב מעצבן, לא אצילי, כאילו מישהו הכניס לשם כפית וסובב. נשכתי את פנים הלחי.

ביום חמישי באה גברת לנדא מהקומה הראשונה להביא מרק. היא הניחה את הסיר על השיש, פתחה אותו בלי לשאול, ואדים של עוף ושמיר מילאו את המטבח.

"שמעת?" אמרה.

"מה?"

"הרוזנפלד הזה. הבחור שהציעו למלי. כנראה התקדמו עם וינשטוק מהר נוף."

הסיר המשיך להעלות אדים. השמיר עמד שם, ירוק וחצוף. "שיהיה להם בהצלחה," אמרתי.

"כן, ודאי. בחור מיוחד. בעלי שמע אותו אומר שיעור קטן" מלי נכנסה בדיוק לקחת כוס. היא שמעה. הכוס נתקעה לה בין האצבעות ולא נשברה.

בלילה לא נרדמתי. הרגל כאבה מאוד. מהחלון נכנס קול של חתול שפגש כנראה יריב ותיק. מישהו מלמטה גרר פח. ירושלים בלילה לא שקטה, היא רק מדברת בשפה של מתכות.

המחשבות חלפו ביעף: חלב. תפילה. שכר ועונש. אדם עושה משהו קטן, משמים מראים לו. פשוט.

אבל למה דווקא רגל?

שטויות. כי החלקתי! כי היה חלב! כי הרצפה עקומה! כי הקבלן של הבניין שלנו כנראה לא היה הטוב ביותר!

כן, אבל למה דווקא רגל?!

ביום ראשון בעלי ביקש שאבוא איתו לבית הכנסת. "הרב וייס מדבר לנשים בעזרת נשים, אחרי מעריב. משהו על פרשת שלח."

"עם סד?" שאלתי.

"יש מעלית."

הלכתי כי לא היה לי כוח לריב. גם כי מלי לא הביטה בי כבר שלושה ימים כמו שצריך. היא עברה לידי עם סירים, עם מגבות, עם ספר תהילים קטן, ואני נהייתי שקופה. אמא שקופה זה דבר מעליב מאוד. יותר מעליב מכאב.

בעזרת נשים ישבתי בקצה. הסד שלי בלט קדימה. נשים הסתכלו עליו ואז לא הסתכלו, שזה יותר מתסכל מלהסתכל.

לרב וייס יש זקן דק, קולו חורק קצת. הוא דיבר על המרגלים. רש"י. למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת

"את נהנית מזה?"

"ממה?"

"מזה שאני... שאני יוצאת קטנה."

שפרה נשענה על הקיר ליד לוח המודעות. "חנה", היא אמרה פתאום בשקט, "כולנו קטנים. רק חלקנו עושים מזה שיטה."

בבית חזרתי למטבח. אותה רצפה. אותו סיר. הכוס היא עדיין לא נמצאה מתחת לארון, למרות שמלי טענה שהוציאה הכול. אולי התגלגלה לחור של הבית. לכל בית יש חור כזה, שבו נעלמים כפתורים, כפיות, ו...מילים שאסור היה לומר.

בעלי הלך לישון מוקדם. מלי הייתה בחדר. שמעתי אותה מדפדפת. לא קוראת, מדפדפת. יש הבדל. דף שנקרא זז אחרת.

הטלפון היה על השיש. רחל גרוס. המספר שלה שמור אצלי בשם "רחל שידוכים".

האצבע שלי עמדה על המקשים. הרגל דקרה. המטבח היה קר. מהחלון נכנס ריח של גשם שנגע בפחי אשפה, ריח לא פיוטי בכלל, אבל אמיתי. רציתי שמישהו ייכנס ויגיד לי מה לעשות. הרב. שפרה. בעלי. אפילו גברת לנדא עם השמיר שלה.

אף אחד לא נכנס. התקשרתי.

רחל ענתה אחרי הרבה צלולים. מיליון שנה ועשרים שניות, כמו תור במכולת ביום שישי כשכולם נזכרו לקנות ביצים.

"חנה?"

"כן."

שתיקה.

"מה שלומך? שמעתי על הרגל."

"ברוך השם."

"ברוך השם", אמרה, ולא הוסיפה.

"רחל, ההצעה היא... רוזנפלד."

"כן?"

"אם זה עוד... אם לא סגרו ממש... אני רוצה לברר."

מעבר לקו נשמע משהו. אולי נשימה. אולי כיסא.

"חנה", היא אמרה, "את בטוחה?"

כמעט אמרתי כן. כמעט אמרתי שהבנתי, שחשבת, שצדקתן כולכן ואני הייתי טיפשה עם ביטחון עצמי מיותר. אבל המילים האלה היו יפות מדי, מסודרות מדי. לא הגיע לי להישמע נקייה.

"לא", אמרתי. "אני לא בטוחה. אבל אני רוצה לא להיות בטוחה מהמקום הנכון."

רחל לא דיברה.

"תבדקי", ביקשתי. "רק תבדקי."

אחרי שניתקתי, מלי עמדה בפתח. לא ידעתי כמה שמעה. פניה היו עייפות, ילדה שלי, עייפות כזאת שלא מגיעה מגיל אלא מאמא.

"אמא?"

"מה?"

מלי חייכה קצת. חיוך של סוף טוב, משהו קטן, כמו אור שנכנס דרך חריץ בדלת.

בבוקר בעלי קם לשחרית. אני ישבתי ליד השולחן, הרגל על שרפרף, והחלב עמד בסיר. קר. לא חיממתי.

הוא הביט בי, אחר כך בסיר.

"אז מה עושים?" שאל.

לקחתי את הגפרור, סובבתי אותו בין האצבעות. הראש האדום שלו השאיר אבקה קטנה.

"עוד לא יודעת", אמרתי.

והדלקתי את האש.

(סיפור זה מעובד ע"פ מעשה אמיתי שסיפר מרן הגר"ח

שמואלביץ)

מעתה, עקב הגבלות טכניות, קבלת העלון בדוא"ל תהיה אך ורק על ידי הצטרפות לקבוצה. עמכם הסליחה. להצטרפות לקבוצה שלחו הודעה לכתובת: nerleyoel+subscribe@googlegroups.co.m

לתרומות הנצחות והקדשות או להזמנת סיפורים יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com

פרשת שלח, בחו"ל פרשת בהעלותך תשפ"ו | שנה ג' 128

הורינו

הורים נתן ה' לנו

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

עשרה מדות הם רחמניות כולן, ואין להזכיר בהן 'לא ינקת' ו'פוקד עוון אבות על בנים'.

ואם כן נשאלת שוב השאלה - מדוע משה הזכיר מידה זו בתפילתו בתור מידת רחמים? האבן עזרא מוכיח מכך שמשה הזכיר את המידה הזאת בתפילתו, שזו כן מידת רחמים. ומה הרחמים במידה זו? כתב האבן עזרא "שמאריך אף, ותולה וממתין עד ארבע דורות. שיאריך לאב עד בוא הבן, ואם הבן טוב, לא יפקד עוון האב עליו" ובמלבים מבאר בהרחבה שזו מידת הרחמים משום שהקב"ה ממתין ומצפה לתשובת החוטאים, וזו מידת ארך אף.

ובמהר"ל מבאר בדרך חדשה, שמידת הרחמים במידה זו היינו שעל ידי הבן מתכפר לאב חטאו. "היינו אם יולד בן צדיק, הקב"ה מכפר על האב שחטא, בשביל בניו. וכן עד רביעים אם יולד בן צדיק, מכפר על האב החוטא, ואם כולם רשעים נכרתו כלם ביחד".

וזה דבר מופלא ומחודש שאדם יכול לתקן על ידי מעשיו את חטאי אביו ולכפר עליהם. דהיינו, שלא רק שאינו נענש על חטאי אביו, אלא יכול על ידי מעשיו הטובים לכפר עליו. ולא רק על אביו אלא עד ארבע דורות. גם אם אביו היה רשע, ואביו אביו היה רשע, ואביו אביו היה רשע - אם הוא צדיק, הוא מכפר בעד כולם. ובעומק העניין צריך לומר שדווקא בגלל שהוא כאן מכוחם, והוא המשך שלהם, כך בעצם יכול הוא לפעול לתיקון ולכפרת חטאם. כי זה לא אדם זר שמכפר בעדם, אלא בנם הוא חלק מהם ממש ולכן מתכפר להם.

וה' פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים (ו"ד י"ח)

משה רבנו מתפלל אחר חטא המרגלים שהקב"ה ימחל לעם ישראל, ומזכיר כמה ממידות הרחמים, ומסיים במידת 'פוקד עוון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים'. ומוכח מכך קודם כל, שהמידה הזאת של פקידת העוון על הבנים, היא מדת רחמים, אלא שצריך לבאר אותה.

הגמרא¹ מקשה סתירה ממה שכתוב² **ובנים לא יומתו על אבות** אז איך כאן כתוב שהקב"ה פוקד עוון אבות על בנים? ומתרצת הגמ' שכאשר הבנים אוחזים מעשה אבותיהם בידיהם, נענשים. וכשלא אוחזים מעשה אבותיהם, הם לא יומתו על חטאם. וכך גם לשון התרגום: **מְסַעֵר חוֹבֵי אָבֵהֶן עַל בְּנֵי מִרְדֵּי - פִּירוּשׁ: שֶׁמְדוּבֵר כִּאֲשֶׁר הַבְּנִים עֲצָמָם גַּם מוֹרְדִים.** וכך גם בעשרת הדברות³ כתוב 'כי אנכי ה' אלוך א-ל-ל קנא **פוקד עוון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי'**. והגמרא⁴ מקשה מהפסוק 'איש בחטאו יומתו' שלכאורה אין עונש מעוון האב על הבן, ומתרצת כשאוחזים מעשה אבותיהם בידיהם וכו'.

אמנם חלק מהראשונים כתבו שאין זו מידת רחמים אלא דין, שהרי כתוב כאן שהקב"ה לא מוותר אלא מעניש אפילו לאחר כמה דורות. ולכן כותב הרקנאטי: המנהג ברוב המקומות שלא למנות ב"ג מידות של רחמים, אלא רק עד 'ונקה', ומנהג של ישראל תורה היא, כי השלש

1. ברכות 1. 2. דברים כ"ד ט"ז 3. שמות' ה' 4. סנהדרין כז:

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

ואכן במקום אחר כתב בספר חסידים (סי' תתק"מ) שהבן לא יילך למקום רחוק שאביו ואימו ידאגו לו שם ויצטערו עליו, כי אדם שגורם שאביו ואימו דואגים ומצטערים עליו, נענש על כך. ועיין עוד שם, שיוסף נענש ששמו אותו בבית הסוהר, מפני שהיה לו לשלוח להודיע לאביו שהוא חי.

עוד מובא בספר חסידים (שמ"ג) כששני אחים מתקוטטים לא יהיו אצל הוריהם, שהם מצטערים מזה, שהרי 'הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד', אלא יוותרו זה לזה, כדי למנוע צער מאביהם. ואם יש בין האחים וויכוח על ממון, אינם חייבים לוותר על ממונם רק כדי שלא יהיו ביניהם חילוקי דעות בפני ההורים.

מי שלא ראה אביו ואימו מיום עמדו על דעתו, אם יש לו זקן וזקנה (פי' סבא וסבתא) הרי זה יקיים עליהם מצות כיבוד כאילו הוא בניהם. וכן אם יש לו אחים גדולים ממנו יכבדם, ויכבד צדיקים, כענין שהיה לו לכבד אביו ואימו... הרי מעלים עליו כאילו קיים כיבוד ומורא. (ספר חסידים סי' שמ"ה)

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

הזהירות המעשית הנדרשת שלא לצער את ההורים

מובא בספר חסידים (סי' ש"מ) שאם הבן רוצה לצום ולהתענות, והוא יודע שאביו ואימו עצובים על כך שמסגף נפשו, אסור לו לענות נפשו, ואפילו כשהוא עושה את זה לזכות הוריו.

וצריך להבין מדוע זה שונה ממקרה אחר המובא בספר חסידים (סי' תקע"ה) שמי שיצא לדרך במקום סכנה ואביו ואימו מצטערים, מצוה על הבן בהזדמנות הראשונה כשיצא ממקום הסכנה לשכור שליח ולשלוח מכתב לאביו ולאימו שכבר יצא ממקום סכנה. ולא כתב שאסור לו ללכת בדרך מסוכנת בגלל שאביו ואימו מצטערים.

וצריך לומר שזה מקרה שונה, כיון ששם מדובר שהיה לו צורך גמור ללכת לאותו מקום סכנה, שגם אביו הסכים שהוא צריך ללכת, אלא שבכל זאת הוריו מצטערים ודואגים לו וזה שונה ממי שסתם מסיבה כלשהי רוצה להתענות, ואינו מחויב בזה, והוריו דואגים לבריאותו שאז אסור לו לצערם.

ואולי מאותה סיבה באמת, כאשר הוא מוכרח ללכת למקום סכנה, יש לו מצוה כאשר הוא יוצא מסכנה לשכור שליח כדי להרגיע אותם, על אף שבדרך כלל כיבוד אב הוא רק משל האב, ולא מממון הבן, אבל כשמדובר באיסור לצערם, הבן צריך אפילו להוציא ממון ולשלוח שליח כדי שלא יעבור על איסור של צער להוריו.

מעשה אבות

סיפור מהחיים

סיפור אישי מטלטל המובא בספר "משנת הכיבוד", אודות כיבוד אב זקן במסירות, והמופתים הגדולים שהתרחשו באותה עת. פרק שני.

בשלבם ראשונים עוד הייתי נעזר באחד מאחי או אחיותי אשר התנדבו לבוא לקחתם לרופא וכדו' אך הבחנתי כי אבי מעדיף שאני הוא זה שאצטרף אליו. הוא אמר שאני מבין יותר ברפואתו ויכול יותר לעקוב אחר מתן התרופות וכו' השתדלתי לכבד את רצונו, ראייתי עד כמה מפוחד הוא מהעתיד לבוא עליו. הרגשתי שהנפש של אבא נשענת עלי, הוא לא אמר לי זאת, אך לא היה צריך לומר. כשהיה הדבר אפשרי, הייתי עוזב הכל למשך שעות ומתלווה אליו.

לפני נסיעות כאלה הייתה רעיותי לוחשת לי הדרכה כגון - תראה לו שאתה נהנה לנסוע איתו. אכן במהלך הנסיעות וההמתנה לרופאים, כשאבא היה מזכיר לי כמה וכמה פעמים, הרי אתה מפסיד עבודה, הייתי מרגיעו שמוכן אני להפסיד עוד ועוד ובלבד לשהות במחיצתו וליהנות מאמרי פיו. או אז היו עיניו קורנות, שח מאמרותיו על פרשת השבוע, ומהגיגי על החיים. עם הזמן החל אבא הולך ונחלש מבלי שתהיה לכך סיבה ברורה, מלבד הזקנה שזכה בה. קשה היה לו מאוד לבצע בעצמו הרבה דברים מינימליים. כאן עמדנו בין הפטיש לסדן, בין הטיפול בו אפילו בצרכים בסיסיים, ובין השמירה על כבודו וההגנה העקבית על ההערכה אליו כראש המשפחה.

הכואב מכל היה שאבא הבחין היטב שהימצאותו בבית מתחילה להקשות עליו. היה זה נורא לראותו כה חסר אונים מול עצמו, כאשר היה זקוק לנו היה מחוויר מבושה. ניסיתי לעודדו ולהעלות חיוך על פניו אך אבא לא מצא מילים בפיו, רק שתק או עשה עצמו לפתע כנרדם. דבר אחד אני מבקש, התחנן בפני לא אחת, רק לא מושב זקנים! רק לא בית אבות! ואני הייתי מבטיח לו נאמנה כי לא אוותר עליו לעולם.

שעות קשות החלו להגיע בביתי. קשות לכולנו, ולעיתים היה זה עובר את סף היכולת. אבא! התפרץ בני בפני, אחר שנאלצנו לקרוא לרופא באמצע סעודת השבת, אני לא רוצה ששבא יהיה כאן! הוא רק אמר בקול את מה שאחיו ואחיותיו חשבו. הסברנו לילדים שגם לנו זה לא קל, אך זהו רצון ה' יתברך.

מה שהוסיף על הקושי שאבא בסגור נפשו לא היה טיפוס היכול להיפתח בפני ילדיו ולהודות להם, לעיתים היה הרושם נראה כי להיפך איננו מרוצה ולא טוב לו, עובדה זו הקשתה עליו מאוד לא ידענו אם טוב לו או לא.

לפעמים אחר סעודת שבת היתה אחת המשפחות של אחי או אחיותי מגיעה לאבא, הכל היה כה טוב ונעים איש מהם לא שיער ולא הרזה על כך שבמהלך הסעודה החלפתי שלש פעמים את המפה וכי ילדי לא הצליחו להחזיר באוזני מילה אחת מהמסופר להם בכתה עקב זאת שאבא לא חדל לדבר. לעיתים כה רציני שבעת הימצאותם של בני המשפחה אצלי יקרה הדבר שוב, כדי שמישהו יציע להוציא את אבא אל ביתו לשבוע ימים כדי שנוכל להתאווור מעט.

אני יודע שאת קלון מידותי מודיע אני בזאת, אך בכוונתי להראות בכך את הטעם המר שצץ מדי פעם על הנשמה ושמאד הכביד עליו, הלא אחי ואחיותי בעצם אמורים היו להיות שותפים לעול הזה בדיוק כמוני. אומר בפה מלא, ציפיתי למילה טובה רציני שרעייתי תשמע ממישהו מחמאה על כך שאבא מוחזק בביתי כמלך, כאדמו"ר.

המשך יבוא בעז"ה

רב הנסתר

מאמר חד"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: **077-6021640**

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת בהעלותך

כל המבזה אביו ואמו אפילו בדברים אפילו ברמיזה הרי זה בכלל ארור מפי הגבורה שנאמר ארור מקלה אביו ואמו (חיי אדם סימן ס"ז)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

הצטרפו עכשיו לקבלת הגליון במייל מדי שבוע ביום ד' כתבו "צרפו אותי" horeinuorg@gmail.com

היו שותפים איתנו וקחו חלק בזיכוי הרבים <

תרמו עכשיו להוצאת הגליון

כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו!

לפרטים נוספים: 052-7647300 או במייל horeinuorg@gmail.com

שלוש וברכה. לכאורה יש כאן שתי "תביעות" לגיטימיות שעומדות זו מול זו: מצידכם כהורים, הרצון להמשיך לכוון את הילד כמה שאפשר, כל עוד הוא מקשיב. זה הדבר הכי טבעי בעיניכם שאם הוא סמוך על שולחנכם לכל דבר ועניין, זה אומר שאתם גם מחליטים עבורו אם לנסוע איתכם לשבת בצפת, או אם צריך לבוא לנחם את הדודה הרחוקה בפתח תקווה.

ומצידו כ"ילד גדול", הוא מכיר בעצמו כאדם בוגר עם רצון עצמי, לוח זמנים, ויכול להיות - גם שיקולים של לימוד, של עצמאות, של זהות עצמאית. אז איפה עובר הקו? ואנחנו לא מדברים כרגע מבחינה הלכתית שזו סוגיה שהייתה צריכה לעלות מצידו. אלא כרגע הנידון הוא מנקודת המבט של ההורים.

אין רגע אחד כזה שהוא הגבול בין ציות לעצמאות. חד וחלק. כמו למשל במצב מצוי שהנישואים הם הרגע הזה, ומה אם הנישואים מתעכבים והבן או הבת בוגרים ועדיין בבית? ומה אם הילד מרגיש עצמאי בישיבה אחרי שנה שהוא בקושי בבית? אין רגע אחד, אבל יש כמה סימנים לכך שעליכם לנהוג בחכמה ולהרפות: אם יש לו מסגרת עצמאית והוא לא חי ביום יום בבית, אם הוא (או היא) נושא באחריות על עצמו (כלכלית, מעשית). אם הוא מסוגל להסביר את שיקוליו בלי להתפרץ והסירוב שלו לא בא לפגוע אלא לשמור על עצמו.

הבן שלכם לא אמר את זה בכעס, הוא אמר את זה בצורה ישירה וכנה, שדווקא מעידה על כבוד. חוצפן היה נעלם בלי להסביר. הוא הסביר. אז מה אפשר לעשות עם זה? אפשר לשנות את שפת הפנייה: במקום "אנחנו מבקשים שתבוא" - "יהיה לנו חשוב מאוד אם תבוא". זה לא ויתור על הקשר וההשפעה שלכם כהורים, זה "שדרוג" של הקשר הזה. הורים שמדברים עם ילד בוגר כמו עם בוגר - מקבלים בדרך כלל יותר, לא פחות.

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

שלוש למערכת הורינו. אני פונה דווקא בתור אמא לבן ישיבה בוגר, אחראי וחכם. ב"ה הבן שלנו עושה לנו נחת, הוא משתדל ללמוד טוב, להתנהג כבן ישיבה, בעליה במידות טובות וביראת שמים. לאחרונה היה לנו דיון בבית סביב שאלה שנגעה לנו, ההורים, אבל בנושא שמשפיע על הבית כולו.

אני לא רוצה להיכנס ליותר מדי פרטים כי אני יודעת שגם הוא קורא את זה ולא בטוחה שהוא יאהב שאני מעלה את זה כאן. ועדיין אני חושבת שזה משהו שאני צריכה בו דיוק והכוונה. אז רק אביא דוגמה, כמו למשל לצאת לשבת משפחתית בצפת. לנו כהורים זה היה חשוב שכל המשפחה יחד תצא ותהיה אווירה מיוחדת של גיבוש משפחתי, יחד עם הילדים הנשואים. אלא מה? לבן היקר שלנו זה לא התאים, הוא אמר לי - אמא, אל תכעסו, אבל אני נשאר בישיבה, אני לא רוצה להגיע. אמרתי לו שזה חשוב לנו ואנחנו ממש מבקשים. אז הוא אמר לי משפט שברגע הראשון המם אותי: אמא, עד מתי תחליטו שבבילי מה לעשות? אני כבר 'ילד גדול', אז עד מתי תחליטו מה אני עושה ומה לא? הוא דווקא לא שאל את זה בחוצפה, אלא באמת, ולכן זה עורר אותי לחשוב, לשאול ולנסות להבין. הרי כילדים קטנים אנחנו אומרים להם מה לעשות, מה נכון ומה לא נכון, מתי ללכת לישון וכמה פרוסות לחם לאכול בארוחה אחת. וכשהם ממש גדולים אנחנו לא מתערבים להם בכלל, אז מתי הרגע הזה שאנחנו כבר צריכים לתת לילד להחליט על עצמו לבד, ולא לבקש ממנו בשם "כיבוד אב ואם" שיבטל דעתו מפני דעתנו?

שיחתם של צדיקים

הגאון רבי ישראל דוד הארפענעס מח"ס 'ויברך דוד' על הלכות כיבוד אב ואם מו"ץ 'התאחדות הרבנים', רב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

בעונותינו הרבים רבה ההזנחה במצוות כיבוד אב ואם, מחמת חסרון ידיעה. אחת מן הסיבות, היות שמחמת מיעוט הלכותיה בשו"ע, שני סימנים קטנים ביו"ד, לכן לא קובעים בה שיעורים ברבים, ולא בכלולים. ועל כן לא יורדים לעומק דיניה, ופרטי פרטי הלכותיה. ובאמת היה מן הראוי שיקבעו בכלולים שיעורים בהלכות אלו למשך איזה שבועות, שבויתר הוא חילול ה' לבני תורה והוגי שעשועיה, שבמצווה הנעלה הזאת מזלזלים, אולי מפני חסרון ידיעה.

וכבר אמרו חז"ל במס' ברכות דף י"ז **מרגלא בפומיה דרבא תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטט באביו ואמו וברבו ובמי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין.**

ואני נתתי אל לבי לעבור על הלכות אלו ולהעלות על הספר עיקרי יסודותיה והלכותיה, לאשר בעוה"ר נגעה בי יד ה' שמלפני הרבה שנים מתו עלי הורי ז"ל, כשעדיין לא היו זקנים, ולא זכיתי לשמשם לעת זקנותם, על כן אולי בזכות התעסקותי בהלכות אלו יהא נחשב לי כאילו קיימתי מצוות אלו. כמאמר חז"ל כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, ואבנה גם אנכי ממנה, וגם שיהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל לעילוי נשמתם הטהורה.

והנה שורש מצות כיבוד אב הוא הכנעה והתבטלות כנגד מולידו, מי שעשה לו טובות, מי שגידלו, מי שחינוכו, מי שטיפל בו, מי שדאג עליו וכו' אבל בעוה"ר מהמכות הגדולות של גויי הארצות הוא ההיפך מזה, רק חוצפה יסגי במלוא מובן המילה, ונתקיים בתוקפו מה שכבר העידו חז"ל שבעיקבתא דמשיחא חוצפה יסגי וכו' נערים פני זקנים ילבינו בן מנוול אב בת קמה באמה וכו' **אבל בן ישראלי צריך לזכור שלא עשאי כגויי הארצות ולא שמני כמשפחות האדמה וכו' שגוי אין לו משפחה משא"כ בני ישראל עיקר חיותו הוא סביב למשפחתו.**

ויש לעורר כאן פרט א' מה שרואים כי דור תהפוכות המה, שהנה מצד הדין האב חייב לפרנס את בנו רק עד בן ה' שנים, ולעומת זה הבן מחויב בכבוד אביו כל ימי חייו. ואם אין לאב ממון, ויש לבן, מחויב הבן לזון את אביו כל ימי חייו. והמציאות היא להיפך, שהאב נותן לבניו כל ימי חייו, אפילו לאחר נישואיו, ואילו הבן אינו נותן לאביו כלום. ומפורסם מימרת העולם אם יש לאב ממון אז ממנו יש גם לבנו, שהאב יחלק ממנו לבניו, אבל אם יש לבן ממון עדיין זה לא אומר שיהיה לאב ממון, שהבן אינו נותן ממנו לאביו. ומה נואל מה שרואים לפעמים אב שנכנס לחובות עצומים כדי להשיא את בנו, והבן לאחר נישואיו נכנס לעולם המסחר, ומצליח בס"ד, ומתחיל לחיות כאחד הנגידיים וכו' ואילו אביו טבוע עדיין בחובות של נישואיו ושובר ראשו לשלם התשלומים החודשיים והבן אינו מעלה על דעתו לקחת על עצמו לשלם את החובות של נישואיו, או של אחיו ואחיותיו שלאחריו...

ודע שכל הלכות אלו בדיני כיבוד אב ואם, אינם 'מילי דחסידותא' או חומרות יתירות, אלא גופי הלכות מצוות עשה דאורייתא, ומצוות ל"ת דאורייתא. **והמקל ראש בזה מקל ראש בדבר שחייב תלויים בו. והמשחק בזה, משחק באש! והמזלזל בזה, מזלזל בכל הברכות הכתובות בספר התורה הזאת!** על כן חייבים ללמוד ולשגן הלכות אלו עד שיהיו 'מחודדים בפיו' כי בזה תלוי אריכות ימים של האדם בעוה"ז ובעוה"ב, ושכר הגדול המיועד לו לאדם בעוה"ז ולעתידי לבוא וביותר צריכים חיזוק בזה בחורים ובתולדות שעדיין הם בבית אביהם, והם עם הוריהם בכל רגע ובכל שעה, שידעו נאמנה שבכל רגע ורגע יכולים לזכות במצוות נשגבות, ולעומת זה לעבור על עבירות חמורות! על כן יזכרו ויהיה נגד עיניהם תמיד שמצד אחד עולם הבא יום שכולו ארוך פתוח לפניהם, ומצד שני הגהנום ושאל תחתית!

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"שידוך מן הבאר"

ר' יידל כהן היה מופרסם בתפקידו "המעורר הירושלמי" - ר' יידל דער וועקער באידיש. הסיפורים שהתפרסמו בשעתו מעידים כאלף עדים על גדולתו. בימי הסליחות ובשבתות ר' יידל היה מסתובב ומעורר את אנשי ירושלים של מעלה לעבודת הבורא.

פעם אחת, כשהילך לפנות בוקר באחת הסמטאות הצרות, הקיש על חלונו של אחד מבני ירושלים שהזמין את שרותי היקיצה שלו. שכנו של אותו יהודי, יהודי פוקר ר"ל, כעס מאד על הנקישות שהפריעו לו. הדפיקות של ר' יידל על חלון שכנו נראה היה שהקישו גם על מצפונו היהודי. הלה הזהיר כי אם ר' יידל ישוב לרחוב פעם נוספת, הסיפור לא ייגמר בטוב... אכן, למחרת כשר' יידל העיר שוב את השכן שביקש להמשיך לקום לאמירת הסליחות, אותו שכן חילוני שפך על ר' יידל דלי גדוש בשפכים.

לאחר כמה ימים התפלא ר' יידל לראות כלב שחור מתלווה אליו. בצר לו פנה לשאול את הרבי מבעלזא זצוק"ל. הרבי נתן לו להבין כי כהבטחת אותו שכן, זה אכן לא נגמר בטוב, ר"ל... ייעץ לו הרבי לומר לכלב "מחול לך", ומאז נעלמו עקבותיו ויהי לפלא.

אמר רבי יהושע בן לוי: כשעלה משה למרום מצאו לקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות". מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א שאלו הכתרים הם התגים שעל האותיות, והוא רמז לתחיית המתים, שבגוף האדם לאחר שנקבר נשאר לעולם קצת רוחניות הנקרא הבלי דגרמי, שהוא התחלה לתחיית המתים. וכן מצינו בגמרא מעשה בחסדי שהלך ולן בבית הקברות ושמע רוחות מספרות שאף לאחר שנקבר הגוף, היה שם קצת רוח, "וזהו הקשר שהיה עושה הקב"ה באלו התגין, כלומר: לרמז שתחיית המתים תגיע לאותו הזמן הקשור וידוע רק לו יתברך".

אחי של ר' יידל כהן הר"ר עקיבא יוסף כהן ז"ל חי באותם ימים בדוחק גדול. העניות אכלה בו ובמשפחתו בכל פה. ר' עקיבא היה אחראי על אחד מבורות המים בבתי אונגרין. בור אליו נאגרים מי הגשמים וממנו היו שואבים מים בתשלום תושבי ירושלים. המפתח היה ברשות ר' עקיבא ותפקידו היה לדאוג שאף אחד לא ישאב מים בלא שישלם עבורם תשלום מלא. בתמורה לעבודתו הוא היה מקבל ליטרת מים עבורו ועבור בני משפחתו.

בוקר אחד, משסיים את עבודת השאיבה ונעל את הבאר על מסגר ובריח, הגיע אליו ילד כבן עשר כשפניו חיוורות. שפת הגוף שלו זעקה "הצילו!". הילד סיפר לו כי חש ברע. בטנו כואבת וכל הלילה הקיא. בביתו לא נשארה טיפת מים לשתייה, והוא חש שאם לא ישתה הוא על סף מיתה, ר"ל. ר' עקיבא יוסף אמר לו שהוא מוכן לפתוח את הבאר שנית עבורו, אך ההוראה שקיבל היא כי בשפ"א אסור לו לשאוב מים לולא שמקבל מראש תשלום מלא. הילד פרץ בבכי מר ואמר שאין לו כעת פרוטה לפרוטה, אך הוא מבטיח בכל הקדוש והיקר כי ישלם את תמורת המים בעתיד, וכעת מדובר בפיקוח נפש והוא מתחנן על נפשו. עקיבא יוסף לא ידע לשית עצות בנפשו, הוא בסך הכול רק אחראי, והוזהר באופן שאינו משתמע לשני פנים שאסור לו לתת מים בהקפה, ויהי מה. מנגד ניכרים דברי אמת, ומדובר כאן בספק פיקוח נפש. בהחלטה נועזת החליט עקיבא יוסף לתת לילד הצמא והיבש את ליטרת המים שלו, אותה קיבל תמורת עבודתו. מים אלו נועדו להרוות את צימאוננו וצמאון בני משפחתו. הילד הצמא בירך שהכל ככוונה ולגם בשקיקה רבה מהמים הצוננים. משנרגע מעט הודה לעקיבא יוסף על שהציל את נפשו. "לעולם לא אשכח את טוב ליבך, אני מבטיח כי עוד אשלם לך על כך".

מזלו של ר' עקיבא יוסף לא שפר עליו, והוא לא מצא טרף לביתו. יעצו לו לצאת לארה"ב לנסות את מזלו שם. בתחילה יצא בגפו, חיפש כה וכה, ועסק בניו יורק בתפקיד פלוני ואלמוני, עד שמישהו שהכיר וידע כי ר' עקיבא יוסף יודע פרק בשיר וקולו חזק וערב, גילה את אוזנו כי בעיירה פייטסבורג מחפשים חזן. הוא הציע לו לצאת לעיר פייטסבורג, מרחק של כעשר שעות נסיעה ברכבת, ולעשות כל טצדקי שיגישו אותו לעמוד בשבת. "אני בטוח שאחר שישמעו את קולך הם יהיו מעוניינים לתת לך את משרת החזן".

ר' עקיבא יוסף יצא לדרך. הוא נתקל בעיכובים לא צפויים, והגיע לבית המארחים בפייטסבורג כשעה וחצי לפני כניסת השבת. עם הגעתו אמר למארח שקיבלו בסבר פנים יפות שיש לו "אראציט" השבוע, והוא ממש מבקש שיתנו לו את עמוד התפילה. המארח פנה בשמו לגבאי שהסכים להגישו לקבלת שבת. ר' עקיבא יוסף

שיעור מס' 278 | פר' שלח תשפ"ו

סילסל בקולו בנעימה וכיבד את השם מגרונו באופן שהרשים ביותר את הקהל והשאיר עליו טעם של עוד.

כבר למחרת, בשבת בבוקר שלח אותו הגבאי לעמוד פעם נוספת, ומיד לאחר שבת חתמו איתו הגבאים, חוזה משתלם על משרת החזן הראשי של בית הכנסת דפיטסבורג. כחלק מתנאי ההעסקה היה על ר' עקיבא יוסף להביא את משפחתו להתגורר שם בקהילה, ר' עקיבא יוסף שלח כרטיסים לבני משפחתו אשר הגיעו מארץ ישראל באונייה. בית הכנסת שם בפייטסבורג ראה עדנה: בתפילות שבת השתתפו למעלה מאלף איש! הנהלת הקהילה ומתפללי בית הכנסת התמוגגו ונהנו מהחזן הירושלמי שערב להם בתפילות השבת, ובכלל משפחת הכהנים הירושלמית השפיעו חותם של יראת שמים על הקהילה. במקביל, משפחת כהן עצמה החלה לטעום בס"ד את טעמה של רווחה כלכלית. לאחר כשנה הבין ר' עקיבא יוסף כי אם הוא חפץ בחינוך הילדים בדרך ישראל סבא כמו שהיה רגיל בירושלים, אין לו ברירה אלא לעבור לבני יורק, שם הוא יוכל למצוא לילדיו את החינוך היהודי המוכר והאותנטי כאשר ליבו חפץ. משכך הוא הודיע לגבאי כי למרות התנאים הטובים הוא נאלץ לעזוב את משרתו. הגבאי וראשי הקהילה הפצירו, התחננו ואף הבטיחו לשפר את התנאים. הם הסבירו שוב ושוב כי מדובר באלפי יהודים המגיעים במיוחד לבית הכנסת לשמוע את תפילותו ומוכנים להוסיף לו כהנה וכהנה. אך ר' עקיבא יוסף שחינוך ילדיו היה חשוב לו יותר מכל הרווחה הכלכלית כזו או אחרת, החליט שאם רוצה שהילדים ימשיכו בדרך הזהב אותה הנחילו לו הוריו, עליו לעשות את הצעד המבוקש.

לאחר שנים התברר שאכן מסירות נפשו של הסבא עבור חינוך צאצאיו עמדה לו, וזכה באמת לראות דורות ישרים ומבורכים. בין צאצאיו נמנית גם משפחתו הנפלאה של ידידי, מספר הסיפור, נכדו הר"ר יוחנן כהן הי"ו מניו יורק, שמשתף בסיפור המדהים.

חלפו עשרות שנים. הסבא ר' עקיבא יוסף, לאחר אורך ימים ושנים טובות, שבח"ח. יום אחד אבי ז"ל הר"ר מרדכי, בנו של סבא ר' עקיבא יוסף ז"ל, שהיה יהודי אמיד ונכבד ובעל בעמיו, פוגש ברחובות ניו יורק יהודי ישראלי בשם הרב לב שגם מקורו מירושלים. ביניהם התפתחה שיחת רעים כזו האופיינית ליוצאי ירושלים: "אתה בנו של ר' עקיבא יוסף? איפה אני יכול למצוא את אביך? אני חייב להכרת טובה מילדותי, עת הציל את חיי כשנתן לי את מימיו, והבטחתי להחזיר לו טובה. שנים רבות אני מחפש אחריו להחזיר את חובי".

"לצערי אבי כבר בעולם האמת" ענה לו הבן ר' מוטל, "אבל אני כיוורש מוחל לך בלב שלם, היה רגוע!!!" "אני ממש לא רגוע. אני הבטחתי, אף על פי שהיה זה לפני למעלה מחמישים שנה, אני חייב ורוצה לעמוד במילה שלי. אמור לי בבקשה איזו טובה אני יכול לגמול לך", הפציר הרב לב בר' מוטל. "במה אני יכול לגמול לך טובה?"

"הסכת ושמע, אם אתה דווקא רוצה, יש לי בת טובה ומצוינת אך משום מה השידוך מתעכב. היא מתבגרת וכבר מעל גיל שלושים. אם תרצה לעזור לי למצוא עבורה שידוך - אודה לך". הרב לב נכנס לעניין בכל רמ"ח ושס"ה. במשך כמה חודשים לא פסק מלהציע הצעות עד שהביא את השידוך המיוחל שנסגר למזל"ט. הם הקימו בס"ד משפחה למופת, כשכולם נפעמים היכן היה השידוך הנפלא הזה עד שהעלה אותו הרב לב מהבאר. הרב כהן ז"ל והרב לב ז"ל ברבות השנים הלכו לבית עולמם. פרסום ההשגחה הפרטית העולה מן הבאר וקושרת כתרים לבורא יתברך לצד השיעור במידות טובות, בוודאי תעמוד להם במרומים לזכות.

"א"ר ר' יהושע בן לוי: כשעלה משה למרום מצאו לקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות".

מוסיף רבנו ה"זרע שמשון" זצוק"ל: "עוד ירמוז שעד שלא יהיה קשר העליון שלם ומתוקן, דהיינו: יחוד שמות הקדושים הנודעים, לא תבוא הגאולה. וזה סוד 'ביום ההוא יהיה השם אחד ושמו אחד'". **טרם** פטירתו עוד הספיק בנו של ר' עקיבא יוסף ז"ל, הר"ר מרדכי (ר' מוטל) כהן ז"ל, לעלות ולבקר עם משפחתו בירושלים, כשהתמונה המונצחת שם בבתי אונגרין לצד אותה באר, מספרת לעולם את ההשגחה הפרטית המופלאה וישועת ה' העולה מן הבאר.

טוואטס טוואיט

דבר האידה
צריכים הדרגה?

ישבתי עם אנשי ייעוץ וטיפול, ועלתה סוגיה מקצועית רגישה: **כיום נדרשים מחנכים, בעלי מקצוע - ללכת להדרגה או לטפל גם בעצמם.** האמירה המקצועית אומרת: כדי לטפל לחנך אחרים - חייבים להיות בעמדה של **בחינה עצמית ובקרה תמידית.** חלקם התנגדו לכך, בטענה: "הנני מטפל. אני עוזר לאחרים. למה אני צריך שמשהו יטפל בי? אני בסדר!"

הבאתי להם את דברי **התולדות יעקב יוסף** בפרשתנו - שני פירושים קצרים שפותחים את הנושא לדיוחה.

כתוב "שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען" (במדבר יג, ב). מבאר **התולדות יעקב יוסף:**

נראה לי פשוט שהוא על דרך "קשוט עצמך - ואחר כך קשוט אחרים" (בבא בתרא ס ע"ב).

והכי נמי: "שלח לך אנשים" - דייקא - לתור את עצמך תחילה. ואחר כך לתור את זולתו. זהו: "ויתורו את ארץ כנען".

הפירוש הוא: "שלח לך" - לך! שלח אנשים לתור את עצמך. קודם. ורק אחר כך - "ויתורו את ארץ כנען" - לתור את הזולת.

הכלל של חז"ל "קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים" אינו רק עצה טובה. זו הוראה. מי שלא "תר" את עצמו - לא מוסמך לתור את אחרים. מי שלא בדק את ארצו שלו - לא יכול לבדוק את ארץ כנען.

ואז התולדות יעקב יוסף מוסיף פירוש שני - שהוא עוד יותר עמוק: ועוד יש לומר:

דמן חסרון של עצמו - יודע חסרון זולתו. וזהו "הליכות עולם לו" (חבקוק ג, ו). ובזה יובן: "שלח לך אנשים" - לתור את עצמך כנ"ל.

ואחר שתדע החסרון שלך - מזה תדע חסרון זולתו.

וזהו: "ויתורו את ארץ כנען".

חידוש מדהים: לא רק שצריך לבדוק את עצמך לפני שתבדוק אחרים - אלא הבדיקה העצמית היא עצמה הכלי הנכון שבו תוכל לבדוק את האחרים! "מן חסרון של עצמו - יודע חסרון זולתו", מי שלא מכיר חסרונו - לא יכול לזהות בחסרונו של הזולת.

ובמילים אחרות: ההכרה העצמית אינה רק תנאי מוקדם - היא הכלי המקצועי עצמו.

לא צריכים להיות בבקרה מתמדת עצמית כל הזמן, אבל ברגע שרוצים לחנך או לטפל באחרים, צריכים לחזק את הבקרה העצמית.

הלימוד למעשה:

ראשית - "שלח לך": תור את עצמך תחילה. לפני שאתה יושב מול אדם ומנתח את חייו - שב מול עצמך. או מול מדרוך, מול מישהו שיעזור לך לראות את מה שאתה לא רואה. "קשוט עצמך" - ואחר כך קשוט אחרים.

שנית - "מן חסרון של עצמו יודע חסרון זולתו". זה לא רק תנאי מוקדם. זה הכלי שלך. מטפל שלא מכיר את הפחדים שלו - לא יזהה פחד אצל המטופל. מחנך שלא מכיר את הכעסים שלו - לא יבין ויכיל את הכעס של התלמיד.

ההכרה העצמית היא העדשה שדרכה אתה רואה את האחר.

התולדות יעקב יוסף לא אומר "תתקן את עצמך". הוא אומר "תור את עצמך" - תבדוק, תחקור, תכיר. לא חייב לתקן הכל לפני שמתחיל - אבל חייב לדעת הכלל היא:

"שלח לך" - לך. לעצמך. תחילה.

"ויתורו" - את האחר. אחר כך.

כי מי שלא תר את עצמו - לא יוכל לתור את האחר.

בית שלום ואברהם
 ברכה אלמנן רחמנן

הנפש והחינוך
 ע"פ התורה

מדריך לימי הבחורות

ישבתי עם תלמידים, בחורים בישיבה גדולה. במפגש ישבו כל סוגי הבחורים - מצוינים, פרושים, בינוניים וחלשים. ואז שאלו את השאלה שמלווה את תחילת הדרך:

"מה הדרך הנכונה בימי הבחורות? כיצד אפשר לשמור על איזון נכון - לא להיות קיצוניים לא לצד הזה ולא לצד הזה?"

שאלה שנוגעת לכולם: הבחור ה"צדיק" שואל אם הוא לא מגזים, הבחור ה"חלש" שואל אם הוא לא מפספס - וכולם מחפשים את האיזון. הבאתי להם את דברי **העבודת ישראל** פרשת שלח - שמלמד בדיוק את הנקודה הזו.

אך נתחיל מההתחלה, ישנם בחורים ששואלים למה צריכים כבר עכשיו להשקיע ולהתאמץ, נמתין שנגדל יותר, כשנהיה בישיבה גדולה כשנהיה אברכים אז נשקיע.

על כך מתחיל העבודת ישראל לומר: כתיב (במדבר טו, כ). "ראשית ערסותיכם חלה תרימו תרומה"

פירושו: **שלא יאמר האדם - "הנה אנוכי עדיין רך בשנים, ויש עת לכל חפץ. כשאזקין - אשוב לעבוד אותו יתברך".** אבל עתה כתיב (קהלת יא, ט): "שמח בחור בילדותו". ולזה אמר הכתוב: **לא כן! רק: "ראשית ערסותיכם תרימו תרומה".**

כי עיקר העבודה - בימי הילדות והבחורות, כשהאדם שלם בכוחו. והוא הראשית - לקדש מנעוריו.

הפתח הראשון הוא:

"ראשית" - תתחיל מההתחלה. "ערסותיכם" - מהעריסה. ימי הבחורות הם הזמן, כי אז האדם "שלם בכוחו". מי שדוחה את העבודה לזקנה - מפסיד את השנים שבהן הכוח הכי גדול.

אמרת לבחורים: אתם עכשיו בתחילת דרככם, **"ראשית ערסותיכם".** הכוח שלכם עכשיו - הוא הכוח הכי גדול שיהיה לכם. אל תחכו ואל תדחו.

ועכשיו העבודת ישראל מביא גם את הדילמה של בחורים רבים, את הצד השני:

בחור אומר לעצמו, עכשיו אני בשיא כוחי, זה לא הזמן לישון ולאכול, אלא רק להשקיע בתורה ובעבודת ה'.

התורה מזדהירה גם כן שלא יאמר האדם: 'אם כן - אבטל את עצמי מכל וכל ועיני עולם הזה, ואפילו הכרחיותו'

וזה גם כן אינו רשאי וזהו שאמר הכתוב גם כן

פרדוקס בהורות

במפגש הדרכת הורים שקיימתי עלתה שאלה מאוד מטרידה. ישנם הורים שאינם מתנהגים בקפידה - ואין תוכנם כבדים. בבית הם רוצים להתנהג בצורה אחת, כדי שהילדים יראו דוגמה טובה, אבל במקומות אחרים אינם מתנהגים כראוי.

ואז שאלו שאלה חדה:

"האם עדיף לא לעבוד על ילדנו ולהתנהג בכל המקומות באופן אחיד? או שכן עדיף להתנהג מול הילדים באופן ראוי - גם אם במקומות אחרים אנחנו לא כאלה?"

שאלה שנוגעת בנקודה רגישה: האם "העמדת פנים" מול הילדים היא חינוך - או שקר? האם עדיף דוגמא אישית חלקית טובה, או שעדיף שידעו הילדים בדיוק מי ההורה וידעו כצד להתמודד עם המציאות? התשובה לכך מבואר בספר **נועם מגדים** בפרשת שלח - שנותן תשובה ברורה בנידון.

שני סוגי הורים

הנועם מגדים מחלק את ההורים שאינם מתנהגים כראוי לשני סוגים:

"בדרך חכמה ומוסר ירמז, כי יש בבני אדם הבלתי טובים שני מינים.

האחד - שעושה מעשיו בצנעה מבני ביתו. רק בחוץ יעשה מעשיו האסורים. ובביתו ינהג מנהג כשרים.

והשני - שבביתו גם כן ינהג מנהג בליעל.

סוג א' - בבית הוא מתנהג כשורה, בחוץ לא, הילדים

רואים רק מעשים טובים ודוגמא אישית טובה.

סוג ב' - לא עושה הצגות איך שהוא בחוץ כך הוא בבית, הילדים רואים הכל.

הנועם מגדים פוסק בהירות: הראשון יותר טוב.

למה?

"מהיות בניו הקטנים לא יראו מעשיו הרעים".

הילדים לא רואים את הרע - "ויוכל להיות כי ייטיבו דרכיהם" - יש סיכוי שיגדלו טובים!

ואילו השני - שגם בבית נוהג "מנהג בליעל" - "לא כן".

הילדים רואים הכל, סופגים הכל, ואין סיכוי שיגדלו אחרת.

אבל התנאי הוא שהילדים לא יראו ולא ידעו.

הנועם מגדים מחבר את היסוד הזה לפסוקי הציצית שבפרשתנו, ומוציא מהם פירוש מופלא:

"ואמרת אליהם" - ועשו להם ציצית. רוצה לומר: הם שיעשו להם - מעשיהם שיציצו ציץ ופרי היינו - זרע כשר.

והוא בהיות "על כנפי בגדיהם" - שיכסו בגידות שלהם לדורותם - לבניהם שהם הדורות שלהם - ויהיה "כנפי" - לשון כיסוי, כמו "ולא יכנף עוד מוריך".

ועל ידי זה יזכו דנפיק מיניהו זרעא מעליא. וזהו: "ועשו להם ציצית" - מלשון "ויצץ ציץ" - "ויציצו מעיר".

פירוש מדהים: "כנפי בגדיהם" - כיסוי הנבגדות! "כנפי" מלשון כיסוי. מי שמכסה את בגדותיו מעיני בניו - "יציצו ציץ ופרי" -

יצא ממנו זרע כשר.

הציצית מכסה את שולי הבגד.

כך ההורה מכסה את שוליו - את החלקים הלא טובים - מעיני ילדיו. ודווקא בזכות הכיסוי הזה - "ועשו להם ציצית" - הפריחו פרי טוב.

אמרתם להורים:

"אתם שאלתם אם עדיף להיות 'אחידים' - גם אם זה אחידות נמוכה - או להתנהג יפה מול הילדים גם אם בחוץ אתם אחרים.

הנועם מגדים עונה בבירור: הראשון יותר טוב".

א. העובדה ש"אין תוכנם כבדים" - לא פוטרת את ההורה מהחובה להתנהג כראוי מול הילדים. היא דווקא מחייבת אותו יותר.

ב. הילדים לא רואים את הרע - "ויוכל להיות כי ייטיבו דרכיהם". הסיכוי לא וודאי - אבל יש.

ג. ה"כיסוי" עצמו הוא החינוך. "כנפי בגדיהם" כיסוי הנבגדות מעיני הדורות, מעיני הילדים.

ד. ודווקא בזכות הכיסוי - "יציצו ציץ ופרי" - יצא מהם זרע כשר. הכיסוי מוליד פרי.

ואמרתם עוד: שימו לב - הנועם מגדים לא אומר ח"ו שמותר לחטוא בחוץ. הוא אומר: אם אתה נמצא ל"ע במצב כזה, -

לפחות תכסה את זה מעיני הילדים. כי הכיסוי עצמו הוא מעשה של חינוך. הוא מראה שאתה יודע שזה לא ראוי. הוא מראה שאתה מעריך את הטוב

- גם אם אתה לא השלמת עם המציאות העגומה, ברגע שתתגבר תחזור למקום הטוב והרצוי.

השאלה

"יש לי תכונה שאחרי שאני עושה פעולה - אני בודק את עצמי: האם עשיתי נכון? אולי לא עשיתי מספיק טוב? אולי הייתי צריך אחרת? זה לא מפסיק. אחרי כל תפילה, אחרי כל לימוד, אחרי כל שיחה - אני בודק ובודק. האם זה נכון, או שצריך להתקדם ולא לבדוק כל הזמן?"

התשובה

בדיוק את השאלה הזו שאל חסיד את בעל ה"שפת אמת" מגור - והתשובה שקיבל היא בת שורה אחת שמשנה חיים:

כך מובא בשיח שרפי קודש, פרשת שלח:

חסיד אחד התנצל לפני בעל שפת אמת הקדוש מגור צ"ל:

שיש לו מחשבות, ואין מניחין אותו ללמוד ולהתפלל. כי הכל דומה לו שלא טוב עשה. ותמיד יש לו עגמת נפש על שעבר.

והשיבוהו ה"ק":

שלא להביט אחריו כלל!

כתיב: "לא תתורו אחריו לבבכם ואחריו עיניכם" - והבן.

מה אמר השפת אמת?

החסיד שאל בדיוק את אותו שאלה ששאלת:

אחרי כל פעולה - הוא בודק. "הכל דומה לו שלא טוב עשה" - הוא מרגיש ששום דבר לא מספיק טוב. התפילה לא מושלמת. הלימוד לא בשיטיגען הרצוי. "תמיד יש לו עגמת נפש על שעבר" - עגמת נפש מתמדת על מה שכבר עשה. והשפת אמת עונה בשלוש מילים: "שלא להביט אחריו כלל!"

כלל! לא אמר "תפחית את הבדיקה". לא אמר "תבדוק פחות". אלא לא להביט כלל! - בכלל לא.

והראיה? "לא תתורו אחריו לבבכם". המילה "אחריו" היא המפתח. לא תתורו - אחרי. לא תסתכלו לאחור. אל תחזרו למה שכבר עבר ותבדקו אם זה היה טוב.

מה זה אומר לנו?

ברור שיש מקום לחשבון נפש - בזמנים קבועים: בערב, בערב ראש חודש, בחודש אלול. אבל לא אחרי כל פעולה. לא באמצע החיים. מי שבדק את עצמו כל רגע - לא חי. הוא בודק.

השפת אמת מלמד: "לא תתורו אחריו" - אל תהפכו ל"מרגלים" של עצמכם. המרגלים תרו את הארץ ומצאו רק רע. מי שכל הזמן בודק את עצמו - ימצא רק רע. כי תמיד אפשר למצוא פגם.

"שלא להביט אחריו כלל!" - עשית? תתקדם. התפללת? תמשיך הלאה. למדת? תפתח דף חדש. קדימה, לא אחורה. "לא תתורו אחריו לבבכם ואחריו עיניכם" - והבן.

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתת"ם

פל' - 050-4150217

ייעוץ וליווי חינוכי ניהולי

למערכות חינוך, תת"ם וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י מפעל האירה בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח ח"ל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ר: info@ahira.org

האירה

אור לכל אחד

נר לשולחן שבת

פרשת שלח

גליון 943 תשפ"ו

לע"נ אאמו"ר
הג"ר מנחם מנדל
בן רבי יחיאל מיכל זצ"ל

עצה נפלאה - איך לא ליפול בלשון הרע!

הגאון רבי יעקב קאפיל רייך, רבה של בודפסט, למרות גדלותו בתורה, למרות היותו נואם ומגיד בחסד עליון נהג להתכונן לפני דרשותיו או אפילו אמירת סתם דברי תורה. פעם לפני מסיבת מצוה מצא אותו אחד מנכדיו כשהוא הולך בחדרו ומתכונן לדרשה. שאלו: "סבא, הלא אמרת כבר מאות דרשות בחייך וכי אתה צריך להתכונן גם עכשיו מה להגיד?!" השיבו רבי קאפיל בשנינות: "על מה שאני צריך להגיד, על זה כבר אני לא מתכונן, אני מתכונן על מה שאני לא צריך להגיד..." (עפ"י "עולמו של אבא")

בסעודת ליל שבת בבית מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין דיברו על כך שבספר "אמונה ובטחון" של ה"חזון איש" השמיטו כמה דברים ולא הדפיסום וכעת הדפיסו אותם והתפרסמו. אמר רבי גרשון כי הסיבה שהשמיטו אותם משום שהם נכתבו כנגד מישהו ואם היו מדפיסים את זה בזמנו היו כולם יודעים שהדברים מכוונים כלפיו, אבל כיום שהוא אינו בין החיים ועבר הרבה זמן, לא ידעו כלפי מי ומה הדברים אמורים. שאלוהו, שגם היום יכולים לברר אצל אנשים שהיו בזמן ה"חזון איש" ויגידו על מי ומה נכתבו הדברים. השיב רבינו בפליאה: "הרי זה לשון הרע ואף אחד לא יספר!" שוב שאלוהו, בכל זאת שמא יהיו אנשים שכן יספרו. שוב השיב רבי גרשון: "לא יתכן, הרי זה לשון הרע על מת ויש חרם הקדמונים שלא לספר על המתים." (דרכי החינוך וירא תשפ"ה)

לגאון רבי אליעזר יצחק ברמן, שנודע בירושלים בכינויו "המינסקר מגיד", היתה הנהגה חינוכית מיוחדת. כיון שהיה תלמיד מובהק של ה"חפץ חיים" לא היה נוהג לרשום את שמות הבחורים שאיחרו להכנס לשיעורו בשיבת "תורה ויראה", כיון שסבר שהדבר נכנס בגדר "לשון הרע"... לאחר שהמנהל רבי יעקב רוטמן קבל בפניו על הנהגתו זו וטען שבכתיבת האיחורים יש תועלת חינוכית, שאם ירשמו את שמותיהם ירתיע הדבר את הבחורים מלאחר שוב. קיבל "המינסקר מגיד" את דבריו והחל לרשום, אבל לא כתב במפורש את שמות הבחורים שאיחרו, רק היה רושם כל תלמיד ותלמיד כמה שעות נכח בשיעור, כך היה מובן מאליו מי לא היה מספיק זמן בשיעור... ("נר" עפ"י "עובדות דרבי לוי")

השבוע ימלאו מאה ושישים שנה לפטירת הגאון רבי יהודה אסאד, קדוש וטהור, מגדולי רבני הונגריה, רבה של סארדלי, כ"ג סיון תרכ"ו "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר". (במדבר"ר ט')

הבחור שהוציא דיבה

מעשה בבחור שהיה קורא בתורה בישוב אחד פעם או פעמיים בחודש, עברה שנאה ואיבה בינו לבני הישוב והלך למקום אחר. כאשר הבחור הזה פגש במקומו החדש אנשים מישובו הקודם, סיפר להם, שבזמנו הוא מצא כמה טעויות בספר התורה בו קרא, אלא שלא היה בידו לתקנם. הם אינם מאמינים לו, סוברים שרק מחמת איבתו ושנאתו אליהם אומר כן.

השיבם הגאון רבי יהודא אסאד: הספר כשר, אנו סהדי שמשקר. א. חזקת כשרות ספר התורה. ב. אין אדם משים עצמו רשע, הלא הוא עצמו המשיך וקרא בספר התורה ברבים ולא אמר להם ולא כלום, שצריך לתקן טעויות בספר.

זה נכון גם כאשר היה אפשר לברר את הטעויות בנקל, וכל שכן כאן שאי אפשר למצוא את הטעויות רק על ידי טירחה והוצאה.

אולי יש לתלות שאותו בחור טועה בדעתו, שסובר שמצא בספר התורה טעויות, ואינו בקי לדעת מהי טעות ומהו כהוגן, חסר ויתר, קרי וכתוב. מכל מקום ספר התורה כשר לקרוא בו. (שו"ת "יהודה יעלה" יו"ד ש"א)

אודות השוחט שהעידו שראו את אי שחיטתו... הקצב הגוי אחז בידו והוליך והביא עימו את הסכין עד סוף השחיטה, לפי שראה שאין בכוחו לשוחטו, שהיה השור גדול וכבד עזר לו. לא נודע הדבר רק עתה, שארע ריב לאחד העדים עם השוחט... השוחט לא הכחיש הדברים, רק אומר שלא ידע שאסור לעשות כן, והוא באמת עם הארץ גמור...

כאשר נכנסו רבני העיירה לעומק הענין, סיפר הקצב הגוי שהרבה פעמים היה מסייעו לשוחט כשהיה רואה שאין בו כח. תשובה: שוחט צריך להיות מומחה בדיני שחיטה, וכיון שהיה לו ללמוד ולא למד הינו מזיד ופושע. היה לו לשאול, אם מעשה שחיטה באופן זה מותר או אסור.

בוודאי ראוי להעבירו ממשרתו כשוחט, לכל הפחות עד שילמד היטב הלכות שחיטה, ויהיה מומחה עם נסיון. את הכלים בהם ביטלו משחיטתו יש לאסור. (שו"ת "יהודה יעלה" יו"ד י"ז)

זלדימיר, תגיד לזו את האמת האם עזרת לזושא מעבידך בשעת השחיטה?

כבוד הרבנים, אומר לכם את האמת. בזמן האחרון שמתי לב שזושא נחלש וכאשר פעמים רבות מגיע שור גדול וכבד אזי אני צצצש לעזור לו ואוחז יחד אתו הסכין ובזכות זה יש בשר כשר.

אכן זלדימיר מדבר אמת, סך הכל הוא שייצץ ישר והגון ולפעמים עוזר לי. אבל כל עוד שאני עדיין אוחז בסכין הכל טוב.

אוי לאוזניים שכך שומעות.

בעקבות הרצף הנורא של האסונות שארעו לאחרונה

שאלות קשות - בסוף שנות השלושים של המאה שעברה מצב היהודים באירופה היה בכי רע. גזירות קשות ואיומות והתחזית צפתה מצב גרוע עוד יותר.

באותה תקופה איש עסקים, מעמודי התווך של הקהילה בוילנה, שהיה מיווד עם רשכבה"ג רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, ניגש אל רבי חיים עוזר. פתח ושאל, כיצד ריבון העולמים מעמיד את היהודים ואת העולם כולו במצוקות קשות כאלו. הרבה לשאול. בתחילה הקשיב רבי חיים עוזר לסדרת השאלות בסבלנות, אך כאשר נוכח שהשאלות נמשכות בעקביות, שינה טעמו וענה לו בסגנון שונה:

"אדם חייב להזהר מאד מהתעסקות בשאלות כאלה. דרכיו של הקב"ה קשות מאד להבנה עבורנו בעולם הזה, בגלל תפיסתנו הגשמית. רק בעולם הרוחני הכל ברור, לפעמים אפשר להבין רק שם. עליך להזהר שלא ללחוץ יותר מדי לקבלת התשובות, הקב"ה עלול להחליט למלא את מבוקשך, ואתה תלקח למקום שבו אפשר יהיה לענות לך עליהן!"

סיפר הגאון רבי ישראל זאב גוסטמן שהיה נוכח במקום: "פניו של האיש האדימו מפחד, מאז הוא לא שאל עוד שאלות כאלו..."

(איש האשכולות)

ילד נכנס עם אביו אל הגאון רבי אברהם גניחובסקי, היה זה בשבועיים האחרונים לחייו. אמר האבא שהבן מרגיש ממורמר, לא טוב לו, הילדים בתלמוד תורה מציקים לו ומבקש ברכה.

השיב לו רבינו בזה הלשון: "תשמע, ה' יתברך זיכה אותנו פעם בשנה לאכול מרור ואז עלינו להרגיש את המרידות, אבל בכל השנה אנחנו מאמינים שכל מה שאנחנו מקבלים זה מתוק מדבש ובטוחים אנו שהכל לטובה..."

(אגן הסהר)

מעשה באחד שקיבלוהו לאיזו משרה, אלא שלאחר כמה שעות הודיעה לו ההנהלה שהמשרה ניתנה למישהו אחר. כשבריר נודע לו שהמשרה ניתנה לאחד עם "פרוטקציה"...

שאלו את מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן, יש להבין את הנהגת הקב"ה בזה, כי אם אין רצונו של ה' לתת לו את המשרה הזאת, מה הסיבה שיהיה צריך את עוגמת הנפש הזאת!?

השיב מרן: כתב בספר "שערי רחמים" בשם הגר"א: 'הודיעו בעמים עלילותיו, ומה הן עלילותיו רחום וחנון ... כמו שאמרו, המתחייב מיתה, מזמן לו ה' עני ונותן לו צדקה, וצדקה תציל ממוות. וכן יתן ה' איזו טובה לאיש, ואחר כך מחסרהו הטובה ההיא, בכדי להמציא מזור למחלתו, היינו דבר שיכפר לו עוונות. כן בדבר זה, כדי שתהיה לו כפרה, עשה הקב"ה שיקבל את המשרה ויקחו אותה ממנו, בלי שהיו נותנים לא היתה לו כפרה.

כל המושג 'פרוטקציה', עשה הקב"ה כדי לחזק אותנו במידת האמונה והבטחון, שלא נחשוב שהם הקובעים בעולם, אלא הכל בהשגחה פרטית.

(בטחון ואמונה)

עצה מן הפרשה - להתפלל, כך אמונת האדם תהא חזקה ומנוססת!

נכון שבארץ ישראל היו גיבורים וענקים שבדרך הטבע אי אפשר להתגבר עליהם, אבל הפחד של המרגלים מזה הגיע כיון שהמרגלים נחלשו באמונה, מחסרון אמונה ובטחון בהקב"ה, לכן הם מדדו אם יכולים להתגבר בדרך הטבע.

כלב הבין שהוא נמצא בין אנשים שאמונתם רפויה, והוא מוכרח להתפלל ולא די בתפילתו, אלא צריך להתאמץ בתפילה לבקש רחמים אצל האבות, בכחם שתפילתם תפעל.

מכל זה צריכים להתבונן וללמוד, כלב גדול ישראל לא בטח בעצמו, מי יודע אם יחזיק באמונתו. כשנמצאים בין אנשים שנתקררה אמונתם עלולים להגיע לידי שקרים ולהוצאת דיבת הארץ רעה.

(שם)

"ארץ אוכלת יושביה" - בכל מקום שעברנו מציאנום קוברים מתים.

"היש בה עץ" - כאשר הגיעו המרגלים לארץ ישראל, האם היה עליהם להשתתף בהלווייתו של איוב ושאר השושי ארץ כנען שמתו...

כתב רבי יהודה אסאד: השתתפות בהלוויית גוי הותרה רק שיש בזה מפני דרכי שלום, שיש לחוש לאיבה, או שהמת הינו גוי חסיד. (גיטין סא. י"ד קנ"א י"ב, ב"י שס"ו, באר הגולה ובית הלל שם, שד"ח מע' אבלות)

על כל פנים בזמן הזה העושה כן דעת משובשת היא!

א. משום גילוי הראש, שהם הנוצרים מסירים את הכובע בשעת ההלוויה. ב. מראית עין שהולך עם האלילים ועובדיהם. ג. גורם שנאה על שאר בני ישראל, אותם שאינם מלווים את המתים הגויים ו"גדול השלום ובכל דרכיך דעהו". (שם שס"ט)

ה"מנחת יצחק" הביא את פסקו של רבי יהודה אסאד, ומציין כי כלל זה של גדול השלום תלוי במקום ובזמן.

(ח' קכ"ג)

"ויעלו אל ראש ההר-אל תעלו-ויכום ויכתום". "מקושש לשם שמים".

הזכרת נשמות ואמירת קדיש על מי שאיבד עצמו לדעת

להגיד קדיש, יש להתיר על פי הטעמים שכתב החת"ס (י"ד שכ"ו) א. דנים אותו לכף זכות "תונבא נקטיה ולבו אנסיה". ב. במקום שאין הפסד לאבלים אחרים שרוצים לומר קדיש, יכול הבן לומר קדיש להצילו מרדת שחת, כפי שעשו עם אחר (הגינה טו.).

הזכרת נשמות, שרוצה אשתו לפסוק עבורו ספר תורה מהודר. פסיקת צדקה עבור המתים מועילה להם, כפי שמצינו גבי אחר-אלישע בן אבויה, שלא היה לו חלק לעולם הבא והועילו החיים - רבי מאיר ורבי יוחנן להביאו לחיי עולם הבא.

קל וחומר מאבד עצמו לדעת, שלא מציאנו בשום מקום בדברי חז"ל שאמרו שאין לו חלק לעולם הבא, על כן בוודאי יפסקו צדקה בהזכרת נשמות בתוך שאר שמות הנפטרים ויעיל לו.

ואין זה גנאי לחיים, אלא אדרבה, שבח וזכות הוא להם, בכלל גמילות חסדים שעושים עם המתים.

כמו שאין גנאי לצדיקים במיתתם לעבור דרך הגיהנום להעלות כמה נשמות רשעים ואוחזים ומעלים אותם (עירובין יט. תהלים פ"ד). זו זכות לצדיקים שמזכים להחזיר נשמות למקורם.

דברי הרוקח (ה"י), שאם נתן צדקה עבור מת רשע אינו מועיל, צריכים הבנה.

(שו"ת "יהודה יעלה" י"ד שנה)

בענין זה הוסיף בנו, הגאון רבי אהרן שמואל אסאד: עולה בזכרוננו שהייתי פעם בבית אבי הגאון זצ"ל לבקרו ולקיים מצות כיבוד לקבל פניו הטהורים כראות פני אלקים.

שאלתי אותו על מאמר זה המורגל בפי כל "שהמאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעולם הבא". ואמר שהרבה טרח ויגע ולא מציא מאמר זה בשום מקום.

אמר, אולי מקור אימרה זו בדברי רבי חנינא בן תרדיון, בעת שריפתו, שאל "מה אני לעולם הבא". ומה שאלה היא זו, הרי כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא?! אכן כוונתו, כיון שהקיסר גזר שהעוסק בתורה חייב מיתה והוא בכל זאת לימד תורה, הרי הוא כמאבד עצמו לדעת.

ולי נראה ראייה ממה שאמרו חז"ל, שההולך אחר אישה בנהר אין לו חלק לעולם הבא (ברכות סא.). צריך עיון גדול דבריהם, הלא מי שעובר ממש על גילוי עריות יש לו חלק לעולם הבא ולמה יגרע ההולך בנהר!?

התשובה, כיון שהוא הולך בנהר, במקום סכנה, מקום שהשטן מקטרט והוא הולך אחר אישה הוי כמאבד עצמו לדעת. (שם)

"גדיאל בן סודי". (י"ג)

השם הסודי...

יהודי ששכח את שם הקודש שלו מחמת ההרגל לקוראו תמיד בשמו הלוועזי. יכולים לקבוע לו שם חדש, להחזיקו שלושים יום וליתן גט בשם הזה בלבד.

(שו"ת "יהודה יעלה" אהע"ז ק"ז ע"י ש)

המפרשים מתחבטים בפירוש פסוקים הללו, שהפסוק השני [מראשית עריסותיכם תתנו תרומה] לכאורה כופל את אותה מצוה שכבר אמורה בפסוק הראשון [ראשית עריסותיכם תרימו תרומה].

ואשר פירש רש"י ז"ל שני דינים שנתחדשו בפסוק השני, בשינוי לשונו: 'מראשית', ובתיבת 'תתנו', עיין שם. - היה ניתן להוסיף כבר בפסוק הראשון, שיאמר בו בלשון 'מראשית' ובלשון 'תתנו', וצריך ביאור. ובדרך הרמז רמזו בספרים הקדושים, שבא הפסוק השני ללמד לבני ישראל סדר השקמת הבוקר, כיצד לפתוח 'ראשית היום' בשמחה! לעבודת הבורא.

וזה פירוש 'מראשית ערסותיכם' - 'ערסה' מלשון מיטה, כד"א (משלי 11, טו) 'מַרְבְּדִים רַבְדֵי עָרְסִי', מראשית קימתכם ממיטותכם 'תתנו לה' תרומה' - תתנו לה' את ראשית היום והשקמת הבוקר בשמחה ברצון וברעותא דליבא, שכל הנותן בעין יפה הוא נותן. - ובכך מובטחים אתם שיהיה כל היום בהצלחה בכל דבר ברוחניות ובגשמיות, כדקיימא לן (עיי עירובין מא), 'גופא בתר רישא גרי'. כי לאחר שנתן האדם את 'ראשית היום' בתרומה והתרוממות קרבת אלקים טוב, בישרות ובנאמנות עבודת בוראו בשמחה וברצון. כן אף השם יתברך ישמח להישאר עימו במחיצתו בהמשך היום כולו, לברך את מעשה ידיו, ולהשפיע את הצלחתו הנצרכת לו בכל יום ויום מעין ברכתו. [עיי "מאור ושמש" כאן, בשם הרה"ק הרבי ר' מענדל'י מרימנוב זי"ע, ו"אור לשמים" כאן, ועוד].

ועיקר תרומת ראשית היום היא הרצון והשמחה, להתחיל את היום 'ברגל ימין!' במנוחת הדעת ומנוחת הנפש, במתינות, ובמחשבות והרהורים טובים וישרים מתוקנים ומועילים, הנאהבים לפני אלקים ולנפש האדם עצמו. - וכמ"ש הראשונים ביסוד מצות חלה, שנצטוו ישראל בתחילת 'בֶּאֱכֹם אֶל הָאָרֶץ' (פסוק יח), כדי שתיכנסו בשמחה ובלב מלא תודות להשם יתברך על הארץ הטובה, ובברכת תודה לפניו תחילה בתרומת החלה, כמ"ש (פסוק ט) 'וְהִזְיָה לְשׁוֹן שִׂמְחָה' בְּאֶכְלֶם מִלֶּחֶם תְּרִימו תְּרֹמָה לָהּ', שבכך תישמר הברכה בעיסה פורנסה בריווח, כאשר מקרא מלא דבר הכתוב (ויקרא מז, ט) 'ראשית ערסותיכם תתנו לכהן - להגיה פירוש אל ביתך', [עיי ספרנו כאן].

כמו כן פותח איש ישראל את ראשית יומו בסדר השקמת הבוקר בשמחה! בתרומה לה' בתורה תפילה מצוות ומעש"ט, שהצד השווה שבכולם הוא שיעשה הכל בשמחה וברצון טוב, בחפץ לב ובקרבת אלקים חיים, על שהחזרת בי נשמתו שלוה ורעננה, לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו.

ומסיים בזה בספר הקדוש 'מאור ושמש' (בתורה) בזה"ל: 'בראשית שתקומו מהמטה בבוקר בבוקר, תיכף תתפללו בעד כל ישראל, שיהיו בריאים ויהיו להם כל טוב. - כמו שהיה נוהג הרב הקדוש איש אלהים המנוח מו"ה משולם זוסע זצוק"ל, שהיה אומר בבוקר בבוקר בבוקר, תיכף בקומו ממיטתו: 'צפרא טבא על כל ישראל!' וברכות ותפילות בעדם. - וזהו 'תתנו לה' תרומה לדרתיכם', והיינו בעד כל הדורות ישראל, שירומו וינשאו עד למעלה למעלה, אמן" כבלה"ט.

הרה"ק רבי חיים זאנוויל זצוק"ל, האדמו"ר הקדוש מריבניץ זי"ע, נודע כאחד מגדולי הצדיקים שבדור, והתפרסם בכל העולם כבעל מופת גדול, אשר רבים מאחינו בני ישראל נושעו מברכות קדשו.

אחד מחסידיו שלא זכה להיפקד בפרי בטן, וכבר הזכיר את עצמו כמה פעמים בקודש פנימה, ועדיין לא נישע, בא בדברים עם אחד מן הגבאים המקורבים של הרבי, שהיה איש עליו ושמח, אשר תמיד צהלנו על פניו ובדיחה שנונה בפיו, ותדיר היה משמח אלקים ואנשים, ונסג בו בבדיחותא: תקשיב טוב! באם הנך מצליח להוציא מן הרבי ברכה עבורי שאיושע בורע של קיימא, הריני משלם לך אלפיים דולר במוזמן! [\$2000 קעש!].

הרבי מריבניץ היה אוהב מאוד את מצות המקווה, ונודע בעבודת קדשו בטבילותיו הטהורות, ושם היה פועל ישועות רבות בקרב הארץ.

נעה הגבאי העליו ואמר לאיש: בשביל כך צריך עת רצון מיוחדת! אנסה נא לעורר רחמים בעדך למחר כשיוצא הרבי הק' בדרכו אל המקווה בסדר השקמת הבוקר בשמחה, שהרי הרבי אוהב מאוד את טהרת המקווה, וידועה סגולתה המופלאה להמתקת הדינים, ובפרט בעת רצון הגדול השכם בבוקר.

ויהי ממחרת, עם שחר יצא הרבי עם הגבאי הנאמן בדרכו אל המקווה, ובעת כניסתם אמר הגבאי, שלפני שהוא יוצא החוצה להתמין לרבי בחוץ כדרכו, ברצונו רק לברוך קודם את המים, אם אינם רותחים או צוננים מדי...

השקמת הבוקר בשמחה!
"ראשית ערסותיכם תתנו לה' תרומה" - תרימו אתה. - מראשית ערסותיכם תתנו לה' תרומה לדרתיכם" (במדבר טו, כ - כא).

עמד אפוא הרבי בפתח, והגבאי המסור נכנס והושיט את ידו פנימה לברוך את חום המים, ובעודו כך בודק את מידת חומו של המקווה, החל פתאום להשתעשע להנאתו במשחקי המים... הוא חבט בחוזקה בידיו על גבי המים, כשהם שוצפים ומשפריצים מים בששון, לקול חבטותיו העזות של הגבאי העליו שנראה שמח ומרצה מן ה'שפריץ' ומן הרעש...

הרבי שעמד מן הצד התחתון ושחק אף הוא לנוכח שעשועיו של הגבאי, ושאלו בחיך לפשר מעשיו. - או אז קם הגבאי ונעמד בפני הרבי, ואמר בקול תחינה ובקשה: היות שפלוני בן פלוני זקוק לישועה גדולה להיפקד בורע חי וקיים! אני מנסה כאן להכין קצת את המקווה!...

הרבי שנהנה מן הקונץ... והבין היטב את המהלך, שרצה הגבאי להוכיח לפניו את האיש לפני המקווה בעת הרצון הגדול של השקמת הבוקר בשמחה... בירך את האיש בכל לב, והבטיח להתפלל עבורו בטבילת המקווה.

בלוטר לציין, שלתקופת הזכה התרחש אכן המופת הגדול, והאיש זכה לחבוק בן זכר בריא ושלם בבקשתו. כשהגיע החסיד הנאמן לבית הרבי עם הבשורה הטובה והמשמחת של ישועתם הגדולה, נכנס תחילה אל חדר הגבאים [גבאים שטיבל] להסדיר הפתקא כנהוג, ותחב אל תוך ידו של ידידו הגבאי מעטפה שמנה עם אלפיים דולר, כפי המדובר ביניהם.

אך ליבו של הגבאי נקפו מעט, הוא היסט והסתפק בדבר אם רשאי הוא לקחת סכום גדול שכזה, כי מאן יימר שהוא זה שהמשיך את המופת...

נכנסו אפוא שניהם יחדיו אל הרבי, וסיפרו לפניו גופא דעובדא עם כל הפרטים לאשורם, והציגו את שאלתם. הורה הרבי לגבאי, יכול הנך לקחת לך סך המחצית של אלף דולר! - כי אכן מגיע לך זאת ביושר, אחר שפעלת בחכמה להמציא בעת הרצון' של אשמורת הבוקר להביא את השמחה הפותחת כל השערים, ומכוחה נמשכה התפילה שבטבילה כדי להמשיך אליהם את ישועתם. ואת האלף השני תתנו לצדקה, להודות להשם יתברך על רוב רחמי וחסדיו עימכם.

ולמדנו טיב לקח מוסר, לנצל היטב אל נכון את אותה שעה עילאה של ראשית היום, והשקמת הבוקר בשמחה! - שלמרות שהיה אותו צדיק פועל ישועות נשגב לאלפים ולרבבות. - ישנם ישועות שאי אפשר לפעול כי אם מתוך שמחה ועת רצון בלבד! כמו שדורשי דרשו (ישעיה נה, יב) 'כי בשמחה תצאו! - מכוחה של שמחה יוצאים ונחלצים מצרה לרווחה ומאפלה לאורה!

כ"ק אבי מורי בעל "מעדני השולחן" זצוק"ל, התייתם מאביו הגה"ק רבן גמליאל הכהן ראש ישיבת קישענוב זצוק"ל ומאימו הצדקנית ע"ה בהיותו ילד קטן בגיל שמונה שנים! כנהוג בימים ההם, הוא נשלח להתגדל ולהתחנך במוסדות 'בית היתומים דיסקין' שהעמיד והקים מרן הגה"ק המהר"ל דיסקין זצוק"ל, של התגורר בימי ילדותו, ושם עלה ונתעלה בעסק התורה באהבה ובהתמדה גדולה.

היה זה בית גדול ממדים רחב ומפואר, נדיבי עם השקיעו בבנייתו המושלמת הון רב, כדי להחיות ולשמח את לב היתומים, שימצאו בו מעט נוחם לחייהם הכאובים והחסרים. בנין המוסדות נבנה על צלע הר גבוה נאה ויפהפה בפאתי ירושלים, הרחק משאונה של עיר, שבימים ההם היתה בעיר העתיקה וסביבותיה.

האוויר הצח והנעים שנשב ברחבי המתחם שם על ההר, כשכל המרחב סביב מוקף בנופים מרהיבי עין, הביא בחודשי הקיץ נופשים רבים מאחינו בני ישראל שבאו להתארח שם, להמציא מנוחה לנפשם בבית הגדול והקדוש.

מרן הגאב"ד הגה"ק רבי יוסף חיים זוננעפלד זצוק"ל, מרא דארעא דישראל, שהיה נשיא מוסדות בית דיסקין, היה יוצא מדי שנה ממכון שבתו בשכונת 'בתי מחסה' העתיקה, אל ישיבתי 'דיר יאסיין' שבירושלים (ביום בקרבת שכונת גבעת שאול) אל 'בית היתומים דיסקין', ושם איווה למושב לו למנוחה לתקופה קצרה.

הופעתו ההדורה של הנשיא הרב הצדיק הביאה שמחה גדולה בלבבות היתומים הכאובים, כשזכו באותם ימים להסתופף בצל קדשו של הרועה הנאמן והאהוב, להתפלל עימו במחיצתו שלשה פעמים בכל יום, וליהנות מתורתו וזיו השכינה הקדושה השורה על פני קדשו הזורחים תדיר בשמחה, וכד"א (קהלת ח, א) 'תְּקַמֵּת אָדָם תְּאִיר פָּנָיו!'

החדר שנבחר עבור הרב הזקן היה אותו חדר של אבי, וגם המיטה שהיה הרב בורח לו לאותה תקופה היתה מיטתו, אשר בשמחה גדולה פינה את המיטה ואת החדר עבור האורח הרגול, כשהוא נודד באותו זמן אל חדר אחר.

באחד מאותם ימים הטובים והנעלים של היתומים בצילא דמהימנותא, קם אבי זצוק"ל מוקדם

סיפורי השגחה פריטיה שנשיחו ומערכת ע"י הקוראים

מוקש לפניך!!!

אין שבר יותר גדול מלראות את הבן או הבת עובים את הדרך הישר ומתפתים לאמונת היצר. הבן שלי מתמודד לא מעט עד שלאחרונה חבר לבחורים בעלי השפעה שלילית עד שעזב את הישיבה לטובת בילוי זמן עם נערים ריקים מתוכן יהודי. הכאב לב השבית אותי.

אני שמסת כמשגיח בישיבה ומכיר את שפת הנוער, אבל על הבן שלי לא הצלחתי.

התקשרתי לחבר וידיד להתייעץ אתו מה כדאי לעשות. הוא קשר לי קשר עם אחד מהצדיקים של הדור כדי להתברך מפיו. אכן קיבלתי ברכה וניסיתי לשאול מה חטא יש בידי כדי שאתקנו, אבל הצדיק אמר לי להיות בשמחה, וצדיק נוסף שהתברכתי ממנו אמר לי: "במקום להגיד תהילים בעצבות ומרירות תגיד את אותם הפרקים מתוך שמחה והודיה לה' ועל ידי כך תפעל ישועות בעשרות מונים!!!"

אחרי יום התקשר אלי ידידי ואמר לי שהוא חושב שמצא את שורש הבעיה, הטייתי את אוזני ושאלתי למוצא פיו, וכך הוא אמר: "אתה מחפש במה שתאל ואל איזה עול שלך הילד נתפס לחיצונים, אבל הסיפור האמיתי זה אתה!!! אתה לא קולט שהמטרה של היצר הרע זה לא לתפוס את הבן שלך ברשת, אלא דרך הבן הוא תפס אותך וכשהוא תופס אדם כמוך ברשת, הרווח שלו כפול ומכופל, גם אתה כבר מתקשה ללמוד בעצמך ומי מדבר על ללמד תלמידים? כל המשפחה שלך מקבלת זעזוע כתוצאה מהעצבות שלך, ואתה חושב שהבעיה זה בילד בומן שאתה המטרה של היצר והילד הוא רק פיתיון, כך שהיצר תפס לו דג שמן ברשת שלו!!!"

שמעתי את דבריו שחדרו לי ישר ללב, והבנתי את הוראת הצדיקים להיות בשמחה, ובאותו רגע שניתתי את הדיסק במוח והתחלתי לשמוח ולא לתת ליצר לקבל את השלל שלו. והנה הפלא ופלא, עוד באותו ערב חזר הבן לישיבה והתחיל לעלות על דרך המלך.

שיתפתי עוד הורים ששמחו והתחזקו מאוד, ועל כן ברצוני לשתף את ההשגחה שלי ברבים כדי שעוד הורים ישימו לב, מטרת היצר זה לא תמיד הילד שמתנהג לא יפה בשולחן שבת או בכל מקום אחר, אלא המטרה היא ההורים שיהיו כבעס והם יורסו את השולחן שבת לכל בני הבית, וכן על זה הדרך כל אחד בהתמודדות שלו!!!

יפה למועדים

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאלס פקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

המשך בעמוד הבא <

160

79

ספר חדש הטייפר אור על הסוגיות להלכה למעשה

מאור גדול לעוסקי טהרות

הספר בנוי בס"ד כתבנית מסינה ברורה

טלחץ ערוך ונ"כ יו"ד
סימנים קפ"ג - ר'
הלכות נדה
ניתן להשיג
בחנויות הספרים המובחרות
או במספר פלאפון
05041-75336
ממות מוצגים מיועד לתרומה לכוללים
ניתן למנות למס' הגיל

ששלטה בה, וניגשה בשמחה ובטוב לבב לעשות את מלאכתה, כשליבה מתרונן בקרבה על עוצם זכייתה הגדולה לעסוק במצוה רבתי זו בקרבת אלקים טוב, ובקרבת עבדיו הצדיקים, בני קל חי!

ומאז היתה ממחרת להגיע כל יום בסדר השקמת הבוקר בשמחה! ברצון ובחשק, ובתחושת סיפוק רבה שמילאה את חדרי לבבה, בהודיה להשם הטוב והמטיב. מידה זו של השמחה היתה נר לרגלי הצדיקים בכל עת תמיד, ובפרט בראשית היום לפתוח אותו בשמחה ונעימות - גם בשנתיו האחרונות של אותו צדיק נשגב כשהיה ידוע חולי ומכאוב לא סר החיוך הנעים משפתי קדשו, תמיד היה מלא שמחה, משמח אלקים ואנשים, כד"א (תהילים ק, ב) "עבדו את ה' בשמחה, באו לפניו ברגנה". ומשמח את השכינה הקדושה השוכנת בקרבו ומחוברת עימו תמיד, ומתגוללת בעפר קרנה בצרתם של ישראל בניה הקדושים, לעטרה בעיטורין קדישין בסוד שמחת דודים ורעים, אמן ואמן.

מרן הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיעועכ"י בעל "קדושת לוי", היה עובר השם יתברך בשמחה גדולה ועצומה, בהתלהבות נפלאה וברוממות לב ונפש של קרבת אלקים טוב, משרת לפניו קונן באהבה ורצון, להעלות ריחן ניהוחן אשה לה' - נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני! ולשמח את השכינה הקדושה, כאשר כל ספרו הקדוש "קדושת לוי" מלא רוממות זו מוזן אל זן.

הבארדיטשובער רב זי"ע מלמנו על פני כל ספרו הקדוש, לעזוב את כל העצבות והמרה שחורה, ולהתאזר בעוז ובשמחה בלהב אש, להעריך ולהחשיב מאוד את הזכות שזוכים אנו להתקרב אל בוראנו ולעשות נחת רוח ליוצרנו, ולשמוח בכל מצוה ודבר טוב שזוכינו לעשות ולקיים כמצוה שלל רב.

משל נפלא מביא על כך בספרו הק' (פרשת חורייט), מענין השמחה הגדולה שיש למלכים והשרים, בעת ששומעים את צפצופי זמירות העוף הנקרא 'תוכי'... וזל"ק: "שמעתי ממורי ורבי מורינו דוב בער נ"ע על מאמר חכמינו ז"ל (זוה"ק ח"א ט"ז) ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, על דרך דאיתא במשלי (א, י) 'בן חכם ישמח אב', דהיינו במה שאנו עושים מצוות ומעשים טובים אזי גורמים תענוג לבורא ברוך הוא, והוא ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, שהתענוג נקרא פרנסה כביכול, ע"כ. - והנה לפי זה, איך ראוי לכל איש הישראלי לעשות מצוות ומעשים טובים בכדי שיגיע תענוג מזה לבורא ברוך הוא, הלא להקב"ה יש כמה אלפים מלאכים שהם אומרים 'קדוש קדוש קדוש' באימה וביראה, ומה אנוש כי תזכרנו".

"ונבאר על דרך משל, כמו שיש לשרי אומות שמלמדין את עוף אחד על לשון בני אדם, והשומע מתמיה כנגדו ואומר לשאר חבריו בואו ונשמע ונראה דבר חידוש. והנמשל מובן. - ואם כן אתם בני אדם, פקחו עיניכם וראו, גודל מעלת מצוות ומעשים טובים, עד שכל עבודת מלאכי מעלה חשובים כאין נגד מעשה בני אדם! ע"כ מתק לשון קדשו.

השקמת הבוקר בשמחה!

באשמורת הבוקר כדרכו, והודרו באהבה וחיבה אל בית המדרש הגדול לסדרי תורה [פאר-טאג'ס] ותפילת שחרית כוותיקין, כמנהג ירושלים בימים ההם בסדרי השקמת הבוקר בשמחה.

והנה בדרכו רואה הוא לנכחו את הגאון הצדיק הרב האהוב [שהיה כבר בימי זקנותו] צועד גם הוא לאיטו בלוויית המשמש הנאמן אל בית הכנסת, כשהוא מוכתר בטלית ותפילין כדרכו תמיד בדרך לבית התפילה. - שמח אבי מאוד לקראתו של צדיק, וכילד קטן יתום שהרגיש בדמותו של הרב כמו 'אבא' קרוב ואהוב, [בהיותו מקרב אותם בכל לב בתורת (ב"ק לו). 'אביהם של יתומים'], ניגש אל הצדיק בהכנעה ובשמחה ובירכו בקול ילדותי מלא חיבה: גוט מארגען רבי!

המשמש המלווה שהחזיק בידו של הרב, ידע את מנהגו של הצדיק שמקפיד שלא לדבר לפני התפילה. [כמ"ש בסדר 'הנהגות האדם' 'להרה"ק בעל 'נועם אלימלך' מליזענסק זי"ע (ס"ק ט): 'ישמור את עצמו מלדבר שום דבור קודם התפילה, אפילו דבר אחד, כי זה מבטל פונת התפילה' - עכ"ל. לפיכך העיר לו לילד הקטן, וסנט בו על שניגש לדבר עם הרב: יונגאלע! דו וויסט נישט אז מ'זאגט נישט 'גוט מארגען' פארן דאווענען? [וכי אינך יודע, ילד, שלא אומרים 'בוקר טוב' לפני התפילה?] - עיין היטב בשולחן ערוך אורח חיים (הל' תפלה ס"ב פ"ט ס"ב) ונושאי כלים על אתר, ובדין 'פגע בו בדרך' עי"ש.

אבי נבוך קמעא וזו הצידה בבושת פנים, אולם הצדיק הנאמן והרחום כראותו את מבוכתו של הילד החביב, עזב את ידו של המשמש, ניגש והתקרב אל אבי ובחיוך מאיר וזורר צבט לו קלות על לחיו, צביטה של חיבה שכולה שופעת אהבה עצומה וקרבת לב, בלא שיאמר לו אף לא מילה אחת לפני התפילה... וכך המשיכו להם זקן ורב קדוש עם הנער הצעיר יחדיו בלב הומה, בדרכם אל בית הכנסת.

את טיב זה המעשה יקר הערך עד מאוד היה אבי מורי חוזר ומספר רבות בימי חייו, באומרו שאי אפשר לתאר את גודל ההנאה והתענוג שהרגיש באותה 'צביטת לחי' שופעת אהבה של אותו צדיק בסדר השקמת הבוקר בשמחה! - שנסכה בו אז בילדות צער יתמותו חיווק ועידוד עצום לשנים רבות!

גם בהיותו בשנות זקנותו המופלגת, בגיל תשעים וחמישים (!), אמר לי אבי שעדיין זוכר הוא היטב ומרגיש בלבבו כעת חיה את מתיקות אותה 'צביטה של חיבה', ושואב מכוחה תמיד חיווק ועידוד לקרבת הצדיקים עבדי ה', ולקרבת אלקים חיים!

אימו של הרה"ק רבי אברהם מרדכי ברייטשטיין זצ"ל, ספרא דדיינא בבית דין הגדול של העדה החרדית פה עיה"ק, זכתה בצעירותה לסייע בעבודות הבית בביתו נאוה קודש של הרה"ק רבי שלומקה' מזוועהאל צוק"ל בפאתי שכונת בית ישראל המעטירה, שכידוע היה הומה תמיד אורחים רבים ומשונים, אנשים מסכנים וקשי יום, ארחי פרוזי, ואף לא מעט חתולים... ברוב חריצותה היתה פותחת את יומה בסדרי השקמת הבוקר בהליכתה בזריזות על בית הצדיק, שם עסקה בידיה בכל מלאכות הבית, בניקיון ובבישול ובשאר כל מלאכה הנצרכת בבית, כדי לפתוח יום חדש נקי

מוכן ומסודר בבית הגדול, והצדיק הכיר לה טובה על כך תמיד.

באחד הימים כשהגיעה באשמורת הבוקר לביתו של הרבי לעשות במלאכת עבודתה כדרכה, התהלכה בבית בדאגה כשדוק של עצבות נסוך על פניה, בעקבות מועקה מסוימת שהעיקה עליה, וכך היתה מסתובבת במרירותה בכל פעליה, 'הלון ילך ויבכה'... כששמע על כך הצדיק רבי שלומקה, כאב לבו מאוד. - שכידוע מירתו בקדוש תמיד בשמחה ובנהירו עילאה ולא היה יכול לסבול את העצבות ואת החושך - הוא ביקש לקרוא לה, וכשהביאו אותה לפניו שאלה במפגיע: במה את עוסקת עכשיו כאן בבית?

האישה הצדקנית החלה למנות בשפה רפה ובקול נכאים את עבודות הבית השונות שעוסקת בהם: את הכלים כבר שטפתי, את קדירת התבשיל כבר העמדתי על הכיריים, ועלי עוד לשטוף ולנקות את חדרי הבית שם ופה... וכך מנתה והלכה את סדרי עבודות הבית שעוסקת בהם.

נענה הרבי ואמר: ניין ניין! נישט אזוי! לא כך הוא הנוסח הנכון... תשובתך הנכונה צריכה להיאמר בנוסח כזה: הנה ברוך השם את מצות שטיפת הכלים כבר קיימתי! וכן את מצות בישולי התבשיל בחסדי השם כבר עשיתי! ובעזרת ה' אגש גם אל מצות השטיפה והניקיון של הבית! - הלא כל פעולה ופעולה שהנך עושה כאן במלאכת הבית יש בה מצוה רבה! ומצוות צריך לעשות בשמחה ובהתלהבות, ובתחושת סיפוק והודיה להשם יתברך על שזיכה אותנו במצוות הללו.

עם צאתה מחדרו של הרבי התמלא ליבה שמחה גדולה, על אתר היא גירשה מלבבה את כל העצבות

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב' מזהה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מתקשרים ☎ 0733-22-76-09 מוזמנים ☞ מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

י"ו ל"ע י"ק קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

ואולם חי אני וימלא כבוד ד' את כל הארץ (יד, כא)

סיפר הגאון רבי דוד חפץ שליט"א, מראשי ישיבת חזון נחום, וממקורבי ורואי פני מרון הגר"ג אדלשטיין זצוק"ל: מדי מוצאי יום הכיפורים, בסוף תפילת מעריב, היה מרון זצוק"ל עוזב את מקומו ביאהל קדושים ושב לביתו לשבור את צום היום הקדוש. ביום הכיפורים האחרון, תשרי תשפ"ג, צדו עיניי את מרון זצוק"ל כשהוא מאריך בתפילתו, ועומד על מקומו כחצי שעה (!) לאחר תום התפילה. בני הישיבה והמתפללים כבר סרו לעשות 'הבדלה' ולטעום משהו, והוא, שיום שלם עמד בעבודה ותפילה, עדיין על מקומו, עטור בקיטל, ופניו להבים.

התקרבותי למקומו. ענין אותי על מה ועל מי הוא מתפלל בדקות אלו, של נעילת היום הקדוש, חשבתי שלבטח מזכיר הוא שמות של חולים, או מתעכב במקום אחר בתפילת שמו"ע. אני מתקרב למקומו, רואה את אצבעותיו נעות על הסידור – כדרכו, והוא שב על אותן שורות שוב ושוב ושוב, כך, כחצי שעה! לפניך ד' אלקינו יכרעו ויפלו, ולכבוד שמך יקר יתנו - - - ויקבלו כלם את על מלכותך, ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד - - - ושוב, נעות האצבעות הדקיקות, וחוזרות לרישא: ולכבוד שמך יקר יתנו - - - בלתי נתפס! נערים ואברכים צעירים ממנו ממהרים לטעום 'מוזנות' אחרי עבודת היום, והוא, בן מאה שנה, מסרב לעזוב את מקומו, ועל מה הוא מתחנן? על פרנסה או רפואה לבני המשפחה? אולי על אריכות ימים ובריאות? לא! ולכבוד שמך יקר יתנו - - -

בינה זאת! (מוסף שבת קודש יתד נאמן)

ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדרתם (טו, לח)

כתב ה"אור החיים" הקדוש, יש לדקדק מדוע נכתב "לדורתם" באמצע פרטי המצוה, שהרי אח"כ ממשיך הפסוק "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת"?! אלא שבא לרמז, שרק חוטי הלבן זה "לדורתם", אבל פתיל תכלת יפסק בזמן מסוים, שהרי היום אין לנו תכלת.

בנקודה זו ממש מתחברים דברי ה"אור החיים" הקדוש עם הנהגתו החד-משמעית של מרון החזון איש זצ"ל, כפי שסיפר הגר"ח קניבסקי זצוק"ל: כאשר חודש בדורות האחרונים הניסיון למוצא את התכלת באו למרון החזון איש זצ"ל, וביקשו לטעון בפניו שיש להטיל תכלת בציצית (מהתכלת שנתחדשה בימיו), שכן לכל הפחות 'אם לא יועיל - לא זייק'. נענה להם החזון איש וחייד: 'בעיירה קוסובה היה אדם שהלך ברחוב עם מסגרת של משקפיים ללא זכוכיות כלל. כששאלו אותו לפשר הדבר, ענה: מה אכפת לכם? אם לא יועיל - לא זייק...'

אני השם אלוקיכם (טו, מא)

שאלו את בעל התניא בקטנותו, היכן יש פסוק שמתחיל ונגמר באותם מילים, ענה הילד: היכן שמושה לא אמר אמת, וכשלא ירדו לעומק דבריו הסביר, שכוננתו לפסוק האחרון בפרשה "אני ה' אלוקיכם" ונגמר גם ב"אני ה' אלוקיכם", ומשה לא הוסיף כאן את המילה "אמת" כמו שאנחנו מוסיפים בקריאת שמע, א"כ בלי תוספת אמת, זה מתחיל ונגמר באותם מילים. (שמחת חיים)

שלח לך אנשים (יג, ב) וברש"י: למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. יש לעיין מה זה התוספת ראו הול"ל לא לקחו מוסר? וי"ל דמצינו שהקב"ה מביא יסורים של אהבה ואולי היה צד לומר שמרים לא לקתה והעונש שקיבלה זה יסורים של אהבה, אבל מצינו בברכות ה: שנגעיים בפרהסיה אינם יסורים של אהבה וא"כ י"ל דהכא ראו ולכן הוי פרהסיה ואינם יסורים של אהבה. (הרב קולדצקי)

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז)

כתב בתרגום יונתן בן עוזיאל "כד חזא משה ענותותיה דיהושע קרא ליה יהושע". ויש להבין מה הקשר בין מידת הענוה לשינוי השם?! וראיתי לפרש לפי מה שכתב המב"ט שתחיית המתים תהיה לפי סדר א-ב, ומי שקודם בא-ב יקום קודם, וכתב הרמ"ה בסנהדרין שמי שעניו ודאי יקום קודם אפילו ששמו מאוחר בא-ב, ולכן משה חשש לשנות מהושע ליהושע שזה אות הא וזה אות יוד המאוחר יותר, אך כיון שראה שיש בו מידת הענוה ודאי יקום קודם גם אם יאחרו את שמו. (שמחת חיים)

שם. כתב רש"י "התפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים". ואילו על כלב לא מצאנו שמושה התפלל, מאידך מצינו שכלב עצמו הלך לקברי אבות בחברון להתפלל שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם (רש"י לקמן יג, כג), מבאר החפץ חיים זצוק"ל בטוב טעם, שיהושע וכלב היו שונים מאוד בהתנהגותם, יהושע היה מטבעו קנאי כמו שרואים שאמר למשה "אדני משה כלאם", מושא"כ כלב שהיה מטבעו אחד בפה ואחד בלב, והוא התנהג כאילו הוא איתם אך בלב לא היה איתם, כמו שמצינו לקמן פסוק ל' "ויהם כלב את העם", שחשבו שבא לדבר בגנותו של משה. ולפיכך חשש משה שמא יהושע ידבר נגד המרגלים ויצא איתם למלחמה, וחשש שמא יפגעו בו ולכן התפלל עליו י-ה יושיעך מעצת המרגלים, שלא יתכננו נגדו עצה להורגו, אבל על כלב לא פחד שהרי הוא איתם בפה, אבל כלב חשש על עצמו שמא ע"י שהוא איתם בפה עלול להיות מושפע מהם ויתקלקל מהם, ולכן עלה לקברי אבות להתפלל שלא יהא ניסת אתם בעצתם כלומר שלא יתקלקל מהם וד"ו שלא יתחבר אליהם.

ביאור נוסף מדוע משה התפלל רק על יהושע ולא על כלב. אמר אחד מגדולי החסידות משום שתפילת הרב מועילה רק לתלמיד הקשור לרבו בכל נפשו כיהושע, ומדוע יהושע לא הלך להתפלל? כי מי שיש לו רב מובהק שמתפלל עליו, אינו צריך לקברי צדיקים. (שמחת חיים)

ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד... ומן הרימונים ומן התאנים (יג, כג)

איתא במושנה במסכת ביכורים (פ"ג משנה א) "מצות ביכורים כיצד, יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה, אשכול שביכר, רימון שביכר, כורך עליו גמי ואומר הרי אלו ביכורים", מבאר הגאון רבי מנחם זמבה זצ"ל מדוע מוזכר דוקא ג' מינים אלו?! לפי שכתב האר"י הקדוש שהביכורים באים לכפר על הכפיות טובה שהיה מצד המרגלים, שדברו בגנות פירות הארץ, לפיכך מוזכר ג' מינים אלו - אשכול ענבים תאנים ורימונים - כיון שהם מוזכרים בתורה אצל המרגלים.

הרואה עוול ואינו מוחה – יתבע בעצמו!

וְהוֹשֵׁעַ בֶּן נָון וְכָלֵב בֶּן יִפְנֶה מִן הַתְּרִים אֶת הָאֶרֶץ קָרְעוּ בְּגָדֵיהֶם (ו"ד, ו') לכאורה יש לבאר: מדוע היה על התורה להזכיר שוב כי יהושע וכלב היו מהותרים את הארץ, דוקא כעת כאשר היא מספרת כי קרעו את בגדיהם לשמע דבריהם של המרגלים? את התשובה נבין על פי המעשה הבא: באחד הימים, לאחר פטירתו של ה'חפץ חיים', סיפר חתנו, רבי מנחם מנדל זקס, לגיסו רבי לייב, בנו של ה'חפץ חיים', כי הינו חש באזנו. לשמע הדברים נחרד רבי לייב עד מאד, והבהיר לגיסו כי עליו לצאת תיכף ומיד בדרכו לווילנא, אל הרופא המומחה ד"ר שבת, אשר לפתחו הובא כל מקרה חמור שדרש מומחיות של ממש.

"לנסוע לד"ר שבת לווילנא? בשביל כאב אזניים פשוט? כלום אינך יודע כמה גובה ד"ר שבת בשכרו? הוא הרי דורש עשרה רובלים עבור כל ביקור!" התפלא הרב זקס, אולם רבי לייב לא חזר בו. על אתר הוציא מכיסו סכום של עשרים וחמשה רובלים, הושיטו לגיסו, ודרש במפגיע כי יצא תיכף ומיד לווילנא. כעת לא נותרה כל ברירה לרב זקס. הוא הבין כי עליו להישמע לגיסו, על אף שלא הבין את נימוקו. ואולם, הוא התבייש לספר לרופא המומחה כי הגיע אליו בשל כאב אזניים פשוט, והחליט כי יציג את הדברים כהווייתם ויספר כי נשלח על ידי גיסו בניגוד לרצונו.

ואכן כך היה. הרב זקס נסע לווילנא אל ד"ר שבת, וזה קיבלו מיד עם הגיעו, מבלי שיידרש להמתין בתור, כיאה לחתנו של ה'חפץ חיים' זי"ע. הרופא בדק את אזנו ביסודיות והגיב בפליאה: "אינני מבין, מדובר במיחוש אזניים שגרתי! בשביל זה הטרחת את עצמך עד לווילנא?" הרב זקס סיפר את האמת לאמינתו. הוא הסביר כי זו בדיוק היתה הטענה שטען בפני גיסו, אך הלה התעקש כי עליו למהר לווילנא ולהיבדק אצל הרופא המומחה ביותר...

כך או כך, ד"ר שבת המליץ על טיפול שגרתי, והרב זקס שם פעמיו בחזרה אל ביתו, לראדין. שם, בתחנת הרכבת, מצא את גיסו ממתין לו בדריכות. "נו? מה אמר הרופא?" שאל רבי לייב את גיסו מיד כאשר ראהו יורד מהרכבת. הרב זקס השיב בתרעומת: "הוא אמר בדיוק את מה שטענתי אני מראש, שמדובר במיחוש שגרתי, שלא הצדיק בשום אופן מסע מיוחד עד לווילנא! אני לא מבין לשם מה היה עלי להיטלטל בדרכים ולשאת את הבזיון הזה..."

לשמע הדברים אורו פניו של רבי לייב. "הו! אינך משער לעצמך את גודל שמחתי... כבר דאגתי כל כך! לפני מספר ימים שמעתי שאחד האברכים דיבר באוזניך בגנותו של אחד מראשי הישיבה, ואתה שמעת את הדברים ולא מחית. הלא אתה בודאי מכיר את הסיפור אודות רבי אלעזר רבי שמעון, שיצאה תולעת מאזנו משום ששמע בזילותא של צורבא מרבנן ולא מחה... ובכן, כששמעתי שאתה חש באזניך – דאגתי כל כך! חשבתי לעצמי, מי יודע אם אין זה עונש על המאורע שאירע! ברוך השם שמדובר בענין של מה בכך! כעת רווח לי!" סיים רבי לייב בתחושת הקלה.

הרי לנו, שתלמיד חכם השומע או רואה עוול שנעשה – מחוייב למחות על כך, ואם אינו עושה זאת – הוא עלול להיתבע על כך ולהיענש בחומרה! ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של רבי יהושע מהורודנא שהיה אומר כך:

כאשר יהושע וכלב שמעו את דבריהם של המרגלים, הם חששו שמא לא עשו די כדי למחות בהם ולהשפיע עליהם מלכתחילה, מה שעלול לעורר תביעה גם כלפיהם. משום כך, דאגו יהושע וכלב פן ייענשו אף הם, ועל כן קרעו בגדיהם!

נמצא אפוא, כי הסיבה לכך שקרעו יהושע וכלב את בגדיהם הינה שהם נמנו מלכתחילה על המרגלים, ואם כן, ברור מדוע הוזכרה עובדת היותם בין 'התרים את הארץ' – דוקא כעת כאשר מספרת התורה על קריעת בגדיהם! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

לברוח מהקנס להורים: פתרון הלכתי או הערמה בלתי מועילה?

שאלה: מעשה בבעל שנכנס לביתו בליל שבת אחרי תפילת ערבית. הבעל רואה את אשתו בוכה. האשה אמרה שהיא שכחה להדליק נרות שבת. ועכשיו היא תקבל קנס לכל החיים להוסיף עוד נר אחד ובשבילה זה נחשב כושה גדולה. הבעל הציע פתרון. אמר לאשתו שיעשו שינוי בתוכנית לא יאכלו בביתם סעודת שבת. ישמרו את האוכל לסעודת מלוה מלכה. ילכו להתארח לאכול סעודת שבת בבית הוריה. וכיון שבבית הוריה הדליקו נרות שבת, ויאכלו שם, לא יהיה מוטל על האשה הקנס. כיון שלפי שיטת שו"ע הרב אורח שסמוך על שולחן בעל הבית לשבת אחת בלבד נחשב בכלל בני הבית ונפטרה בהדלקת הנר של בעל הבית. האם זה עצה טובה או לא?

תשובה: נחלקו בשאלה זו גדולי ההוראה. שמעתי מהגרמ"ש קליין שליט"א ב' נקודות. א. זוג נשוי שמתארח בשבת לאכילה ושינה. אם האשה לא הדליקה נרות לא קונסים את האשה כיון שלפי שו"ע הרב אינה חייבת להדליק. ב. בציור זה שבכניסת שבת היה דעתם לאכול בביתם אלא דשינו דעתם בליל שבת והחליטו לאכול אצל ההורים. לא מועיל להפטר מהקנס גם לפי שיטת שו"ע הרב עכ"ד. ונראה שיש ב' סיבות לבאר מדוע לא מועיל להפטר מהקנס. א. חיוב הקנס נקבע מיד בכניסת שבת בזמן שהיתה צריכה להדליק נרות. וכיון שבזמן כניסת שבת לא הדליקה מיד נקבע עליה חיוב הקנס. ב. מצות הדלקת נר שבת מוטל על כל אחד ואחד מבני הבית. יסוד הדין שבעל הבית בלבד מדליק נר שבת משום שההדלקה של בעל הבית מתייחסת לכל בני הבית שטפלים אליו. ונ"מ למעשה. כגון זוג הורים שנסעו להתארח בשבת בבית מלון. הילדים שנשארו בבית חייבים להדליק נרות בערב שבת עם ברכה. כיון שחיוב ההדלקה בעצם מוטל על כל אחד ואחד מבני הבית. אלא שהדלקת אחד מבני הבית פוטר את כל בני הבית. ולכן עד כמה שההורים נסעו חייבים הילדים להדליק. ולפי"ז נראה שגם לפי שיטת שו"ע הרב שאורח לשבת אחת לאכילה נחשב חלק מבני הבית. דוקא בציור שהאורח היה בבית בזמן כניסת שבת. אבל בציור זה כיון שבזמן כניסת שבת היה דעתם לאכול בביתם אלא שביליל שבת החליטו לבא להתארח נמצא שבזמן הדלקת הנרות לא היו טפלים לבעל הבית לכן לא יכולים להפטר ע"י הדלקת הנר של בעל הבית.

אכן שמעתי מהגרמ"מ לובין שליט"א שגם בציור זה ששינו דעתם ובאו לאכול אצל ההורים אחרי כניסת שבת מועיל לפטור מהקנס. בציור ב' סיבות. א. לפי שיטת השו"ע (סימן רסג ח) לא מברכים על הדלקה במקום שיש תוספת אורה. וכיון שאחרי שבאו לבית ההורים. אילו היתה באה לבית ההורים בערב שבת לא היתה יכולה להדליק עם ברכה אלא היתה צריכה להשתתף. לכן אינה חייבת קנס. כיון שבמקום זה לא היתה חייבת להדליק. ואפילו שהיתה חייבת להשתתף נראה שלא קונסים על זה שלא השתתפה. ב. כיון שלמעשה אכלה סעודת ליל שבת במקום שהדליקו נרות לכבוד שבת. לכן לא קונסים אותה. ג. אפילו אשה שנוהגת כמו הרמ"א שמברכים על תוספת אורה. מ"מ כיון שלפי השו"ע לא מברכים, ספק קנס לקולא עכ"ד. (עיטורי מרדכי)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת יהודה פרידמן להולדת הבן משפחת קובנר להולדת הבת משפחת דגן לאירוסים הבן משפחת עקביאן להולדת הבת משפחת ועקנין לנשואי הבת משפחת בלוקה להולדת הבן משפחת שטיינמן להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות רוני לוי להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות **גני הדר:** משפחות פכטהלט – לוינגר לאירוסים הבן והבת משפחות הנדלסמן-ליכטמן (מרכז העיר) לאירוסים הבת הנכדה משפחות דרקסלר-הירש -הלמן להולדת הבת הנכדה הנינה משפחת פריד לאירוסים הבת משפחות גולדשטיין-שטיגליץ לאירוסים הבן הנכד משפחות כץ להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות שרייבר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות נוסבכר-אינגבר לנשואי הבן הנכד

מתוקים מדבש ונצחת צדקים

עיקר העבודה בצעירות

ראשית עריסותכם חלה תרימו תרומה: פירוש שלא יאמר האדם הנה אנכי עדיין רך בשנים ויש עת לכל הפך כשאזקין אשוב לעבוד אותו יתברך בהגבהת הניצוצין קדישין אבל עתה כתיב (קהלת י"א, ט') שמוח בחור בילדותך, ולזה אמר הכתוב לא כן רק 'ראשית עריסותכם תרימו תרומה', כי עיקר העבודה בימי הילדות והבחורות כשהאדם שלם בכוחו והוא הראשית לקדש מנעוריו. (עבודת ישראל)

כולם חושבים שכולם עושים

ונסלח לכל עדת בני ישראל וגו' כי לכל העם בשגגה: היינו כיון שהיא ל'כל העם' הוי 'בשגגה', שכל אחד חושב הלא כל העולם עושים כך, וקל להבין. (ישמח משה)

גילוי סודות התורה למקדש רמ"ח אבריו

למטה זבולון גדיאל בן סודי: אם נעשה בית זבול לשכינה שם ברמ"ח אבריו שלו, אז השכינה מגלה מסתורה לאיש כזה, וזהו 'גדיאל בן סודי' שמגדת לו סודות התורה. (גנוז יוסף)

ציצית קדושה יש לה חיות לעצמה

ועשו להם ציצית: סיפר א"ז (הרה"ק ר' שלום מקוידנוב) ז"ל על הבעש"ט הק' ז"ע, שהציצית שלו היה להם נפש וחיות ממש, אשר היו יכולים לנענע את עצמם בלי נענוע הגוף, כי ע"י קדושת המצוה המשיך להם נפש וחיות. (דברי שלום)

גילוי מסתורי המרגלים

ויהושע בן נון וכלב בן יפונה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם: והלא ידוע מן התרים את הארץ, אך המרגלים היו ראשי אלפי ישראל, 'אין שטריימלעך מיט ווייסע ופיצעס (זאקען)', עכשיו שהוציאו דבה על ארץ ישראל אז 'יהושע וכלב קרעו מן התרים את הארץ את בגדיהם', 'צו וואס גייט איהר נאך אין שטריימלעך'. (אמת ואמונה)

שלוחי מצוה אינם ניזוקין

ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגו' אפס כי עז העם וגו': קשה למה אמרו 'אשר שלחתנו', ולא אמרו אל ארץ כנען, ונראה דחששו שיאמרו ישראל דאם אמת הדבר ש'עז העם' ויש 'שם ילידי ענק' וכו', א"כ האיך באו לשם בשלום וקצצו אשכול ענבים ולא הרגום יושבי הארץ העזים והגבורים, לכן אמרו שלחתנו שהם היו שלוחיו של משה, וקיימא לן (פסחים ח:) שלוחי מצוה אינם ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן, לכן ניצלו בחיים אבל באמת תושבי הארץ גיבורים איזומים המה. (תפארת יהונתן)

שני יהודים יחד הוי יחוד ה'

ויאמר ה' סלחתי כדברך: סיפר היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל (מובא גם בשם הרה"ק מבארדיטשוב זצ"ל), בקטנותי כשלמדתי א' ב' אצל המלמד, ראיתי בסידור שני יודין ולא ידעתי מה משמעותם, הסביר לי המלמד שזהו רמז לשם ה', בסוף הפסוק שבת וראיתי שתי נקודות-: חשבתי שגם זהו שם ה', אמר לי הרבי, כאשר שני יודין עומדים בשווה הרי זה שם, אולם כאשר אחד מעל השני אין זה שם, כי אם סוף פסוק. לפיכך נוהגים שני יודין לברך זה את זה לחיים, כי כוס ועוד שני יודין זה ר"ת ו'יאמר י'-י סלחתי כ'דברך. (אגדיל תורה)

הכל תלוי בפה

במדבר הזה יתמו ושם ימותו: בספר אמרי פינחס מובא שהגה"ק ר' יעקב שמשון משפטיווקא אמר משמו של רבי פינחס מקארין זצ"ל, 'במדבר הזה' על ידי הדיבור, 'יתמו' אפשר להגיע לתמימות-שלימות, 'ושם ימותו' גם לתקלה ולכשלון אפשר להגיע על ידו, כל עליותיו וירידותיו של האדם תלויים באמרי פיו הן לרע והן לטוב, כמו"ש (משלי י"ה, כ"א), מוות וחיים ביד הלשון. (אמרי פינחס)

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין. כתב בשו"ע סי' ר"ס סעי' א' וכשנוטל צפרניו לא יטול אותם כסדרן ויתחיל בשמאל בקמיצה ובימין באצבע, וסימן לזה דבהג"א בשמאל ובדאג"ה בימין ובמשנ"ב סק"ו יש שכתבו שלא לקוץ צפרני הידים והרגלים ביום אחד וכו' והנכון שיקוץ מן הרגלים ביום ה' ומן הידים ביום ו'.

- וכתוב בספר יסוד ושו"ש העבודה (שער ח' פ"א) שהוא קשה לשכחה וגם חשש סכנה.
- יש שכתבו בשם האר"י שלא הקפיד ע"כ, אמנם כבר כתבו כל הפוסקים שאין להביא ראייה מהאר"י לכל אדם, וכתב בספר אשל אברהם מבוטשאטש שראוי להקפיד אף על ציפורן אחת מהיד ואחת מהרגל שלא לקצוץ ביום אחד. אמנם כתב דביום ובליילה שלאחריו אין להקפיד שהיו יום אחר.
- יש המביאים שבערב חג השבועות רשאים לכתחילה לקצוץ ציפורני ידיו ורגליו ביום אחד, משום שישראל מטהרים עצמם להקב"ה לקראת קבלת התורה, כאישה לבעלה. (ועיין עוד בזה בספר פסק"ת)

חידת השבוע
כחול-ירוק
פתרונות
לשלוח
ליו"ר המערכת
הבה"ה יקותיאל
יהודה גרוס נ"י

לע"נ איש
החסד משמח
אלוקים ואנשים
הר"ר מנחם
מענדל ז"ל בן
יבלהט"א הר"ר
בן ציון גבריאל
הי"ו לוק

קוראים נכבדים נהנתם, החכמתם?
להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה
עולים ממוון רב, נא טלו חלק
בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו
חלק בהפצת תורה ויראת שמים,
ותתברכו בכל הברכות האמורות
בתורה, לתרומות וכל ענייני הגליון
ניתן לפנות בטל' 054-8559959

העלון נדבת הר"ר
אברהם ברוך בעלז
הי"ו לרגל שמחת
נישואי הבן החתן
יצחק מרדכי הי"ו
יה"ר שיבנו בית נאמן
בישראל ובנינו עדי עד

ברכת מזל טוב
נשגר לירידנו הר"ר
שלמה טרייטל הי"ו
לרגל שמחת
נישואי הבת הכלה
יה"ר שיבנו בית נאמן
בישראל ובנינו עדי עד

העלון מוקדש לזכות
רבי אריה חיים בן
סלימה שולמיות
שיח' ובני ביתו
להצלחה וסיעתא
דשמיא בכל העניינים
ולרפואת אורי בן
אפרת

סיפור לשבת

אהבת התורה ולומדיה

לעיר מורינו מאור הגולה הגאון הצדיק רבי עקיבא איגר זצ"ל, זכה אבי להיפגש עם הרב הגאון רבה של פוזנא, ושוחח עמו ארוכות בדברי תורה, כשזה שואל וזה מפרק, כשנפרדו איש מעם רעהו, ביקש אבי מרבי עקיבא איגר, שיברך אותו, שיזכה להוליד ולגדל בן צדיק וירא שמים. דרכו בקודש של רבי עקיבא איגר היתה שלא לשכוח שום אדם בישראל, וכך כשחזר לביתו מיד ישב וכתב מכתב ברכה לאבי מורי, ובו ברכו ברכות חמות, שיזכה לראות בנים עוסקים בתורה ובמצוות ויראת שמים.

אבי התרגש מאוד מן המכתב הזה, ואכן הברכה התקיימה במלואה, ואני נולדתי לאבי מברכה זו. המכתב שכתב רבי עקיבא איגר לאבי, אשר עליו שמר כל ימי חייו, נמצא תחת ידי ואם כבודו יסכים לשוחח עימי בדברי תורה, אראה לו את המכתב.

האברך ידע את רוב הערצתו ואת גודל הערכתו של המלבי"ם לתלמידי חכמים בכלל, ולגדולי ישראל בפרט, והבין, שכאשר יציע לו להראות לו את כתב ידו הקדושה של רבי עקיבא איגר, ישפיע הדבר על המלבי"ם.

ואכן מיד כששמע המלבי"ם את דבריו של האברך התלמיד חכם הצעיר, והבין שבידו אוצר יקר מפז, כתב ידו הקדושה של רבי עקיבא איגר זצ"ל, הסכים לשמוע ולדבר עם האברך ולבאר לו את קושיותיו.

כאילו קיבל כוחות חדשים ועייפותו וטרדותיו פגו כלא היו והחל להרצות, לפני האברך את התירוצים, אחת לאחת תירוץ אחר תירוץ, מנומקים ומפליאים לב כל שומע.

שעה ארוכה הרצה המלבי"ם את התירוצים עד אשר החלה זיעה נגרה מפניו.

לאחר סיים להרצות את דבריו, פנה אל האברך וביקש ממנו הראה נא לי בבקשה את המכתב הקדוש.

האורח נאמן להבטחתו, שלף את המכתב מכיסו ומסרו לרבי מאיר לייבוש, הרב הרכיב את משקפיו, ופנה לעיין במכתב.

בעין בוחנת עיני המלבי"ם במכתב ואחר אמר בהתרגשות, אכן זהו כתב ידו, זה הכתב של מורינו הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל.

ולהפתעתו המרובה של האברך רכן המלבי"ם גחון ונשק את המכתב, כשעיניו זולגות דמעות של אושר.

האיש שלא הניד עפעף למשברי הזמן ולא נבהל מאיש, הזיל דמעה לכבוד התורה ואהבתה.

המלבי"ם הקדוש רבי מאיר לייבוש בן רבי יחיאל מיכל, כבר יצא שמו לשם ולתהילה בכל קצוי הארץ, ויהי היום ונזדמן לו למלבי"ם לבקר בעיר הגדולה פטרבורג.

אך שמועה שמעו בני העיר כי הגאון הגדול נמצא בעיר, נהרו אליו אנשים מכל קצוות העיר, מי לקבל ברכה, מי לשפוך שיחו, ומי לשוחח בדברי תורה.

המלבי"ם ידוע היה במלחמתו נגד המשכילים, פעם נטפל אליו אחד מהם, כשאמר שלדעתו יש שבוש בכתבי הקודש, אמר לו המלבי"ם צודק הינך הרי במגילת אסתר כתוב, שאת ויזתא תלו על עץ, והנה עומד הוא כאן לפני.

באחד מימי הפורים קבל המלבי"ם משלוח מנות, כשבתוכו תמונת דבר אחר, מיד שלח המלבי"ם חזרה את תמונתו הוא, וכתב אתה שלחת לי את תמונתך ואני שולח לך את תמונתי.

כאשר נתמנה לרב באחת הערים, הגיש את התפטרותו לאחר מספר חודשים, נגשו ראשי הקהל אל הרב מדוע הרב אינו רוצה לכהן כרב אצלנו וכי מה פסול מצא בנו, השיב להם המלבי"ם היות וזו השאלה הראשונה שנשאלתי מאז בואי לכהן כרב.

פעם נזדמן למסיבה שבה נכחו רבנים רפורמים, אמר המלבי"ם חמישה אלו, הם כנגד חמישה חומשי תורה, נדהמו הנוכחים ותמהו כיצד יתכן הדבר, הסביר להם ואמר, אין בדברי שום כוונה נסתרת, חמישה אלו הם מתנגדים לחמישה חומשי תורה פשוטו כמשמעו.

בין המבקרים הרבים שנהרו לבין מלונו של הצדיק, היה תלמיד חכם גדול מפולין, שנדחק עד שהצליח להגיע עד למקום מושבו של המלבי"ם, אשרי שזכיתי לפגוש בכבוד תורתו, אמר האיש זה זמן רב שאני מצפה ומיחל להציע לפני כבודו ומעלתו מספר שאלות ובעיות קשות בגמרא, שנתקלתי בהם בלימודי, ואחרי עמל וטורח קיבצתי ורשמתי אותם בפנקסי, והריני להציע לכבוד תורתו, ואני מקוה שהרב יוכל לפתור את קושיותי ולהרגיע את מנוחתי שהוטרה מחמת קושיות אלו.

ניסה המלבי"ם להסביר באדיבות, לתלמיד חכם האורח, שהוא מצטער מאוד אך אין בידו פנאי להתעמק בכל השאלות מחמת טרדותיו הרבים ועיסוקיו במקום.

ניסה האברך והפציר רבות במלבי"ם, עד שראה שאין הוא יכול לשכנעו, פתח האברך ואמר, בלית ברירה אספר לרב סיפורי אולי יאבה הרב לשמוע לי.

אבי מורי מתגורר היה בעיר לומז'ה, בעת ההיא הזדמן

<p>נדבת הרב שמחה בונם כהן הי"ו לרגל שמחת אירוסים אחיינו החביב כמר ההתן שמחה בונם כהן הי"ו יה"ר שיעלה הזווג יפה לקשר ש"ק</p>	<p>נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפוש</p>	<p>נדבת הר"ר דוד אליהו וורובל הי"ו לרגל הבר מצוה לבנו יזכה לרוות רוב נחת דקדושה ממוצ"ח</p> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="351 1948 494 2161"> <p>העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים</p> </td> <td data-bbox="494 1948 670 2161"> <p>העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות</p> </td> </tr> </table>	<p>העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים</p>	<p>העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות</p>	<p>מזל טוב להרה"ח יוסף שטיגליץ הי"ו לרגל הבר מצוה לבנו הבה"ח משה נ"י ולרגל שמחת הולדת הנכד בן לחתנו הר"ר מרדכי שנק בן ידידינו הר"ר ידידיה הי"ו יזכו לרוות רוב נחת דקדושה</p>	<p>לע"נ הילד יניק וחכים אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד ת.ג.צ.ב.ה.</p>	<p>קו הגעש מאמק חיזוק, ואמונה מתעדיכן בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים 077-3249316</p>	<p>לע"נ איש החסד והחינוך הבלתי נשכח הרה"ח ר' חיים שרגא פאוויל בר"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.ג.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים</p>	<p>העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות</p>							

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 642

המאמר בשבתורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת רב כב ר' מאיר יוסף ז"ל

שלח

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

סיפר רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל, בישיבת ראדין היה בחור שבלט בתאוות כבוד שלו. מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל רצה להעמידו על דרך הישר. קרא לו לחדרו ואמר לו: אני רוצה לשאול אותך שאלה. הגמרא אומרת "כל המחור על הגדולה - גדולה בורחת ממנו". ועל פי זה ידוע המאמר בפי הבריות: "כל הרודף אחר הכבוד - הכבוד בורח ממנו". אמר נא מה זו ההדגשה הזאת - "כל"? הלא די היה לומר "הבורח מן הכבוד"! התלמיד לא ידע לענות, והמתין למוצא פיו של החפץ חיים, אמר לו ה"חפץ חיים": "כל" בא לרבות גם כאלה שבאמת יש בהן מעלות טובות ומגיע שיכבדו אותם - למשל, בחור חשוב כמון... גם הם, אם הם רודפים אחר הכבוד - לעולם לא ישיגו אותו, כי ככל שידרפו אחריו - יברח הוא מהם... "כל הרודף אחר הכבוד" - יהיה מי שיהיה - "הכבוד בורח ממנו". וכן להיפך: "כל הבורח מן הכבוד - הכבוד מחזר אחריו". כל מי שבוח מהכבוד, יהיה מי שיהיה, גם אדם שאין בו שום מעלה והוא כלל לא ראוי לכבוד - בסופו של דבר הכבוד ישיג אותו. ומדוע? כי אחרי הכל יש לו מעלה טובה אחת - הוא בורח מן הכבוד... ובגלל המעלה הזאת, הכבוד ירדוף אחריו ובסופו של דבר הוא ישיג אותו. כשיצא הבחור יצא מהחדר הקיפו אותו חבריו והסתקרנו לדעת: מה החפץ חיים אמר לך? אמר להם: "החפץ חיים" שיבח אותי, הוא אמר שאני בחור חשוב, יש בי מעלות טובות ומגיע לי כבוד!... כל אחד שומע מה שהוא רוצה לשמוע... ה"חפץ חיים" מוכיח אותו - ומה שהוא שומע אלו דברי הלל ושבח עצמיים... "אוזן שומעת תוכחת חיים" (משלי). לכל אדם יש שתי אוזניים, אבל זה עדיין לא אומר שיש בו את מעלת ה"אוזן שומעת". "שמיעת האוזן" היא אחד הקניינים הראשונים שהתורה נקנית בהם, ובלעדיה אי אפשר לקבל את ה"תוכחת חיים"... (יחי ראובן)

מעשה באדם אחד שהיה איש נכבד מאד שהיו לו מעלות רבות, אך היה נגוע מאד בחמדת הממון. בכל פעם שהיה מגיע לאיזה שהוא נסיון בנידון זה היה מאבד את כל אישיותו ונכרך בלהט אחר תאוותו. וכלל גדול הוא שכל מידה רעה שבאדם, אם אינו עמל לשרשה הרי היא מתלווה אליו עד הקבר. כאשר אדם זה חלה ונטה למוות באו אליו חבריו לבקרו להפרד ממנו. רמו להם שיתקברו אליו לפי שרוצה הוא להשמיע דבר מה באוזניהם. כאשר הטו אזנם אמר להם: "רצוני לומר לכם דבר שתוכלו ללמוד ממנו מוסר. הנה אני מרגיש עתה כי קרב קצי, עוד מעט קט יבואו ויטלוני מן העולם הזה. ובכל זאת הנני מעיד על עצמי שאם אחד מכם יתן לי כעת כסף לא אוכל להמנע מלהושיט יד ולקחת את הכסף ולהחביא אותו מתחת הכר שאני שוכב עליו... עד כדי כך שולטת בי עדיין מידת חמדת הממון! שמעו וקחו מוסר!" ואכן אחרי כרבע שעה יצאה נשמתו והלך לעולמו. (ילקוט לקח טוב)

סיפר אחד מבני ביתו של רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל ראש ישיבת פונוביז' שהיה נוכח כשבא 'תלמיד חכם' ממכריו של רבי שמואל, לברר על בחור מהישיבה: "הוא שאל והתעניין על למדנותו של הבחור, על ההתמדה והבקיאיות שלו... רבי שמואל שיבח מאוד את הבחור. כשסיים הלה, שאלו רבי שמואל, יש לך עוד שאלות? והלה השיב: 'אחרי כוונת אנפורמציה יש עוד מה לברר?... לאחר שהרהר רבי שמואל במשך כמה רגעים והיה נראה כחוכך בדעתו אם לומר או לא, פנה ואמר: 'בדרך כלל אני לא נוהג לעשות את זה, אבל הפעם אשאל אם אפשר לדעת עבור מי השידוך?'. משהשיב הנ"ל, שזה עבור בנו, אמר לו רבי שמואל: 'למה אתה לא שואל על המידות של הבחור, על היבין אדם לחברו של הבחור, האם נעים להיות בתברותו, האם הוא גומל חסד עם הבריות... אם הוא למק, עמק, מתמיד, בקי... זה דבר חשוב מאוד, אבל בתך אמורה לידור עמו תחת קורת נג אחת, איך אתה לא מתעניין בשאלות הבסיסיות... אם הוא בכלל 'בן אדם'...? נש עכשיו ישר לשיבה, ותברר אצל המשגיח, אצל חברי החדר והחברים שלו מה טיבו.' (ראש הישיבה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת טרים, לפי שלקתה על עסקי רבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר". (רש"י) מדמים הבריות לחשוב, שאם רק יראו השגחת ה' והנהגת שכו ועונש בעיניהם, כבר יושפעו להטיב דרכם. ובמה משבחים הם את הדרשן והמוכיח הטוב, בכח הציור הנפלא שלו, היאך הוא מטיב להמחיש את הדברים, עד שכאילו המראות עומדות לנגד עיניהם. והנה "רשעים הללו ראו" גם ראו כמו עיניהם, ובכל זאת לא הושפעו, ומדוע, משום כי "ולא לקחו מוסר". כמו שעמד הנביא וצווח "לא ידעו ולא יבינו, כי טח מראות עיניהם, מהשכיל לבותם" (ישעיה מד, יח). הוי אומר, ישנה בחינה של שמיעה, וטובה הימנה הראיה, אבל אם חסרה ההבאה אל הלב, לא הועלת דבר. (פנינים משולחן גבוה בשם רבי מאיר חדש זצ"ל)

אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה להושע בן נון יהושע: התפלל עליו יי"ה יושיעך מעצת מרגלים". (רש"י) יש להבין משום מה הוצרך משה רבינו ע"ה להוסיף אות לשמו של יהושע ולא היה די לו לדבר אליו ולהזהירו להשמר מעצת מרגלים. וכן כלב שהלך להשתטח על קברי אבות והעמיד עצמו בסכנה ללכת יחידי לחברון ששם היו קבורים למה לא היה די לו בשימת לב להשמר מעצתם ותו לא. רואים אנו מזה כמה גדול כח החבורה והוא ממש ענין רוחני. שמי שמשתייך לחבורה אחת ומתחשב עמה במנין אחד אי אפשר לו בשום אופן להנצל אלא העצה היחידה היא התפילה. ומכאן גם רואים עד כמה גדול כח התפילה שבכוחה לפעול ולהועיל אף נגד כח של חבורה - נגד הדרום. (רבי יחזקאל ליינשטיין, יד יחזקאל)

במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לטנה. הדבר צריך ביאור, שהרי חטא המרגלים היה הלשון הרע שדיברו על ארץ ישראל ועל זה בא עונשם, והרי את הלשון הרע דיברו לאחר שחזרו בתום ארבעים יום הללו, ולמה נענשו ארבעים שנה כנגד ארבעים יום, קודם עשיית העבירה. ואמר בזה רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר, דמכאן רואים שאסור גם לחשוב רע ולא רק לדבר רע, והתפיסה וההעמקה בנגות ארץ ישראל מכלל איסור לשון הרע הוא, ולכן משפטם היה ארבעים שנה כנגד ארבעים יום שהלכו במחשבה רעה. ואם בדומם כך, על אחת כמה וכמה במי שמדבר על חבריו שהאיסור מתחיל כבר במחשבתו הרעה שמביט רע וחושב רע על השני. (משולחן רבי אליהו ברוך)

ועבדי כלב עקב היתה רוח אמת ברש"י: זימלא אחרי, וימלא לבו אחרי, וזה מקרא קצר. שאל המגיד משרים רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל, מה בא רש"י להוסיף, ומה המילה "לבו" מוסיפה על המפורש בפסוק? ותידיך בהקדמת סיפור על זימו האחרון של השאגת אריה זצ"ל: כאשר נכנסו אליו אנשי החברא קדישא להזכיר לו שיאמר וידוי טרם הסתלקותו, הוא ענה להם: "כל ימי לא היה לי זמן לעשות עבירה, כי בכל עתותי הייתי עסוק וטרוד בתורה ובמצוות". אמר עליו החתם סופר זצ"ל: "בכוזה וידוי אני מקנא!" בזה אפשר להבין את דברי רש"י, כי לבו של כלב בן יפונה היה מלא, ולא היה בו מקום להכניס שם חטא, ומחשבותיו התרוצצו כל היום רק 'אחרי' - אחרי ה' יתברך, וממילא לא נכנס שום דבר אחר. כגון זה וכינוי לראות בימינו, כי בזמן שרחשה מחלוקת גדולה בארץ ישראל, אף שהיתה לשם שמים - זה אומר הרבי שלי הוא גדול הדור, והשני אומר רק הרבי שלי הוא גדול הדור - נפגשת עם יהודי גאון וצדיק, רבי עודא ברזל זצ"ל, ושאלתיו לדעתו בענין. והוא ענה לי: 'אין לי זמן. כי בשביל לדבר צריכים זמן ואין לי את הזמן הזה'. זו היתה תשובה אמיתית, לא התחמקות, כי לא היה לו זמן פנוי מתורה ומצוות ולכן לא שייך שתהיה לו נגיעה במחלוקת הגדולה. (ילקוט מאש לרעה"י יחי ראובן)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"ספרפראות"

סיפר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: שמעתי מרופא שעלה מדרום אפריקה, ולמד שם את המקצוע של ריפוי על ידי מסו, הפרופסור שלימדו היה גוי זקן, שידע תנ"ך, לקראת עלייתו לארץ ישראל, ביקש להיפרד ממלמדו הרופא, כנגס למשרדו, והודיע לו, כי החליט לנסוע למורה התיכון לארץ ישראל, ושם כיהודי יטפל ביהודים. הביט עליו הרופא בשמחה, ואמר: אני שמח שאתה עושה צעדים חכמים, תסע לשלום, ובוודאי תהיה לך שם פרנסה מבוררת, כי ראיתי בתנ"ך, שהיהודים הם "עם קשה עורף" אז הם זקוקים להרבה מסוים... זו ההבנה של גויים בתורה. (להגיד)

"עניו של טעם"

טעם שאין מברכים ברכה אחרונה על הריח. משום שזה הנאה מועטת שהרי הוא נפסק מיד, ודומה למאכל שנתעכל במעי-שכבר אי אפשר לברך ברכה אחרונה. [רש"י נידה דף ג"ב]. (טעמי המנהגים)

"מפי כתבם"

"כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם", לעיתים הכוונה לקחת, ליטול, ולעיתים הכוונה למסור לשני, לכבד אותו, לחשוב עליו. גם זה בכלל "בשבילי נברא העולם". אני עולם שלם בכך שאני יכול להעניק עולם מלא. ולא דוקא לזרים - בעל יכול להעניק לאשתו ואשה לבעלה. זהו אחד הדברים היפים ביותר של תורתנו. הגדלות של יהודי שהוא יכול לתת מעצמו. השאלה היא, איך עושים זאת? אנחנו חיים בעולם של "חטוף-כפיי-יכולתך". עולם של תאוות, של רצונות. פעם היו פסילים - עץ ואבן כסף וזהב, השתחוו ועברו לאלפי עבודות זרה. היכן היום כל אותם פסילים? היום העבודה זרה היא "אני". משתחוים ל"אני". אני צריך, אני רוצה ואני חייב. חו"ל הקדושים גילו לנו כי בגויים ישנה חכמה: "אם יאמר לך אדם יש חכמה בגויים... תאמן... יש תורה בגויים - אל והעסיקו את עצמם בחכמות כמו פילוסופיה, תכונה וכו'. היום כל החכמה האנושית המופלאה משועבדת עבור האדם עצמו. ישנו מושג הנקרא "אומנות", ופירושו: רשעות, תאוה, שפלות. כל זה חלק מאותה עבודה זרה של ה"אני". אם נביט סביבנו נראה שכיום החכמה כולה מנוצלת לשכלול אפשרויות האכילה והזליזה. וזכרנו לפני כשלושים שנה בהיותי באמריקה. היה בחתונות מושג שנקרא "שולחן וינאי" כל כך הרבה חכמה, מחשבה ועמקות הושקעו בעריכת שולחן זה. השתתפתי פעם בשמחה משפחתית, ועל השולחן היו מנחים כמדרומי 18 סוגים שונים של עוגות וקינוחים, מסודרים בתחכום מופלא. ממש כחכמת ה"נודע ביהודה" ורבי עקיבא אייגר בחדו"ו. וכל זה לא היה דרך קייטינג, אלא תוצרת בית! רואים אנשים לבושים בהידור, נוסעים במכוניות פאר. בכל אלו הושקעה כל כך הרבה חכמה. והכל עבור מי? עבור "אני"! קשה לבטא זאת, אבל ממש רואים היום את התגשמות המושג "בשבילי נברא העולם". כל מה שיש נועד עבור עצמי למילוי רצונותיי ותאוותיי. במצב כזה איך אפשר לקבל 'הנאה' בשבת קודש? שבת קודש היא הזדמנות להתלבש יפה... מגיע חג הפסח הקדוש, מגיע חג הסוכות. מושפעת עלינו קדושה עליונה. ובעינינו מה משמעות החג? - כובע חדש, עניבה יפה... אפילו השבת והיום טוב - הכל נעשה סביב ה'אני'. עלינו להחזיר לעצמנו את האהבה, את הנועם ואת היופי הטמונים בתורה הק'. לדעת שיש בורא עולם, יש "הולת", יש "אחר", יש חבר, יש חברותא. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שבהבדלה של שבת אין צריכים לברך לא על הנר ולא על הבשמים אפילו אם יש לו לפניו?

תשובה: אם לא הבדיל במוצאי שבת, צריך להבדיל למחר ולברך "בורא פרי הגפן" וברכת "הבדלה" אבל לא על הנר שאין זה תחילת ברייתו, ולא על הבשמים, שזה משום נשמה יתירה. (בחקותך אשתעשע)

ועתה השבעו נא לי בה' כי עשיתי עמכם חסד ועשיתם גם אתם עם בית אבי חסד ונתתם לי אות אמת: היה זה בקיץ שנת תשי"ט, אשה אחת עברה ברחוב רבי עקיבא בבני ברק ליד בית הכנסת הגדול, ורכב הפיל אותה ומתה במקום ל"ע. כמובן שהתאסף שם קהל רב ואף אחד לא הכירה, ומצאו בתעודת זהות שלה שהיא גרה בעיר חולון, ואז היה תקופה קשה מאד בארץ ישראל של ניתוחי מתיים... הקימו בכל בתי החולים מכונים פאתולוגים בקומות שלימות, וכידוע ומפורסם כל זה לאלו שזוכרים את התקופה הזאת, והגיע למצב שאחד מגדולי הרופאים אמר והכריז: לקבור מת בשלמותו הוא ממש בזבוז ובל תשחית... לאור הנ"ל החליטו כמה תלמידי חכמים שהיו במקום להכניסה לבית הכנסת הגדול ולדאוג לקבורתה בשלימות, וכדין מת מצוה, וכן עשו, הכניסוה לבית הכנסת, וכמה תלמידי חכמים שמרו ואמרו תהלים. אחרי זמן מה הגיע המשטרה ושענה שעל פי החוק חייבים לקחתה לבדיקות ולנתחה... אמרו להם שלא ניתן להם, אמרו שיקחו בכוח כיון שזה החוק... ובינתיים התאספו כבר כמה עשרות תלמידי חכמים ושמרו על הנפטרה ואמרו תהלים כל הזמן, אך השוטרים אמרו שלא יעזרו כלום ניקח אותה בכוח, והזמינו עוד עשרות שוטרים וכששמעו זאת, הזעיקו עוד מאות אנשים כדי למנוע מהמשטרה לקחתה, ובינתיים שלחו לברר במקום כתובתה של הנפטרה, אם יש לה ילדים או משפחה, וחזרו משם בהודעה מהשכנים שאין לה שום משפחה, והיא אשה גלמודה שקטה ופשוטה. המשטרה הגיעה בכוחות גדולים עם אלות בידיהם ורצו לפרוץ בכוח לקחת את הגופה, ומצד שני התאסף כבר קהל בני ישיבות רבנים וסתם עמך כמה אלפים, והיה חשש רציני לשפיכות דמים ממש, גם קציני המשטרה הגיעו ואמרו שיקחו בכוח, ורבנים פסקו שאסור לתת למשטרה לקחתה, אלא חייבים לעשות לה לוייה בבני ברק ולקבורה. כי בפרט נפטרת כזאת שאין לה שום משפחה והיו חותכים כל אבריה ל"ע, ומצד שני היה חשש לשפיכות דמים רח"ל, לאור כל זה לקחו כמה עסקנים יוזמה ודברו עם הקצינים אל לבם, והסבירו להם שעל פי דין זה נקרא "מת מצוה", וכי אין שום קרובים, וחייבים תושבי בני ברק לדאוג לקבורתה וללא כל ניתוח, והראו להם את קהל האלפים, והסבירו להם שלא כדאי ולא יתנו להם בשום אופן לקחתה. ואחרי דיבורים ודיונים החליטה המשטרה לטפל בהלווייתה ובקבורתה, ובמשך כל השעות עמדו מאות תלמידי חכמים באמירת תהלים ליד הנפטרה, ובהלווייתה השתתפו אלפים ברחובות בני ברק, וליד כל בית הכנסת אמר משהו קדיש כנהוג. הבה ונתבונן מה קרה כאן ולמה זכתה? האשה הגלמודה הנ"ל, נפטרה בבני ברק למרות שגרה בחולון, ולא ידוע בכלל מה פתאום הגיעה לבני ברק, מאות תלמידי חכמים עמדו כמה שעות ואמרו תהלים ליד הגופה, נלחמו למענה שלא ינתח, עשו לה לוייה בבני ברק למרות שאף אחד לא הכירה כלל. ובהשתתפות אלפי יהודים ואמרו קדיש עליה, ואין זה סתם מקרה בעולם, לא כל אדם זוכה לזה, ובוודאי מאת ה' היתה זאת אמרו רבים, וכך היתה תחושת כל המשתתפים בהלווייתה. ואכן נודע הרבה, שהגיע אחד שהכיר אותה עוד מפולניה, והיה אתה ביחד בגטו, וסיפר לפי תומו שהיתה קוברת מתי ישראל בזמן מלחמת העולם במסירות נפש... ואחרי כל זה מיותר להסביר את כל הנ"ל, הקב"ה שילם לה מידה כנגד מדה ממש, ומידה טובה מרובה. ואכן ראו כולם גם בהסתר פנים הגדול שאנו נמצאים כי הקב"ה גומל לאיש כמפעלו... ובוודאי אין זה כל השכר שלה עבור המעשים הגדולים שעשתה, שהרי אמרו חו"ל בקדושי דף ל"ט: שכר מצוה בהאי עלמא, ליכא(אין)אלא שזה היה משום מניעת צער וסבל גדול מהנשמה, ועיקר שכרה הוא בעולם הבא אשר אין קץ למתן שכרה. (שיחות חיים)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

לא תשאל עצה רק מהמוחזק בשלשה. אוהב, חומל, ונאמן. (כתר חוכמה)

האיש ההולך לאור התורה, גם הכלים החומריים שבו, רוחניים (רבי שלמה אלקבץ)

אדם צריך לחדש תפילה, על כל דבר שהוא רואה בעצמו, שהוא צריך בו לעזור אלוקים. (המאירי)

פנינים

וּפְרָפְרָאוֹת נבחרים לפרשת השבוע "פרשת שלח"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

בי"ד בנימן, ולאריץ ישראל נכנסו בי' בנימן לסוף ארבעים שנה. כנאמר בספר (יהושע ד, יט) "והעם עלו מן הירדן בעשור להודש הראשון". חסרים אפוא בחשבון ארבעה ימים. ולכך מכך חסרים עוד אחד עשר יום שמכל מקום, אף ללא חטא המרגלים, היה להם ללכת במדבר, כמו שנאמר (דברים א.ב): "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר" (ויעויין רש"י שם). בסך הכל חסרו אפוא לחשבון העונש המישה עשר יום, מחצית החדש. במה יתיישב הדבר? אלא על כך עומד רש"י ואומר: "אותה שעה כשרים היו", זו השעה האחת בארבעים הימים היו כשרים, וכנגד השעה הזאת הוחרס מעונשם לאחר מכן חצי הודש, שהם חמשה עשר יום, והרי כך הוא לפי החשבון – כפי שראינו – מחצית החדש של עונש כנגד כל שעה של החטא...

היש בה עין אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים (יג, ב)

והקשה ב"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א: לכאורה צריכים להבין: א. מהו הלשון 'והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ', האם בשביל לקחת פירות, צריכים חיווק מיוחד?

ב. לאיזה צורך נאמר 'והימים ימי בכורי ענבים', מה באה התורה ללמדנו בזה ג. מובא במדרש (מדרש פליאה) מפני מה, לא הצליחו המרגלים, משום שזה היה זמן בכורי ענבים. וצריך להבין מה הקשר בין זמן בכורי ענבים, לכך שהמרגלים לא הצליחו במשימתם.

וביאר מרן אדמו"ר שליט"א באופן נפלא: על פי מאמר הו"ל (מדרש ילקוט שמעוני) על הפסוק (תהלים פ) "גפן ממצרים תסיע" – מה הגפן סומכים אותה על גבי עצים יבשים, ועל ידי כך היא נשארת חיה. כך ישראל אינם היים אלא בזכות אבותיהם.

ולפי זה מובן, דברי משה רבינו למרגלים, "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", – תתחזקו ותלמדו מפרי הארץ, כמו פרי הגפן שנסמך על עצים יבשים, כך אתם תסתמכו על העצים, שהם אבותיכם הקדושים, אברהם יצחק ויעקב, שהם סמכו והאמינו באמונה שלימה בהבטחות הקב"ה, שהוא ייתן לנו את הארץ הכי ראויה טובה ונפלאה, כדברי הכתוב (ויקרא כ, כד) "וְאִמַּר לְכֶם אֲתֶם תִּירָשׁוּ אֶת אֲדֹמְתֶם וְאֲנִי אֲתִנַּנְנָה לְכֶם לְרִשְׁתָּהּ אֲתֶם אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וְדָבָשׁ". ובהבטחת הקב"ה, שעם ישראל יצליח לרשת את הארץ, כדברי הכתוב (דברים א כא) "ראה נתן ה' אלוקיך לפניך את הארץ, עלה רש כאשר דיבר ה' אלוקי אבותיך לך, אל תירא ואל תחת".

ועל פי זה גם נבין מדוע נאמר 'והימים ימי בכורי ענבים', לומר למרגלים שייקחו דוגמא מהגפן, כמו שהגפנים נסמכים על עצים יבשים, כך גם הם צריכים לסמוך על האבות שהאמינו בהקב"ה שהארץ טובה ולא להוציא דיבה על הארץ.

ועל ידי זה יתבאר לנו גם דברי המדרש פליאה, שהמרגלים לא הצליחו מפני שזה היה זמן בכורי ענבים. כי מכיוון שהמרגלים היה להם ללמוד מהענבים שנסמכים על עצים יבשים, והם לא למדו מכך, לכן הם לא הצליחו.

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (יג, ב)
הסביר ח"בלי יקר" לשם מה אמר משה "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ": "לפי שהימים ימי בכורי ענבים והבעלים מקפידין על הלקיחה ומימי התחזקו והיו לאנשים כי ה' עמכם".

הגאון רבי יהושע מקוטנא ז"ע הסביר: שלכאורה אין צורך בחזקת וגבורה גדולה בכדי לקחת מפרי הארץ, אלא שהמדרש מביא את הסיפור של אותו חסיד שמכר את פרתו לגוי ולא רצתה לעבוד בשבת. לחש לה החסיד שעתה היא שייכת לגוי ומותר לה לעבוד ואז החלה לעבוד.

שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם (יג, ב)

למה נסמכו פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באהיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. שלח לך – אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח! (רש"י).

שאל הרה"ק מאוסטרובצה ז"ע לכאורה, מה מוסר יכלו המרגלים לקחת ממרים, והלא מרים דברה במשה רבינו ואילו המרגלים לא דברו אלא בארץ כנען שאינה אלא אדמה? ואדרבה, הרי רש"י בסוף פרשת "יתרו" כותב על הפסוק: "לא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערוותך עליו" – והלא דברים קל והומר, ומה עצים ואבנים אמרה תורה שלא יבוז אותם, קל והומר אדם שנברא בצלם יוצרו על אחת כמה וכמה! אבל אין ללמוד את הקל מן החומר, על עצים ואבנים ממישה רבינו?

ועוד קשה, מניין לפרש: שהקב"ה אומר למשה: "שלח לך" – לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח?

אלא ההסבר הוא: דהרי העידה התורה על משה רבינו (לעיל יב, ג): "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" – שהיה נחשב בעיני עצמו כעצים וכאבנים ולא היה העלכון איכפת לו כלל. ועל כן דווקא באדם זה שמחשיב את עצמו כעצים וכאבנים, אפשר כן ללמוד את הקל והומר...

לכן מסביר רש"י: "שלח לך" – לדעתך, אני איני מצוה אותך אם תרצה שלח. כי רק לפי דעתך שאפס אתה בעיניך, (כעצים וכאבנים), יכול אתה לשלוח, כי יתכן שיקחו מוסר שלא להוציא דיבה על הארץ, אבל לפי גדולתך האמיתית אין ללמוד ממך שאסור לדבר אפילו על עצים ואבנים ולא היית צריך לשלוח...

שלח לך אנשים ויתורו וכי' (יג, ב)
מוסר על משולח שנשלח ע"י הגאון רבי חיים מבריסק ז"ע לאסוף כסף בחו"ל לטובת הישיבה. כשהור המושלח אחרי תקופה די ארוכה, הגיש דו"ח שעל פיו יצא, שכל המזון שאסף – לא היה בו, אלא כדי לכסות את הוצאותיו, ובשביל הישיבה לא נשאר כמעט כלום...

נענה ר' חיים ואמר בדרך צחנות: עכשיו מובן לי הפשט בפסוק: "שלח לך אנשים ויתורו". כאשר שלח משה את המרגלים היה צריך לתת להם כסף להוצאות הדרך ולהוצאות שונות. אמר לו הקב"ה, "שלח לך אנשים" – תשלח שליחים כאלה – "ויתורו" – שישארו דבר מה, שלא ישלשו הכל לתוך כיסיהם...

וישלח אותם משה ממדבר פארן על פי ה' כולם אנשים ראשי בני ישראל המה (יג, ג)

"כולם אנשים" – כל אנשים שבמקרא לשון השיבות, ואתה שעה כשרים היו (רש"י).

על דברי רש"י "באותה שעה כשרים היו" מובא בספר "מטעמי יצחק" חידוד נפלא. כידוע, בשל ארבעים יום שעשו המרגלים בדרך, נגזר על בני ישראל להיות תועים ארבעים שנה במדבר, "יום לשנה יום לשנה תשא את עוונותיכם". ואם נעשה את החשבון לפי שעות, יוצא שכנגד כל שעה סבלו בני ישראל מחצית החדש (ארבעים יום הם 960 שעות, ארבעים שנה – 480 חודשים). אך למעשה, לפי החשבון, לא היו בני ישראל במדבר ארבעים שנה תמימות. שכן יציאתם ממצרים היתה

אותו ענין מובא במדרש (ילקוט שמעוני, רמז ר"ד) על פרו של אליהו שלא רצה להיות הקרבן של הבעל, והיו צריכים לקחתו כחוקה כי לא רצה להיות חלק מע"ז כנגד הקב"ה.
וא"כ כאן, שהז"ל אמרו כי המרגלים הביאו את פירות הארץ הגדולים על מנת להוציא את דיבת הארץ רעה ולהראות שפירותיה משונים, אי"כ היה הצומח כמו החי מתנגד לפעולה שהיא כנגד הקב"ה, והיו הפירות של ארץ ישראל "מתנגדים" ללקחתם ע"י המרגלים ולכן היה צריך התחזקות...

ומה הארץ השמנה הוא אם רזה היש בה עין אם אין והתחזקותם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים (וי, כ)
"היש בה עין" אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו (רש"י).

שאל הרחיק רבי יואל מפאטמר ז"ע - אם אמנם "היש בה עין" הכוונה לתור ולבדוק אם יש בה אדם כשר, מה אפוא עניינו של המשך הפסוק: "ולקחתם מפרי הארץ" זאת ועוד, כיצד ניתן להטיל עליהם לבדוק אם יש בה אדם כשר, שהרי זהו ענין המסור ללב. פעמים כלפי הו"ץ ייראה האדם ככשר, אולם לא בהכרח שתוכו ככרו - מנין אפוא ידע מי הוא זה אשר בכוחו להגן עליהם בזכותו?

אלא ההסבר הוא כך - והוא יסוד גדול! שנתן בידם אות וסימן מובהק להכיר במיבו של אדם. כי מהותו האמיתית של אדם ניכרת על פי התנהגותם של "פירותיו", דהיינו בניו ותלמידיו, אם הולכים הם בדרך הישר, אות הוא שכשר הוא, אך אם אין הם הולכים בדרך ה', סימן שאין תוכו ככרו, ואך כלפי הו"ץ נראה כצדיק. וזה שאמר הכתוב: "היש בה עין אם אין" - שיראו אם יש בה צדיק שיגן עליה בזכותו. וכיצד תדעו זאת? ממשיכה התורה ואומרת: "ולקחתם מפרי הארץ" - צאו וראו את הנהגתם של בניו ותלמידיו, וכך תדעו אם כשר הוא באמת...

למטה מנשה גדי בן סוסי (וי, יא)

בספר "יחי ראובן" להמגיד מישרים הגאון רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל, מובא: פעם אחת שמעתי מהמטייפלר ז"ע מילתא דבדיחותא, זה לא היה סתם מילתא דבדיחותא אלא מוסר השכל גדול מונח כאן:

המטייפלר ז"ע היה יתום מאביו מגיל חמש שנים. אמו ע"ה עודדה אותו תמיד ללכת לשמוע 'מגידים'. כידוע, בימי עברו בארצות הגולה היו ה'מגידים' עוברים ממקום למקום, נכנסים לעיירות ומשמיעים דברי מוסר, יראת שמים והתעוררות. במקרים רבים ביקשו קודם לכן לדעת את הנושאים שבני העיירה נכשלים בהם ועליהם היו מעוררים את תושבי המקום. יש מהם שדיברו בניגון ויש בקולות וברקים...
פעמים שהיה בא לעיירה 'מגיד' חשוב, מלא וגדוש בתורה ובאגדה, שעורר את השומעים בטוב מעם, ולפעמים היו מבקרים בעיירה מגידים פשוטים יותר, אבל הצד השווה שבכולם, שדברו עם מטרה לעורר את הציבור.

המטייפלר סיפר, שאמו היתה אומרת לו תמיד: "יענקל, לך תשמע את המגיד, לך תשמע!"

הוא אמר פעם מה שמע מ אחד המגידים (מפשוטי המגידים) שחלף בעיירה שלהם בשבת פרשת שלה. געוואלדיג.

התורה אומרת: "למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי".

"אוי, תשמעו אותי", הכריז המגיד, "חלילה אינני אומר את הפשט, אבל כמוסר, אומר אני לכם דברים נכונים.

"למטה יוסף" - מדוע שלחו אותך כאן למטה, לעולם הזה? בשביל מה הקב"ה שלח את הנשמה כאן לעולם הזה? יוסף. שתוסיף תורה, לעבודת ה' לקיום מצוות ולעשיית מעשי הסד.

ומה קורה בפועל? - "למטה מנשה" - אדם יורד למטה ושוכח את הכל, נשכח ממנו מדוע הגיע לכאן (על שם הפסוק "כי נשני אלוקים" - השכיח ממני). "מנשה" - הוא שוכח את המטרה שלשמה בא, ובגינה קיבל את מתנת החיים.

אוי, גדי, בן סוסי. גדי, תגיד, וכי אינך סוסי?...

אוי געוואלדיג. כן כן תצחקו קצת...

יש אדם המסתובב בעולם, שבעים, ואולי שמונים שנה, ואינו יודע מה הוא עושה בכלל... איך, מדוע, ולשם מה הוא מסתובב כאן הלוך וחזור, ישן וקם, הולך, חי ונושם.

איי, איי, "למטה יוסף" - תוסיף יראת שמים! תוסיף עבודה! להוסיף תורה.

אבל, וי, "למטה מנשה" - הוא שוכח את הכל.

"גדי בן סוסי", כי הפסוק אומר: "אל תהיו כסוס כפרד אין הכין". האיש הזה מטייל מהבית לעבודה ומהעבודה לילדים, ומחילדים לנכדים, רץ מפה לשם ומחכא להתם, ואינו יודע לאיזו מטרה הגיע.

זו מילתא דבדיחותא, אובער' מיט אגרויסער' חיווק...

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אהרי (יד, כד)
מובא בספר "יחי ראובן" מהמגיד מישרים הגאון רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל שדרש כך:

"מורי ורבותי. התורה לא מספרת לנו סיפורים בעלמא. כל ענייני הפרשה, איך המרגלים נכשלו וכיצד יהושע וכלב ניצלו, הכל מבואר בתורה שבעל פה, בלימודים המובאים במדרשים ובגמרות".

רש"י כותב משפט קצר: "וימלא אהרי" - וימלא את ליבו אהרי.

מה כוונת רש"י ומה הוא בא להוסיף כאן וללמדנו?

אומר לכם פשט בדרך אפשר בלבד, כדי לא להיות מגלה פנים בתורה:

"וימלא אהרי". כיצד ניצל כלב ונמלט מעצת המרגלים? "וימלא את ליבו אהרי" - אדם שכולו מלא בצדקות ובעבודת ה', ואין בו מקום להטא, הוא ניצל ונמלט.

מסופר על הגה"ק בעל ה"חתם סופר" ז"ע שאמר: "אני מקנא רק בדבר אחד, ביודיו של ה"שאגת אריה"! מה היה היודיו שלו? מנהג ה'חברא קדישא' בעיירות היה, להיכנס לחולים הנזופים למות ולהזכירם על אמירת היודיו. הם נכנסו כמנהגם גם לחדרו של גאון ישראל ה"שאגת אריה", ואמרו לו שיגיד יודיו. הוא הגיב בידו כמי שאומר: זה לא בשבילי. והסביר את עצמו: "לא שלא עשיתי עבירה, אלא שלא היה לי זמן מתי לעשות עבירה, כל העיתות הייתי עסוק וטרוד בתורה ובמצוות.

"בכזה יודיו" - אמר ה"חתם סופר" - "אני מקנא".

"ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אהרי", הלב כולו היה מלא, לא היה בו מקום להכניס שם הטא, ומחשבותיו התרוצצו "אהרי" - אהרי ה', שם לא נכנס שום דבר אחר...

אספר לכם דבר, שלא סיפרתי לכם עד היום. היתה כאן בארץ ישראל ובכני ברק מהלוקת גדולה, רעש גדול! זה אומר ככה וזה אומר לאידך גיסא, והכל לשם שמים... וכמו תמיד, זה אומר: הגדול שלי הוא גדול הדור, והשני אומר: הגדול שלי רק הוא גדול הדור... אלו היו ימים לא מצויים. בכל מקום בו הלכו אנשים - דיברו בנושא. הלילה אינני מגזים ואינני מוציא דיבה, אלא כוונתי שהיכן שהלכו לא היה שייך שאדם לא ידבר - או לצד זה או לצד זה...
היה יהודי גאון וצדיק בכני ברק קראו לו רבי עזרא ברזל זצ"ל. פגשתי אותו יום אחד ושאלתי: "איך הרב לא מדבר? והרי ניצבים כאן לפנינו ענינים העומדים ברומו של עולם?..."

אתם יודעים מה הוא ענה לי? "איך האב נישט קיין צייט" - אין לי זמן.

אתם מבינים? בשביל לדבר צריכים זמן, ואיין לו את הזמן הזה, זו היתה תשובה אמיתית, לא התחמקות: אין לו זמן, הוא מלא, אין לו זמן!

זה מה שאמר רבן של ישראל ה"שאגת אריה": "לא היה לי זמן להטוא"...

וזה מה שכותב רש"י: "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אהרי" - וימלא את ליבו אהרי. כלומר, הוא היה כולו מלא וגדוש ודבוק בה' ובתורתו שלא היה לו בכלל זמן לחשוב ולהטוא יחד עם המרגלים...

ולא תתורו אהרי לבבכם ואהרי עיניכם (טו, לט)

אמר פעם המגיד הירושלמי רבי שלום שבדרון ז"ע באחת מדרשותיו:

שוחחתי פעם עם אחד מגדולי ישראל ואמר לי, שיש כאן בפרשתינו קל והומר נורא:

ומה בתחילת הפרשה כתוב "וידבר ה' אל משה שלח לך אנשים זיתורו את ארץ כנען" כלומר, אם רצונכם יש לכם הסכמה - אתם יכולים לתור, והם אכן קיימו את ה"זיתורו" - "זיתורו את ארץ כנען" ועם כל זאת, קרה מה שקרה, נכשלו עד כדי כך ונחפכו לרשעים, קל וחומר, אם מזהירה אותנו התורה לא לתור - "ולא תתורו" קל וחומר בן בנו של קל וחומר שלא לתור ולקיים את הלאו המפורש בתורה כי אסור לתור, ה' מזהיר "ולא תתורו!" כיצד לא מפחדים מהתוצאות....

עוד הוסיף ואמר המגיד רבי שלום שבדרון זצ"ל: שמעתי לפרש את הפסוק הנ"ל כך: "ולא תתורו אהרי לבבכם ואהרי עיניכם" - אם ראיית מה שלא ראוי לראות, עזוב, תשליך, ואל תחפש לתור למה, מה ומדוע. אתה כבר "אהרי", אל תתור "אהרי" לבבכם ו"אהרי" ראיית העין - לא לחשוב במה שכבר ראיית, לא לעסוק בו, להשליכו, לא לתור עוד "אהרי" עיניכם...

היות וזיכני הקב"ה ללמוד היטב את כל הנושא של חשיבות והשבח הגדול של קדיש ועניית "אמן יהא שמיה רבא", ואי אפשר לפורטם על גבי הגליון, כי רבים הם. אך כפי שחז"ל הק' גילו לנו - יש כאן סגולה נפלאה, אשר לא דורשת זמן ומאמץ רב, אך יכולה לשנות לרבים את ח"יהם ברוחניות ובגשמיות, ורבים אינם יודעים את סגולתה ומעלתה הגדולה.
על כן החלטתי בס"ד להקדיש זמנתי, והגני מוכן לבוא ולדרוש בגודל מעלתה בכל מקום שאדרש, למען זיכני הרבים.
הרב יוסף ברגר
ניתן לתאם בטלפון 054-8455798

מי הזמין לי משטרה באמצע 'יוצר אור'?

למישהו אחר. הנה, עכשיו היא מזמינה לי משטרה בגלל הסיגריה...

פתאום נפלה לי אבן מהלב.

כל התחושות נעלמו, לא שמאלנים, לא שונאים כאן חרדים ולא כלום, עם ישראל אוהבים מצוות ברוך השם, פשוט מסכנה ותשושת נפש.

פתאום כבר לא היה קשה לי, אמרתי בדרך ארץ "גברת, אני כבר הולך, שיהיה לך יום טוב".

'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות'

עכשיו אני גם 'מתחבר'.

יהודי שמתנהג לא כשורה (ולפעמים זה אפילו אני בעצמי) – הוא לא רשע. וזה לא רוע.

בסך הכל חסרה לו באותו רגע עוד קצת בהירות ב'דעת' האמיתית שלו.

המעשים הלא טובים הם לא ה'אני האמיתי' של אף אחד מאיתנו.

בקרב ממש נזכה לראות בהתגשמות ההבטחה:

"וּמְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת הַשֵּׁם (בכמויות אדירות) כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים."

אבל התדעו מה יהיה אז עם המעשים שלנו? מה הם ישתנו לטובה? לא צריך להוסיף מילים! כשהדעה ברורה והבהירות נמצאת, כל המעשים שלנו כבר ייראו אחרת לגמרי, והטוב יפרוץ כמובן מאליו.

בעזרת השם נזכה לגאולה בקרוב, עם הרבה דעת.

נ.ב. תודה לך גברת יקרה מבת ים על השיעור הנפלא, ושיהיה לך רפואה שלימה מן השמיים.

בית החולים מירב בבת ים. השעה שמונה וחצי בבוקר. היא התקבלה להרדמה, ויש לי חלון זמן של כארבעים דקות.

כמוצא שלל רב. לקחתי את שקית התפילין ויצאתי בזריזות החוצה לחפש פינה שקטה להתפלל.

נעמדתי באחד המסדרונות הצדדיים, באזור שקט שפונה לכיוון הכביש הראשי, ובסייעתא דשמיא נעמדתי לתפילה.

הכול היה רגוע, עד שבין 'יוצר אור' לקריאת שמע – זה התחיל. בזווית העין אני קולט מולי גברת מבוגרת. היא מחזיקה את הטלפון שלה, מכוונת אותו ישר אליי ומצלמת באדיקות את "העוול הנורא". תוך כדי צילום, היא מדברת בטונים גבוהים עם מוקד 100 של המשטרה ומפצירה בהם שיגיעו בדחיפות: "יש כאן אדם דתי שפולש קרוב לבית שלי, והוא לא מתבייש להתפלל ככה באמצע מקום ציבורי!"

באותם רגעים התלבטתי מה לעשות. בכל שנייה שהטונים עלו, הספקתי לחשוב מחשבות שונות. ניסיתי להתרחק כמה מטרים כדי לא להיות סמוך לחלון ביתה, אבל הצעד הזה רק הגביר את הקצב. היא התחילה לצעוק לטלפון בטון דרמטי עוד יותר: **הנה, הדתי הזה בורח! ויש לו תיק שחור ביד, זה נראה ממש מחשיד...!**

השם תראה איזה אנשים... **'תביא כבר את הגאולה'** ככל שהדקות חלפו, הבנתי שהכי נכון יהיה לקפל את התפילין ולא לעורר פרובוקציות.

דווקא ברגע הזה, השם יתברך האיר לי פנים. בחור צעיר שעבד בחנות הסמוכה יצא להפסקת סיגריה. כשהוא התקרב אליי--

הוא סינן לעברי:

'אח שלי' תניח, תניח תפילין, כל הכבוד לך!

אל תתייחס בכלל, היא בעייתית... כל יום היא מזמינה משטרה

גיליון פ"א שנה ג'

ערש"ק פר' שלח התשפ"ו

א. אל תבטחו בנדיבים

דקות ספורות מאות או במקומות מסוימים אפי' אלפי אנשים - שלא מכירים אותנו משום כיוון באים לעזרתנו. פשוט "מי כעמך ישראל!" לא לקח לזה יותר מדי זמן עד שזה נכנס אצל כל העדות והפלגים, והיום כבר כולם מחוברים לזה. זה קידוש ה' עצום! פתאום שונאי ישראל מגלים שה' משתמטים' המדוברים 'לא כאלה רשעים ואנוכיים'. כי כשיהודי נמצא בצרה ישר הם רצים לעזור לו.

אני נזכר בסיפור מרגש מאד שקראתי במקור מהימן לפני כמה חודשים, הוא היה כתוב באריכות אך אחזור עליו בקצרה ממש לתועלת העניין: מספר הסיפור מספר שהוא הגיע יום אחד לירושלים, הוא בא להביא איזה חפץ לתיקון בחנות כל שהיא. הוא ראה אברך עם עגלה ותינוק עומד על מקומו במדרכה דקות ארוכות בלי לעשות כלום, הוא רצה לגשת אליו ולשאול אותו אולי הוא מחפש משהו, אך בסוף הוא לא ניגש אליו. כשהוא בא אחרי שעה לקחת את אותו חפץ מהחנות - הוא גילה שהאברך הזה עדיין עומד באותו מקום, הוא הגיע למסקנא שהוא חייב כבר לגשת אליו ולשאול אותו אולי הוא צריך עזרה כל שהיא.

הוא התקרב אליו וגילה שהוא ממלמל משהו בשפתיו, הוא שאל אותו איך אפשר לעזור לו. אותו אברך סיפר לו כך: לפני כמה שנים הייתי חילוני גמור, נסעתי באוטובוס שעבר כאן ברחוב, ופתאום התנועה התעכבה. זה היה בערב פסח, ואנשים ממש התעצבנו. הנהג פתח את החלון ושאל את אחד האנשים שם מה קרה, והוא הסביר לו שיש 'חלוקה' לקראת פסח.

אני בחיים לא שמעתי מושגים כאלה, הייתי חייב לראות את זה מקרוב. ירדתי מהאוטובוס, ראיתי רחוב שלם שפרוסים עליו עשרות משטחים של סחורה. בשר, תפוחי אדמה, ביצים, ועוד. ניגשתי למישהו שם ושאלתי אותו איך זה עובד? זה באמת יותר זול מהחנות? לא הצלחתי לעכל את מה שהוא אמר לי: 'הכל חינם'. 'מה חינם? מי משלם את זה?!', 'יש תורמים'. הייתי ממש מסוחרר מכל הסיפור הזה, היה לי קשה לעכל את זה. החלטתי שאני חייב לברר לעומק מה הסיפור של הציבור הזה, וכך זה התגלגל עד שחזרתי בתשובה לגמרי ואף הקמתי בית על אדני התורה והיראה.

האברך המשיך והסביר: אתה יודע איך קוראים לילד שבעגלה? 'פסח'. אני מרגיש שהכל זה בזכות אותו ערב פסח. שאלתי את הרב שלי אם אני יכול לברך "שעשה לי נס במקום הזה" והוא פסק לי שלא, אך כל פעם שאני עובר פה אני נעצר להגיד פרקי תהילים להודות לה'.

מי שמנסה ללמוד קצת בעיון את הפרשה של המרגלים, על ההתחלה מסתבר: המרגלים הרי היו הרבה יותר מ'שלוחי דרבנן', חוץ מזה שמשה רבינו הוא זה ששלח אותם לתור את הארץ, הם היו בפני עצמם "ראשי בני ישראל" - הנשיאים של השבטים וכמו שרש"י אומר "כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות", מה הפשט שהם נפלו? נכון שיש הרבה אריכות בספרים לבאר במה בדיוק נפלו המרגלים, אך לכו"ע ברור שהיה להם איזה נפילה. מה הפשט? איך מבינים כזה דבר?

כשחושבים על זה - זה פותח פתאום את הראש. שכן! גם אדם גדול יכול פתאום ליפול. אני לא בא ח"ו לזלזל באף אחד, אני מתכוון רק לומר שיש כאן חיזוק לדברי חז"ל שאי אפשר 'לבנות' על אף אחד, ו"אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים" (סוטה מ"ט ע"ב).

במשך עשרות שנים היה לאנשים אמון ב'שלוחי דרבנן' כביכול אנחנו נמצאים 'בידים טובות' ואפשר להיות רגועים, אף אחד לא חלם שיום אחד יעצרו בארה"ק את מי שמעוניין לעסוק בתורה, אף אחד לא חלם שנחזור יום אחד לתקופת היוונים או הקומוניסטים, אך "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום" (משלי י"ט, כ"א). היום אף אחד מ'היושבים ראשונה במלכות' לא מצליח באמת לעזור לנו. צועקים, 'מגנים בחריפות', 'מאיימים', אך בפועל הגזירות ממשיכות ורואים בחוש איך 'אם ה' לא ישמור עיר שווא שקד שומר' (תהלים קכ"ז, א')

"אל תבטחו בנדיבים בן אדם שאין לו תשועה" (תהלים קמ"ו, ג')! הקב"ה הוא היחיד שיכול להושיע אותנו. אנחנו לא יודעים חשבונות שמים, אך יתכן מאד שזה מה שהקב"ה רוצה להחזיר לנו עכשיו. שנדע ש'אין עוד מלבדו' ורק הוא יכול לעזור לנו.

כמובן שאי אפשר להשוות בין המרגלים וה'שלוחי דרבנן' שיש היום משום כיון, ברור שאין לנו השגות בכלל במה שהיה אז, אך זה מסתדר מאד שלא לחינם יצא משמים שקוראים את הפרשה הזאת בדיוק בימים האלו, כי בימים האלו רואים את זה הכי חזק וממילא זה הזמן להתחזק בהכרה הזאת ש'אין עוד מלבדו'.

ב. החוטפים הגיעו - צבע שחור

אנחנו לא באים לעודד כאן בחורים או אברכים שמוגדרים כ'עריקים' לצאת לקריאות שלהם, כי מי שמוגדר כעריק צריך גם להזהר שלא יתפסו אותו ו'חייך קודמין' (ב"מ ס"ב ע"א). אך חשבתם פעם איזה עוצמות זה? כל יהודי שנמצא במצב של סכנה שרוצים לעצור אותו, תוך

ברכת מזל טוב מעומקא דליבא נשגד לדידנו

הבה"ה דוד טעבייל הכהן ענגלארד נ"ו

לרגל בואו בבירת האירוסין

ולדידנו הבה"ה אריה יודלביץ נ"ו

ממייסדי השיעור השבועי באוה"ה ק'

לרגל נישואיו בשעטו"מ

יו"ל בס"ד, ע"י ממלכת התורה והחסד 'סייעתא דשמיא'

להארות, הערות, הצטרפות לרשימת התפוצה

וכל ענייני הגיליון: A0534186248@gmail.com

ניתן להוריד את הגיליונות באתרי הגיליונות המובילים,

כמו כן הגיליון מופיע גם במגזין 'טועמיה'

ניתן לקחת חלק בכלל פעילויות הקודש דרך נדרים פלוס,

חיפוש קופה - סייעתא דשמיא. תזכו למצוות!

הדלקת-נרות

י-ם-----7:07
ב"ב-----7:22

צאת שבת

י-ם-----8:25
ב"ב-----8:27
ר"ת-----8:59

– פניני משה –**דברי תורה לפרשת שלח**

א "שִׁלּוּז לַךְ אֲנִישִׁים" מבאר רש"י למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. מה מוסר יכלו המרגלים ליקח ממרים, והלא מרים דיברה במשה רבינו ואילו המרגלים לא דברו אלא בארץ כנען שאינה אלא אדמה? אדרבה, הרי אמר רש"י בסוף פרשת יתרו על הפסוק "אשר לא תגלה ערותך עליו? והלא דברים קל וחומר, ומה עצים ואבנים אמרה תורה שלא יבזו אותם קל וחומר אדם שנברא בצלם יוצרו על אחת כמה וכמה" אבל אין ללמוד את הקל מן החומר, על עצים ואבנים ממה רבינו? ברם הרי העידה תורה על משה רבינו: והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" שהיה נחשב בעיני עצמו כעצים ואבנים ולא היה העלבון איכפת לו כלל. לפיכך נאמר שם: "וישמע ה'" ד' שמע ואילו משה עצמו לא הטה אוזן ולא נתן דעתו על כך. מאדם ז' היו צריכים לקחת מוסר שאסור לדבר על עצים ואבנים. על כן אומר רש"י "שלח לך לדעתך, אני איני מצוה אותך אם תרצה שלח" - לפי דעתך שאפס אתה בעיניך, יכול אתה לשלוח, כי יתכן שיקחו מוסר שלא להוציא דיבה על הארץ, ברם, לפי גדולתך האמיתית אמנם אין ללמוד ממך שאסור לדבר אפילו על עצים ואבנים ולא היית צריך לשלוח... {הבאר בשם הגה"ק מאסטורבצה ז"ל}

ב "שִׁלּוּז לַךְ אֲנִישִׁים" על הכתוב "לך לך" שנאמר אצל אברהם אבינו דרשו חכמינו "להנאתך ולטובתך" בדומה לזה אפשר לפרש גם "שלח לך" שהרי נגזר על משה רבינו שלא יכנס לארץ ישראל, ואם כן אודות למרגלים אשר הוציאו את דיבת הארץ ועיכבו את כניסת ישראל לארץ ארבעים שנה, צמחה טובה למשה שניתן לו לחיות עוד ארבעים שנה. {תפארת יוהנתן}

ג "וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן" מבאר רש"י מהו וילכו ויבאו להקיש הליכתן לביאתן, מה ביאתן בעצה רעה אף הליכתן בעצה רעה, אם כן קשה, והלא לעיל אמר רש"י: ואותה שעה כשרים היו? ברם אמרו חכמינו: מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, מחשבה רעה אין הקדוש ברוך מצרפה למעשה, ואלא מה אני מקיים: הנה אנכי מביא רעה אל העם הזה פרי מחשבותם - מחשבה שעושה פרי הקדוש ברוך מצרפה למעשה {קידושין מ'} לפי זה יוצא, שבשעה ששלח משה רבינו את המרגלים, אף כי הליכתם היתה מלכתחילה בעצה רעה, הרי עדיין לא צורפה המחשבה הרעה אל המעשה ועל כן כשרים היו באותה שעה: אבל עכשיו לאחר שכבר הוציאו לפועל את מחשבתם הרעה, היינו: מחשבה שעשתה פרי, הרי כבר צורפה המחשבה אל המעשה - "להקיש הליכתן לביאתן" {בשם האמרי אמת מגור}

ד "וַיָּבֹאוּ זֵלֶבַד וְהַבְּשִׁי" סופי תיבות "שבת", שבשבת אוכלים דברים מתוקים. {אבי מורי זצ"ל}

ה "ראשית עריסתכם זולה תרימו. לבל יאמר אדם: בימי נעורי אראה קצת חיים - "שמח בחור בילדותך" - ולעת זקנתי אהפוך לירא שמים - אמרה תורה: "ראשית עריסותיכם תרימו תרומה לד'" עוד בראשית חייכם, בימי נעוריכם, חובה עליכם לקדש את חייכם בימי נעוריכם, חובה עליכם לקדש את חייכם ולהרימם אל דרכי הבורא" {עבודת ישראל}

גוף שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף 1966

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפוסם דבריו
אנו אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון היים
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נהמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי וענינכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חמשים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

הזון יהזקאל
רבי יהזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים א"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

מלליצי יין ושיר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעייתו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש, ו
הצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שישעע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

מבלתי יכולת ה' וגו' וישחטם במדבר. בגמ' (ברכות לב.) דקדקו מדוע נאמר 'מבלתי יכולת ה'', ולא 'יכול ה'.' אמר ר' אלעזר, אמר משה: עכשיו יאמרו תשש כחו כנקבה ואינו יכול להצילן, אמר לו הקב"ה והלא ראו הניסים שעשיתי להם ביים. אמר לפניו, רבש"ע עכשיו יאמרו לפני מלך אחד יכול לעמוד, ל"א מלכים אינו יכול לעמוד. ויש לדקדק מדוע הוסיף 'כנקיבה', דמה ענין לדמותו דוקא לתשישות של נקבה. וי"ל דכוונת משה היתה שהאומות יאמרו שהקב"ה אינו יכול לעשות דבר היפך ממה שגוזרים הב"ד של מעלה ואין לו יכולת בידו כמלך. ואם תאמר והלא הוא עצמו ברא הב"ד של מעלה והוא אדון עליהם, ואיך אפשר שלא יהיה בידו יכולת לעשות דבר אף נגד רצונם, י"ל שמצינו דוגמא לזה באשה שפסולה לדון היא בעצמה, אבל יכולה היא להעמיד דיינים, ואותם הדיינים שתעמיד יהיה להם יותר כח ממנה. כמו שתירצו הפרשים הפסוק (שופטים ד:ד) 'והיא שופטה את ישראל בעת ההיא', שהטור ('ח"מ סימן ז') כתב שהיתה מלמדת להם הדינים, והיינו שהיתה מעמדת דיינים, לפי ש'היא שופטה את ישראל' אינו יכול להיות כפשוטו, שהרי היתה פסולה לדון. ועכשיו יאמרו תשש כחו כנקבה דוקא שהוא דומה לנקבה, שאע"פ שהוא עצמו ברא הב"ד של מעלה, אעפ"כ אינו יכול לעשות היפך כוונתם, וכפי שהנקבה אף שיכולה למנות דיינים, מ"מ היתה פסולה לדון. והנה יש לדקדק בגמ' הנ"ל שאמר הקב"ה 'והלא ראו הניסים שעשיתי להם ביים'. דלמה נקט רק את הניסים שעשה להם ה' ביים, ולא הזכיר את הניסים של יציא"מ. והקושיה מתעצמת לפי פירוש רש"י עה"פ 'כי הוציא ה' את ישראל ממצרים', זהו גדולה על כולם. אבל לפי הנ"ל מובן, שכוונת משה היה לומר שהאומות יאמרו שהקב"ה אינו יכול לעשות דבר היפך ממה שגוזרים הב"ד של מעלה. על כך השיבו הקב"ה הלא ראו הניסים שעשיתה להם ביים, כי ניסן מצרים היה בהסכמת הב"ד של מעלה (ע"י רש"י שמות יב:כט) ואין מהם שגם הוכחה, אולם בניסי הים היה על זה התנגדות של המלאכים, לכך מהם יש הוכחה שיכול הקב"ה לעשות אף כנגד הב"ד של מעלה.

לע"נ ר' יעקב ב"ר נחום יצחק הלפרין ז"ל
יא"צ כ"ב סיון

וישלח אותם ממדבר פארן על פי ה'. לכאורה הוה ליה לומר 'וישלח אותם משה על פי ה' ממדבר פארן'. אמנם יראה כי דרשו חז"ל (מדרש רבה טז:): למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לומר שהיה להם ללמוד כמה גדול לשה"ר ממרים שדיברה באחיה, ולא למדו, ולכך נאמר 'אז ידעו ולא יבינו כי טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם', ע"כ. ולכאורה ק"ו פריכא הוא, שאם נענשה מרים בעבור שדיברה באחיה ורוענו הנאמן מבחר המין האנושי, איך ילמדו מבלי להוציא דיבה על עצים ואבנים. ואף שאמרו

(סוטה לה): דבר גדול דיברו מרגלים באותה שעה, 'כי חזק הוא ממנו', כביכול אפילו בעל הבית (אדון העולם) אינו יכול להוציא כליו משם (אם הפקידים שם). מ"מ כוונת השילוח [היה] שלא להוציא דיבה כלל [על עצים ואבנים], וזה לא נלמד ממש.

אמנם באמת אחר שכבר ייעד להם הוא יתברך שיביא אותם אל 'ארץ טובה', א"כ אין כוונת השילוח רק בשביל אותן שהם מקטני אמנה שיתאמת להם יותר על פי

נשיא שבהם, או 'על פי ה' , שהכוונה כמו שאמרנו לעיל (בפסוק ב') להכניע הקליפות. אבל כבר נודע כי אמר ה' שהיא 'ארץ טובה', וכמו שאיתא כאן במדרש רבה: משל למה הדבר דומה, לאב שיזמן לבנו אשה נאה בת טובים ועשירה, אמר לו אביו זימנתי לך אשה נאה ובת טובים ועשירה, אמר לו הבן 'אלך ואראה אותה', שלא היה מאמין לאביו. מיד הוקשה הדבר והרע לאביו, אמר אביו מה אעשה, אם אומר לו 'איני מראה אותה לך עכשיו', הוא אומר 'כעורה היתה', לפיכך לא רצה להראותה, לסוף אמר לו: ראה אותה, ותדע אם כיזבתי לך, ובשביל שלא האמנת בי, קונם שאין אתה רואה אותה

בביתך, אלא לבנך אני נותנה, וכך הקב"ה אמר לישראל 'טובה הארץ', ולא האמינו, אלא אמרו 'נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ', אמר הקב"ה אם מעכב אני עליהם, הם אומרים על שאינה טובה לא הראה אותה לנו, אלא יראו אותה,

ובשבעה שאין אחד מהם נכנס לתוכה, שנאמר 'אם יראו את הארץ אשר נשבעתם לאבותם וכל מנאצי לא יראוה', אלא לבניהם אני נותנה, ע"כ. ובאמת אם לא הרעו המרגלים להוציא דיבה, היו נכנסין [אפילו אחר שבקשו לראות את הארץ], 'כי מפי עליון לא תצא הרעות', רק שנתן להם מקום לטעות, ואולם 'לו חכמו ישכילו זאת' להתגבר על יצרם, היה הכל מתוקן מכל מקום.

וזהו שאמר 'וישלח אותם משה ממדבר פארן', שיקחו מוסר ממה שאירע למרים, ואם תאמר איך נביא

תולדות בעל ילקוט סופר זי"ע

ח' סיון אסרו חג דשבעות שנת תרע"ח, הבוקר אור והאניה קרבה לגבולינו ק"ק פאקש, ורבינו בלב שמח שם לדרך פעמיו ליסע לעיר וואשארהעלי לראות בכבוד התורה, ולהיות מוכן ליום הזה, יום אשר נפשו הטהורה קיוותה לגיל ולשמוח בישועת ה' אשר זכה להגיע ליום העלות בן אחיו הרב מו"ה מנחם סופר, אשר נתגדל על ברכי יוסף ואהבו לו כבנו ממש, על כסא הרבנות דקהל יראים דשם.

וביום ג' שנכפל בו כי טוב ל' סיון בא רבינו ז"ל להעיר וואשארהעלי, וכל העם מקטן ועד גדול רבנים גדולים ויראי ה' אשר באו מרחוק ומקרוב ליתן כבוד לתורה, ששו לקראתו, והשיבוהו בראש המסובים, ובצמא שתו אמרותיו הטהורים כי נעמו. וכאשר ראה חובת הקודש ואהבה לתורה מורשה טמונה בקרב כל, עוז התאזר לקרב הלבבות לאביהן שבשמים ביתר שאת, ונענה לבקשת האקרו"ט דשם, ועלה הבמתה בשבת קודש ודרש דרש בהתלהבות נפלאה דברי מוסר משוחים בשמן אהבה ודבריו כאש בוערת לה' ולתורתו, הדליק אור היראה הטהורה בלבבות השומעים כדרכו בקודש מאז, ועוד הטה אוזן קשבת לדבריהם למלא עוד שבוע אחד בקרב עם קודש להרים דגל התורה ויראה.

ביום א' כ"ב סיון אין ויהי אלא לשון צרה, יום בוקה מבוקה ומבולקה, אף כי חולשה גברה על רבינו ז"ל, אזר כגבור חלציו ועמד הכן לנסוע דרך רחוקה לשוב לביתו למלאכתו מלאכת הקודש אשר עלה למעלה ראש וכו', ועתה אהה אוי ואבוי, פתאום בא שודד ונגדע קרן תפארתינו הודנו ופארינו עטרת ראשינו ז"ל, ועודנו עמד בבוקר השכם מעוטף בטלית ותפילין לשפוך שיח לפני אדון כל, ועוד ישב רבינו לכסא שופט צדק לגלות דעתו הטהורה כפי דת התורה בהלכה ברורה, ובפעם אחת חולשה גדולה נופלת עליו, ושכב עלי ערשו להשיב נפשו אליו, וכל העם העומדים סביבו האמינו כי עוד יוסף חי אתנו, אבל אהה אויה לנו, כי גברה עליונים על התחתונים ונשבה ארון אלקים, רבינו מאורינו משוש לבינו איננו.

ראיה ממה שנענשה מרים על שהוציאה דיבה על אחיה, שלא יוציאו שם רע על עצים ואבנים, ולזה אמר ששלח אותם 'על פי ה' , שאמר שהיא 'ארץ טובה', ושהם ילכו לחזק האמונה, נמצא במה שהוציאו דיבה, 'על ה' תלונתם', שיעד להם ארץ טובה, לכן היה תועלת שיקחו מוסר ממה שאירע למרים במדבר פארן, לכן שלחם 'ממדבר פארן' שיקחו מוסר לאשר הוא 'על פי ה' , שילכו לחזק דברו יתברך שאמר שהיא 'ארץ טובה'.

כולם אנשים ראשי בני ישראל המה. כי אמר 'ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני

ישראל', כי כוונת השילוח היה שיהיה אז עולם התיקון ותחיית המתים, שכן היה אילו נכנס משה לארץ ישראל, היה הארץ לבני ישראל ממש היינו השבטים, שהיה אז תחיית המתים ועולם התיקון, ולהיות שכל ישראל כלולים בשבטים, כמו כן מרגלים אלו 'ראשי בני ישראל המה, כמו שהגוף נכלל בראש שהוא העיקר, כמו כן אלו הנשיאים בשעה שנשלחו.

לע"נ הג"ר שמואל ב"ר ראובן פיבושיץ זצ"ל
יא"צ כ"ה סיון

מילה אם יש לו תשלומין, ואם הוא מצוה שהזמן גרמא. המג"א (סי' תרפ"ז סק"ה) כתב בנוגע מילה ומגילה שאין שהות לקיים שניהם, דיקרא המגילה, משום דיכול למול בתשיעי. והקשה האבני נזר (יו"ד סי' שי"ט), שהרי מילה בזמנה דוחה שבת, וא"כ ודאי דדוחה קריאת המגילה.

ותירץ האבני נזר לפי מה שכתב הרוקח (הלכות סוכות סימן ר"כ), וז"ל: מילה שזמנה קבוע ביום השמיני ימול, לא הוי מצוה שזמן גרמא, שהרי אם לא נימול בזמנו, כל הימים שיבואו תשלומי דיום שמיני נינהו, עכ"ל. הרי דמילה

שלא בזמנה תשלומין דשמיני, ולכן נוחא דברי המג"א דיוכל למול בתשיעי, והשמיני יש לו תשלומין, אבל קריאת המגילה אין לו תשלומין.

אבל א"כ קשה דמדוע מילה בזמנה דוחה שבת, הרי יש לו תשלומין, והרי מהאי טעמא לא נדחה שבת בשביל חגיגה, משום שהחגיגה יש לו תשלומין. ותירץ האבני נזר לפי מה שאמרו בחגיגה (דף ט. ב) בנוגע נזיר, דאע"ג שמביא קרבן אחד על טומאות הרבה, אבל אם נטמא ביום השמיני, שהוא ראוי להביא קרבנות ולהתחיל מנין נזירותו מתחילה, צריך להביא קרבן מיוחד על הטומאה השנית, דכיון שכבר נתחייב בקרבן הטומאה, לכן אמרינן דזו טומאה אחרת. אבל אם נטמא לבלי שמיני, אמר חזקיה דאינו מביא אלא קרבן אחד, דכיון דלא יצא מטומאה הראשונה לשעה שהיא ראויה להביא עליה קרבן, לא נתחייב

א' פרשת שלח כ"ב סיון
יומא דהילולא של בעל הילקוט סופר זי"ע
הרה"ק רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר זוסמאן סופר זי"ע
אם לא עכשיו אימת! עכשיו הזמן לקיים צוואת הילקוט סופר זי"ע
"מי שילמוד או יפרסם דברי, אטיב אני עמהם להמליץ טוב בעדם לפני קל חי. ואם יבואו על קברי, אז גם אני אשתחוה לפני שומע קול בכיות עמו ישראל ברחמים, ואצטרף תפילתי עמהם לטוב להם כל הימים!!"

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!
פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בלייבט מקח!"
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

מרח הגר"י אברמסקי התדפק פעם על דלת אחד הגבירים לצורך מצוה חשובה, הלה תרם, אבל ביקש ממרח הגר"י תשובה על שאלה: אני עובד על הכסף הזה הרבה זמן, ואתה לא עושה כלום, ולמה אמרו חז"ל 'גדול המעשה יותר מהעושה'. מרח הגר"י ענה לו: כשדפקתי על דלת ביתך, התדפקו אצלי שרירי הלב מחשש שמא תגרשני מהבית, ועל דפיקות הלב הללו משלמים. למעשה כשסיפרו זאת למרח הגר"י קנייבסקי זצ"ל, אמר שהוא פירש שכשהגביר נותן את התרומה הוא מרגיש שנתן, והמקבל מרגיש שקיבל, ולשניהם ישנה הרגשת סיפוק מהמצווה שנעשתה, אבל המעשה הוא המתווך בין הנותן למקבל לא מרגיש שנתן, ולא מרגיש שקיבל, ולמרות זאת הוא נתרם לקיום המצווה, ולכן גדול המעשה יותר מהעושה.

ונמולו מקרא ד'המול לכם כל זכר', דמ"מ מצות 'וביום השמיני ימול' יעקר לגמרי, דאם לא יהיה שבת זמן מילה כלל, לא יהי' לו תשלומין ויעקר לגמרי מצות 'וביום השמיני ימול'. ולא דמי לחגיגה דכתיב 'וחגותם אותם שבעת ימים', דיקויים קרא ד'ביום השמיני תשלומין, משא"כ הא קרא ד'ביום השמיני ימול' לא יקויים כלל, ולא נמולו רק מקרא אחר ד'המול לכם כל זכר', עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר באגלי טל (מלאכת טוחן אות ו' בהג"ה), וז"ל: לכאורה לעולם לא ידחה שבת מילה, כמו חגיגה משום שיש לה תשלומין כל שבעה, אך התירוץ, שאם לא ידחה שבת ולא יהיה שבת זמן שום מילה, לא יהיה לה תשלומין, נמצא לפי האמת דמילה עצמה דוחה שבת ויש לה תשלומין, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].

לע"נ הג"ה אברהם ב"ר אליהו חיים אדלר זצ"ל י"א צ"כ ז"ס יוסף
שונא מתנות יחיה. הרמב"ם (פ"ה מהלכות דעות ה"ב) כתב, וז"ל: כשהחכם אוכל מעט זה הראוי לו, לא יאכלנו אלא בביתו על שולחנו וכו', ולא ירבה סעודותיו בכל מקום ואפילו עם החכמים, ולא יאכל בסעודות שיש בהן קיבוץ הרבה, ואין ראוי לו לאכול אלא בסעודה של מצוה בלבד כגון סעודת אירוסין ונישואין, והוא שיהיה ת"ח שנשא בת ת"ח, והצדיקים והחסידים הראשונים לא אכלו מסעודה שאינה שלהן, עכ"ל.
והנה בפסחים (דף מט.) תנאי: אמר ר' שמעון כל סעודה שאינה של מצוה, אין ת"ח רשאי להנות ממנה, כגון מאי אמר ר' יוחנן כגון בת כהן לירשאל, ובת ת"ח לעם הארץ, ע"ש. וכתב הכסף משנה שם, וז"ל: מה שכתב הרמב"ם 'ואין ראוי לו לאכול אלא בסעודה של מצוה', נראה שזהו דרך מוסר, דאילו בפסחים לא אמרו אלא כל סעודה שאינה של מצוה אין ת"ח רשאי להנות ממנה, כגון מאי א"ר יוחנן כגון בת כהן לירשאל ובת ת"ח לעם הארץ, דמשמע דוקא הני לפי שיוודים מגדולתם, אבל שוים שרי, עכ"ל.
ונראה לי דהוא ממה שאמרו (חולין מד): ר' אלעזר כי הוי משדרי ליה וכו' וכי הוי מזמני ליה [לאכול אצלם], לא אזיל, אמר לא קא בעי מר שאחיה, דכתיב ושונא מתנות יחיה, ע"כ. ובודאי היינו בסעודת הרשות, דאלו בסעודת מצוה, מי לא שמיע ליה דברי ש' אומרים (פסחים קיג): בהא דשבעה אונשים שהם כמנודים לשמים, דיש אומרים אף מי שאינו מיסב בסעודה של מצוה. וכן לא יתכן דמיירי בסעודה שאינה של מצוה, כגון בת ת"ח לעם הארץ, דזו בלאו הכי אסור, ולא משום שונא מתנות. ועל כרחך דהתם היינו כל סעודת הרשות זולת סעודת מצוה לא הוה אזיל משום שונא מתנות יחיה, וזה שכתב הרמב"ם כאן, דמיירי ג"כ לאכול בבית אחרים, דאילו בביתו מי סלק"ד דיהיה אסור לאכול אלא סעודה של מצוה, והרי בתענית (דף כב:) אמר רב יהודה אמר רב וכו' ויהי האדם לנפש חיה נשמה שנתתי בך החייה. אבל צריך לומר דמיירי לענין לאכול בבית אחרים, וזו נפקא ליה מהך דר' אלעזר הנ"ל דהוי מזמני ליה לא הוה אזיל משום שונא מתנות, כן נראה. ודע דיש קצת צ"ע במה שכתב הרמב"ם 'ועד דיש קצת צ"ע במה שכתב הרמב"ם' 'הצדיקים והחסידים הראשונים לא אכלו מסעודה שאינה שלהן', משמע דקאי אפי' אסעודת מצוה, וצ"ע והרי יש אומרים דהוי כמנודה לשמים וכו', ויש לישב.

איברא צריך טעם מדוע פסק הרמב"ם כר' אלעזר, והרי שם בחולין אמר ר' זירא כי הוה מזמני ליה הוי אזיל, אמר אתייקורי הוא דמתייקרי ביה, ע"ש וברש"י שפירש הטעם לפי שהנאתם

בקרוב הראשון, ואין לו תשלומין. ואילו ר' יוחנן אמר, דהואיל וטבל לטומאתו ראשונה והעריב שמשו נתחייב בקרבן, ואע"פ שאין מקריבין בלילה, יש לו תשלומין, משום דלילה לאו מחוסר זמן הוא, ולכן מיקרי זמן הראוי להבאת קרבן.
וחזינן, דלא שייך תשלומין לקרבן חגיגה אלא אם בלילה של תחילת החג הוא זמן הראוי להבאת קרבן. ולכן אם לא היה מילה דוחה שבת, ולא היה שבת זמן מילה כלל, אז לא היה שייך לזה תשלומין, כמו לילה דאם הוא לאו זמן קרבן, לית לה תשלומין. ואף שעדיין היו מצוין למולו, כמו גדול שחל עליו החיוב בגדלותו, וכן גר שנתגייר, מ"מ מצות שמיני היה נדחה לגמרי, וזה אי אפשר שיבטל מצות 'ביום השמיני' לגמרי בנולד בשבת, ולכן על כרחך צריך לומר דמילה הוא זמנו בשבת, ודוחה שבת, ולכן שייך תשלומין. וז"ל האבנ"ז: לפי מה שכתב הרוקח דמילה שלא בזמנה תשלומין דשמיני, לפ"ז לא היה דוחין שבת משום הבזמה, שהרי יש לו תשלומין, ומהאי טעמא לא נדחה שבת בשביל חגיגה, משום שהחגיגה יש לו תשלומין. אך אם לא היה דוחה שבת ולא היה שבת זמן מילה כלל, לא היה לו תשלומין. דבש"ס חגיגה (ט.) מבואר דלילה כיון דלאו זמן קרבן לית לה תשלומין, רק למ"ד לילה לאו מחוסר זמן יש לו תשלומין. ובמשנה כריתות (ז.) מדמי שבת ללילה, רק משום ששבת אע"פ שאינו ראוי לקרבן יחיד ראוי לקרבן צבור, חשיב זמן קרבן טפי מלילה שאינו ראוי לשום קרבן. וא"כ אם לא היה מילה דוחה שבת, לא היה שבת חזי לשום מילה ולא היה לו תשלומין, ואף שעדיין ה' מצוין למולו, כמו גדול שחל עליו החיוב בגדלותו, וכן גר שנתגייר, מ"מ מצות שמיני היה נדחה לגמרי. משא"כ בחגיגה שהזמן יש לו תשלומין, היינו שהחיוב שיש עליו מחמת הזמן יש לו תשלומין, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר בסימן של"ח, וז"ל: הא דמילה דוחה שבת אף דאפשר בתשיעי, וחגיגה אינו דוחה שבת משום דיש לו תשלומין כל שבעה, ומילה בשמיני נמי כתב הרוקח שמילה שלא בזמנה תשלומין דשמיני הוא, וא"כ איך ידחה שבת. וא"ת דהא מקרא ילפינן, גילף מינה נמי לחגיגה דכהאי גונא חשיב קבוע לו זמן. אך התירוץ הנכון לזה עפ"י המבואר במשנה כריתות (דף ז'): שאם לא היה שבת ראוי לשום קרבן, ה' דומה ללילה ולא היה זמן קרבן כלל, ולא היה לו תשלומין, כמו לילה למ"ד לילה מחוסר זמן דאין לו תשלומין. וא"כ אם לא היה מילה דוחה שבת, ולא היה שבת זמן מילה, לא היה לו תשלומין לשמיני. ונהי דמ"מ היה נשאל אח"כ מקרא ד'המול לכם כל זכר', כמו אם היה חולה בשמיני אף דאינו בר תשלומין מ"מ נמול, מ"מ קרא ד'ביום השמיני ימול' היה בטל אצל תינוק זה כיון דאין תשלומין לשמיני, וע"כ שוב דוחה שבת, עכ"ל.
וכ"כ בסימן ש"מ (אות ט"ז), וז"ל: הא דגילתה התורה מילה דוחה שבת, אף דאפשר למולו אחר שבת ואין לו זמן קבוע, ובקרבנות כהאי גוונא לא דחי, דחגיגה אינו דוחה שבת משום דיש לו תשלומין כל שבעה, אף דמחויב לכתחילה להקריב בראשון, י"ל דהיינו טעמא דמילה משום דמילה לאחר ח' הוא משום תשלומין, ואם מילה לעולם לא ידחה שבת, הרי השבת לא חזי לשום מילה ולא יהי' לו תשלומין, כמו לילה דאין לו תשלומין, לכן דוחה שבת ולא חשיב אפשר לעשות אח"כ. אבל אם היה אפשר שיאסר למול בשבת ולמולו אח"כ, לא היתה התורה אומרת למולו בשבת, וכמו בקרבנות דהיכא דאפשר למיעבד בחול אף בדיעבד, שוב אינו דוחה שבת וכו'. וניחא הא דמילה בשמיני דוחה שבת ולא אמרינן נמתין עד אחר שבת

סגולה פאר ערליכע קינדער
סגולת אריה'ק הכרדוטס הרה"צ מאראד זצ"ל

ארייבענגען ידאת חטא אין איירעע קינד וז"ל א שטיין ביי קבדי צדיקים.

דואס טוהט מען דורות ישרים:

- א ת"ח יוד"ש וואס טוהט עס שוין
- מלאוט איר וויסען ווען די שטיין אסאך אריין צו העלפן אירן.
- וועט עס טוהן פאר אייר יעושה כרייאט, באמנות, קאפייערעשל.
- יעדע נאמען אין א באווערע שטיין, באווערע עבודה און חמלת פאר א לענגערע צייט.
- אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, רביעות, אויף אפט עס די ריכטיגע חס.
- רביעות וועג און אויף וועג מען עס נישט.
- משייבט די נאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אויף ווי אלע שישות'ן די שטיין בלייבט אין דעם אויפגען 2 טאגן.
- דאוואגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אין דעם סגולען דאסן פון מען דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה'ק און אר"י: בשר חלב (אומגען ווי חזן ווי אריה'ק), שיהב'ך לב לשים לנפש (סירישט די נאנצע מענטש), ונחא מלאים (הטעם וועג וועג וועג), מקוון עס געבען פון מעש.

פאר פרטים וועט-טקסט מען דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. נחנת דקדושה מכל י"ח

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר: **בעודי בחיים אני מונע עם כל העולמות, ולאחר פטירתו אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתו** (ספר מנחם ציון). נתפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

היא במה שאני סועד אצלם ונמצא אין זו מתנה. ולדבריו א"כ רשאי להנות מסעודת הרשות של אחרים, דבדאי קאי אסעודת הרשות ג"כ, ואפי' הכי היה נהנה, ומדוע לא ביאר הרמב"ם חילוק זה דהיכי דמתייקרי ביה וליכא משום שונא מתנות שרי.

ונראה לי, דהנה בב"ב (דף יג:) לענין שותפים בקרקע בדינא דגוד או אגיד, תניא: אמר לו טול אתה בשוה ואני פחות ממנו, שומעין לו, רבן שמעון בן גמליאל אומר אין שומעין לו וכו', משום דאמר לו במתנה לא ניחא לי, דכתיב ושונא מתנות יחיה, ע"כ. וע"ש בפוסקים שם דטעמא דתנא קמא דס"ל דשומעין ולא מצי אמר לא ניחא לי במתנה, משום דס"ל דכיון דחבירו נותן לו לטובת עצמו כדי שיחלקו בשדה, ואינו חפץ בטובתו של זה כלל, לא קאי כלל קרא דשונא מתנות, שהרי אינו נותן לו רק לו, ולעצמו ולטובתו הוא דורש.

והנה הוא ממש הך דהכא פלוגתת ר' זירא ור' אלעזר, דר' זירא ס"ל כיון דהנותן מתייקר בו ולטובת עצמו דורש, לא קאי על זה שונא מתנות, והיינו על כרחך כתיב דרשב"ג, דאלו לרשב"ג דס"ל גם התם שונא מתנות, אע"ג דהנותן מתכוין לטובתו דחפץ בחלוקה, אפי"ה הלה מצי אמר שונא מתנות, והכי נמי דכותיה, אף דמתייקרי ביה אסור המקבל לקבל מתנה. ולפי זה יובן דהרמב"ם לטעמיה דפסק כרשב"ג דהתם וכו', וא"כ דס"ל התם דאע"ג דנותן מכיון לטובתו מ"מ מצי אמר שונא מתנות, הכי נמי הכא ממילא לית הלכתא כר' זירא אלא כר' אלעזר, דאע"ג דהנותן מתייקר בהם אסור לקבל וראוי לו להיות שונא מתנות ויחיה, כן נראה לי. ובגיטין (דף לח:) בהא דאמר ר' יהודה אמר שמואל המשחרר עבדו עובר בעשה, ופריך מעשה בר' אליעזר ששחרר עבדו והשלימו לעשרה, ומשני מצוה שאני, וכתב הר"ן שם בשם יש מפרשים הטעם דמצוה שאני, משום דהא דאסור לשחרר עבדו הוא משום 'לא תחנם', לא תתן להם מתנת חנם, וכיון דלדבר מצוה הוא, לטובת עצמו, ולא לטובת המקבל, ליכא בזה משום מתנת חנם עכ"ד. ונראה דהיינו ג"כ רק אליבא דת"ק דרשב"ג דס"ל הך סברא דכל שהנותן מכיון לטובתו לא מקרי מתנה, הוא הדין הכא לענין מתנת חנם, אכן לרשב"ג דס"ל התם דמיקרי מתנה אע"ג דהנותן מכיון לטובתו, הכי נמי דכותיה אע"ג דהמשחרר מכיון לשם מצוה, מ"מ עובר משום מתנת חנם וכו'. ולפי דעת הפוסקים שהביא הרא"ש (בפ"ק דב"ב) דס"ל להלכה כתיב דרשב"ג דכיון דהנותן מכיון להנאתו רשאי המקבל לקבל, וליכא משום שונא מתנות, הוא הדין הכא אף בסעודת הרשות כל שאינה נשיאת בת ת"ח לעם הארץ רשאי להנות משל אחרים היכי דמתייקרי ביה, וכחאי דר' זירא, כן נראה. ועיין בחולין (דף צה:) בעובדא דרב איקלע לבי רב חנן חתניה לסעודת נשואין דבר ברתיה, ולא אכל דהוה סעודת רשות בת ת"ח לעם הארץ, ורב לא אכיל מסעודת הרשות, ע"ש. ואינו מובן דקדוק הלשון 'ורב לא אכיל', דמשמע דוקא רב, והלא באמת כן צריך וחיוב על כל ת"ח כדתניא בפסחים שם.

ונראה לי דדוקא קאמר רב, דהנה התוס' בב"מ (דף סז:) כתבו דרבינא לא היה רוצה ליטול השם לעשות עצמו כתיב ע"ש. הרי דאף להחמיר על עצמו לא היה רבינא רוצה היות כתיב, וא"כ הוא הדין לענין סעודת הרשות שאמרו רק ת"ח, אין הכל רוצים ליטול השם. אך רב שמצינו (יומא פו.) דאמר היכי דמי חילול ה', כגון אנה דשקילנא בשרא מטבחא ולא היבנא דמי, וע"ש דמתבאר דרב היה מחשיב עצמו לת"ח, ועל כן קאמר דר'ב לא אכיל מסעודת הרשות, כן נראה. (אוצר המלך פ"ה דעות ה"ב).

לזכות חביו. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח
דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם. וכתב האור זרוע (סימן שי"ד): אמרו ישראל למשה, מלפנינו מילה, מאחרינו מה זכות יש, אמה להם משה השליכו ציציותיהם לאחוריהם.

ויש לומר על פי מה שפירש אמו"ר הגאון נ"י נוסח תפלה 'הסר שטן מלפנינו ומלאחרינו', על פי מה שפירש הבינה לעתים הפסוק 'צנים ופחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם', והכוונה, דלעשות מצות ה' צריך זריזות וחמימות בשלהבת ה', ולעשות עבירה צריך עצלות, ומי שעושה להיפוך, בעבירה חמימות, ובמצוה קרירות,

זה 'דרך עקש', וזה הכוונה 'צנים ופחים בדרך עקש', היינו 'בדרך עקש', ההיפוך ממה שצריך, שיש לו חמימות בעבירה וקרירות במצוה, 'שומר נפשו ירחק מהם', וזה הכוונה 'הסר שטן מלפנינו ומאחרינו', היינו 'מלפנינו' לעבירה מושך לפניו בחמימות, ולהיפך במצוה 'לאחרינו' גורם לו לעצלות. ועל כן מתפללים ומבקשים 'הסר שטן מלפנינו ומלאחרינו', עכ"ד.

וזה מה שאמרו: 'אמרו ישראל למשה מלפנינו מילה', שנגד התאוה מועיל המילה להחליש התאוה, ומזה בא קרירות לעבירה, אבל 'מאחרינו מה זכות יש', היינו נגד העצלות ובאיזה אופן יוכל להחליש העצלות ולבא לידי חמימות במצוה. ולזה אמר להם משה 'השליכו ציציותיכם לאחוריהם', שהוא מלשון 'מציץ', והיינו שישתכל שיש תכלית לאדם, 'וראיכם אותם' צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה, שזה עיקר התכלית, ממילא יתבונן שאין לאדם לעשות רק מצות ומעשים טובים.

הפטרה. וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים. 'מן השטים', דשם קלקלו בזנות, ויש לומר דלכך שלח שני אנשים משום יחוד, ובפרט במקום שטים, דשם קלקלו בזנות, ולפעמים המקום גורם, וכן הוא בטבע המקום כאשר נעשה בו מימי קדם דבר גדול הן לחסד והן לשבט, כאשר מגיע אדם לשם, מתעורר שוב הדבר ההוא.

וכפי שפירשו מאמר המדרש בפרשת וישב עה"פ 'ויאמר נסעו מזה', דהיינו ממדותיו של מקום, דשכח היה מקום לעורר אהבת אחים, כי שם נראה מגן גיבורים אשר שמעון ולוי מסרו נפשם בעד דינה אחותם, והאיך התנכלו להמית יוסף אחיהם. אבל נסעו ממידות של מקום זה, ע"כ. וכן שטים היה מקום מסוגל לחטא, על כן שלח שני אנשים.

לע"נ הג"ר שמשון אהרן פולנסקי ב"ר אברהם יצחק זצ"ל אבד"ק טעפליק יא"צ כ"ח סיון

אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי וגו' אני ה' אלהיכם. נראה לי כי לכן יציאת מצרים מצוה לזכור כל כך ולכפול בו, כדי לאמת הגאולה לעתיד לבא, כאשר במצרים כבר היו משוקעים במ"ט שערי טומאה, ופתאום נתעלה ישועתו, ונעשו בני ישראל ראויים לבא בחמשים יום למתן תורה. הכא נמי 'למען תזכור' יציאת מצרים 'כל ימי חיך', שלא להתייאש מן הגאולה והתמורה. ועל כן סומכין בזה גאולה לתפילה, וזה 'אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים', אע"פ שלא היה להם שום זכות, כי אם על לעתיד לבא 'תעבדון את האלהים על ההר הזה', והיה יציאת מצרים בשביל 'להיות לכם לאלהים' לעתיד לבא, הכא נמי 'אני ה' אלהיכם' לעתיד לבא אע"פ שלא נשאר זכות, כי יציאת מצרים יעשה נפלאות על לעתיד לבא.

זכירת יציאת מצרים. נראה לי ענין זכירת יציאת מצרים, לדעת אלהים איך שופט כל הארץ, דאין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה, כי אם מראשית בא תוכחתו באות ומופת כמטה של משה אשר נהפך לנחש, ואחר כך דצ"ץ עד"ש באח"ב אשר כולן הן או יסורי הגוף או יסורי ממון, למען ישוב בתשובה ממעשיו, עד בסוף במכת בכורות ר"ל כי פתאום בא אידו. על כן אותו מידה של יציאת מצרים יהיה לכם לזכרון, לדעת את אלהי המשפט מראשית, להיטיב לכם באחריתו עם 'אני ה', משפיע חסדים, 'אלהיכם' ועושה משפט כן.

לע"נ הג"ר חיים ב"ר מרדכי פישל סופר זצ"ל בעל מחנה חיים יא"צ כ"ה סיון

ויקרא משה להושע בן נון יהושע. בתרגום יונתן: כד חמא משה ענותנותא דיהושע, אמר ליה יק יושיעך מעצת מרגלים. והענין הוא, דהמרגלים רצו עבודה ב'צורה' לבד, כמו שהיה במדבר 'לחם אבירים', לחם שמלאכי השרת ניזונין, ולא בהכנסת החומריות לקדושה, כעבודת ארץ ישראל במאכל אנושי, לכן היו אומרים 'ארץ אוכלת יושביה היא', והיינו דהארציות והחומריות הוא מסוכן שלא יהיה האדם נמשך אחריו ויהיה אבוד חלילה, וטוב יותר עבודה ברוחניות. וזהו כד 'חמא משה ענותנותא דיהושע', שמחשיב עצמו לאדם קטן

אפשר להשיג הספר בחניות הספרים המוכרות ליתר פרטים: 718.854.9897

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר

מנחתה חדשה

שהמחבר הרמ"ק מופת הדור
מגן רבי ברוך פינחס מסקאליע זי"ע

כתב בהקדמתו

'אקוה לה' מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של חיבת בראשית ברא יגן עליו שיחיה לו רפואה לכל אבריו'

יצא לאור ע"י מכון סל אורות
מהדורת כ"ס גוה במיוחד
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים
ליתר פרטים אפשר להתקשר ל
minchachadushe@gmail.com

דמעי קרא טיבלא והשתא תרומה, הקדש מעיקרא חולין והשתא הקדש, ע"כ. והיינו דנהי דיאוש כדי לא קני, אבל יאוש ושינוי השם קני, והקשה הרשב"א (גיטין נח). דאם יאוש כדי לא קני, הלא אז לית בכחו להקדיש ולתרום, וממילא אין כאן שינוי השם. וז"ל: ואי קשיא לך אי יאוש כדי לא קני היכי מצוי מקדיש לה. יש לומר כיון דשינוי השם אי נמי שינוי רשות קני, הקדשו וקנייתו באין כאחד, עכ"ל.

והקשה החזון יחזקאל וז"ל: תירוצו צריך ברור, דסוף כל סוף קשה איך חל ההקדש, שהרי הקדיש דבר שלא היה שלו בשעה שהקדיש, דלענין שיהא הקדישו הקדש, בעינין שיהא שלו בשעה שמקדיש, ואי יאוש כדי לא קני, הרי אין הגזלה שלו בשעה שהקדישה, ואיך הקדישו חל.

ולולי דמסתפינא יש מקום לומר אמנם יאוש כדי לא קנה, אבל ביאוש ושינוי רשות וביאוש ושינוי השם אז קנה הגזלן ביאוש לבד, ואין חילוק אם היאוש קדם או

שינוי הרשות קדם, (וכמו שיתבאר להלן), עכ"ל.

דהנה אמרו בב"ק (דף סו): אמר רבה, יאוש - אמרי רבנן דניקני, מיהו לא ידעינן אי דאורייתא אי דרבנן, אי דאורייתא, מידי דהוה אמוצא אבידה, מוצא אבידה לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דתיתי לידה קני ליה, האי נמי כיון דמייאש מרה קני ליה, אלמא קני. או דלמא לא דמייאש לאבידה, אבידה הוא דכי אתאי לידה - בהתירא אתאי לידה, אבל האי כיון דבאיסורא אתאי לידה - מדרבנן הוא, דאמור רבנן ניקני מפני תקנת השבים.

ובתוס' (שם ד"ה הכא) כתבו, וז"ל: אע"פ שאין יאוש מועיל באבידה בטר דאתאי לידה, מ"מ בעי למילף שפיר שיאוש קני בגזל בטר דאתאי לידה, שבמציאה נמי היה קונה לענין זה שלא יתחייב לשלם כי אם דמים כמו גבי גזל, עכ"ל.

והקשה החזון יחזקאל, וז"ל: כוונת התוס', דאי נקטינן שיאוש קונה בגזלן מדאורייתא משום שילפינן ממוצא אבידה, אז באבידה נמי אי נתיאשו הבעלים בטר דאתאי ליד המוצא, אין המוצא חייב לשלם אלא דמים כמו בגזל. אבל כיון דקיימא לן שיאוש כדי לא קני בגזלן, במוצא אבידה נמי אם נתיאשו הבעלים בטר דאתאי לידה, חייב

קח לך סניגור
הגאון האדיר שר התורה רבי יוסף ב"ר אפרים פישל ראזין זצ"ל
בעל הצפנת פענח
מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות צפנת פענח על התורה'
מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

בהשבת עצם החפץ כמו בגזל, עכ"ל. והנה עיקר דין יאוש דמהני באבידה, איתא בירושלמי (ב"מ ריש פ"ב): מניין ליאוש בעלים מן התורה, ר' יוחנן בשם ר' שמעון בן יהוذاק: כן תעשה לחמורו אשר תאבד ממנו ומצאתה, את שאבוד לו [היינו 'אשר תאבד'], ומצוי לך [היינו 'ומצאתה'], את חייב להכריז, ואת שאינו אבוד לו ומצוי לך, [אלא גם לך אינו מצוי, כגון ששטפה נהר], אין את חייב להכריז, יצא יאוש בעליו שאבוד ממנו ומכל אדם. וכתב החזון יחזקאל וז"ל: ומדיליף דין יאוש בעלים מאבודה ממנו ומכל אדם, נראה הא שבאבודה ממנו ומכל אדם הרי אלו שלו, הוא מדין יאוש בעלים, וממילא כחו של יאוש יפה בכל מקום. וכעין זה כתוב בהדיא רש"י (ב"ק סו. ד"ה מוצא אבידה).

ולפי האי ילפותא, מסתברא מילתא דכי מהני יאוש היינו דוקא בדבר אבוד ממנו, ולא מהני אלא כשנתייאש קודם דאתאי לידה של המוצא, דאז הוא עודנו דבר האבוד. אבל בטר דאתאי ליד המוצא והוא חייב בשמירתה ולהשיבה אל בעליה, אינו עוד דבר האבוד, ויאוש לא מהני בו. ואפילו בדבר שאין בו סימן אם לא נתיאשו הבעלים עד בטר דאתאי לידה לדין שקיימא לן יאוש שלא מדעת לא היה יאוש, כיון שנתייבש בשמירתה אם יביאו עדים דזה שלהם, אינו דבר האבוד, ולא מהני בו יאוש.

והיינו דמספקא ליה לרבה (ב"ק שם), אי גזילה הוה דבר האבוד, שהרי הגזלן דעתו לגזלה ולא להחזירה לבעליה, ומהני בה יאוש כמו דמהני באבידה אם נתיאשו הבעלים בעודנו אבודה, היינו טרם דאתאי ליד המוצא. או דלמא כיון דבאיסורא אתאי לידו והוא חייב בהשבתה, לכן כל זמן שהיא ביד הגזלן אינה דבר האבוד לבעליה, דאולי מתמת חיוב הכתוב 'והשיב את הגזלה אשר גזל', הוא מימלך ומחזיר את הגזלה לבעליה.

המדריגה, אולי ג"כ יחוש על עצמו שלא יהיה לו כח לגבור על החומריות, ועל כן יסיים ג"כ בסברת המרגלים, ועל כן כד חמא משה ענותותיה דייקא, אמר ליה יק ושייעך מעצת מרגלים. (אוצרות יוסף דרוש ד).

לע"נ הג"ר יצחק דרעי ב"ר חי זצ"ל יא"צ כ"ב סיון

בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'. ראשי וסופי תיבות גימטריה 'בושה יהל תרעא'. והכוונה על פי אומרים ז"ל (שבת לא): חבל על דלית ליה דרתא, ותרעא לדרתא עביד. הרי דקראו יראת שמים 'דרתא', והלימוד 'תרעא'. אך מה יעשה כשאין לו יראת שמים, על זה נתן לנו דוד המלך ע"ה עצה לאחוז במדת הבושה כאלו עומד בין אנשים, וכברכת ר' יוחנן בן זכאי (ברכות כח): 'הי רצון שיהא עליכם מורא ה' כאילו עומדים אצל בשר ודם'. ואמרו רז"ל (נדרים כ.)

עה"פ 'בעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו', זו הבושה, שכל שיש לו 'בושה' לא במהרה הוא חוטא, וזה 'הל' ותאיר לו את ה'תרעא' היינו התורה שלו כנ"ל, אמר כן יהי רצון.

אל תגעו במשיחי ולנביאי אל תרעו. ראשי תיבות 'אבות את', וסופי תיבות 'ב' פעמים תיבת 'לוי', והכוונה דזכות אבות ותורתנו הקדושה הנבטאת בא"ב מאות א' עד ת' זה 'את', וכהנים שבאים משבט לוי, וכן הלויים וזה ב"פ תיבת 'לוי', הם עומדים לישראל, אמר כן יהי רצון.

ויאמינו בדבריו ישירו תהלתו (תהלים ק"ו). יש לפרש 'ויאמינו בדבריו', מי שמאמין שהכל נעשה בדבר ה', 'ישירו תהלתו' תיכף כשאומר תהלים ומתפלל על כל צרה שלא תבא, היא אצלו כשירה, וזה 'ישירו', שבטוח שהש"ת יעזור לו, אמר כן יהי רצון.

לע"נ הג"ר יצחק שלמה ב"ר אברהם צבי אונגר זצ"ל אבד"ק חוג חתם סופר יא"צ כ"ב סיון

אין זה מברך אלא מנאץ. אמרו בב"ק (דף צד.): ר' אליעזר בן יעקב אומר, הרי שגזל סאה של חטין טחנה לשה ואפריש ממנה חלה, כיצד מברך, אין זה מברך אלא מנאץ, ועל זה נאמר ברוך ברך נאץ ה'. ובגמ' שם קחשיב את ר' אליעזר בן יעקב עם אלה הסוברים שינוי במקומו עומד, ולא אז החפץ הגזול מרשות הבעלים הראשונים אפילו אם נשתנה, וכיון שלא קנאה בזה שטחו החטים ואפאן, לפיכך כשמברך עליהן הוא מברך על דבר הגזול, ואין זה מברך אלא מנאץ.

והקשה החזון יחזקאל, דא"כ שלא קנה החטים, א"כ לא חל בכלל הפרשתו, ואין זה חלה כלל, וזה ברכה לבטלה, ואילו מהגמ' משמע דחל הפרשתו, רק דאינו יכול לברך כיון דהוא מנאץ. וז"ל: אמנם צ"ע כיון שלא קנה את החטים בשינוי, ואין העיסה של הגזלן, הלא החלה שהפריש מהן, אינו חלה, וברכתו שבירך על הפרשתה היא ברכה לבטלה. אולי יש לומר דמיידי הכא אחר יאוש, ובהפרשתו יש כאן יאוש ושינוי השם וקני, כדאיתא שם (דף סז): 'התם [מלבד היאוש], איכא שינוי השם, דמעיקרא טיבלא והשתא תרומה'. וכיון דע"י קריאת שם חלה נשתרש בחטא שקנאן, ומהני מעשיו להוציא את הגזלה מרשות בעליה, לכן כשמברך על הפרשתה ששנה אז בחטאו, אין זה מברך אלא מנאץ. ואף כי שבמאכיל לבניו לאחר יאוש הם פטורים מלשלם (ב"ק קיא), אבל לכתחילה אסור להם לאכול גזילה כזו אשר כשהיא בעינא חייב הגזלן להחזירה, ואם מברכים עליה ברכת הנהנין יש בזה משום [אין זה מברך אלא מנאץ].

אבל אם היה שינוי מעשה קונה, אז היה קונה את החטים כשטחנן קודם הפרשת החלה, ובשעת הפרשתה הוא מפרישה כדבר שהוא שלו מכבר, אז כשהוא מברך על הפרשתה אינו מנאץ, כמו שמברך תמיד על הפרשת חלה מעיסה שלו, עכ"ל. והנה אמרו בב"ק (דף סז): מיתבייב הגנב והגזלן והאנס הקדישן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר, [אלמא יאוש כדי קני], אמרי התם איכא שינוי השם,

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו 'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר מרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonny@gmail.com 732.510.0560

מרגלים, ואז לא יצא התקוממות נגד משה, אלא רק שלא רצו להלחם ולכבוש ארץ ישראל, ואלא המרגלים מתו באותו זמן חוץ מיהושע בן נון וכלב בן יפונה, ואח"כ נגזר שאלו מבין עשרים שנה ואילך ימותו במדבר, ולא בפעם אחת, אלא הזקן לפי זקנותו במשך ארבעים שנה, ולא היה כל כך ניכר, כיון שהעולם התנהג במשך הזמן ברגילות כמו שנהגו בני ישראל במדבר, ובניהם גדלו ונשארו ונכנסו לא"י, והם לחמו וכבשו והתנחלו, וזה היה בכח שמושה שלח את המרגלים, ומשה רבינו רעיא מהימנא ביקש אז רחמים מרובים בשביל עם ישראל, והשי"ת קיבל את תפילותיו, והשיב לו 'סלחתי כדברך', וזה היה הכל אחרי שליחות המרגלים בלי שהיה ח"ו התקוממות נגד משה, שהיה יכול להיות אם משה לא היה שולח מרגלים. ויוצא לפ"ז ששליחות המרגלים הצילו את עתיד האומה. וזהו הביאור לענ"ד שהשי"ת אמר למשה 'שלח לך אנשים', ובכח זה זכה משה שהקב"ה אמר לו 'סלחתי כדברך', וא"כ לא יצא ממושה שום תקלה, אלא אדרבה סליחה וכפרה, כך נלענ"ד בעומק הענין ליישב קושיא הראשונה.

ועכשיו נבוא ליישב מה היה חטא המרגלים שהם מתו במגפה, הא משה שלח אותם, והם השיבו מה שראו והבינו. ולענ"ד שמי שמעיין היטב בפרשה רואה כך שמושה שלח את המרגלים בכח האמונה בהשי"ת שיש בורא עולם ועשה לעם ישראל כל כך הרבה ניסים ונפלאות, ועכשיו ג"כ השי"ת יעשה לנו ניסים ונפלאות ונוכל לכבוש את כל ארץ ישראל, וזהו היה יסוד שליחות משה. אמנם אצל המרגלים היה יסודם רע, שהם הסתכלו הכל על דרך הטבע, ולא הסתכלו על כח האמונה בהשי"ת שהכל מתנהג בכח עליון בהשגחה פרטית. וזה שאמר משה למרגלים להסתכל בארץ ישראל אם יש בה עץ אם אין, וזהו תמוה הא משה ידע שגדלים עצים בארץ ישראל, הלא היא ארץ זבת חלב ודבש. אבל רש"י כתב דכוונת משה היה אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בוכותו, והיינו שאמר משה שאתם צריכים לדעת שהכל מתנהג על פי השגחת הבורא עולם, ועל הכל יש דין וחשבון, ולא מתנהג על פי דרך הטבע, ולכך משה אמר למרגלים שתסתכלו על זכויות המקום שאתם באים שמה לרגל אם יש שמה אדם כשר שיגן עליהם, כמו שהרמב"ם פוסק בהלכות תשובה שאם יש מדינה שיש בה רוב מצות, זהו נקרא מדינה של צדיקים, רוב עונות זה מדינה של רשעים, מחצה על מחצה בינונית. והרמב"ם מוסיף שיש פעם שאם אדם עושה מצוה אחת גדולה מאוד זה שקול כנגד הרבה עוונות, וזהו נקרא רוב זכויות, ויכול לזכות את כל המדינה לזכות. וא"כ לפ"ז מבינים מה שמושה אמר למרגלים שלא תסתכלו על גבורתם של אנשים הגרים שם, אלא רק על הזכויות שלהם, אם גר שם צדיק גדול מאוד שיש לו הרבה זכויות זהו קובע, אבל משה הזהיר אותם שאין צדיק כזה שם, כמו שמבואר במדרש שמושה אמר להם שאין להם זכויות, והם ברוב עוונות לגמרי, דהא למה הקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים לפני הזמן, מפני שכבר מלאו עוון ארץ כנען, וארץ ישראל מקיאה את יושביה הרשעים, ולכך עם ישראל כבר עכשיו ראויים ליכנס לארץ ישראל, וא"כ זהו היה עיקר שליחות של משה שהעיקר זהו האמונה, וכח רוב המצות שזהו קובע, אבל המרגלים באו בעיקר בכח הטבע, והם ראו שיש לאנשי כנען כח שהם חזקים מאד, ולא נוכל להלחם נגדם, אפ"כ כי עז העם היושב בארץ וגו' עמלק יושב בארץ הנגב וגו' לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו' כביכול כלפי מעלה כמו שמפרש"י, וא"כ המרגלים באו והשיבו בחוסר אמונה ובטחון בהקב"ה, והוציאו דיבת הארץ שהרבה אנשים מתים שם, וא"כ באמת חטאו מאוד, ולא השיבו בדרך שמושה שלח אותם. ועכשיו מובן מה היה חטא המרגלים, שנשכחו בכפירה בכח עליון, והם תלו הכל בדרך הטבע, ולכך נענשו מאוד מהר שמתו במגפה, ודו"ק כי דברינו נכונים.

אך כל זה בעודה הגזילה תחת יד הגזלן ועוד לא נשתרש בחטא, נקטינן שאינה דבר האבוד לבעליה, דאולי מימלך וישוב ויחזירנה לבעליה, ולא מהני בה יאוש. אבל אם הוציאה מרשותו, ומכרה ונתנה לאיש אחר, או שהקדישה או שקראה עליה שם תרומה, הרי החליט בדעתו להשתרש בחטא ולא להחזירה לבעליה, ונעשתה עכשיו דבר האבוד לבעליה ומהני בה יאוש וקנאה באותו יאוש, ומצי שפיר להקדישה והקדישו הקדש.

ובהנחה זו מבואר היטב לשון הרמב"ם (אישות פ"ה ה"ז): המקדש את האשה בגזל או בגניבה או בחמס, אם נתיאשו הבעלים ונודע שקנה אותו דבר ביאוש [כלומר דוקא שנודע שהיה כאן יאוש, אבל בסתם לא נקטינן שודאי נתיאשו הבעלים] הרי זו מקודשת, עכ"ל. הרי מלשונו משמע 'שקנה אותו דבר ביאוש', אע"פ שמבלי שינוי רשות לא מהני יאוש.

אלא על כרחך בשינוי רשות כמו הכא שנתן הגזלה להאשה לקדשה בה, קנה הוא אז ביאוש לבד, וקנתה האשה ממנו ומקודשת, דהוי עכשיו הגזילה כמו דבר האבוד לגבי הנגזל, וחל עליה היאוש, וקנה הגזלן הגזילה ביאוש, וקנתה האשה ממנו ונתקדשה בו.

והשתא דאתינן להכי שביאוש ושינוי רשות הגזלן קונה ביאוש, משום שבאופן כזה הוה הגזלה דבר האבוד לבעליה וחל היאוש, אז אין חילוק אם היאוש קדם או שינוי הרשות קדם, עכ"ל.

אבל הקשה החזון יחזקאל, דהיכן מצינו שיאוש ושינוי השם עדיף משינוי מעשה, דשינוי מעשה במקומו עומד ולא קנה הגזלן, ואילו ביאוש ושינוי השם הוא קונה. ותירץ וז"ל: יש לומר אמנם כן דשאני יאוש ושינוי השם, או יאוש ושינוי רשות, שאין הקנין ע"י שינוי השם, ולא ע"י שינוי רשות, אך השינוי השם או השינוי רשות המוכיחים שהגזלן אישתרש בחטא ואין בדעתו להחזיר את הגזלה לבעליה, עושים את הגזלה כדבר האבוד חסד הנגזל, וחל עליה היאוש, והוא קונה ביאוש שהבעלים מתייאשים, ואין דעתם עוד עליה לתבוע עצם החפץ מיד הגזלן. אבל בשינוי מעשה אין כאן יאוש המועיל, שכל זמן שהחפץ הוא ביד הגזלן, אפילו אם עשה בו שינוי אינו דבר האבוד כלפי הבעלים, דאולי מחמת חיוב הכותב 'והשיב את הגזלה אשר גזל', הוא מימלך ומחזיר את הגזלה לבעליה.

לע"נ הג"ד בנימין זאב ב"ר אברהם יעקב צוקר זצ"ל י"א צ"כ סיון

שלח לך. המפרשים הקשו מהו הלשון 'שלח לך'. והנה מבואר בחז"ל שבתחילה נתקבצו אצל משה לשלוח מרגלים ולא רצה, ואמר להם כבר הבטיחני ה', ואמרו לו כי העמים יודעים בנו שאנו באים לירש אותם והם מטמינים את ממונם,

וכשיגיעו ישראל לא ימצאו כלום, ונמצא דבר ה' בטל ח"ו, ואז ייטב הדבר בעיני משה' מה שאמרו 'ויחפרו לנו את הארץ', פי' החפירות שמתמינים בהם ממונם, כיון ששמע משה כך נלכד בידם, כך מבואר בדברי חז"ל. אבל זהו קשה דאין נלכד משה בידם, הא צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידם, וכל שכן תקלה גדולה כזאת. והנה המפרשים הקשו מה היה באמת החטא של המרגלים, הא משה שלח אותם, והם השיבו מה שראו.

ולענ"ד לתרץ הקושיא הא', דהנה האור החיים הקשה וז"ל: וא"ת קושיא לאלהינו למה לא מנע הדבר מהיות כך, ונראה לצד שראה שזולת זה היו פוקרים יותר ועושים בהלה יותר ממה שעשו בהליכת המרגלים וכו' עכ"ל. והנראה לענ"ד לומר אחרי שיש לנו דברי האור החיים שאם היו פוקרים יותר ועושים בהלה יותר ממה שיצא אחרי המרגלים, אז היה יוצא התקוממות נגד משה, וכל כלל ישראל היו עומדים בסכנה גדולה, כמו בקרח ועדתו, שכל עם ישראל ח"ו היו נבלעים באדמה, אלא כאן שמושה שלח

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוטט מתוך גליונות "מליצי יושר" שיוצא לאור עלים מדי שבוע בשבוע

הג"ר שלום איזון זצ"ל בעת הספוד בשנת ה'תש"ל של מרן בעל החזון יחזקאל זכרון: 'צנעוטי מאת רבינו לפרסם שהבטיח שימליץ טוב לפני שילמוד בסמיור, וכן לפני שיפיק את חידושי תורתו' (ובכבוד אמרי א"ת ח"ב עמ' רפ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המוכרות המפצה ראשית: גרינפעלד 718.633.8103

תוצאת נפתלי גרינפעלד

ליתר מרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonny@gmail.com 732.510.0560

תורה שבת

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת שלח גיליון קכ"ג (שנה ג') | סיון תשפ"ו

פנינים מאירים לשולחן השבת

פרד"ס התורה

פשט

למה העולה קודמת?

ושעיר עזים אחד לחטת (במדבר טו, כד)

רש"י מבאר הטעם שכתוב 'לחטת' - חסר א', לרמוז שבכל מקום החטאת קודמת לעולה, וכאן בחטא של עבודה זרה, עולה קודמת לחטאת.

בטעם הדבר מבאר רש"י 'כפי יקר', כי בכל חטא האדם חוטא במחשבה ובמעשה. תחילה חושב לחטוא ואחר כך עושה, ולכן מביא קרבן עולה לכפר על הרהור הלב, וקרבן חטאת על המעשה, והחטאת קודמת לעולה, כי המעשה חמור יותר מהרהור.

מה שאין כן בחטא של עבודה זרה, שהקב"ה מעניש על המחשבה ומצרפה למעשה (קידושין לט, ב), ועיקר החטא הוא בענין של אמונה, שהיא במחשבת הלב, ושאר המעשים הם רק נטפלים אל המחשבה, לכן מקריבים תחילה העולה על הרהור הלב, ואחר כך החטאת על המעשה.

רמז

ל"ט חוטים - ל"ט מלאכות

ויעשו להם ציצת (במדבר טו, לח)

רש"י כתב שנסמכה פרשת ציצית לפרשת המקושש שחילל שבת, לפי ששניהם שקולים כנגד כל המצוות. רמז נאה על השייכות בין ציצית לשבת אמר הגאון מוילנא ז"ע, כי הנה בשבת יש ל"ט מלאכות שאסור לעשות, המתחלקות לארבע קבוצות, 13 מלאכות בעשיית הנגד, 11 מלאכות בעשיית הפת, 7 מלאכות בעור, ועוד 8 מלאכות אחרות. כנגד זה יש גם בציצית ל"ט כריכות, והנהו לחלקם לארבע חוליות, 7 כריכות, אחר כך 8 כריכות, ואחר כך 11 כריכות, ועוד 13 כריכות.

דרוש

רשות הרבים במדבר

ויהיו בני ישראל במוֹדֵבָר וּמִצָּאוֹ אִישׁ מִקְשָׁשׁ עֲצִים בַּיּוֹם הַשֵּׁבִי (במדבר טו, לב)

מדוע הקדים הכתוב להודיע שמעשה זה היה במדבר, הרי הדבר מובן מאליו שכל הכתוב בחומש זה היה בזמן שהיו ישראל במדבר.

מבאר האור-החיים הק', על פי מה שאמרו בגמרא (שבת צו, ב) שהמקושש העביר ארבע אמות ברשות הרבים, ואמרו עוד בגמרא (שם ו, ב, לדעת רש"י) שבזמן הזה אין המדבר נחשב לרשות הרבים, רק כשהיו ישראל שרויים בתוכו היה המקום חשוב להיקרא רשות הרבים. ובכן יבואר הכתוב כמין חומר, שכאשר רצה להודיע את עון המקושש שהעביר ארבע אמות ברשות הרבים, הקדים לומר ויהיו בני ישראל במוֹדֵבָר - בעת ההוא היה למדבר דין רשות הרבים, ולכן כאשר וּמִצָּאוֹ אִישׁ מִקְשָׁשׁ עֲצִים בַּיּוֹם הַשֵּׁבִי וגו' היה מחויב מיתה כעבור על מלאכה דאורייתא.

סוד

תיקון חטא עץ הדעת

וּכְרָתוּ מִשֵׁם זְמוּרָה וְאֶשְׁפּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׂאֶהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים (במדבר יג, כג)

אמר הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב ז"ע, שהמרגלים שהיו כשרים באותה שעה, היתה להם כוונה עמוקה בהליכתם לארץ ישראל, לפעול את תיקון חטא עץ הדעת, ומובא במדרש (ב"ר ה, ט) שבחטא עץ הדעת נענשה גם האדמה, על כך שהקב"ה אמר לה להוציא עץ שטעם עזו ופריו שווה, והיא הוציאה רק עץ עושה פרי. והנה יש שיטה בגמרא (סנהדרין ע, א) שאילן שאכל ממנו אדם הראשון היה גפן, וזו כוונת הכתוב וּכְרָתוּ מִשֵׁם זְמוּרָה וְאֶשְׁפּוֹל עֲנָבִים 'אחד' - כלומר, הם רצו לפעול לתיקון חטא עץ הדעת וחטא האדמה, שיחזור הדבר לתיקונו עד שהזמורה והאשכול יהפכו להיות 'אחד', וגם לעץ יהיה טעם כמו הפרי, אולם וַיִּשְׂאֶהוּ - כיון שבאו לידי התנשאות וגאווה, לכן 'במוט' - כל כוונתם התמוטטה, ושוב היה 'בשנים' - לשני חלקים נפרדים, הפרי לעצמו עם טעם, והזמורה לעצמה בלי טעם.

מאדעות: המרגלים, המעפילים והמקושש מצוות: נסכים, עבודה זרה, הפרשת חלה וציצית

נושאי הפרשה: המרגלים • תפלה לבטול הגזרה • הענש על החטא • המעפילים וענשם • מנחת נסכים • הפרשת חלה • קרבן על עבודה זרה בשוגג • ענש לעובד עבודה זרה או מגדף במוז • המקושש • מצות ציצית • ולא תתגורו.

חלקו המרכזי של הפרשה עוסק בפרשת המרגלים, שארעה בשנה השנית לצאתם ממצרים. בחלק השני של הפרשה נלמד כמה מדיני הקרבת קרבנות בבית המקדש, לצד מצוות הנוגעות גם לדורות: הפרשת חלה, ופרשת ציצית.

ה. קמה שמן ויין

המקריב קרבן עולה, צריך להביא מנחת סולת עם שמן - הנשרפת כליל על המזבח, ויין - לנסך על הספלים במזבח. שיעור המנחה משתנה בין קרבן כבש או איל או בקר.

ו. הפרשת חלה

תיכף עם כניסתם לארץ, התחייבו ישראל במצוות הפרשת חלה. כל הלש עיסה בשיעור של 43 ביצים חומש ביצה, אסור לאכול ממנה עד שיקח ממנה חתיכת חלה תרומה לה'. התורה לא נתנה שיעור לחלה, אולם חכמים קבעו שיעור, לבעל הבית - אחד מעשרים וארבע מהבצק, ולנחתום - אחד מארבעים ושמונה.

ז. עבודה זרה

בשונה מאדם העובר על שאר עבירות שבתורה בשוגג שיכול להקריב קרבן חטאת בין שיעיר ובין שיערה, אבל העובד עבודה זרה בשוגג, חייב להקריב דווקא שיעיר - עז. העובד עבודה זרה במוז, או מגדף את ה', עונשו כרת, אם לא עשה תשובה.

ח. סקילת המקושש

בהיות ישראל במדבר, באחת השבתות (ראה מדור 'דעת תורה'), מצאו איש אחד מקושש עצים, למרות שהתרו בו הוא המשיך לקושש. בני ישראל הניחו אותו במאסר, עד שיתפרש להם באיזה מיתה ימות, וה' אמר למשה שעונשו בסקילה. ואכן כל העדה הוציאוהו מחוץ למחנה, שם רגמו אותו באבנים עד שמת.

ט. זכירת המצוות

על כנפי בגד בן ארבע כנפות יש לעשות ציצית, ולתת על הציצית פתיל צבוע תכלת של חילזון. מצוה לראות את הציצית והתכלת, כי בכך זוכרים את תר"ג המצוות. כשיזכרו את המצוות שוב לא ילכו אחרי הלב והעיניים, שהם מביאים לידי לעבירה.

התורה וההפטרה

פרשתנו עוסקת בפרשת המרגלים ששלה משה, ולכן תיקנו להפטיר את פרק ב' בספר יהושע, העוסק במעשה המרגלים ששלה יהושע לפני כיבוש הארץ, והם חזרו אל יהושע וספרו לו כי נמוגו כל יושבי הארץ מפני ישראל.

השתלשלות המאורעות בחטא המרגלים בשנה השנית לצאתם ממצרים	
כ"ט	משה שלח את המרגלים ממדבר פארן
ל"א	לאחר ארבעים יום חזרו המרגלים (2 ימים מחדש סיון - כ"ט ול' סיון, 30-1 יום מחדש תמוז, 8-1 ימים מחדש אב)
ל"ב	כבו העם
ל"ג	בני ישראל התלוננו על משה ועל אהרן שנפלו על פניהם ודיברו אל העם (כ"כ היענין שיהיה זה בבוקר)
ל"ד	משה התפלל לבטל גזירת הכיליון. הקב"ה אמר לו סלחתי כדברך, וגור על החוטאים למות במדבר 40 שנה
ל"ה	המעפילים עלו לראש ההר, וגויי הארץ הכו אותם

א. תפילה בחברון

לאור בקשת ישראל לשלוח מרגלים, ולאחר שמישה קיבל רשות מאת ה', הוא שלח 12 אנשים חשובים שבכל שבט, לבדוק את טיב הארץ. משה התפלל על יהושע שייצל מעצת המרגלים, וכלב בן יפונה התפלל בקברי האבות בחברון שלא יתפתה מעצת המרגלים.

במשך ארבעים יום ריגלו את הארץ, וכשהגיעו אל 'חל אשכול', כרתו ענף עם אשכול ענבים, אותו נשאו 8 מרגלים כאמצעות 4 מוטות. בנוסף, אחד המרגלים נשא תאנה, ואחד נשא רימון.

ב. קריעת בגדים

כשחזרו למדבר, עשרה מרגלים דיברו סרה על הארץ

שאין אפשרות לכבוש אותה, כי יש שם ערים בצורות ואנשים ענקיים, והיא ארץ אוכלת יושביה. לעומתם, כלב ויהושע, חזקו את ישראל שיכולו לכבוש את הארץ.

היהודים שהאמינו לדברי המרגלים, פרצו בכבי וביקשו למות במדבר, או לחזור למצרים. משה ואהרן נפלו על פניהם, ויהושע וכלב קרעו את בגדיהם וביקשו מישראל שלא למודד בו, ואז יזכו לכבוש את הארץ.

ג. סלחתי כדברך

כאשר ביקש ה' להמית ולכלות את כל העם, התפלל משה שלא יתחלל שם שמים בקרב הגוים, ולכן יסלה לעם ויבטל את גזירת הכיליון. ה' קיבל את תפלתו ואמר 'סלחתי כדברך', שלא לכלותם בבת אחת, אך החוטאים, בני עשרים ומעלה, ימותו במדבר במשך 40 שנה.

עשרת המרגלים שדיברו סרה, מתו על ידי תולעים שהלכו על לשונם שהשתרבה עד הטיבור. ואילו יהושע וכלב קיבלו את החלק בארץ ישראל שהיה מיועד למרגלים.

ד. לא תצלה

למחרת, כששמעו ישראל על הגזירה שימותו במדבר, היו אנשים שעלו בחזקה אל ההר בדרך העולה לארץ ישראל, במטרה להיכנס לארץ. משה אמר להם: היא לא תצלה! כי אין ה' בקרבכם! אך הם המשיכו לעלות בהר, עד שהעמלקים והכנעניים הכו אותם ורדפו אחריהם עד המקום הנקרא 'ארמור'.

חיים של תורה כל חלק בפרשה - לאותו היום

כותב כ"ק האדמו"ר מביאלא זי"ע בספרו 'מבשר טוב': יש להשתדל ללמוד אחר התפילה חלק של הפרשה השייך לאותו היום, וכבר עוררו צדיקים שלא לחינם נחלקו הפרשיות לשבעה, כי לכל חלק משבעת חלקי הפרשה יש שייכות דווקא ליום זה.

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

נחל אשכול | למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול וגו' (במדבר יג, כג-כד)

הכתוב מציין שלמקום זה, אשר ממנו כרתו המרגלים ענף עם אשכול ענבים, 'קרא' בשם 'נחל אשכול' על שם האשכול שכרתו משם המרגלים. נחלקו המפרשים מי קרא למקום בשם זה:

א. הספורנו כתב, שהעם הכנעני קרא למקום כן, אחרי שהמרגלים כרתו זמורה. כעין זה כתב באבן עזרא: 'קרא הקורא', כלומר, כך נקראו המקום בפי הקורא.

ב. באור החיים הק' כתב, שהקב"ה קרא למקום נחל אשכול על שם העתיד שיקחו משם אשכול.

ג. במדרש מובא (במדבר רבה טז, טז) שמקום זה היה שייך בעבר לאיש ששמו 'אשכול', מאוהביו של אברהם אבינו (ענר אשכול וממרא), ונקרא שם האיש 'אשכול' על שם האשכול שעתידיים ישראל לזכות ממקומו.

המקום נקרא בשם 'נחל אשכול', על שם שהיו שם נחלי מים (אברבנאל), או על שם שהיין נוטף ממנו כמו נחל (תרגום יונתן). יצוין שבתרגום ירושלמי (במדבר לב, ט) מובא שמקום זה נקרא בשם 'סגולה'.

עיניים לראות

הבנת מילה אחת בתורה

חלה | ראשית עֲסַתְכֶם חֶלֶה תְּרִימוּ תְרוּמָה (במדבר טו, כ)

בשפה המדוברת מקובל לקרוא בשם 'לחם', למאפה הנועד לאכילה לשבוע בימי חול הגילים, ובשם 'חלה' למאפה העשוי בקליעה ומיועדת לסעודת שבת וחג. לעומת זאת, יש הקוראים בשם 'חלה' לבצק בו מקיימים מצות הפרשת חלה.

אולם הפירוש המקורי של המילה 'חלה' כותב כאן רש"י: 'טורטייל' בלע"ז, וביאר באוצר לעזי רש"י שהכוונה היא: 'עוגה'. כך כותב גם בסידור רש"י (סימן שעד): 'חלה, היא עוגה וחררה'. אולם כבר כתבנו במדור זה (פרשת בא תשפ"ה) שהפירוש של המילה 'עוגה' הוא מאפה הנאפה על גבי גחלים, לפי שברוך כלל מאפה כזה הוא עגול, ו'עוגה' פירושו: עגול. הוי אומר: חלה פירושה: מאפה שברוך כלל הוא עגול. אך באמת מצינו לשון חלה גם במאפה שאינו עגול, כגון בלחם הפנים שנאמר (ויקרא כד, ה) שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה חֻלוֹת. כוונת הכתוב כאן לומר, שכאשר אופים כמה 'חלות', דהיינו כמה 'עוגות' (מאפים), יש להפריש 'חלה' - מאפה אחד, תרומה לה' (סידור רש"י שם). 'יצוין, שבספר הכתב והקבלה (ויקרא ח, כו) כתב ש'חלה' פירושו עגול מלשון 'מחול', כי הדרך לעשות את העיסה בצורת כדור עגול בגמר הלישה].

אזניים לשמוע

מליו רש"י הק' ברקדוק הלשון

פְּמוֹנֵי כְמוֹךְ | כֶּכֶם פְּגַר יְהִי לְפָנֵי ה' (במדבר טו, טו)

'שמע נא לעצתי ולא תתחרט' - פנה המשגיח בשפה נעימה אל אחד הבחורים - 'פמוני כמוך, גם אני בגילך חשבתי שאני כבר יודע ומבין את החומש, אבל כעבור שנים, גיליתי שאני בור ועם הארץ בפסוקים מפורשים בתורה שבכתב...'

על הכתוב בפרשתנו 'כֶּכֶם פְּגַר יְהִי לְפָנֵי ה'', כותב רש"י: 'ככם כגר - כמותכם כן גר וכן דרך לשון עברית, עכ"ל. ביאור דבריו: כי לכאורה יש לדקדק, אחרי שכונת הכתוב ללמד שדינו של גר דומה לדינו של ישראל [ולא בא לומר שדינו של ישראל יהיה כמו גר], אם כן, מדוע הוסיף הכתוב אות כ' [כ] הדמיון] בתחילת תיבת 'כגר'? היה ראוי שיאמר הכתוב: 'הגר יהיה ככם', או: 'ככם כן יהיה הגר', ומה פשר הביטוי 'ככם כגר'.

על כך כותב רש"י, שכן הוא דרך 'לשון עברית', שכאשר באים להשוות שני דברים, לפעמים מקדימים בשניהם אות כ' הדמיון. כמו שאמר יהושפט מלך יהודה לאחאב מלך ישראל (מלכים א' כב, ד): 'פְּמוֹנֵי כְמוֹךְ פְּעַמֵי כְעַמְךָ', שכונתו לומר אני כמוך ועמי כעמך.

בספר 'דקדוקי רש"י' מביא בשם הרד"ק תוספת ביאור, שהתיבה הראשונה פירושה כפשוטה בלשון 'כמו' [דהיינו כ' הדמיון], ובתיבה השנייה פירושה בלשון 'כך', וזה שנאמר כאן: ככם - כמו שאתם חייבים נסכים, כגר - כן חייב גם הגר להקריב.

מצות ציצית

דבר אל בני ישראל ואמרתם אליהם ועשו להם ציצית על פני בגדיהם לזכרם וגו' (במדבר טו, לח) פְּרֹשֶׁת צִיצִית לְכַף נִסְמָכָה לְאַלֹ, לְפִי שְׂאֵף הִיא שְׂקוּלָה פְּגָדָה פֶּלַ המְצוֹת, שְׂנַאֲמֹר וְעֵשִׂיתֶם אֶת כָּל מְצוֹתַי' (רש"י).

סגולה לעצירת המגיפה

בעיר בעלזא התפשטה פעם מחלה מדבקת שהפילה חללים רבים. ציווה הרה"ק שר שלום מבעלזא זי"ע, לאחד מחשובי החסידיים, הרה"צ רבי יעקב משה מהובניב זצ"ל, שיבדוק את כשרות הציצית של כל בני העיר, כי כאשר הציציות כשרות, הרי זו סגולה לשמירה וישועה. הוסיף הרה"ק מבעלזא ואמר לו: 'בוודאי תרצה לבדוק גם את הציצית שלי, ובכן הרי שלך לפניך...'. הראה לו הרבי את הציציות שלו שיבדקם, ואמר: 'לי יש ציציות כשרים...!'

להצילו מרשת שחת

שוב היה מעשה באחד מחסידיו של הרה"ק שר שלום מבעלזא זי"ע, אשר כוחות האופל של יצר הרע התגברו על נפש בנו יחידו, עד שהחליט להינשא לאשה נוכרייה רח"ל. אביו, לא ידע את נפשו מרוב צער, והשיח את כאב לבו באוזני רבו הרה"ק מבעלזא.

אמר הרבי לאב שישתדל להביא את הבן אליו כי ברצונו לשוחח עמו. הבן אכן הסכים לבוא, ואף הבטיח כי ישמע לקול הרבי בכל ענין שהוא, מלבד אם ציווהו שלא להינשא לנוכרייה. כשהגיע הבחור, אמר לו הרבי: איני מבקש ממך שלא תינשא לה, ואדרבה, אמליץ לאביך להשתתף בחתונה, אבל כיון שהבטחת לאביך שתקיים כל אשר אבקש ממך, על כן, בקשה קטנה לי אליך, שתלכש בגד ציצית תחת בגדיך בשמחת החתונה. הבחור הסכים לבקשה, ואילו האב הודיע לשמע הוראת הקורש שעליו להשתתף באותה חתונה איזומה ואפלה.

בהגיע מועד החתונה, בא אותו בחור בחברת כל הגוים והפריצים לחגוג את נישואיו. המה כדרכם השקוהו יין לרוב, לאחר זמן מה, החל היין לבעור בקרבו של החתן, והוא הסיר מעליו את בגדיו העליונים כדי להקל על החום. כאשר גילו הגוים את חוטי הציצית שהסתתרו

תחת בגדיו, החלו לשאוג עליו: רימית אותנו לומר שעזבת את הדת היהודית... הם הפליאו בו מכות גדולות ונאמנות, וגירשו אותו בחרפה ובזו, ולולי שאביו עמד שם להצילו מידם, ספק אם היה נשאר בחיים. משם חזר הבחור הפצוע לבית אביו ואל צור מחצבתו, עזב את דרכו ומחשבותיו, כאשר לב טהור נברא לו ורוח נכון התחדש בקרבו.

ל"ב חוטים - לרפואת הלב

אל הגה"ק רבי מאיר אבן ציריא זי"ע נכנס יהודי שסבל קשות מחולי הלב, וביקש ברכה לרפואה ולישועה. אמר לו הצדיק: תהיה זהיר במצוות ציצית, ותקפיד שכל החוטים יהיו תמיד שלמים כדת וכהלכה, אם כל ל"ב החוטים בציצית שלמים כהלכתם, אזי גם הלב פועל כראוי.

המהפך בחיי הבחורים

היה פעם ובישיבה בה כיהן מרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל כראש ישיבה, הוא הבחין פעם בסדקים רוחניים שנוצרו בחומת הרוחניות של כמה בחורים הלומדים בישיבה, וברוח של קרירות ביראת שמים הנושבת בקרבם, ועז היה רצונו לרומם את הבחורים ולקרנם אל יראת שמים טהורה.

פנה רבי מיכל יהודה אל מרן החזון איש זי"ע לשאול בעצתו כיצד לחזק את הבחורים ביראת שמים, ענה לו החזון איש: תשתדל שהבחורים ידקדקו ויהדרו במצות ציצית! שכן מצות ציצית משפיעה אוצרות של יראת שמים על המדקדקים והמהדרים בה!

עשה רבי מיכל כעצתו, והחל להדריך את הבחורים להקפיד על מצות ציצית בכל פרטיה ודקדוקיה, והנה כעבור תקופה קצרה ניכר היה מהפך לטובה בין כותלי הישיבה, הבחורים כולם התחזקו ביראת שמים, ואווירת רצינות חזרה שוב לשכון על כל בחורי החמד.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיזוק, מתוך פסוקי הפרשה

כך לומדים חומשים ורש"י...

בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׂמָּה (במדבר טו, יח)

העיד וסיפר הגאון רבי שמעון שוואב זצ"ל: כשזכיתי להיות אצל רבינו החפץ חיים זי"ע, ראיתי שלקח חומש ופירש לעצמו פסוק זה בפרשת שלח, בשפה המדוברת כמו שלמדו בילדותו אצל המלמד: 'בְּבֹאֲכֶם' - ווען איר קומט [כאשר אתם באים], 'אֶל הָאָרֶץ' - צו דאס לאנד וואס איר מיינט אז איר קומט פון זיך אליין, אבער באמת [אל הארץ שאתם חושבים שאתם באים לשם בעצמכם, אבל האמת לא כן היא אלא] 'אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׂמָּה'... כך למד לעצמו עוד פסוקים ופירש לעצמו את המילים כילד קטן היושב לפני מלמדו.

כששאלתי את תלמידיו - סיפר רבי שמעון שוואב - לפשר הדבר, ענו לי, שכך מנהג קודשו של החפץ חיים מפעם לפעם ללמוד פסוק חומש כמו שמלמד דרדקי לומד עם התינוקות, כדי לחזק אצלו האמונה, באומרו: ירדה קרירות גדולה לעולם, על כן אני לומד כמה פסוקים כמו שלמדתי בילדותי, כי בימי הילדות האמונה בתוקפה ובהירותה.

התבוננות לרגע

וַיֵּהָס כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה (ג, ל) הַשּׁוֹמֵעַ יְהִי סֵבִיר שְׂפָא לְסַפֵּר בְּגִנְתּוֹ וְכִי שְׂתַקּוּ כָלֵם (רש"י).

מה המטרה להשתיק אותם לכמה רגעים? הרי כשישמעו שהוא מדבר לטובת משה ימשיכו לצעוק. אלא מוכאן למדנו, שאפילו רגע אחד של התבוננות יכול לחולל מהפך לטובה.

(הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זי"ע)

בימים עברו היתה נפוצה תופעה של 'מגידיים', שעברו בין העיריות והשמיעו דרשות התעוררות. סיפר מרן הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי, הסטייפלער זצ"ל, שבילדותו היתה אמו משדלת אותו לשמוע דברי מוסר מאותם מגידיים. פעם אחת שמע דרשה של מגיד שהסביר את הכתוב על דרך המליצה והמוסר בנעימה מעוררת: לְמַטָּה - כאשר שולחים את הנשמה למטה לעולם הזה, לאיזו מטרה שולחים אותה? - יוֹסֵף, על מנת להוסיף זכויות בתורה ומצוות. אבל בסופו של דבר, לְמַטָּה כאשר הנשמה מגיעה למטה לעולם הזה, מְנַשָּׂה - לשון שכחה, כמו שנאמר (בראשית נא, יא) כי גשני אליקים, הנשמה שוכחת את מטרת ביאתה לעולם. הרעים המגיד בקול מעורר וסיים את הפסוק: אם כן, גְּדִי - תגיד לי, בְּן סוֹסֵי - האם אתה לא מתנהג כמו בן סוס?! אתה שוכח את מטרתך בעולמך?!

אימתי היתה פרשת המקושש?

מתי והיכן הצטוו בני ישראל על שמירת השבת | מתי היתה השבת הראשונה ששמרו ישראל | וגם: החידוש המופלא על מאסרו הממושך של המקושש!

דהיינו יום ד' בסיון, ובשבת שלאחר מכן, ביום י"ד בסיון, התרחשה פרשת המקושש.

לאחר המרגלים

כל המהלכים הנזכרים עד כאן נקטו בפשיטות שפרשת המקושש היתה בשנה הראשונה לצאתם ממצרים, בחודש אייר או סיון, אולם התוספות במסכת בבא בתרא (ק"ט, ב) כתבו שמעשה המקושש היה בשנה השנית, בחודש מנחם אב, מיד אחר מעשה המרגלים, כי אמרו במדרש שהמקושש התכוון לשם שמים שיידעו שחייבים במצוות גם אחרי שנגזרו עליהם להיות במדבר.

בשניה - שנה שניה

בעל 'משכיל לדוד' כותב דבר חידוש, שגם דעת רש"י היא כדעת התוספות, שפרשת המקושש היתה לאחר חטא המרגלים, ומה שכתב רש"י 'שלא שמרו אלא שבת ראשונה' - הכוונה ששמרו את כל השבתות בשנה הראשונה, ובשנה השניה - פירוש, בשנה השניה לצאתם ממצרים, באחת השבתות בשנה השניה, באחד מה ימי השבת, וכתב עוד, שאולי טעות סופר הוא ברש"י ובספרי, וצריך לומר: שלא שמרו אלא שבת ראשונה, דהיינו שנה ראשונה.

יחד עם המגדף

הוכחה למהלך זה, כותב ב'נחלת יעקב', ממה שתמחו המפרשים, איך כתב כאן רש"י שפרשת המקושש היתה בשבת שניה שאחר ציווי שמירת שבת, והרי בפרשת אמור כתב רש"י (ויקרא כד, יב) שפרשת המקושש היתה באותו פרק של פרשת המגדף, והרי פרשת המגדף היתה בשנה השנית, לאחר הקמת המשכן וחניית הדגלים, כמו שכתב שם רש"י (פסוק י) שהמגדף גלגל על לחם הפנים, או שביקש ליטע אהלו במחנה דן, ובשנה הראשונה טרם הקמת המשכן עדיין לא היה לחם הפנים ולא דגלים. אלא מוכח שגם דעת רש"י שפרשת המקושש היתה בשנה השנית.

לחם בעתיד

אולם שאר מפרשים שנקטו בדעת רש"י שהמקושש היה בשנה הראשונה, כתבו כמה תירוצים ליישב הסתירה מפרשת אמור: יש שכתבו בתרץ, שהמגדף גלגל על לחם הפנים טרם הקמת המשכן, כי כבר אז הצטוו על העתיד לערוך לחם הפנים. ועל סדר הדגלים צריך לומר, שגם טרם הקמת המשכן היו מעצמם חוננים כל שבט לבדו כפי שהצטוו מעיקב אבינו (ריב"א, ר"א).

שנה במאסר!

ואילו כמה מפרשים (גור אריה, לבוש, נחלת יעקב) כתבו חידוש פלא, שהמקושש אכן היה בשנה הראשונה, אבל הוא נאסר במאסר שנה שלימה, כי לא רצו להמיתו כל זמן שהיו בהר סיני, ורק כעבור שנה, בתקופת המגדף [שהוא היה לאחר הקמת המשכן], הרגו את שניהם יחד.

'היש בה עץ' - צדיק או עץ ממש?

ומה הארץ השמנה הוא אם רזה היש בה עץ אם אין והתחזקתם וילקחתם מפרי הארץ (במדבר יג, כ).

רש"י: רָזָה בָּה עֵץ - אִם יֵאָסֵף בָּהּ עֵץ לְפָנֶיךָ שְׁמֵנוּ עַל־כֵּן בְּנִיחוּ.

הארץ, משמעה שהיה פשוט למושה שיש בה עצים, כי לא יתכן שתחילה ישאל בלשון ספק 'היש בה עץ אם אין', ואחר כך ימשיך ויאמר בהחלטיות 'ולקחתם מפרי הארץ', והרי אם אין עצים אין פירות, אלא בוודאי שעל עצים לא היה לו ספק, אלא על אדם כשר.

ארץ בלי עץ?

כעין זה כתב בביאור הרשב"א, לרבי שמואל אלמושנינו, שבודאי לא שלח משה לשאול אם יש בה עץ, כי מה ספק יש בוהו, וכי יש ארץ בכל העולם שאין בה עץ?

עץ יחיד?

מהלך אחר כתב ב'משכיל לדוד', רש"י דקדק כן ממה שנאמר 'היש בה עץ' בלשון יחיד, ואם הכוונה על עץ ממש, מה תועלת יש בעץ יחיד, אלא בוודאי הכוונה על אדם כשר.

יש להתבונן ולהבין מה ההכרח של רש"י לפרש את הכתוב 'היש בה עץ' בדרך אגדה על אדם כשר שהוא נקרא 'עץ' [שהוא מגן עליהם כענפי עץ, רש"י קהלת יא, ג, וראה רש"י להלן יד, ט], ומדוע לא נפרש את הכתוב כפשוטו שיבדקו אם גדלים שם עצים ואילנות.

כבר הזכיר 'השמנה'

הרא"ם כתב, שלא יתכן לפרש 'היש בה עץ' על עץ ממש, כי על זה כבר שאל באומרו 'השמנה היא אם רזה', שהכוונה היא על אילנות שיש בהם פירות שמנים.

אמר 'ולקחתם מפרי'

ב'שפתי-חכמים' כתב לבאר (וכן הביא בספר 'מלכה-של-תורה' בשם ספר 'סוד-התורה'), שלא יתכן שהכוונה על עץ ממש, שהרי על זה לא היה ספק למושה כלל אם יש בה עצים, כפי שאמר אחר כך 'התחזקתם ולקחתם מפרי

התבוננות והעמקה בתרגום אונקלוס

פתגמי אורייתא

'אל יושב' או 'על יושב'

תורה: וְאָמְרוּ אֶל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת (במדבר יד, יד). | אונקלוס: וְיִמְרוּן לִיתָב אֲרֵעָא הָדָא.

הארץ - שהם גיבורים חזקים - אין לך יכולת ח"ו להתגבר. לפי פירוש זה, הרי הכתוב להלן (פסוק טו-טז) וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת שְׁמֵעָךְ לְאִמּוֹר וְגו', הכוונה על הגוים במצרים. אולם אונקלוס תרגם וְיִמְרוּן לִיתָב אֲרֵעָא, ומבאר שפירש האמור 'אל יושבי הארץ' כפשוטו שהמצרים ידברו עם יושבי ארץ כנען ויאמרו להם את הדברים הללו. לפי מהלך זה, הרי הכתוב להלן וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת שְׁמֵעָךְ לְאִמּוֹר וְגו', הכוונה גם על גויי מצרים יחד עם גויי ארץ כנען.

נחלקו רש"י ותרגום אונקלוס כיצד לפרש התיבות וְאָמְרוּ אֶל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ המזכרות בתפילת משה לבטל את רוע הגזירה לאחר חטא המרגלים. לדעת רש"י, אין הכוונה שהמצרים ידברו עם יושבי ארץ כנען ויאמרו להם דברים אלו, אלא המצרים יאמרו את הדברים בינם לבין עצמם, והאמור 'אל יושבי הארץ' פירושו 'על יושבי הארץ', וכך אמר משה: המצרים שראו שהעלית את העם בכוחך הגדול, וראו את אהבתך אליהם, לא יאמרו שהורגת את ישראל בגלל שחטאו, אלא יאמרו המצרים, שעל יושבי

"המקושש חטא בשנה הראשונה, והיה במאסר במשך שנה, ורק כעבור שנה הרגו אותו"

על כך כותב בעל 'באר בשדה', שבמרה התעכבו ישראל כעשרים ימים עד סמוך לט"ז באייר [ולא כמו שכתב באבן עזרא בפרשת בשלח, שהיו במרה יום אחד ובאילים עשרים ימים], והצטוו על השבת במרה רק סמוך לעזיבתם את

מרה, כך שהשבת הראשונה לאחר הציווי היה כיום ט"ז באייר כשהגיעו למדבר סין, ובשבת השניה שלאחר מכן, ביום כ"ב באייר אירעה פרשת המקושש שחילל השבת [וגם שאר אנשים חיללו את אותה השבת כשיצאו ללקוט, אך הכתוב הזכיר רק גנות המקושש, שהמשיך לחלל שבת גם לאחר שהתירו בו]. ואכן כך מפורש בליקוט שמעוני בפרשתנו (רמז תשנ): 'שהיה מקושש בשנה ראשונה בכ"ב לחודש השני'.

כ"ט באייר

מהלך אחר כתב בגור אריה: בט"ז באייר ירד לחם מן לראשונה, ובאותו השבוע, ביום שישי כ"א באייר, הצטוו על השבת כאמור (שמות טז, כב-כג) וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לִקְטוּ לָחֶם מִשֶּׁנָּה וְגו' וְיִאֲמַר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר יִדְבֹר ה' שְׁתַּחֲוֶה שְׁבַת קִדְשׁ וְגו', ולמחרת בשבת הראשונה שלאחר ציווי זה, דהיינו ביום כ"ב באייר, שמרו את השבת [ואף שיצאו ללקוט, הרי לא חיללו במזיד ובהתראה, וגם לא מצאו כלום ולא חיללו למעשה (קיצור מזורח)], ורק בשבת השניה שלאחר מכן, ביום כ"ט באייר, היתה פרשת המקושש שחילל שבת.

הטעם ששבת כ"ב באייר נחשבת לשבת ראשונה לאחר הציווי, אף שכבר הצטוו במרה על השבת. כותב הגור אריה, שבמרה הצטוו על השבת בכלליות, בלי פרטיה ודקדוקיה. ויש שכתבו ששם לא הצטוו עדיין לשמור שבת, רק הדיעים שעתידי לצוות להם השבת (שפתי חכמים).

י"ד בסיון

מהלך שלישי כותב בספר הזכרון, שהשבת הראשונה ששמרו, הכוונה ליום השבת שבו קיבלו את התורה והצטוו על שמירת שבת,

תורה והלכה

דינם של חוטי ציצית קרועים

דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעִשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם (במדבר טו, לח).

בהם מצוה, אלא ישליכם בסתם מקום שאינו מבוזה. מוסיף הרמ"א, שיש המדקדקין לגנוז אותם, והמחמיר ומדקדק במצוות תבוא עליו ברכה. ובבן איש חי (לך לך אות יט) הכריע בכל זה כדעת הרמ"א.

סימניה בספר

במשנה ברורה (סק"ח) מביא בשם מהרי"ל, שאם נקרע חוט של ציצית, יניח אותו בתוך הספר להשתמש בו כסימן, או שיעשה בהם איזה מצוה אחרת, והואיל ואיתעביד בהו מצוה חדא, יתעביד בהו אחרייתא.

ספר - אינו גניזה

אולם כתבו האחרונים (מור וקציעה סי' כ'; מקור חיים לחות יאיר ועוד), שהכוונה היא רק להכניס את החוט לספר כדי להשתמש בו לצורך מצוה, אבל אין לגנוזו סתם בתוך הספר, כי אין לעשות גיזה עבור סימן בספר או מצוה אחרת.

השלכה לאשפה

חוט של ציצית שנקרע, כולו או חלקו, לדעת המחבר בשולחן ערוך (או"ח סי' כא, א) אפשר לזרוק את החוט לאשפה, מפני שאין קדושה בגוף המצוה של הציצית [רק כל זמן שהם מחוברים לטלית אסור להשתמש בהם, משום ביזוי מצוה]. אולם מוסיף המשנה ברורה (סק"ג בשם הפרי מגדים) שגם לדעת המחבר אסור לעשות בהם שימוש מגונה כגון לקנח עצמו בהם.

זאת ועוד, החיד"א בברכי יוסף (או"ח סי' ט"ז) שכתב שגם לדעת המחבר, ההיתר לזרוק לאשפה הוא רק מעיקר הדין, אבל מנהג טוב הוא שלא לזרוק לאשפה.

ללא גניזה

מנגד, דעת הרמ"א, שהחוטים שנקרעו אמנם אין חייבים בגניזה, אבל אסור להשליכם לאשפה או למקום מגונה אחר, כיון שנעשה

הלכה למעשה:

לדעת המחבר מותר מעיקר הדין לזרוק לאשפה חוט ציצית שנקרע, ורק מנהג טוב שלא לעשות כן. ולדעת הרמ"א, אסור להשליכו לאשפה, אך גם אינו חייב בגניזה, ויש מחמירים לגנוזו, ויש נוהגים להשתמש בחוט עבור סימן בספר או מצוה אחרת.

ערכים

זמני השבת

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
21:00	20:25	19:07	ירושלים
20:57	20:27	19:22	תל אביב
21:01	20:29	19:15	חיפה
20:58	20:26	19:23	באר שבע

העלון טעון גניזה

זווית שכולה תכלת כדי לקבל תמונה מקיפה ומהימנה, זקוק האדם לנקודת אחיזה גבוהה ממנו

אותם איברים ממש מוזכרים גם בפרשת המרגלים: "ונהי בעינינו כחגבים" וכן "אחינו המסו את לבבנו". רש"י מחבר כמעט בפירוש בין חלקי הפרשה. בפירושו למצוות ציצית הוא כותב: "הלב והעיניים הם מרגלים לגוף, מסרסים לו את העבירות, העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות" (טו, לט). מקור הדברים הוא במדרש תנחומא, אבל מעניין לשים לב שהמילה 'מרגלים' אינה מופיעה שם, והוא תוספת מיוחדת של רש"י, תוספת המחברת את עניין ציצית לעניין המרגלים.

אם המשקפיים בעדם רואה האדם את העולם הם משקפי הפרשנות והדמיון, כיצד ניתן לוודא שהזוגיות נקיות ומצוחצחות, ומעניקות לאדם מבט בהיר ומאוזן על הנעשה? מה יכול לשמש משקל-נגד לנטייה לראות את העולם באופן התואם את הפחדים והדחפים הממלאים את הלב?

זהו המקום בו נכנס לתמונה, תרתי משמע, פתיל התכלת שבציצית. הציצית היא תזכורת יומיומית קבועה למצוות ה', ופתיל התכלת מזכיר את הרקיע ואת כיסא הכבוד שמעליו. פתיל התכלת מיישר את מבטו של האדם ומזכיר לו שפרשנות אמיתית למציאות חייבת לקחת בחשבון את הזווית האלוקית, זו שמסתכלת על האירועים מתוך פרספקטיבה עליונה ומבט רחב.

**אין הדמיון סתם
פנטזיה. זוהי
שכבת הפרשנות
דרכה האדם
תופס את העולם**

תמונת לוויין

האדם שמבטו ככול לכאן ועכשיו, ראייתו מוגבלת ואפקיו מצומצמים. לא די שהוא צפוי לטעות בדרך, הוא לא יודע אפילו מהי הדרך ולאן היא אמורה להוביל אותו. פתיל התכלת מחבר אותו לתמונת הלוויין, זו שמשקיפה על המציאות מלמעלה, ונותנת לאדם נקודת אחיזה שגבוהה יותר ממנו. היא מזכירה לאדם שתמונת המציאות שלו אינה שלמה כל עוד אינה כוללת בתוכה את הממד האלוקי. פתיל התכלת מחדד את המבט, מיישר את הפרשנות, ומלמד את האדם לראות לא רק את מה שענינו ראות, אלא את מה שנכון לראות.

שני אנשים עומדים מול אותה מציאות בדיוק, רואים את אותם נתונים, שומעים את אותן מילים, חווים את אותו אירוע - ויוצאים ממנו לשני עולמות שונים לחלוטין. האחד מתמלא ביטחון, השני מתכווץ מפחד. האחד רואה הבטחה, השני מזהה איום.

פרשת שלח מציבה את התופעה הזו במלוא עוצמתה: שנים-עשר מרגלים, שליחות אחת, ארץ אחת ושתי תמונות מציאות הפוכות בתכלית - פער שהוביל לאחת הטרגדיות הגדולות בתולדות עם ישראל. אותם הרים, אותם ענקים, אותה קרקע, אך פרשנות שונה לחלוטין: "נתנה ראש ונשובה מצרים" (יד, ד) מול "עלה נעלה כי יכול נוכל" (יג, ל). מה פשר הדבר?

התשובה היא שבין המציאות הקיימת לבין מה שחוזה האדם מפרידה שכבה דקה אך מכרעת, שכבת הפרשנות. האדם לא רק מגיב לעובדות; הוא מפרש אותן. הפירוש הזה עשוי לחרוץ את גורלו.

"האדם חופשי בדמיונו ואסור במושכלו; דמיונו מוליכו שובב בדרך לב רצונו", פותח הגר"ס סלנטר את איגרת המוסר. אין הדמיון סתם פנטזיה. זוהי שכבת הפרשנות, דרכה האדם תופס את העולם. במישור הזה פועלים נטיות הלב ומאוי הנפש, הפחדים והשאפות, והם אלה שצובעים את המציאות בגוונים של אור או צל.

חטא המרגלים - לפחות בשלב הראשון שלו - לא היה בעצם מסירת העובדות האובייקטיביות אלא בפרשנות והסקת מסקנות: "אפס, לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו!" (יג, לא).

מבט מלמעלה

קווי דמיון מרתקים מחברים בין תחילתה של פרשת שלח לבין סופה. בהגדרת תפקידם של המרגלים נאמר "שלח לך אנשים ויתורו את הארץ" (יג, ב) ובפרשת ציצית בסוף הפרשה נאמר "ולא תתורו" (טו, לט). הציווי למרגלים "וראיתם את הארץ" (יג, יח) מזכיר את האמור בציצית, "וראיתם אותם". מטרת הציצית היא "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". והנה,

עמוד 11

ערכים לילדים
משל ותבונה

עמוד 6

ערכים מאחורי הקלעים
המלחמה על הלב היהודי

עמוד 5

הרב צביאל בן צור
התפקיד של מי?

עמוד 4

הרב דניאל נשיא
שיר למעלות

תורת חיים

הרב אהרון לוי

"זה אולי לא קשור לנושא, אבל אני מוכרח לשאול". התפרץ אדם באמצע ההרצאה. "זה נכון שאתם אוכלים סנדוויצ'ים ושותים קפה בכוללים שלכם?"

כשלא הבנתי את כוונתו, האיש צחק והסביר, שאחד משרי הממשלה שכבר לא משתלם לו להיות חבר של הדתיים, אמר בראיון את הדברים הבאים: "רוב הכסף הקואליציוני הולך לכוללים שאנשים יושבים שם עד גיל פנסיה, אוכלים סנדוויץ', מדברים על פוליטיקה, לומדים איזה דף ואז הולכים הביתה".

"אני בצד של האברכים", אמר לי האיש, "למרות שאני לא דתי יש לי כבוד לתורה וללומדיה. שאלתי, כי אני באמת לא מבין מאיפה השנאה והזלזול הזה ליהודים, שבזכות התורה שהם לומדים אנחנו עוד זוכרים שיש דבר כזה יהדות".

"אני לא מתפלא על פוליטיקאים שמדברים כך", הוא הוסיף, "הם תמיד עשו מה שטוב להם, בטענה שזה טוב למדינה, אך הם לא טיפשים. אם הם מלבים שנאה זה בגלל שהם יודעים שיש לה קונים, הבעיה שלי היא עם החברים שלי, שמוכנים לקנות את הסחורה הקלוקלת הזאת". "מה גורם לאנשים שמעולם לא ראו אברך בגודל טבעי או שוחחו עימו, להתחבר לשנאה הזאת? ואיך הם, שיש להם סובלנות לכל מי שהוא לא הם, מסוגלים להתבטא כך על לומדי התורה?" המשיך האיש לשאול.

"ראשית", עניתי. "ההיסטוריה מלאה באנשים שהטילו רפש בתופשי התורה, מתוך ידיעה שאיש לא ידרוש מהם הסברים על כך, ויש לכך דוגמאות רבות, שאין ראוי להעלותן על הכתב. "אפשר לפתור את הסוגיה באמירה שהחילונים אכולים בשנאה עצמית, או שהחרדים אשמים כי הם לא משרתים בצבא, אך האמת היא, שכמו שלאנטישמיות אין הסבר רציונלי, נראה שכך גם לשנאת הדת.

"ההוכחה הטובה ביותר היא, שכבר בתקופת ההשכלה, הרבה לפני שהוקמה המדינה, שימשו

לב אבות

הסיבה האמיתית לשנאת הדתיים. לא מה שחשבתם

לומדי התורה מושא ללעג המשכילים הנאורים, זאת למרות ששניהם עבדו לפרנסתם במידה שווה, החרדים עוד לא קיבלו כספים ייחודיים, ועוד לא הייתה מדינה יהודית שאין בה תחבורה ציבורית בשבת..."

את ההסבר לשנאה הזאת צריך לחפש במקום אחר, ולא מתחת לפנס של השכל.

ההיסטוריה מלאה באנשים שהטילו רפש בתופשי התורה, מתוך ידיעה שאיש לא ידרוש מהם הסברים על כך

כשדברי טעם לא משכנעים

בפרשת שלח מתואר שהמרגלים שבים אל המדבר לאחר מסע בארץ המובטחת, ומספרים לבני ישראל כמה היא רעה ח"ו, בני ישראל בוכים ומתארגנים לחזור למצרים.

אלא שאז יהושע וכלב מנסים להרגיע בני ישראל, וכלשון הכתובים: "ויאמרו... טובה הארץ מאוד מאוד... ארץ... זבת חלב ודבש" (במדבר יד, ז-י).

למרות שהם מדברים דברי טעם, בני ישראל לא משתכנעים, וקוראים להוציא אותם אל מחוץ לחוק, שנאמר: "ויאמרו כל העדה לרגום אותם באבנים" (במדבר יד, י).

הקורא הישר נדהם למראה הכתוב. ראשית, אם המרגלים מרגישים בנוח להוציא דיבת

הארץ, זה אומר שהם האמינו שיהיו מספיק קונים לדברי הבלע הללו. מניין הם שאבו את הביטחון לכך? שנית, מה גרם לכל העם לשנוא את יהושע וכלב ולרצות לרגום באבנים את אלו שדווקא מעניקים להם תקווה וצובעים את העתיד בוורוד? האם לימוד זכות על ארץ ישראל זו סיבה מספקת להצדיק פעולה כה קיצונית?

שנאה שמקורה באהבה חסרה

על כך משיב הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה בספרו 'תולדות יעקב יוסף', וכך לשונו: "הגלות האחרון שהוא בעבור שנאת חנם, נמשך יותר ארוך מכל הגלויות, עד שישלח אליהו הנביא לעשות שלום בעולם, שנאמר (מלאכי ג, כג-כד) 'הנה אנוכי שולח לכם את אליהו לפני בא יום ה' הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם' וכו', והשיב לב אבות על הבנים תחילה, שהתלמידי חכמים שנקראו אבות, יעזבו השנאה שבליבם תחילה על בנים, שהם המון עם, ועל ידי זה השיב לב המון עם אל אבותם, שהם תלמידי חכמים, שיהיה אחדות אחד בעולם, כי כמים הפנים אל הפנים כן לב האדם לאדם' (משלי כז, יט)".

בדברים אלו מבאר בעל 'תולדות', ששנאת המון העם לתופשי התורה אינה תלויה בסיבות חומריות, פוליטיות או רגשיות, ואם יש דור שבו המון העם מתנגד לתופשי התורה, מוכרח שתלמידי החכמים אינם אוהבים כראוי את המון העם, קובע בעל 'תולדות'.

בדרך הטבע עם ישראל אמור לכבד את יהושע וכלב, אם בכל זאת הם מבקשים לרגום אותם באבנים, זה בגלל שאין לב אבות על בנים, אין בליבם של תופשי התורה אהבה להמון העם, והיא זו שגורמת שאין לב בנים על אבותם. את השנאה הזו שמתפתחת בלב המון העם, מנצלים הפוליטיקאים לפרנסתם, אך מי שאיפשר לה לשכון בלב המון העם, אלו דווקא תופשי התורה.

לכן צריך שיבוא אליהו לפני הגאולה, קובע הצדיק מפולנאה זי"ע.

כדי לבטל את השנאה שהביאה לגלות הארוכה יש צורך שתופשי התורה ילמדו מאלהיהם להשיב לב אבות על בנים, וללמד זכות על המון העם, וכשזה יקרה, ישוב לב בנים על אבותם והמון העם יאהבו את תופשי התורה, וכשזה יקרה, לשנאה שמפזרים הפוליטיקאים כבר לא יהיו לקוחות, וכשזה יקרה, תגידו אתם, לא יבוא המשיח?

תרמו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

יניר עציין | נוף כנרת | רמדה נתניה | חוף התמרים | ציפורי בכנרת | בית הארחה בית וגן

1-800-35-35-26

יזמי? ארכיטקט
זכיתם
מאות משפחות לשוב לבוראם
זכיתם
בשבת מרוממת ומרגשת

שבת שלום

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

נקדת מבט

הרב משה לנדאו

מיטה בלי רגליים

כשעושים מצוות ושוכחים את הקב"ה

לאיש שאני רוצה לספר לכם עליו, היו בעיות שינה בגלל פרנויה (שיגעון רדיפה) שתקפה אותו. הוא היה משוכנע שבזמן שהוא שוכב במיטתו, מישהו מסתתר מתחת למיטה. עוד מעט, אחרי שהוא יירדם, האיש שמתחת למיטה ייצא ויכה אותו עד מוות. ביננו, עם מחשבה כזו... איך אתה יכול להרשות לעצמך להירדם?

אחרי עוד לילה שלא נרדם, החליט האיש לטפל בבעיה. הוא פנה לפסיכולוג. בפגישת ההיכרות, הסביר הפסיכולוג שהטיפול ארוך ואינטנסיבי - שתי פגישות בכל שבוע. "אחרי כמה חודשים של טיפול", אמר הפסיכולוג, "תוכל להיפטר מהמחשבה הטורדנית." וכמה זה יעלה לך? "שאל האיש. "שמונה מאות ש"ח לפגישה. תרצה שנקבע פגישה לשובע הבא?" שאל הפסיכולוג. האיש הבין שהוא צריך לקחת משכנתא קטנה לעניין. לכן אמר, "אני אחשוב על זה", מלמל "תודה", ויצא.

כעבור חודשיים נפגשו האיש והפסיכולוג בפגישת הרחוב. "למה לא חזרת אלי?! שאל הפסיכולוג, "אתה מצליח לישון בלילה?" הוסיף לשאול. "דווקא כן", ענה האיש. "מה, הלכת לפסיכולוג אחר?" "לא. המוכר במכולת פתר לי את הבעיה". אמר, כשחיוך רחב נמרח על פניו. "הוא הציע לי לנסר את הרגליים של המיטה. מאז שאין למיטה רגליים, אף אחד לא יכול להסתתר מתחתיה..."

לפעמים בשביל לפתור בעיה, צריך רק לנסר את רגלי המיטה. אלא שרוב האנשים לא מוכנים לנסר את המיטה. מיטה בלי רגליים! קצת מוזר.

באמת למה?

אם קראתם עד כאן ואתם עדיין איתי, זו הדמנות מצוינת לדון יחד, למה למיטה יש רגליים? ההנחה הפשוטה היא שמישהו חשב שמיטה גבוהה נוחה יותר. תפקידה של המיטה לתת לנו את האפשרות לקום בבוקר רגועים ורעננים. נוחות היא פונקציה חשובה. אלא שאם זו אכן הסיבה, אם היא לא עושה את העבודה כשיש לה רגליים, לא צריך את הרגליים. הן רק מפריעות אז... למה לא לנסר?

אבל מיטה בלי רגליים??? כן!

שכחנו מה תפקיד הרגליים, והפכנו אותן לדבר קדוש בפני עצמו. אפילו יותר מהמיטה עצמה. המחשבה הזו, ש'לא לנסר את הרגליים', היא החטא הפחות ידוע של המרגלים.

תשובה שלמה

אחרי שהמרגלים הוציאו את דיבת הארץ, ובני ישראל ממאנים

להיכנס לארץ המובטחת, משה מודיע מהו העונש: ארבעים שנה במדבר. מה שפחות מפורסם הוא, שבני ישראל מבקשים לשוב מייד בתשובה, ומבקשים כבר למחרת להיכנס לארץ ישראל.

"וישכימו בבוקר... לאמר הננו, ועלינו אל המקום אשר אמר ה', כי חטאנו" (יד, מ). אבל משה עוצר אותם. "ויאמר משה, למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח. אל תעלו כי אין ה' בקרבכם" (שם, מ).

הם לא מוותרים. הם דבקים ב'רצונו' של הבורא. "ויעפילו לעלות אל ראש ההר". הסוף מר. "וירד העמלקי והכנעני היושב בהר ההוא ויכוּם ויכתום עד החרמה" (שם, מד-מה).

אמצעי ומטרה

לכאורה, כל האלמנטים של חזרה בתשובה מושלמת היו שם. וידוי - "כי חטאנו". חרטה - "ויאתבלו העם מאוד". עזיבת החטא - "הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה'".

אז מדוע תשובתם לא מתקבלת?

אף מצווה, וגם מצוות אהבת ארץ ישראל אינה ערך בפני עצמו. כל מצווה היא ערך, כי זהו רצונו של הבורא. אהבת הארץ היא רק עוד דרך לבטא את רצונו למלא את רצונו של הבורא.

ארץ ישראל היא ה'רגליים' למיטה בעצמה - שהיא אהבת הבורא וקיום רצונו יתברך. אבל עם ישראל קידש את הרגליים. בני ישראל 'חזרו בתשובה'; עכשיו הם חשקו בארץ ישראל - אבל לא במצוות ה', שהרי הקב"ה לא רוצה שייכנסו לארץ.

הפיכת האמצעי - למטרה בפני עצמה, היא החטא. כש'עושים' מצוות ושוכחים את רצון הקב"ה או חלילה את הקב"ה עצמו, זוהי אם כל חטאת.

מוכר המזוזות

"ככל שהמזווה מהודרת יותר, השמירה שלה על הבית טובה יותר". שמעתי מוכר מזוזות מנסה לשכנע קונה. הגם שדבריו אולי נכונים, הם יכולים להביא לטעות חמורה. המזווה לא 'שומרת על הבית'. היא בסך הכל 'חתיכת קלף עם כמה אותיות'. השמירה היא עשיית רצונו של בורא עולם.

לפעמים אנחנו מקיימים בדקות את המצוות, אבל שוכחים להכניס את הקב"ה לסיפור. ממש כמו אותו יהודי שאומר "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד" בדקות מיוחדת; הוא ממליך את הבורא על כל העולם, בארבע כנפות הארץ ובשבעת הרקיעים; אבל שוכח להמליך את האלוקים גם על עצמו.

המילה האחרונה

אומנם לשתי פרוטות אין ערך, אך מגזל שתי פרוטות, יוכל להיווצר מלאך חבלה שבכוחו להרוס את כל חומות פטרבורג. (החפץ חיים)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

המרגלים נשלחו על ידי משה וקיבלו הוראות מפורטות - לברר על הארץ. חזרו עם המידע. על מה הם נתבעו? האם הם היו צריכים לשקר?

המלבי"ם מברר כי דווקא מתוך ההתבוננות במילים ניתן להבין

את שהיה. המרגלים לא נשלחו לרגל אלא לתור. ומה ההבדל? נניח שאדם שולח את חברו לברר על מתנה עבור בנו, הוא מברר על טיב המתנה; ובאם מדובר על אב המעוניין לתת מתנה לכל אחד מבניו - הוא ירצה גם לברר איך לחלק את המתנות ביניהם בכדי שתתאים לכל אחד לצרכיו. ואילו מרגל הנשלח למדינת אויב לצורך כיבוש, הוא בודק נתונים אחרים לגמרי. החטא נקרא "חטא המרגלים"; במקום להבין כי הקב"ה שלח אותם לתור ולברר מה מתאים לכל אחד מהשבטים - כנציגים של כל שבט ושבט, הם ראו בעצמם 'מרגלים' ולא 'תרים'.

2 "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (יג, לג).

האם לא היה מספיק לומר "ונהי בעיניהם כחגבים"?

מניין בכלל ידעו שהיו בעיני המקומיים כחגבים? המדרש אומר ששמעו את אנשי המקום אומרים אחד לשני שהם ראו כעין חגבים. אלא שאם הם עצמם לא היו רואים עצמם כחגבים, גם המקומיים לא היו חושבים עליהם כך. רק מי שחושב על עצמו שהוא חגב, יחשוב כך עליו כך גם האחרים.

3 "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" (טו, לו).

ופירש רש"י "הלב והעינים הם מרגלים לגוף, מסרסרים לו את העבירות, העין רואה, והלב חומד, והגוף עושה את העבירות". אלא שלפי סדר זה העין היא הראשונה, ואם כן היא לו לכתוב "אחרי עיניכם ואחרי לבבכם"?

אכן, עין רואה ולב חומד, אך מסתבר ששני אנשים יכולים לעמוד לפני אותו הדבר, וכל אחד מהם יראה משהו אחר. כי אף שהכל תלוי בראיית העין, אין העין מתמקדת אלא במה שהלב חומד.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

מוזמנים להאזין
לקו התוכן של
ערכים
02-50-90-000

הרב מיכאל לסרי

יכול נוכל

הנפילות הן הזמנה לעבודה עצמית עמוקה יותר

בצורה. התחושה היא של כישלון מוחלט, אי יכולת לשקם.

אבל מה יקרה אם במקום להטיח האשמות, נחליט לאמץ את הגישה של כלב? "אומנם זה לא הולך, אבל יש סיכוי. אם רק נעבוד. כל אחד יעבוד על מה שהוא צריך לתקן, מתוך תחושה של כן, אני יכול". אם נעבוד קשה יש סיכוי להתעלות אף יותר, הדינמיקה תשתנה. המילים הפוגעות ייצאו מהלקסיקון, ובמקומן תיבנה שפה חדשה, של רגישות.

ענוה נוסח משה

איך עושים את זה? כלב מזכיר לנו את משה רבנו: "והאיש משה עניו מאוד". המפתח ל"עלה נעלה" הוא הענווה. כשאדם מוריד את הראש, מוותר על האגו ומודה בטעות, הוא יוצר מרחב שבו השני יכול להתקרב שוב.

אל תפחדו מהנפילות. הן לא הוכחה לכך שזה לא ילך, הנפילות הן הזמנה לעבודה עצמית. אם נכניס את הידיעה הזו לראש - שכל משבר הוא מדרגה בדרך למעלה - הקדוש ברוך הוא כבר יעזור לנו להעפיל אל ראש ההר. עלה נעלה, כי יכול נוכל!

דווקא בגלל הכישלון יש לנו אפשרות להתעלות גבוה יותר". זהו כוחה של התשובה - במקום שבו בעלי תשובה עומדים, אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד.

הויכוח הזה חי וקיים בכל בית. אנשים רבים חווים משברים, כעסים או אכזבות, ואומרים לעצמם: "זהו, זה כנראה לא ילך. פגענו אחד בשני יותר מדי פעמים, המילים הקשות כבר נאמרו, אין דרך חזרה". זו הטענה של המרגלים. אבל האמת היא שדווקא מהתהום אפשר לבנות קומה שנייה, איתנה בהרבה.

ומדוע? כי דווקא מי שחווה נפילה, שנשבר, שנכשל - צבר לעצמו לקחים, מסרים ותובנות, באמצעותן יוכל לחתור קדימה, להעפיל ולהגיע לגבהים נדירים. על כך אומרת הגמרא (גיטין מג, א): "אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם". הכישלון יוצר פסק זמן למחשבה וביורור. אלו מולידים הבנה, המובילה לצמיחה.

משתיקה לחיבור

לפעמים בתוך הבית כל ויכוח קטן הופך לפיצוץ גדול, שתיקות בבית הופכות לחומה

בפרשת המרגלים אנחנו עדים לויכוח תהומי שמהדהד עד ימינו. המרגלים מציגים עמדה של "אי אפשר להיכנס לארץ". הטענה שלהם לא הייתה רק טכנית, אלא רוחנית - הם טענו שעם ישראל צבר יותר מדי כישלונות. חטא העגל, תלונות האספסוף, ריבים פנימיים. "מי אתם בכלל?" הם שאלו, "עם כל כך הרבה עבירות, אין לעם ישראל כניסה לארמון של הקדוש ברוך הוא".

אבל אז קם כלב בן פונה, וזועק שתי מילים שמשנות את התמונה: "עלה נעלה!"

סוד הכפל

שימו לב, שכלב תמיד מדבר בכפילות: "עלה נעלה", "יכול נוכל". למה? כלב לא מכחיש את הנפילה, הוא פשוט מפרש אותה אחרת. הוא אומר: "נכון, נכשלנו, אבל

שיר למעלות

תודעה אנושית כוזבת

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

חטא המרגלים נחשב חמור, ובגיננו נענשו יוצאי מצרים למות במדבר, והוא נקבע לבכייה לדורות עד היום. מדוע חטא זה כה מכונן עד שהשפיע על כל ההיסטוריה היהודית? ברור הוא שהחטא הינו ביטוי כללי של העם, לפגם באמונה בכוחו של השי"ת. אך טמון כאן גם חטא נוסף. המרגלים אינם מסתפקים רק בתיאור המציאות כשלעצמה. הם מוסיפים: "לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו..." (יג, לא) "ונהי בעינינו כחגבים..." (שם, לג), בכך, הם חורגים מתיאור העובדות הישבות ומתפקידם כמרגלים. ואף מבטאים חוסר אמון משווע בעצמם.

החולשה הפנימית מדברת מגרונם, והם כאילו אומרים - לא האויב עצום, אלא אנו עצמנו אנשים קטנים, חסרי כוח ודלי משאבים! כשהיהודי שואל את עצמו "האם גם אני יכול?" "האם אני ראוי להיות שליח?" "האם אני יכול להצליח?" הוא עלול להחמיץ את ייעודו בעולם!

החולשה הפנימית מדברת מגרונם, והם כאילו אומרים - לא האויב עצום, אלא אנו עצמנו אנשים קטנים, חסרי כוח ודלי משאבים! כשהיהודי שואל את עצמו "האם גם אני יכול?" "האם אני ראוי להיות שליח?" "האם אני יכול להצליח?" הוא עלול להחמיץ את ייעודו בעולם!

ענוה מזויפת

בארגון 'ערכים' רואים תופעה זו בחוש, בקורסי המרצים שאנו מקיימים. לקורסים מגיעים רבנים בעלי שם, תלמידי חכמים מופלגים, אברכים ובני תורה כשרוניים. אך עבור רבים מהם, השלב הקשה הוא שלב האמון העצמי ביכולות שלהם. הם יודו שהם שליחים משמיים להפיץ את תורת השי"ת, אבל האמון שלהם בעצמם מדשדש מאחור.

נדגיש: אין הכוונה לגאוה, להתנשאות או להפרזה בערך העצמי. התורה אינה מחנכת את האדם לומר "כוחי ועוצם ידי". אדרבה, כל כוחותיו של האדם הם פיקדון מאת ה'. אך יש הבדל בין ענווה לבין ביטול עצמי. ענווה אמיתית פירושה: אינני המקור לכוחות, אלא כלי להוציאם אל הפועל. אינני המרכז, אבל הוטלה עליי שליחות. לעומת זאת, ביטול עצמי אומר: אני כלי ריק, אין לי מה לתת, אין בי ערך, אין בי יכולת. זוהי כבר אינה ענווה, אלא חולשה. או ענווה מזויפת - כפי שכינו זאת גדולי המוסר.

כדי שנאמין ביכולות שלנו לעשות את רצונו יתברך, כיתבו על לוח ליבכם 'שיר למעלות' שלכם.

מאמין בתפקיד

על כך קובע רבי צדוק הכהן מלובלין יסוד מופלא: "כשם שצריך האדם להאמין בקב"ה, כך הוא צריך להאמין בעצמו". זו אינה סיסמה פסיכולוגית מודרנית, אלא קביעה רוחנית יסודית מאוד. חלק מהאמונה בה' היא אמונתו של האדם בעצמו. מפני שאם הקב"ה ברא את האדם, נטע בו כוחות, הפקיד בידו שליחות, והעמיד אותו בנקודת חיים מסוימת, עם כל הנתונים האישיים והסביבתיים המדויקים לו, אות היא שהבורא מאמין בו.

הזלזול בכוחות הנפש אינו נובע מענווה, כי אם מאי הכרה, ואפילו מכפירה במתנות שמיים. על כך אנו מדגישים כבר בהשכמה: "רבה אמונתך", "רבה היא האמונה שלך בי". וכדברי רבי ירוחם ממיר: "אוי לאדם שלא מכיר חסרונותיו, אבל אוי ואבוי לו לאדם שלא מכיר את מעלותיו".

לכן, כאמור, חטא המרגלים היה חטא כפול. הם לא האמינו בהבטחת ה' להנחיל את הארץ, ולא האמינו שניתנו להם כוח ויכולת לכבוש את ארץ ישראל. לעומתם, יהושע וכלב כשאמרו "עלה נעלה כי יכול נוכל לה" - האמינו גם בה' וגם ביכולת שלהם לקיים את השליחות.

התמודדות יהודית

הרב צביאלי בן צור

התפקיד של מי? הדרך להתמודד עם המצב

במשך האחרונים עסקנו בהתמודדות נכונה עם אתגר. פרטנו את הקושי והצער, למדנו להציף את הטוב והחיובי, להכיר בכל המתנות שקיבלנו משמיים, ולקבל פרופורציות לחסר.

ועם כל זאת, אחרי כל העידודים והחיוזוקים, מדוע אדם מתקשה לקבל קושי? למה אדם לא מתרגל לעובדה שקשיים הם חלק מהחיים? מדוע כאשר אנו מקבלים שפע אנו אדישים, וכשמשהו מסתבך אנו מוטרדים?

הנה לפניכם הסוד הגדול: "אדם מתקשה להתמודד עם מצב, מפני שהוא חושב שהמצב הזה לא היה צריך לקרות". ילד מתוכח על סידור חדר, כי "למה אני, למה לא אח שלי?". לעומת זאת, אימו תסדר בלי להניד עפעף, כי היא חושבת שזה תפקידה.

עובד במקום העבודה עשוי לכעוס על תפקיד שניתן לו, "למה אני? למה לא העובד השני?". עובד חרוץ, מנגד, עשוי לעבוד שמונה שעות ולציית לבוס בלי לומר מילה, כי הוא חושב שזהו תפקידו. כשישוב לביתו, הוא עלול להתוכח עם רעייתו על דברים קטנים, כיוון שלדעתו זה לא תפקידו; זה כן תפקידה.

זה לא שלי!

ההסתכלות הלא נכונה והלא מאמינה הזו, גורמת לאדם סבל, ויש לה ביטויים רבים במישורים מגוונים.

ידיד שלי, יהודי נמרץ במיוחד, סיפר לי שהוא עורך אחת לשבוע קנייה מרוכזת לבית. הוא לא מתלונן על כך, מכיוון שבניו בישיבות ובנותיו קטנות, ואין מי שיעשה את הקניה מלבדו.

מתי הוא כן מתלונן? בבין הזמנים, כשהוא נאלץ לעשות זאת בעוד ילדיו שוכבים במיטה בלא מעש, והוא צודק.

אם נשים לב, רבות מההתפרצויות שלנו בבית מגיעות מהמקום הזה, של "אני לא אמור לעשות זאת!"

נזכור, גם אם הטענה צודקת, ההתפרצות לא.

אין טעויות

בדומה, פטירה של בן משפחה שהלך לעולמו כדרך כל הארץ בגיל זקנה ושיבה, אנו מקבלים את זאת לאין ערוך יותר בקלות, כיוון שכך היה אמור להיות, שהרי "סוף בהמה לשחיטה, סוף אדם למיתה".

מאידך, בפטירה טראגית של אדם צעיר, קשה לאין ערוך, בין השאר מכיוון שזו לא דרך כל הארץ, ולכן לכאורה זה לא היה אמור להיות.

כדי להתמודד עם הקשיים, אמור מעתה - אם דבר קרה, הוא היה אמור לקרות, מפני שבשמיים אין תקלות.

שכבות של נצח

הרב יהודה שהרבני

חומות של ענקים

"אפס כי עז העם הישב בארץ והערים בצרות גדלת מאד" (במדבר יג, כח)

הם עמדו בתחתית החומה. נושאים עיניהם אל גובהה העצום, מביטים לעבר השמיים הנושקים לראשה, ומפיהם נפלטת הזעקה: "ערים גדולות ובצורות בשמיים!" (דברים א, יח). מה הן אותן חומות הענק שהפחידו כל כך את המרגלים? מה היה כל כך מרתיע בהן? האם במצרים לא ראו המרגלים חומות גבוהות כל כך?!

האמת היא, שלא רק המרגלים נבהלו מאותן החומות. במשך הדורות התפרסמו החומות הכנעניות שבארץ ישראל כחומות מטילות אימה, ואף כינוי מאיים הוצמד להן - 'חומות קיקלופיות'. משמעות שם זה כי

רק אנשי ענק מסוגלים היו לבנות חומות שכאלו ('קיקלופ' הוא דמות ענק דמיונית במיתולוגיה היוונית).

החפירה

בשנת תשכ"ד, כאשר העיר חברון הייתה תחת ממשלת ירדן, משלחת ארכיאולוגית בראשות הפרופסור האמריקאי פיליפ האמונד קיבלה אשרת חפירה בתל העתיק של העיר, המכונה 'תל רומידה'. כאשר חפר האמונד בדרום מזרח התל, החלו להיחשף בפניו חומות הענק, אותן החומות אשר ראו המרגלים בעיניהם. חומות אלו היו עשויות מסלעי גוויל ענקיים, כאשר כל אחד מהם באורך של עד שני מטרים על גובה מטר, עובי החומה ששרד מגיע אף עד תשעה מטרים. בהחלט קשה להבין כיצד הורמו סלעים אלו לגובהה של החומה, ללא שום אמצעים מכניים.

חפירה זו, ואף חפירה נוספת בעקבותיה, היו נקודתיות, ולא הקיפו את כל התל. אך בשנת תשע"ד לצורך הקמת פארק

הרומית, כאשר כבר פותחו טכניקות בנייה שונות ומתקדמות, שוב אנו פוגשים חומות ומבנים העשויים אף הם מאבני ענק. מחמת גודלן הענק של אבנים אלו, כלל לא היה צריך טיט כדי להדביקן זו לזו, מאות הקילוגרמים של כל אבן מאבני הענק מייצבים את האבן על האבן שתחתיה, ומחזיקים את כל גובהה של החומה בצורה חזקה ואיתנה.

מעניין כי אף הורדוס, כאשר הרחיב את חומת הר הבית ובנה את האבנים העצומות בגודלן הניצבות עד היום על עומדן סביב מקום המקדש, חסך גם הוא את הדבקת האבנים בטיט, כאשר אבני הכותל הענקיות ניצבות כל אחת על עומדה ללא כל חיבור בין אבן לחברתה, כשלעיתים הרווח בין אבן לחברתה עומד על עשיריות המילימטרים.

כאן, למול חומת הענקים שניצבה בגאון לעיני המרגלים, העומדת במרחק ראייה ממערת שדה המכפלה, עמד כלב בן יפונה, ניצב איתן למולן, והכניס בליבו את האמונה היוקדת בה 'יתברך' כי יכול נוכל לה!"

ערכים
מאחורי
הקלעים

המלחמה על הלב היהודי

בזמן שבישראל נשמעו אזעקות, אלפי קילומטרים מכאן נרשמה תופעה בולטת: יהודים בקהילות מעבר לים המבקשים להתחבר ולהתחזק | כך נראית הפעילות השקטה של 'ערכים' בפלורידה, לוס אנג'לס, פנמה, מקסיקו וניו יורק

ב'ערכים' הבינו שמדובר בעת רצון נדירה. "יש זמנים שבהם המציאות שוברת את שכבות השגרה והנשמה נעשית קשובה", אומר הרב מיכאל לסרי. "השאלה היחידה היא, האם יהיה מי שייכנס דרך הדלת שנפתחה".

מפנמה ועד מקסיקו, מניו יורק ועד קהילות נוספות, החל מסע של הרצאות, מפגשים, שבתות חזוק והקמת תשתיות להמשך. הציבור ראה לעיתים רק ערב אחד באולם מלא. אבל מאחורי אותו ערב עמדה הבנה אחת ברורה: בשעה שישראל נלחמת, הלב היהודי בכל העולם מתעורר.

פנמה: מאחורי החזות המצליחה

פנמה נתפסת במשך שנים רבות כאחת הקהילות היהודיות החזקות והמבוססות באמריקה הלטינית. קהילה מאורגנת, אמידה, עם מוסדות חינוך מפוארים, בתי כנסת פעילים ומערכות קהילתיות מסודרות להפליא. אלא שגם במקום שבו יש קהילה חזקה, קיים דור צעיר ששואל שאלות, משפחות שמחפשות עומק, ואנשים שמקיימים מסורת מתוך הרגל, אבל מבקשים חיבור פנימי יותר.

ביוזמת הרב אלי אברהם, שמוסר נפשו לקירוב, נפגשו פעילי ערכים עם הרב דוד פרץ, רב קהילת 'שבת אחים', וממנה צמחה יוזמה יוצאת דופן: קורס להכשרת מרצים ואנשי השפעה מקומיים.

כמאה משתתפים הגיעו בהם מחנכים, מוסרי שיעורים, עסקנים ואנשים שרצו ללמוד כיצד לדבר אל הלב היהודי של ימינו. המראה באולם היה מרתק: גברים בחליפות לצד צעירים בג'ינס, רבנים לצד אנשי עסקים, אזרחים ותיקים לצד דור חדש. כולם רושמים הערות, מקשיבים בדריכות ושואלים שאלות נוקבות: איך מדברים עם בן שלא שואל? איך ניגשים ליהודי רחוק? איך מעבירים אמונה בעולם ציני? כיצד הופכים מסורת לזוהת חיה?

"הופתעתי לראות עד כמה הציבור שם פתוח לשמוע", מספר הרב יעקב שווי, שלקח חלק בפעילות במקום. "פגשנו אנשים שמבקשים אמת, עומק וקשר חי ליהדות".

במקביל, התקיימה פעילות שנועדה לחבר בין הקהילה השורשית הוותיקה לבין ישראלים החיים בפנמה, שלעיתים מצויים בשולי המסגרות הרשמיות. ערבי חזוק, מפגשים ושיחות אישיות נועדו ליצור גשר בין העולמות.

"הרבה יהודים בחו"ל מרגישים עכשיו געגוע עמוק לארץ", אומר הרב יצחק אביטל, מנהל פעילות ערכים באמריקה

הלטינית ובפלורידה. "דווקא כשהם רחוקים, הם מרגישים יותר צורך להתחבר. המצב בארץ פותח אצלם את הלב, וממילא נוצר רצון אמיתי להתחזק".

המרחק, כך התברר, אינו תמיד מרחיק. כשהיהודי יושב מעבר לים ורואה את עם ישראל נתון בסכנה, הוא חש לפתע את החוט הבלתי נראה שמחבר אותו לארץ, לעם, למסורת. כל אזעקה שנשמעה כאן הדהדה גם בלבבות רחוקים, כל ידיעה מן החזית עוררה שם תחושת שייכות מחודשת.

יו"ר ערכים, הרב יוסף וליס, זיהה שמתרחש משהו חריג. לא בקשה להרצאה מזדמנת, אלא

המראה באולם היה מרתק: גברים בחליפות לצד צעירים בג'ינס, רבנים לצד אנשי עסקים, אזרחים ותיקים לצד דור חדש

גל של צימאון. טלפונים הגיעו מרבני קהילות, ראשי מוסדות ופעילים מקומיים, שתיארו מציאות דומה. הציבור מבקש חיבור. קהילות שלמות רוצות להפוך את רגעי הכאב למנוף של בניין רוחני. "הם לא ביקשו רק הרצאה, הם ביקשו כלים", מספר הרב וליס. "הם רצו לדעת איך לדבר עם הדור הצעיר, איך לחזק משפחות, איך להפוך את ההתעוררות למשהו קבוע".

בלי רעש וצלצולים החל להירקם מבצע חזוק חוצה יבשות. טיסות תוכנו מחדש, מרצים גויסו, תכנים הותאמו לקהלים שונים, ונוצר קשר רציף עם רבנים ועסקנים מקומיים. בכל מדינה היה צורך בשפה אחרת ובניואנסים שונים, אבל המכנה המשותף היה אחד: יהודים מבקשים לשמוע קול מן הבית.

ליל שבת בפנמה. האולם מלא. אנשי עסקים, ישראלים-לשעבר, צעירים מקומיים, נשים מהקהילה. בחוץ עצי דקל ושקט טרופי. בפנים יש שאלה אחת שמרחפת באוויר: "מה קורה בארץ?" הרב יעקב שווי עולה לדבר. לצידו מרצה 'ערכים' הרב ישעיהו הורוביץ. תוך דקות הדמעות מתחילות.

בשעה שבישראל נשמעו אזעקות ואזרחים מיהרו אל המרחבים המוגנים, אלפי קילומטרים משם התחוללה תנועה מסוג אחר לגמרי. לא של מנוסה מפני סכנה, אלא של התקרבות. דלתות של בתי כנסת נפתחו בשעות לא שגרתיות, סלונים פרטיים הפכו למוקדי התכנסות, ואולמות קהילה; שבעבר אירחו אירועים חברתיים, התמלאו במבקשי אמונה, משמעות וחיזוק.

יהודים שמעולם לא ביקשו שיעור תורה ולא ראו עצמם חלק ממסגרת רוחנית, מצאו את עצמם שואלים שאלות: מה קורה לעם שלנו? מה תפקידנו עכשיו? איך מחזקים את הבית? איך שומרים על הילדים? ואיך מתחזקים כשהלב כולו נמצא בארץ ישראל?

בפנמה היו אלה אנשי עסקים מצליחים שרגילים לנהל עסקאות גדולות בקור רוח, אך מצאו את עצמם עוקבים בדריכות אחר כל דיווח מישראל. במקסיקו היו אלו משפחות שביקשו לפתח להפוך את שולחן השבת

למשו

עמוק

יותר,

כזה שיתן

לידיים

תחושת שייכות

ויציבות. בניו

יורק, בתוך מרוץ

החיים הבלתי פוסק,

היו אלו צעירים שעצרו

לראשונה ושאלו שאלות של זהות, שורשים ועתיד יהודי.

"מתחת לפני השטח יש לבבות רבים שמחכים שמישהו ידפוק על הדלת הנכונה", אומר הרב שווי. "כעת, בעקבות קורס ההדרכה, יהיה גם מי שיידע לפתוח את הדלת".

מקסיקו: הזרע שכבר הצמיח יער

הקהילה היהודית במקסיקו סיטי נחשבת מבוססת, חמה ובעלת לב רחב, ומטבע הדברים הייתה יעד טבעי למסע חיזוק שמשלב גם תמיכה בפעילות. אלא שככל שהימים התקדמו, התברר שהסיפור האמיתי נמצא במקום אחר לגמרי.

מאחורי חזות הקהילה המשגשגת התגלתה הפתעה מרגשת: בוגרי סמינר 'ערכים' מן העבר, אנשים שבעצמם היו מחפשי דרך ותשובות והיום עומדים בחזית העשייה הרוחנית. חלקם הקימו מוסדות תורה, אחרים מפעילים שיעורים קבועים, ויש מי שפתחו בתים שמארחים יהודים רחוקים לסעודות שבת ולמפגשי התחזקות.

אחד הרגעים המרגשים במסע, היה המפגש עם הרב אלירון סגל, שבעבר ישב באולם הסמינר כמשתתף מן המניין והיום יושב בראש שולחן ליל שבת רחב ידיים, כאשר סביבו יושבים צעירים, משפחות ואנשי עסקים, בעוד הוא עצמו מדבר על אמונה, על בית יהודי ועל הדרך שמצא. המעגל נסגר - ונפתח מחדש לאחריים.

"זה אחד הדברים שנותנים כוח", אומר הרב מאיר אזרזר. "כשאתה רואה אדם שפעם חיפש תשובות, והיום הוא הכתובת של אחרים - אתה מבין ששום מאמץ לא הולך לאיבוד".

הלו"ז במקסיקו היה מסחרר. בשלושה ימים בלבד נערכו ארבעה עשר אירועים: שיעור בוקר מוקדם, מפגש נשים בצוהריים, הרצאה מרכזית בערב, ולאחריה פגישות אישיות שנמשכו אל תוך הלילה. למחרת שוב: שחרית, שיחות, חוג בית, סעודת שבת, מפגשי המשך.

"במקסיקו הרגשנו צימאון אמיתי", מוסיף הרב מיכאל לסרי. "אנשים לא באו רק לשמוע הרצאה. הם רצו לקחת משהו הביתה, לשנות משהו בחיים".

ניו יורק: רגע של אמונה בעיר שלא יוצרת

ניו יורק רגילה למהירות. היא נושמת עסקים, מדברת בקצב של פגישות, רצה על לוחות זמנים צפופים וחייה בתוך רעש שאינו נפסק כמעט לעולם. הרחובות מלאים תנועה, הרכבות דוהרות מתחת לאדמה, והשעון נדמה כשליט האמיתי של העיר. אך דווקא בתוך הקצב הזה, מתברר שגם יש לב יהודי שמבקש לעצור לרגע.

מאז תחילת גל ההתעוררות, יותר ויותר משפחות בקהילות השונות פנו בבקשה לחיזוק. היו שביקשו שיעור קבוע בבית, אחרים רצו שבתון משפחתי, ויש מי שחיפשו דרך מעשית לחזור צעד נוסף אל המסורת. מטבחים הוכשרו מחדש, משפחות קיבלו על עצמם שמירת שבת, ואנשים שלא פתחו ספר מבקשים להצטרף למסגרת לימוד קבועה.

בוגרי סמינרים קודמים של 'ערכים' הפכו למנוע המרכזי של התהליך. מי שפעם הגיע בעצמו כאורח, חוזר היום עם חבר, אח, שכן או שותף לעסק. "זה הכוח האמיתי", אומר הרב שניאור גרוס, מנהל פעילות ערכים בארה"ב.

"כשאדם עבר תהליך בעצמו הוא יודע לדבר עם החבר שלו בשפה נכונה. הוא לא מטיף - הוא מזמין".

בין מנהטן לברוקלין, בין פגישת נדל"ן לנסיעה ברכבת התחתית, בין משרד יוקרתי לסעודת ליל שבת פשוטה, יהודים מחפשים רגע של שקט יהודי. לפעמים זה מתחיל בהרצאה חדי פעמית, ולפעמים בשאלה קטנה שנזרקה בדרך. משם נולדים תהליכים שלמים.

"הרבה אנשים כאן מצליחים מאוד בחוץ", מוסיף הרב שניאור גרוס, "אבל בפנים הם מחפשים עומק, יהדות, משמעות. ברגע שנותנים להם פתח - הם נכנסים".

מסתבר שגם בעיר ללא הפסקה, הנשמה היהודית מבקשת לעצור.

לוס אנג'לס: מחפשים את העומק

גם בחוף המערבי של ארצות הברית מתרחש תהליך דומה עם מאפיינים ייחודיים משלו.

לוס אנג'לס נחשבת לעיר עם מספר הישראליים הגדול ביותר מחוץ לישראל, זאת לצד קהילה ענקית של יהודים ילידי ארה"ב. הקהילה היהודית רחבה, מגוונת ומשכיילה במיוחד - ישראלים לשעבר, אנשי אקדמיה, יזמים ואנשי מקצוע. בתוך הציבור הזה קיימה

בשעה שבישראל נלחמו באיום האיראני על הגוף, בקהילות יהודיות ברחבי העולם נאבקים בסכנת ההתבוללות, המאיימת על הנפש

"ערכים" פעילות ממוקדת בהובלת הרב אהרון לוי, הרב יעקב שווי והרב שלמה שבקס.

ההרצאות עסקו בשאלות של אמונה, זהות ומשמעות. "הופתענו מהרמה", סיפר הרב שווי. "הקהל שם לא מוכן להסתפק בסיסמאות. הוא רוצה עומק, הוא רוצה בהירות, וכשהוא מקבל את זה, הוא נפתח."

גם כאן התחושה הברורה היא שמדובר בראשיתו של תהליך. בעקבות הפעילות נוצרו קשרים, הונחו יסודות, וכבר יש בקשות להמשך. בימים אלו מתגבשות התוכניות לקראת סמינר נוסף שייערך בלוס אנג'לס לקראת סוף הקיץ הקרוב בעז"ה, במטרה להפוך את ההתעוררות הראשונית למיזם רחב יותר שייצור מסלול יציב להמראה של השבים אל היהדות.

פלורידה: כשהתעוררות הופכת לשינוי

לצד הפעילות בניו יורק, גם בפלורידה נרשמה התעוררות מרשימה. סמינר שנערך שם בחודש אלול האחרון הפך לתהליך עומק מתמשך. מה שהחל כסוף שבוע של הרצאות, מפגשים ושאלות פתוחות, הוליד בחודשים שלאחר מכן שורת צעדים מעשיים ששינו בתים ומשפחות.

משפחות שביקשו להתחזק החלו להכשיר מטבחים. אחרים קיבלו על עצמם שמירת שבת. אחרים פנו לברר נושאי טהרת המשפחה או להצטרף למסגרות לימוד קבועות. התחושה הייתה שלא מדובר רק בהתרגשות של אירוע חד-פעמי, אלא בצימאון אמיתי שמבקש מענה. את הקשר עם המשתתפים ואת ליווי התהליכים מרכז הרב שניאור גרוס, שמחבר בין הפונים לבין רבנים ומדריכים מקומיים. "הדבר המשמעותי ביותר הוא מה שקורה אחרי שהאולם מתרוקן", הוא אומר. "כשמשפחה מתקשרת שבועיים אחר כך ואומרת שהבית השתנה - שם מתחיל הסיפור האמיתי".

בפלורידה התברר שוב, שהצלחת סמינר אינה נמדדת במחיאיות הכפיים של מוצאי שבת, אלא בנרות שנדלקים בערב שבת שלאחר מכן.

הלב נשאר קרוב

בשעה שבישראל נלחמו באיום האיראני על הגוף, בקהילות יהודיות ברחבי העולם נאבקים בסכנת ההתבוללות המאיימת על הנפש. בפנמה, במקסיקו ובניו יורק התבררה שוב אמת עתיקה ופשוטה: יהודי יכול לרדת מהארץ ולהתרחק ממנה אלפי קילומטרים, אך אינו יכול להתרחק מהלב היהודי הפועם בתוכו. הקשר הזה לעיתים נרדם, לעיתים נחלש, אך בשעת מבחן הוא מתעורר בעוצמה.

גל ההתעוררות שנרשם בחודשים האחרונים הוא פתיחתו של פרק חדש. בימים אלו נשלמות ההכנות לסבב נוסף של פעילות 'ערכים' שתתקיים בשבועות הקרובים: הרצאות, שבתות חיזוק, מפגשים קהילתיים ותוכניות המשך, שיבקשו להפוך את הרגש להתקדמות ואת ההתעוררות לבניין קבוע. כשנפתחת שעת רצון כזו, צריך מי שיזהה אותה בזמן.

מה שלא רואים על הבמה

הקהל בחו"ל פוגש בדרך כלל את התוצאה הסופית: אולם מלא, הרצאה מרגשת, סמינר מוצלח או ערב חיזוק שמתיר רושם עמוק. אבל מאחורי כל רגע כזה מסתתרת מלאכה ארוכה, מדויקת ושקטה, שרוב הציבור כלל אינו מודע לה.

חודשים לפני שהמרצה הראשון עולה למטוס מתחילים אינספור תיאומים. צריך לאתר משפחות מארחות, לבדוק צרכים מקומיים, להבין את אופי הקהילה ולהתאים לכל מקום את הדמויות הנכונות ביותר. קהל של אנשי עסקים דורש סגנון אחד, צעירים מחפשים שפה אחרת, ומשפחות זקוקות למענה מסוג שונה לגמרי.

במקביל, מתקיים קשר רציף עם רבנים וראשי קהילות, לעיתים בשעות לא שגרתיות כלל. שיחת טלפון בחצות כאן היא בוקר שם, ופגישה שמסתיימת בלילה בישראל פותחת יום חדש בניו יורק או בפנמה.

אחרי כל אירוע מתחיל שלב לא פחות חשוב: ליווי המשך. מי חש מפנה? מי ביקש קשר? מי רוצה שיעור קבוע? מי זקוק לליווי אישי?

"הציבור רואה ערב אחד", אומר הרב יצחק אביטל, המלווה מקרוב את הפעילות בקהילות אמריקה הלטינית, "אבל מאחוריו עומדים חודשים של בנייה".

זו עבודה שאין בה זרקורים, אך בלעדיה, לא היה אור על הבמה.

בעקבות

מהר"י אסאד ז"ע

יומא דהלולא - כ"ג סיון

מתולדותיו

- נולד — תקנ"ז
- נפטר — תרכ"ו
- פעילות — הונגריה
- מקום קבורה — בדונה סרדהלי - סלובקיה
- חיבורים — יהודה יעלה - חידושים על הש"ס וש"ת.

בהכרח שאחד הנאספים חמד אותו", אמר מיישהו.

אחד מבעלי השמחה הכריז, "רבותי! אין ברירה. כל אחד מהנוכחים, ירוקן את כיסו ויניח חפציו על השולחן". לפתע קם ממקומו הגאון מהר"י אסאד, שהיה גם הוא נוכח באירוע, וביקש שימתינו עוד חצי שעה, ולא יבצעו כעת את החיפוש.

בקשתו של הגאון התקבלה. כעבור מחצית השעה, קם שוב הגאון מהר"י אסאד וביקש, להמתין עוד רבע שעה. בקרב הקהל נשמע רחש. "מדוע מבקש הרב דחייה נוספת?" ובכל זאת, בקשתו התקבלה. ובינתיים, עמד הגאון מהר"י אסאד והתפלל חרישית כי ימצא המטבע.

לפתע נכנס אחד המלצרים, ולהפתעת כולם הניף בידו את המטבע. הוא סיפר, כי מצא את המטבע בתוך פח האשפה. כנראה שתוך כדי ההעברה מיד ליד, נפל המטבע על השולחן, וכאשר ניקו המלצרים את השולחן, הושלך המטבע לאשפה. עתה הפנו כולם את מבטיהם לעבר הגאון מהר"י אסאד. מדוע ביקש את הדחייה?

אז קם הגאון מהר"י אסאד, והוציא מכיסו מטבע, וזה בדיוק למטבע של ה'כתב סופר', ואמר: "אם היינו עושים את מה שביקשו לעשות, כמובן היה נמצא המטבע אצלי, ואז הייתם יכולים לחשוך חלילה שאני גנבתי את המטבע. ואם הייתי מסביר שגם לי יש את אותו מטבע, לא היו מאמינים לי שמטבע נדיר כזה נמצא גם אצלי. לכן ביקשתי להמתין, ובאותו זמן התפללתי לה' יתברך, 'נא אל תביאני לידי בזיון, עשה נא שיימצא המטבע, ולא יהיה חילול ה' חלילה'".

מוסר השכל

אלינו אצלם כל יבואנו כדי שלא יחשבו בני ארצנו, וחלילה לנו יחוללם שם לשיים על ידנו.

כשהגיעה המשלחת הנכבדה לפרוודור טרקלינו של הקיסר ודנו טרם היכנסם, מי יפתח בדברים לפני המלך. לפתע הבחין הרב הקדוש, רבי יהודה אסאד, בקצה האולם, שהיה מעוטר במראות ענק. הרבי, שמעולם לא ראה עצמו קודם במראה, התבונן בצורתו ההדורה שהשתקפה מאחת המראות, ולחש באוזני חבריו למשלחת: "הנה, יהודי זקן זה הינו בעל הדרת פנים והשראת השכינה על פניו, טוב שהוא יהיה הפותח בדברים..."

המשלחת נכנסה אל הקיסר, והרבנים פתחו: "אדוננו המלך! מבקשים אנו ממך לבטל גזירת הקהילות", ופרצו בבכי נסער, עד שלא יכלו להמשיך בדיבורם. הקיסר התרגש מאוד. על אף היותו איש זקן, קפץ מעל כיסאו, ורץ לקרוא לבני ביתו, כשהוא מתפעל: "בואו וראו, מלאכים מן השמיים באו לבקרני!" ואכן, הקיסר השתמש בזכות ה'וטו' שלו נגד הקונגרס, והיהדות החרדית קיבלה רישיון ניתוק מהקהילות הניאולוגיות, ולהקים קהילות נפרדות על טהרת הקודש.

המטבע

לחתונה הגדולה התארגנו שבועות רבים. גם גדולי עולם, רבנים ואנשי מעשה הוזמנו אל האירוע, לחלוק כבוד לפרנס הקהילה, שזכה להשיא את בתו. בהגיע היום, נאספו כולם אל האולם המיועד, שמחו ורקדו לכבוד מצוות שמחת חתן וכלה.

בזמן סעודת המצווה, כאשר הנוכחים כולם שרויים באווירה עילאית, קם ה'כתב סופר' והכריז: "רבותי! לכבוד השמחה הבאתי עימי חפץ נדיר במיוחד, בעל ערך רב", אמר, ושלף מכיסו מטבע. הוא הגביהו לעיני כולם, ואמר, "זהו מטבע של מחצית השקל אמיתי, מזמן בית המקדש השני. אעביר את המטבע בין הנוכחים, שכולם יוכלו לראותו".

הועבר המטבע מאחד לשני, כשכולם בוחנים אותו בהתפעלות. לאחר זמן, נתבקש הציבור להחזיר את המטבע, אולם המטבע לא הוחזר. ניסו כולם לשחזר היכן המטבע, אבל לשווא. המטבע נעלם ואיננו. "אם המטבע לא חזר,

רבי יהודה אסאד נולד בשנת תקנ"ז לאביו רבי ישראל בעיירה אסאד (אסוד). בהיותו כבן עשר הספיד את אביו. בבחרותו למד בעיר ניקלשבורג אצל הגאון מוה"ר מרדכי בנט זצ"ל, שחיבבו מאוד והזמינו לאכול על שלחנו. מהר"י אסאד שימש ברבנות דונה-סרדהלי והקים בה ישיבה. בנוסף שימש ברבנות רעטה, כאב"ד סעמניץ. לבסוף חזר לעיר דונה-סרדהלי, בה כיהן עד לפטירתו. לאחר פטירת החתם סופר, מהר"י אסאד היה נחשב לפוסק הדור בהונגריה נפטר בכ"ג סיון תרכ"ו. מספריו, יהודה יעלה, חידושי מהרי"א ודברי מהרי"א.

יהודי של צורה

היה זה לפני למעלה מאה שנה, בממלכה האוסטרו-הונגרית. התנועה הרפורמית, שכונתה אז ה'נאולוגית', פרצה פרצות חמורות בכרם היהדות הנאמנה. הקונגרס האוסטרו-הונגרי הכתיר אותה כדת היהודית היחידה, ולראשיה ניתנו סמכויות רשמיות רבות בהנהלת הקהילה. רבני הונגריה הבינו כי לא נותרה ברירה, כי אם להכריז על הפרדת הקהילות, ולהציל את שאר יהודי הונגריה מהתבוללות.

החליטו הרבנים היראים לדבר ה' לצאת במשלחת אל ארמון הקיסר, להסביר לו את הדברים, ולקבל ממנו הכרה וזכויות גם לקהילה היהודית האורתודוקסית. המשלחת הורכבה מרבנים גאונים ובעלי שם, ביניהם הגאון בעל 'כתב סופר' מפרשבורג, הגאון רבי יהודה אסאד מסערדעהעל, הגאון בעל 'אמרי שפר' מדאראג, ועוד גדולים וצדיקים, שפנו להתייצב לפני הקיסר.

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

הבדלה משכנו שמעבר לקיר, האם יצא ידי חובה? שאלה

מוצאי שבת קודש, בני משפחת ישראל תרו אחרי בקבוק מיץ ענבים או יין, אבל לא מצאו. הם החליטו לשבת בסלון בשקט, והמתינו לשמוע את קולו של השכן מעבר לקיר מתחיל בסדר ההבדלה, כך הם ייצאו ממנו ידי חובה, ולא יצטרכו לחפש בקבוק מיץ ענבים להבדלה. הם שמעו את כל ברכות ההבדלה מתחילה ועד סוף, וכיוונו לצאת ידי חובה, כל זה בלא שהשכן ידע שיעוד מישהו יוצא בברכותיו. האם הם יצאו ידי חובה?

תשובה

נחלקו הראשונים האם מצוות צריכות כוונה, יש אומרים שאדם שקיים מצווה יוצא ידי חובה גם אם לא כיוון לצאת ידי חובה המצווה, ויש אומרים שאם קיים את המצווה יצא ידי חובה, אף שלא כיוון לצאת ידי חובה. להלכה פסק השולחן ערוך שמצוות צריכות כוונה (אורח חיים ס, ד). הדבר נכון גם במי שמוציא את האחר בברכה או מצווה.

אף שלפי האמור מי שקיים מצווה ולא כיוון לצאת, צריך לחזור ולקיים את המצווה בכוונה, מכל מקום לגבי הברכה על המצווה לא יחזור ויברך, כיוון שספק ברכות להקל, ויש לחוש לדעה שאין הכוונה מעכבת (מ"ב שם י).

כתב המגן אברהם (הביאו המשנה ברורה ס, י) בשם הרדב"ז שדיון זה הוא דווקא במצוות מן התורה, אבל במצוות מדרבנן אין הכוונה מעכבת כלל. לפי זה כתב הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל (גיליון השו"ע ריג, ג) שמי ששמע את חברו מברך ברכה שהיא מדרבנן, אף שחברו לא כיוון להוציאו יצא השומע ידי חובה, כיוון שבדרבנן אין הכוונה מעכבת.

לפי הדברים האמורים, מצוות הבדלה שהיא מדרבנן, ועוד שהיא ברכה, יש לחוש שהשומע את ההבדלה, אף שלא כיוון לצאת וגם המברך לא כיוון להוציאו, שיצא ידי חובה. לכן אינו יכול לשוב ולהבדיל בעצמו, שהרי יש צד שכבר יצא ידי חובה. לכן כתבו הפוסקים שכששומע ברכה ולא רוצה לצאת ידי חובה, שיכוון מפורש שלא לצאת בשמיעה זו ידי חובה, או שיעשה מעשה שמוכיח שאין כוונתו לצאת בזה ידי חובה (על פי הגר"ז שם).

לפי זה, במקרה ששמע את ההבדלה כאמור ולא כיוון כוונה הפוכה שלא לצאת ידי חובה, לא יוכל להבדיל שוב בעצמו משום ספק ברכות, וישתדל לשמוע את ההבדלה מאחר, לחוש לדעות שגם מצוות מדרבנן צריכות כוונה (כן סתימת השו"ע ס, ד. ריג, ג, רעג, ו. וכן בבאור הלכה רעג שם).

לכתחילה יכלו בני משפחת ישראל לבקש מהשכן לכוון להוציאם, ואם הם מכוונים לצאת הם יוצאים ידי חובה אף שהם נמצאים בביתם (רעג, ו).

סיכום

אם שמע את ההבדלה כולה, אף שלא כיוונו להוציאו ידי חובה, מספק אינו יכול להבדיל שוב בעצמו, וכדי לצאת מהספק ישמע את ההבדלה מאחר.

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעיינים ואינו נועד לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

משלוחי אשפה יוקרתיים 'לפני עיוור' בגרימת מחשבת עבירה

שאלה

באחת הערים הכריזו עובדי פינוי האשפה על שבתה. יצאה הוראה מרבני המקום, שהתושבים יימנעו מלפנות את האשפה לרשות הרבים, כדי שהרחוב לא יתמלא בכלוך ולא ייגרם נזק תברואתי לרבים. הרבנים ביקשו שעד תום השבתה, כל משפחה תשמור את האשפה בביתה בתוך שקיות אטומות.

אחד התושבים, שדר בדירה קטנה וצפופה, הגה במוחו רעיון 'יצירתי' כיצד להיפטר משקיות האשפה בדרך 'אלגנטית'... הוא הכניס את כל האשפה לתוך ארגזי קרטון גדולים, וסגר אותם כך שהם נראו ממש כמו חבילות משלוח של סחורה יקרה מחו"ל. את הקרטונים העמיס על המשאית, ונסע לשכונת פשע בעיר אחרת. בשכונה זו, כאשר חונה רכב פתוח ובו סחורה, תוך זמן לא רב לא נשאר זכר מהסחורה...

האיש החנה את המשאית, השאיר את הדלת פתוחה, ויצא להסתתר במקום מחבוא... לאחר מספר רגעים, הגיע רכב מסחרי ונצמד למשאית... שני גברתנים יצאו מהרכב, ותוך דקה וחצי עברה כל הסחורה מהמשאית לרכבם...

"לא יכולתי להתאפק", סיפר האיש, "והחלטתי לעקוב אחריהם... כאשר הגיעו האנשים לחצרם, פרקו את החבילות, והחלו לפתוח אותן על מנת להחלק בשלל הרב שבזו... מייד עם פתיחת הארגזים הרגישו בצחנה הנוראית... כשהבחינו בתולעים היוצאות מהחבילות, עזבו את כל הסחורה וברחו..."

"קעת התעוררו בליבי נקיפות מצפון, האם עברתי על איסור 'לפני עיוור לא תיתן מכשול', בכך שהכשילתי את האנשים באיסור גניבה, או שמא כיוון שלמעשה הם לא גנבו מאומה, רק אשפה סרוחה שאינה שווה אפילו פרוטה, ממילא אין כאן איסור גניבה...? ומה בדבר האונאה?"

תשובה

דורשת הגמרא במסכת קידושין (פ"א), על הפסוק "אישה הפרם וה' יסלח לה" (במדבר ל, יג), הכתוב עוסק באישה שנדרה בזויר (קיבלה על עצמה נזירות, ובין השאר נאסר עליה לשתות יין), ושמע בעלה והפר לה את נזירותה, אך היא לא ידעה שהפר לה בעלה, והייתה שותה יין - אומנם הייתה שותה בהיתר, היות שהופר נדר נזירותה, אך על כל פנים צריכה סליחה וכפרה, מכיוון שהתכוונה לאיסור.

ומספרת הגמרא: כאשר היה רבי עקיבא מגיע לפסוק זה היה בוכה ואומר: "ומה מי שהתכוון לאכל בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, אמרה תורה שצריך כפרה וסליחה - מי שהתכוון לאכל בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר, על אחת כמה וכמה!"

נמצאנו למדים, כי גם על מחשבת אוון - על רצון רע של עשיית עבירה - זקוק האדם לסליחה וכפרה, על אף שלמעשה לא עבר על גוף האיסור. ומבואר בתוספות (שם, לב), שאדם המכשיל את חברו במחשבת איסור שכזו, הריהו עובר באיסור "לפני עיוור לא תיתן מכשול". וממילא גם במקרה הזה, אף שלמעשה האיש לא הכשיל את האנשים באיסור גניבה ממש, מכל מקום הוא הכשילם במחשבת גניבה, שגם בכך יש עבירה. עוד יש לדון האם אין במעשה הזה איסור אונאה.

סיכום

לשואל היה אסור לנהוג כפי שנהג, כי הכשיל את האנשים בכוונה לגנוב, וודאי אין המעשה ראוי.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

{ אז נדברו }

פרשת שלח (בח"פ: 5: בהעלותך) תשפ"ו | גליון מספר: 734 | לסדר: "והייתם קדושים לאלקיכם"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

ניתן לשלוח הערות או תגובות
על העלון למספר פקס:
077-4448588

תרומות!

תרומות!

תרומות!

תרומות!

תרומות!

תרומות!

יצאנו לחיפוש אחר מעות

מפוזרות... לבנתיים הם עשוי

כמגדלים... אז אנו ממשיכים

להכריז

אנחנו זקוקים למעות!!!!

לתרומות ולהוראות

קבע לעלון:

באשראי: "נדרים"

פלוס" (קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

אחת ולתמיד: למה יש חסידים שלא מקפידים על זמן תפילה??

היה זה בליל שביעי של פסח האחרון, רצייתי קצת להתחמם... הלכתי לטיש המקומי של כ"ק האדמו"ר מסערט וזניץ שליט"א... שרו שם ושרו אל תוך הלילה... אורה מרוממת... התרוממתי שם כמה טפחים מעל הקרקע וחיכיתי בעיקר שיגיעו לשירת הים... 'לאז ישיר...' ותכל'ס שרים ושרים... ובשלב מסוים הגיע 1.30 בלילה ודי!!! זהו!!! כמה אני יכול לשיר... סו"ס צריך מחר לקום לשחרית... בשלב מסוים הלכתי הבייתה... כמובן שלמחרת קמתי לשחרית בשעה 7.30... (כן... יש לי מוסר עבודה!! של עובד ה'... מגיעים בזמן לעבודה שבלב) ואז כשהגענו ל'תהלות לקל עליון...' שירה חדשה שבחו גאולים... יחד כולם הודו והמליכו ואמרו ה' ימלוך... גואלנו ה' צבקות שמו קדוש ישראל... ברוך אתה ה' גאון!!!!!! **הגעתי למילה גא...**!!!! באמצע המילה גאל... לפתע תפסתי את עצמי... רגע רגע... אבאלה... היום שביעי של פסח... ומה אמרתי פה לפני רגע?? וים סוף להם בקעת וזדים טבעת וידידים העברת... על זאת שבחו אהובים... אוי ואבוי... בכלל לא שמתי לב שאמרתי את זה... אמרתי את זה בכזו קרירות... בחצי פה... ובכלל... הרי גם אמרתי שירת הים בפסוקי דזמרה... ואפילו לא זכרתי להגיד את את זה טיפ טיפה יותר בהתלהבות ובהטעמה כי שביעי של פסח??

אבל אין מה לעשות!! נזכרתי מאוחר!! אני כבר בג(ג)אל חזור!!! אמרתי כבר 'ברוך אתה ה' גא...??' (אם לא הייתי אומר גא... יתכן שהייתי עושה 'למדני חוקך ומתחיל עזרת אבותינו, אגב: יש לעיין האם מותר, אבל זה עכ"פ מה שהייתי עושה בשעת מעשה) **ולפני שאני ממשיך... אני רוצה לעצור כאן רגע ולשאול:**

אחד כזה ש'המעביר בניו בין גזרי ים סוף' של יום חול שגרתי ושל שביעי של פסח, יוצא לו אותו קצב בדיוק!!!! זה תקני?? לא!!!! מי שה- 'לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כולם מי כמוך...' של מעריב של שבת סטנדרטית ומעריב של ליל הסדר, זה אורך לו בדיוק אותם 19 שניות לא פחות ולא יותר... אין סטיה של דקה לכאן או לכאן... זה תקני?? זה אמור להיראות ככה?? התשובה היא: לא!!!! תסלח לי... אבל מבחינתי **זה נקרא לא להתפלל!!!**

עכשיו: שים לב: מה שאני אומר עכשיו- שזה לא תקני... זה לא אני... זה תוס' מפורש... ולא תוס' אחד... יש כמה עשרות רבות של תוס' מפורשים שמבואר שם להדיא שמי שככה מתפלל זה... זה לא תפילה... **נו... איפה זה כתוב בתוס'??** בא נראה את הבקאות שלך, איפה יש כזה תוס'?? **התשובה היא:** אתה מוזמן לפתוח את המחזור של פסח (לצורך העניין) ולראות כמה יוצרות נתחברו באמצע ברכות ק"ש... כמה פיוטים נכתבו על חזרת הש"ן של שבת שאחרי פסח, ושבת שלפני פורים, ומי חיבר לנו את זה?? הראשונים!! בעלי התוס'... ולמעלה בקודש...

אתה יודע מה זה היוצרות האלו בכלל?? האם אתה קולט מה טמון ביוצרות האלו?? טמון בזה שכשרבותנו הראשונים ובעלי התוס', כשהם אמרו כל בוקר 'ממצרים גאלתנו', ואז לפתע הגיע חג הפסח... היה ברור להם בשיא הפשטות שאי אפשר להגיד את זה היום כמו כל יום!!! מה... אנחנו רובוטים?? **זו הרי תפילה!!!!!! אז עבודה שבלב!!!!** אז חייב 'לקרות' פה משהו... אי אפשר להעביר את זה ככה כמו כרטיס...

וכאן הגיע אחד מהגאונים והוא ברוה"ק מחבר פיוט, ברח דודי... ואז מגיע ר"י הזקן ומחבר עוד קטע שנכנס ב'האופנים' או שירה חדשה... ויש כאלו עשרות עשרות פיוטים מרבותינו הראשונים!! (כן... למי שלא יודע... יש פיוטים שנקראים 'יוצר', כי זה נשתל בברכת יוצר אור, יש שנקראים 'זולת' כי זה שתול ב'אין אלוקים זולתך', ויש מה שנקרא 'אהבה' כי זה נשתל בברכת אהבה רבה) ופעם ערכתי השערה... שמספר הפיוטים שנתחברו לנו מהראשונים על סדר התפילה, הם כמעט כמו כמות התוס' שנמצאים לנו על דף הגמ'... (יתכן שאני טיפה מגזים אבל לא הרבה) מה טמון בזה?? שאותו ר"י הזקן!!!! כמו שכשהוא למד דף גמ'... הוא לא דפדף הלאה... אלא הוא שהה שם!!! נעצר שם!!! כי היה לו מה להגיד שם... היה לו של שם חידושים כמו שתוס' יודע לעשות... אז אותו ר"י הזקן, גם כשהוא הגיע לתפילה... גם שם הוא לא עמד עם השעון ודפדף לעמוד הבא... גם שם הוא נעצר!!!! גם שם זה היה חיי!! הוא הבין שאם כעת יום טוב, אז זה אמור לקבל ביטוי בתפילה... ואם כעת שבת פרשת וירא... אז איך אפשר להגיד 'וקרבנו לשמן הגדול' בלי איזכור על יצחק בייחס לכל נשיאי ישמעאל ובני קטורה שה' לא בחר בהם? אז כותבים פיוט מיוחד לשבת וירא לומר ב'וקרבנתנו...' ואם השבת זו פרשת שלח ובדיוק קוראים על פרשת ציצית... אז איך אפשר להגיד 'אהבה רבה' בשחרית דשבת בלי להזכיר משהו... אז נתחבר פיוט מיוחד לשבת שלח... וכן הלאה וכן הלאה... מדובר במאות של פיוטים שרבותינו הראשונים שאנו רגילים לפגוש את הנוכחות שלהם בביהמ"ד מול הגמ'... אבל הנוכחות המאוד מורגשת שלהם בבית הכנסת משום מה את זה אנו מדחיקים...

אז זהו... כעת אני שוב חוזר לעצמי... אל תשכח שאני כעת אוזח בברוך אתה ה' גא... ואני נזכר למפרע שעברנו פה בתפילה בין גזרי ים סוף ואפילו לא שמתי לב... וכעת זה כבר אל חזור!! נותרתי בשברון לב כשגיליתי עד כמה התפילה שלי מונוטונית... התחושה הזו הממה אותי!!!! היא הצליחה להוציא אותי מהריכוז לאורך השמו"ע של תפילת יום טוב... אבל אל דאגה... מהר מאוד זה עבר לי... המשכנו להלל... קריאת התורה, יזכור, מוסף, והנה אנחנו מסיימים את התפילה בשעה 9.45 ואני יוצא יחד עם חבר שלי... ואני מספר לו בספונטניות שהייתי אתמול בטיש... ותשמע... התלהבתי... אצל החסידים יש חיות ורגשות קודש... מרגישים אצלם שביעי של פסח... אני כבר התעייפתי ובשעה 1.30 בלילה הלכתי... אבל להם לא נגמר... הם המשיכו בשיא ההתלהבות עד 2 בלילה ואולי גם אחרי... **ההמשך בעמוד 3-4**

המיומנות לעזור לשני ולא לשכוח לרגע שאני לא אלוקים...!!!

נו... אם ככה, אז כעת מתעוררת שאלה חדשה:

אם באמת אני כ"כ משוכנע שיש בורא עולם!! ואתה אלמנה הייתה בסוף מסתדרת עם ר' בנימין הצדיק כמו בלעדיו... אם ככה... אז באמת למה הוא החליט לעמוד ולפרנס אותה משלו? חבל... הרי סיכמנו שהיא הייתה מסתדרת גם בלעדיו... נו... אז למה בכל זאת הוא נחלץ חושים?? נו... מה התשובה?? אוהו... הנה!!! כעת נגיע בנקודה!!

בדיוק לכן הוא נקרא בנימין הצדיק!!! זה מה שעשה אותו צדיק!!! שלמרות!!!! למרות שבנימין ידע בבירור שיש בורא עולם... וא"כ הוא ממש לא נבהל ולא התרגש מהנתון המזעזע שהיא הציגה 'שאלה' אתה לא מפרנסני הרי אשה ובניה מתים', זה ממש לא הילך עליו אימים... כי היה ברור לו שסוף כל סוף יש בורא עולם ויתום ואלמנה יעודד... ובכל זאת!!! למרות זאת הוא עמד ופרנסה משלו, זו הצדקות שלו!!! פה הצדקות!!!

כלומר: מה אני מתכוין לומר??

לצערנו הרב בדור שלנו אין כמעט צדיקים כמו ר' בנימין... ולמה?? לא בגלל שאנחנו לא מפרנסים אלמנה ושבעה בנים... אדרבה... היום אנחנו מפרנסים יתומים ואלמנות הרבה יותר באינטנסיביות מאשר פעם... רק מה?? כיום, ברגע שמגיעה אליך אלמנה ושבעה בנים... אם היא תגיד לך שאני אוי... אתה היחיד שיכול להושיע אותי!! ואם לא הרי אשה ושבעה בנים מתים... אתה תקח את הדברים כהווייתם ואתה באמת תשתכנע שהכל תלוי בך!!!

אתה תחרוץ את גורל המשפחה הזו לחיים או למוות... לשבוע או לרזון?? נו... כעת מה נותר לך? או לגלות רגש אנושי או... או להיות אטום לב ורשע אכזרי?? נו... יש לך ברירה?? מה... תהיה רשע?? מה... תתן לאשה ושבעה ילדים למוות לך מול העיניים?? יש גבול לרשעות!!!

היום מי שנענה לאותה קריאה של אשה ושבעה בנים... הוא בכלל לא צדיק!!! הוא בסה"כ לא עד כדי כך רשע... אין ברירה... מה... איך תתן לה למוות... השתגעתי??

אז זהו!!! שחבל... ר' בנימין באותו מחיר קיבל את התואר צדיק והוסיפו לו 22 שנה של חיים!!! ואנחנו מפסידים את זה בידיים... ולא בגלל שאנחנו לא נותנים מספיק צדקה... אלא בגלל שאנחנו שוכחים לצרף לצדקה הזו את האמונה שיש בורא עולם... וחבל... חבל מאוד... מדובר פה בסה"כ בשינוי תפיסה קטן שיש לו השלכה מאוד דומיננטית...

צריך לזכור שאני לא בורא עולם!!!! יש בורא עולם שעושה כל מיני דברים בעולמו... חלקם דברים מצערים ואני לא יודע את חשבונות ההשגחה... ואני גם לא הולך להיות העורך דין של הרבש"ע... ה' יודע מה שהוא עושה... ואני לא הולך לפתור את הבעיות של העולם... רק מה?? אני כן מצווה להושיט יד וללכת בדרכיו ולהיות רחום וחונן ורב חסד ואמת במסגרת האפשרויות שה' נתן לי... ואם במסגרת האפשרויות שלי אני יכול, אז אני מחוייב!!! ואם אני לא יכול אז אני פטור... אה... אם אני פטור... אז מה יהיה איתם?? מה... שהם ימותו??

התשובה היא: בדיוק מה שעונה לי נציג השירות במאוחדת... כשאני מתחיל לשאול אותו שאלות שלא נוגעות אליו... בלי להתבלבל הוא עונה לי: זו שאלה שלא קשורה אלי... אני מעביר אותך למרכזיה!! אותו דבר כאן... אני נציג שירות של בורא עולם!! התפקיד שלי מתוחם, במידה וזה חורג את מסגרת האפשרויות שלי ולא הצלחתי לעזור לך... אני פשוט מעביר אותך חזרה לבורא עולם... תעמוד מולו... מה אתה רוצה ממני...

קורא יקר: יש לי בשבילך כלל ברזל בכל מה שנוגע לחסד!!!

אם יש משהו קרוב שאתה עוזר לו ותומך בו ועושה איתו חסד... ובשלב מסוים אתה מרגיש שהוא נופל עליך... הוא מפעיל עליך לחץ רגשי ומשדר לך שאתה היחיד שיכול לעזור לו... פה צריך את המיומנות לעשות ברקס!!! הברקס הזה צריך להיות בעיקר ביניך לבין עצמך...

תשנן לעצמך: אני לא בורא עולם!!! וגם אם עד הרגע חשבתי שאני כזה... מתברר שלא!!! אני לא הולך לפתור את הבעיות שלו... אני לא מתיימר לקחת ממנו את ההתמודדות... כי כמו שאני לא הבאתי לו את הבעיות אני גם לא אקח לו אותם! בשביל זה יש בורא עולם!!!

אז מה המשבצת שלי?? להידבק במדותיו של ה' ולהיות רחום וחונן ולהושיט יד במסגרת האפשרויות שלי!! ומכאן ואילך אני מחזיר את המושכות לבורא עולם... כי אני?? אני לא אלוקים!! מי אמר שאני לא אלוקים?? יש... יש כמה וכמה הוכחות... תברר אצל פרעה... והכי הכי: מי כמוך רואה עד כמה אתה לא יכול לקחת אחריות אפילו על בן אדם אחד נוסף... אז קבל שכר על הפרשה... תעשה מה שמוטל עליך... ואל תשכח להגיש פיטורין מלקחת אחריות על עולמו של הקב"ה ודו"ק...

המעשה המפורסם בגמ' ב"ב (יא.) על בנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה... פעם אחת באה אשה לפניו בשני בצורת... רבי, פרנסני! אמר לה: העבודה, שאין בקופה כלום! אמרה לו: רבי, אם אין אתה מפרנסני, הרי אשה ושבעה בניה מתים! עמד ופרנסה משלו. לימים חלה ונטה למוות, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה וכו'... מיד קרעו גזר דינו והוסיפו לו 22 שנה על שנותיו...

עד כאן המעשה בגמ'. כעת לא נעים... סליחה על השאלה.

אני לא מבין... בנימין הצדיק יושב לו בביתו ולפתע מופיע מולו אלמנה ושבעה ילדים בתת תזונה והיא מודיעה לו שאם לא תזיז משהו. הרי אשה ושבעה בניה מתים.

נו... מה אתה רוצה שהוא יעשה?? שיתן לה למוות?? יש לו ברירה?? בא נשאל ככה: חז"ל מכנים אותו בנימין הצדיק, ואני שואל: מה האופציה השנייה? זה או להיות צדיק או להיות רשע... הרי תחשוב מה היה קורה אם ר' בנימין היה מתנער ממנה והיא ובניה היו גוועים לו מול העיניים לראות כזה דבר ולא לעשות כלום... זו... זו הרי רשעות ח"ו... נו... אז לבנימין אין ברירה... מה אתה רוצה שהוא יעשה... שהוא יהיה רשע... הוא מוכרח להיות צדיק... אז למה כ"כ משבחים אותו על כך? אה... מה התשובה??

(אגב: עם כל הרצון הטוב לעורר פה שאלה, למען הגילוי הנאות השאלה לא מתחילה. כי אז מה... וכי בגלל שהאופציה השנייה היא להיות רשע... לכן מה?? לכן הוא לא צדיק? אבל עזוב. לא לזה חתרת!)

אז ככה: אם בנימין הצדיק מצידו עשה את הכל... דאג לאותה אישה, ומיצה את כל מה שהוא יכל במסגרת האפשרויות שלו... אז זהו!! בשלב הזה הוא היה מושך בכתפיו ומודיע לאותה אלמנה: מצטער... אין לי... נגמר לי הכסף... אלא שאז אותה אלמנה הייתה פותחת בקריאות שבר... ר' בנימין... גיוואלד... אם אתה לא זן אותי, הרי אשה ושבעה בניה מתים... ר' בנימין הצדיק היה פורץ בבכי עם אותה אלמנה... היה משתתף בצערה מקירות לבנו... אבל בסוף הוא היה אומר לה ובעיקר לעצמו: מה אעשה... אני לא הרבש"ע!!! וכי אני בראתי את אותה אשה ושבעה בניה?? הרבש"ע ברא אותה... פרטים אצלו!! זה עולם שלוו!! זו אחריות שלו!! אחרי שאני מיציתי את כל מה שאני יכול... מכאן ואילך זה עניין של הרבש"ע... ואם ח"ו אותה אשה ובניה ימותו... זה מאוד כואב, אבל זו לא אחריות שלי... וכי אני לוקח אחריות יותר מהרבש"ע?? ר' בנימין היה פוסע בשברון לב בשמונה הלוויות של אשה ושבעה בניה בצער רב, אבל לא היו לו שום נקיפות מצפון והוא לא היה מרגיש שהוא אשם בזה!!! כי בשביל זה יש רבש"ע... (אם כבר יש פה אתגר... זה להאמין ש-הצור תמים פעלו וקל אמונה ואין עוול, ה' יודע מה שהוא עושה... אבל אני?? לא 'צור תמים פעלי' וממילא אין צורך לומר שאין בי עוול כי אף פעם זה לא התחיל להיות אחריות!) עד כאן התשובה הבסיסית.

עד כאן התשובה... כעת קורא יקר: נכון קשה לך לבלוע את המהלך הזה?? כי סו"ס איך...?? איך אפשר?? בשורה התחתונה איך ר' בנימין הצליח להירדם בלילה כשהוא יודע שמעבר לחלון אישה וז' ילדים מתים ברעב... איך אפשר??

אז אתה יודע מה... בשביל לרפד לך את התשובה... כעת אני אגיד את אותה תשובה... אבל בדיוק מהכיוון ההפוך!!! תאר לעצמך שר' בנימין הצדיק לא היה מפרנס את אותה אלמנה ושבעה בניה... מותיר אותה לאנחות... אני שואל אותך: בינינו... באמת נראה שאותה אשה ושבעה בניה היו מתים...?? באמת נראה לך שברגע שר' בנימין היה משהיר אחיה... מתנער מאותה אשה... זהו... לאט לאט הם היו נהיים כחוישים מיום ליום... עד שיום אחד הוא מת... למחרת השני מת... והיו יוצאים פה 8 לוויית אחד אחרי השני? באמת נראה לך?

ברור שלא!!!!!! ולמה לא?? נו... באמת למה לא?? הרי סו"ס אותה אשה טענה בתוקף לר' בנימין שהמצב שלה ביש ואם הוא לא עוזר לה היא ובניה מתים... מה... היא שיקרה?? היא סתם הגזימה והצליחה לעשות לה סיבוב? לא!! ח"ו... היא לא הגזימה... היא התכוונה ברצינות... ועדיין!!! עדיין אני מבטיח לך שגם אם ר' בנימין לא היה עוזר לה... היא ובניה לא היו מתים... מאה אחוז שלא!! ולמה לא??

כי... כי ככה!!!! כי... כי איך מרן האדמו"ר מויזניץ אומר?? יש בורא עולם!!!! אם ר' בנימין היה מחריש בעת הזאת, ריווח והצלחה היה עומד לאותה אלמנה ממקום אחר, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה של אבי יתומים ודיין אלמנות... אה... אתה שואל איך?? שאלה טובה... אם מאוד מסקרן אותך איך... אתה מוזמן להפנות את השאלה הזו לאלפים ורבבות משפחות שמסתובבות לנו בין הרגלים... מדובר בכאלו שהמצב שלהם לא יותר טוב מאותה אלמנה, וגם להם חייבים לדאוג להם במידי... אחרת משהו פה ימות... וזה בסיידר... בסוף אף אחד לא מת... בסוף 'עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעיתו', כך שתהיה רגוע!! גם אם ר' בנימין לא היה נזקק לה אותה אישה ובניה היו ממשיכים לחיות 'עד עצם היום הזה...' (בינינו מתי שמעת לאחרונה משהו שמת מתת תזונה)

למה יש חסידים שלא מקפידים על זמן תפילה??

(המשך-) חבר שלי ענה לי בתקיפות: אה... תרגע... אל תמהר להתלהב מהחסידים... סליחה... כעת השעה 9.45 בבוקר... מאוד מעניין אותי האם הם בכלל התחילו את התפילה? יש סיכוי רציני שהם עדיין משפשפים את העיניים... אם ככה אז נו נו... אין מה להתלהב... לא כתוב בשום מקום שצריך לעשות טיש עד 2 בלילה!! אבל כן כתוב שצריך להתפלל לפני זמן תפילה... כאן טען חבר שלי בלהט... ובינינו הוא צודק.

אבל לי זה בבת אחת הקפיץ את הפיוז!!! התגובה שלו בבת אחת הציפה לי את החוויה השלילית של ה-ברוך אתה ה' גא.....

ואז התפרצתי על חבר שלי בתסכול... אמרתי לו: סטופ!!!! לי ולך אין רשות למתוח ביקורת על החסידים... כי נכון!!! נכון שלא כתוב בשום מקום שצריך לשיר בטיש עד 2.00 בלילה... אבל יש עוד דבר שלא כתוב בשום מקום!!! לא כתוב ש'עזרת אבותינו' חייב לארוך כככלל יום דקה ו-45 שניות!!! לא פחות ולא יותר!!! תגיד לי: אין יכול להיות שאת ה-'לך ענו שירה בשמחה רבה', אמרנו את זה היום בדיוק באותה מנגינה ובאותו קצב כמו בתשעה באב?? **אין?? אין קורה כזה דבר??** אין לא קרה בטעות שזה ארך עוד איזה 38 שניות נוספות... כיאה ויאות לשביעי של פסח?? אמרתי לחבר שלי בכעס... תקשיב טוב טוב... החסידים האלו... אני מסכים איתך שיתכן שרק עכשיו הם מתחילים להתפלל וזה לא בסדר!!!! אבל כשהם יגיעו ל'משה ובני ישראל לך ענו שירה...' תהיה שם כל הגולה כמדורת אש!!! אש של התלהבות... כמו שאנחנו מתלהבים ב'אהבה רבה' של שחרית דשבועות... בטח... מי שאתמול שר שלוש שעות שירי שבח והודאה לה' בטיש, אז למחרת הוא עמוק בתוך הסוגיה... אז יתכן שלא כתוב שחייבים ללמוד את הסוגיה הזו... אבל מה שבטוח שמי שלא למד את הסוגיה הזו הוא לא בסוגיה... הוא לא בפרשה... ומה הפלא שמגיע שירת הים ועזרת אבותינו בשביעי של פסח ואני בכלל לא שם לב שהייתי שם... אז החסידים אולי הפסידו זמן תפילה אבל הם לפחות מתפללים... ואילו אני ? ! ? **אני בכלל לא מתפלל!!!!**

העיקר שהספקתי זמן תפילה ? ! ? ככה טענתי לחבר שלי בתסכול...

להקפיד על זמן תפילה... ומי שמאחר זמן תפילה זה לא בסדר... נקודה!! אין כאן חנופה... אין עיגולי פנינות... זה דינא דגמ', **אבל עדיין! התיאור הזה שהצגתי כאן...** גרם לי להרבה מחשבות... האם יש מקום לטיעון כזה, ש... שיש בן אדם שמקפיד על זמן תפילה אבל הוא לא מתפלל... ומאידך יש אחד שהוא אמנם הפסיד זמן תפילה אבל לכה"פ הוא מתפלל? **האם יש מקום לכה"פ משפט???**

אז ככה: התחדש לי חידוש שבשבילי בתור ליטוואק זה חידוש עצום... (אבל למייעשה, בושה לחשוב עד כמה החידוש הזה פשוט) החידוש 'מחדש' ככה: שעם כל הכבוד להלכות תפילה... אבל התפילה בעצמה ? ! ? התפילה היא לא הלכה!! תפילה זו תפילה!!! **מה אני מתכוין??** לדוגמא: יש בשו"ע הלכות סעודה... זה שיש הלכות סעודה זה לא אומר שהסעודה עצמה היא הלכה... סעודה זה סעודה... סעודה זה לאכככול!!! סעודה זה פיצה, שוארמה, מוקפצים... מוסקה... בלינצ'עס... שניצלים... מה עוד לא אמרתי? זה!! זה סעודה... אחרי שיש לנו פה סעודה כיד המלך... אז יש הלכות סעודה!!! יש דפוס הנהגות והלכות אין להתנהג ב-סעודה... אבל הסעודה בעצמה היא לא הלכה... היא סעודה... (תאר לעצמך מישוהו נכנס למסעדה רק כדי לקיים הלכות סעודה... אנחנו בבעיה איתנו!!! יתכן שהוא לא יצטרך לברך ברכת הנהנין, כי מצוות לאו ליהנות ניתנו) **על אותו משקל:** זה שיש הלכות תפילה... זה לא אומר שהתפילה עצמה היא הלכה! תפילה זו תפילה תפילה זה בכלל עבודה שבלב... רק מה?? אחרי שיש תפילה... אז יש הלכות ב-תפילה!! אבל גם כשיש הלכות תפילה זה עדיין לא התפילה בעצמה... האם הנוסחה הזו מקובלת עליך או לא? (לפניך שאלה אמריקאית: א. זה חידוש שבבילי. ב. לא חידוש בכלל. ג. לא נכון בכלל. לשלושת התשובות יש קליינטים)

אני חושב שזה פשוט מאוד! בדיוק כמו שיש סדר נשים, זה לא אומר שהנשים זה סדר... נשים זה ויירבערס... רק מה?? יש סדר שמדבר אודותם... כך תפילה זה לא סידור!! תפילה זה תפילה...

לחידוש הזה יש השלכה מאוד מאוד דרמטית!!! וכאן אני רוצה לפתוח את אחד הנושאים האולטרא רגישים בין החסידים לליטאים... אני מרגיש נוח לפתוח את זה... כי אני לשם שינוי, כל ימי גדלתי בקו התפר בין החסידים לליטאים... ואחת מהטענות היותר חזקות וגם מוצדקות שיש לליטאים זה בנושא של זמן תפילה... זה לא סוד שיש לחסידים איזה באג מסוים בנושא הזה... ואת הליטאים זה מוציא מהכלים... ואני מוכרח לומר לך ידידי החסיד: עליך הראיה!! הליטאי צודק!! הוא מגובה במסמך שנקרא שו"ע... ועליך מוטל להוכיח את חפותך.. אתה לא יכול לפטור את הליטאי בקש ולהגיד שככה אנחנו וזהו... (כנ"ל כשהליטאי מתחתן מאוחר, ואת החסיד זה מוציא מהכלים, אין עוברים על שו"ע מפורש שצריך להינשא לפני גיל עשרים, גם כאן החסיד מגובה בשו"ע... והליטאי לא יכול לפטור אותו בקש... על הליטאי

מוטלת חובת ההגנה להוכיח את חפותו... זה כלל ברזל: מי שיש לו מסמך הלכתי מובהק, הוא המוחזק והשני המוציא) ותכל'ס החסידים אף פעם לא הצליחו לענות תשובה מבוססת ומעוגנת הלכתית, מי התיר להם לעבור על השולחן ערוך!! אז אני אעשה לכם כעת שירות... אני הליטוואק יענה כעת במקומכם כמו ליטוואק... (אבל חכה... אל תתלהב... זה לא בחינם) ובכך: שמעתי ממקור מוסמך שהתפרסם שמרן ר' דוב לנדו שליט"א סיפר לאחרונה שר' אהרלה פעם הגיע לחזו"א ושאל אותו: מה עושים כשאני רוצה להתפלל בכוונה כמו שצריך... אבל אין לי את הכוחות לכיין... (כידוע: ר' אהרלה היה חולני, והתפילה שלו הייתה עד כלות הכוחות) ענה לו החזו"א בפשטות: אם אין כח אז לא מתפללים!!! (האמת היא שאת הסיפור הזה שמעתי כבר ממזמן... אבל הייתי בטוח שזו סתם המצאה... והנה מרן ר' דוב לנדו בכבודו ובעצמו מספר את זה.) בקיצור: מתברר שגם מרן החזו"א לפעמים היה נאלץ להתפלל אחרי זמן תפילה... או... או לא להתפלל בכלל... אתה יודע למה?? כי... כי הוא היה באמת מתפלל!!! וכמו בהלכות סעודה... אם נניח, היום לא הרגשתי טוב ולא הייתי מסוגל לאכול... אז גם אין הלכות סעודה כי... כי אין סעודה... הוא הדין הכא: עם כל הכבוד לזמן תפילה, אבל מי שבאמת מתפלל... אם הוא במצב שכעת הוא לא יכול להתפלל... אז אין זמן תפילה... כי... כי אין תפילה... (למעשה זה גמ' מפורשות, אם זה שמואל שהגיע מהדרך ולא התפלל ג' ימים, וגדולי עולם שהיו מתפללים ביחידות וכן הלאה... כי הם היו באמת מתפללים!! ומי שמתפלל... אז הלכות תפילה לפעמים מתעדים בהתאם לתפילה... (זה לא כמו שהליטוואק חושבים שמישהו פה מוחק את ההלכה, לא!!! הלכות תפילה לא זז מילימטר, אבל מה לעשות שהתפילה זזה...) וזה ההסבר באותם גדולי עולם ענקי רוח כמו השפע חיים מצאנז, ור' אהרן מבעלזא, שהיו מדקדקים בהלכה עד הקצה לכל הדעות... וברגע שזה הגיע להלכות תפילה... זה היה נראה אחרת... כי בתפילה שייך מושג שהלכות תפילה מותאמים לפי מצב התפילה ולפי המתפלל...

ופה!!! פה אנחנו חוזרים הבייתה... לסיפור האישי שלנו...

אם עד כאן דיברנו על צדיקים שבאמת התפללו כמו שצריך... אבל מה נענה אנחנו... ש... שאני לא צריך להגיד לך אין נראית התפילה שלנו ביום יום. גם ידידי החסיד שבשביעי של פסח התרומם מעל הקרקע. הרי ביום חול אנחנו מגלגלים את התפילין ביחד בשטיבלך... הכל בסדר... שנינו יודעים כמה זמן אורך לנו פסוד"ז. בקיצור: עגום אבל זו העובדה

אז כאן... ההגדרות הם הרבה יותר ברורות!!! מי שאין לו תפילה... אז הדבר היחיד שנתר לו זה הלכות תפילה!!! (כך ע"פ הלכה, הראשונים כבר מגדירים את זה כך) והוא מחויב להלכות תפילה עד הקצה! וזו ההקפדה של הליטאים... היות והליטאי מודע היטב למעמד הרוחני שלו בייחס לתפילה... אז הוא מבין שגם אם למרן החזו"א היה מותר לא

שלאחרונה חזר לי כבודי האבוד... פשוט נפל לי האסימון! שלא!!! זה לא בעיה בי... לא בי וגם לא בבית הכנסת... אז במי כן??? הרי מישהו פה חייב להיות בעייתי... השאלה מי??

מה מתברר??? שעצם המפגש של קבוצת אנשים כל יום בשעה קבועה תחת קורת גג אחת... זו הבעיה ולא אחרת!!! כן... תתפלא לשמוע... התכנית המקורית והמתוקנת של הבריאה שלכל בן אדם אמור להיות רשות היחיד פרטית משל... שם הוא מכתוב את סדר היום, הוא קובע את הלו"ז ואת צבע הרהיטים וקצב השירים, ומעתה: לפי התכנית של בורא עולם, עשרה אנשים לא אמורים להיפגש כל יום בבית אחד!!! כי יש לנו טבעים שונים... תכונות שונות... קריזות שונות... ואין שום עניין לאתגר אותנו בכח ולהפגיש אותנו תחת קורת גג אחת, כי זה מתכון בדוק לפיצוצים!!! וזו הסיבה ולא אחרת, למה תמיד יש דברים מעצבנים בבית הכנסת... תמיד!!! אחריות!!! חבל לנסות את הדשא של השני... אני מבטיח לך שלאיפה שתלך... תמיד יהיו דברים מעצבנים, לא בגללך ולא בגללם... אלא בגלל שעשרה אנשים לא אמורים להיות תחת קורת גג אחת, (אגב: זו הסיבה שהיהדות לא אוחזת מאורח חיים של קיבוץ, זה נועד לכשלון מראש) אלא!!!! שבדיוק מהסיבה הזו!!! קי"ל שכל דבר שבקדושה צריך להיות עשרה אנשים!!! למה?? מה הקשר בין דברים שבקדושה לעשרה אנשים?? התשובה היא: שהיא היא!!! עשרה אנשים שמצליחים להתעלות מעל כל הניגודים הטבעיים שביניהם... מצליחים לתאם שעה אחידה, מקום אחיד, שליח ציבור אחד, ונוהל אחיד ביניהם... בשביל לגבש עשרה אנשים... זה חייב להיות שהם קידשו מטרה!!! אחרת זה לא יחזיק מעמד... אם עשרה אנשים מצליחים להתאחד כל יום סביב נוהל אחיד, זה חייב להיות שלפני שהם נכנסו, הם שמו את האגו האישי שלהם בצד, ונכנסו... הנוכחות של עשרה אנשים ביחד, היא אישור ומסמך מוכח שיש פה אנשים שחדורים מטרה לקדש את ה'!!! אחרת הם לא היו מצליחים למצא שעה שמתאימה לכולם, וגבאי שמקובל על כולם...

ונהנה!!! כאן נמצא החתול השחור...

כשאני מגיע לבית הכנסת... באופן טבעי אני מגיע עם כל הרמ"ח והשס"ה שלי ואני בהלם לגלות שיש כל מיני דברים מרגיזים... בוקר טוב... ברור שהכל פה מרגיז אותי... כי יש פה אנשים שונים ממני...

אתה רוצה להפסיק להתרגז?? בא... שנינו כעת יוצאים מבית הכנסת... יצאת?? יופי!!! כעת תקשיב... אני ואתה, לשנינו יש קריזות משלנו... חיים משלנו... ובשביל זה יש לנו בית משלנו!!! אבל שנינו כעת רוצים לקדש את ה' בעולם... ובשביל זה יש בית כנסת... שבית הכנסת הוא לא בית שלי ולא שלך, הוא בית של ה'!!! אנחנו פה מתאספים ביעד משותף לקדש את ה'... פה ה' הוא הנושא!!! לא אני ולא אתה... אין לך מה להתרגז שבית הכנסת הוא לא בראש שלך... וגם אני לא אתרגז שהוא לא בראש שלי... כי כעת לא אני הנושא ולא אתה הנושא, התאספנו פה כדי לקדש את שמך בעולם!! ברגע שנפנים שלשמו יתברך התכנסנו שום דבר לא מרגיז!!! כל עוד לא נבין את זה... אני חותם לך שלא יהיה בית הכנסת בכל הגלובוס כולו שלא יעצבן אותך... הבטחה שלי... שמור קופון זה...

אין תפילה של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת, למה? כי כתוב 'לשמוע אל הרנה ואל התפילה, במקום רנה שם תהא תפילה!!! אומר רש"י במקום: 'במקום רנה, ששם אומרים הציבור שירות ותשבחות בנעימת קול ערב', שם תהא תפילה... כלומר: זה מתחיל הפוך!!! יהודים התאספו כל ליל שבת ושרו שירות ותשבחות בנעימת קול ערב, ובאמצעות הטיש שנעשה כאן, נעשה פה חלויית בית הכנסת...

כן!! זה חז"ל מפורש!! אתה יודע מה טמון בזה??

ששחרית בבית כנסת לא מתחיל בשעה 7.30... לא בגלל שזה יותר מידי מוקדם, אלא בגלל שזה יותר מידי מאוחר!!! צריך פה תשתית של רקע תקדימי ורווי של שירות ותשבחות... צריך פה טסט של הכרה והתלמדות וחימום בפולחן היהודי המקורי שנקרא שירות ותשבחות... זה שפראך יהודי שהוא למייעשה המצת של תפילה... ואם אין לך שום תקדים של שירות ותשבחות... אז חסר פה משהו בטופס 4 של בית הכנסת... אז יתכן שאני אמנם אגיע מוקדם לביהכ"ס כי אני יקה... אבל באותה מידה גם בשמונה בול יהיה פה שוכן עד!!! וזה לא תכל"ס... בית כנסת זה לא רק מקום שצריך להגיע בו בזמן!!! הוא צריך להיות גם מקום שמגיעים אליו כדי להיות ולא בשביל לצאת גם באותו זמן... אבל עדיין יידי החסיד... גם אחרי ההלקאה העצמית שלי, אני עדיין משוכנע שהאדם השלם בקדושת יוצרו, זה אותו אחד שיצליח לשלב ולגשר בין שתי הקצוות... מצד אחד שהתפילה תהיה עבודה שבלב!!! שזה יהיה חיוני... נושם... מרגיש... אבל מצד שני... אל תשכח שעדיין מדובר ב**עבודה** (שבלב) גם עבודה שבלב זו עבודה... זו ראבוטא... ובעבודה יש גם מוסר עבודה... להגיע בזמן!! זה ללכת לישון בשעה שפויה, כי יש לי מחר עבודה (שבלב) להיות משועבד לתכתיבים הלכתיים... ולשם- למוסר עבודה הזה, לנקז את כל הלב... זו תכנית העבודה (שבלב) שלי!!! חכה חכה... אני עוד עלול לעקוף אותך... אני אקח את ה'עבודה' מהליטאים וה'לב' מהחסידים ותהיה פה עבודה שבלב מושלמת כתכלית כוונת היצירה!!!

אגב: יידי הליטאי, אם שמת לב. לא נתתי מענה מה עושים... כן... אני באמת בוסר בנושא... אני מודה שאני באמצע ללמוד את זה, פרטים אצל החסידים והספרדים, בא נחליט שברגע שאני אהיה שם, אני אעדכן, לבנתיים שנינו יחד עובדים על זה... חסידים... תתכוננו אנו בדרך אליכם...

(אגב: אני סומך על הקורא הפיקח שמבין שכל ההכללות האלו, בין חסידים לליטאים, זה רק לשבר את האוזן... כי בפועל יש מהכל-בכל... ניתן לסמוך על בגרות הקורא או לא??)

אם כבר הגעתי לנושא הזה... אז ברשותך... עוד נושא רגיש בעניין זה... יש כמה וכמה דברים שמעצבנים אותי בבית הכנסת שלי... אבל מה אפשר לעשות... ככה זה... אלו הם הטיפוסים... זה מה שיש... אלא ששבת אחת הלכתי להתפלל בבית הכנסת אחר... וגם שם התעצבנתי על כל מיני דברים, ואז הלכתי למקום שלישי... וגם שם כל מיני דברים הרגזו אותי... ואז התחלתי להפנים למרבה הצער שכנראה הבעיה היא לא בבית הכנסת... אלא ביי!!! נו... טוב... שיהיה... לא ידעתי שאני עד כדי בעייתי... אלא

להתפלל... או לא להתפלל בזמן... זה כי הוא היה חז"ל והוא התפלל כמו חזון איש... אבל אני שהתפילה שלי נראית כמו שהיא נראית אני מוכרח להיצמד לשולחן ערוך הלכות תפילה!!! וזה הליטאים צודקים מאה אחוז!!! אלא שהחסיד קצת מתקשה לבלוע את הגלולה הזו... כי עדיין באופן כללי החסידים עושים שטייגן בעבודת התפילה... הסוגיה הזו מפותחת אצלם... (כבר בטיש הסוגיה הזו נפתחת) זה עבודה אצלם!!! לכן אצל החסידים הנושא הזה עדיין נשאר אפור... ודי בצדק... ולכן בשבתות, אצל חלק מקהילות החסידים עדיין לא מקפידים על זמן תפילה... ואתה הליטאי שמזדעזע ולא מבין 'מאיפה זה בא להם', אתה פשוט מוזמן פעם אחת ליטול חלק בתפילה אצל החסידים... חסידים לך!!! הם מתפללים כ"כ לאט... ושרים כ"כ הרבה... ואומרים קטע קטע... וכפשוט יוצא לך קרנים עד שאתה קולט!! שההלו... מוכרח להיות שהם עושים פה משהו!! (אחרת הם לא היו שורדים) ואם ככה, אז קודם אני אבין מה הם עושים בתפילה, ואח"כ נדבר איתם על זמן תפילה...

אבל!!! כאן מגיע האבל הגדול...

כשאני עובר בשטיבלאך בשעה 11.00 בבוקר ואני רואה את יידי פוסע מעדנות עם כוס קפה ביד לתפילת שחרית... לא בגלל שהוא למד ג' שעות לפני התפילה, אלא סתם נשאר במיטה עד שהיא הקיאה אותו... זו סתם הפקרות!!! זה פשוט למחוק את הלכות תפילה מהש"ע ועל זה מגיע מכות!!! ו... וקדימה... אני בדרך עם החגורה... מותר לי להרביץ לך!!! אתה יודע למה?? כי אתה הרבצת לי הרבה יותר כואב... השירה חדשה שבחו גאולים שאתה שרת בהתלהבות ואני שכחתי מזה לגמרי... זה טפח לי הפנים... זה נתן לי סבג של הבנה שיש לי שיעורי בית להגיע למקום שלך בתפילה... אז כעת הגיע תורי... אחרי שאתה הרבצת לי וקבלתי באהבה... כעת גם לי יש מה לומר לך: אדוני היקר: יש זמן תפילה!!! ותדע לך שאם אתה עובר על זמן תפילה... אתה עובר על שולחן ערוך מפורש... ואם אתה צריך ישועה... אתה מוזמן לפנות אלי... כי אני לכה"פ מתפלל לפני סוף זמן תפילה, ואימתי עת רצון בשעה שהציבור מתפללים. ואתה נזכר להגיע רק אחרי העת רצון

נחזור אלי!!! לא יעזור כלום: תפילה זה משהו שמצריך השקעה!!! וכאן חשוב לשים לב: יש מין בריחה קבועה, שכל פעם שאני רוצה להתחזק בתפילה... אוטומטית אני תופס חיזוק בהלכות תפילה... להגיע בזמן... לא לצאת לפני הזמן... אז זהו שלא!! זו בריחה!!! כי עדיין הלכות תפילה זה לא התפילה בעצמה... התפילה בעצמה מחכה לי בפינות אחרות לגמרי שאני מתעלם מקיומם... אצל הספרדים זה בא לידי ביטוי בשירת הבקשות... אצל החסידים זה קורה בטיש... בלימוד חסידות לפני התפילה... חבר שלי פעם שאל אותי איזה היתר יש לחסידים לעשות טיש בבית הכנסת?? אמרתי לו: לא הבנת... זה מתחיל בדיוק הפוך!!! חז"ל אומרים:

ו' סמינר וכיתה ו' יסודי באותו גיל... היתכן??

כן... זה מה שקורה בסמינר שלנו... אנחנו אמנם בנות 11 בכיתה ו' יסודי!!! אבל לא לזלזל... אנחנו כאן בו' סמינר... לגמרי ו' סמינר!!! יותר מחצי מהכיתה כבר מאורסות ממזמן... וכבר כמה הספיקו להתחתן... התחלנו בכיתה א' עם 35 תלמידות בנות שש... ואז בכיתה ב' מלכי הייתה הראשונה!! הראשונה שהתחתנה בכיתה... שימו לב: לא התארסה!! אלא התחתנה... כי להתארס? זה? בכלל לא מרגש... חצי מהכיתה כבר מאורסת ממזמן... מגיל שלוש... אבל מלכי היא הראשונה שהתחתנה... הסבירו לנו שהיא פשוט יתומה מאבא... (היות ואין לה את המבוגר האחראי שישמור עליה... אז ההמלצה הייתה לחתן אותה כמה שיותר מהר.) כולנו היינו מרוגשות מאוד... עשינו לה המון ציורים... ובלונים... ואפילו נצנצים... וחיינו להזמנה... בטח... החברה הראשונה שמתחתנת... אבל האכזבה הייתה מאוד גדולה... פתאום המורה הגיע והודיעה לנו שלא!!! אף ילדה מהכיתה לא מוזמנת... איזה אכזבה... כמה בכינו... גם מאוד נעלבנו... מה... מלכי? ככה לא מוזמנים... זה לא יפה... אז בשיעור השני המורה אספה אותנו כמו חיות והסבירה לנו שהיות ובאמת מלכי היא יתומה ואין לה אבא ש'מחליט' עליה... אז כשהיא מתחתנת זה... זה 'לא לגמרי בטוח...' ואם תהיה חתונה ופתאום מלכי תתחרט... והיא תגיד שהיא פתאום לא רוצה... אז זהו!! היא לא חייבת... ואז מה... פתאום יורידו את כל הקישוטים ויפוצצו את כל הבלונים וכולכם תחזרנה הבייתה עצובות? זה לא מתאים... לכן לא עושים לה חתונה גדולה... רק משהו קטן... ואז לאט לאט היא תחליט אם היא באמת רוצה... סטטוב... הבנו... המורה הבטיחה שגם אחרי שתחתיך היא תמשיך להגיע לכיתה... (אמרת לי למורה בשקט, שאם מלכי לא תרצה את החתן שלה... אז אני אשכנע אותה שהיא יכן תרצה... זה היה נראה שהמורה הקשיבה מאוד ברצינות והיא אמרה לי: רעיון מצויין... אני אגיד את זה לאמא של מלכי והיא תשמח) לבנתיים... רוב הכיתה כבר מאורסת... ויש רק כמה שעדיין לא מאורסת... נועה היא אחת מהילדות שלא מאורסת 'בכלל'!! והיא הסבירה לנו שאבא שלה עדיין לא החליט 'מה עושים', אבל השבוע פתאום היא הגיעה לבית ספר עם בגדים חגיגיים... מה קרה?? מגיע לך מזל טוב?? התארסת? לא!! דומה!! משהו אחר!! אבא שלי מכר אותי לאמא העבריה... אוה... איך התרגשנו... 'אמא העבריה' זה נשמע משהו הרבה יותר 'רציני', זו מילה הרבה יותר ארוכה מלהיות 'רק' סתם מאורסת... נועה סיפרה בגאווה: אבא שלי אמר לי שראינו כמה את יודעת לקפל יפה את המפות ולסדר את החדר ולכן אבא החליט למכור אותי למשפחה הכי נחמדה בעיר... למי?? למשפחת אברהם... אוה... איך שמחננו איתה!! איזה כיף לך!!!

נועה זרחה מאושרת!! זהו!! זה כבר לא נועה המסכנה והעצובה שהיא לא מאורסת... זה כבר נועה המיוחדת שהיא 'אמא העבריה', המורה הייתה מאוד מרוצה מאיתנו, היא אמרה: נכון נועה... את תהיי אמא חרוצה... וההורים שלך ירוו הרבה נחת... כן, אמרה נועה, בלילה, באשמורה השלישית, כשכולם עדיין ישנו בבית, לפתע שמעתי את אבא אומר לאמא... שאדון אברהם הולך להביא לו המון המון כסף בגללי... ואז יפסיקו כבר לבא אלינו כל ערב לקחת את החליפה של אבא... המורה עצרה את נועה... רגע רגע... מה אמרת?? כל ערב לוקחים את החליפה של אבא?? כן... מה... המורה לא יודעת?? כבר חצי שנה זה ככה!!! כל ערב כל ערב כל ערב מחדש... השכן מריון מגיע ודופק בדלת ואני פותחת לו, ואני נותנת לו את החליפה של אבא... ואז בבוקר מוקדם הוא שוב דופק ומחזיר את זה ומגיע שוב בערב... ככה כל יום!! אבל לא רק הוא... כל בוקר מוקדם מגיע השכן אבינועם ולוקח את השמיכה שלי ומחזיר אותה בערב... (בזכותו אני קמה כל בוקר מוקדם ומגיע בזמן לבית ספר) ככה כל יום כל יום!! כבר חודשים... וכעת שמעתי את אבא אומר לאמא, שבגללי, יותר לא יקחו לנו כל הזמן ויחזירו... כי אבא יוכל להחזיר את המלא כסף שהוא לקח מהם, והם כבר יותר לא יצטרכו ממנו משהו אחר במקום...

דמעות סוררות עמדו בעיניה של המורה ושקעה בהרהורים... נועה!!! לא חלמתי איזה דלות הייתה בבית שלך עד היום הזה... זה אומר שעד היום המשפחה הזו הייתה שקועה בחובות, והבית שלהם הסתובב כל היום סביב השעון במשכונות, הכסות יום שלהם הייתה במשכון כל הלילה, והכסות לילה שלהם הייתה במשכון כל היום... ונועה הילדה הקטנה הזו... חוותה יום יום את הדלות הנוראה הזו... והנה... כעת מגיעה הבשורה המשמחת שמזכרים אותה לאמא העבריה אצל אחת המשפחות הנפלאות ביותר בעיר... בטח... שם היא תעבור שיקום סוציאלי יסודי ומקיף!! (זו לא אמא העבריה הראשונה ולא השנייה שנכנסה לבית הזה מסכנה ועלובה ויצאה משם פורחת) ונוסף על הכל ההורים שלה עוד הולכים לקבל על זה סכום כסף לכסות את כל החובות שלהם ולשקם את כל המשפחה... אשריהם ישראל... איזה צדיקים... איזה פרויקטים של חסד אנשים לוקחים על עצמם... סוף סוף רואים את נועה מחייכת... כן... היא מבינה!!! מבינה יותר טוב בשביל הגיל שלה עד כמה זה בריא לה. נס שהיא והתלמידות עדיין לא מבינות שלהיות 'אמא העבריה' זה לא כבוד גדול.

באותו יום רבקי חזרה הבייתה בפנים נפולות ואמרה לאמא... למה?? למה אבא קידש אותי?? אני בכלל לא רוצה להיות 'מאורסת'!! אני רוצה להיות אמא העבריה כמו נועה... ועכשיו!!! אמא ניסתה להרגיע אותה... אבל זכית להתקדש לכהן!!! ולא סתם כהן אלא אבא שלו תלמיד חכם יושב בסנהדרין... אז מה... רקעה רבקי בגלים... אבל נועה היא אמא העבריה... זה הרבה יותר שווה... היא הולכת לבשל... לכבס... לעבוד... כולם משבחים אותה שהיא מאוד חרוצה... אמא חייכה ונאנחה וחייכה ושוב נאנחה לרבקי... אין מה לעשות... לא קשור אלי... זה אבא החליט.

רגע... ואם מעכשיו אני אעבוד יפה בבית... ואני אסדר ואקפל ואבשל... אז תסכימו לי להיות אמא העבריה? אמא נאנחה... די... איך אני יוצאת ממנה... רבקי... תעשי טובה... תדברי על זה עם אבא... (תמיד טוב לשלוח את הילדים לאבא... שהוא יסתבך) אבא בעצה"ש יחזור בעוד יומיים מהשימוש בערי הלוויים... ואז תשאלו אותו... ואבא חזר... ורבקי רצה אליו... אבא!!! נועה נהייתה אמא העבריה... ואני גם רוצה... אבא התרגש... מה... נועה אמא העבריה?? איזה בשורה טובה!!! (זה בסדר... אני כבר ממזמן מחלתי להם על החוב שהם חייבים לנו, אבל יש פה כמה יהודים שהם עניים לא פחות מהם, וזו בשורה מאוד משמחת בשבילם). אמא פנתה לאבא... תקשיב... לרבקי יש בקשות מעניינות... ורבקי ביקשה: אבא... גם אני רוצה להיות אמא העבריה?? אתה יכול לעשות לי את זה?

אבא חשב וחשב... ואז הוא אמר לרבקי... את יודעת מה... יכול להיות שאנחנו נעשה את זה!!!

תקשיבי... נכון קידשתי אותך ליונדב הכהן... אם את רוצה להיות אמא העבריה שלו, אני יכול לארגן לך את זה... אבל קודם כן תלמדי לעשות מה שאישה צריכה לעשות לבעלה, ואז אולי הוא 'סכים' שתהיי אמא העבריה שלו... כן... נצצו עיניה של רבקי... מה צריך לעשות... אבא פתח מסכת כתובות... קחי דף ועט ותרשימי: אלו מלאכות שהאישה עושה לבעלה... א. מטחנת. ב. אופה. ג. מבשלת. ד. מכבסת. ה. טוה בצמר. ו. מאכילה את בנה... אז הנה... מהיום אני רוצה שתעזרי לאמא, לבשל, לאפות, לטחון בריחים, ולכבס... אחרי שתגמרי את זה אני אארגן לך שתהיי אמא העבריה... לך תסביר לרבקי שאמא תמיד תעבוד פי עשר יותר מאמא העבריה!! כי באמא העבריה צריך להיזהר שלא תרדה בו בפרך, ולא יעבוד בו עבודת עבד, אבל אמא?!? תראה לי אמא שלא עובדת בפרך... תראה לי אמא שלא מרגישה שפחה... זה בסדר רבקי... את עוד תעבדי הרבה יותר מאמא העבריה... תהיי רגועה... כשתגדלי תביני...

בס"ד לאחר תקופה ממושכת שאזל מהשוק. שוב יצא לאור במהדורה מחודשת

הספר 'אהבתי'

(כי ישמעו ה' את קולי)

לפניך טעימה חלקית ואקראית מהנושאים שבספר:

- א. התפללתי עשר פעמים... עשרים פעמים ו... ולא זו כולו!!! די... אני מיואש... כמה פעמים אני עוד אמור להתפלל... מה עושים??
- ב. האם מעניין את הרבש"ע השטויות שלי?? כל הפיצ'פיקס שלי שאני מסתבך איתם...?
- ג. לאחרונה משהו קרה לתפילה שלי... משהו שם נרגע... פחות סוער... פחות עוצמתי... מה זה אומר?? האם בהכרח צריך חיזוק???
- ד. האם יש סיכוי שיום אחד יהיה לי כ"כ הרבה מה לדבר עם ה'... ש... שיצא לי בטעות לדבר איתו שעה שלימה ואפילו לא שמתי לב שעבר הזמן???
- ה. מה העניין לדבר עם ה' ולספר לו כל מה שעובר עלי, מה באמת נראה לך שהוא לא יודע כל מה שעובר עלי? מה העניין בפרוטוקול הזה??
- ו. איך מצליחים להתניע בלדבר עם ה'? הרי לבתנים אני לא מצליח לדבר אפילו דקה אחת שלימה... גם דקה אחת זה מידי הרבה בשבילי...
- ז. מסכנה חנה!!! פנינה שציערה אותה כדי לעורר אותה בתפילה נענשה בשיא החומרה, ומהיום אף אחד לא מעז להיות פנינה... ואילו אלקנה שרק הרגיע את חנה, רק הנציח את הצרה שהרי היא לא התפללה אם כן מה תעשה חנה העדכנית? מי יקדם אותה לקראת הישועה??
- ח. למה התפילה ממשיכה להיות מזוהלת גם אחרי שכולם מפנימים שהיא המפתח להחלפה?
- ט. ואם ח"ו לא דייקתי בלשוני ובקשתי מה' את הבקשה הלא נכונה, האם הוא 'מבין' או שראש קמין הוא יתן לי מה שבקשתי כי בקשתי?? (או למי שעדיין לא הבין עניין... שידע לו שה' כן מבין עניין... בזה אין לנו את הלוקסוס לסמוך על הקורא שירכוש את הספר...)
- י. ואם מתחשק לי סתם צומי... כבוד... כסף... או אפילו משהו שה' לא אוהב אותו במיוחד... האם מותר לי לבקש את זה מה'??
- יא. עקרונית שום דבר לא חסר לי!! יש לי הכל בכל מכל!! אבל אני לא מוצא את עצמי... לא מרוצה מעצמי... מרגיש חוסר מיצוי וחור עמוק בלב... האם זו צרה שאפשר גם עליה להתפלל??
- יב. יש דברים שאני מתבייש לגלות אפילו לעצמי, אם זה שלל הסתבכויות רגשיות. תלויות. חולשות מאוד מבישות... האם אפשר לספר כאלו דברים לה'?? הוא לא יצחק עלי?? בטוח שהוא לא יגלה?
- יג. אם ה' באמת עוזר ומושיע לכל מי שפונה אליו וזה באמת עובד... אז למה הסגולה הזו לא מופיעה ברשימת הסגולות?? הרי זה עובד?

לביור מוקד המכירה הקרוב אליך:

052-7683095 054-8446691

מומלץ גם כמתנת סוף שנה וכו'...

האם מחדל עלול להתגלות כתכנית אלוקית??

יש דו שיח מאוד מעניין בתנא דבי אליהו (רבה פרק כ"ג י"א) יהודי אחד שאל את אליהו הנביא: הרי הדור שלנו הרבה יותר צדיקים מדור יוצאי מצרים... שהרי יוצאי מצרים במשך שנים שהיו במצרים לא עשו שם מצוות ואדרבה... היו שקועים במ"ט שערי תומאה, וגם אחרי שיצאו עדיין נכשלו בחטא העגל, ומרגלים וכו'. ואילו אנחנו דבקים בתורה ומצוות ממתי שנולדנו... ממילא יש לנו הרבה יותר זכויות מדור יוצאי מצרים? ענה לו אליהו הנביא: לא!!! למרות שלדור יוצאי מצרים היו הרבה פחות מצוות... אבל מצוה אחת הייתה בידם והייתה לפני הקב"ה נוח יותר מן מאה מצוות... ומה המצוה שהייתה להם?? ש... שעשו כולם אגודה אחת וכו' וכו'... בקיצור: המצווה שלהם הייתה להחזיק מעמד...

אליהו הנביא מגלה לנו כאן יסוד מאוד מאוד עמוק!!!

קודם אני אגיד את זה במילים פשוטות: רואים מכאן שלא כל דבר נמדד בכמות של מצוות ועבירות... יכול להיות דור יוצאי מצרים, שגם אם הם עשו הרבה עבירות, וגם אם עשו מאוד מעט מצוות... זה לא סתירה שמעט המצוות שהם עשו חביבים ושקולים אצל ה' כנגד הרבה עבירות חמורות שהם עשו... השאלה היא באמת למה?? במה זה תלוי??

אז ההסבר בזה הוא מאוד עמוק:

קח לדוגמה את השתי הדורות שלפנינו!! הדור של השואה וניצוליו... אם תעמיד את הדור שלנו מול הדור של ניצולי שואה... מי שרק לא מכחיש את השואה הרוחנית שהייתה באותו דור יודע, שאי אפשר להשוות לרגע, את הצניחה והדרדרון הרוחני שהיה בדור של השואה... מול הצמיחה והפריחה של עולם התורה והיידישקייט בשתי דורות שאחרי השואה... לא קרב זה אל זה כל הלילה!!! (רק לשבר את האוזן: כיום רק בישיבת מיר לבד!! יש כמות בני תורה שהיו בכל עולם הישיבות באירופה ביום שלפני השואה). ברור שהדור שלנו הוא דור מלא בתורה וביראת ה' ודבק בה' בהשוואה לדור של השואה... אבל!! רגע רגע... מאיפה?? מאיפה הדור שלנו ציץ?? מדאיפה הדור שלנו נהיה כזה מלא בתורה וישיבות וכוללים ותרמים לדבר ה'?? אז מי שיועד... אותו דור של השואה שנבחר לשתות את כוס התרעלה... הם הם אלו ששילמו את המחיר המלא וקנו ביסורים ובנחרות של דם את הזכויות יוצרים של הדור שלנו... אין כאן המקום להאריך מידי בנושא המרתק הזה... אבל זה אחד על אחד... כל התשתית של עולם התורה כיום, הכל פועל יוצא ישיר לצלקות שניצולי השואה הביאו איתם מגיא ההריגה... מדובר בניתוח איום ונורא, אבל הכרחי ובלתי נמנע!!! **אנסה טיפ טיפה להסביר את זה: שתיב:**

זה לא שהדור של ניצולי השואה ניחוו באהבת תורה יוצאת דופן, והם אלו שדחפו בכל הכח את הדור הצעיר שיקימו עולה של תורה!! לא!! עם כל הרצון הטוב להדביק עליהם את זה... זה פשוט לא נכון!!

אז מה כן?? ניצולי השואה היו פשוט אנשים רציניים!! מרידיים!! הלב היה שבור ואכול, מבחינה רגשית הם לא היו פנויים לקלות ראש ולמילוי סיפוקים יצריים... הם לא היו בשביל זה... (כמו שאתה מבין שכן אדם ששורו בדכאון, הוא לא בשביל כללות במודרן... לא בגלל שהוא פרועם, אלא בגלל שאין לו סבלנות לזה... זה לא תואם עם המצב הנפשי שלו... ככה ניצולי השואה) אפילו החילונים שבהם... לא היה להם סבלנות לשטויות ולהפקרות... וככה הם גם גידלו את הדור שאחרי השואה... היה לזה כמובן מחירים רגשיים יקרים!! שאת זה כבר גם הדור השלישי עדיין סופגים... **אבל שום דבר פה לא פשלה!!!** הכל מתוזמן בהשגחה פרטית לפרטי פרטים!!! זה מתכון מדויק שהקב"ה נאלץ להזמין... לאחר הפריקת עול שנעשתה אבינו שבשמים היה נחוש לעצב מחדש את ההכנעה וקבלת עול תורה הנצחי של כלל ישראל, ובשביל להצמיח מאפס דור של מקבלי עול תורה... היה צריך להקדים לזה יציקה ורקע תקדימי!!! והרקע היה המרידות והרצינות והשברון לב התהומי שאפיין את דור ניצולי השואה!!!

ושבו... זה לא נבע אצלם בהרחק מצדקות... אלא הם פשוט היו עם שרידי חרב... ולכן כל התקשורת הבין אישית והחינוך היה ענייני... ממוקד... לא מעיז להרגיש... לא מכיל משובות נעורים... וככה הם פשוט גידלו דור של אנשים רציניים בעל כרחם!! הרצינות הזו עשתה את הדור שאחרי השואה מוכשרים וראויים יותר מכל דור אחר לקבל עול תורה!!!

כשחילוני צעיר, בן לניצולי שואה... נכנס לסמינר ערכים... לא היה לו קשה לחתוך ביום אחד על כל השטויות ולקבל על"ע עול תורה... או?? כי גם כשהוא היה חילוני... זה לא היה כמו ההפקרות של היום... כי גם חילוני נוסח ונחלה שואה, זה היה קבע... רציני... מרידי... כך שלא היה לו כ"כ קשה ברגע אחד להחליף בבת אחת מ-האלו עבדי הגרמנים ימ"ל ל- הללו עבדי ה'... **אם תשים לב:** זה בדיוק התהליך שה' תיזמן ליוצאי מצרים, בעצה עמוקה ה' מראש עיצב את האישיות של כלל ישראל וחיבב בתוכיות הנפש שלהם יציקה מובנית של הכנעה כדי שיהיו ראויים ביום מן הימים לקבל את התורה... ככה היה במצרים וככה בדיוק אותו דבר בשואה!!! וממילא כשאנחנו כעת מוצאים את עצמנו חצי מיליון חרדים מבטן ומלידה יראים ושלימים ושקועים בלימוד ומדקדקים קלה כבחמורה... צריך לדעת שהמניה וזכויות היוצרים... נזקף למי?? לאותו דור של ניצולי שואה!!! לא כי הם החדירו לנו אהבת תורה ויראת שמים... לא!!!

אלא שבעצה עמוקה של מסובב הסיבות הם החדירו לנו מנות גדושות של כניעה למציאות עגומה של חיים!! שזה מה שיש!! תאכל ותשתוק!! והתכונה הנוקשה והמרידית הקלה על הדור של אבא שלי להיכנס לישיבה גדולה ולהיות כנוע להנהגה... הדור של ניצולי השואה נבחר לעשות את העבודה השחורה והמפוייחת הזו לאבינו שבשמים...

ועל זה ה' מחבב אותם עד אינסוף!!! נו... אז אני שואל אותך: ניצולי שואה היו צריכים לעשות הרבה מצוות?? ה' היה צריך את הסדר א' וסדר ב' שלהם? לא!!! העבודה שלהם הייתה במישור אחר לגמרי... הם הכינו יציקת טבון ותשתיות עמוקות ביותר... ואת זה הם לא עשו ברקע של בית המדרש... הם עשו את זה בחומר ובלבנים ובסלקציות באושיין... זה היה הרקע הנדרש בשביל להצמיח לאחר עשרות שנים את דורו של חזקיה שבקיאים בטומאה וטרהה כהיום הזה...

זה הפשט בדברי אליהו הנביא... נכון שדור יוצאי מצרים היו שקועים במ"ט שערי תומאה... אבל תבין שהדור הזה, הם הם אלו שעבדו בפרך במצרים... הם הם אלו שעשו את החסד הגדול ביותר לאבינו שבשמים, הם עשו לו את העבודה הכי שחורה, להיות יציקת ההכנעה המובנית של כלל ישראל כדי שביום מן הימים כלל ישראל יקבלו את התורה רק הודות להכנעה המובנית הזו...

ואתו יהודי במצרים בכלל לא נכנע לתורה... הכניעה שלו התבטאה בכלל בסל ומגרפה, אבל דווקא שם!!! עוצבה לה האישיות המתאימה והמדויקת שהיא היא זו שתבטיח שכלל ישראל יעמדו למרגלות הר סיני ויגידו נעשה ונשמע בלי חכמות...

נו... אז קח את אותו יוצא מצרים... נכון... היו לו פולשות פה ושם... הוא חטא בחטא העגל, במרגלים... אבל עזוב... את עיקר הקריירה השחורה שלו הוא כבר סיים אי שם בחומר ובלבנים, ועל זה הקב"ה מנשק אותו בראשו... תודה לך... כל מצוה הכי קטנה שאתה עושה שווה אצלי מיליונים, כי המצוות שלך כעת זה הסיפור הכי קטן... הסיפור הגדול שלך זה הרקע הכללי שאתה במו ידיך עיצבת את כל האומה היהודית בדם...

היסוד הזה שנכתב כאן... הוא מאוד עמוק... אני לא יודע אם בחור כשיר להבין מסרים שכאלו... זה יכול לעשות סדר בנושאים הכי טעונים ורגישים... לדוגמה, יש כאלו שסוחרים איתם מהילדות המון משקעים... המון טעויות חינוכיות מההורים שלהם... ועם כל הרצון הטוב לכבד ולהוקיר... אבל מבפנים יש כ"כ הרבה כאב וריאקציה ממה שהם עברו, ומה לעשות שלפעמים זה גם מוצדק!!! (אני מדגיש לפעמים, כי בהרבה מהמקרים, ההורים משמים כשק הבטות שהילדים מפילים עליהם ואצלם את כל התסכולים... וההרהרה שאני צודק, שחצי מהבכורים שקוראים שורות אלו יודחו עם התחושות, כן... ההורים האלו... **אז חתמו!** נא להבחין בין מי שעבר באמת ילדות עשוקה, למי שקצת מתעבב בשידוכים, והוא פורק את הכאב והתסכול שלו על הנפשות הכי יקרות והכי קרובות אליו, הלא הם ההורים... מניסיון אישי... זהירות!! חמורה שבחמורות...)

ואותו אחד שואל אותי: תגיד לי: איך אני יכול בכל זאת להתעלות מעל כל התסכולים שיש לי מההורים שלי... ובכל זאת לכבד אותם מתוך הכרה שהם אלו העמידו אותי בקרן אורה... מה לעשות שאני חושב בדיוק ההיפך... שהם לוקחים קרדיט על אוסף הבעיות הרגשיות שלי??

ואני עונה לו: תגיד לי בכנות... למה אתה לא חילוני היום??

מה הוא עונה לי? תאמין לי... היה לי את כל הסיבות שבעולם להיות חילוני... בעל עבירה... יש לי את זה ברתיחת הדמים!!! אבל אבא שלי כ"כ שיגע אותי עם התדמית!! ומה יגידו! ושלא יהיה מוזר!! שהוא פשוט גרם לנו לניתוק רגשי מוחלט מכל דבר שח"ו עלול לגרום לבעיה תדמיתית... נו... אני אומר לו: שים לב מה קרה פה... אתה בעצמך מודה לי שלפי רתיחת הדמים שבך... היית אמור להיות חילוני גמור ובעל עבירה!!! אתה עצמך מודה בזה... ותוך כדי דיבור אתה בעצמך מודה ש-למי נזקף ההצלחה האדירה שאתה כעת עומד לפני כמאורס ונקי הרמטית ללא מעידה אחת רוחנית...?? למי נזקף המניה האדירה הזו? לאבא שלך!!! נו... אבא שלך שיחך אותה או לא שיחך אותה?

אה... אבל אז מה... אבא שלי בכלל לא התכוין לזה... הלוואי!! הלוואי והשיקול שלו היה רוחניות... דא עקא שהוא עסוק כל הזמן בחרדתיות תדמיתית ופוזות... ורק למפרע התברר שזה שמר עלי ברוחניות??

נו... אני עונה לו- בוקר טוב... מה חשבת... שמסובב הסיבות ילך איתך ממוקד?? תסמוך על גדול העצה ורב העליליה, שכשהוא חותר להוציא ממך מוצר רוחני!! הוא יגלגל את זה בעצה עמוקה באמצעות חרדתיות תדמיתית שאבא שלך יעביד לך... אתה שילמת הוראת קבע על הביטוח הזה בעצם התסכולים שלך מזה... ותכל'ס למפרע אתה קולט לאן ה' חתר... אבא שלך דיבר על תדמית... והרבש"ע חתר לשמור עליך ברוחניות... נו... אז מגיע לאבא שלך קרדיט על המוצר המדהים שלך?? לא מגיע לו ישר כח על סבל שמי יודע אם לא נגזר עליו בהשגחה פרטית ולו בשביל להוציא אותך לכוזה 'גימור' מושלם? (מה שאני אומר עכשיו, זה ממש מכירת יוסף... לא אתם מכרתם אותו הנה כי האלוקים, האחים היו עסוקים בקנאה, וה' בעצה עמוקה לגלג דברים אחרים לגמרי, גם עם אבא שלך אז אותו סיפור בדיוק).

כנ"ל באינספור דוגמאות... יש כ"כ הרבה כאלו שעברו ילדות חרדתית והודות לכך הם קצת פחות נהנתים ומודרנים... קצת יותר יראי שמים, וקצת הרבה מאוד עובדי ה' מופלגים... והכל הודות לריאקציות רוחניות שעליהם הם גדלו... אז כמובן, שוב ושוב, אנחנו לא מזמינים את זה... ברור שבתור שגרת חינוך זה פסול!! אנחנו לא מחפשים להצמיח יראי ה' על בסיס בעיית... אבל אחרי שגורה חכמתו יתברך שאלו היו ההורים שלך... והרי בעוד חמישים שנה אתה וחבר שלך, שניכם תעצמו עיניים... שניכם תשכבו בבית קברות, ובמבחן התוצאה הוא יגיע עם חבילות טעונות של בילויים ונהנתנות וכשלים רוחניים מחרידים בחיים כי הוא גדל בבית של סחבק... ואילו אתה תגיע לשמים מלא וגדוש בידידת ה', ועם מאוד מעט עבירות בגלל כל הרקע שלך מהבית שלא 'הירשה' לך לעשות עבירות... ואני שואל אותך: האם בשמים אתה תשמח למפרע שאלו היו ההורים שלך?? האם אתה לוקח בחשבון שאז אולי תקלוט למפרע... שההלו... מתברר שזו הייתה דרישה יזומה מציד!! אני הוא זה שהתעקשתי לבקש מהרבש"ע... שאני לא מוכן להסתכן ולרדת כאן לעולם, אלא א"כ אתה מצמיד לי הורים קשוחים שיוציאו לו את כל החשק לעשות עבירות... תחשוב על זה... (אגב: אני ממלכד עם אלו שההורים שלהם אחראים על נפילות רוחניות שלהם... אבל זה גם בעצה עמוקה, גם את החזיתות האלו ה' ממיין) אם יש סיכוי שאתה הולך לשמוח ברקע שלך ברגע שתעצום את העיניים... אז מה איכפת לך לשמוח גם רגע אחד לפני...? מי מפריע לך לפתוח ראש ולהבין שבורא עולם תיזמן את הרקע הקשה הזה, כי הוא רצה להוציא ממך מוצר שרק מרקע שכזה יכל לצאת??

כן!!! מותר לפתוח ראש ולהבין שחשבונות שמים הם קצת... קצת יותר... מתוחכמים ומפותלים ממה שאתה מדמייני... שזה אומר שכשהקב"ה רוצה מוצר אחד... והוא מגלגל את זה באמצעות זוית אחרת לגמרי!!! ה' רוצה להצמיח את רבקה אמנו... הוא מצמיד לה את לבן... רק באמצעות חונך מזעזע כמו לבן... רק ככה רבקה מצליחה להצמיח אישיות כזו של חסד ואמת בקנה מידה של רבקה אמנו כבר בגיל שלוש!!!

מותר לעמוד מול כל הריאקציות שמסביבך ולנסות להבין מה פה לא טעות?? מה פה השוויגער שהקב"ה תזמן כדי להביא אותי למימד והמיטב?? בחור יקר: אם הבנת טוב... לא הבנת עוד יותר טוב...

וארטיס לפרשת השבוע

יג ב שלח לך אנשים ויתורו. רשיי במקום הביא למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקחה על עסקי דיבה באימה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. יש לעיין מה זה התוספת ראו הול"ל לא לקחו מוסר? וי"ל דמצינו שהקב"ה מביא יסורים של אהבה ואולי היה צד לומר שמרים לא לקחה והעונש שקיבלה יי יסורים של אהבה, אבל מצינו בברכות ה' שנגעים בפרהסיא אינם יסורים של אהבה ואי"כ י"ל דהכא ראו ולכן הוי פרהסיא ואינם יסורים של אהבה.

יג ג. כולם אנשים ראשי בני המקום. וברשי"ם שם ואתה שעה כשרים היו. וקשה דברשי"ם להם פסוק כו איתא, וילכו ויבאו, מקיש הליכה לביאה מה באתן בעצה רעה אף הליכתן כך, אי"כ שמעו שביציאתן כבר היו רשעים. עוד צריך ביאור שהתורה תותבת בפרק יד' פסוק יד' במספר המים אשר תרמם את הארץ ארבעים יום, ויום לשנה תשא את עונותיכם, ולפי"ז צריך להיות שהם היו במדבר 40 שנה מלאים, והאמת שהם היו ס"ה 40 שנה חסר 15 יום, שהרי הם יצאו ממצרים בטו' ניסן ונכנסו לארץ ב' ניסן (יהושע ד' טו') אי"כ יורד 4 ימים, ובדברים א' ב', אחד עשר יום מחורב דרך הר שיער עד קדש ברנע. וברשי"ם שם שמאלולי שחטאו בחטא המרגלים היתה לוקחת להם הדרך ממצרים ועד אר"י יום 11 יוצא ש-11 יום לא היה בגלל העונש, ואם נצרך את 11 הימים הנוספים הרי לנו חצי חודש, אי"כ נענשו פחות מיום לשנה. מתוך רבי איזל חרף צ"ל דהנה היחס של יום לשנה הוא על כל שעה 15 יום דהיינו מחצית חודש, יש בכל שנה יש 12 חודשים, ועשרים וארבע חצאי חודשים וכן כל יום יש בו 24 שעות יוצא שעל כל שעה מהארבעים יום נענשו 15 יום. ואי"כ י"ל שהם היו כשרים רק באותה שעה שנשלחו, אבל כשהלכו כבר לא היה כשרים, וכיוון שבאותה השנה הם היו כשרים אז על השעה הזאת מורידים 15 יום, וזה מה שרשי"ם כותב, אותה השעה בלבד היו כשרים, אבל ההליכה כבר הייתה בעצה רעה. (ויש להעיר על המרגלים יצאו בסוף סיון, ואי"כ זה הרבה יותר מאחד עשר יום; וי"ל שהקב"ה העניש אותם למפרע עבור החטא הזה).

יג טז. ויקרא משה להושע בן נון יהושע. וברשי"ם י-ה יושע"ך מעצת המרגלים. והטעם שהוא לא התפלל על כלב? וי"ל ע"פ חז"ל שהטעם שהמרגלים רצו להוציא דיבה על הארץ, מפני שידעו שכשיבואו לארץ ישראל יתמנה מלך משבט יהודה וכל הנשיאים יוטרו ממרתם (עיין בהרחבה במסילת ישרים פי"א), לכן היתה להם נגיעה אישית וחפישו רע על הארץ. אבל כלב היה משבט יהודה ולכן לא היתה לו נגיעה.

יג כ. והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי ביכורי ענבים. צ"ב מהו 'והתחזקתם'. ויש לפרש פעמי"ם ששינוי בחגיגה דף יח: טבל לחולין הוחזק לחולין אסור למעשר, טבל למעשר הוחזק למעשר אסור לתרומה, טבל לתרומה הוחזק לתרומה אסור לקודש, טבל לקודש הוחזק לקודש אסור. ויפרשי"ם הוחזק לחולין, כלומר נתכונן לטבול לשם חולין, ומבואר דטבל הוחזק לחולין וכן למעשר וכו' פירושו שנתכונן שתעלה לו טבילתו לשם זה, ותיקנו חז"ל שהכוונה לשם הדרגה הנמוכה לא מועילה לדרגה הגבוהה יותר. והנה במדרש מבואר שמהאשכול ענבים שהביאו המרגלים עשו יין שהספיק לצורך נסכים שהקריבו במשך כל הארבעים שנה שהיו במדבר (מובא בטעמא דקרא להלן בפרשת נסכים). ולפי"ז יש לפרש לשון 'והתחזקתם', שמשאמר להם שלפני שתקו את האשכול ענבים לצורך נסכים שהם קודש וטבולו והחזיקו עצמם לצורך קודש, ואע"פ שהיו טהורים מ"מ לצורך קודש צריך לטבול והחזיקו עצמו לקודש. ובאמת להלן בפסוק כ"ג נאמר ויבואו עד נחל אשכול, וי"ל דלכן קרי ליה נחל על שם הנחל שטבול בו.

יג כג. ויכרתו משם אשכול ענבים וישאוהו במוט. נחלקו הבבלי והזוהר האם יהושע וכלב השתתפו בסחיבת המוט. לדעת הבבלי סוטה לד הם לא השתתפו, ולדעת הזוהר שלח קס ב. הם השתתפו בסחיבת המוט. וצ"ע כמה נחלקו? ויש ליישב דהנה בשבת צב: שניים שעשו מלאכה בשבת פטורים אי"כ כשעשו מלאכה בשבת צב: שניים שעשו מלאכה בשבת פטורים אפי' כשעשו אותה שניים. ורבי שמעון פטרם גם ככה אז חייבים שניים שעשוהו פטורים. והרי הפירוש שם היו גדולים באופן גדול מאוד, והדרך לישא את זה היה רק ע"י שניים יחד כדתיב במספר ימים אשר תרתם את הארץ יום לשנה יום לשנה, וז"א שהם טלטלו ג"כ בשבת, ובכ"ה"ג דזה אינו יכול וזה אינו יכול חייבים אפי' שניים שעשוהו. והטעם שחיללו השבת כי היתה להם סכנה לעמוד במק"א כי יתפסו אותם, והמרגלים סברו שחובה עליהם להביא לארץ את האשכול כדי להראות שפירותיה משונים וכך גם העם משונה ולשיטתם היו ג"כ בשביל הצלת נפשות. אבל יהושע וכלב סברו שאסור להם לשבת את הענבים כי זה לא סכנה להיכנס לארץ הזאת, והענבים זה לא שבת, לכן הם לא נשאו את הענבים. אבל הזוהר שזה רשבי"ם שס"ל שאין חילול שבת בשניים הנושאים יחדיו את הענבים, לכן לפי הזוהר יהושע וכלב יכלו לחשוב בשבת ציון שניים שעשוהו. והם שחבנו את זה בשביל לקיים מצויו משה והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ.

יג לג. ושם ראינו את הנפילים בני ענק ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. וקשה למה פעמיים

נפילים, ועוד נפילים ראשון מלא ושני חסר. ועוד, מה זה בני ענק למה לא ענק (כמו ביהושע). אומר ע"כ רבי חיים קניבסקי צ"ל שהוא מצא מדרש שמופע גם בתוראי' ובתוסי' שכן סוטה לה'. פעם אחת הופיעה בתו של ענק בפרדס אביה, ואכלה שם רימון, והשליכה הקליפה לדהר, ואותו הזמן הגיעו לשם המרגלים, וחשבו שזו מערה (דהרי הפירות היו בגודל של בני). והתחבאו בפנים, לאחר זמן נזכרה אותה בת שזרקה את הקליפה בשדה אביה, פחדה שמא אביה יגער בה ע"כ, הלכה ולקחה את הקליפה וזרקה אותה מחוץ לשדה, וזהו נפלו. היא כמובן מרוב גודלה לא שמה לב. באותו הזמן אמר המרגלים ראו כמה גבורה יש בנשים, ק"ו בגברים. ואי"כ י"ל שזו כוונת הפסוק, מן הנפילים, פי' מהיכן שנפלו (והיינו נפלים) ראינו את הנפילים בני הענק דהיינו בתו של ענק.

יג לד. ושם ראינו את הנפילים וגו' ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. הגמ' בסוטה לה. שואלת מנין ידעו המרגלים כיצד היו נראים בעיני הנפילים, מתרצת הגמ' שהם שמעו מהנפילים עצמם שדך אמרו. עוי"ל דאיתא בתהלים ז' ח שדוד המלך מבקש מהקב"ה שמרג' כאישו בת עין וביאר הרד"ק שהטעם שבת עין קרויה אישון, משום שכשאדם עומד מול עין של מישהו הוא רואה עצמו קטן בתוך העין והיינו ראשו איש קטן. ואי"כ י"ל שזו הייתה כוונת המרגלים שהם ראו עצמם בעיניהם של הנפילים כגודל שלהם ממש והיינו שהנפילים היו כ"כ גדולים עד שבאישון העין שלהם ראו עצמם בגודלם הטבעי, וזהו וכן היינו בעיניהם. זרע יצחק.

יג ו. ויהושע בן נון. למה כתוב בן בחיריק ולא בסגול כמו כלב בן יפונה? וי"ל דאיתא בירושלמי סנהדרין פי"ב ה"ו דכשניטלה היו"ד משרי ונעשה שמה עלה היו"ד לפני הקב"ה ושאל למה נעקר מהצדקת היותה: ענה לו הקב"ה אני אישם ובלתי אצל יהושע. ולכאורה קשה הרי היו"ד אצל שרי היה בלתי ניקוד, ומאפה הגיעו 2 הנקודות של השו"א אצל יהושע. וי"ל שלקחו שתי נקודות מהסגול של בן וישן ולכן נשאר עם בן עם חיריק. (ונעשה למפרע) חתי"ם.

יג ז. ויהושע בן נון. למה כתוב בן בחיריק ולא בסגול כמו כלב בן יפונה? וי"ל דאיתא בירושלמי סנהדרין פי"ב ה"ו דכשניטלה היו"ד משרי ונעשה שמה עלה היו"ד לפני הקב"ה ושאל למה נעקר מהצדקת היותה: ענה לו הקב"ה אני אישם ובלתי אצל יהושע. ולכאורה קשה הרי היו"ד אצל שרי היה בלתי ניקוד, ומאפה הגיעו 2 הנקודות של השו"א אצל יהושע. וי"ל שלקחו שתי נקודות מהסגול של בן וישן ולכן נשאר עם בן עם חיריק. (ונעשה למפרע) חתי"ם.

יג ח. ויהושע בן נון. למה כתוב בן בחיריק ולא בסגול כמו כלב בן יפונה? וי"ל דאיתא בירושלמי סנהדרין פי"ב ה"ו דכשניטלה היו"ד משרי ונעשה שמה עלה היו"ד לפני הקב"ה ושאל למה נעקר מהצדקת היותה: ענה לו הקב"ה אני אישם ובלתי אצל יהושע. ולכאורה קשה הרי היו"ד אצל שרי היה בלתי ניקוד, ומאפה הגיעו 2 הנקודות של השו"א אצל יהושע. וי"ל שלקחו שתי נקודות מהסגול של בן וישן ולכן נשאר עם בן עם חיריק. (ונעשה למפרע) חתי"ם.

יג ט. והמותא על העם הזה כאיש אחד. מה זה 'כאיש אחד', מה הבעייה שיהרוג אותם כרבים? וי"ל, אומר התורה תמימה ע"פ הר"י"ף בינומא פו. 'עבר אדם עבירה פעם ראשונה ושנייה מוחלים לו, פעם שלישית אין מוחלים לו. ואילו בצביון גם פעם שלישית מוחלים לו, פעם רביעית אין מוחלים. (ומטעם זה גם כתב רש"י בקורח טז ד' שמשא נפל על פניו לפי שזה היה סירחון רביעי וע"ז אף בצביון אין מוחלים). וכעת הכל מובן, משה טען לקב"ה: הרי המרגלים זה סרחון שלישית ואיך אתה יכול לעשות את זה להרוג את כולם כאיש אחד - היינו כדון איש אחד הרי הם צביון רביעי ומוחלים סרחון שלישית, ואי"כ תמחל להם.

יג י. ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דיברת לאמר. המילה לאמר מיותרת לכאורה, כי משה אומר כאשר דיברת מה הקשר להוסיף לאמור? וי"ל ע"פ מה דאיתא ברי"ה ז': ויעבר ה' על פניו ויקרא, א"ר יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי"א לאמר, למלמד, שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפילה, א"ל נא זמן שישראל חוטאין יעשו כסדר הזה. היינו יג' מידות ואני מוחל להם. ויש לחקור האם הכוונה היא לעשות ממש כמידותיו של הקב"ה? וי"ל הוא רחום וכו' ויש שמספיק לומר את היג' מידות. וי"ל מכיוון שאחד מהיג' מידות הוא א-ל ואי"א להיות א-ל אי"כ ש"מ שהכוונה היא לומר. וזה גם הכוונה א-ל הורית לנו לומר שלוש עשרה דהיינו בא-ל רואים שהורית לומר ולא לעשות. וזה גם מה שאמר משה שאפי' שישראל לא חזרו בתשובה אתה אמרת שמשפיק לאמר ה' ה' וזה בלבד יש כפרה. (אמנם א-ל הוא מידה מרומה והיינו שמרבה להטיב וזה אפשר להיות, וי"ל שבתור רמז לעניין שלא יוכל להיות מהיג'). ולפי"ז יובן נמי מה שכתוב ועתה יגדל נא כח ה', ולכאורה יש להקשות למה רק כעת יגדל כוחו של ה' האם עד עתה הוא היה חלש? ולפי"ז י"ל דעתה לאחר שהוכח מעונשם של המרגלים שזאמורה יתירה על העשייה וכמבואר בערכין טו האמרר בפני חמור המועשה כי מצונו שנחתם דינם של דור המדבר ע"י המרגלים שרק דיברו רע על הארץ. אי"כ כעת יגדל כח ה' כאשר דיברת והיינו שישפיק על נאמר לא יג' מידות בשביל לקבל את מידות הרחמים של ה', וע"פ ענה הקב"ה שחבתי לבדך והיינו שמהיג' דברים לבד. מהרשי"ם מבערוזן.

יג יח. ה' ארץ אפים. ואילו בחטא העגל בפרשת כי תשא כתוב ה' ה' היינו פעמיים ה', והטעם, אומר הרמב"ם קמחה, י"ל ע"פ הרא"ש ברי"ה ז': דאיתא שם ברי"ה ה' ה' האשני מידת הרחמים שאני מרחם קודם שיחטא, וה' האשני שמרחם אחר החטא. ומקשה הרא"ש מה צריך רחמים מוצרף מחשבה למעשה, ולכן אם אדם חשב לעבוד ע"ז הוא צריך כפרה עוד קודם החטא. ואי"כ כעת הכל כמין חומר, דהתם ביכי תשא' זה כפרה על חטא העגל שזה ע"ז, ועל חטא ע"ז צריך ה' גם קודם החטא, אבל הכא בחטא המרגלים לא צריך את ה'-ה' קודם החטא כי אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה אלא בע"ז.

יג טו. ויין לנסך רביעית היין. הטעם שנסמכה פרשת נסכים מיד לאחר פרשת המרגלים משום שהחזיר חזו"ל (שהש"ב ז' ג) מהיכן היו נסכים יין כל מ' שנה שהיו במדבר, מאשכול שהביאו המרגלים. ולכן נאמר פרשה זו מיד אחרי מעשה המרגלים. טעמא דקרא.

יג טז. ראשית עריסותכם חלה תרימו תרומה כתרומת גורן כן תרימו אותה. ובפסוק כא כל עצמו שוב מראשית עריסותכם תתנו וגו'. וקשה א. בשב"מ הוכפל פעמיים אותו העניין. ועו"ק שרשי"ם סותר עצמו כי בתחילה פרשי"ם כתרומת גורן שלא נאמר בה שיעור (אבל חכמים נתנו שיעור לפרשי"ם אחד מכל מ' ולחנתום אחד ממ"ח). ובפסוק כא רש"י שכן נאמר שיעור - מראשית עריסותיכם נתנו לה' תרומה, אומר שם רש"י לפי שלא שמענו שיעור לחלה נאמר נתנו שיהיה בה כדי תנינה עכ"ל? וי"ל, אומר רבי נתן גטסטרנר, ע"פ שיטות הראשונים (מובא בתורה"ד קידושין נח) דהא דחטיה אחת פוטרת כל הכרי, היינו להתירו מידי אסור טבל, אבל כדי לקיים מצוות נתניה לכהן צריך ליתן שיעור חשוב שהוא בכדי תנינה חשובה. וכעת הכל מובן: בפסוק כ כתוב תרימו תרומה ויהיו להרים ולעניין הרמה להתירה מידי טבל לזה סגי שיתן כתרומת גורן שאין בה שיעור. משאי"כ בפסוק כא שכתוב תתנו והיינו שיש דין נתניה, ומיושב כפילות הפסוקים שהראשון מדבר על לפטור מטבל אבל השני מדבר על מצוות נתניה.

יג טז. והיו בניי במדבר וימצאו איש מקוש וגו'. יש לעיין מדוע התורה הזכירה שהיו במדבר. וקוש' בריש"י ועו"ל מ"ז דהנה מצינו בסנהדרין עח: תניא יודע היה משה שהמקושש במיתה שנאמר מחלליה מות יומת אלא לא היה יודע באיזה מיתה נהרג, וכתבו שם בתוסי' דאע"פ דסתם מיתה בחנק מתוך הסברה היה מדה לא ע"ז דבסקילה דהמחלל שבת בפרשי"ם ככופר בעיקר, ואי"כ לפי"ז יש לבאר דזהו כוונת הכתוב שהיה זה בעת שהיו בניי במדבר לומר שלא היה זה בצניעה אלא נעשה בפרסיה ומשום כן לא ידעו את עונשו. רבי חיים פינשטיין.

יג טז. דבר אל בני ישראל ואמרת עליהם ועשו להם ציצית. יש להקשות א. מה הכפלות דבר ואמרת. ועוד מאי ועשו הרי יש דין לבגוש ציצית. וי"ל דהנה הדין הוא שאע"פ שנשים פטורות מציצית הן יכולות לעשות החוטאים לשמה (ש"ע"א א). והנה בריש"י שמות יט ג מובא על הפסוק כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל. לבית יעקב - אלו הגשים, תאמר להם בלשון רכה. ודיבור שהוא לשון קשה הוא מתייחס לעינים, וי"ל, אומר הרע"א, שגם כאן, דבר אל בני ישראל זה ענין מציצות ציצית, ואמרת אליהם זה לבנות ועשו להם ציצית והיינו שהבנות יכולות לעשות את הציצית.

יג טז. דבר אל בני ישראל ואמרת עליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת והיה לכם לציצית. לכאורה המילה לדורותם לא במקומה ולמה לא נכתבה בסוף? וי"ל, אומר החת"ם, שדין לבן בציצית נוהג לדורות, גם כשאין תכלת, לכן כתוב לדורותם על ציצית, ואח"כ כשהוזכר תכלת כתוב והיה לכם, היינו רק לכם בזמן חז"ל, אבל לדורות שאין תכלת, חייב בציצית, דהיינו בלבן, גם בלי תכלת.

יג טז. דבר אל בני ישראל ואמרת עליהם ועשו להם ציצית וגו' והיה לכם לציצית. יש לדקדק דבתחילה אמר הכתוב ועשו להם ציצית בלשון נסתר ולאח"כ אמר והיה לכם לציצית בלשון נוכח. אלא דאמרו חז"ל ואמר להם מעלאת זוכה להקבל פני שכינה ולפי"ז בתחילה לא היו ראויים שיתדבר עמם שכינה ולכן דיבר עמם בלשון נסתר, אולם מאחר שעשו ציצית וזכו לקבל פני שכינה דיבר עמם בלשון נוכח. רבי ישראל די רוקלא.

יג טז. והיה לכם לציצית וראיתם אותו. הגמ' בברכות יד: מביאה שמעברא נהגו שבערבית אמרו רק פסוק ראשון ואחרון של מצוות ציצית ולא קראו כולה לפי שאין מצות ציצית בלילה. ורב יוסף היה משבחם ע"ז ואמר להם מעלאת הא שמעתתא. ויש להבין ב' עניינים. א. מה ראה שם רב יוסף משהו גדול שהוא שבחם ע"כ. ב. למה קרא לזה ר"י שמעתתא, האו רק מנהג ואי"ז סומכה כלל. וי"ל בזה דמצונו בקידושין לא. שרב יוסף היה סומך. והנה מצונו שנחלקו התנאים האם סומא חייב בציצית או לא. ופלוגותם האם לומדים מראיתם אותו פרט לכסות לילה ואי"כ אשר תכסה בה לרבות סומא או מלומדים מראיתם אותו פרט לסומא ולילה חייב בציצית (מנחות דף מג. סוכה יא. בספירו של רב עמרם חסיד וברשי"ם שם, וכ"ה בתוסי' שבת קלא ד"ה שנין). ואי"כ הוא שיבח לבני מערבא דס"ל דלילה לא זמן ציצית הוא ועי"ז יצא שסומא חייב בציצית, וזהו כבר הלכה ולא מנהג. באר יוסף.

רש"י בתחילת הפרשה מביא את דברי חז"ל, למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מילה? לפי שלקתה על עסקי דבה שדברת באחיה ורשעים הרגו ראו ולא לקחו מוסר. ואמרו בערכין טו. בוא וראה כמה גדול כח של לשון הרע ממרגלים, ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך המוציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה. והאריכה שם הגמרא בגנות המספר לשון הרע המספר לשח"ר נענים ש צרעת באים עליו. ובגמ' בשבת איתא שהמדבר לשח"ר באה עליו אסרכה ובמהרש"א ביבמות כתב שתלמידי ר"ע שמתו בין פסח לעצרת הוא מפני שדיברו לשח"ר ומתו מיתה קשה עד למאוד. ומצינו עוד דברים נוראים שכתוב בחז"ל על מספרי לשח"ר כגון שהוא שקול כנגד ג' עבירות חמורות וראוי להשליכו ככלבים רח"ל. והחפץ חיים כותב שחטא הלשון הוא עיקר סיבת גלותינו, וכמו מצינו בחז"ל שחטאה של להקביה מדוע הוא לא גואל את עם ישראל הוא נענה משום שיש בהם בעלי לשון הרע. ואומרים בשם הרב מבריסק שאדם עתיד ליתן את הדין ע"כ שלא היה חמור בעינינו ענייני לשח"ר כמו אכילת דבר אחר. והנה התורה אומרת לנו שהמכה על לשון הרע זה צרעת, ונתקשו רבים היה בדורנו שכי"כ הרבה ומדרם לשח"ר לא מצינו כי"כ את הנענים הבאים על אדם, ומדוע? מותרץ בשפך הקנה שדורנו הקביה החליף את הצרעת בענייתו וזה וראים בשפע בדורנו. וכן מובא בזוהר שהמדבר לשח"ר נענש בענייתו.

וידוע מה שכותב החובת הלבבות בשעה שאדם מדבר לשון הרע על חברו נוטלים ממנו את מצוותיו וזוקפים אותם לכותב האדם שעליו דיבר, ואילו את חטאיו של האדם שעליו דיבר מעבירים לבעל הלשון הרע, ולכן שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו. וידוע מה אמר אותו רובל לרבי ינאי מי האיש החפץ חיים ש שנוצר לשונו. אדם צריך לחשוב על כל יהודי כאילו הוא אבא שלו או ילד שלו, וכמו שעל אביו ובנו אדם לא מעוניין לדבר ולעשות רע כך על כל יהודי. ובכוח מספר מילים שאדם אומר הוא יכול לרצוח אנשים. ומשפחת רבות נהרסו בגלל משפטים בלתי אחרים ודיבורי לשח"ר שגורמים לנזקים בלתי הפיכים לפעמים למשפחה שלימה שלא חטאה, ומישהו זרק איזה פגם וכל הבית מלא בילדים שעדיין לא נישאים ומורידים דמעות כמים על לא עוול בכפם רק משום אדם לא אחראי שאמר איזו מילה וצחקו לא זהיר. אחד שאל את רבי גרשון אדלשטיין במה כדאי לו להתחזק, ענה לו רבינו: בענין שמירת הלשון. המשיך ושאל: אדם לקבל על עצמו ללמוד כל יום הלכות שמירת הלשון? ענה לו רבינו לא תקבל על עצמך שום קבלות אלא תפסיק לדבר לשח"ר ושגור על לשונו רבינו זיע"א לקבל ע"ע לא לדבר ביקורת על אחרים.

ופעם בא בחור להרב שטימנן ואמר לו שאין לו טעם בלימוד אמר לו הרב שטימנן כשמומדרים לשון הרע אז הנשמה מתמלאת חיים וכמו להבדיל כשיש פגמים מרים בפה גם הדברים הכי מתוקים מרים, כך כשמומדרים לשח"ר גם התורה שהיא מתוקה מדבש היא מרה ואין לה טעם, וגם תפילת האדם לא מתקבלת רח"ל. ובודאי שצריכים הרבה סיד"ל לא להיכשל בלשח"ר כמו שרואים שחז"ל יקינטו לומר אחרי שמו"ע ג"פ ביום אלוקי נצור לשוני מרע. ומי שמדבר לשח"ר סימן שלא דן לכף זכות ואז גם בשמים לא דנים אותו לכף זכות. ובית שמומדרים בו לשח"ר אז השידוכים נעצרים, כך כותב רבי גרשון אדלשטיין, ויש הרבה קשיים בחיים ואין מצב רוח כי הלשון הרע כל הזמן מקטר עליו. ובודאי שכאדם מדבר לשון הרע לא ייהיה לו מזה שום רווח ואדרבה ייגרם שיהיה פחות מוערך ויחששו ממנו ויגידו עליו שהוא רכלן, וידברו גם עליו לשון הרע מידה כנגד מידה. וכשמשתדל ומתגבר כיוון שזה כי"כ קשה אז השכר הוא בתנאים ורואה ישועות בכל ענייניו. ואדם שהפך לאדם ע"י שמירת לשון הרע ולא"א אז הוא לא יכול לשמור על פיו אז במה הוא שונה מבהמה הלא הדיבור שזה מייחד אותו מהבהמה זה טמא וגס. ומוות וחיים ביד הלשון.

וידוע שניסים גלויים יש למי שמקפיד בירת שאת לשמור על לשונו ופיו. **וכתב החפץ חיים** לפלא בעיני אנשים מחפשים סגולות וברכות מאנשים גדולים ההצלחה בפרנסה, הלא אם ישמרו על לשונם אז בודאי יתברכו נסיכים יתהר יתהר מכל הסגולות. והרב סגל ממניצ'סט' כתב שהוא לא ראה מימיו אדם שלמד כל יום שתי הלכות בשמירת הלשון והוא לא נושע. וחוללים רבים נתפראו מכך, ורבים נושעו מכך לזיווגים וזשי"ק.

וכמה הלשון יכול להשוק מובא במדרש הגדול סיפור איך ע"י לשון הרע נהרגו שלושה. וכך מודע המגדל שבאדם שהיו לו שלוש בנות אחת נעלה אחת נבנת ואחת בעלת לשון הרע. פעם בא אוהבו להתארח אצלו וראה את ג' בנותיו שהזקינה בביתו, ירסם עליו ואמר לו יש לי לשונה בינים ואם ייטב בעיניך אני ארום לבנותיך. מיד אמר לו אבי הבנות יש לבנותי פגם גדול וכמו"א. אוהבו אי"ל אע"כ תן אותן לבני. את העצלנית חיתן עם בנו הגדול הביא לה כמויות של משרתים שינקו וישרתו אותה ולא יתנו לה לעשות כלום. את הגנבת חיתן עם השני והביא לה את כל הכספות של הבית שלא תיאצץ לגנוב. ואת השלישית שם בבית בלי קשר עם העולם החיצון רק עם בעלה כך שלא תוכל לדבר לשח"ר. באחד הימים בא אביהם לבקרם, ראה שאצל העצלנית דואגים באופן יוצא מהכלל ולא מטריחים אותה בכלום, הוא שמח מאוד. הגיע לשנייה הגנבת וראה שכל המפתחות בידה ואין לה מה לגנוב כלל. אך כשהגיע לשלישית הוא שמע איך חמיה מייסר אותה ועושה לה

צרות. אמר אביה אם כך אני רוצה לראות ד"ז בעיני. הוא התחבא תחת המיטה, וכשנכנס חמיה לבית היא החלה לזעוק, מיד הבין אביה שחמיה כעת לא להתעלל בה, והוא יצא עם סכין ורצח את חמיה. שמעו זאת שאר הבנים מיד לתפלו על אביה והרגו אותו. וכשראתה זאת הכלה החלה לזעוק וקרא אותה הרגו, נמצא שלשון הרע הרג שלושה.

רבי יעקב קמניצקי היה נוהג לספר את הסיפור שהיה עם החפץ חיים. פעם נסע החפץ חיים עם רב אחר לאיזו מטרה חשובה, בדרך עצרו באיזו אכסניה והגישו להם שם אוכל, לאחר הסעודה בעלת המקום ניגשה לרבינים לשאול איך היה האוכל? הרב שהצטרף לח"ח אמר שהאוכל היה מצויין, רק לא היה מייק קצת יותר מלח וכי, מיד כששמע ד"ז הח"ח הוא הזדעזע לגמרי ואמר מניסיעה זו לא תצמח שום הצלחה כיוון שכעת דברת לשח"ר, אני חוזר לביתני. הרב המלווה של הח"ח לא הבין מה קרה... מה כבר אמרת, תהה. אך הח"ח בשלו תדע לך במילים שלך רצחת והרסת, פרנסה של אישה שהיא היתה מופקדת על עשיית האוכל. הרב ההוא לא האמין, מה פתאום מיה כבר אמרת? ס"ה שצריך להוסיף קצת מלח קצת יתבול. אך הח"ח בשלו אתה הרסת פרנסה של אישה אולי אלמנה וזה עוון חמור. הרב ההוא לא האמין עד שהח"ח נכנס עמו למטבח שם ראו את המבשלת כשהיא מוחה דמעות מעיניה. כאשר ראה הרב את המתרחש הוא מיד הבין מה קרה וביקש בתחילה שתסלח לו והוא רץ להתחנן לפני בעלת הבית שתחזיר אותה למשרתה והוא לא התכוון כלל. סוף דבר הבין אותו הרב כמה נורא לומר גם מילה שהיא רק כאבק לשון הרע.

נביא כמה סיפורים על התרחקות גדולי ישראל מהעוון הנורא של לשח"ר. רבי אריה לויין סיפר שעד היום הוא רועד מלשון הרע משום מעשה שהיה, וכך הוא סיפר: בצעירותי הייתי באיזה ביהכ"נ בעיניי בה התגוררתי והנה לפתע מגיע אדם נמוך קומה ומבקש למכור את ספריו, ואז הוא שאל את המתפללים מדוע השייתי ה' לא מכוסה הא יש חשב שישרף. ופתאום הוא הבין שהולכים לומר שיש איזה גנאי שמתנגד ובאותו הרגע הזקן ההוא תפס את הרגלים וברח משם בכזאת ריצה ופחד עם נשימה בידו כאילו פרצה שם שריפה אדירה, אני ראיתי את זה ואח"כ נאמר לי שזה בעל החפץ חיים, מאז אני לא מסוגל לשמוע לשח"ר. הפחד הזה של הח"ח מלווה אותה עד היום...

באחת המלחמות שהסתער רבי אליהו לופיאן במקלט יחד עם אנשים נוספים שהסתירו מאימות הפגזים שעפו לכל עבר. אף אחד לא העז לצאת פן יבולע לו. ישב רבי אליהו בפינתו כשהוא שקוע בתורתו, לפתע הוא שומע שהתחילו לדבר שם עליו הרע הוא מיד ברח מהמקלט כל עוד רוחו בו למקלט סמוך למרות הבקשות של יושבי המקלט שהדבר מסוכן עד מאוד, אך רבי אליהו ברח באמרו שלשון הרע זה סכנה וודאית וזה אש שורפת וברח, עברו מספר דקות ופגז נפל על המקלט הראשון וכולם שם נפצעו ותהי נפשו של רבי אליהו לשלל.

סיפור דומה ארע עם הבבא סאלי בדרכו לארץ ישראל הוא הזומן לאיזה שועדת פרידה ובמהלך הסעודה נאמרו דברי פרידה ע"י אחד הצדיקים, בתוך הדברים נאמר שם לשון הרע על אחד הצדיקים, מיד הבבא סאלי הודרו לברוח מהמקום והוסיף שבינת כזה שדיברו בו על צדיקים לא יכול להחזיק מעמד ואכן לאחר תקופה קצרה הבית קרס ללא סיבה.

רבי אהרן מקרלין פעם נקלע בנסיעה בעגלה עם עגלונים פשוטים שלא הכירו אותו, בדרך התחילו העגלונים לדבר על אנשים מיד רבי אהרן השפיל עצמו והתחיל לדבר איזה דברים וסוסים נבהשו שעות ארוכות דן עימם על כל אונג הסוסים הם נהנו שיש משהו שישאול אותם בעיניי אלו שהם מבינים בהם ביותר, והנה כשהגיעו למקום שבו רבי אהרן הוצרך לרדת הקיפו סוסים את הכירכרה מכל עבר. מיד העגלונים הבינו שהוא רבי גדול אז שאלוהו אם רבי אתה אז למה אתה התעניינת כי"כ הרבה על סוסים? ענה הרבי ראיתי שאתם מתחילים להרוג בהבל פיהם אנשים, אמרתי עדיף שיהרגו סוסים ולא אנשים.

נביא כאן סיפור מתוך הספר 'אדרבה' עדותו של אחד ממרביצי התורה בבני ברק, על אדם שהרוויח שנמנע מלשון הרע. אברך בן תורה שישב ולמד כל היום, יום אחד פנה אליו שכן וביקש לחתום ערבות על סכום עתק, האברך ידע את מצוקתו של השכן ולכן לא יכל לסרב והחליט לחתום לו, השכן הודה לו מאד, רץ לקבל את החלואה הוא לא הוסיף פרטים על מה שתמיד לעשות בכסף או אולי בעצמו עדיין לא ידע. אבל לאחר כמה שבועות השכנים מגלים שהלווה וכל משפחתו נעלמו, כל דירתם ריקה. היו כאלה שדברו על החובות שהיו להם אבל אותו אברך צדיק נדע בעצמו על סכום הלוואה בשווי עצום שהוא חתם בעצמו... האברך ידע שעוד זמן קצר יבואו לבקש את הכסף, הוא התכוון ואכן כעבור חודש שפך בדתו, המלווים הבינו את מצוקתו אבל מחוסר ברירה דרשו את פרעון החוב. האברך האומלל סיפר לאשתו והיא מיד רצתה לדעת מי הלווה? אך האברך הצדיק מסביר שזה לשון הרע ואינו רוצה לספר. היא הלכו לגמ"חים ולו סכומי עתק. היה לה קשה שהיא יודעת במי המדובר, אבל העריכה את בעלה שמתאפק ולא אומר מילה. הם צמצמו את ההוצאות וחיו בדוחק עצום עם המון חובות...

עד כמה על האדם להימנע מדרך לשון הרע ולהיהר מזה ראינו במעשה הבא שמסופר על הגאון מוילנא: לא כך סיפר

רבי זאב אידלמן מעשה מהגר"א מוילנא: כידוע, ערך הגר"א גלות והלך מעיר לעיר. באחד הימים הגיע לעיירה קטנה ברוסיה. שכנסים לעיירה נערכה במקום תהנה לאחד מנושבי המקום. הכל יצאו מבתיהם לחגוג ולשמור בשמחת החתן, ואף הגר"א ביניהם. הוא בא מהדרך, נכנס פנימה והתיישב במקום המיוחד לעניי האזור. בעיצומה של הסעודה נעלם באחד השולחנות חפץ יקר ערך. החשד נפל על הגר"א - יהודי חדש שהגיע בפתע לתוך הסעודה וישב לו בצידי השולחן בלי אומר דברים. איש מאנשי המקום לא מכיר, ואם כן - הנה הגנב! יהודי "חכם" ממשותפי השמחה התקרב אליו ופקד: החזור את מה שלקחת! הגר"א שתק. החזור את מה שלקחת! הרים האיש את קולו. הגאון מוילנא שתק. אחד מהמסובים ניגש לבעל השמחה ואמר: פגע! דאגה, לא כבר אאלץ אותו. האיש הושיט את ידו, תפס בזרועו של הגר"א והעלה אותו למעלה, והשיבו בשולחן המזרח בקרבת החתן, לעיני כל המסובים, ואז גער עליו שוב: חשב את הגניבה! הגר"א התעקש בתיקתו. כך כמה פעמים. שקט מתוח השתרר בהלל. הגר"א יושב במזרח, חושפים בו בגניבה והוא שותק בדממה. אחד הנוכחים, אדם מנוע מחכמה ויראה, איש כספן שלא יכל לשאת את שתיקתו של הגר"א, ניגש באימת זעם, פתח את הדלת [שהיתה מאחורי שולחן המזרח] נתן להגר"א בעיטה על רגלו, וכך דחף אותו החוצה לקול צחוקו של המשתתפים. הגר"א השתובב לאחוריו והבחין שגם החתן צוחק. מיד רהרר, ולמיים סיפר ואמר, לא היה כדאי שבישל שמחת חתן. ומדוע באמת הגר"א שתק ולא ענה שלא הוא הגנב? אם הייתי עונה הייתי מתגלגל בכלב כך אמר. הגר"א סבר שיש כאן ענין וחשב לשון הרע על הגנב האמיתי, ועושו של בעל לשון הרע להתגלגל בכלב (ע"פ "קול חוצב).

סיפר רבי חיים ברמן שמעתי פעם מרבי שמואל רוזובסקי עובדה שהגיע סבו לרבי ישראל סלטר לבקש המלצה לרבות בעיר מסוימת, ותוך כדי ששוחח עם הגר"א בעיניי העיר, לפתע היה הגר"א כמשתוק ללא יכולת דיבור, יצא סבו על הגר"א ומתבט והשאיר את הגר"א יושב על מקומו, ונשאר במצב זה זמן מסוים. לאחר מספר ימים נכנס שוב להגר"א ושאלו, מה אירע לו באותה שעה, אמר לו הגר"א שתוך כדי שיחתנו בעיניי העיר ההיא, הרגשתי שעוד מעט נגיע לדבר לשון הרע, ואחזני פחד נורא כל כך, עד שהפכתי אילם.

על קופסת הטבק של הבית הלוי מבריסק היו חרונות האותיות ש' פ' ו' ש' מ' נ', ופעם כשדיבר עם אנשים היה מסתכל ומביט על קופסה זו. ותמיד שאלה אותו איזה שמות ויחודים מכון בראשי תיבות אלו? נענה ואמר להם, שאין כאן שום כוונות טמירות בשמות הקודש, אלא הוא מזכיר לעצמו את לשון הכתוב שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו, וברצונו להזכיר לעצמו תמיד ללא להיכשל בדברים אסורים כגון לשון הרע ואונאת בריא וכיוצא בו, על כן עשה לעצמו כך למשפחתו ולמזכרת. **סיפר** החזון איש את המעשה הבא: באסיפה הראשונה של יסוד אגודת ישראל, השתתף גם רבי חיים מבריסק. אחד הנואמים באותה אסיפה קם ודיבר נגד עסקן אחר, באומרו: ההוא עשה כך וכך, ויצא מכשול כזה וכזה. קם ר"ח ואמר: אסור לשבת כאן, כי מדברים לשון הרע, ועזב את האסיפה, ויותר לא השתתף באסיפות של אגודת ישראל, והסביר החזון איש, שאמנם האסיפה היתה 'לתועלת', אך הנואם קם ודיבר בדרך של התנצחות, וזה כבר לא 'לתועלת'. **בהקדמות** הספר לוככי אור החדש הובא מכתב מרבי חיים ברלין שכתב לזכר פטירתו של רבי יצחק מאיר, בו הוא מספר מעשה נורא. וזה לשון המכתב: עם רבי יצחק בלאזר הייתי מקושר בבירת ידיות ואהבת נעורים והיינו מחליפים מכתבים בינינו ברוב אהבה, ומובן שכאשר הכינה השגחה את שנינו יחד ליל ע"ה"ק גם כן היינו נמקרים אז את זה, בליל שניק לאחר פטירתו בא המנוח אצלי בחלום, ואמר לי יישר כח על שלא הגדת עלי שבו, ושאלתי ממנו מה נעשה דינו בעל האה, **ואמר לי שדין של בעלה חמור מאד שיש אפשר לשום אדם בעולם הזה לשער כלל, וביחוד מקפידים מאד על דברים האסורים שדברו שלא כהוגן. לאחר שעלה** רבי שלום הדאיה מארם צובה, הציעו לו דירה מרווחת בשכונת 'הבוכרים' שבירושלים, אבל הוא ביכר להתגורר בשכונת 'אהל משה' הסמוכה לבתי ברודא, למרות שהדירה שם היתה קטנה וזלה לאין ערוך. לתמימה מקורבו הבית, כי לשון התושבים בשכונת הבוכרים מוכרת לו, והוא חושש שמא יכשל בעוון שמיעת לשון הרע, אולם בשכונת אהל משה השפה השגורה אינה מוכרת לו, כך הוא בטוח שלא יכשל. **על זהירותו** המופלגת של החזון איש מאיסור לשון הרע סיפר הרב שלמה לוריא: החזון איש סיפר לי על אחד מהבולטים ביותר בין גדולי התורה, שלא היה כשרוני בצעירותו אלא ראשו היה סתום לגמרי. ביקשתי ממנו שיגלה לי מי הוא אותו גדול. כי יש בזה עידוד גדול לבחורים המרגישים בעצמם שאין הם כשרוניים ומחוננים, ומפאת זאת הם מפקפקים בכוחם ואינם מאמינים שיעשו אי-פעם לדגה של גדול בתורה. אם הם ישמעו שאדם מסוים, שהיה כמותם ואפילו פחות מהם, נעשה לבסוף לגדול מפורסם, הרי שזה מאד יעודד אותם. אך החזון איש לא רצה לגלות לי כלל עניין זה כי זה יכול לפגוע באותו גדול. סיפר אברך חשוב, שהוא נכנס לחזון איש, ואמר לו שברצונו לדבר לשון הרע על מפלגה מסוימת, והשיב לי החזון איש תאמין לי שהייתי מאד חפץ לשמוע, אבל מה אעשה שהזקן מראדין איננו נותן לי.

שאלה: בפרשתנו המרגלים דברו לשון הרע על עציים ואבנים, מה העונש של מדבר לשון הרע? **תשובה:** חז"ל אומרים בוא וראה כמה גדול כח של לשון הרע ממרגלים, ומה המוציא שם רע על צעיר ואבנים כך המוציא שם רע על חבריו על אחת כמה וכמה. והאריכה הגמרא בגנות המספר לשון הרע המספר לשה"ר נגעים של צרעת באים עליו. ובגמ' בשבת איתא שהמדבר לשה"ר באה עליו אסורה ובמהרש"א יביטמה כתב שתלמידי ר"ע שמתו בין פסח לעצרת הוא מפני שדיברו לשה"ר ומתו מיתה קשה עד למאור. ומצינו עוד דברים נוראים שכתוב בחז"ל על מספרי לשה"ר כגון שהוא שקול כנגד ג' עבירות חמורות וראוי להשליכו לכלבים רח"ל. והחפץ חיים כותב שחטא הלשון הוא עיקר סיבת גלותינו, וכמו שמצינו בחז"ל כשמשא שאל להקב"ה מדוע הוא לא גואל את עם ישראל הוא נענה משום שיש בהם בעלי לשון הרע. ואומרים בשם הרב מבריסק שאדם עתיד ליתן את הדין ע"כ שלא היה חמור בעיניו ענייני לשה"ר כמו אכילת דבר אחר. והנה התורה אומרת לנו שהמכה על לשון הרע זה צרעת, ונתקשו רבים הרי בדורנו שכי" הרבה מדברים לשה"ר לא מצינו כ"כ את הנגעים הבאים על אדם, ומדוע? מתוך ספק הקנה שבדורנו הקב"ה החליף את הצרעת בענייתו וזה רואים בשפע בדורנו. וכן מובא בזוהר שהמדבר לשה"ר נענש בעניות. וידוע מה שכותב החובת הלבבות בשעה שאדם מדבר לשון הרע על חברו נוטלים ממנו את מצוותיו וזוקפים אותם לזכות האדם שעליו דיבר, ואילו את חטאיו של האדם שעליו דיבר מעבירים לבעל הלשון הרע, ולכן שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו. **וידוע שניסים** גלויים יש למי שמקפיד ביתר שאת לשמור על לשונו ופיו. **וכתב החפץ חיים** לפלא בעיני אנשים מחפשים סגולות וברכות מאנשים גדולים להצלחה בפרנסה, הלא אם ישמרו על לשונם אז בוודאי יתברכו נכסיהם יותר מכל הסגולות. והרב סגל ממנצ'סטר כתב שהוא לא ראה מימיו אדם שלמד כל יום שתי הלכות בשמירת הלשון והוא לא נושע. וחוללים רבים נתפאו מכך, ורבים נושעו מכך לזיווגים וזש"ק.

שאלה: לפעמים יש לאדם כל מיני שיקולים מדוע לא לעשות איהו דבר שצריך לעשותו בטעדיק שהוא נוהג כך לשם שמים, ומה למשל לומר: אז אלמד עד מאוחר מאוד בליה ואע"פ שבוודאי זה יגרום לו לאחר מחר לקום לתפילה וכו'. האם העובדה שעושה את הדבר לשי"ש זה נחשב לדרך ראויה? **תשובה:** איתא בחז"ל מוקוש לשי"ש נתכווין כי הוא רצה שעם ישראל יידעו את העונש של מחללי שבת, ומה קרה בסוף כתוב בגמ' אלמלי שמרו בני"י את השבת מיד היו נגאלים, ובגלל המקושש נשארנו בגלות, ז"א שהמקושש בגלל המעשה הוא עשה לשי"ש עם ישראל הפסיד את הגאולה, חז"ן שאדם צריך לעשות ולחיות כמו שכתוב. לא צריך לעשות כל מיני חכמות וחשבונות שאני אעשה כך וכך כדי לגרום טוב בדבר פלוני ולא צריך להתנהג כמו שצריך וכמו שהתורה אומרת.

שאלה: איתא בחז"ל שהקב"ה גזר שבמשך הארבעים שנה שהיו במדבר כל שנה בתשעה באב היו נכנסים כולם לתוך הקבר, וחלקם היו נשארים חיים וחלקם היו מתים, ובשנה האחרונה של הארבעים שנה שהיו במדבר כל מי שנכנס יצא חי משום שחזרו בתשובה. והקשו חכמי המוסר הלא כל שנה נכנסו כולם לקברים ובטח חזרו בתשובה והתחרטו על כל המעשים וא"כ היאך קרה שבכל זאת מתו כל שנה אלפים רבים ורק לאחרונים הועילה התשובה? **תשובה:** כל שנה תפילות לא היתה מוחלטת לגמרי כי הם סמכו ע"ז שהם יהיו מהחיים שהרי רק מיעוט מתוך כלל ישראל מתו, אבל בשנה האחרונה שהם ידעו שהם האחרונים שנשארו ולא היתה להם כל תקווה מלבד תפילה והתשובה, ולכן תפילות בקעה ריקים והם התפללו והתחרטו מעומק הלב לכן כלום נשארו בסוף בין החיים. והמסר העולה מזה: אכן הרבה פעמים מבקשים ומתחננים לה' לישועתנו, וכשיש לאדם ענין איהו שיקול בעוד איהו השתדלות שהוא יכול לעשות אז התפילה היא לא מספיק מעומק הלב, לכן היא גם לא בוקעת את הרקיעים, אבל כשאדם יגיע למצב שאין לו כלום בעולם רק לבטוח בקב"ה אז תפילתו תהיה מעומק הלב ויזכה לראות ישועות.

שאלה: מה מצוות האישיה שהיא סגולה להצלחה, לקבלת התפילות ולהינצל מכל צרה? **תשובה:** בפרשתנו מובאת מצוות הפרשת חלה: כידוע עיקר מצוותה נאמרה לנשים לכפר על חטא עץ הדעת, והוא מצווה חמורה וסגולה גדולה לאישה, ובשעת הפרשה שערי שמים נפתחים והוא זמן גדול לאישה לבקש בקשות. רבי חיים קניבסקי.

שאלה: מה הסגולה שהחפץ חיים אמר לעשות לאדם שנמצא בצרה? **תשובה:** לומר ג"פ למנצח יענה ה' ביום צרה. הרב שך בשם החפץ חיים.

שאלה: מה יש לעשות כדי להוסיף יראת שמים? **תשובה:** החזו"א באמונה ובטחון פ"ד כותב שדקדוק הלכה מביא לר"ש. רבי גרשון אדלשטיין הביא מעשה באנשים שלא התמידו כ"כ בתורה, עד שהתחילו ללמוד הלכה שבש"ע אור"ח ברכות תפילה תפילין וכו' ועי"ז נעשו מתמידים כיוון שדקדוק ההלכה מוסיף יר"ש ומתחיל לפחד מביטול תורה.

שאלה: כעת התחיל החלק השני של זמן הקיץ, איזה חיזוק יש לזמן הזה להתמיד בלימוד למרות שיש המתרפים? **תשובה:** מי שמשקיע סופו שקוצר את הפירות בכל העניינים, והוא חי בהרגשה טובה שהוא ניצח את הצה"ר גם בזמן הזה, אבל אם לא ינצל הוא יאבד את כל המצב רוח שלו וירגיש שאמטע ודפוק בכל העניינים. והיצה"ר שרואה את הפתח הוא לא ירפה אלא ירדוף אותו עד חרמה ויוריד לו את כל המורל.

שאלה: אדם שאוכל ארוחה ויש לו רק דברים בריאים ואינו מרגיש שבע האם יכול להעמיס עד שישבע? **תשובה:** ידועים דברי הרמב"ם שכשאוכל הרבה הוא מביא על עצמו את רוב החולאים ושללו מתבזה וכו', וכ"ה ברבינו יונה בפרקי אבות שאכילה גסה גורמת רעה ולא יאכל לשובע, ועי"כ ימנע מעצמו צרות רבות ורעות. אלא יאכל מעט וילעס הרבה אח"כ ינוח ולאחר עשרים דקות ירגיש שאינו רעב.

שאלה: מה אפשר ללמוד מפרשת המרגלים בנושא ההתרחקות מאדם רע? **תשובה:** לאחר שנבחר יהושע לתור את הארץ ברכו משה שינצל מעצת המרגלים, וכן כלב כשהגיע לראש ישראל הוא השתטח על קברי אבות וביקש מהקב"ה שינצל מעצת המרגלים, רואים שגם גדולי עולם כאלו צריכים לחשוש שמא יסחפו את עצתם של המרגלים את הארץ, כי אדם שנמצא בחברה לא טובה גם אם יהיה אדם גדול הוא יכול להיסחף אחריהם, וכדי להינצל צריך זכות מיוחדת ואמרו חז"ל הרהק משכן רע ולא התחבר לרשע, ומבאר הש"ס"ה כי כשאדם נמצא קרוב לרשע אז השפעת הרשע עליו היא גדולה וקשה לו לעשותו מצוות. וגדולי ישראל התרחקו מאוד ממגע עם אנשים שמנהגים לא טוב, ומסופר על רבי ברוך בער ליובנק שפעם הגויא ראה שאחד מקרובי משפחתו כשהוא מדבר עם אדם פורק עול. רבי"ב מאוד היה בצער והוא לא הסכים לאכול באותו היום. ופעם הוא אף נסע ברכבת עם אדם שנהג ופירש והוא החל לשאול אותו שאלות באמונה, הוא מיד ירד מהעגלה והלך מרחק גדול ברגל. העיקר בשביל לא לשהות חלילה במחיצת פורק עול. הראשית חכמה כותב שכשאדם רוצה לברר על משהו ישאל מי חבריו ואז יידע מה הוא. הבית ישראל היה דרש רבות למתחכם והיה אומר שעיקר הדגש צריך להיות מי החברים שמסתובבים עם תלמידיהם, וכן היה רגיל לשאול בחורים שהיו נכנסים אצלו מי החברים שלהם האם הם הגונים או לאו. וכבר אמר רבי יוסי במשנה איהו דרך טובה שידבק בו האדם שכן טוב ואיהו דרך רעה שכן רע. במדרש קהלת רבה מובא שרבי יהודה התוכח רבות עם המלכים ופעם לפני הוויכוח סיכמו שהמנצח יכה את השני מכות נמרצות, ורבי יהודה ניצח והכה אותם, וכשחזר לבית המדרש השתחוו בו תלמידיו אמר להם רבי יהודה דעו שגם אני ניתקתי... וכשתמהו תלמידיו ענה להם שזה משום שפגם נשמתו מהדברי כפירה שלהם, חז"ן שאפי' אדם גדול כר"י נזק. ובספר חסידים מופיע שאפי' אדם שנקבר כבר, לאחר מיתה ג"כ משפיע עליו שכן רע שקבר שעל ידו.

שאלה: רש"י בפרשתנו הביא שכלב ונשתטח על קברי אבות בחברון. מה הם הזמנים המסוגלים להתפלל על קברי צדיקים? **תשובה:** קברי צדיקים הם מקומות ראויים לתפילה, כי השכינה שורה על קברי צדיקים והיינו שזה מקום המסוגל מאוד לתפילה ולקבלת התפילה. ותלמידי הגר"א לא התפללו על קברים משום טומאה, מלבד קבר רחל וקבר הרשב"י שהם מקומות תפילה. **זמנים המסוגלים מאוד:** ידוע בשם האר"י בערבי ר"ח ערב יו"כ וערב ר"ה. ור"ח ויטל הביא שגם בטו חודש הוא טוב ללכת לקברים. עוד כתב האר"י שבשבת, ביו"ט ובר"ח אית המן בקבר, וכן הקליפה מתגברת ואין מה לבוא לשם. ובחזו"מ שרי. ומופיע בספרי מקובלים שבמצב של סכנה אפשר להתפלל בקבר בכל זמן, דאף הדבש לא שם מ"מ פש שם קדושה, אך ללא להשתטח. ביום היארצייטו הוא יום שבו הנשמה משפיעה יותר משאר הימים. וכ"ה בגי' ימים לפני ואחרי.

שאלה: אדם שרוצה שכתביו יתקבלו בציבור מה יעשה? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי כותב באורחות יושר בשם ספר קדמון הרוצה שכתביו יתקבלו בכל ישראל ישתדל בט"ע, וידוע שהרבה ממדוי"ל לא ביטלה מיימיה וכן רבלי חיים קניבסקי הקפיד בזה במסירות נפש ממש, ומצינו בפרט אצל החסידים שהקפידו מאוד על טהרה ולא מתפללים כלל ללא טהרה במקוה. ובזמנינו שמצוי מקוואות וקל לטבול בודאי מי שיוכל ראוי להיזהר בזה ומתן שכרה מאוד גדול וזוכים לאריכות ימים, ובודאי

שהתפילה והלימוד בקדושה הוא מעלה גדולה ביותר גם שיתקבלו התפילות, וגם שיבין יותר טוב הסוגיות הנלמדות.

בפרשתנו מובאת מצוות ציצית. מה מצוות ציצית משפיעה על האדם? **תשובה:** רבי מיכל יהודה ליפקוביץ כיהן כראש ישיבה ב'תפארת ציון' הוא הבחין בסדקים רוחניים שהיו בבחורים בתקופה מסוימת. הוא פנה ליחזון אד"ש להתייעץ אתו איך לעלות את הבחורים על דרך טובה. אמר החזון איש תורה לבחורים לדקדק במצוות ציצית בהידור. מצוות ציצית משפיעה אוצרות יראת שמים על המדקדקים בה. ר' מיכל יהודה עשה כצאתו, הוא הודיק את הבחורים להקפיד על מצוות ציצית, והנה תוך זמן קצר היה שינוי מבורך. הבחורים התחזקו ביראת שמים ונהיייתה אוירה רצינית. סוד ההצלחה היה הארבע כנפות.

שאלה: ידוע הסגולה שמי שמברך ברכת המזון בכוונה מובטחים לו מזונותיו, מה כדאי לדעת כדי שסגולה זו תתקיים? **תשובה:** מובא בחפץ חיים שאינם נהררים בבקשות הרחמן שאומרים אחר ברכת המזון, וכמה הם טועים, כיון שכל תפילה שמתפללים מיד לאחר עשיית מצוה, יש בה סגולה רבה שתקבל בשמים, ולכן כדאי מאוד להקפיד לומר את הרחמן בכנות הלב גדולה, שאחרי שמקיימים את מצוות ברכת המזון שהיא מדאורייתא, זה הזמן הראוי ביותר להעתיך על מזונות ופרנסה, וזה הסגולה בדוקה שתתקיים ההבטחה.

שאלה: האם מותר לומר לבן זוג שהוא לא מספק לי מה שאני רוצה? **תשובה:** העזרה הכי גדולה שאנו יכולים לתת לעצמנו ולבן הזוג שלנו היא לומר מה מפרעי לנו. העולם לא מתחפץ אם הבעל אומר לאשה אני הייתי שמח שהבית יהיה מסודר במקום שתקעי בכביסות, וכן מעולם לא חרב העולם כשאשה אמרה לבעל שהיא הייתה שמחה אילו היה אומר לה על בגד חדש שהיא יפה. מותר לומר וזה עזרה גדולה לומר ד"ז ואין מצווה לחוות סבל ומשקעים במשך שנים בגלל שלא אזרתי ואומץ גלות את צפונותי לבי למי שאמר להיות האדם שאני אמור לחיות עמו יחד עד מאה ועשרים.

שאלה: כשילד פוחד ממשוה כיצד ניתן להרגיע אותו? **תשובה:** לדבר עמו ע"ז הרבה פעמים. לא פעם אחת הרבה זמן אלא להראות לו הרבה פעמים איך ל"ע לפחד, כגון להראות לו הנה גם היום אין כאן שודד ועוד יום אין חוטף ילדים ככה כמה פעמים ביום עד שירגע אצלו לגמרי.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א-ב. **חידות** **לילדים:** א. שם אחד מילידי הענק? **אחימן.** ב. הימים בהם נשלחו המרגלים היו ימי? **ביכורי הענבים.** ג. שמות שלושה מהמרגלים? **גדי, גואל, גדיאל.** ד. הוציאו שם רע? **דיבה.** ה. מרגל שלא חטא בחטא המרגלים? **הושע.** ו. _____ לא חטא? **הוא.** ז. מה המרגלים ופעם בנחל אשכול? **זמורה.** ח. הקב"ה נשבע במילים? **חי אני.** ט. _____ הארץ מאוד מאוד? **טובה.** י. למי הוסיף משה את לשונו? **יהושע.** כ. המרגלים יצאו לתור את הארץ? **כנען.** ל. מילה נרדפת לחלפש? **לתור.** מ. על כל קורבן בקר וצאן מביאים? **מנחה.** נ. אביו של יהושע? **יון.** ס. המרכיב העיקרי במנחה? **סולת.** ע. ממנה מפורשים חלה? **עריסותיכם.** פ. על הציצית שמו? **פתיל.** צ. חברון נבנתה 7 שנים לפני? **צורע.** ק. מה עושה כלב בן יפונה ויהושע לאחר שחזו? **קרעו בגדיהם.** ר. אחד הפירות שהביאו המרגלים? **דימון.** ש. אחד מילידי הענק? **שישי.** ת. מן הגורן צריך להרים? **תרומה.**

חידה שהיה שואל רבי עובדיה יוסף את נכדיו: בראשיתי שני הכי"ף הסופי רבע הכף ובאמצע שלש כף מי אני ומה שמי? **תשובה:** כף ערכה 20 וממלא שלש כף הכף 40 האות מי ורבע הוא 5 ולכן זה האות ה' ושש הכף פירוש שהמילה כף מורכבת מכ' ופ' שזה 100 ולכן שלש הכף זה האות ש' פיתרון החידה "משה"

חידות מאדם צדיק מאוד: א. למי ד' קרא בפרשתנו עבדי? **ולמי ד' קרא בפרשה קודמת בתואר הנביא? ב.** בפרשה יש את מעשה המרגלים, ולמעשה אפילו פעם אחת לא מופיע המילה 'מרגלים', איזה פרשה מופיע 7 פעמים את המילה מרגלים? **ג.** כיצד בפרשתנו נקראים נכדים ונינים? **ד.** פסוק בפרשה מתחיל ב3 מילים ואותו 3 מילים מסתיים הפסוק? **ה.** איזה הוא מעשרת המכות מופיע בפרשה? **ו.** כמה פרקי תהילים מסודר הפסוקים לפי אי' ב'י? **ז.** כמה פעמים בשבת מוסיפים את הפסוק שמע ישראל חוץ מקריש"י? **ח.** מתי מותר לאכול חזיר בלי פיקוח נפש? **ט.** איזה דבר בתוך הפה מותר לאוכלו. י. בלבלוע אותו, ואם הוא בתוך קערה אסור לאוכלו? **יב.** מתי אסור לשתות לפני תפילת שחרית מים ולא בצום. **יא.** האם הקב"ה הוא כהן?

תשובות: א. י"ד כ"ח, עבדי כלב. ופרשה קודמת י"ב ז' ועבדי משה. ב. בפרשת מקץ 7 פעם מרגלים אתם. ג. י"ד

י"ח שילשים וריבועים. ד. ט"ו מ"א. ה. י"ד י"ב אכנו בדבר והורישנו. ו. פכ"ה, פל"ד, פק"י"א, פק"י"ב, פק"י"ט, פקמ"ה. ז. החרות ס"ית + קדושה של מוסף. ח. תרומות – השחרות בהמה הטורה ומצא בתוכה חזיר מותר. ט. דם שנהיה בתוך הפה. י. מי שלא קידש בליל שבת. יא. זבחים קב. אמר הקב"ה אני כהן ואסגיר את מרים.

חידות כלליות וחידות לשאל את הילדים: א. ממה עשוי חלב עזים? ב. איזה אב אינו מוחל על כבודו? ג. איזה גן מתפקד בלי גננת? ד. באיזה כף אי אפשר לאכול מרק? ה. את מי מכבדים עם מטאטא? ו. מי עף בלי שאף אחד יכול לראות אותו? ז. איזה דבר גדול נכנס למקום קטן? ח. למי יש ארבע כנפות והוא לא בגד? ט. כלי שאינו מיועד לאוכל או למשקה? י. מי שואל ולא מקבל תשובה? יא. באיזה שדה לא צומח כלום? יב. אחד נפל מסולם בן 20 שלבים ולא קרה לו כלום?

תשובות: א. מעיזות. ב. חודש אב. ג. גן חיות. ד. כף הרגל. ה. את הבית. ו. חלום. ז. "וכחלום יעוף". ח. כסף גדול. ח. ארבע כנפות הארץ. ט. כלי נגינה. י. שואל חפץ. יא. שדה תעופה. יב. נפל מהשלב הראשון.

משמעות למילה רב - רב - הרבה. "המעט הוא אם רב" ספרנו: רבים או מעטים (במדבר יג יח). **רב - מספיק.** "יש לי רב" תרגום: סגי (בראשית לג ט). "אילימה בחיה גדולה מי סגי לה סגרי (שבת נא:). **רב - ירה ירייה.** "וַיִּשְׁלַח חֲצִיזוֹ וַיִּפְקְדוּם רַב וַיִּפְקְדוּם". מצודות ציון: כמו רובה קשת (תהלים יח טו). **רב - גדול.** "קריית מלך רב". מצודות ציון: גדול. (תהלים מח ג). **רב - שר.** "על כל רב ביתו" רש"י: על כל שרי הסעודה (אסתר א ח). **רב - אדון.** "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב ע"מ לקבל פרס" (אבות א ג). **רב - מורה הוראה**

בישראל. "עשה לך רב" (אבות א ו). **רב - יותר מחצי.** "אם מִפְּנֵי הָאֵת רַב הַמִּלִּים סְהוּר" (כלים ג א). **רב - יוצר מריבה.** "ידיו רב לו" רש"י: יריבו לו וינקמו מקמתו. "הרב את ריבנו". **רב - שמו של רבינו.**

מדוע זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחיות על הנכתב כאן: א. פתרון לציפורן שעושה חור בנעל - מיד כשקונים את הנעל ללכת לסנדלר שיתביק תחכת עור בתוך הנעל מעל המקום של האצבע. מדי פעם כשהעור יקרע צריך להחליף אותו. בעל ידיים טובות יכול לעשות זאת בבית לבד מחתיכות נעל או חמורה שנה ולהדביק עם דבק מגע. וכמובן להקפיד לגזור את הצפורן לעתים תכופות **ועוד כתבו:** אם יש בעיה עם כפות הרגליים - כדאי לפנות לרופא פודיאטור (רופא רק לכף הרגל) או שיש פדוקריסט - אבל זה רק חיצוני. ורופא יכול לדעת את השורש של בעיה: אולי בגוף יש יותר מדי קלציום וכד' **ב.** נשירת שיער בזקן בגיל צעיר זו תופעה שקיימת, הצעד הראשון הוא בדיקת דם - אם הכל תקין, אז לפנות לדרמטולוג שיבדוק את העור עצמו. **ועוד כתבו:** יש לחברת יו"רה" שמפו מיוחד ששמו שמפו נבט חיטה והוא מציל הרבה כמו כן בדוק ומנוסה לקחת הרבה עלים של הדסים ולהרתיח אותם במים למשך דקה (לא להכניס לרורתח אלא להרתיח יחד) ואחרי כן כשמצטנן לשטוף את האיזור המשיך בשפע מהמים הנ"ל ולא למהר לרחוץ את המקום כדי שישפג כהוגן וזה בדוק ומנוסה אבל רק ל"כיבוש שריפות" כי לעצם הבעיה צריך לעשות בדיקות איזה חומר חסר בגוף שהעדרו גורם שאין כח להזין את השיער עד שהוא פשוט נופר. ג. יבלות ויראליות - יש טיפות הומיאופתיות שעזרו לנו מאוד -- שמים על יבלות כמה טיפות פעמיים ביום & אפשר גם

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

לשנות כמה טיפות בתוך כוס מים להגביר את הקצב -- עדיין לוקח זמן לרפא אך כלום לעומת השנתיים שהרופא עור טען! קוראים לזה THUYA 30CH (תויה) 30). ניתן לקנות בבית מרקחת הפסגה, בית וגן ירושלים, בית מרקחת עלית, ברכפול וכנראה בכל מקום שמוכרים טיפות הומיאופתיות. ד. ניקוי כתם בטלית - החומר המיועד לניקוי טליתות עם גל כביסה ואבקה אבל צריך מאוד להזהר לא מדי הרבה זמן זה יכול להוריד את הצבע השחור של הפסים ה. פתיחת מייל למי שאין לו SMS - הפיתרון הוא פשוט מתקשרים ל"ימות המשיח" לציג שירות מבקשים לרכוש מספר וירטואלי עם שליחת וקבלת הודעות (עולה 60 ש"ח חד פעמי וצריך להטעין אותו בעוד כ 20 ש"ח פעם בשנה או עד גמר ה"יחידות" שמסוינו לא נגמרות מהר אפילו נשאר בהם עודף אבל בכל מקרה צריך לחדש) ניתן להשתמש בזה גם אצל כל מיני גופים שהשירות שלהם זה רק ב SMS וכן ניתן לפתיחה גם באתר של "ימות המשיח" פרטים נוספים אצל נציג השירות.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. צלקת שנעשתה מפתיחת ראש לפני כמה שנים האם יש דרך לטפל בזה ב. כיצד מסירים ריח רע מרצועת שעון יד עור ג. אשמח לקבל פתרונות למניעת חורים בגרביים באזור האגודל זה קורה גם בגרביים חדשות, ובתדירות גבוהה (לא עור לגזור ציפורניים) ד. מה יכול לעזור לגבי נימולים בכפות שתי ידיים וגם אצבעות רדומות הגורם כאב רב

אין אדם חסר אונים יותר ממי שנשבר לו חצי קרטיב בפה ליד אנשים.

אבא שלי לא מוכן לקבל ד"ש מאף אחד. בכל פעם שאומרים לו שמישהו מוסר לו ד"ש הוא מיד אומר תמסור בחזרה.

אדם נכנס לבית מרקחת עם חוט בידו וביקש מהרוחק קדם לחוט.

אני והשינה היינו חברים טובים, אבל אז עבר בינינו קפה שחור.

מישהו התפלל מהר, לאחר התפילה שאל אותו זקן אחד: מי רודף אחריך? הוא ענה: הכבוד.

מה רוצים מהבחורי ישיבות הרי אפילו שרון היה אריק **השקט הזה** בשבוע שאחרי שבועות לפני עלינו לשבח...

אני לא אמרתי שאני יכול להיות ראש ממשלה אבל זה לא אומר שאני לא יכול

הרגע הזה שאתה מתכוון להתעטש. אתה נושם עמוק, עוצם את העיניים, מכין את היד לכסות את הפה, עושה עוד כמה נשימות קטנות, מחכה מחכה אבל ההתעטשות לא באה.

מסתמן: האיראנים ייכנעו לדרישות טראמפ מיד אחרי שיצחק הרצוג יכנע לדרישת טראמפ לתת חנינה לנתניהו.

הגיע מצב שבשביל לנקות כובע משתמשים במברשת שיניים. וניקוי מכנסיים במברשת של בקבוקים..

גם אם בסופר יהיו מיליון עגלות איכשהו אתה תמיד תיקח את העגלה עם הגלגל שמושך כל הזמן לצד.

היגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת alonaalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@alonaalon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הני"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלוני' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. במחשב ניתן להוריד בדרשו במיינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

חדש ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 103241 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות עלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביה"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש כמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או בינדרים פלוס - רשת החכולים פרדס כ"ץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משלם הודעות. מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה אין לנו החיוביות לשלם לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: מושבת מיר האלון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א שהתפללות שלו עושות פירות. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרידנר שליט"א

חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל הסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **בראשון לציון:** בישיבת עטרת שלמה. אצל הבחור המופלא בחיר הגידולים של בית השם רבי בצלאל פרידמן שליט"א שהתפללות שלו עושות רושם גדול בשמים. **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין בני תורה, חידור ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוף. ובשיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פפטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **עוד באלעד:** בביהמ"ד משכן משה רחוב שמעיה פינת אבטליון בעמדת אוצר החכמה במדור עלוני שבת. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי האהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהמ"ד בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורית להתכבד רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד חסידי וויזניץ וכן בביהמ"ד בית ישיבת רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חילל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל רבי משה חדש במנין אברכים ברחוב אהבת ישראל בעקלה החדשה בראשות הרב יהושע לייב שכטר שליט"א. וכן אצל רבי יהונתן בכור - בית שאן. וכן אצל הבחור החשוב יעקב בן עזרא מבחירי ישיבת דרכי משה בבית שאן. **בגבעת שמואל:** אצל האברך הגה"צ והנחמד לכל אחד הרב עידן סוקלוד שליט"א בכולל משכן אברהם ויצחק. **ביד בנימין** בישיבת דרכי איש ע"י הבה"ח יצחק מצנור שליט"א מצדיקי הדור. **בעמנואל** בחנות הקלייה של האיש שמשמח את כולם בכל אפשרות משה שאלתיאל. ידידי מרון בן חיים הי"ו בעל הדפוס בישוב במרכז מסחרי בע"ה התוסף לשלוחות החלוקה בעלות הוצאת הדפוס בלבד. **בארגנטינה** ישיבת חפץ חיים על ידי הרב היקר והאהוב על כולם רבי שלמה שמה שליט"א.

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת כא' סיון התשפ"ו

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:26	20:17	י-ם
19:25	20:16	ת"א
19:28	20:20	חיפה
19:25	20:16	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

כפורים שנת תשל"ח-אצל האדמו"ר ה-בבא

סארי זצ"ל הייתה השמחה הגדולה וקהל גדול של משתתפים מכל העדות, קרובים ורחוקים מילאו הבית מפה לפה. בעיצומם של הריקודים של קדושה, ולקיים "עד דלא ידע"... פגע מאן דהוא **בנברשת** הקבועה בתקרת הבית וזו נתנפצה לרסיסים, להרגיע את המסובים הכריז רבינו: "עוד מעט יביאו נברשת חדשה ומה שנשבר יהיה **כפרת כל הקהל** הקדוש הזה"... פלאי פלאים... כעבור רבע שעה נכנס יהודי ובידו נברשת קנים גדולה, ומרהיבה ביופייה, כמשלוח מנות לרבינו, הסביר מביא הנברשת: אני קניתייה לפני זמן **אך המתני** עד לפורים להביאה משלוח מנות לרבינו הקדוש...

מה **המסך** מסוף העולם ועד סופו **כך** העתה מסוף העולם ועד סופו

רבי ישראל גרוסמן זצ"ל היה מגדולי בעלי החדש בדור. אך כמוכן מ-זן של פעם. ואף ביום שיש האחרון קיבל סכום גדול לחלוקה לאברכים. הנוהג שלו היה להעביר את **הכסף מיד** לאחר קבלתו. אבל בשל מצבו ביום שיש זה, עת שכב חלש ונטול כח לאחר 2 אירועי לב, נזכר ממש בעת הצפירה הראשונה, שמבשרת את בוא שבת מלכתא, כי במגירה מונחת, ותוך כדי שלח את נכדו להעביר את הכסף עוד **לפני שבת** כדי ששבתם של "האברכים המקובלים" תהיה בשמחה.

הצחוק מכלה כל מה שבדרכו לטובה ולרעה.

**רק לאנשים מעטים בחיך
אכפת ממך שעובר עליך,
היתר פשוט סקרנים**

את משנתו ותורתו קנה מרן הגאון **עובדיה יוסף** זצ"ל מידי רבותיו בישיבת 'פורת יוסף' וברואשם מרן הגאון המקובל רבי **עזרא עטיה** זצ"ל למד ושינן את החלק המסובך והמורכב שבשולחן ערוך, 'חושן משפט'.
כמו כן זכה כבר בילדותו לשבת על ספסל אחד במשך 8 שנים עם מרן הגאון 'כף החיים', רבי **יעקב חיים סופר** זצ"ל, ממעינות חוכמתו הרבה לישאוב. כילד, אף נמנע עם הנערים שהחזיקו נרות וצעדו אחר מיטתו של מרן הגאון המקובל, הסבא קדישא רבי **שלמה אלפונדי** זצ"ל.

מכל העברות שבתורה זו העבירה היחידה שנאמר בה תרחק. ללמדנו שלא די באי אמירת שקר, אלא האדם חייב להתרחק מן השקר, לברוח ממנו.

יתוש עקץ אדם וגורש בבושפת פנים. הגיע חברו וזמזם ליד אוזניו, והאיש הניף ידו למחצו, עד שבקושי נמלט מידי.
נאנה אחד מהם ואמר לחברו: נמאס לי **לחיות כאן**, כולם מתנכלים. השיב חברו: גם לי רע מאוד, בוא נצא למקום אחר, שם נחיה באושר, והכל יאהבנו ויכבדונו. יצאו שני היתושים לדרך, עפו, עד שפגשו **בדבורה** מוצצת צוף. נעצרו לנוח והציעו לה להצטרף אליהם: עוד מעט נמצא מקום שבו יאהבו אותנו.
אמרה הדבורה: "רע לכם בכל מקום, כי אתם גורמים נזק, אך לי טוב, אני **מעניקה לאדם** דבש, והוא משתדל לשמור עלי ולהיטיב אתי. טעות בידכם, במקום אחר לא ישתנו חייכם, גם משם יסלקו אתכם בהרפה..."
כאשר אדם מרגיש שמצרים את צדו, הוא תולה זאת באחרים. מוטב שיבדוק את התנהגותו. **אולי** הוא גורם צער ונזק לאחרים.
אם ישתדל להיטיב עם הזולת, יזכה אף הוא ליחס טוב.

לע"נ **נרחל ורשל אלבו**
בת קלרה ואליהו

בתו של הרב **ברוך מסערט** ויז'ניץ זיע"א, כלתו של הרב הקדוש **המהרי"ד** מבעלזא זיע"א חלתה במחלה קשה, בימים שהיו סמוכים על שולחן הרבי מבעלזא. בכל יום היו בני הבית שולחים מברקים עם ידיעות על מצבה לאביה,
יום אחד לא התקבלה כל ידיעה, ואביה הרבי לא מצא מנוח לעצמו וצערו היה רב.
בשעות אחה"צ הגיע מברק מבעלזא, **שהמחלה חלפה**, והרבי התאושש. שאל אותו בנו: "היתכן, האיש כמוהו יפול ברוחו בגלל ידיעה שהתעכבה?"
ענה הרבי: "דע לך, שעבדתי רבות על מצות ואהבת לרעך כמוך' וחשבתי שהגעתי לדרגה **שאין כל הבדל** אצלי בין ילדי לבין כל אדם מישראל.
והנה, בבוקר, כשהתעכבה הידיעה, נבהלתי, והבחנתי שעדיין לא הגעתי לדרגה של אהבת ישראל אמיתית, עדין אינני מצטער בצערו של כל אדם אחר, כפי שהצטערתי על מחלת **ביתי היחידה**... על כן הצטערתי..." להצטער בצערו של הזולת, לשאת בעול עם חבר, לכאוב את כאבו. ומה איתנו?

אהבה עוזרת לך לבקוע מבעד לחומת ה"אני" שלך אל תוך מרחבי ה"אנחנו".

קריאה לפחיתות
ילד בכיתה ג ישב בשולחנו בזמן שהמורה לימד. פתאום, ללא התראה מוקדמת ובלי שיבין איך זה קרה לו, הופיעה שולולית קטנה בקדמת המכנסיים שלו. ליבו של הילד **צנח בקרבו**. הוא ממש לא הצליח להבין איך זה קרה. הרי זה מעולם לא קרה קודם. הוא ידע שברגע שהילדים יגלו זאת הם לא יפסיקו **לצחוק עליו** הילד הרגיש איום ונורא. הוא הניח את ראשו והתפלל: בבקשה אלוקים, זהו מצב חירום. אני צריך עזרה ועכשיו! בעוד חמש דקות ישמע הצלצול ואז ... הילד הרים את ראשו.
והנה ילד מהכיתה **נושא כוס מים** הולך לקראתו. הילד פנה אל הילד, כאילו מעד ושפך את המים שבכוסו ישר על הילד. הילד העמיד פנים שהוא כועס אבל בלב אמר: תודה אלוקים שהצלת אותי, תודה רבה. עכשיו, במקום שהילד יהיה נושא צחוקם של כל ילדי הכיתה, הוא הפך לנושא אהדתם. המורה דאג להשיג לו מכנסיים והילדים סייעו לו לנקות את המים מהספרים והמתכרות שלו. אבל הלעג שהיה צריך להיות מופנה אליו הופנה עתה אל הילד ששפך את המים.
אמנם הוא נסה לעזור ולנקות את המים אך הילדים נזפו בו ואמרו: כבר עשית **מספיק נזק**, תלך מכאן. בסוף היום, כשהילד חיכה ליד תחנת האוטובוס, פסע הילד לכיוון שלו ולחש לו: אתה שפכת את המים בכוונה, נכון? הילד השיב לו **בלחישה** גם אני פעם הרטבתי ככה את מכנסיי,
הלוואי שתמיד אלוקים יעזור לנו להבחין בהזדמנויות שניתן לעזור לאחרים. כמה צריך להיזהר בכבודו של השני לבלי יפגע (העורך)

מוכא בשם מרן הגר"ז **מבריסק** זצ"ל שאוני והטילוני אל הים וישתוק הים מעליכם, כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם. "הנה יונה הנביא היה נוסע באניה עם עובדי עבודה זרה- כדכתיב קודם "ויזעקו איש אל אלוהיו אפילו הכא לא תלה העונש בהם אלא תלה הדבר **בו בעצמו** עכ"ל הגר"ז. כמו"כ עלינו ללמוד מדברי יונה הנביא במצבינו היום תללות **הצרות והניסיונות העוברות** עלינו בגלל עצמנו ומעשינו, ולא תללות במעשיהם של אחרים.

הענווה היא הנאה הגאווה היא כאב.

לאחד המוכרים בשוק היה תוכי מדבר. כל בוקר הייתה מגיעה אישה, קונה דברים והתוכי היה אומר לה, "מכוערת!",

היא כועסת ומספרת למוכר והוא מאיים על התוכי שיעזוב אותה ולא יפגע בה כי היא קונה חשובה, אחרת הוא יעשה ממנו עוף צלוי. למחרת היא מגיעה והוא מסתכל עליה, היא אומרת לו, "נו.. אתה רוצה להגייד משהו?"

אומר לה התוכי, מה נו... "את נבר יודעת..."

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

את הבוקר החל הרב **משה זאב כץ** זצ"ל בטבילה במקווה קרה, באומרו שהוא **חייב לאליף** את הגוף לבל ישלוט בו... וברחוב - של בית שמש הלך בעניים מושפלות כשהוא שקוע כולו בדבקות.

כאשר היה מברך יהודים שלא נפקדו בזרע של קיימא - והמזדבר **ביהודים חילוניים**, שהיו מבטיחים לו שישמרו שבת וקדושה. אלא היו נפקדים למעלה מדרך הטבע והדברים חוללו כמובן נפלאות בנפשם - כך **החזיר בתשובה** יהודים לרוב וגם קידש ש"ש ברבים בבית שמש.

לפני כשישים שנה מבחני הסמיכה לרבנות היו קשים מאד. שלא כמו היום, שנבחנים רק צעירים, בימים ההם נבחנו גם גדולי הרבנים. השנים ההן היו שנות עלי הגדולה, והרבה רבנים הגיעו מכל רחבי העולם. לא ידעו מי מהם לובש **גלימה סתם** ומי מהם באמת תלמיד חכם. לא פעם מצאו ת"ח עובד במפעל כפועל דחק, ולא פעם מצאו אדם שממלא תפקיד חשוב שלא למד הרבה תורה. המבחנים היו בהתאם, וכדי לעבור את המבחנים נדרשו התלמידים ללמוד לעומק, מהסוגיא ועד להלכה, ולפוסקים האחרונים. במבחנים הללו נבחנו גדולים וקטנים, רבנים מכהנים ורבנים צעירים. הרב **מרדכי אליהו** זצ"ל היה הצעיר מבין הנבחנים והצליח יותר מכולם, דבר שהיה עלול לבייש רבנים יותר מבוגרים ובעלי ניסיון.

קרא לו הרב **יצחק ניסים** זצ"ל, שהיה הרב הראשי לישראל, ואמר לו: דע לך כי אתה היית הראשון מכולם, לקבל ציון א"א. אבל זה ציון שאף אחד לא קיבל אותו. יש פה רבנים זקנים וחשובים שיושבים בישיבה, וזאת תהיה בושה בעבורם אם צעיר כמוך יזכה במקום הראשון. זה גם **יעורר עליך קנאה**. ולכן אני נותן לך ציון א"ב למרות שמגיע לך א"א. הרב זכה לדרגה הזאת בזכות הקדושה שלו, בזכות הפיקחות שלו ובזכות אבותיו הקדושים. הרב עצמו ידע מזה אבל לא סמך על זה, הוא עמל ויגע בתורה באופן שלא היו רבים כמוהו, גם בבחינת הזמן וגם בבחינת ההעמקות. היה לו מבט חד וקליטה מהירה. ואעפ"כ הוא היה עמל בתורה בכל כוחו.

אל תיתן לאנשים להוציא אותך מהכלים, אתה לא סיר

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

רבותינו במדרש רבה - (במדבר ט"ז)

שהמרגלים היו צדיקים באותה שעה שנאמר **שלח לך אנשים ובכל מקום שנאמר אנשים בני אדם צדיקים הם.**

ונשאלת השאלה איך יתכן שאנשים צדיקים דיברו רע על ארץ ישראל ונענשו בעונש חמור מאוד? ונראה לומר שמה שגרם להם הירידה מצדקותם זה הנגיעה האישית כי ידעו המרגלים שברגע שעם ישראל יכנס לארץ יצטרפו להחליף את המנהיגים של כל שבט ושבט ויבחרו מנהיגים חדשים והנגיעה הזאת הביאה אותם לדבר לשון הרע על הארץ כדי שעם ישראל ימשיך להתעכב במדבר והם ימשיכו להיות המנהיגים.

וכותב רש"י למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה ודברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. למדנו מזה כמה אדם צריך להיזהר מנגיעות אישיות ולעשות כל מעשיו לשם שמים - "בלתי ל-ה' לבדו" (שמות כ"ב י"ט)

ובזה יובן מה שכתב בתרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" כד חמא משה ענותינותיה קרא משה להושע בן נון יהושע י-ה יושיעך מעצת המרגלים ולכאורה מה זה קשור לענווה אלא מרוב ענותנותו של יהושע וקירבתו למשה היה צריך לתפלה כדי שלא יהיה בעצת המרגלים וימשיך להיות עם משה רבינו.

שבת שלום וחזור לכל בית ישראל

מדוע חשוב כל כך ללמוד הלכות לשון הרע? יש השואלים עצמם, מדוע עלי לעמול כל כך בלימוד הלכות לשון הרע, הלא די לי כי אחזיק במידת השתיקה ומובטח אני שלא אדבר דברים רעים?

שאלה זו **בטעות יסודה**. במקרים רבים חייב אדם לספר את הידוע לו, אולם בגלל אי ידיעת ההלכה הוא עלול בקלות לעבור את תחום המותר ולחטוא באיסור לשון הרע. רק מי שבקי בהלכות הללו יכול **לדעת תמיד** מה מותר לו לדבר ומה אסור.

זהה את הבעיות שלך, וזהי תחילת הדרך לפתרונן.

משוגע הולך להתייעץ עם רופא פסיכולוג שהיו לו שני תוכים בתוך כלוב אחד אדום ואחד ירוק... המטורף רואה אותם ומיד משחרר אותם. התוכים עפים דרך החלון הפתוח לתוך עץ: הרופא: מה אתה עושה ???!!

תחזיר מיד את התוכים! המשוגע רץ החוצה ומצא על העץ שני התוכים: הוא תופס רק את האדום ומביא אותו בחזרה. הרופא: למה הבאת רק את האדום? לא ראית שהיו שניים??

המשוגע: כן ראיתי, אבל רק האדום היה בשל.

רבי נחמן מברסלב זצ"ל כותב, ששמירת השבת היא היסוד לאמונה האמיתית. כל מעשי הצדקה צדקה ושאר מעשים טובים אותם אנו עושים מתקיימים בזוהרם ובשלמותם רק עם מעלת השבת, משום ששבת היא **התגלמות האמונה**. בצדקה יש כוח ושפע רב של ברכות המשפיעים קדושה לעולם, אולם הם יכולים להתבטא רק בזכות השבת. שבת, שהיא מקור הברכה והשפע, היא התגלמות האמונה בשלמותה. השבת מביאה כל דבר בעולם למקומו ותיקונו המושלם. בלי שבת, והאמונה הטמונה בה, כל הדברים בעולם חסרים.

דבר זה משפיע על **הדעת שלנו**, על ההבנות האלוקות והידיעות שלנו בתורה. הכמה אמיתית והבנת התורה יכולות לפרוץ בתוכנו רק דרך השבת והאמונה. השבת כל כך קשורה לאמונה עד **שהזוהר הקדוש** מכנה את סעודת השבת "סעודת דמהימנותא", סעודת האמונה.

עיקר הביטחון זה כשאדם אינו רואה שום מבוא ומוצא לישועתו בעיניו בשר, והוא בוטח בה' לבדו.

רבי ישראל אבוהצירא (1890 - 1984) רב מקובל, מוכר בכינוי הבאבא סאלי האבא המתפלל, נולד בעיר ריסאני שבמחוז תפיליאלת שבמרוקו בראש השנה בשנת תר"נ (1890). אביו היה רבי **מסעוד אבוהצירא** זצ"ל וסבו היה רבי **יעקב אבוהצירא** זצ"ל. היה בן לשושלת רבנים מפורסמים, שהיו כולם בעלי מופתים. מעמדה המרכזי של משפחת אבוהצירא בקרב יהודי מרוקו נקבע **בזכות אישיותו** של רבי יעקב אבוהצירא 1807 - 1880 מקובל ודיין המתואר במסורת יהודי מרוקו כאיש אלוהים ובעל מופת. **השאיפה הגדולה** של הבבא סאלי הייתה להידמות לאבותיו הקדושים.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רובי, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, שרון בן טיפחה, שמה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמאל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן אייז, יעקב בן שרה ברסקה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

זו לא סתם שקית. זה VIDANK

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה.
ב-Vidank יוצרים עבורכם שקיות ומארזים
ממותגים בעיצוב מוקפד ובחומרים איכותיים
במחירי ייצור מהמזרח הרחוק.
סטייל יוקרתי. עלות חכמה.

vidank
וידאנק. שקיות ומארזים בסטייל

פיתוח קונספט
למארזים ממותגים

שקיות ממותגות
בעיצוב פרימיום

עיצוב וסטיילינג
למותג

 052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

**שירות
ויחס
אישי**

**כל סוגי
ההפקות
וההדפסות**

תוצאות

הדפוס הדיגיטלי והמהיר 'ספיד'
מעניקים לכם איכות ושירות ברמה הכי גבוהה

ומנצחים גם בקטגוריית מהירות האספקה!

• שעות פתיחה: •

ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, יום ו' 10:00-12:00

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

קצת אכזרי, אלא תחזות מקצועית, למי שרוצה מהמהירות ולאיכות דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל So25004569@Gmail.com

» קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 «